
TARTALOMJEGYZÉK

Szerkesztői bevezető 9

Rövidítésjegyzék 11

2010. évi CIV. törvény a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól

I. Cím
Fogalommeghatározások 15

II. Cím
A törvény hatálya 26

III. Cím
A sajtó szabadsága 30

IV. Cím
A közönség jogai 36

V. Cím
Sajtó-helyreigazítási jog 37

VI. Cím
A sajtó kötelezettségei 39

VII. Cím
Felelősségi kérdések 54

VIII. Cím
Módosuló jogszabályok 55

IX. Cím
Hatálybalépés 55

X. Cím
A törvény rövidített megjelölése 55

XI. Cím
Az Európai Unió jogának való megfelelés 55

A médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény

Első Rész**Általános rendelkezések**

I. Fejezet

A törvény hatálya61

II. Fejezet

A törvény alapelvei63

Második Rész**A médiaszolgáltatásokra és a sajtótermékekre vonatkozó általános szabályok**

I. Fejezet

A médiaszolgáltatások tartalmára vonatkozó előírások67

II. Fejezet

Jogosultság a médiaszolgáltatásra és a sajtótermékek kiadására117

III. Fejezet

Jogosultság lineáris médiaszolgáltatásra pályázat útján135

IV. Fejezet

Közösségi médiaszolgáltatás167

V. FejezetA piaci koncentráció megelőzése és a jelentős befolyásoló erejű
médiaszolgáltatók172

Harmadik Rész**A közszolgálati médiaszolgáltatás**

I. Fejezet

A közszolgálati médiaszolgáltatás alapvető elvei és céljai205

II. Fejezet

A Közszolgálati Közalapítvány208

III. Fejezet

A Közszolgálati Kódex és a Közszolgálati Testület218

IV. Fejezet

A Közszolgálati médiaszolgáltatók222

Negyedik Rész

A médiaszolgáltatások és a sajtótermékek felügyelete

I. Fejezet

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság241

II. Fejezet

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa256

III. Fejezet

A Média- és Hírközlési Biztos276

IV. Fejezet

A médiatanács és a nemzeti média- és hírközlési hatóság hivatalának eljárására vonatkozó előírások287

V. Fejezet

A jogsértés esetén alkalmazható jogkövetkezmények356

VI. Fejezet

Társszabályozás a médiaigazgatásban373

Ötödik Rész

Értelmező rendelkezések385

Hatodik Rész

Záró rendelkezések

I. Fejezet

Hatálybalépés399

II. Fejezet

A törvény rövidített megjelölése400

III. Fejezet

Felhatalmazások401

IV. Fejezet

Átmeneti rendelkezések403

Mellékletek415

SZERKESZTŐI BEVEZETŐ

Az új magyar médiaszabályozás régi adósságot törlesztett, amikor hatályon kívül helyezte az 1986-ból, illetve 1996-ból származó, a legtöbb elemében korszerűtlennek tekinthető korábbi szabályozást. Az új törvények azonban sokak számára váratlan és meglepő intenzitású indulatokat provokáltak. Ennek ellenére a szabályozás 2011. elején hatályba lépett, és a média „piaca” azóta is működik Magyarországon, immár új jogalkalmazó hatóság mellett, új jogszabályi alapokra helyezendő bírósági gyakorlattal.

A kommentárírás alapvetően kifejezetten semleges műfaj, amely érzelmek nélkül közelít tárgyához, és elsősorban leíró jelleggel igyekszik megvilágítani egy-egy jogszabályi rendelkezés elméleti hátterét, gyakorlatát, nem eltagadva ugyanakkor annak esetleges hiányosságait, a kodifikált jog vagy az arra épülő gyakorlat ellentmondásait. Az új médiaszabályozás körül történtek sodrában nem könnyű e semleges nézőpontból figyelni az eseményeket, de a szerzők és a szerkesztők legjobb tudásuk szerint törekedtek erre. Hozzájárulhat ebbéli erőfeszítéseik sikeréhez, hogy néhány kivételtől eltekintve a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság, illetve a Médiatanács mellett működő Médiatudományi Intézet munkatársai közül kerültek ki, így döntés-előkészítőként olykor maguk is részt vesznek a jogalkalmazásban. Ebből kettős előny fakad: egyrészt a hatósági gyakorlatot, az új szabályozás során óhatatlanul felmerülő nehéz kérdések megválaszolását közvetlen közlelől figyelik (olykor maguk is alakítják), másrészt a jogalkalmazási feladatból adódóan eleve szükségszerűen semlegesesen de természetesen nem közömbösen állnak hozzá az új szabályozáshoz.

A tisztelt Olvasó által kézben tartott kötet műfaja szerint „gyorskommentár”, és az önkéntes jogkövetés és a jogalkalmazás segítője kíván lenni, de az eltelt idő rövidségére tekintettel sokszor kielélt gyakorlat hiányában. Mert ugyan a szabályozási elemek jelentős része korábban sem volt ismeretlen a magyar médiajog számára, hiszen a korábbi törvényekben is felbukkant, számos rendelkezés tekintetében úgy kellett a gyakorlatot orientáló, a jogkövetést megkönnyítő magyarázatot írni, hogy ezen értelmezéseknek érdemi hatósági vagy bírósági próbája (jelentős gyakorlata) nincs vagy nem volt. A műfajból fakadó terjedelmi korlátok is szorították a szerzőket és a szerkesztőket, így minden részletkérdés megválaszolására már csak ebből fakadóan sem volt mód. De e gondokra, nehézségekre az idő megnyugtató megoldást hoz majd, és később, a gyakorlat megszilárdulásával lehetővé válik majd a vaskosabb „nagykommentár” műfajába tartozó kötet elkészítése is.

A szerzők és a szerkesztők köszönik Nagy Dóra és Szikora Tamás nélkülözhetetlen segítségét, amelyet e kötet elkészítéséhez nyújtottak.

A szerkesztők

RÖVIDÍTÉSJEGYZÉK

AB	a Magyar Köztársaság Alkotmánybírósága
Alaptörvény	Magyarország Alaptörvénye (hatályos: 2012. január 1-jétől)
Alkotmány	a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény
Artisjus	Artisjus Magyar Szerzői Jogvédő Iroda Egyesület
AVMS irányelv	a tagállamok audiovizuális médiaszolgáltatások nyújtására vonatkozó egyes törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek összehangolásáról szóló 2010/13/EU irányelv (Audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv, kodifikált változat)
Avtv.	a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény
Be.	a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény
Btk.	a büntető törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény
Dtv.	a műsorterjesztés és a digitális átállás szabályairól szóló 2007. évi LXXIV. törvény
EGT	Európai Gazdasági Térség
Eht.	az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény
EJEB	az Emberi Jogok Európai Bírósága (Strasbourg)
EU	Európai Unió
EuB	az Európai Unió bírósága (Luxemburg)
EUMSz	az Európai Unió működéséről szóló szerződés
Grtv.	a gazdasági reklámtevékenység alapvető feltételeiről és egyes korlátairól szóló 2008. évi XLVIII. törvény
Gt.	a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény
GVH	Gazdasági Versenyhivatal
Itv.	az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény
Ket.	a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény
Ktv.	a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény
LB	a Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága
MTI	Magyar Távirati Iroda Zártkörűen Működő Nonprofit Részvénytársaság
Mt.	a Munka törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény
Mttv.	a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény
NHH	Nemzeti Hírközlési Hatóság
Nhtv.	a nemzeti hírügynökségről szóló 1996. évi CXXVII. törvény
NMHH	Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság
ORTT	Országos Rádió és Televízió Testület
Pszáf tv.	a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéről szóló 2010. évi CLVIII. törvény

Pp.	a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény
Ptk.	a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény
Rttv.	a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény
Smtv.	a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény
Stv.	a sajtóról szóló 1986. évi II. törvény
SzJSzT	Szerzői Jogi Szakértő Testület
Szjt.	a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény
Tpvt.	a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény
TVWF irányelv	a tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási intézkedésekben megállapított, televíziós műsorszolgáltató tevékenységre vonatkozó egyes rendelkezéseinek összehangolásáról szóló 89/552/EGK irányelv

**2010. ÉVI CIV. TÖRVÉNY
A SAJTÓSZABADSÁGRÓL
ÉS A MÉDIATARTALMAK ALAPVETŐ
SZABÁLYAIRÓL**

Az Smtv. – becenevén a „médiaalkotmány” – deklaratív rendelkezéseket (a sajtószabadság védelméről, a közszolgálati médiáról), az Mttv.-ben kifejtett tartalmú keretszabályokat (a regisztrációs kötelezettségről, a kiegyensúlyozott tájékoztatásról), és konkrét, a sajtószabadságot alapvetően érintő jogokat és kötelezettségeket (a gyűlöletbeszéd tilalma, az emberi méltóság, emberi jogok, alkotmányos rend védelme, a sajtó-helyreigazítás, illetve a média számára biztosított jogosultságok) egyesben tartalmaz.

A törvény – indokolásában kifejtett – célja a médiaszabályozás legfontosabb elvi alapjainak lefektetése. Az AVMS irányelv implementálása is kisebb részben e törvényen keresztül valósult meg.

Az itt szereplő szabályok egy része a jogrendszerben (az Rttv.-ben, a Ptk.-ban, az Stv.-ben) valamilyen formában már korábban felbukkant, bizonyos előírások valamennyi médiumot, médiatartalmat köteleztek. A sajtóra vonatkozó, az Stv.-ben szereplő tartalmi előírások betartására azonban korábban nem épült ki intézmény- és szankciórendszer. A törvény igazi újdonsága tehát az, hogy bizonyos részben egységes szemlélettel, platformsemleges módon határoz meg valamennyi médiatartalomra nézve kötelező, szűk körű, negatív jellegű előírásokat (ugyanakkor a törvény egyes szabályai figyelembe veszik a különféle médiumok sajátosságait).

I. CÍM

FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK

1. §

1.² **Médiaszolgáltatás:** az Európai Unió működéséről szóló szerződés 56. és 57. cikkében meghatározott, önálló, üzletszerűen – rendszeresen, nyereség elérése érdekében, gazdasági kockázatvállalás mellett – végzett gazdasági szolgáltatás, amelyért egy médiaszolgáltató szerkesztői felelősséget visel, amelynek elsődleges célja műsorszámoknak tájékoztatás, szórakoztatás vagy oktatás céljából a nyilvánossághoz való eljuttatása valamely elektronikus hírközlő hálózaton keresztül.

2. **Médiaszolgáltató:** az a természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, aki vagy amely szerkesztői felelősséggel rendelkezik a médiaszolgáltatás tartalmának megválasztásáért, és meghatározza annak összeállítását. A szerkesztői felelősség a médiatartalom kiválasztása és összeállításának során megvalósuló tényleges ellenőrzésért való felelősséget jelenti, és nem eredményez szükségszerűen jogi felelősséget a médiaszolgáltatás tekintetében.

3.³*Műsorszám*: hangok, illetőleg hangos vagy néma mozgóképek sorozata, amely egy médiaszolgáltató által kialakított műsorrendben vagy műsorkínálatban önálló egységet alkot, és amelynek formája és tartalma a rádiós vagy televíziós médiaszolgáltatáshoz hasonlítható.

4. *Lekérhető médiaszolgáltatás*: olyan médiaszolgáltatás, amelyben a médiaszolgáltató által összeállított műsorkínálat alapján a felhasználó egyéni kérés alapján, az általa kiválasztott időpontban tekintheti, illetve hallgathatja meg a műsorszámokat.

5. *Lineáris médiaszolgáltatás*: a médiaszolgáltató által nyújtott műsorszámok műsorrend alapján történő egyidejű megtekintését, illetve meghallgatását lehetővé tevő médiaszolgáltatás.

6.⁴*Sajtótermék*: a napilap és más időszaki lap egyes számai, valamint az internetes újság vagy hírportál, amelyet gazdasági szolgáltatásként nyújtanak, amelynek tartalmáért valamely természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság szerkesztői felelősséget visel, és amelynek elsődleges célja szövegből, illetve képekből álló tartalmaknak a nyilvánossághoz való eljuttatása tájékoztatás, szórakoztatás vagy oktatás céljából, nyomtatott formátumban vagy valamely elektronikus hírközlő hálózaton keresztül. A szerkesztői felelősség a médiatartalom kiválasztása és összeállítása során megvalósuló tényleges ellenőrzésért való felelősséget jelenti, és nem eredményez szükségszerűen jogi felelősséget a sajtótermék tekintetében. Gazdasági szolgáltatás az önálló, üzletszerűen – rendszeresen, nyereség elérése érdekében, gazdasági kockázatvállalás mellett – végzett szolgáltatás.

7. *Mediatartalom*: valamennyi médiaszolgáltatás során, valamint sajtótermék által kínált tartalom.

8. *Mediatartalom-szolgáltató*: a médiaszolgáltató, illetve bármely médiatartalom szolgáltatója.

9. *Kereskedelmi közlemény*: olyan médiatartalom, amelynek célja gazdasági tevékenységet folytató természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság árujának, szolgáltatásának vagy arculatának közvetlen vagy közvetett népszerűsítése. Az ilyen tartalmak fizetés vagy hasonló ellenszolgáltatás ellenében, vagy önreklámozás céljából kísérik a médiatartalmakat, vagy szerepelnek abban. A kereskedelmi közlemény formái közé tartozik többek között a reklám, a támogatást nyújtó nevének, védjegyének, arculatának vagy termékének megjelenítése, a televíziós vásárlás és a termékmegjelenítés.

10.⁵*Burkolt kereskedelmi közlemény*: olyan kereskedelmi közlemény, amelynek közzététele természetét tekintve megtéveszti a közönséget. Burkolt reklámnak minősülhet a kereskedelmi közlemény céljait szolgáló közlemény abban az esetben is, ha nem ellenszolgáltatás fejében került közzétételre.

11. *Reklám*: olyan közlés, tájékoztatás, illetve megjelenítési mód, amely valamely birtokba vehető forgalomképes ingó dolog – ideértve a pénzt, az értékpapírt és a pénzügyi eszközt, valamint a dolog módjára hasznosítható természeti erőket –, szolgáltatás, ingatlan, vagyoni értékű jog értékesítésének vagy más módon történő igénybevételenek előmozdítására, vagy e céllal összefüggésben a vállalkozás neve, megjelölése, tevékenysége népszerűsítésére vagy áru, árujelző ismertségének növelésére irányul.

12.⁶*Támogatás*: olyan hozzájárulás, amelyet valamely vállalkozás nyújt médiatartalom-szolgáltatók vagy médiatartalmak finanszírozására azzal a céllal, hogy népszerűsítse saját vagy más nevét, védjegyét, arculatát, tevékenységét vagy termékeit.

A médiaszabályozás fogalmi rendszerének legfontosabb elemei a szabályozás tárgyi hatályát meghatározó definíciók, amelyek kijelölik, hogy mely szolgáltatásokra terjed ki annak hatálya. A szabályozás fogalmi rendszere egyébként jelentős mértékben az AVMS irányelvre épül, ahol lehet, szó szerint ülteti át a magyar jogrendszerbe az egyes fogalmakat. Az alábbiakban az Smtv. (és az Mttv.) vonatkozásában legfontosabbnak ítélt fogalmak elemzését végezzük el.

1. Médiaszolgáltatás és sajtótermék

Az Smtv. (és az Mttv.) tárgyi hatálya a lineáris médiaszolgáltatásokra (hagyományos televízió és rádió), a lekérhető médiaszolgáltatásokra, valamint a nyomtatott és az internetes sajtótermékekre terjed ki. Az e szolgáltatásokban közzétett tartalmakat összefoglalóan médiatartalomnak, az egyes médiaszolgáltatókat és a sajtótermékek kiadóit pedig összefoglalóan médiatartalom-szolgáltatóknak nevezi a törvény. Médiatartalomnak minősül valamennyi médiaszolgáltatás során, illetve sajtótermékben kínált tartalom.

A médiaszolgáltatások egyik lehetséges csoportosítása alapján – a szolgáltatás jellege szerint differenciálva – megkülönböztethetünk lineáris és lekérhető médiaszolgáltatásokat.

A *lineáris médiaszolgáltatás* olyan médiaszolgáltatás, amely „a médiaszolgáltató által nyújtott, műsorszámok műsorrend alapján történő egyidejű megtekintését, illetve meghallgatását” teszi lehetővé. Azaz, nem a néző vagy hallgató választja ki a hozzáférés idejét, a folyamatosan zajló műsorba választása szerint kapcsolódik be, de mindenkor csak az éppen az adott pillanatban közzétett műsorszámot kísérheti figyelemmel (hagyományos televízió és rádió). Léteznek ugyan olyan kiegészítő szolgáltatások (pl. *personal video recorder*), amelyek igénybe vételével a néző távollétében is rögzítheti a műsorszámot, és bármikor megtekintheti, de ezek nem változtatnak a szolgáltatás lineáris jellegén.

A *lekérhető médiaszolgáltatásban* „a médiaszolgáltató által összeállított műsorkínálat alapján a felhasználó egyéni kérés alapján, az általa kiválasztott vagy a médiaszolgáltató által biztosított időpontban tekintheti, illetve hallgathatja meg a műsorszámokat”. A különbség a lineárishoz képest tehát az, hogy a műsorszám elérését itt a néző vagy hallgató kezdeményezi, tőle függetlenül azok nem kerülnek közzétételre, hanem egy műsorkínálatban vagy katalógusban „pihennek”.

A médiaszolgáltatásokat csoportosíthatjuk tartalmuk jellege szerint is, és így megkülönböztethetünk *audiovizuális* (elsősorban mozgóképek és hangok sorozatából álló) és *rádiós* (kizárólag hangok sorozatából álló) médiaszolgáltatásokat.

A kétféle csoportosítás tehát négyféle lehetséges szolgáltatást határoz meg: *lineáris audiovizuális, lineáris rádiós, lekérhető audiovizuális és lekérhető rádiós médiaszolgáltatásokat*.

Az Smtv. és az Mttv. alapján a *médiaszolgáltatás* fogalmának négy jól elkülöníthető eleme van (lényegében szó szerint átvéve az AVMS irányelv 1. cikkéből):

- az Európai Unió működéséről szóló szerződés 56. és 57. cikkében meghatározott önálló, üzletszerűen – rendszeresen, nyereség elérése érdekében, gazdasági kockázatvállalás mellett – végzett gazdasági szolgáltatás,
- amelyért egy médiaszolgáltató szerkesztői felelősséget visel,
- amelynek elsődleges célja műsorszámoknak tájékoztatás, szórakoztatás vagy oktatás céljából a nyilvánosságához való eljuttatása,
- valamely elektronikus hírközlő hálózaton keresztül.

Említést kell tenni a kiegészítő médiaszolgáltatásról is, amely olyan, tartalomszolgáltatást is magában foglaló szolgáltatás, amelyet ugyan műsorterjesztő rendszeren továbbítanak, de nem minősül sem médiaszolgáltatásnak, sem elektronikus hírközlési szolgáltatásnak (pl. ilyen az elektronikus műsorkalauz, EPG).

A szabályozás a *sajtótermékeket* – melyek nem tartoznak az irányelv hatálya alá – is a hatálya alá vonja. A sajtótermékeknek két típusát ismeri, a *nyomtatott sajtóterméket* (napilap és más időszaki lap), valamint az *internetes sajtóterméket* (internetes újságok vagy hírportálok). A sajtótermék definíciója a lehető legteljesebb mértékben igazodik a médiaszolgáltatás meghatározásához. Ennek megfelelően sajtótermék:

- a napilap és más időszaki lap egyes számai, valamint az internetes újság vagy hírportál,
- amelyet önálló, üzletszerűen – rendszeresen, nyereség elérése érdekében, gazdasági kockázatvállalás mellett – végzett gazdasági szolgáltatásként nyújtanak,
- amelynek tartalmáért valamely természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság szerkesztői felelősséget visel,
- amelynek elsődleges célja szövegből, illetve képekből álló tartalmaknak a nyilvánosság-hoz való eljuttatása tájékoztatás, szórakoztatás vagy oktatás céljából,
- nyomtatott formátumban vagy valamely elektronikus hírközlő hálózaton keresztül.

2. Közös fogalmi elemek

A következőkben indokolt a médiaszolgáltatás és a sajtótermék közös fogalmi elemeit szemügyre venni a hatály meghatározásához.

Gazdasági szolgáltatás

A szolgáltatásnak gazdasági jellegűnek kell lennie, amely kritérium teljesüléséhez elengedhetetlen, hogy üzletszerű és önálló tevékenységről legyen szó.

Az *üzletszerűség* általában nyereségre törekvést jelent gazdasági kockázatvállalás mellett, továbbá állandósult, huzamos, szervezetszerű gazdasági tevékenységet feltételez. Üzletszerű a tevékenység, ha azt nyereség-, illetve jövedelemszerzésre irányuló célzattal, rendszeresen folytatják. A médiaszabályozás is ezekre, a magyar joggyakorlatból, valamint a szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól szóló 2009. évi LXXVI. törvénynek a szolgáltatási tevékenységet meghatározó definíciójából [2. § 1) pont] ismert fogalmi elemekre épít, tehát a gazdasági szolgáltatás esetén rendszeresen, nyereség elérése érdekében, gazdasági kockázatvállalás mellett végzett szolgáltatásról van szó.

A nyereség, az ellenszolgáltatás fogalma tágan értelmezendő, hiszen a szolgáltatás ellenértéke nem szükségszerűen a szolgáltatás igénybe vevőjétől (olvasó, néző, hallgató) származik, hanem vele együtt, vagy tőle függetlenül harmadik személyek (pl. a reklámozók) is megfizethetik. Nem szükséges ténylegesen felmutatható nyereség megléte ahhoz, hogy gazdasági jellegű szolgáltatásról legyen szó, elegendő a nyereségre való törekvés (ha azonban tudatosan nem törekszik bevételre a szolgáltató, hanem „jószolgálati” céllal tartja fenn a sajtóterméket, akkor felmerülhet, hogy nem tartozik a szabályozás hatálya alá). Önmagában a szolgáltatás ingyenes volta nem mérvadó, hiszen például az ún. „ingyenes” műsorszolgáltatás (free-to-air television/radio) egy üzleti modellt valósít meg. A szolgáltatásban, az egyes weboldalakon található reklámok, hirdetések utalhatnak az adott szolgáltatás gazdasági jellegére. A fizetett munkatársak, alkalmazottak léte ugyancsak utalhat a szolgáltatás gazdasági jellegére.

Számos weboldal működik gazdasági kockázatvállalás mellett. Bannerek, reklámok létéből elvben következtethetünk arra, hogy gazdasági tevékenységről van szó, ugyanakkor fontos, hogy ezek oly módon jelenjenek meg az adott oldalon, amely arra utal, hogy a szolgáltatás útján nyereség elérésére törekszik, és az adott oldal nem csupán kiegészítő jelleggel tartalmaz reklámokat. Azonban bizonyos oldalak esetén nem beszélhetünk gazdasági kockázatvállalásról, nem valósul meg önálló gazdasági szolgáltatás, és valóban csupán kiegészítő jelleggel jelennek meg hirdetések a felületen. Ez utóbbi esetben – a szolgáltatás egészét vizs-

gálva – megállapítható, hogy nincs gazdasági kockázatvállalás, nem beszélhetünk gazdasági tevékenységről, és így médiaszolgáltatásról, illetve sajtótermékről sem.

A szolgáltatásnak *önálló* gazdasági szolgáltatásnak kell lennie. Az olyan szolgáltatás, amely szorosan kapcsolódik valamely más (nem médiaszolgáltatást vagy sajtóterméket nyújtó) gazdasági tevékenységhez, nem tekinthető önállóknak, és így nem tartozik a törvény hatálya alá. Ennek megfelelően nem tartoznak a hatály alá a kereskedelmi célú internetes honlapok, amelyek az adott érdekcsoportokon belül történő kereskedelmi célú információcserét szolgálják (pl. egy termék, szolgáltatás gyártójának honlapján található reklámfilm), vagy amelyek vállalkozások, azok termékei, szolgáltatásai reklámozására, üzleti tevékenységükkel kapcsolatos információk, közlések megjelenítésére szolgálnak. Kivételt képeznek mindazon weboldalak is, ahol kizárólag az információs társadalommal összefüggő vagy elektronikus kereskedelmi szolgáltatás nyújtása folyik, és e szolgáltatásokhoz kapcsolódó tájékoztatás nyújtása történik a szolgáltató részéről. A szolgáltatás önálló jellegének megléte esetről esetre vizsgálendő, valamennyi körülményt mérlegelve kell megítélni a nem médiaszolgáltatást vagy sajtóterméket nyújtó gazdasági szolgáltatás és a hozzá valamilyen módon kötődő, tájékoztatást, információcserét nyújtó szolgáltatások viszonyát (tehát hogy ez utóbbi önálló, avagy csupán kapcsolódó, kiegészítő jellegű-e). Azaz, nincs akadálya annak, hogy egy adott területen tevékenykedő vállalkozás az alaptevékenysége mellett sajtóterméket vagy média-szolgáltatást is nyújtson.

Szerkesztői felelősség

A szerkesztői felelősség a médiatartalom kiválasztása és összeállítása során megvalósuló tényleges ellenőrzésért való felelősséget jelenti. Az AVMS irányelvvel összhangban [1. cikk (1) bek. c) pont] a szerkesztői felelősség a műsorszámok kiválasztása és összeállítása – lineáris audiovizuális médiaszolgáltatás esetében a műsorszámok időbeli összeállítása, lekérhető audiovizuális médiaszolgáltatások esetében pedig a műsorkínálat összeállítása – során megvalósuló tényleges ellenőrzés. A szerkesztői felelősség nem eredményezi szükségszerűen a nemzeti jog szerinti jogi felelősséget a nyújtott tartalom vagy szolgáltatás tekintetében (a magyar szabályozás szerint is a szolgáltató – rendszerint egy jogi személy – viseli a jogi felelősséget, nem a jogsértő műsorszám tényleges szerkesztését végző személy).

Az irányelv értelmében a szerkesztői felelősség a hatékony kontroll gyakorlását jelenti mind a műsorszámok kiválasztásával, mind azok műsorkatalógusba gyűjtésével kapcsolatban, ez alapján a tartalom szerkesztettsége azt jelenti, hogy a médiaszolgáltatás minden esetben több műsorszám összeállításának eredményeként jön létre, illetve, a magyar szabályozásban szereplő sajtóterméket tekintve, a szövegből és a képekből álló tartalmak összeállításakor jelenik meg a szerkesztői tevékenység.

Tájékoztatási, szórakoztatási vagy oktatási cél

Az AVMS irányelv szerint az audiovizuális médiaszolgáltatás funkciója a nagy nyilvánosság tájékoztatása, szórakoztatása és oktatása lehet [(22) preambulumbekzdés], tehát az irányelv is hangsúlyozza a szabályozás tömegkommunikációs tevékenységre való korlátozását. Így az irányelv alkalmazásában az audiovizuális médiaszolgáltatás fogalma kizárólag azon audiovizuális – akár lineáris, akár lekérhető – médiaszolgáltatásokat foglalja magában, amelyeket a közvélemény széles rétegeinek szánnak, és amelyek azt egyértelműen befolyásolhatják [(21) preambulumbekzdés]. Közvetve a magyar szabályozásban is megjelennek ezek a kiegészítő kritériumok; az Mttv. címében és preambulumban is egyértelműen kifejezésre jut, hogy a törvény a tömegkommunikáció egyes formáit vonja a szabályozás hatálya alá.

Az irányelv és azzal összhangban az Mttv. és az Smtv. azon szolgáltatásokat nem kívánja szabályozni, amelyek magáncélúak, vagy csak szűk, meghatározott körben hozzáférhetőek.

Ennek megfelelően például a magánlevelezés különböző formáira, így a – korlátozott számban küldött – elektronikus levelekre nem vonatkozik, tekintve, hogy azok a magánkommunikáció körébe tartoznak. Egy hírlevél formájában közölt (tehát e-mailben továbbított) „sajtószzerű” médiatartalom ugyanakkor minősülhet internetes sajtóterméknek.

A közösségi vagy file-megosztó oldalak viszont általában véve nem tartoznak a szabályozás hatálya alá, hiszen a tartalom feltöltője szempontjából alapvetően nem gazdasági jellegűek és nem szerkesztettek. E szolgáltatások során főként magánszemélyek saját maguk által készített tartalmainak azonos érdeklődési körű közösségeken belüli megosztására és cseréjére kerül sor, és ezek nem állnak versenyben a lineáris médiaszolgáltatással. Bár közösségi oldalakon is találhatóak olyan felhasználók, akik saját oldalukat üzleti céllal üzemeltetik, azonban ilyenkor nem önálló gazdasági szolgáltatásról van szó, hiszen az ilyen regisztráltak aloldalai saját tevékenységük, vállalkozásuk reklámozására, népszerűsítésére szolgálnak, és céljuk nem ezen tartalomszolgáltatás általi nyereségszerzés (tehát az ő szolgáltatása nem gazdasági jellegű).

Nyilvánossághoz való eljuttatás, mint elsődleges cél

A nyilvánosságra hozatal fogalmára több jogszabályunk is meghatározást ad. Az Avtv. szerint nyilvánosságra hozatalon a bárki számára történő hozzáférhetővé tételt kell érteni (2. § 11. pont). A fogalom alapján megállapítható, hogy a tényleges hozzáférők, a szolgáltatást valójában igénybe vevők száma a nyilvánosságra hozatal megtörténtének szempontjából irreleváns, a hangsúly az elérhetőségen van. Az elérhetőség akkor is megvalósul, ha egy adott tartalomhoz történő hozzáféréshez valamilyen regisztráció, bejelentkezés szükséges – tehát az valójában csak egy meghatározott körnek szól –, feltéve, hogy a szolgáltatás kívül esik a magánkommunikáció körén. A nyilvánossághoz való eljuttatás célja tehát nem feltétlenül jelenti azt, hogy a médiatartalomhoz ténylegesen is hozzáfér bárki, a tömegkommunikáció ugyanis a médiatartalomnak a nézők, hallgatók, olvasók „csoportjaihoz”, azaz a „nagyközönséghez” való eljuttatását jelenti.

A szabályozás a technológiasemlegesség elvére épül, így felesleges az egyes szolgáltatásfajtákon belül a nyilvánossághoz való eljuttatás módszerére különösebb hangsúlyt helyeznünk. Nem a formát vagy módot kell vizsgálni, hanem annak a kritériumnak a teljesülését, hogy valóban a közvélemény széles rétegeinek szánják-e az adott szolgáltatást, és képes-e az adott szolgáltatás a nyilvánosság befolyásolására.

3. A médiaszolgáltatás fogalmának specifikumai

A lineáris médiaszolgáltatások körébe tartozik a rádiós és televíziós médiaszolgáltatás, de ide sorolható még például a *webcasting* (olyan internetes műsor-, illetve lineáris médiaszolgáltatás, amely egyéb terjesztési hálózaton nem jelenik meg), a *simulcasting* (televíziós vagy rádiós műsorok valós idejű – a vonatkozó televíziós/rádiós műsorral egyidejű – digitalizálása és internetes továbbítása), valamint a *near video on-demand* (közel igény szerint lekérhető videó, továbbiakban: NVoD) szolgáltatás is. Az előbbi szolgáltatás (*simulcast*) nem tekinthető önálló lineáris médiaszolgáltatásnak, hiszen az csak egy másik platformon is elérhetővé teszi az adott médiaszolgáltatást. A *webcasting* és a *simulcasting* szolgáltatások a hagyományos rádió- vagy televízióműsoroktól mindösszesen annyiban különböznek, hogy nem televízió- vagy rádiókészülék segítségével jutnak el a nyilvánossághoz, hanem számítógépen, azonban annak háttérmemóriájában általában nem kerülnek tartósan rögzítésre. A NVoD szolgáltatás ugyanazon műsorszámok több csatornán, különböző időpontokban történő ismételt közzétételét jelenti, és nem teszi lehetővé, hogy a néző maga válassza meg a hozzáférés időpontját, ellentétben az egyéni lekérhetőségen alapuló *video on-demand* szolgáltatásokkal.

Azon szolgáltatások, amelyek csupán technikai segítséget nyújtanak egy lineáris műorszám megtekintéséhez, úgy, mint a *time shift television* (TST) vagy a *personal video recorder* (PVR), nem minősülnek médiaszolgáltatásnak. Természetesen ez nem jelenti azt, hogy maga a lineáris műorszám, a szerkesztett médiatartalom, amelyet a médiaszolgáltató nyújt, nem tartozik a szabályozás hatálya alá, hanem arról van szó, hogy a műorszám későbbi időpontban történő megtekintését biztosító, a műsorterjesztő által kínált, ilyen típusú szolgáltatások nem minősülnek médiaszolgáltatásnak.

Ami a szerkesztői felelősséget illeti, a törvényi definícióban található „tényleges ellenőrzés” a médiatartalom kiválasztása és összeállítása tekintetében a lineáris médiaszolgáltatások esetén előzetes ellenőrzést, szerkesztést jelent, amely során figyelembe kell venni a törvényi előírásokat (elkerülve a jogsértő tartalmak közzétételét), élő műsorok esetében pedig a jogsértés elhárítására irányuló azonnali beavatkozást igényel a műsorvezetők, a felelős szerkesztő részéről. A betelefonálás műsorokban, amelyek magukban rejtik azt a kockázatot, hogy a nézői közlés tartalma jogsértő, a szolgáltató – a konkrét ügyben gyűlöletbeszéd miatt megállapított – felelősségét a 865/2008. ORTT (V. 22.) határozat szerint „nem a gyűlölködő megszólalás maga, hanem az alapozza meg, hogy a szóban forgó vélemény teljes egészében, akadálytalanul juthatott el a nézőkhöz.” A határozat értelmében ugyanis a szolgáltató (konkrétan a műorszám szerkesztője, műsorvezetője) feladata jogsértő közlés esetén az elhangzottak enyhítése, ellensúlyozása, az attól való érdemi elhatárolódás, akár a nézői közlés félbeszakítása. A határozat kimondta, hogy a műorszolgáltató felelőssége az sms-üzenetek tekintetében is fennáll, hiszen minden eszköz adott volt számára, hogy a hozzá beérkező nézői véleményeket moderálva, a törvény előírásaira figyelemmel tegye közzé. A Testület a műsorban elhangzott nézői kijelentéseket és a beszélgetést kísérő sms-üzeneteket összességében értékelve állapította meg a műorszám gyűlöletkeltésre alkalmas voltát.

A lekérhető médiaszolgáltatás fő különbsége a lineárishoz képest, hogy itt a felhasználó egyedileg fér hozzá a műorszámokhoz egy adott műsorkínálat alapján. A lekérhető vagy más néven nem lineáris (*non-linear*) médiaszolgáltatásokat *video on-demand* szolgáltatásoknak is nevezzük az AVMS irányelv szóhasználata alapján [(11) preambulumbekkezdés]. A magyar szabályozás kibővíti az irányelv tárgyi hatályát a kizárólag hangokból álló műorszámokat elérhetővé tevő szolgáltatásokkal, például a rádiós lekérhető médiaszolgáltatással (amelyben az internetről vagy más hírközlő hálózatról elérhető, egyedi kezdeményezésre meghallgatható műorszámokat tesznek közzé).

Az AVMS irányelv a tárgyi hatályát annak elismeréseként terjesztette ki a lekérhető audiovizuális médiaszolgáltatásokra, hogy azok a hagyományos médiaszolgáltatásokkal rokonságot mutatnak, hasonló jelentőségűek, mint a televíziózás („*television-like*” *services*). Az irányelv (24) preambulumbekkezdése mondja ki, hogy „a lekérhető audiovizuális médiaszolgáltatások jellegzetessége, hogy a televíziós szolgáltatásokhoz hasonlóak, vagyis ugyanazon közönségért versengenek, mint a televíziós műorszolgáltatások, és a felhasználók a szolgáltatás jellegéből és a hozzáférés módjából kiindulva érthető módon elvárhatják, hogy az ezen irányelv hatálya alá tartozó szabályok szerinti védelemben részesüljenek. Ennek fényében, valamint a szabad mozgás és a verseny különbségeinek kiküszöbölése érdekében a »műorszám« fogalmát dinamikus módon kell értelmezni, figyelembe véve a televíziós műorszolgáltatás területén végbemenő fejlődést.” Az „ugyanazon közönségért való versengés” fogalmát átfogóan, a médiafogyasztó közönség egészére nézve kell értelmezni. Ez a rendelkezés nem az érintett piac versenyjogi szempontok szerinti meghatározását célozza, hanem arra utal, hogy akár lineáris, akár lekérhető formában közvetítik a szolgáltatók a médiatartalmakat, azokat kivétel nélkül „a médiafogyasztóknak” szánják. És ugyan az egyre fragmentálódó médiapiacra a tartalmak jellemzően egy jól meghatározott célcsoportot igyekeznek elérni, mégis igaz az, hogy nézőket, hallgatókat, olvasókat csak a többi szolgáltató „kárára” tudnak

megszólítani, a lekérhető médiaszolgáltatások népszerűsége a hagyományos lineáris szolgáltatások ellenében nő, az internetes sajtótermékek pedig a nyomtatott lapoktól vesznek el olvasókat; így a médiaszolgáltatások, illetve a sajtótermékek piacát a szabályozás logikája alapján külön-külön egységeseznek kell tekintenünk.

A magyar szabályozás is ennek megfelelően került kialakításra. A televíziós médiaszolgáltatáshoz való hasonlóság, mint követelmény megjelenik az irányelvből átvett *műsorszám* fogalmában is. Annak meghatározáshoz viszont, hogy egy szolgáltatás formai megjelenését és tartalmát tekintve mikor minősül televíziós szolgáltatáshoz hasonlóknak, sem a magyar törvény, sem az irányelv nem ad további támpontokat, azokat a gyakorlatnak kell kialakítania.

Ha egy korábban már televíziós műsorszámként közzétett műsorszám később ugyanazzal a tartalommal lekérhető formában is elérhetővé válik, az AVMS irányelv (27) preambulumbekzdése alapján arra a lineáris médiaszolgáltatásra vonatkozó, a korábbi közzététel miatt már eleve szükségszerűen alkalmazott szabályokon túl nem szükséges a lekérhető szolgáltatásokra nézve előírt szabályokat is alkalmazni, tehát ebben az esetben a kétféle hozzáférési mód nem keletkezett eltérő szabályokat egyazon műsorszám tartalma tekintetében. Ez azt jelenti, hogy egy lineáris műsorszám tartalmát nem szükséges megváltoztatni azért, hogy az lekérhető formában is közzétehető legyen, hiszen a lineáris műsorszámra vonatkozó tartalmi követelményeknek már megfelelt. Az irányelv célja ezzel a rendelkezéssel a lineáris és lekérhető médiaszolgáltatást is nyújtó szolgáltatók további kötelezettségek alóli mentesítése (bár az Smtv. és az Mttv. nem ír elő ilyen, a lineáris műsorszám szabályozásánál szigorúbb rendelkezéseket a lekérhető médiaszolgáltatások tartalmára vonatkozóan). A műsorszám tartalmára nézve tehát nem keletkezhetnek új kötelezettségek, a hozzáférés módjára tekintettel azonban a műsorszámnak meg kell felelnie a lekérhető médiaszolgáltatás jellegéből adódó speciális szabályoknak (pl. a nyilvántartásba vétel, a kiskorúak védelme vagy a műsorkvóták tekintetében). Az azonos médiatartalom lekérhető formában történő közzététele, mint szolgáltatás a fent említett szabálytól függetlenül lekérhető médiaszolgáltatásnak minősül, arra a lekérhető szolgáltatásokra vonatkozó anyagi és eljárás szabályok irányadóak, tekintettel a társszabályozás mindenkor hatályos rendelkezéseire is. Ugyanakkor, ha a lekérhető szolgáltatásban a műsorszám tartalmát tekintve más, bővebb vagy rövidebb verziója érhető el, illetve a kétféle szolgáltatás egyértelműen elkülönül, kétféle szabályrendszer is alkalmazandó, hiszen elkülönülő szolgáltatásnak minősülnek. Utóbbi esetben vizsgálni kell a lekérhető szolgáltatás „television-like” jellegét. Két szolgáltatás akkor minősül elkülönülő szolgáltatásnak, ha egymáshoz képest jól érzékelhető módon önálló egységet alkotnak. Például egy lineáris médiaszolgáltató weboldalán az azonos terjedelemben, azonos tartalommal elérhető televíziós műsorszám és a kizárólag lekérhető médiaszolgáltatásként megjelenő más médiatartalom megalapozza a két szolgáltatás elkülönülését.

4. A sajtótermék fogalmának specifikumai

Sajtótermék esetén a *szolgáltatás tárgya* szövegből, illetve képekből álló tartalom, a *szolgáltatás nyújtása* pedig nyomtatott formátumban vagy elektronikus hírközlő hálózat útján történik. A szöveg itt az írott szövegre, a kép pedig az állóképre, illetve bizonyos esetben mozgóképre utal. A *szolgáltatás maga* a napilap, az időszaki lap egyes számai, valamint az internetes újság és a hírportál. A napilap, az időszaki lap, az internetes újság és a hírportál nevesítése a sajtótermék fogalmában alapvető eltérést jelez a médiaszolgáltatás fogalmához képest. Míg utóbbi fogalomban a szolgáltatás tárgya külön nincs nevesítve, tehát a fogalmi elemek együttes megléte feltételezi a médiaszolgáltatás megvalósulását, addig a sajtótermék esetében fontos, hogy a szolgáltatás napilap, időszaki lap, internetes újság vagy hírportál legyen. Ezzel tehát a definícióban valójában egy – a médiaszolgáltatás fogalmi elemeihez ké-

pest – ötödik fogalmi elem is megtalálható: azon szolgáltatások minősülnek sajtóterméknek, amelyek napilapok, időszaki lapok, vagy ezekhez hasonló, újság- vagy „sajtószerű” internetes tartalmak.

A nyomtatott és az internetes sajtótermék fogalmának meghatározásához közvetve segítséget nyújt a már hatályon kívül helyezett Stv., továbbá azok a bírósági döntések (pl. Fővárosi Ítéletábla 2.Pf. 20. 793/2006/3.; BDT2009. 2148.), amelyek a korábbi jogszabályi definíciókat értelmezve kiterjesztették az időszaki lap fogalmát az internetes sajtótermékekre, így szabályozás alá vonva azokat.

A „gazdasági szolgáltatás” fogalmi elem sajtótermékek esetében is egyfajta rendszerességet, folyamatosságot kíván meg. A napilap ennek megfelelően naponta, az időszaki lap pedig bizonyos időszakonként jelenik meg, azaz a sajtótermékek a fogalomból eredően periodikusan, tervezett „végső időpont” (utolsó megjelenés) nélkül kerülnek kiadásra. Amikor valaki lapot indít, ezt általában előre meghatározatlan időre tervezi, reménykedve vállalkozása időtállóságában, míg pl. Jókai összes műveinek rendszeres kiadása szükségszerűen véget ér az író utolsó művénel – ez különbözteti meg pl. a nyomtatott sajtóterméket a szintén rendszeresen megjelenő könyvsorozatokról. Internetes újság és hírportál esetében is az adott szolgáltatás szintén rendszeresen, többnyire minden nap elérhető (még ha nem is minden nap frissülő tartalommal).

A sajtótermék fogalma nem tér ki arra, hogy *ki* a szolgáltatás nyújtója sajtótermék esetén, az Mttv. azonban egyértelműen, a legtöbb helyen a kiadót nevezi meg a kötelezettségek és a felelősség alanyaként. Az, hogy az alapító helyet kapott a szabályozásban, az élő sajtótörténeti hagyomány és a lappiaci gyakorlat megerősítését, a korábbi szabályozás átörökítését jelenti, amely alapján az alapító rendelkezik azon általános jogosítványokkal, amelyek biztosítják számára a sajtótermék feletti rendelkezési jogosultságot. Az Mttv. értelmében az alapítónak – amennyiben nem azonos a kiadóval – a nyilvántartásba vételkor [Mttv. 46. § (1) bek.], illetve a nyilvántartásból való törléskor [Mttv. 46. § (6) bek. *b*) pont] lehet szerepe, bejelentheti a sajtóterméket, és egyúttal ő jogosult arra, hogy megjelölje a kiadót (például *franchise* rendszerben működtetett lap esetén az alapító nevezi ki a kiadót). Az alapító azonban legtöbbször azonos a kiadóval. Az alapító és a kiadó viszonyát az Mttv. 46. § (1) bekezdés szerint a felek közötti megállapodás rendezi. Mivel a sajtótermék tartalmát a kiadó határozza meg, a bejelentést leszámítva a törvény adta jogok és kötelezettségek alanya is a kiadó, azzal, hogy természetesen az alapító személyét a kiadó nem változtathatja meg.

Tekintettel arra, hogy nyomtatott sajtótermék a napilap és az időszaki lap lehet, a fogalom értelmezésében segítségünkre lehet a korábbi Stv., amelyben az *időszaki lap* definíciója szerepelt. Az Stv. 20. § *f*) pontja értelmében *időszaki lap* volt „az a napilap, folyóirat és egyéb lap, valamint ezek melléklete, amely egy naptári évben legalább egyszer megjelenik, azonos címmel és tárgykörrel kerül kiadásra, évfolyamszámmal, sorszámossal, keltezéssel van ellátva, és akár eredeti szerzői alkotásként, akár átvett fordításként az újságírói, az írói vagy a tudományos műfaj körébe tartozó írásművet (hírt, tudósítást, cikket, riportot, tanulmányt, verset, elbeszélést stb.), fényképet, grafikát, karikatúrát vagy rejtvényt közöl.” Ennek megfelelően az időszaki lap magában foglalja a napilapot is, amelyet a hatályos médiatörvény külön nevesít. Az Stv. sajtótermék-fogalmában [20. § *b*) pont] az „időszaki lap egyes számai” kifejezés szerepelt, ezt részben átvette az új szabályozás is. A Fővárosi Ítéletábla BDT2009. 2148. döntése kimondta, hogy egy sajtótermék akkor minősül időszaki lapnak, ha szerkesztősége, impressuma van, magán viseli az időszaki lap lényegi és tartalmi elemeit, folyamatos a megjelentetése, frissítése, elérhetősége, híreket szolgáltat, cikkeket jelentet meg. Ezen kívül tartalmaznia kell a kiadásért felelős személy nevét, a sokszorosításért felelős személy nevét, a sokszorosítás helyét, idejét és a megrendelés sorszámát, továbbá a szerkesztésért felelős személy nevét.

A modern médiavilág egy kissé korszerűtlenné tette az Stv. időszaki lap definícióját, a merev ragaszkodás a formai kellékekhez (tárgykör, évfolyamszám, keltezés stb.) rugalmatlanná tette volna az új szabályozást – de kiegészítő szempontként, a szükséges elhatárolásokkor ezek figyelembevétele is felmerülhet.

Nyomatott sajtótermékek esetében is fontos kritérium, hogy gazdasági szolgáltatásról van szó. Ez nem jelenti azt, hogy ingyenes lapok ne tarthatnának a törvény hatálya alá. A nyereség elérésére irányuló szándék, valamint a gazdasági kockázatvállalás a döntő, nem a profit tényleges realizálása, így veszteséges, vagy ingyenes lapok esetén is megvalósulhat a gazdasági szolgáltatás. A mérvadó az, hogy a sajtótermék kiadásakor a kiadó bevételszerzés, illetve nyereség elérése érdekében tesz-e lépéseket, a szolgáltatás célja a nyereségszerzés-e.

Az Mttv. 41. § (5) bekezdése szerint, ha a médiaszolgáltató lineáris és lekérhető szolgáltatást is nyújt, illetve ha a kiadó nyomtatott és internetes sajtóterméket is megjelentet, köteles médiaszolgáltatásait, illetve sajtótermékeit külön-külön bejelenteni. Ez médiaszolgáltatások esetén azt jelenti, hogy ha egy televíziós vagy rádiós médiaszolgáltató lineáris és lekérhető médiaszolgáltatást nyújt, akkor azokat külön-külön kell regisztrálni. Ezt a szabályt a sajtótermékek regisztrációja során úgy kell értelmezni, hogy pl. a nyomtatott formában megjelenő sajtótermék, valamint az internetes sajtótermékként működő, a nyomtatott változat tartalmánál bővebb tartalmat kínáló másik – akár az előzővel azonos címet viselő – szolgáltatás regisztrációja is meg kell, hogy történjen. Amennyiben azonban egy kiadó sajtótermékét *ugyanazon tartalommal* papíron és elektronikus hírközlő hálózat útján is nyújtja, azt egy sajtóterméknek kell tekinteni. Ebben az esetben ugyanis egy sajtótermékről van szó, amely ugyanazon tartalommal több platformon, nyomtatott formában és elektronikus hírközlő hálózat útján is megjelenik. Ez az értelmezés levezethető abból, hogy a szabályozás csak az egységes sajtótermék fogalmat ismeri, és csak azon belül különbözteti meg a nyomtatott és az internetes sajtóterméket a hozzáférés módja szerint. Ha tehát a tartalom mindkét platformon ugyanaz – ide nem értve az egyes platformokon a médiatartalmakat kísérő, a nyomtatott és az internetes megjelenés vonatkozásában szükségszerűen eltérő kereskedelmi közleményeket –, akkor egységes szolgáltatásról van szó, egyszerű bejelentési kötelezettséggel.

A már regisztrált, a nyilvántartásban már szereplő nyomtatott sajtótermékek azonos tartalommal megjelenő, elektronikus hírközlési hálózat útján továbbított változatát tehát nem internetes sajtótermékként kell regisztrálni, hanem azt egy (a nyomtatott sajtótermékkel egyező tartalmú) sajtóterméknek kell tekinteni, amely a bejelentési kötelezettségét már teljesítette. Az új, a törvény hatálybalépését követően piacra lépők esetén a nyomtatott sajtótermék regisztrációjakor kell rögzíteni, hogy a kiadó azt az egységesnek tekinthető sajtóterméket nem csak nyomtatott, hanem elektronikus formában is nyújtja. Amennyiben valamely kiadó az interneten elérhető sajtótermékét nem jelenti be külön, tehát nem regisztrálja internetes sajtótermékként, a hatóság vélelmezheti, hogy az a sajtótermék nyomtatott formában megjelenő változatával teljesen azonos tartalmú.

Az internetes sajtótermék a nyomtatott sajtótermékhez (napilap, időszaki lap) hasonló formában és módon jelenik meg. A Fővárosi Ítéletábla BDT2009. 2148. döntése kimondta, hogy ha az internetes hírportál meghatározott sajtótevékenységet folytat, így szerkesztősége, impresszuma van, folyamatos a megjelenése, elérhetősége, frissítése, híreket szolgált és cikket jelentet meg, akkor magán viseli az időszaki lap lényegi és tartalmi elemeit, és így a sajtóhelyreigazítási kötelezettség kiterjed rá, valamint az Stv. hatálya alá tartozik. A Fővárosi Ítéletábla a 2. Pf. 20793/2006/3. ítéletében kimondta, hogy amennyiben egy sajtótermék rendszeresen megjelenik az interneten, impresszuma van, és szerkesztőséggel, főszerkesztővel rendelkezik, akkor időszaki lapnak tekinthető. Hasonló követelményeket támasztott a Győri Ítéletábla is Pf. I. 20369/2005/9. számú ítéletében az internetes sajtótermékkel szemben. A bíróság itt vizsgálta, hogy az adott weboldal egy naptári éven belül többször, gyakor-

latilag naponta folyamatosan megújuló tartalommal, azonos címmel jelenik-e meg, a honlap tetején olvashatók-e az állandó tárgykörök, amelyek a napilapok klasszikus rovataival azonosak, a puszta hírközlésen túl részben eredeti, részben pedig máshonnan átvett szerzői alkotás-ként az újságírói műfaj körébe tartozó írásműveket (szerkesztett hírt, tudósítást, cikket, riportot) rendszeresen közöl-e, rajta az évszám és a napi dátum is szerepel-e, továbbá, hogy funkcióiban és hatásában is azonos-e a hagyományos időszaki lapokkal.

Tehát minden olyan sajtóterméket *internetes sajtóterméknek* (azaz internetes újságnak vagy hírportálnak) kell tekinteni, amely funkciójában, megjelenésében és hatásában is hasonlít a nyomtatott sajtótermékre (ha a szolgáltatás az egyéb fogalmi elemeknek is megfelel).

Az internetes sajtótermék szövegen és állóképeken kívül mozgóképe(ke)t is tartalmazhat. Az ilyen mozgóképek lekérhető médiaszolgáltatásoktól való elhatárolása nehéz feladat lehet. Amennyiben mozgókép (praktikusan egy videó-tartalom) a szövegbe ágyazva, mintegy kiegészítő, a szöveges tartalmat kiegészítő jelleggel jelenik meg egy internetes sajtótermék oldalán, önállóan nem értelmezhető tartalommal, nem lekérhető médiaszolgáltatás műsorszámáról, hanem egy szöveget, álló- és mozgóképet tartalmazó internetes sajtótermék tartalmáról van szó. Amennyiben egy oldal nem ilyen jelleggel tartalmaz mozgóképeket (videókat), hanem azok „television-like” módon, műsorkínálatot alkotva jelennek meg (akár egy szöveges tartalom mellett), meg kell vizsgálni, hogy a szolgáltatás rendelkezik-e a lekérhető médiaszolgáltatás fogalmi elemeivel. A gyakorlatban tehát nincs akadálya annak, hogy egy internetes sajtótermék oldalán egyúttal lekérhető médiaszolgáltatást is nyújtson a szolgáltató (ilyenkor mindkét szolgáltatást regisztrálni kell). Viszont pusztán az a tény, hogy az internetes sajtótermék oldalán szerepel audiovizuális tartalom, nem jelenti azt, hogy máris lekérhető médiaszolgáltatás is megvalósul az adott oldalon. A lekérhető médiaszolgáltatás kritériumainak meg nem felelő mozgóképek az internetes sajtótermék integráns részei lehetnek. Ha az internetes sajtótermék oldalán elérhető, a műsorszám kritériumainak megfelelő videóból a szolgáltató műsorkínálatot alkot, azaz kategorizálva, címkézve műsörtárba helyezi azokat, és a néző a szerkesztett, rendszerezett videók közül, a címük alapján választhat, akkor már „televízióhoz hasonló” szolgáltatásról beszélhetünk, így az lekérhető médiaszolgáltatásnak minősülhet.

Az internetes naplók (ún. blogok) jellemzően nem tartoznak a szabályozás hatálya alá, hiszen nem minősülnek gazdasági szolgáltatásnak. A blogok esetében fontos leszögeznünk, hogy a szolgáltatás megítélésénél elsősorban nem az elnevezésből, hanem a tartalomból, a felismerhető jellegből kell kiindulnunk. Amennyiben viszont nyereség elérése érdekében, üzletszerűen működik (és így gazdasági szolgáltatásnak minősül), a törvény hatálya alá kerülhet az adott – „blog”-nak nevezett – szolgáltatás.

A tartalmak kiválasztásánál és összeállításánál meghozott szerkesztői döntés, ezáltal a fennálló felelősség megállapítható egy internetes sajtótermék esetében egy adott tartalomnak az oldalra történő „beszerkesztésével”. Az internetes újság vagy hírportál főoldaláról vagy egyéb oldalairól elérhető tartalmakért, köztük a főoldalon „blog” formájában közzétett tartalmakért is annak szerkesztősége tartozik szerkesztői felelősséggel (kiadója pedig a jogi felelősséget viseli). A szerkesztői felelősséget ebben az esetben is magáért az internetes újságért viseli a kiadó, hiszen a főoldalra való beszerkesztéssel a kérdéses blog adott tartalma a sajtótermék tartalmainak részévé válik. Viszont egy adott internetes sajtótermék tartalmához utólag fűzött blogbejegyzések és kommentek nem tartoznak a szabályozás hatálya alá, tekintve, hogy ezek nem az adott sajtótermék részei, szerkesztői felelősség azokra nézve nem áll fenn. A sajtótermék oldalán szereplő fórumok, kommentdobozok tehát – amennyiben valóban nem válogatás után, beszerkesztetten kerülnek fel oda a tartalmak – nem tartoznak a szabályozás hatálya alá. Az utólagos moderálás sem alapozza meg a szerkesztői felelősséget, ez az utólagos tevékenység nem teszi a sajtótermék szerkesztett részévé az adott kommentdobozt,

blogot, mert a moderálás által érintetlenül hagyott tartalmak esetén is hiányzik a közzétételre irányuló szerkesztői döntés.

A linkelt tartalom megítélésével kapcsolatban megállapítható, hogy a link közzétételének módja, elhelyezése, a sajtótermékhez fűződő viszonya határozza meg a linkről elérhető tartalom minősítését. Az, hogy egy linkelt tartalom szerkesztett tartalomnak, vagyis a sajtótermék részének tekinthető-e, esetről esetre vizsgálendő.

Még abban az esetben is, ha egy linkről megállapítható, hogy szerkesztett tartalomnak minősül, minden esetben a közlés tartalma és módja együttesen határozza meg a jogsértő jelleget, például azt, hogy egy gyűlöletbeszédet tartalmazó cikk link formájában egy másik cikkbe történő beágyazását miként kell megítélni. Ha ez esetben a linken megjelenő tartalom tudományos értekezés, elemzés, közéleti vita tárgya, és szerzője azt kizárólag a közérthetőség miatt helyezi el, felhívja a tartalom jogsértő mivoltára a jelleget, attól elhatárolódik, akkor a jogsértő tartalom továbbközlése nem valósít meg újabb jogsértést.

Ami a „gazdasági szolgáltatás” jelleget illeti, meg kell jegyeznünk, hogy Google AdSense alkalmazása, vagy némi banner-elhelyezés még nem jelenti szükségszerűen azt, hogy gazdasági szolgáltatásról van szó (különösen, ha az adott hirdetésből nem az oldal tartalmának szerkesztője, hanem az oldal üzemeltetője szerez bevételt, vagy akár egy adott sajtótermék Facebook-oldala esetén is ez a helyzet, hiszen ott sem a tartalom szerkesztőjénél jelenik meg a feltöltött tartalmak általi nyereségre törekvés). Ahhoz, hogy a szolgáltatás a törvény hatálya alá tartozzon, nem elég „kiegészítő jelleggel” bevételre szert tenni az adott szolgáltatással, hanem elsődlegesen, gazdasági kockázatvállalás mellett kell gazdasági szolgáltatást nyújtani. Nyereség tényleges elérése azonban természetesen az internetes sajtótermékek esetében sem feltétel.

II. Cím

A TÖRVÉNY HATÁLYA

2. §

(1) E törvény hatálya kiterjed a Magyar Köztársaságban letelepedett médiatartalom-szolgáltató által nyújtott médiaszolgáltatásra és kiadott sajtótermékre.

(2) E törvény alkalmazásában a médiatartalom-szolgáltató akkor minősül a Magyar Köztársaság területén letelepedettnek, ha:

a) az általa nyújtott médiaszolgáltatás analóg terjesztése a Magyar Köztársaság tulajdonában álló frekvencia igénybevételével történik vagy a sajtótermék elsődlegesen a Magyar Köztársaság felhasználói számára kijelölt elektronikus hírközlési azonosítón keresztül érhető el,

b) központi ügyvezetésének helye a Magyar Köztársaság területén található és a médiaszolgáltatással, sajtótermékekkel összefüggő szerkesztői döntéseket a Magyar Köztársaság területén hozzák,

c) ha a központi ügyvezetés és a szerkesztői döntések meghozatalának helye közül csak az egyik található a Magyar Köztársaság területén, de a médiatartalom-szolgáltató munkaerejének jelentős része a Magyar Köztársaság területén dolgozik,

d) ha a Magyar Köztársaság területén és más országban is dolgozik a médiatartalomszolgáltató munkaerejének jelentős része, akkor, ha a központi ügyvezetés helye a Magyar Köztársaság területén található, vagy

e) ha a központi ügyvezetés és a szerkesztői döntések meghozatalának helye közül csak az egyik található a Magyar Köztársaság területén, de tevékenységét a Magyar Köztársaság területén kezdte meg, és folyamatos, tényleges kapcsolatot tart fenn a magyar gazdasággal.

(3) E törvény hatálya kiterjed azon médiatartalom-szolgáltató által nyújtott médiaszolgáltatásra, amelyre az (1)–(2) bekezdés rendelkezései nem alkalmazhatók, ha a Magyar Köztársaság területén található műholdas feladó-állomást használ, vagy a műholdnak a Magyar Köztársaság tulajdonában álló átviteli kapacitását használja.

(4) Ha az (1)–(3) bekezdés alapján nem állapítható meg, hogy a médiatartalom-szolgáltató a Magyar Köztársaság vagy más tagállam joghatósága alá tartozik-e, a médiatartalom-szolgáltató azon állam joghatósága alá tartozik, amelyben az Európai Unió működéséről szóló szerződés 49–55. cikke alapján letelepedettnek minősül.

A médiatartalmak esetében különösen fontos a joghatóság, vagyis alkalmazandó jogszabályok hatályának kérdése, mivel a digitális technológiának, valamint a határok átjárhatóságának eredményeként számos nem Magyarországon keletkezett, vagy nem Magyarországon sugárzott médiatartalom is eljut a fogyasztókhoz. Az Smtv. szakít az Rttv. alapvetően technológiai alapú megközelítésével, és a joghatóság, vagyis a törvény hatályának megállapításakor a „*letelepedés*” európai uniós fogalmát veszi alapul az AVMS irányelv rendelkezéseinek megfelelően. Ez került rögzítésre az (1) bekezdésben. A törvény tárgyi hatályát a médiatartalom-szolgáltató által nyújtott médiaszolgáltatásra és kiadott sajtótermékek fogalmára építi, amelyet részletesen a fogalmaknál elemzünk.

A (2) bekezdésben kerültek meghatározásra azok a szempontok, amelyek abban adnak igazodási pontot, hogy mikor tekintethető egy médiatartalom-szolgáltató Magyarországon letelepedettnek. Az *a)* pont rendelkezései azon médiatartalmak esetében adnak eligazítást, amelyekre az AVMS irányelv nem, vagy csak részben vonatkozik. Ilyen szempont, ha a médiaszolgáltatás analóg terjesztése a Magyar Köztársaság tulajdonában álló frekvencia igénybevételel történik. Ez a rendelkezés elsősorban az analóg lineáris rádiós médiaszolgáltatásokat (és a digitális átállásig az analóg televíziókat) érinti, hiszen az általuk igénybe vett FM (VHF, UHF) frekvenciák a Magyar Állam tulajdonát képezik. A Dtv. 14. § (2)–(3) bekezdése értelmében ugyanis csak az ilyen médiaszolgáltatást nyújtó szolgáltatók a frekvenciát közvetlenül veszik igénybe és kapnak a frekvenciák, vagy a frekvenciasávok használatára frekvenciahasználati jogosultságot, így e médiaszolgáltatások terjesztése történik a Magyar Köztársaság tulajdonában álló frekvencia igénybevételel. A digitális földfelszíni műsorszórással terjesztett televíziós médiaszolgáltatások a digitális műsorszóró hálózat üzemeltetőjének műsorterjesztési szolgáltatását veszik igénybe, ugyanúgy, ahogy a „kábeltevék” a vezetékes műsorterjesztési szolgáltatásokat, a „műholdas tévék” a műholdas műsorterjesztési szolgáltatásokat. Vagyis e szolgáltatások nem közvetlenül frekvenciát vesznek igénybe, hanem egy műsorterjesztési szolgáltatást. A különbség első ránézésre látszólagos, hiszen az analóg televízió és rádió is frekvenciát vesz igénybe és a földfelszíni digitális televíziók, műholdas televíziók, rádiók is frekvenciát vesznek igénybe, a frekvenciahasználati jogosultság és eljárások szempontjából azonban mégis alapvetően különböző. Míg az analóg rádió és az analóg televízió olyan műsorszolgáltatási jogosultságra pályázik, amely magában foglalja a frekvenciahasználati jogosultságot, addig a földfelszíni digitális televíziók, műholdas televíziók, rádiók

esetében azonban nem igaz, mivel médiaszolgáltatási jogosultságuk nem pályázattal és hatósági szerződéssel, hanem bejelentéssel keletkezik, illetve, ha más tagállamban vették nyilvántartásba, e nyilvántartásba vétel alapján terjeszthetők Magyarországon. Így a frekvenciát a digitális műsorterjesztés esetében nem a földfelszíni digitális televíziók, műholdas televíziók, rádiók veszik igénybe, hanem a műsorterjesztők, akik pedig nem minősülnek médiaszolgáltatóknak, vagyis az Smtv. 2. § (2) bekezdés a) pontja nem vonatkozik rájuk. Ezen jogértelmezés az Smtv. eredeti szövege alapján is egyértelmű volt, a jogalkotó azonban a félreértések elkerülése végett pontosította a szöveget, az „analóg” műsorterjesztést kifejezetten megjelölve.

Az Smtv. letelepedés megítélésekor az „*elsődlegesen a Magyar Köztársaság felhasználói számára kijelölt elektronikus hírközlési azonosítót*”, azaz az elsődleges domain nevet, mint egy tényezőt nevesít a letelepedés megítélésekor, vagyis ha egy sajtótermék domain nevének végződése „.hu”, akkor feltételezhető, hogy Magyarországon letelepedett. Ezen internetes sajtótermékek megítélésekor figyelembe veendő, hogy azok az elektronikus kereskedelemről szóló irányelv („Az Európai Parlament és a Tanács 2000. június 8-i 2000/31/EK Irányelve a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól”, a továbbiakban: eKer irányelv) hatálya alá is tartoznak. Az AVMS irányelv egyértelmű rendező szabályt állapít meg arra az esetre, ha egy információs társadalmi szolgáltatás, mint például egy gazdasági vállalkozás lekérhető médiaszolgáltatást tartalmazó internetes hírportálja mind az eKer irányelv, mind az AVMS irányelv hatálya alá esik. Ebben az esetben az AVMS irányelvet, illetve az annak alapján született nemzeti jogszabályt kell alkalmazni [AVMS irányelv 4. cikk (8) bek.].

Ha azonban a médiatartalom-szolgáltatás nem esik az AVMS irányelv szabályozási körébe, mint ahogyan pl. a sajtótermékek kiadása, az eKer irányelv rendelkezéseit a jogalkotónak annyiban kellett figyelembe vennie, hogy az Smtv. ne legyen ellentétes – az eKer irányelv által szabályozott területeken – az eKer irányelv rendelkezéseivel. Az Smtv. a véleménynyilvánítás szabadságát érintő szabályozás, amelyet az eKer Irányelv nem szabályoz. Így elméletileg az Smtv. akár figyelmen kívül is hagyhatta volna az eKer Irányelv szabályait, de nem ez történt, mivel a joghatóságnál, ahogyan fent említettük, az Smtv. a letelepedés fogalmát használja, összhangban az eKer irányelv 2. cikk c) pontjával. Ennek megfelelően tehát az Smtv. joghatósági rendelkezései szerint a domain név egy fontos tényező annak eldöntésekor, hogy az ilyen internetes sajtótermék az Smtv. hatálya alá esik-e. Ha például valaki elsődlegesen „.hu”-val ad ki egy sajtóterméket, joggal feltételezhető, hogy a magyar joghatóságot választotta. Emellett azonban lehetnek olyan tényezők, amelyek kizárhatják ezt: például, ha a BBC-nek lenne magyar kiadása bbc.hu alatt, a domain végződés csak egy tényező a letelepedés megítélésekor és bizonyosan nem terjedne ki rá a magyar joghatóság, mivel egyéb szempontok alapján nem itt letelepedett szolgáltató.

A következő, b)–e) pont alatti letelepedési szempontok között az Smtv. az AVMS irányelvet hűen követi, így elsődlegesen a központi ügyintézés és a szerkesztői döntések helye az irányadó. Ezzel álláspontunk szerint a csupán gazdasági megfontolások miatt kedvezőbb adózású országokban egyszerű irodabérlő médiaszolgáltatások esetében vizsgálendő, hogy ki és hol szerkeszti a médiaszolgáltatást. Ebből a szempontból a programstruktúra kialakítása, az egyedi műsorok szerkesztése árukkodó. Ha például egy magyarországi élő közvetítés elindul egy népszerű, magyar joghatóság alatti televízióban, majd az élő közvetítés levezető, beszélgetős műsora ugyanazon műsorvezetőkkel, szereplőkkel, nyilvánvalóan ugyanazon technikai személyzettel egy formálisan nem magyar joghatóság alatt álló televízióban folytatódik, joggal merül fel, hogy a szerkesztői döntéseket mégis Magyarországon hozzák. Amennyiben az ügyintézés és a szerkesztői döntések helye alapján a letelepedés nem ítéltető meg egyértelműen, a médiatartalom-szolgáltató által igénybe vett munkaerő „többségének” helye az irányadó. Fontos kiemelni, hogy a „munkaerő” kifejezés nem csak a munkaviszony-

ban álló személyeket jelenti, hanem a jogviszony természetétől függetlenül mindazokat, akik a médiatartalmak előállításában részt vesznek. Így például ha egy formálisan külföldön bejegyzett médiaszolgáltató műsorvezetőinek, technikai személyzetének, szerkesztőinek többsége Magyarországon található, kiterjed rá az Smtv. hatálya. Ha azonban Magyarországon és más országban is jelentős munkaerő található, akkor lesz az Smtv. is alkalmazható, ha a központi ügyvezetés helye Magyarországon található. Ha a központi ügyvezetés és a szerkesztői döntések meghozatalának helye közül csak az egyik található Magyarországon területén, de a szolgáltató a tevékenységét Magyarország területén kezdte meg, és folyamatos, tényleges kapcsolatot tart fenn a magyar gazdasággal, akkor szintén kiterjed rá a magyar szabályozás hatálya. Ezen új szabályok értelmében az AVMS irányelv alapján az Smtv. lépéseket tett annak irányában, hogy a médiaszolgáltatók névleges külföldi joghatóságra hivatkozással ne bújhassanak ki bizonyos rendelkezések alól.

Fontos kiemelni, hogy a (2) bekezdés *d*) pont végén szerepel egy „vagy” szó, amely a jogszabály-szerkesztési elvek alapján azt jelenti, hogy az *a*)–*d*) pont szerinti szabályok is vagylagosak, így a letelepedést összességében kell megítélni. Ha mindez nem lenne elég ahhoz, hogy eldöntsük, melyik tagállamban minősül letelepedettnak a médiaszolgáltató az Smtv. 2. § (3)–(4) bekezdései újabb támpontokat adnak, visszahivatkozva az EUMSZ letelepedéssel kapcsolatos rendelkezéseire, amelyek magában foglalják az EuB joggyakorlatát is.

3. §

(1) E törvény hatálya a 2. § (1)–(4) bekezdés alá nem eső, de a Magyar Köztársaság területére irányuló, illetve a Magyar Köztársaság területén terjesztett vagy közzétett médiaszolgáltatásra és sajtótermékre a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: Mttv.) 176–180. §-aiban foglalt feltételekkel terjed ki.

(2) E törvény hatálya kiterjed azon médiatartalom-szolgáltató Magyar Köztársaság területére irányuló, illetve a Magyar Köztársaság területén terjesztett vagy közzétett médiaszolgáltatására és sajtótermékeire, amely az Európai Gazdasági Térség egyetlen tagállamában sem minősül letelepedettnak, és amelynek médiaszolgáltatása vagy sajtóterméke felett egyik tagállam joghatósága sem állapítható meg.

(3) E törvény hatálya kiterjed a 2. § és az (1)–(2) bekezdés alapján a törvény hatálya alá tartozó médiaszolgáltatást nyújtó, vagy sajtóterméket kiadó médiatartalom-szolgáltatóra.

(4) E törvény megsértése esetén a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Média-tanácsa az Mttv.-nek a hatósági eljárásra vonatkozó szabályai szerint járhat el, és alkalmazhat jogkövetkezményt.

A 2. § vonatkozásában fent ismertetett általános joghatóság mellett megkülönböztetjük a különleges joghatóság eseteit, amelyet az Mttv. 176–180. §-ai határoznak meg azon médiaszolgáltatások és sajtótermékek vonatkozásában, amelyeket nem Magyarországon letelepedett szolgáltatók terjesztenek, illetve tesznek közzé Magyarországon területén. E rendelkezéseket az Mttv. említett szakaszainál ismertetjük.

Az Smtv. 3. § (2) bekezdése rendezi azon joghatósági eseteket is, amikor a szolgáltató az EGT egyetlen tagállamában sem minősül letelepedettnak, és amelynek médiaszolgáltatása vagy sajtóterméke felett egyik tagállam joghatósága sem állapítható meg. Ebben az esetben a magyar joghatóság megállapítható (kisegítő joghatóság).

A 3. § (3)–(4) bekezdés rendelkezik a személyi hatályról, illetve az Mttv.-re utalva deklarálja a szankcióalkalmazás lehetőségét is.

III. Cím

A SAJTÓ SZABADSÁGA

4. §

(1) A Magyar Köztársaság jogrendje elismeri és védi a sajtó szabadságát, valamint biztosítja sokszínűségét.

(2) A sajtószabadság kiterjed az államtól, valamint bármely szervezettől és érdekcsoporttól való függetlenségre is.

(3) A sajtószabadság gyakorlása nem valósíthat meg bűncselekményt vagy bűncselekmény elkövetésére való felhívást, nem sértheti a közérkölcset, valamint nem járhat mások személyhez fűződő jogainak sérelmével.

A sajtószabadság alapvetően instrumentális jog, egyik fő célja a közérdek előmozdítása az információ- és gondolatcsere megvalósításával, a nyilvánosság előtti megnyilatkozási fórumok biztosításával. Az AB 1006/B/2001. sz. határozatában alapvető adottságnak tekinti a szólás és a sajtó szabadságának szétválasztását, amely alapján a feltett konkrét kérdés eldöntésekor alkotmányosnak ítélte a gyűlölködő kifejezések korlátozásának eltérő Btk.-beli és Rttv.-beli szabályozását. A testület szerint ennek indokát a média társadalmi „jelenlétének” sajtósságai képezik, nevezetesen azon körülmény, hogy a tájékoztatásban játszott kiemelkedő szerepe, véleményformáló ereje, hatása és befolyása miatt a felelőssége is nagyobb.

A sajtó sokszínűségének védelmét az AB a 37/1992. (VI. 10.) sz. határozatával kezdődően olyan kiemelkedő alkotmányos értéknek tekinti, amely nem hogy nem korlátozza alkotmányosított módon a sajtószabadságot, hanem éppenséggel annak egyik előfeltétele (ezáltal az államra ró feladatot), miközben persze belőle a sajtópiac szereplői számára is kötelezettségek fakadhatnak (konkrét törvényi rendelkezések formájában).

A „sokszínűség” nem különböztethető meg a „médiapluralizmus” követelményétől. A médiára vonatkozó különböző nemzetközi dokumentumok általában utóbbit védik, ez az érdeket jelenik meg most az Alkotmányban. Maga a „médiapluralizmus” kifejezés a német AB ún. harmadik televíziós határozatából ered [57 BVerfGE 295, 326 (1981)]. A *belső pluralizmus* (mely a határozat értelmében csak a közszolgálati műsorszolgáltatókat kötelezi) megköveteli az adott csatornától, hogy műsorainak összességében, a társadalomban található egyes nézetek bemutatását tekintve valamiféle egyensúlyi állapot jöjjön létre, tehát a csatorna műsorai ne legyenek elfogultak egyik irányban sem, de mégis bemutassák az egyes vitás (nem feltétlenül politikai) kérdéseket, teret adva minden álláspont megjelenésére, a műsorok pedig legyenek sokszínűek, elégségek ki a közönség lehető legszélesebb körének igényeit – ideértve a kisebbségi igényeket is. A *külső pluralizmus* értelmében valamennyi műsorszolgáltatónak *együttesen* is biztosítania kell a bemutatott nézetek és a tartalomkínálat *sokféleségét*, illetve meg kell teremtenie azok *egyensúlyát*. Tehát, bár a magántulajdonú adókat a belső pluralizmus nem terheli, azoknak együttesen szintén meg kell felelniük a pluralizmus követelményének.

A pluralizmus követelménye foglalja össze a legáltalánosabban mindazon kötelezettségeket, amelyek a média demokratikus feladatainak való megfelelést segítik elő. Ez abból a felismerésből fakad, hogy a média jelentős kulturális és politikai befolyással rendelkezik, amellyel összefüggésben a közönség érdekeit is biztosítani kell, a kettőt összhangba kell hozni egymással. További felismerés, hogy bár az állam távoltartása a média tartalmába való beavatkozástól a közönség érdekeit szolgálja, azonban önmagában még nem képes biztosí-

tani azokat. Az AB 37/1992. (VI. 10.) AB határozatában kifejtette, hogy az állam a média szabályozása tekintetében ambivalens viszonyban van a szabályozott területtel, hiszen egyrészt passzivitásra (be nem avatkozásra) kötelezett, hogy ne korlátozza a sajtószabadságot, másrészt viszont aktív magatartásra (szabályozásra), hogy biztosítsa gyakorlásának kereteit.

A pluralizmus követelménye nem csak *tartalmi kötelezettségeket*, hanem a médiapiac rendszerét befolyásoló *strukturális korlátozásokat* is előír, valamint *korlátozza a lehetséges piaci viselkedést*. A pluralizmus nevében lehetséges fellépni a média túlzott koncentrálódása ellen, korlátozva a tulajdonjogot a médiapiacon; a versenyjogi szabályok által befolyásolni a piaci szereplők viselkedését; előírni a műsorközvetítők számára bizonyos csatornák kötelező továbbítását (*must carry*); konkrét tartalmi előírásokat emelni a műsorszolgáltatók elé (közszolgálati kötelezettségek, kötelező hírműsor-szolgáltatás, kiegyensúlyozottság stb.). Az egyes tartalmi kötelezettségek csak a „belső” pluralizmus körében, tehát egy adott műsorszolgáltató által készített műsorfolyamra nézve kötelezőek, míg a strukturális és versenyjogi előírások a „külső” pluralizmus megteremtéséhez járulnak hozzá.

Az Smtv. 4. § (3) bekezdése átveszi az Stv. deklaratív jellegű rendelkezéseit, de a Média-tanács Mttv.-ben meghatározott hatáskörei között nem találjuk meg az e rendelkezés felügyeletére vonatkozó hatáskört. Az Mttv. 182. § c) pontja a Média-tanács feladatává teszi az Smtv. 13–20. §-ban foglalt követelmények betartását, a 4. §-ról nem esik szó. Márpedig egy közigazgatási szerv kizárólag törvényben meghatározott hatásköröket gyakorolhat, azokat nem bővítheti önkényesen. Ez a fajta hatáskör-kiterjesztés egyértelműen alkotmányellenes volna, a hatáskör hiányában hozott döntés a Ket. szerint semmisségi ok. Az Smtv. 4. § (3) bekezdése alapján – a pontos jogi kötelezettség konkretizálása hiányában – médiahatósági eljárás egyébként sem indulhatna, mert az ott meghatározottak olyan általános kategóriák, amelyek csak konkrét tényállásokban jelenhetnének meg a hatósági felügyelet keretében számon kérhető módon. Ugyanakkor a bűncselekmények megelőzése, felderítése, illetve a személyhez fűződő jogok védelme egyértelműen nem a médiahatóság feladata. Erkölcsvédelmi szabályok ellenben szerepelnek a médiaszabályozásban, például az Mttv. 9–11. §-ában található – a kiskorúak védelmét szolgáló – szabályok, amelyek elsősorban az erőszakos és pornográf műsorszámok vonatkozásában fogalmaznak meg kötelezettségeket; ezek alapján lehetséges a hatósági eljárás, de nem az Smtv. 4. §-ára hivatkozva.

A 20/1997. (III. 19.) AB határozat foglalkozott az Stv. közerkölcsöt védő szabályával. Az Stv. 1989-es módosításakor ugyanis hatályban maradt az a rendelkezés, amely alapján ügyési indítványra a bíróság megtilthatta, illetve azonnal felfüggeszthette a sajtótermék vagy egyéb irat nyilvános közlését, amennyiben a fent idézett szakaszba ütközött. Az előzetes korlátozásra lehetőséget adó szabály tehát a közerkölcs védelmében is alkalmazható volt. Az AB-hoz beérkezett indítvány szerint az előzetes vizsgálat lehetősége, illetve az ügyész azon joga, hogy az egyébként kizárólag személyesen gyakorolható személyhez fűződő jogok sérelme esetén a sértett beleegyezése nélkül is felléphessen, sértik a sajtószabadságot. Továbbá olyan, a közerkölcsöt sértő közléseket tilthasson meg, amelyek a Btk. által nem tiltottak, valamint a bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatti közlési tilalom felállítását azelőtt, hogy annak elkövetését a bíróság jogerősen megállapította volna, mind-mind sértik a sajtószabadságát, illetve a perbeli önrendelkezéshez való jogot. Ezekre hivatkozva kérte az indítványozó az alkotmányellenesség megállapítását.

Az AB határozatával megsemmisítette az előzetes korlátozásra vonatkozó, vitatott rendelkezés egészét (nem érintve a közerkölcs védelmét előíró szabályt), de csupán jogtechnikai okokból, mivel alkotmányellenességet csak az ügyész – mások személyhez fűződő jogainak sérelmére és magánvádas bűncselekmény megvalósulására való hivatkozással, az érintettek akaratától független – indítványozási jogában fedezett fel. A bírák az indokolás elején idézik a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányát, illetve az Emberi Jogok Euró-

pai Egyezményét, melyek lehetővé teszik a véleményszabadság korlátozását a közérkölcsek védelmében, majd elutasítják a korlátozás alkotmányellenes voltát: „A 21/1996. (V. 17.) AB határozat már megállapította, hogy: »Az Alkotmánybíróság nem vizsgálja felül a jogban érvényesített közérkölcsek tartalmát. Amint a közérdek meghatározását is alapvetően átengedte a demokratikus törvényhozásnak [...], a közrendet és benne az erkölcsöket is a képviselőknek van joguk érvényesíteni, amíg valamely más okból az Alkotmány határaitól nem ütköznek« [...]. Mivel a közérkölcsek fogalmát és tartalmát a vizsgált összefüggésben jogszabály nem határozza meg, ezért annak megállapítása a jogalkalmazás körébe tartozik. A Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának a BH1992.454. eseti döntése tartalmazza a sajtótermék nyilvános közlésének megtiltása iránti kérelem elbírálásánál irányadó szempontokat. A Legfelsőbb Bíróság e döntésében többek között megállapította, hogy a közérkölcsek fogalmába azok a magatartási szabályok sorolhatók, amelyeket a társadalom általánosan elfogad. A sajtótermék közérkölcsekbe ütközését akkor lehet megállapítani, ha ez a jellege a közfelfogás szerint egyértelmű és vitathatatlan. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az Stv.-nek a közérkölcsek sérelmével összefüggő korlátozó rendelkezése nem minősíthető szükségtelennek és aránytalan mértékűnek.” Mivel az alkotmányellenesnek talált rendelkezés egy bekezdésben szerepelt a többivel, a bíróság az egészet megsemmisítette, a jogalkotó pedig később nem pótolta a megsemmisített szabályokat.

5. §

(1) Törvény a médiaszolgáltatások megkezdésének, illetve a sajtótermékek közzétételének feltételéül szabhatja a hatósági nyilvántartásba vételt. A nyilvántartásba vétel feltételei nem korlátozhatják a sajtó szabadságát.

(2) A médiaszolgáltatók által használt, állami tulajdonban lévő, korlátos erőforrások igénybe vétele esetén a médiaszolgáltatás megkezdésének feltételéül a médiahatóság által kiírt és lebonyolított pályázaton való sikeres részvétel is előírható.

Az AB 20/1997. (III. 19.) határozata állapította meg a következőket: „[a]z időszaki lap előállításának és nyilvános közlésének kötelező bejelentése, valamint nyilvántartásba vétele a sajtóigazgatásnak hagyományos és szükséges megnyilvánulása”. A médiatartalom-szolgáltatások nyilvántartásának közigazgatási elméleti, dogmatikai indokát a hatóság (Médiatanács és a Hivatal) felügyeleti jogköre jelenti, amely többek között magában foglalja az ellenőrzési jogkört (ellenőrzési jogosítványokat, eszközöket). A hatóság felügyeleti jogköre az ellenőrzési jogosítványokon túlmenően tartalmazza – az ellenőrzés eredményétől függően – a beavatkozás eszközeit, a különböző típusú jogkövetkezmények alkalmazásának hatáskörét, az ellenőrzés eredményeként feltárt jogszabálysértés orvoslásának eszközeit. A hatóság tehát az Mttv.-ben (illetve az Smtv.-ben) kifejezetten meghatározott jogalanyok tevékenysége, magatartása felett hatósági felügyeletet gyakorol. Ezen hatósági felügyeleti tevékenység kifejezetten az Mttv.-ben és az Smtv.-ben foglalt anyagi jogi normák érvényesülésére, valamint kifejezetten meghatározott jogalanyok általi jogszerű teljesítésére irányul.

A hatósági felügyelethez ugyanakkor szükséges, hogy a hatóság megfelelő ismerettel, naprakész, közhiteles nyilvántartással rendelkezzen az Smtv. és az Mttv. hatálya alá tartozó jogalanyokról. Amennyiben a médiaszabályozás nem tartalmazna regisztrációs kötelezettséget, akkor valamennyi felügyeleti típusú eljárásban a hatóságnak elsőként azt kellene tisztáznia, hogy milyen szolgáltatók tartoznak az egyedi hatósági felügyelet személyi hatálya alá, amely egyrészt a jogérvényesülés biztosítását jelentősen akadályozná, másrészt nem lenne garanciális, kiszámítható az érintett jogalanyok meghatározása tekintetében. Kiemelendő to-

vábbbá, hogy a hatósági felügyelet alá vont jogalanyok számára a közhiteles hatósági nyilván-tartás garanciális jelentőségű, ugyanis a benne foglalt adatok nyilván-tartását jogszabály írja elő, azokba bárki betekinthe-t, és a bennük foglalt adatok valódiságát az ellenkező bizonyítá-ság vélelmezni kell.

Az (1) bekezdésben foglalt garanciális rendelkezés szerint a nyilván-tartásba vétel nem korlátozhatja a sajtó szabadságát, tehát nem adhat mérlegelési jogkört a hatóságnak a tekin-tetben, hogy a nyilván-tartásba vétellel „tudomásul veszi-e” egy médiatartalom-szolgáltató működését (e garanciának megfelelően kerülnek meghatározásra a nyilván-tartásba vétel fel-tételei az Mttv. 41–42. §-aiban és 45–47. §-aiban).

A (2) bekezdés keretszabályként lehetővé teszi, hogy a korlátos, állami tulajdonban lévő erőforrást használó médiaszolgáltatók jogosultságáról a médiahatóság által lebonyolított pá-lyázat döntsön. Ez jelenleg a földi sugárzású, analóg frekvenciát használó médiaszolgáltató-sokra érvényes (a pályázati eljárás szabályait ld. Mttv. 48–65. §). Érdemes ugyanakkor meg-jegyezni, hogy a frekvenciavagyon korlátos volta továbbra is megmarad, a digitális földfel-színi műsorszórás megjelenése ellenére is.

6. §

(1) A médiatartalom-szolgáltató, valamint a vele munkaviszonyban vagy más, munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló személy jogosult a számára információ-t átadó személy (a továbbiakban: információforrás) kilétét titokban tartani. A titoktartás joga nem terjed ki a minősített adatot illetéktelenül átadó információ-forrás védelmére.

(2) A médiatartalom-szolgáltató, valamint a vele munkaviszonyban vagy más, munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló személy jogosult információforrásai titokban tartására a bírósági és nyomozó hatósági eljárások során is, feltéve, hogy a számára átadott információ közzétételéhez közérdek fűződött.

(3) Bíróság vagy nyomozó hatóság – a nemzetbiztonság és a közrend védelme vagy bűncselekmények elkövetésének felderítése vagy megelőzése érdekében – ki-vételesen indokolt esetben az információforrás felfedésére kötelezheti a médiatar-talom-szolgáltatót, valamint a vele munkaviszonyban vagy más, munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló személyt.

A 6. § (1) bekezdése értelmében valamennyi médiaszolgáltató és sajtótermék kiadója, illetve az újságíró „jogosult a számára információt átadó személy kilétét titokban tartani.” Ez az általános titoktartási jog kiterjed a bírósági és hatósági eljárásokra is, azaz jogosultságot te-remt a médiának a tanúzási kötelezettség alóli mentesüléshez. Az Stv. korábban éppen a legfontosabb esetekben, a büntetőeljárásokban hagyta védelem nélkül a sajtót, amikor nem biztosította számára a titoktartás jogát, hanem az eljárási törvényre utalta e kérdés rendezését.

Az Stv. 11. § (1) bekezdésének *b*) pontja szerint az újságíró „a felvilágosítást adó személy nevét jogosult – annak kérelmére köteles – titokban tartani; bűncselekményre vonatkozó felvilágosítás esetén a büntető jogszabályok rendelkezései az irányadók”. Így általános ér-vénnyel, illetve a polgári perekben és a közigazgatási eljárásokban korábban is megtagadha-tó volt a forrás kilétének felfedése. Ugyanakkor a Be. 82. § (1) bekezdés *c*) pontja alapján akkor lehet megtagadni a tanúvallomás megtételét, ha az illető foglalkozásánál fogva titok-tartásra *köteles*. Az újságíró azonban foglalkozásánál fogva nem köteles a titoktartásra, pon-tosabban: a titoktartás nem foglalkozásánál fogva kötelezi (mint például az orvosokat, ügy-védeket), hanem az a forrással esetlegesen kötött megállapodásából eredhet. Így az őt nem foglalkozásánál fogva terheli, hanem egy magánjogi megállapodásból ered, amit egyébként

bárki – nem újságíró is – megköthet egy fontos információ birtokosával. Az új szabályozást megelőzően tehát a büntetőeljárásokban az újságírók forrásaik felfedésére voltak kötelezhetőek, míg jelenleg a Be. vonatkozó szabályát az Smtv.-vel összhangban kell értelmezni.

Az új szabály alapján az általános titoktartási jog nem korlátlan. Eleve nem terjed ki a minősített adatot illetéktelenül átadó információforrás védelmére, illetve a bírósági és hatósági eljárások során kivételesen indokolt esetben, „a nemzetbiztonság és a közrend védelme vagy bűncselekmények elkövetésének felderítése vagy megelőzése érdekében” az információforrás felfedésére kötelezhető a médiatartalom-szolgáltató. A kivételek köre szűk, és az újságírók titoktartási jogának korlátozását indokolják (a leginkább vitatott „közrend” kategóriája is értelmezhető a büntetőjogi gyakorlat alapján). E kivételeket a sajtószabadság tiszteletben tartása érdekében megszorítóan kell értelmeznie a bíróságoknak és a hatáskörrel rendelkező hatóságoknak.

A Médiatanács ugyanakkor nem értelmezhető olyan hatóságként, amely az Smtv. 6. § (3) bekezdése alapján eljárhatna a források felderítése érdekében. Túl azon, hogy a Médiatanács nem tekinthető „nyomozó hatóságnak”, az Mttv. 182. § c) pontja pontosan meghatározza azon hatósági hatásköröket, amelyeket a Médiatanács az Smtv.-ben foglalt kötelezettségek felügyelete keretében gyakorolhat („A Médiatanács... felügyeli az Smtv. 13–20. §-ban foglalt követelmények betartását”). Az Mttv. 182. §-a és egyéb rendelkezései a Ket.-nek megfelelően kimerítően sorolják fel a Médiatanács hatósági hatásköreit. A hatósági hatáskörök „rögzítettsége” pedig a vonatkozó bírósági és alkotmánybírósági gyakorlat alapján egyértelmű, vagyis nem bővíthető (a hatáskör hiányában hozott döntés a Ket. szerint semmisségi ok). Az Mttv.-nek a tényállás tisztázására (155. §) és az adatszolgáltatásra (175. §) vonatkozó rendelkezései az Smtv. 6. § összefüggésében ennek megfelelően nem alkalmazhatók.

A 6. § összhangban van az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának 7. sz. ajánlásával (Council of Europe’s Committee of Ministers Recommendation 2000/7 on the protection of journalistic sources), és az azt megerősítő 2007-es nyilatkozatával (Declaration on the protection and promotion of investigative journalism), és megfelel az EJE Goodwin v. United Kingdom (app. no. 17488/90. [1996]) ügyben hozott döntésének, amely kimondta, hogy az újságírói források védelme az egyik alapvető feltétele a sajtószabadságnak. A Sanoma Uitgevers B.V. v. Netherlands (app. no. 38224/03, [2010]) ügyben az EJE kimondta, hogy a forrásvédelem korlátozásának az elérendő célhoz képest arányosnak kell lennie. A bíróságnak arról kell döntenie a „nyomós közérdek” teszt alapján, hogy a bűnüldözéshez (vagyis a forrás felfedéséhez), vagy a védelem fenntartásához fűződik-e nyomósabb közérdek. A magyar hatóságoknak s bíróságoknak figyelembe kell venniük az ajánlásban és a Sanoma-ügyben rögzített azon elvárást, miszerint szigorúan kell vizsgálni azt, hogy létezik-e a forrás felfedésére való kényszerítésnek ésszerű alternatívája, és hogy ezeket kimerítette-e a hatóság.

7. §

(1) A médiatartalom-szolgáltató munkavállalója, vagy a médiatartalom-szolgáltatóval munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló személy jogosult a médiatartalom-szolgáltató tulajdonosától, valamint a médiatartalom-szolgáltatót támogató, illetve a médiatartalomban kereskedelmi közleményt elhelyező természetes vagy jogi személytől, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságtól való szakmai függetlenségre és a médiatartalmak befolyásolására irányuló tulajdonosi vagy támogatói nyomásgyakorlással szembeni védelemre (szerkesztői és újságírói szabadság).

(2) Nem alkalmazható a munkajogi jogszabályokban meghatározott, illetve a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyból eredő joghátrány a médiatartalom-szolgáltató munkavállalójával, illetve vele munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló személlyel szemben amiatt, mert megtagadta a szerkesztői és újságírói szabadságát csorbító utasítás végrehajtását.

A sajtószabadság az újságírókat és a szerkesztőket, valamint a sajtó tulajdonosait is megilleti. De hogyan lehetne biztosítani az újságírók és a szerkesztők függetlenségét a tulajdonos befolyásától? Angliában az 1977-es, a nyomtatott sajtó működését vizsgáló Royal Commission on the Press felvetette a szerkesztői függetlenség garanciáinak kérdését, és megfogalmazott olyan elveket, amelyek egy leendő – végül meg nem született – jogi szabályozás alapjául szolgálhatnak. A szerkesztők alapvető jogaként határozta meg például azt, hogy visszautasíthatják bármely, a tulajdonostól érkező anyag közlését, a lap tartalmát szabadon határozhatják meg, a költségvetésben rendelkezésre álló összegek felhasználásáról megkötésektől mentesen dönthessenek, elutasíthatnak bármely, a szerkesztési politikára vonatkozó tanácsot stb.

Az Smtv. európai szinten is páratlan szabadságot ad a médiában dolgozóknak a tulajdonostól, illetve a reklámozóktól, szponzoroktól való függetlenségre. Az újságírók által közösen vállalt, az önszabályozásban már régen megjelent etikai alapelvek erősítik meg ezzel a jogalkotó. Ez szakmai függetlenséget jelent, tehát egy újságíró szakmai integritását érinti, és abból a felismerésből fakad, hogy a média függetlenségére, közérdekű feladatainak ellátására nem pusztán az állam, hanem a különböző magánérdekek is veszélyesek lehetnek. A tulajdonos természetesen továbbra is meghatározhatja a tulajdonában álló médium alapvető irányultságát, jellegét, de közvetlen, a függetlenséget sértő utasítást az újságíróknak, szerkesztőknek nem adhat. A törvény szerint nem alkalmazható munkajogi vagy polgári jogi jogviszonyból eredő joghátrány az újságíróval és a szerkesztővel szemben amiatt, mert megtagadta a szabadságát csorbító utasítás végrehajtását (ugyanakkor alkalmazásuk megkezdéséről a tulajdonos természetesen továbbra is teljesen szabadon hozhat döntést).

8. §

(1) A médiatartalom-szolgáltató, annak munkavállalója vagy a médiatartalom-szolgáltatóval munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló személy nem vonható felelősségre olyan jogsértésért, amelyet valamely közérdekű információ megszerzésével összefüggésben követett el, és az adott információ általa nem, vagy csak aránytalan nehézséggel lett volna más módon megszerzhető, feltéve, hogy az így elkövetett jogsértés nem okoz aránytalan vagy súlyos sérelmet, továbbá az információ megszerzésére nem a minősített adatok védelméről szóló törvény megsértésével került sor.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt jogosultság nem jelent mentességet a jogsértéssel okozott vagyoni kár megtérítésére irányuló igény polgári peres úton való érvényesítésével szemben.

Jogosult-e a sajtó tényfeltáró munkája közben, valamely bűncselekmény, vagy egyéb visszaélés feltárása érdekében egyébként jogellenes, törvénytelen cselekményt elkövetni, hol húzódnak az oknyomozó újságírás határai? Ha szeretnénk, hogy az újságírók segédkezzenek a közhatalom átlátható, demokratikus működésének folyamatos ellenőrzésében, akkor – együttműködésük esetén – már a nyomozó hatóság általi meggyanúsításuk is indokolatlan lehet, a rendőrséget előzetesen nem tájékoztató tényfeltáró újságírók pedig nem ítélték el

az általuk elkövetett jogsértés miatt, mert értelemszerűen hiányzik cselekményük társadalomra való veszélyessége.

Az Smtv. lehetővé teszi az oknyomozó újságíró mentesülését bármely felelősségre vonás alól, ha a jogsértést valamely közérdekű információ megszerzésével összefüggésben követte el, és az adott információ általa nem, vagy csak aránytalan nehézséggel lett volna más módon megszerezhető. A mentesülés feltétele, hogy az újságíró által elkövetett jogsértés ne okozzon aránytalan vagy súlyos sérelmet, továbbá az információ megszerzésére ne a minősített adatok védelméről szóló törvény megsértésével kerüljön sor. A mentesülés nem terjed ki az újságíró jogsértő magatartásával okozott vagyoni kár megtérítésére irányuló igény polgári peres úton való érvényesítésére.

A törvényszövegben szereplő „közérdekű információ” tartalmát a jogalkalmazási gyakorlat esetről esetre pontosan meg tudja majd határozni. A közérdekű információ fogalmának meghatározásánál kiindulópont lehet a *közérdekű adat* Avtv.-beli, illetve az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvényben szereplő fogalma (bár az Smtv. szerinti közérdekű információ ennél természetesen tágabb kört ölel fel).

9. §

Az állami és önkormányzati szervek, intézmények, tisztségviselők, a hivatalos és közfeladatot ellátó személyek, valamint az állami vagy önkormányzati többségi tulajdonban lévő gazdasági társaságok vezetői – a szükséges felvilágosításoknak és adatoknak a médiatartalom-szolgáltatók számára, megfelelő határidőben történő rendelkezésére bocsátásával – a közérdekű adatok nyilvánosságáról, illetve az információszabadságról szóló jogszabályok keretei között kötelesek elősegíteni a médiatartalom-szolgáltató tájékoztatási feladatának elvégzését.

Az alapvető jellegű, deklaratív szabály némi módosítással az Stv.-ből került át. Önmagában – legalábbis közvetlenül – nem alkalmazható, de egy fontos szabályt – az állami és önkormányzati szervek, valamint tisztségviselők átlátható működésének kötelezettségét – rögzít. E rendelkezés lényegi tartalmát (ezzel kijelölve alkalmazási körét) az információszabadságról szóló jogszabályok – mindenekelőtt az Avtv., illetve az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény – határozzák meg.

IV. Cím

A KÖZÖNSÉG JOGAI

10. §

Mindenkinek joga van arra, hogy megfelelően tájékoztassák a helyi, az országos és az európai közélet ügyeiről, valamint a Magyar Köztársaság polgárai és a magyar nemzet tagjai számára jelentőséggel bíró eseményekről. A médiarendszer egészének feladata a hiteles, gyors, pontos tájékoztatás ezen ügyekről és eseményekről.

Az Európai Bizottsággal folytatott tárgyalások eredményeképpen a 10. § új szövege mindenki számára nyilvánvalóvá tette azt, hogy a tájékoztatási kötelezettség előírása nem keletkeztet konkrét kötelezettséget az egyes médiatartalom-szolgáltatókra. Az eredetileg az Smtv. 13. §-ában szereplő rendelkezés korábbi szövege még nem a „médiarendszer egészéről”, hanem „a médiatartalom-szolgáltatók összességének” feladatáról szólt, ezzel szinte megismételve az Stv. 2. § (1) bekezdésének tartalmát. A rendelkezés sem ott, sem az Smtv.-ben nem jelentette azt, hogy mindenkinek, így pl. a tematikus médiaszolgáltatásoknak is kötelező az általános tájékoztatás, ez pusztán – új, jelenleg hatályos formájában is – egy deklaratív, a média közérdekű feladatát megállapító szabály. A tájékoztatási kötelezettség – a mindenkít megillető tájékozódáshoz való jogból eredően – a médiapiac egészétől megkövetelt kötelezettség. E szabály önmagában véve nem telepít konkrét kötelezettséget az egyes médiatartalom-szolgáltatóra, hanem egy általános médiajogi alapelvet rögzít. A konkrét tájékoztatási kötelezettség előírása csak bizonyos médiaszolgáltatók esetében indokolt, és a médiatörvény keretei között kell rendezni, ahogyan jelenleg is történik [a közszolgálati, illetve a jelentős befolyásoló erejű médiaszolgáltatások esetében, ld. Mttv. 83. § (1) bek. m) pont és 38. § (1) bek.].

11. §

A Magyar Köztársaságban közszolgálati médiaszolgáltatás működik a nemzeti önazonosság és az európai identitás, a nemzeti, családi, etnikai, vallási közösségek megőrzése és megerősítése, a magyar és a kisebbségi nyelvek és kultúra ápolása, gazdagítása, az állampolgárok tájékozódási és kulturális igényeinek kielégítése céljából.

A rendelkezés rögzíti a közszolgálati médiaszolgáltatás működtetésének állami kötelezettségét, egyben meghatározza annak legfontosabb céljait (a demokratikus tájékoztatás, a közösségi identitás és a kulturális érdekek védelméhez kapcsolódóan).

V. Cím

SAJTÓ-HELYREIGAZÍTÁSI JOG

12. §

(1) Ha valakiről bármely médiatartalomban valótlan tény állítanak, híresztelnek vagy vele kapcsolatban való tényeket hamis színben tüntetnek fel, követelheti olyan helyreigazító közlemény közzétételét, amelyből kitűnik, hogy a közlés mely tényállításai valótlan, illetve megalapozatlan, mely tényeket tüntet fel hamis színben és ehhez képest melyek a való tények.

(2) A helyreigazító közleményt napilap, internetes sajtótermék és hírügynökség esetében az erre irányuló igény kézhezvételét követő öt napon belül a közlemény sérelmezett részéhez hasonló módon és terjedelemben, lekérhető médiaszolgáltatás esetében az erre irányuló igény kézhezvételét követő nyolc napon belül a közlemény sérelmezett részéhez hasonló módon és terjedelemben, más időszaki lap esetében az igény kézhezvételétől számított nyolc napot követően a legközelebbi

számban a közlemény sérelmezett részéhez hasonló módon és terjedelemben, lineáris médiaszolgáltatás esetében pedig ugyancsak nyolc napon belül, a közlemény sérelmezett részéhez hasonló módon és azzal azonos napszakban kell közölni.

Az Smtv. a sajtó-helyreigazítás szabályát újra – hasonlóan az 1914-es, az intézményt bevezető sajtótörvényhez – a médiaszabályozásban helyezte el. A törvény jelentős módosulásokat vezet be a sajtó-helyreigazítás korábbi, Ptk.-beli szabályozásához képest. Egyfelől a jövőben bármely médiatartalomban szereplő hamis (nem bizonyított), vagy valós tényeket hamis színben feltüntető állítás miatt lehet kérni a valós tényeket tartalmazó válasz közzétételét, tehát a hírugynökségekre, a lekérhető médiaszolgáltatásokra és az internetes újságokra is kiterjed a szabály alkalmazhatósága. A bírói gyakorlat alapján egyébiránt utóbbiakat már eddig is többször kötelezték a válasz közzétételére (ld. pl. a Fővárosi Ítéltábla BDT2009. 2148. döntését). Bár az AVMS irányelv csak a hagyományos, lineáris médiaszolgáltatásokra nézve teszi kötelezővé a sajtó-helyreigazítási jog – vagy azzal egyenértékű jogorvoslat – biztosítását (28. cikk), az EU kifejezetten bátorítja a tagállamokat a jogintézmény minél szélesebb körben történő alkalmazására (ld. Recommendation of the European Parliament and of the Council of 20 December 2006 on the protection of minors and human dignity and on the right of reply in relation to the competitiveness of the European audiovisual and on-line information services industry).

További változás a közlési kötelezettség esetén a közlésre irányadó határidők módosulása, amely a korábbiaknál jobban figyelembe veszi az egyes médiumok eltérő jellegzetességeit. A választ napilap, internetes sajtótermék és hírugynökség esetében öt napon belül, lineáris és lekérhető médiaszolgáltatás esetében nyolc napon belül, más időszaki lap esetében nyolc napot követően a legközelebbi számban kell közölni.

A válaszközlemény lehetséges terjedelmét, illetve közzétételének módját is pontosítja a törvény (bár ebből eddig a bírói gyakorlatban nemigen származott probléma): a szöveg egyértelművé teszi, hogy a válasz „a közlemény sérelmezett részéhez hasonló módon és terjedelemben” közölhető, azaz a válaszközlemény a korábban közölt hamis, majd ezt követően a valós tényeket tartalmazhatja, az eredeti közlemény megjelenési helyéhez, közzétételének időpontjához hasonló helyen, illetve időpontban közzétéve.

Szintén említésre méltó, hogy az Smtv. 22. § (3) bekezdése beillesztett a Ptk.-ba egy utaló szabályt, ezzel egyértelművé téve, hogy a sajtó-helyreigazítás továbbra is alkalmazható személyiségvédelmi eszközként, tehát a magánjogból a közjogba történő áthelyezése alkalmazhatóságát nem szűkítette le (ennek megfelelően pontosításra kerültek a polgári eljárásjog vonatkozó szabályai is, ld. Pp. 342–346. §).

A helyreigazítás intézményének visszakerülése a médiaszabályozásba azzal a következménnyel is járt, hogy a médiaszabályozás tárgyi hatályát érintő alapvető kategóriákat (médiaszolgáltatás és sajtótermék) is alkalmazni kell. Tehát kizárólag azon tartalmakkal szemben lehet helyreigazítást kérni, amelyekre a médiaszabályozás hatálya kiterjed. Mivel az internetes sajtótermékekben megjelent cikkekhez fűzött olvasói kommentárok nem minősülnek szerkesztett tartalomnak (és így nem a sajtótermék részei, tehát nem médiatartalmak), a korábbi gyakorlattól eltérően megítélésünk szerint ezekkel szemben helyreigazítási kérelemmel sem lehet élni.

VI. Cím

A SAJTÓ KÖTELEZETTSÉGEI**13. §**

A tájékoztatási tevékenységet végző lineáris médiaszolgáltatások kötelesek a közérdeklődésre számot tartó helyi, országos, nemzeti és európai, valamint a Magyar Köztársaság polgárai és a magyar nemzet tagjai számára jelentőséggel bíró eseményekről, vitatott kérdésekről az általuk közzétett tájékoztató, illetve híreket szolgáltató műsorszámokban sokoldalúan, tényszerűen, időszerűen, tárgyilagosan és kiegyensúlyozottan tájékoztatni. E kötelezettség részletes szabályait törvény az arányosság és a demokratikus közvélemény biztosítása követelményeinek megfelelően állapítja meg.

A tájékoztatás kiegyensúlyozottságának tartalmát az Mttv. 12. §-a és az Smtv. 13. §-a együttesen határozza meg. A kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettsége csak a tájékoztatási tevékenységet végző lineáris médiaszolgáltatásokra vonatkozik.

A kiegyensúlyozott tájékoztatásra vonatkozó szabály az Rttv. hatálybalépése óta létezik a magyar jogrendben, ezért e területen a médiahatóság, illetve a bíróságok jelentős mennyiségű jogalkalmazási tapasztalattal rendelkeznek. Az AB 1/2007. (I. 18.) AB határozatban alkotmányosnak ítélte az Rttv. hatálya alá tartozó médiaszolgáltatókat terhelő kiegyensúlyozottsági kötelezettséget. A kiegyensúlyozott tájékoztatás előírása a sajtó közérdekű feladatainak felismeréséből fakad. A szabály alapján a közösséget érintő ügyekről szóló tájékoztatásnak, híradásnak meg kell jelenítenie a szembenálló nézeteket. Egy adott kérdéssel összefüggésben megfogalmazott releváns álláspontokat kell a közönség számára összegyűjteni és bemutatni, ezzel lehetővé téve, hogy megalapozott döntést hozhasson a vitatott kérdésben, így szolgálva a demokrácia működését.

Az LB BH2007. 253. eseti döntésében kifejtette, hogy a kiegyensúlyozott tájékoztatás fogalmába a sokoldalúság, a tényszerűség, az időszerűség és a tárgyilagosság követelménye is beleértendő, tehát a „kiegyensúlyozottság” egy olyan általános kategória, amely a törvény több részelemét nevesíti. Ugyanakkor az 1996 óta formálódó gyakorlat alapján megállapítható, hogy ezek a részelemek (sokoldalúság, tényszerűség, időszerűség, tárgyilagosság) nem önálló tényállások (és így, önállóan hatósági eljárás megindításának alapjai sem lehetnek), hanem a kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettségének követelményei.

14. §

(1) A médiatartalom-szolgáltatónak az általa közzétett médiatartalmakban, illetve azok készítése során tiszteletben kell tartania az emberi méltóságot.

(2) Tilos a megalázó, kiszolgáltató helyzetben lévő személyek médiatartalomban történő, öncélú és sérelmes bemutatása.

A sajtószabadság, mint alkotmányos alapjog érvényesülésének egyik korlátját jelenti, hogy a médiatartalom-szolgáltatóknak tevékenységük során tiszteletben kell tartaniuk az emberi méltóságot és az emberi jogokat. A médiahatóság, mint a közigazgatási intézményrendszer egyik szereplője, a közjog területén működik, a közérdek védelmében léphet fel, és alkal-

mazhatja a vélemény- és sajtószabadság korlátjaként megjelenő, a médiatartalmakat érintő törvényi szabályokat.

Az emberi méltóság és az emberi jogok védelme a negatív kötelezettségek egyike (tehát tartózkodásra, azaz a jogsértés elkerülésére kötelez), amely – egyes pozitív kötelezettségekhez hasonlóan – az Smtv. keretei között a demokratikus nyilvánosság megfelelő működését védi, nem pedig az egyént. A sajtószabadság korlátjaként megjelenő szabályok legfőbb indoka ugyanis a néző/hallgató/olvasó (összefoglalóan: a közönség) érdekeinek – neki, mint a társadalom tagjának „járó” – védelme.

Az Smtv. által meghatározott negatív kötelezettségek (14. §, 16-19. §) a médián keresztül lefolytatott viták olyan alapvető „játékszabályait” állítják fel, amelyek tiszteletben tartása a vita lefolytatásának feltétele. A közönségnek ugyanakkor érdeke valamennyi álláspont, így az erőteljes, olykor sértő vagy zavaró vélemények megismerése is, azaz a sajtószabadságot – a nyílt vitát – az emberi jogok sérelmére hivatkozva csak megfelelően nyomós ok alapján lehet korlátozni.

Az AB a 46/2007. (VI. 27.) határozatában kimondta, hogy „*ha a műsorszolgáltató személyhez fűződő jogot sért, a jogsérelmet szenvedett személy dönt arról, hogy a jogsértést elkövető műsorszolgáltatóval szemben érvényesíti-e személyiségi jogait, például indít-e pert. A Média törvény 112. § (1) bekezdése és 136. § (1) bekezdése e bírói út mellett közigazgatási eljárást intézményesít. Az ORTT – a Média törvény 3. § (1) bekezdése alapján eljárva – e közigazgatási eljárásban nem az egyes jogalanyokat ért jogsérelmekről dönt. A Média törvény 3. § (1) bekezdése alapvető rendelkezés. Az ORTT ennek megfelelően a közigazgatási eljárás során annak megállapítására jogosult, hogy a műsorszolgáltató az emberi jogok tiszteletben tartásával tevékenykedik-e, és az egyes műsorainak témája, jellege, nézőpontja nem sérti-e az emberi jogokban megjelenő alapvető értéket.*”

Az AB az önrendelkezési jog vonatkozásában e döntésében azt is kimondta, hogy „*fontos tartalmi eleme – egyebek között – az egyén joga arra, hogy az igény állapotába került alanyi jogait a különböző állami szervek, így a bíróság előtt is érvényesítse. Az önrendelkezési jog azonban, mint általános cselekvési szabadsághoz való jog, a jogérvényesítéstől való tartózkodás, a nem cselekvés jogát is magában foglalja. Mivel ez a jog az egyén autonómiájának védelmére szolgál, általában mindenkinek szabadságában áll eldönteni, hogy jogai és törvényes érdekei védelmére nyitva álló és alkotmányosan biztosított hatósági igényérvényesítési utat igénybe veszi-e, vagy attól tartózkodik*” [1/1994. (I. 7.) AB határozat]. Az önrendelkezési jog tehát azt a jogot is magában foglalja, hogy valaki jogsérelem esetén ne vegyen igénybe bírói utat, illetve jogait más módon ne érvényesítse. „*Ha a műsorszolgáltató személyhez fűződő jogot sért, a jogsérelmet szenvedett személy dönt arról, hogy a jogsértést elkövető műsorszolgáltatóval szemben érvényesíti személyiségi jogait (...)*”

Az AB fenti határozatában foglalt értelmezést előlegezte meg az állampolgári jogok országgyűlési biztosának jelentése (OBH 4247/2003), mely az ORTT elnökének kezdeményezésére született. Az ORTT elnöke állásfoglalásért fordult az állampolgári jogok országgyűlési biztosához a kereskedelmi televíziók műsorkínálatában megjelenő valóságshow-k személyiségi joggal (emberi méltósághoz való joggal) összefüggő problémáinak hatósági kezelhetőségével kapcsolatban. Az állampolgári jogok országgyűlési biztosja jelentésében a következő megállapítást tette: „*Megállapítom, hogy amennyiben az ORTT a valóságshowkat közvetítő műsorszolgáltatóval szemben nem alkalmazza minden indokolt esetben a Média törvény [Rtv.] 3. § (2) bekezdésében foglaltakat, és ellenőrzési, felügyeleti jogainak gyakorlása során nem vizsgálja, hogy a műsorszolgáltató tiszteletben tartja-e az alkotmányos rendet, az emberi jogokat – különösen az emberi méltósághoz való jogot –, illetve amennyiben azok sérelme esetén nem él a törvényben biztosított jogosítványaival, alkotmányos jogokkal összefüggő visszásság veszélyét okozza.*”

Az AB határozatában foglaltak alapján tehát megállapítható, hogy a Médiatanács az alapjogi sérelem bekövetkeztét csak azt mintegy „alanytalanná téve” ítélni meg. Az AB határozata – arra figyelemmel, hogy a médiaszabályozás a közönséget, és nem a médiatartalmak által érintett személyt védi – csak úgy értelmezhető megfelelően, hogy a jogsértések esetén a hatóságnak kettő kell választania a magánérdek és a közérdek sérelmét megvalósító eseteket, és csak utóbbiak védelmében járhat el.

A Médiatanács nem lehet az egyéni önrendelkezési jogot korlátozó testület, és főszabályként nem léphet fel mások – egyéni – jogainak védelmében, függetlenül attól, hogy az érintett maga fellépett-e avagy sem azok érdekében más, rendelkezésére álló fórumokon. A Médiatanácsnak az ilyen ügyek eldöntésekor tekintettel kell lennie az egyéb (büntető- vagy polgári bírósági) eljárások megindításának lehetőségére is, annyiban, amennyiben saját tevékenységét el kell határolnia azokétól.

A büntetőjog elsődleges célja az állam büntetőhatalmával elrettenteni polgárait a bűncselekmények jövőbeni elkövetésétől, míg a polgári jog célja jogsérelem esetén a sérelmet szenvedett jogalany számára megfelelő orvoslást (például kártérítést) adni – ez indokolja például a személyiség védelmére irányuló eljárások párhuzamos megtartását. Ugyanakkor az egyént védő harmadik (médiához tartozó) eljárás lehetőségének megteremtése mellett nem hozhatók fel hasonló erejű érvek. A médiaszabályozás ugyanis elsősorban nem a médiában megtámadott egyént, hanem a közönséget védi. A közönséget sem a számára felháborító, őt zavaró, sértő tartalmaktól óvja, hanem biztosítani kívánja számára a demokratikus tájékoztatáshoz szükséges, alapvető „játékszabályoknak” megfelelően működő sajtót.

Ennek megfelelően a médiaszabályozásban előírt normák, illetve a médiahatóság azok betartását felügyelő eljárása alkotmányosan indokolható, és összeférhet a jogrendszer más területeivel, de csak akkor, ha el tudjuk választani az alapjául szolgáló indokokat a többi jogvédelmi rendszer mögött álló indokoktól, illetve az egyes kötelezettségeknek ezen elválasztásnak megfelelő értelmezést tudunk adni.

Aligha vitatható, hogy az emberi méltóság védelme kapcsán a hatóságnak a jövőben egy sérelem, koherens álláspontra kell helyezkednie, amely a hatósági ügyben szereplő adott médium jellegétől független. Arra is tekintettel kell lenni, hogy a sajtóra korábban ehhez hasonló jellegű – hatóság által felügyelt – szabályozás nem létezett, tehát már a szabályozás ténye is újfajta korlátként jelentkezik. Igaz, ez a korlát jól indokolható, a jogalkotói szándék e tekintetben kellő súllyal alátámasztható, de ezzel együtt is megállapítható, hogy a sajtóban közzétett, az egyén emberi méltóságát, emberi jogait sértő kitételekkel szembeni – az olvasó védelme által nem indokolt – fellépés a sajtószabadság, a politikai véleménynyilvánítás aránytalan korlátozásához vezethet, így az óvatosságot és körültekintő jogalkalmazást elengedhetetlenül szükséges.

Az ORTT korábbi gyakorlatában több olyan döntés született, amely – ellentmondva a fenti okfejtésnek – konkrét személyeket ért jogsérelem esetében, a közérdekvédelem szükségére tekintet nélkül állapította meg az Rttv. 3. § (2) bekezdés megsértését. Ilyen döntésnek tekinthető például a 2089/2005. (X. 13.) ORTT határozat, amelynek tényállása szerint a műsorszámokban Pártai Luciát szexuális tárgyú viccelődés középpontjába helyezték, vagy például azon eset, amikor Szili Katalinnal, az Országgyűlés korábbi elnökével kapcsolatosan sértő tartalmú sms-üzenet jelent meg a műsorszámokban [1254/2009. (VI. 17.) ORTT határozat], illetőleg Lendvai Ildikó politikust szexuális tárgyú lealacsonyító hozták méltatlan helyzetbe [583/2008. (III. 26.) ORTT határozat]. Kellő súlyú érvekkel nem támasztható alá az a gyakorlat, amely során a hatóság kizárólag egyéni, konkrét személyeket ért sérelmek esetében az emberi jogok, illetve az emberi méltóság megsértését állapította meg. Az egyes jogalanyokat ért jogsérelmek elbírálása nem választja el a médiahatósági eljárást az egyéni jog-

védelemre nyitva álló más lehetőségektől, nem a közönség, hanem a közlés által esetlegesen sértett egyén érdekét veszi figyelembe az elbíráláskor.

Az emberi méltóság közérdekből történő védelmének komoly médiahatósági gyakorlata létezik. Az ORTT több esetben is megállapította az emberi méltóság megsértését akkor, amikor például valaki szerződésben lemondott bírósági igényérvényesítési jogáról (így a konkrét helyzetben nem rendelkezett igényérvényesítési joggal), a kiskorúak sérelme esetében (ahol az autonóm igényérvényesítés eleve korlátozott), illetve a kiszolgáltatott helyzetben lévők emberi méltóságának megsértése esetén (ahol ésszerűen szintén nem merül fel az önrendelkezési jog gyakorlásának érdemi lehetősége).

A közérdek védelme érdekében történő fellépésnek tekinthetőek azon esetek, amelyek során egyes médiaszolgáltatók kiszolgáltatott, magatehetetlen helyzetben mutatnak be személyeket [pl. 2637/2006. (XI. 29.) ORTT határozat, amely ügyben az augusztus 20-i tűzijáték során súlyosan megsérült áldozatokat ábrázolt a médiaszolgáltató]. Hasonlóképpen jelenhet meg a közérdek például a kiskorúak megfelelő szintű testi, lelki fejlődésének védelme esetén. A kiskorúak védelme, személyiségük zavartalan kiteljesedése közös társadalmi cél és érdek, éppen ezért indokolt az ő esetükben közérdekű jogérvényesítéssel élni. Erre szolgálhat példaként azon korábbi ügy, amely során a médiaszolgáltató a híradóban egy kalocsai fiú társai által történt megaláztatást mutatta be [952/2009. (IV. 29.) ORTT határozat], illetőleg a „tótújfalui gyilkosság” néven elhíresült eset is [736/2003. (V. 29.) ORTT határozat]. Ezen esetekben a hatósági fellépés indokolt volt, de nem azért, mert az „helyettesíti” az elvben meglévő, de a valóságban korlátozott egyéni jogérvényesítést, hanem azért, mert e tényállásokban felfedezhető a közérdek sérelme. Az e tényállásokban szereplő jogsértések ugyanis alapvető társadalmi normákat és érdekeket – közösségi szolidaritás, kiskorúak egészséges fejlődése – hagynak figyelmen kívül, illetve sértenek.

Fontos kiemelni, hogy az emberi méltóság védelme a mediaszabályozásban nem egzakt módon kategorizálható tényállások esetén képzelhető el. Az emberi méltóság közérdekű védelme azt a lehetőséget is magában foglalja, hogy a Médiatek fellépjen mindazon esetekben, amelyekben az emberi méltóság alapvető értéke olyan mértékben sérül, hogy az már eléri a közérdekű igényérvényesítés „küszöbét”, például, ha egy műsorszám azt sugallja, hogy az emberi személyiségnek nincsen érinthetetlen tartománya, az emberi méltóság anyagi érdekből nyilvánossá, bárki számára hozzáférhetővé tehető [748/2008. (IV. 29.) ORTT határozat, „Az igazság ára” c. műsorszám]. Az efféle jogsértések a társadalmi együttélés, az európai civilizáció egyik általánosan elfogadott alapját – az embernek korlátozhatatlan és egyenlő méltósággal rendelkező lényként való elismerését – támadják, illetve rombolják; itt a közérdekből való fellépés nem tekinthető aránytalanoknak.

Fontos kiemelni, hogy az emberi méltóság sérelme, illetve a sérelem küszöbe, a hatósági beavatkozás „küszöbe” vagy mércéje nem tekinthető azonosnak a becsületsértés vagy a hírnévsértés polgári jogi vagy büntetőjogi mércéjével sem. Az emberi méltóság olyan érték, amely tágabb és összetettebb a becsületnél vagy a jó hírnévnél (hiszen ezeket is magába foglalja). Éppen ezért a polgári és a büntetőjogi ítélezés – függetlenül attól, hogy eltérő értéket védenek – nem tud különösebb támpontot adni a Médiatek számára a hatósági beavatkozást igénylő szint meghatározásában.

Ennek megfelelően a Médiatek által akkor állapítható meg az emberi méltóság alapvető értékének megsértése, ha a sérelem már eléri a közérdekű igényérvényesítés – a demokratikus nyilvánosság veszélyeztetésének – „küszöbét”, például – megismételve a fentieket – ha egy műsorszám azt sugallja, hogy az emberi személyiségnek nincsen érinthetetlen tartománya, az emberi méltóság anyagi érdekből nyilvánossá, bárki számára hozzáférhetővé tehető. Tehát önmagában egy – az érintett személyre nézve – sértő állítás, vélemény nem sérti az Smtv. emberi méltóságot védő szabályát, hiszen a hatóság nem a megtámadott egyén,

hanem a közönség érdeke szempontjából vizsgálja a konkrét tényállást; az egyéni jogsérelem bekövetkezése nem feltétele a 14. § megsértésének, illetve az egyéni jogsérelem bíróságok általi – a Ptk. vagy a Btk. jogalapján nyugvó – esetleges megállapításából nem következik automatikusan médiajogi sérelem. Míg a megtámadott egyének egyértelmű érdeke lehet a (polgári vagy büntetőbíróság előtti) jogorvoslat, addig a közönségnek a demokratikus nyilvánosság megfelelő működése az érdeke. Azt kell tehát vizsgálnia a Médiatanácsnak, hogy a szóban forgó közlés megfelelt-e a nyilvánosság normáinak.

A nyilvánosság érdekét sértő egyes tényállások részben tipizálhatók. Különösen – de nem kizárólagosan – ilyen esetnek tekinthető:

- a kiszolgáltatott, magatehetetlen, megalázó helyzetben lévők – pl. balesetek, bűncselekmények áldozatainak – explicit, felismerhető, sértő ábrázolása (esetükben az egyéni jogérvényesítés is eleve korlátozott, az ilyen helyzetben lévők bemutatása pedig a társadalmi együttélés szabályait is sérti),
- a kiskorúak emberi méltóságot sértő bemutatása (az egyéni jogérvényesítés esetükben is korlátozott, a kiskorúak megfelelő személyiségfejlődése pedig szintén közös társadalmi érdek, az ezt veszélyeztető tartalmakkal szemben indokolható a fellépés),
- egyes személyek, társadalmi csoportok másokhoz képesti másodrendűként való kezelése, egyenlő emberi méltóságuk, személyhez fűződő jogaik létének megkérdőjelezése.

A korábbi szabályozáshoz képest fontos újdonság az Smtv.-ben [14. § (1) bek.], hogy a Médiatanács a jövőben a műsorszámok készítésekor történt méltóságsértések esetében is eljárhat. Az erre irányuló korábbi ORTT határozatokat a bíróság a felülvizsgálat során rendszerint megsemmisítette [a Testület a 113/2002. (I. 10.) határozatában a „*Bár*” című műsorszám szereplőivel kötött magánjogi szerződések tartalmát kifogásolta, amelyek – álláspontja szerint – a résztvevők alapvető és személyhez fűződő jogait sértették. A jogerős bírósági ítélet kimondta, hogy a műsorszolgáltató és a szereplők között létrejött szerződések tartalmának vizsgálatára a hatóság nem jogosult. Szintén a műsorszolgáltató műsorkészítési gyakorlatának sérelmes volta miatt állapította meg az ORTT az Rttv. 3. § (2) bekezdés sérelmét a 697/2005. (IV. 20.) határozatában, amely döntésében a „*Mónika show*” című műsorszámmal kapcsolatos szerződések tartalma miatt szankcionálta a műsorszolgáltatót. A bíróság azonban azt az álláspontot erősítette meg, amely szerint a médiatörvény alapján nem vizsgálható sem a műsorkészítés folyamata, sem a műsorszám utóélete; a hatóság kizárólag a műsorszámában látottak és elhangzottak alapján állapíthatja meg az emberi jogok sérelmét].

Tekintettel arra, hogy az Smtv. kifejezetten előírja a Médiatanács számára azt, hogy a műsorkészítés során elkövetett méltóságsértések esetében is eljárjon, a jövőben a korábbi gyakorlat megváltozása várható. Azon műsorszámok esetében, amelyek szereplőit szerződésben – beleegyezésükkel, de kétséges körülmények között – „megfosztják” a későbbi jogérvényesítés, jogorvoslat lehetőségétől, vagy amelyeknél – szintén szerződésben – kizárják az elkészített felvétel közzétételének megakadályozását (még akkor is, ha a közzététel egyértelműen sérelmes a szerződő félre nézve, és a közzétételhez történt hozzájárulás visszavonása nem okozna a médiaszolgáltató számára aránytalan sérelmet), megnyílik a hatósági eljárás lehetősége. (Megjegyzendő, hogy a közzétételhez történt hozzájárulás visszavonása tekintetében elsősorban az Smtv. 15. §-át kell majd alkalmazni.)

Szintén fontos újdonság, hogy az Smtv. 14. § (2) bekezdése megalázó, kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek öncélú és sérelmes bemutatását kifejezetten is nevesíti, így a korábbi ORTT-gyakorlat e tekintetben kodifikálásra került.

A Médiatanács által eldöntött néhány ügy a fenti értelmezést igazolja vissza. Két olyan esetben, ahol a panaszos egyértelműen egyéni sérelemre hivatkozott, a Médiatanács úgy döntött, nem indít hatósági eljárást [835/2011. és 839/2011. (VI. 22.) ORTT határozat]. Egy helyi televízió műsorszám a roma kisebbséggel szemben fogalmazott meg olyan sértő véleményt,

amely figyelmen kívül hagyta a mindenkit egyenlően megillető, oszthatatlan és korlátozhatatlan emberi méltóság értékét [828/2011. (VI. 22.) határozat; az ügyet a hatóság még az Rttv. alapján bírálta el]. Egy valóságshow miatt pedig azért szankcionálta a Médiatanács az egyik nagy kereskedelmi médiaszolgáltatót, mert az érintett műsorokban a szereplők „tárgyasításával”, női mivoltukban való megalázásával, megtevesztéssel és a magánszférájuk nyilvánossá tételevel, valamint annak sugalmazásával, hogy az emberi személyiségnek nincsen érinthetetlen tartománya és az emberi méltóság sérthetlenségéről anyagi érdekből le lehet mondani, megvalósult az emberi méltóság sérelme [1044/2011. (VII. 19.) számú határozat]. A hatóság szerint a jogsértés tényén nem változtat a szereplők beleegyezése, illetve az sem, hogy beleegyezésük miatt milyen módon vált korlátozottá számukra a személyiségvédelemhez fűződő jogi eszközök használata.

15. §

(1) Tilos visszaélni a médiatartalom-szolgáltatónak adott, nyilvános közlésre szánt nyilatkozat közzétételébe történt beleegyezéssel.

(2) A médiatartalom-szolgáltató köteles a nyilvános közlés céljából készített nyilatkozatot a nyilatkozatot adó személynek – annak kérelmére – megmutatni; azt nem közölheti, ha a közzétételhez a nyilatkozatot adó személy azért nem járul hozzá, mert azt a médiatartalom-szolgáltató érdemben megváltoztatta, és a változtatás a nyilatkozatot adó számára sérelmes.

(3) A nyilatkozat közzétételéhez történt hozzájárulás a médiatartalom-szolgáltató (1) bekezdésben szereplő visszaélése esetén jogkövetkezmény nélkül visszavonható, amennyiben

a) azt a nyilatkozó nem a helyi, országos vagy európai közélet eseményével összefüggésben tette,

b) az nem a Magyar Köztársaság polgárai és a magyar nemzet tagjai számára jelentőséggel bíró valamely eseménnyel kapcsolatos, vagy

c) a visszavonásra irányuló nyilatkozatot nem hivatalos vagy közfeladatot ellátó személy, vagy politikai közszereplő közmegbízatása ellátásával összefüggésben tette, feltéve, hogy a visszavonás a közzétételt megelőzően kellő időben történik, és így nem okoz a médiatartalom-szolgáltató számára aránytalan sérelmet. Az e jogot korlátozó szerződéses kikötés semmis.

Az új szabály jelentősen növeli a médiatartalom-szolgáltatók lehetőségeit, egyben – a demokratikus nyilvánosság védelme érdekében – szűkíti a nyilatkozatok visszavonására irányuló jogot. Az Smtv. 15. § (1) bekezdése a nyilatkozat közzétételéhez való beleegyezéssel való visszaélés általános tilalmát rögzíti, a (2) bekezdés a közzétételre előkészített nyilatkozat kötelező bemutatását írja elő, nem minden esetre, csak a nyilatkozatot adó személy kérelmére. A bemutatást követően a nyilatkozó abban az esetben vonhatja vissza a közzétételhez történt hozzájárulását, ha a médiatartalom-szolgáltató azt „érdemben megváltoztatta, és a változtatás a nyilatkozatot adó számára sérelmes.” Ezzel szűkült a visszavonás elvi lehetősége, hiszen korábban, az Stv. alapján bármilyen – nem érdemi, és sérelmet nem okozó – megváltoztatás esetén lehetőség volt a visszavonásra [Stv. 11. § (1) bek. d) pont]. A törvényszöveg a szerkesztői szabadság és az újságírói objektivitás védelmét kívánja elősegíteni. Az „érdemben megváltoztatta, és a változtatás a nyilatkozatot adó számára sérelmes” kitétel arra utal, hogy a visszavonás lehetőségét elsősorban a ténybeli adatokat, információkat érintő módosítások és nem a szöveg stílusa, hangvétele, szerkezete és terjedelme alapozzák meg. Az indokolatlan változtatásokkal szemben védi az újságíró és a médiatartalom-szolgáltatót

az általa létrehozott médiatartalom tekintetében az Smtv. rendelkezései mellett a szerzői mű integritásához való, az Sztj.-ben biztosított jog is.

Az Smtv. 15. § (1) bekezdésében meghatározott visszaélés jogkövetkezménye a (3) bekezdés alapján szintén a nyilatkozat visszavonása lehet, de csak abban az esetben, amennyiben a nyilatkozat nem közérdekű, közéleti eseményre vonatkozott, vagy azt nem közszereplő (hivatalos vagy közfeladatot ellátó személy, vagy politikai közszereplő) tette. Tehát, ha közéleti ügyekben bárki nyilatkozott, illetve egy közszereplő bármiről nyilatkozott, még visszaélés esetén sem vonhatja vissza a nyilatkozatát. A korábbi szabályozással ellentétben a közérdek védelme érdekében a nyilatkozat visszavonásának lehetősége nem független annak alanyától és tartalmától. Ugyanakkor fontos leszögezni, hogy a (2) bekezdésben önálló tényállás szerepel, az ott biztosított lehetőség bármely témában és bárki által tett nyilatkozatok tekintetében fennáll.

A szabályozás legfontosabb indokai feltehetőleg az ún. kibeszélő show-kban és tehetségkutató műsorszámokban tapasztalt korábbi visszaélések voltak, amikor a médiaszolgáltatók szerződésben korlátozták a visszavonás jogát, majd a szereplőkre sérelmes módon tették közvé nyilatkozatukat. Fontos tehát kiemelni, hogy a 15. § nem pusztán a sajtóra és nem kizárólag a „hagyományos” interjúkra terjed ki, a „nyilatkozat” kategóriája eléggé tág ahhoz, hogy bármely médiabeli megszólalást magába foglaljon. Az Smtv. alapján ugyanakkor a visszavonásnak „a közzétételt megelőzően kellő időben” kell történnie – a „kellő idő” médium-típusonként eltér, a konkrétumokat majd a jogalkalmazási gyakorlat alakítja ki – és nem okozhat a „médiatartalom-szolgáltató számára aránytalan sérelmet”. Ez az előírás a médiatartalom-szolgáltatók védelmét szolgálja az esetleges nyilatkozói visszaélésekkel szemben. A média-szabályozás és az adatvédelmi szabályozás ugyanis alapvetően a nyilatkozó, mint gyengébb fél védelmét állítja fel. Az Smtv. 15. §-án kívül az adatvédelmi jogszabályok is ezt támasztják alá, amelyek szerint különleges adat közlése esetében kétség esetén azt kell vélelmezni, hogy az érintett a hozzájárulását nem adta meg. A korábban tapasztalt anomáliákkal szemben ugyanakkor kellő védelmet nyújt a 15. § (3) bekezdése, amely a magánszemélyek által magántermesztetű ügyben tett nyilatkozat – és a médiatartalom-szolgáltató visszaélése – esetén biztosítja a visszavonás jogát, egyben semmissé nyilvánítja az e jogot korlátozó szerződéses kikötéseket.

16. §

A médiatartalom-szolgáltató köteles tiszteletben tartani a Magyar Köztársaság alkotmányos rendjét, tevékenysége során nem sértheti az emberi jogokat.

A 46/2007. (VI. 27.) AB határozat szerint az alkotmányos rend tiszteletben tartásának kötelezettsége a mediaszabályozásban alkotmányosan előírható. A testület ennek megfelelően alkotmányosnak találta az Rttv. 3. § (2) bekezdésében található, az új törvényben szereplővel szó szerint megegyező rendelkezést. Az alkotmányos rend a mediaszabályozásban külön nem definiált, a jogrendszerben azonban egyértelműen azonosítható tartalommal bíró jogi kategória. *„Az alkotmányos intézmények feladata az Alkotmányban kialakított rend, vagyis az alkotmányos jogok tiszteletén alapuló parlamentáris demokrácia megőrzése és biztosítása. (...) A műsorszolgáltatónak, mint minden jogalanynak tiszteletben kell tartania az alkotmányos rendet, ezt a kötelezettségét nevesíti a Média törvény alapvető rendelkezése. Erre az alapvető rendelkezésre alapozva a Médiahatóság a Média törvény 112. § (...) alapján, törvénysértés esetén szankciót állapíthat meg, amennyiben azt rendkívüli körülmények indokolják. Ilyen volna például, ha a műsorszolgáltató folyamatosan az alkotmányos rend alapját alkotó egyenlő emberi méltóságot semmibe vevő ideológiát hirdetve tevékenykedne. A Mé-*

diatörvény emberi jogok tiszteletben tartására vonatkozó szabályára tekintettel a Média-törvény vonatkozó bekezdése alapján alkalmazott joghátrányoknak ilyen különleges esetben fontos szerepe lehet az alkotmányos alapstruktúrát tiszteletben nem tartó műsorszolgáltatók elleni fellépés során.”

Érdekességképpen említendő, hogy mindeddig egyetlen esetben állapította meg a médiahatóság e rendelkezés megsértését. A 2233/2006. (X. 11.) ORTT határozatban a hatóság a 2006. szeptember 18-ai, Budapest, Szabadság téri eseményekről történt tudósítások miatt szankcionálta a Hír Televíziót. A hatóság kifogásolta, hogy a műsorvezető többször értelmezte forradalomként a kialakult helyzetet (a Magyar Televízió székháza ellen intézett támadást), és számos esetben az '56-os szabadságharcra vont párhuzamot, illetve több alkalommal kritika nélkül fogadott olyan értesüléseket, melyek alátámasztották azon vélekedést, miszerint a rendőrség indokolatlan módon alkalmaz erőszakot a tüntetőkkel szemben, valamint, hogy a karhatalmi erőket terheli felelősség az atrocitásokért. A testület álláspontja szerint az olyan műsorszolgáltatói magatartás, amely az események hatására megfélekedezik arról, hogy demonstrációknak, tüntetéseknak mi a törvényes kerete, a köztörvényes bűncselekmények elkövetését forradalomként aposztrofálja, nem tartja tiszteletben az alkotmányos rendet. A bíróságok ezzel szemben (jogerősen a Fővárosi Ítéltábla 4. Kf. 27283/2007/4. ítélete) megállapították, hogy a műsorszolgáltató nem sértette meg az alkotmányos rend tiszteletére vonatkozó kötelezettséget, mert nem vonta kétségbe az alkotmányos alapjogok létét és érvényre juttatásukat biztosító intézményeket, nem kérdőjelezte meg a parlamentáris demokrácia működésének rendező elveit, intézményeit. Az állam aktuális működésével kapcsolatos esetleges kritika megfogalmazása és az a tény, hogy e kritikának a műsorszolgáltató teret adott, nem eredményezi azt, hogy kétségbe vonná a sajtószabadság szükségességét, a jogállamiság létét, vagy akár a végrehajtó hatalom rendfenntartó erőinek fellépési lehetőségét.

Az emberi jogok védelmére irányuló rendelkezéssel kapcsolatban relevánsak az Smtv. 14. §-ánál kifejtett gondolatok: az AB a 46/2007. (VI. 27.) számú AB határozatban az emberi jogok „alanytalan” védelmét alkotmányosnak ítélte; az emberi jogokat a médiaszabályozás nem a konkrét sérelmet szenvedett egyén, hanem a közérdek szempontjából tekinti védendő értéknek.

17. §

(1) A médiatartalom nem lehet alkalmas valamely nemzet, közösség, nemzeti, etnikai, nyelvi és más kisebbség vagy bármely többség, továbbá valamely egyház vagy vallási csoport elleni gyűlölet keltésére.

(2) A médiatartalom nem lehet alkalmas valamely nemzet, közösség, nemzeti, etnikai, nyelvi és más kisebbség vagy bármely többség, továbbá valamely egyház vagy vallási csoport kirekesztésére.

A gyűlölködés tiltására vonatkozó Rttv.-beli rendelkezések alkotmányossági vizsgálatát 2007-ben végezte el az AB (1006/B/2001. AB határozat). A döntés alkotmányosnak ítélte a szabályozást, és leszögezte, hogy a médiahatóság fellépésének lehetősége – amely a megsértett közösség vagy egyén akaratától független – nem korlátozza az önrendelkezési jogot, és nem helyettesíti az alanyi jogok jogosultjainak igényérvényesítését.

Az AB említett döntése leszögezi, hogy „a különböző jogágakban az egymást kiegészítő, egyes alapjogok tekintetében párhuzamosan fennálló jogvédelmi eszközök, az akár párhuzamosan is lefolytatható különböző eljárások lehetősége nem sérti, sőt szükségtelenül nem is korlátozza az alkotmányos véleménynyilvánítási és sajtószabadságot.” Ennek megfelelően a

büntetőjog rendszerén kívül, a médiaszabályozásban is alkotmányosan előírható a gyűlöletbeszédrel szembeni fellépés.

Ugyanakkor a Btk. – nem kifejezetten a médiára vonatkozó szabálya – alapján a gyűlöletbeszéd miatti büntethetőséghez nem elég a közönség megsértése, vagy a gyűlöletkeltésre vagy megsértésre való alkalmasság, hanem „gyűlöletre uszítás” kell, ami egyértelműen súlyosabb magatartás. Az AB e különbség alkotmányosságát részben a büntetőjog és a médiajog szankciórendszerének megkülönböztetése alapján állapította meg, hiszen a szankciók a médiaszabályozás területén enyhébbek. Ami az általános véleményszabadság védelmi körébe még beletartozik (gyűlöletkeltés vagy kirekesztés egy közösség ellen), az a sajtószabadság által már nem védett. A határozat szerint: *„A büntetőjog a jogi felelősségi rendszerben a végső eszköz. Ez azt jelenti, hogy amennyiben valamely, társadalmilag káros magatartás – jelen esetben a gyűlöletre uszítás, gyűlöletkeltés – vonatkozásában a büntetőjogi felelősség sem eltűzött, nem alkotmányellenes, úgy az adott magatartásra vonatkozó, esetlegesen más jogágakban megfogalmazott enyhébb tilalmak sem lehetnek azok.”*

A különbségtétel másik indokaként a határozat az elektronikus média jelentős véleményformáló erejét említi, visszautalva az 1/2007. (I. 18.) AB határozatra: *„általánosan elfogadott, hogy a rádiós és televíziós műsorszolgáltatás véleményformáló hatása és a mozgóképek, hangok, élő tudósítások meggyőző ereje sokszorosa az egyéb információs társadalmi szolgáltatások gondolkodásra ható erejének.”* A határozat e gondolatot tovább fűzve kimondja, hogy *„a média tehát alapvető jelentőségű a véleménypluralizmus megjelenítésében, a közösségi viták lefolytatásának egyik legfontosabb színtere, ezzel egyidejűleg azonban azt is tekintetbe kell venni, hogy a személyeket, egyes társadalmi csoportokat (a kisebbségeket vagy adott esetben a többséget) sértő, kirekesztésre, diszkriminációra irányuló műsorszolgáltatásnak ugyanilyen súlyú negatív, beláthatatlanul káros hatása is lehet.”* A gyűlöletkeltés, illetve a közösségek megsértésének médiaszabályozásbeli tilalma ezek alapján alkotmányosan elfogadható. Az AB döntésében arra is rámutatott, hogy *„a Médiatv. támadott bekezdése nem azt jelenti, hogy a rádió- és a televízió-műsorokban ne lenne helye vitának, kritikának, ne jelenhetne meg a társadalmat jellemző véleménypluralizmus. A rendelkezés célja annak a megakadályozása, hogy a rádió és a televízió a sértő, faji alapon elítélő, kirekesztésre, diszkriminációra felhívó gyűlölködők »hangerősítője« ” legyen.”*

A tényállás pontos meghatározottságának hiányára hivatkozó érveléssel szemben pedig a testület úgy vélte, hogy *„önmagában az a tény, hogy a szabályozás mérlegelési lehetőséget biztosít a jogalkalmazónak annak megítélése tekintetében, hogy valamely magatartás alkalmas-e a gyűlöletkeltésre, nem vezet arra, hogy az előírásnak az Alkotmány 8. § (2) bekezdésébe, illetve a 60. § (1)–(2) bekezdésébe vagy a 61. § (1)–(2) bekezdésébe ütközése megállapítható lenne.”*

Nem szabad elfelejtkezni arról, hogy az AB döntése kizárólag a televíziós és a rádiós médiaszolgáltatásokra vonatkozó korlátozást bírálta el. Az Smtv. és az Mttv. e szabályai ugyanakkor valamennyi médiatartalom-szolgáltatóra nézve kötelezőek. Igazolható-e alkotmányosan ez az általános tiltás? Amit az AB a média véleményformáló erejéről mondott, az igaz a televízió és a rádió kívüli egyéb médiatartalmakra is. A médiafogyasztási szokások az egyes társadalmi rétegek, eltérő korosztályok tekintetében eltérnek, így valamennyi médiumra igaz, hogy meghatározó jelentőségű saját közönsége, vagy annak egy része tekintetében (van, aki csak az internetről tájékozódik, más inkább nyomtatott lapot olvas, megint más elsősorban televíziót néz). Egy országos napilap szélesebb közönséget ér el, mint egy helyi rádió, a véleményformáló erő elsősorban nem a médium jellegétől, hanem az általa ténylegesen elért közönségtől függ, tehát indokolatlan pusztán a tartalom terjesztési módja alapján differenciálni a szabályozásban. Ugyanakkor a médiahatóság jogalkalmazási gyakorlatában, az esetleges szankciók kiszabásakor a ténylegesen elért közönség számára tekintettel lehet és

kell is lenni. A „médiahatás” elméletét önmagában nem tartjuk alkalmasnak a szabályozás megalapozására, annak elsődleges indoka jóval inkább a demokratikus nyilvánosság működőképességének fenntartása.

Az új szabályozás nem terjesztette ki a védett közösségek körét. Az Rttv. 3. § (3) bekezdés 1996 óta védte valamennyi kisebbséget és „bármely többséget” a megsértéstől és a kirekesztéstől, és csak az Rttv. 3. § (2) bekezdésében foglalt gyűlöletkeltés alkalmazási köre volt szűkebb. Ez a megkülönböztetés indokolhatatlan: miért védene a szabályozás az enyhébb sérelemmel – a kirekesztéssel – szemben több közösséget, mint a súlyosabbal – a gyűlöletkeltéssel – szemben? Azzal sem értünk egyet, amely szerint a „bármely többség” fogalma tisztázatlan, és a többségi közösségek ilyenén való védelme egyébként sem indokolt. Egyrészt, ha a „többség” fogalma nem világos, akkor szükségszerűen a „kisebbség” fogalma sem lehet az (hiszen ezeket egymáshoz képest kell meghatározni), másrészt a jogalkalmazás minden további nélkül képes e fogalmak értelmezésére. És ugyan megállapítható, hogy általában véve a kisebbségek gyakrabban szorulhatnak védelemre, de a gyűlöletbeszéddel szemben a többségi közösségek is védelmet érdemelnek.

Gyakran merül fel a szakirodalomban az az érv, amely szerint a védelmet csak a társadalomban kisebbségben lévő csoportoknak szükséges megadni, elvégre a többség mindig „biztonságban van”, a többségi közösséget a kisebbségek nem veszélyeztethetik. Ezt a felfogást több okból is vitatni lehet. Egyrészt egy többségi közösség a kisebbségekhez hasonlóan értéket, mégpedig bizonyos körülmények között védendő értéket képvisel, tagjai ugyanazzal az emberi méltósággal rendelkeznek, mint egy kisebbség tagjai, az ugyanúgy megsérthető (akár saját tagjai által is: a magyar nemzetet egy magyar is szapulhatja). A sérelem – amely nem feltétlenül jelent fizikai fenyegetettséget, és látható eredménye sem mindig lesz – tehát ugyanúgy bekövetkezhet. Másrészt a többségi közösség tagja egy adott élethelyzetben könnyedén válhat kisebbséggé (egy településen, egy köztéren, egy vitában), amikor kiszolgáltatottsága is megnőhet. Harmadrészt pedig, a többség esetleges védelme egyáltalán nem csökkenti a kisebbségek védelmének intenzitását, tehát amit a többségnek adunk, azt nem a kisebbségtől vesszük el e tekintetben.

A 17. § azt a következtetlenséget is rendezte, amely szerint az Rttv. 3. § (2) bekezdése a gyűlöletkeltésre való *alkalmasságot*, míg a (3) bekezdése a megsértésre és a kirekesztésre való *irányultságot* tiltotta. Az előbbi esetben tehát a közzététel lehetséges hatása, az utóbbi esetben annak szándéka alapján korlátozott. A demokratikus nyilvánosság védelme azonban csak előbbi megközelítés alapján indokolhatja a korlátozást, azaz a közlő – a médiahatóság által egyébként legtöbbször felderíthetetlen – szándékától függetlenül állíthat fel tilalmat.

Említést érdemel, hogy a 17. § (2) bekezdéséből az Európai Bizottság és a magyar kormányzat tárgyalásainak eredményeképpen kikerült a közösségek „nyílt vagy burkolt megsértésének” tilalmára vonatkozó szabály. A Bizottság a szabály tartalmát, és nem tárgyi hatályát vitatta. Feltűnő, hogy itt egy olyan szabály módosítását kérte a Bizottság, amelyet Magyarország 2004-es EU-csatlakozása előtt egyszer már jóváhagyott.

Ami az Rttv. alapján kialakult hatósági és bírósági gyakorlatot illeti, a BH2006. 270. sz. LB eseti döntés megállapította, hogy a jogsértés megállapításakor csupán a gyűlöletkeltésre való alkalmasságot lehet vizsgálni, a közlő szándékát nem, és nem vizsgálható a gyűlölet kialakulásának konkrét, közvetlen, azonnali veszélye sem: „*nincs jogszabályi alapja azon alperesi érvelésnek, hogy [a törvény vonatkozó tényállásának megvalósulását] »csak kirívó és ellenséges érzelmek felkorbácsolására alkalmas tényállás alapján« lehetne megállapítani. Ez a túlzó, felfokozott értelmezés sem a jogszabályhely megfogalmazásából, sem a törvény egyéb rendelkezéseinek értelmezéséből nem vezethető le.*”

Az EBH 2008. 1926. sz. eseti döntésében az LB szintén az Rttv. 3. §-át alkalmazta, és elutasította a panaszos médiaszolgáltató azon igényét, amely a médiahatóság döntésének megváltoztatására irányult. Az ügy azt követően indult, hogy a Sláger Rádió *Bumeráng* c. műsorában dehonosztáló megjegyzésekkel illették a Critical Mass kerékpáros felvonulás résztvevőit és szervezőit. Ezzel az ORTT és a bíróságok szerint megsértették a biciklisták és a környezetvédők csoportjait (két, egyébként nehezen beazonosítható közösséget). A döntés alapján már önmagában az, hogy „elítélően tüntették fel, elítélő jelzőkkel illették” a szervezőket, azaz pusztán megsértésük megalapozza a büntetést.

2003-ban nagy felháborodást okozott a Tilos Rádió egyik műsora, amelyben karácsony napján a keresztények sértegetése mellett az a kitétel is elhangzott, hogy „legszívesebben kiirtanám az összes keresztényt”. Az ORTT súlyos szankciót rótt ki az adóra, az Rttv. fenti rendelkezéseinek és a kiskorúak védelmére szolgáló előírásainak megsértése miatt, a műorszolgáltató pedig elbocsátotta a műsorban szereplő munkatársát, de a médiahatóság határozatát a bíróság előtt megtámadta. A jogsértést ezután a Fővárosi Ítéletábla is megállapította, és helybenhagyta az ORTT döntését (2. Kf. 27153/2004/7.).

Az ORTT gyakorlatában egyébként ennél jóval csekélyebb súlyú kijelentések is jogsértőnek minősültek. A muzulmánok „sztereotíp, intoleráns és kirekesztő” bemutatása [1512/2009. (VII. 20.) ORTT határozat], a homoszexuálisok szélsőséges kritizálása, társadalmi szerepük előítéletes bemutatása [2500/2009. (XII. 16.) ORTT határozat], a szocialista parlamenti képviselők gyalázása [865/2008. (V. 22.) ORTT határozat], a „baloldal” túlzottan általánosító, leegyszerűsítő megítélése [866/2008. (V. 22.) ORTT határozat] kivétel nélkül a médiaszolgáltató jogsértésének megállapításához vezetett. Hasonlóképpen történt a két „kibeszélőshow” esetében is, amelyek esetében hosszabb, átfogó vizsgálatot is végzett a testület, és elmarasztalta a médiaszolgáltatókat, mert „az agresszív, erőszakos és olykor az önbíráskodásra is kész szereplők viselkedésének a bemutatása a teljes roma társadalom megbélyegzésére” is alkalmas volt, a műsorok erősítették a meglévő sztereotípiákat, negatív előítéleteket [2502/2009 és 2503/2009. (XII. 16.) ORTT határozatok].

Ugyanakkor a környező nemzeteket sértő megnyilvánulásokat is tartalmazó, az egyik műorszolgáltató műsorában közzétett „alternatív hip-hop szám” nem volt jogsértő, mert „a művészet kísérletező tevékenység, amely állandóan feszegeti a mindenkori közizlés határait. Nem születnek jelentős alkotások, ha a közönség egy részének érzéseit sértő művektől megtagadják a nyilvánosságot [2298/2009. (XII. 2.) ORTT határozat].” A Fővárosi Ítéletábla jogerős döntése nyomán pedig hatályon kívül került az 1800/2005. (IX. 14.) ORTT határozata, amely elmarasztalta az RTL Klubot a *Heti Hetes* c. műsorban elhangzott, a roma kisebbséget humoros hangvétellel ugyan, de előítéletesen bemutató jelenet miatt. A bíróság kimondta, hogy a paródia más megítélés alá eshet, mint más műfajok, így a kifogásolt részek nem voltak sértőek. E döntéseknek megfelelően a művészi jelleg (legyen bármi is az) vagy a humorként értékelhető megnyilvánulás indokolhatja a konkrét szöveg enyhébb megítélését.

Fontos szempont volt a médiahatóság számára a jogsértés megítélésekor, hogy az adott műorszámban megjelenő – a meghívott vendég, vagy a nézői sms-ek által közölt – szélsőséges véleményeket a műsorvezető megpróbálta-e kiegyensúlyozni, moderálni. Ha erre nem tett kísérletet, az alapot ad a médiaszolgáltató marasztalására [pl. 1189/2007. (V. 23.) ORTT határozat, 1266/2007. (V. 30.) ORTT határozat]

Általánosságban egyébként megállapítható, hogy az ORTT viszonylag kevés érdemi döntést hozott a gyűlölködés, gyűlöletbeszéd tárgykörében (1996 és 2002 között egyet sem, 2002–2010 között összesen 32 ügyben marasztalta el a médiaszolgáltatót, amely döntések közül a bíróságok jogerősen mindössze 2 esetben nem fogadták el a hatóság álláspontját).

A Médiatanács 2011 augusztusáig egyetlen esetben állapította meg a gyűlöletkeltés tilalmára vonatkozó szabály megsértését, egy helyi televízióval szemben, amelynek egyik műsorszámában az egyenlő méltóság demokratikus szabályát tagadó olyan tartalom szerepelt, amely a támadott kisebbséggel szembeni negatív sztereotípiák megerősítésére, ezáltal a gyűlölet felkeltésére alkalmas volt [828/2011. (VI. 22.) ORTT határozat].

18. §

A médiatartalom nem lehet alkalmas a magánélet megsértésére.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlatában az utóbbi időben nagy jelentőségre tettek szert a magánszféra megsértése miatti eljárások, amelyek elsősorban a bulvármédia toladását igyekeztek megakadályozni {ld. pl. Von Hannover v. Germany ügy [application no. 59320/00, (2005)], ahol a strasbourgi bíróság a magánélet védelmének széles értelmezése mellett foglalt állást}. Amíg az emberi méltóságot, alkotmányos rendet, illetve a gyűlölködést tiltó rendelkezéseket az Rttv. is tartalmazta, addig a magánszféra védelmének megteremtése újdonság. Ezen szabály esetében is ki kell emelni, hogy a jogalkalmazás nem irányulhat az egyéni jogok védelmére: a magánszféra megvédése a médiaszabályozásban akkor képzelhető el, amikor a jogsértés szintje szükségessé teszi a közérdekből történő fellépést, azért, mert a demokratikus nyilvánosság alapvető szabályát sérti meg az adott média-tartalom-szolgáltató, amellyel a nyilvánosság megfelelő működését sodorja veszélybe. A magánélet esetében az emberi méltóság védelme – Smtv. 14. § – kapcsán már tapasztalt látszólagos paradoxonnal találkozunk (nevesített egyéni jogok közérdekű érvényesítése), de valójában nem erről van szó: a cél mindenkor a nyilvánosság védelme, az egyéni jogérvényesítés érintetlenül hagyásával.

19. §

(1) Lineáris médiaszolgáltatásban nem tehető közzé olyan médiatartalom, amely súlyosan károsíthatja a kiskorúak szellemi, lelki, erkölcsi vagy fizikai fejlődését, különösen azáltal, hogy pornográfiát vagy szélsőséges, illetve indokolatlan erőszakot tartalmaz.

(2) Lekérhető médiaszolgáltatásban megjelenő azon médiatartalom, amely súlyosan károsíthatja a kiskorúak szellemi, lelki, erkölcsi vagy fizikai fejlődését különösen azáltal, hogy pornográfiát vagy szélsőséges, illetve indokolatlan erőszakot tartalmaz, csak oly módon tehető a nyilvánosság tagjai számára elérhetővé, amely biztosítja, hogy kiskorúak rendes körülmények között nem férhetnek hozzá.

(3) Sajtótermékben megjelenő azon médiatartalom, amely súlyosan károsíthatja a kiskorúak szellemi, lelki, erkölcsi vagy fizikai fejlődését különösen azáltal, hogy pornográfiát vagy szélsőséges, illetve indokolatlan erőszakot tartalmaz, csak oly módon tehető a nyilvánosság tagjai számára elérhetővé, amely – valamely műszaki vagy egyéb megoldás alkalmazásával – biztosítja, hogy kiskorúak nem férhetnek hozzá. Ha ilyen megoldás alkalmazása nem lehetséges, akkor a médiatartalom csak a kiskorúak lehetséges veszélyeztetéséről szóló tájékoztatást tartalmazó figyelmeztető jelzéssel tehető közzé.

(4) Lineáris médiaszolgáltatásban megjelenő azon médiatartalom, amely veszélyeztetheti a kiskorúak szellemi, lelki, erkölcsi vagy fizikai fejlődését, csak oly módon tehető közzé, amely az adásidő megválasztásával, illetve más műszaki

megoldás alkalmazásával biztosítja, hogy a kiskorúak rendes körülmények között nem hallhatják vagy láthatják azt.

(5) A kiskorúak médiatartalmakkal szembeni védelmére szolgáló részletes szabályokat külön törvény határozza meg.

Az Smtv. általánosan fogalmazza meg a kiskorúak (gyermekek) védelmével kapcsolatos szabályokat, melyet az Mttv.-ben részletesen bont ki. [Smtv. 19. § (5) bek. és Mttv. 9–11. §]. Ez az általános megfogalmazás a médiaszolgáltatások tekintetében követi az AVMS irányelv szabályozási rendszerét, melyet az Smtv. a sajtótermékek (nyomtatott és internetes) esetében is alkalmaz.

A törvény a védelmet úgy kívánja megvalósítani, hogy meghatározott életkort be nem töltött személyek káros tartalmakhoz való hozzáférését korlátozza különböző, az adott szolgáltatáshoz igazodó eszközökkel (figyelemfelhívás, műsorszerkezeti követelmények, közzétételi tilalom, hatékony műszaki megoldás).

A fentieknek megfelelően két kategóriát különböztet meg/különít el, attól függően, hogy az adott médiatartalom milyen hatást gyakorolhat a kiskorúra: a súlyosan károsító és a veszélyeztető tartalmakat.

A szabályozás a szolgáltatás jellege szerint is differenciál. Eltérő szabályozási terheket állapít meg a lineáris és a lekérhető médiaszolgáltatásokra, valamint a sajtótermékekre. Ennek indoka egyrészt a médiatartalmak fogyasztásának eltérő jellege (*push* vagy *pull* szolgáltatás), másrészt a szolgáltatások eltérő hatásfoka/mechanizmusa (egyénre gyakorolt hatás).

Az előbbieket magyarázzák azt, hogy míg lineáris médiaszolgáltatás esetében a súlyosan károsító tartalmak közzétételét tiltja az Smtv., addig a lekérhető médiaszolgáltatás, illetve a sajtótermék esetében nem, hiszen ott a médiatartalmakhoz való egyéni/egyedi (aktív) hozzáféréseken van a hangsúly. Az utóbbi szolgáltatások esetében is ugyanakkor a törvény a médiaszolgáltató, illetve sajtótermék kiadójának kötelezettségévé teszi, hogy a kiskorú súlyosan károsító tartalmakhoz való hozzáférését megakadályozzák.

A védelem egyes eszközei között is szoros összefüggés van. A lineáris médiaszolgáltatásban egyébként kötelezően alkalmazandó eszközök (műsorszerkezeti követelmények, figyelemfelhívás, közzétételi tilalom) egy részét nem kell alkalmazni, ha hatékony műszaki megoldással biztosítható, hogy az adott káros tartalomhoz kizárólag csak meghatározott életkort betöltött személyek férhetnek hozzá [Mttv. 10. § (6) bek.].

A hatékony műszaki megoldások tekintetében – mind a lineáris, mind pedig a lekérhető médiaszolgáltatások esetében – az Mttv. az NMHH Médiatanácsát hatalmazza fel ajánlás kiadására [Mttv. 10. § (6) bek. és 11. § (3) bek.].

20. §

(1) A médiatartalomban megjelenő kereskedelmi közleménynek könnyen felismerhetőnek kell lennie.

(2) A médiatartalomban megjelenő reklámnak más médiatartalmaktól megkülönböztethetőnek kell lennie.

(3) A burkolt kereskedelmi közlemény médiatartalomban történő közzététele tilos.

(4) Médiatartalomban közzétett kereskedelmi közlemény nem alkalmazhat tudatosan nem észlelhető technikákat.

(5) Médiatartalomban nem tehető közzé vallási vagy világnézeti meggyőződést sértő kereskedelmi közlemény.

(6) A médiatartalomban közzétett kereskedelmi közlemény nem ösztönözhet az egészségre, a biztonságra és a környezetre ártalmas magatartásra.

(7) Nem szabad médiatartalomban közzétenni dohányárut, fegyvert, lőszert, robbanóanyagot, kizárólag orvosi rendelvényre igénybe vehető gyógyszert, továbbá gyógyászati eljárást népszerűsítő, ismertető kereskedelmi közleményt. E korlátozás nem terjed ki a gazdasági reklámtevékenységről szóló törvényben, illetve más jogszabályban foglalt kivételekre.

Az új magyar médiaszabályozás a kereskedelmi kommunikáció szabályozásának terén is követi az AVMS irányelv kétszintű szabályozási rendszerét. Ennek lényege, hogy egyrészt valamennyi médiaszolgáltatásra közös kereskedelmi kommunikációs szabályokat állapít meg, másrészt adott szolgáltatásfajtára (lineáris és nem lineáris) vonatkozóan külön-külön is megállapít részletes szabályokat. Az általános szabályok megalkotása a piacon lejátszódó konvergencia-folyamatokra reagált, melynek eredményeképpen tulajdonképpen különböző szolgáltatások kerültek egy piacra, így nem volt indokolható eltérő szabályozásuk. Másrésztől a közös szabályok megalkotását az is indokolta, hogy az egyes kereskedelmi kommunikációs formák is elkezdtek funkciójukban egymás felé közeledni.

A kereskedelmi közlemény (Smtv. 1. § 9. pont) gyűjtőfogalomként való bevezetése is ezt, azaz az egyes reklám és támogatási formák területén lejátszódó konvergenciafolyamatot fejezi ki. A kereskedelmi közlemény fogalma az egyes formák közös jegyeit általánosan foglalja össze, és csupán példálózó felsorolást ad arra nézve, hogy mely formák tartoznak fogalmi körébe, utat nyitva ezzel új reklámozási technikák megjelenésének (pl. osztott képernyős, virtuális, interaktív reklám).

A magyar szabályozásban az AVMS irányelv kereskedelmi közleményekre vonatkozó általános szabályait az Smtv. 20 §-a vette át, illetve egyes elemei az Mttv.-be kerültek beiktatásra. Ez egyben azt is jelenti, hogy az Smtv. az irányelv kereskedelmi kommunikációra vonatkozó általános szabályait a sajtótermékekre is kiterjeszti, hiszen jelen rendelkezései [20. § (1)–(7) bekezdések] a médiatartalomra és médiatartalomszolgáltatóra vonatkoznak.

A 20. § egyik fő szabálya a szerkesztett tartalom és kereskedelmi közlemény elválasztásának elve. Az elválasztási doktrína célja, hogy a fogyasztó mindig teljes mértékben tisztában legyen azzal, hogy milyen tartalmat néz/hall. Ezt az elvet fejezi ki a felismerhetőség, a megkülönböztethetőség követelménye, a támogatás esetében a támogató (szponzor) megnevezése, valamint a burkolt kereskedelmi közlemény és a tudatosan nem észlelhető technikák használatának tilalma.

20. §

(8) A médiatartalom támogatóját a közzététellel egyidejűleg, illetve azt közvetlenül megelőzően vagy azt követően meg kell nevezni. Audiovizuális médiaszolgáltatás vagy annak műsorszáma más audiovizuális médiaszolgáltatást végző, illetve audiovizuális műsorszámok vagy filmalkotások készítésével foglalkozó vállalkozás által nem támogatható.

(9) A médiaszolgáltatásban közzétett, támogatott médiatartalom nem ösztönözhet, és nem hívhat fel a támogató vagy az általa meghatározott harmadik személy termékének beszerzésére vagy szolgáltatásának igénybevételére, illetőleg az attól való tartózkodásra.

(10) A támogató a médiatartalom-szolgáltató felelősségét, illetve szerkesztői szabadságát érintő módon a médiatartalmat vagy annak közzétételét nem befolyásolhatja.

A támogatás (Smtv. 1 § 12. pont) fő funkciója: médiatartalmak előállításának és médiatartalom-szolgáltatók működésének finanszírozása. A támogatásért cserébe a támogató megjelenési lehetőséget kap. A korábbi szabályozáshoz képest újdonság, hogy a médiaszolgáltatásban nem csak műsorszám, hanem maga a médiaszolgáltatás is támogathatóvá vált (csatornaszponzoráció) [Smtv. 20. § (8) bek.].

Az Smtv. médiaszolgáltatásban megvalósuló támogatás esetén kizárja, hogy a támogatás reklámértékű, azaz burkolt reklám legyen [20. § (9) bek.]. A törvény – az Mttv. 3. §-ára alapozva – védi a médiatartalom-szolgáltatók függetlenségét. A támogatás tekintetében ez azt jelenti, hogy támogatás szolgálja a médiatartalom elkészítését (a médiaszolgáltatás működését), és nem fordítva, azaz, ne azért készüljön el egy médiatartalom (működjön egy médiaszolgáltatás), mert a támogató meg szeretne jelenni [20. § (10) bek.]. Az Smtv. 20. § (10) bekezdése tehát azt kívánja elérni, hogy a műsorszámok ne pusztán marketingcélből készüljenek el, és kerüljenek műsorba, hanem elsősorban és legfőképpen azért, mert valamilyen társadalmi, kulturális igényt elégítenek ki, vagy ilyen jólétet szolgáló jelentőségük van. Másként: nem a támogatóhoz keresünk alkotást, hanem az alkotáshoz támogatót.

A támogatás a kereskedelmi közlemények egyik formája. Így a támogatás esetében is igazak az Smtv. elválasztásra, felismerhetőségre vonatkozó rendelkezései.

A támogatás közzététele esetében fontos a támogató megnevezése [Smtv. 20. § (8) bek.]. Ez azt a célt szolgálja, hogy a közönség azonosítani tudja a támogatott műsorszám szponzorát. A támogató megnevezéséből (a szponzorüzenetből) a közönség számára egyértelműen ki kell derülnie a támogatás tényének, azaz annak, hogy ki a támogató és mely médiatartalmat támogatja. A támogatás bármely, a gyakorlatban már kialakult és nem jogszabálysértő módon jelezhető – pl. „műsorunkat támogatta X”, „Y közreműködésével” vagy „a szereplők ellátásáról (frizurájáról, ruházatáról stb.) Z gondoskodott” –, erre vonatkozóan sem az Smtv., sem pedig az Mttv. nem tartalmaz semmiféle előírást. A megnevezés azonban csak akkor megfelelő, ha annak alapján a közönség számára egyértelművé válik a támogató személye, valamint a támogató és a támogatott médiatartalom közötti kapcsolat.

A könnyen felismerhetőség követelményének a támogatásra történő alkalmazása tartalmilag két követelményt támaszt.

A támogató megnevezésének el kell különülnie a szerkesztett tartalomtól. Ez a követelmény biztosítja, hogy a közönség számára egyértelmű legyen a határ a szerkesztői tartalom és a fizetés ellenében közzétett kereskedelmi tartalom között. A médiaszolgáltatóknak különösen ügyelniük kell erre akkor, amikor „belső” (a műsorszámmal egyidejűleg sugárzott) támogatói megnevezést tesznek közzé, annak érdekében, hogy az semmiképpen se minősüljön termékmegjelenítésnek (a támogatói üzenet nem lehet a cselekmény része). Az AVMS irányelv hívja fel erre a fontos elhatárolási ismérvre külön a figyelmet, mondván: „A támogatás és a termékmegjelenítés közötti különbség döntő szempontja az, hogy termékmegjelenítés esetén a termékre való utalás beépül a műsorszámba.” [AVMS irányelv (91) preambulumbekkezdés].

A támogatásnak továbbá jellege tekintetében is felismerhetőnek kell lennie. A támogató megnevezése nem tévesztheti meg a közönséget célja, természete, jellege tekintetében. Így például nem szabad, hogy kimerítse a burkolt kereskedelmi közlemény fogalmát [Smtv. 20. § (9) bek.]. A támogatói üzenetnek el kell különülnie más kereskedelmi közleményektől is, és egyértelműen azt kell közvetítenie, hogy támogatásról van szó.

A műsorszám elején és végén történő megnevezés egyszeri szponzorüzenet sugárzását jelenti. A műsorszámban (azzal egyidejűleg) történő megnevezés többszöri és folyamatos megnevezést is jelenthet. Kizárja a burkolt kereskedelmi közlemény megvalósulásának lehetőségét, ha a támogató megnevezésre kerül.

Az audiovizuális médiaszolgáltatásban megvalósuló támogatás esetében a támogató személyben történő korlátozást korábban a támogatás definíciója tartalmazta (Rttv. 2. § 44. pont), itt az általános szabályok közé került be [Smtv. 20. § (8) bek.]. Így nem lehet támogató audiovizuális médiaszolgáltatás nyújtásával foglalkozó vállalkozás, audiovizuális műsor készítésével foglalkozó vállalkozás, (legyen az akár lineáris vagy lekérhető audiovizuális médiaszolgáltatás médiaszolgáltatója), és filmalkotások készítésével foglalkozó vállalkozás.

A médiaszolgáltatás támogatásával (csatornaszponzoráció) kapcsolatban sem az Smtv., sem pedig az Mttv. nem tartalmaz kifejezett rendelkezést arra vonatkozóan, hogy a csatorna támogatóját milyen módon kell megnevezni. A törvények logikáját követve a csatornatámogatásra is vonatkoznak a fent részletezett elvek, azaz a csatornatámogató megnevezésekor is ügyelni kell arra, hogy:

- a támogató és a támogatott tartalom a néző számára azonosítható legyen,
- a támogatói üzenet elkülönüljön mind a szerkesztett tartalomtól, mind más kereskedelmi közleményektől, beleértve a műsorszámokhoz kapcsolódó támogatói üzeneteket is.

Kérdésként merülhet fel, hogy megnevezhető-e a médiaszolgáltató támogatója olyan műsorszám környezetében, amely az Mttv. alapján nem támogatható (televízióban: hír- és politikai tájékoztató és nemzeti ünnepek hivatalos eseményeiről tudósító műsorszám; rádióban csak az utóbbi). Amennyiben nem a műsorszám, hanem a csatorna támogatásáról beszélhetünk, a csatorna támogatója megnevezhető a műsorszám környezetében.

VII. Cím

FELELŐSSÉGI KÉRDÉSEK

21. §

(1) A médiatartalom-szolgáltató a jogszabályok keretei között önállóan dönt a médiatartalom közzétételéről, és felelősséggel tartozik e törvényben foglaltak megtartásáért.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak nem érintik a médiatartalom-szolgáltatónak felvilágosítást adó személyek, valamint a médiatartalom-szolgáltatóval munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló más jogviszonyban álló, a médiatartalom előállításában részt vevő személyek – egyéb jogszabályok által meghatározott – felelősségét.

Az Smtv. – hasonlóan a korábbi szabályozáshoz [Rttv. 3. § (1) bek.] – egy generálklauzulát tartalmaz a törvény személyi hatálya alá tartozó szolgáltatók (médiatartalom-szolgáltatók) felelőssége tekintetében. A generálklauzula közvetve a médiatartalom-szolgáltatók szerkesztői szabadságát deklarálja, de emellett kijelöli annak kereteit is. A kereteket az Smtv.-ben és más jogszabályokban (pl. Mttv.) foglalt rendelkezések adják.

Az Mttv. 21. §-ának (2) bekezdése egyértelműen jelzi, hogy az a körülmény, amely szerint az Smtv. a médiatartalom-szolgáltatók felelősségét állapítja meg az (1) bekezdésben rögzítetteknek megfelelően, még nem jelenti azt, hogy más jogszabályok alapján (pl. Ptk., Btk.) a médiatartalom előállításában részt vevő személy (pl. az újságíró) ne felelhetne.

VIII. Cím

MÓDOSULÓ JOGSZABÁLYOK

22. §
[hatályon kívül]

IX. Cím

HATÁLYBALÉPÉS

23. §
(1) E törvény 2011. január 1-jén lép hatályba.
(2) E törvény 22. §-a a törvény hatálybalépését követő napon hatályát veszti.

X. Cím

A TÖRVÉNY RÖVIDÍTETT MEGJELÖLÉSE

24. §
E törvényt más jogszabályban „Smtv.” rövidítéssel kell megjelölni.

XI. Cím

AZ EURÓPAI UNIÓ JOGÁNAK VALÓ MEGFELELÉS

25. §
Ez a törvény a következő európai uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálja:

a) az Európai Parlament és a Tanács 2010/13/EU irányelve (2010. március 10.) a tagállamok audiovizuális médiaszolgáltatások nyújtására vonatkozó egyes törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek összehangolásáról (kodifikált változat) (Audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv),

b) Az Európai Parlament és a Tanács 2000/31/EK irányelve (2000. június 8.) a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem egyes jogi vonatkozásairól („Elektronikus kereskedelemről szóló irányelv”),

c) az Európai Parlament és a Tanács 2006/114/EK irányelve (2006. december 12.) a megtévesztő és összehasonlító reklámról (kodifikált változat),

d) az Európai Parlament és a Tanács 2003/33/EK irányelve (2003. május 26.) a tagállamok dohánytermékek reklámozására és szponzorálására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek közelítéséről,

e) az Európai Parlament és a Tanács 2005/29/EK irányelve (2005. május 11.) a belső piacon az üzleti vállalkozások fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól, valamint a 84/450/EGK tanácsi irányelv, a 97/7/EK, a 98/27/EK és a 2002/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvek, valamint a 2006/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról,

f) az Európai Parlament és Tanács 2001/83/EK irányelve (2001. november 6.) az emberi felhasználásra szánt gyógyszerek közösségi kódexéről.

A Pp.-t, a Grtv.-t és a Ptk.-t módosító rendelkezések beépültek az egyes törvényekbe, így az Smtv. 22. §-a hatályát veszítette. Az Smtv. záró rendelkezései között került meghatározásra a törvény egységes rövid hivatkozása és a hatálybalépésről szóló rendelkezések. Az Európai Unió jogával kapcsolatos rendelkezések között kiemelést érdemel, hogy mivel a reklámok, illetve kereskedelmi közlemények a médiatartalmak fontos részét képezik, és az Smtv. ezekre vonatkozóan is meghatároz általános és különös szabályokat, szükséges volt, hogy az EU különböző reklám- és fogyasztóvédelmi szabályait a jogalkotó figyelembe vegye, amelyeket a 25. § sorol fel.

A MÉDIASZOLGÁLTATÁSOKRÓL ÉS A TÖMEGKÖMUNIKÁCIÓRÓL SZÓLÓ 2010. ÉVI CLXXXV. TÖRVÉNY

Az Mttv. hatályon kívül helyezte az 1996-os Rttv.-t és az 1986-os Stv.-t, ezzel végrehajtva a média területének régóta esedékes újraszabályozását. Az Mttv. az Smtv.-vel kiegészülve a média területének valamennyi, a jog számára relevanciával bíró kérdésére választ ad. Míg az Smtv. – mintegy „alkotmányi jelleggel” – a média és a sajtószabadság valamennyi szolgáltatástípust és médiatartalmat érintő alapvető szabályokat alkot, a részletes, és a szolgáltatás jellege szerint differenciált szabályokat az Mttv.-ben találhatjuk meg. Az Mttv. az alapveti rendelkezéseken túl magába foglalja a médiaszolgáltatások tartalmával kapcsolatos (az Smtv.-n túli) szabályokat, a piacra lépés szabályait (médiaszolgáltatások és sajtótermékek bejelentése, illetve a frekvencia-pályázatok kérdései), a piaci viselkedés szabályait (a tulajdoni és véleménykoncentráció megelőzése és a jelentős befolyásoló erejű médiaszolgáltatók azonosítása tárgyában), a közszolgálati médiaszolgáltatás tartalmi és szervezeti kérdéseit, a hatósági struktúra és eljárás szabályait, valamint a társszabályozás új rendszerét. Nagyrészt az Mttv. implementálja az AVMS irányelv rendelkezéseit. A tartalmi szabályok körében (Második Rész I. Fejezet) az Rttv.-hez képest sok tekintetben enyhébb és korszerűbb szabályokat fogalmaz meg. A piacra lépés szabályainál (Második Rész II–III. Fejezet) szakít a korábbi szabályozás azon sajátosságával, amely a pályázati úton elnyert frekvenciahasználati jogot tekintette a médiaszolgáltatások legfontosabb piacra lépési lehetőségének, és a nyilvántartásba vétel útján, vagy a nyilvántartásba vételi kötelezettség mellett (de nem magával a regisztrációval) létrejött jogosultságot tekinti meghatározónak. Az Mttv. a korábbi közműsor-szolgáltatók és nem nyereségérdekelt műsorszolgáltatók helyett bevezeti a közösségi médiaszolgáltatás kategóriáját (66. §). Az Mttv. teljes mértékben átalakítja a korábbi szabályozást a koncentráció-korlátozás tekintetében (Második Rész V. Fejezet), és – túl az eljárási szabályok között rendezett szakhatósági jogkörön – a korábbi, az engedélyek száma alapján korlátozó rendelkezéseken túllépve, az éves átlagos közönségarányhoz köti a felső határ megállapítását. A műsorterjesztés (Második Rész VI. Fejezet) és a közszolgálati médiaszolgáltatás rendszere is alapvető változásokon esett át (Harmadik Rész), akárcsak a hatósági struktúra és eljárás szabályai (Negyedik Rész). Európai szintű újdonság a Negyedik Rész VI. Fejezetében található társszabályozási rendszer, amely alapján a médiaigazgatás egyes feladatait a hatóságtól szakmai szervezetek vehetik át.

Első Rész

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

A TÖRVÉNY HATÁLYA

1. §

(1) A törvény hatálya kiterjed a Magyar Köztársaságban letelepedett médiatartalom-szolgáltató által nyújtott médiaszolgáltatásra és kiadott sajtótermékre.

(2) A törvény alkalmazásában a médiatartalom-szolgáltató akkor minősül a Magyar Köztársaság területén letelepedettnek, ha:

a) az általa nyújtott médiaszolgáltatás analóg terjesztése a Magyar Köztársaság tulajdonában álló frekvencia igénybevételével történik vagy a sajtótermék elsődlegesen a Magyar Köztársaság felhasználói számára kijelölt elektronikus hírközlési azonosítón keresztül érhető el,

b) központi ügyvezetésének helye a Magyar Köztársaság területén található és a médiaszolgáltatással, sajtótermékkel összefüggő szerkesztői döntéseket a Magyar Köztársaság területén hozzák,

c) ha a központi ügyvezetés és a szerkesztői döntések meghozatalának helye közül csak az egyik található a Magyar Köztársaság területén, de a médiatartalom-szolgáltató munkaerejének jelentős része a Magyar Köztársaság területén dolgozik,

d) ha a Magyar Köztársaság területén és más országban is dolgozik a médiatartalom-szolgáltató munkaerejének jelentős része, akkor, ha a központi ügyvezetés helye a Magyar Köztársaság területén található, vagy

e) ha a központi ügyvezetés és a szerkesztői döntések meghozatalának helye közül csak az egyik található a Magyar Köztársaság területén, de tevékenységét a Magyar Köztársaság területén kezdte meg, és folyamatos, tényleges kapcsolatot tart fenn a magyar gazdasággal.

(3) A törvény hatálya kiterjed azon médiatartalom-szolgáltató által nyújtott médiaszolgáltatásra, amely az (1)–(2) bekezdés alapján nem minősül a Magyar Köztársaság területén letelepedettnek, és amely egyetlen más tagállamban sem minősül letelepedettnek, ha a Magyar Köztársaság területén található műholdas feladó-állomást használ, vagy a műholdnak a Magyar Köztársaság tulajdonában álló átviteli kapacitását használja.

(4) Ha az (1)–(3) bekezdés alapján nem állapítható meg, hogy a médiatartalom-szolgáltató a Magyar Köztársaság vagy más tagállam joghatósága alá tartozik-e, a médiatartalom-szolgáltató azon állam joghatósága alá tartozik, amelyben az Európai Unióról működéséről szóló szerződés 49–55. cikke alapján letelepedettnek minősül.

(5) A törvény hatálya az (1)–(4) bekezdés alá nem eső, de a Magyar Köztársaság területére irányuló, illetve a Magyar Köztársaság területén terjesztett vagy közölt médiaszolgáltatásra és sajtótermékre a 176–180. §-ban foglalt feltételekkel terjed ki.

(6) A törvény hatálya kiterjed azon médiatartalom-szolgáltató Magyar Köztársaság területére irányuló, illetve a Magyar Köztársaság területén terjesztett vagy közzétett médiaszolgáltatására és sajtótermékére, amely egyetlen tagállamban sem minősül letelepedettnek, és amelynek médiaszolgáltatása vagy sajtóterméke felett egyik tagállam joghatósága sem állapítható meg.

(7) A törvény hatálya kiterjed az (1)–(6) bekezdés alapján a törvény hatálya alá tartozó médiaszolgáltatást nyújtó, vagy sajtóterméket kiadó médiatartalom-szolgáltatóra.

2. §

(1) A törvény hatálya a törvényben szabályozott esetekben kiterjed a Magyar Köztársaság területén nyújtott, vagy a Magyar Köztársaság területén nyújtott műsorterjesztési szolgáltatáshoz kapcsolódó kiegészítő médiaszolgáltatásra és szolgáltatójára.

(2) A törvény hatálya a törvényben szabályozott esetekben kiterjed

a) a részben vagy egészben a Magyar Köztársaság területén telepített vagy a Magyar Köztársaság területére irányuló elektronikus hírközlő berendezéssel végzett műsorterjesztésre,

b) a médiaszolgáltató a) pontban foglalt műsorterjesztéssel összefüggő műszaki tevékenységére,

c) a kiegészítő médiaszolgáltatást nyújtó a) pontban foglalt műsorterjesztéssel összefüggő tevékenységére,

d) a kiadványokra.

(3) A törvény hatálya a törvényben szabályozott esetekben kiterjed a (2) bekezdésben foglalt, vagy azzal összefüggő tevékenységet végző vagy szolgáltatást nyújtó természetes, illetőleg jogi személyre vagy jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezetre és ezek vezető tisztségviselőire.

(4) A törvény hatálya a törvényben szabályozott esetekben kiterjed a médiaszolgáltatás vagy sajtótermék közvetítését végző közvetítő szolgáltatóra és szolgáltatására.

(5) A törvény hatálya a törvényben szabályozott esetekben kiterjed a törvény hatálya alá tartozó médiaszolgáltatások, kiegészítő médiaszolgáltatások és sajtótermékek nézőjére, hallgatójára, vagy olvasójára, valamint a műsorterjesztési szolgáltatás felhasználójára, fogyasztójára és előfizetőjére.

Az Mttv. 1. § rendelkezés tekintetében az Smtv. 2. §-nál írtak értelemszerűen irányadók. Az Mttv. 2. § rendezi a törvény személyi hatályát, elsősorban az 1. §-ra való visszautalással („a törvényben szabályozott esetekben”). A hatály az ott meghatározott médiatartalom-szolgáltatókra és azok vezető tisztségviselőire terjed ki, emellett azonban kiemelendő, hogy az Mttv. kötelezettségeket állapíthat meg a Magyarország területén műsorterjesztést végző vállalkozásokra (pl. továbbítási kötelezettség, vagy éppen a továbbítás megtiltása tárgyában), valamint a médiaszolgáltatás vagy sajtótermék közvetítését végző közvetítő szolgáltatóra és szolgáltatására is. Az Mttv. hatálya – a törvényben foglaltak vonatkozásában – kiterjed a törvény hatálya alá tartozó médiaszolgáltatások, kiegészítő médiaszolgáltatások és sajtótermékek nézőjére, hallgatójára, vagy olvasójára, valamint a műsorterjesztési szolgáltatás felhasználójára, fogyasztójára és előfizetőjére, akik számára jogokat biztosít.

A TÖRVÉNY ALAPELVEI

Az Mttv. alapelveinek két fontos szerepük van: részben szimbolikus erővel kijelölik az alkotmányos médiaszabályozás legfontosabb alapvetéseit (a sajtószabadság és a sokszínűség védelme, a demokratikus közvélemény érdeke, a közszolgálati médiaszolgáltatás jelentősége), másrészt generálklauzulaként segítik a törvény megfelelő értelmezésében.

3. §

A Magyar Köztársaságban a médiaszolgáltatások szabadon nyújthatók, a sajtótermékek szabadon közzétehetők, az információk és a vélemények a tömegkommunikációs eszközök útján szabadon továbbíthatók, a nyilvános vételre szánt magyarországi és külföldi médiaszolgáltatások szabadon elérhetők. A médiaszolgáltatás és a sajtótermék tartalmának meghatározása szabad, a médiaszolgáltató és a sajtótermék kiadója felelősséggel tartozik e törvényben foglaltak betartásáért.

4. §

A médiaszolgáltatások sokszínűsége kiemelten fontos érték. A sokszínűség védelme kiterjed a tulajdoni monopólium kialakulásának, valamint a piaci verseny indokolatlan korlátozásának megakadályozására is. E törvényben foglalt rendelkezéseket a sokszínűség védelmének szempontját figyelembe véve kell értelmezni.

5. §

A Magyar Köztársaság területén élőknek, illetve a magyar nemzet tagjainak tájékozódáshoz és tájékoztatáshoz fűződő joga, illetve ezzel összefüggésben a demokratikus társadalmi nyilvánosság kialakulása és megerősödése kiemelkedő alkotmányos érdek. E törvényben foglaltakat a demokratikus közvélemény érdekének figyelembevételével kell értelmezni.

6. §

A közszolgálati médiaszolgáltatás a demokratikus társadalmi rend megfelelő működésének elengedhetetlenül szükséges feltétele. A közszolgálati médiaszolgáltatás érdekeit különös súllyal kell figyelembe venni e törvény alkalmazásakor.

7. §

(1) A médiaszolgáltatók, a sajtóterméket kiadók, a kiegészítő médiaszolgáltatást nyújtók, a műsorterjesztők az e törvény hatálya alá tartozó tevékenységek végzése során a jóhiszeműség és a tisztesség követelményének megfelelően, e törvényben meghatározottak szerint kötelesek egymással és a nézőkkel, hallgatókkal, olvasókkal, felhasználókkal, előfizetőkkel kölcsönösen együttműködve eljárni.

(2) A műsorterjesztők, a médiaszolgáltatók és a kiegészítő médiaszolgáltatást nyújtók az elektronikus hírközlő hálózatokat, elektronikus hírközlési szolgáltatásokat, digitális műsorokat, kiegészítő médiaszolgáltatásokat egymás között olyan egyeztetett műszaki feltételrendszerben kötelesek működtetni és nyújtani, hogy azok a szükséges kapcsolat létesítéséhez, a szolgáltatás nyújtásához közvetlenül, vagy megfelelő interfészek, hálózatrészek, elemek, berendezések, szolgáltatások beiktatásával egységesen működő rendszert alkossanak.

8. §

A mediaszabályozás területén, illetve az e törvényben foglalt alkalmazásában, betartásában fontos szerepet látnak el a médiaszolgáltatókat, a sajtótermékek kiadóit, a közvetítő szolgáltatókat, valamint a műsorterjesztőket tömörítő szakmai önszabályozó testületek és a különböző ön- és társszabályozó eljárások. E törvény alkalmazása során ezek tiszteletben tartásával kell eljárni.

A 3–6. §-ok kifejezetten előírják, hogy a bennük foglalt alapelveket a törvény értelmezésekor figyelembe kell venni. A generálklauzuláknak a konkrét rendelkezések értelmezésében és a joghézagok kitöltésében lehet szerepe, biztosítva a jogszabályoknak a folyamatosan változó társadalmi-technikai környezetben való, kellően rugalmas interpretációját.

A 7. § (1) bekezdés a polgári jogból ismert jóhiszeműség és tisztesség („Treu und Glauben”), valamint a kölcsönös együttműködés elvét tartalmazza, amelyet onnan a Dtv. is átvett (Dtv. 3. §). A 7. § (2) bekezdés az (1) bekezdésben szereplő általános együttműködési kötelezettség egyik szükséges terepének konkretizálása, így az alapvetően túl konkrét kötelezettséget is tartalmaz.

A 8. § pedig az AVMS irányelvben is szereplő [4. cikk (7) bek.] rendelkezést ülteti a magyar jogrendbe az ön- és társszabályozó eljárások fontosságának elismerésével kapcsolatban. Az Mttv. be is vezet egy korábban Magyarországon ismeretlen társszabályozási rendszert (190–202. §).

Második Rész

**A MÉDIASZOLGÁLTATÁSOKRA
ÉS A SAJTÓTERMÉKEKRE VONATKOZÓ
ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK**

A MÉDIASZOLGÁLTATÁSOK TARTALMÁRA VONATKOZÓ ELŐÍRÁSOK

Az Mttv. tartalomszabályozásra vonatkozó fejezete kizárólag a médiaszolgáltatásokra vonatkozóan határoz meg kötelezettségeket, azok közül a lineáris médiaszolgáltatások tekintetében jóval többet. A szabályozás alapvetően lefedi az AVMS irányelvben foglaltakat, és csak néhol lépi túl az ott meghatározott közös európai minimumszabályozás kereteit (pl. a kiegyensúlyozott tájékoztatásra, a sértő tartalmakra való figyelemfelhívásra, a rendkívüli helyzetekben alkalmazandó szabályokra és a jelentős befolyásoló erejű médiaszolgáltatások többletterheire vonatkozó szabályok esetében).

A gyermekek és a kiskorúak védelme

9. §

(1) A lineáris médiaszolgáltatást nyújtó médiaszolgáltató – a hírműsorszám, a politikai tájékoztató műsorszám, a sportműsorszám, a műsorelőzetes, valamint a reklám, a politikai reklám, a televíziós vásárlás, a társadalmi célú reklám és a közérdekű közlemény kivételével – valamennyi, általa közzétenni kívánt műsorszámot a közzétételt megelőzően a (2)–(7) bekezdés szerinti kategóriák valamelyikébe sorolja.

Az Mttv. a kiskorúak védelmét szolgáló eszközök tekintetében követi a korábbi szabályozás (Rttv.) műsorszolgáltatásra kialakított rendszerét. Az ún. „értékelő” (evaluative) rendszert használja, ami azt jelenti, hogy adott médiatartalom kiskorúaknak való alkalmasságáról (jellegéről) főszabályként a lineáris médiaszolgáltató kötelessége dönteni (korhatár-kategóriába sorolás). A szülő (a kiskorú fölött felügyeletet gyakorló személy) így már csak a besorolás eredményével találkozhat (piktogram, figyelmeztetés), azaz az adott műsorszámmal kapcsolatos döntését (alkalmas-e a médiatartalom gyermek-kiskorú számára) a médiaszolgáltató értékelésére alapozza. A tartalmak „leíró” besorolási rendszere az értékelő rendszerrel szemben a műsorszámokra vonatkozó mutatókat alkalmaz (pl. erőszak, szexualitás, droghasználat, durva nyelvezet stb.), amelyek leírják az adott audiovizuális tartalmat, mely a szülő számára lehetőséget biztosít arra, hogy saját maga értékelje: az adott médiatartalom alkalmas-e gyermeke számára vagy sem.

Az Mttv. újdonsága, hogy eggyel bővítette a kategóriák körét (II. kategória). A korhatár-besorolási rendszer „hat éven aluliak számára nem ajánlott” kategóriával történő bővítésére azért volt szükség, mert a gyermekek szellemi fejlődésében 6–7 éves kor körül – amikor a kisgyermekkorból az iskoláskor szakaszába lépnek – lényeges változások következnek be. Ezt a korábbi klasszifikációs rendszer tizenkettes kategóriája nem vette figyelembe.

Az NMHH törvényi felhatalmazás alapján [Mttv. 9. § (8) bek.] a jogalkalmazási gyakorlatot elősegítésére kötelező erővel nem bíró, ún. klasszifikációs ajánlást bocsátott ki

[1037/2011. (VII. 19.) médiatanácsi határozat], melynek főbb gyakorlati megállapításait az egyes kategóriáknál az alábbiakban emeljük ki.

A klasszifikációs ajánlás legfőbb besorolási elve, hogy a kiskorúak fokozott védelméből adódóan a minősítésnél a tartalomszolgáltatóknak mindig megszorítóan – és nem megegyedően – kell eljárniuk, a káros hatások megítélésénél pedig a gyermekek érdekei az elsődlegesek.

9. §

(2) Azt a műsorszámot, amely korhatárra tekintet nélkül megtekinthető vagy meghallgatható, az I. kategóriába kell sorolni.

Az I. kategóriába sorolandó műsorszámok azok, amelyek megtekintését a szolgáltató az általános nagyközönség részére szánja. A médiatartalom megértésének kérdése abban az esetben vizsgálendő, ha az ártalom potenciálisan jelen van. Ha a műsorszámok nem kimondottan a gyermekek részére készültek, abból kell kiindulni, hogy a legfiatalabb korosztály is a nézőközönség részét képezheti, ezért a műsorszám megtekintése a legfiatalabb korosztályt sem károsíthatja. Az I. kategóriába tehát olyan műsorszámok besorolása ajánlott, amelyek:

- nem kifejezetten a gyermekek számára készültek, de nem tartalmaznak olyan ártalmas elemeket, amelyeket a 6 év alattiak nem képesek megfelelően feldolgozni,
- kifejezetten az óvodáskorú gyermekek számára készültek, ezért számukra érthetőek.

9. §

(3) Azt a műsorszámot, amely hat éven aluliakban félelmet kelthet, illetve amelyet koránál fogva nem érthet meg vagy félreérthet, a II. kategóriába kell sorolni. Az ilyen műsorszám minősítése: hat éven aluliak számára nem ajánlott.

A II. kategóriába sorolásnál a műsorszám lehetséges negatív hatásának megítélése kapcsán központi szerepet játszik a fikció és a valóság elkülönítésének képessége. A kiskorúaknál csak 9 éves kor környékére tehető az, amikor nagyobb biztonsággal képesek a valóságot a fikciótól megkülönböztetni, 6 évesen azonban még nem ismerik fel, hogy a médiatartalmak realitása műfajonként eltérő lehet.

Döntő szempont lehet továbbá a 6–12 éves gyermekek számára készült filmek és műsorok elfogadható agressziótartalmának megítélésénél, hogy az erőszak, illetve az erőszakos jelenet okozta érzelmi feszültség milyen időközönként kerül feloldásra, hogy az erőszakos cselekmény és negatív következménye a gyermek számára érthető legyen.

Realisztikusan ábrázolt erőszak, amely az erőszak hatását lekicsinylően vagy kendőzötten kezeli, az erőszak következményeit nem mutatja meg, a 6–12 éves korosztálynál nem lehet jelen. Úgynevezett felnőtt témák, mint a bűnözés, halál, komoly betegségek, házassági problémák stb. a 6–12 éves korosztálynak még nem ajánlottak.

Mivel a korosztályon belüli nemi érettséggel kapcsolatos különbségeket a műsorok korhatali besorolása nem tudja teljeskörűen figyelembe venni, a felvilágosító célzatú szexuális tartalmú képek és információk kapcsán különös körültekintéssel kell eljárni, hogy az a kisebb számára se legyen problematikus, így például undort vagy félelmet bennük ne keltsen.

A II. kategóriába olyan műsorszámok besorolása ajánlott, amelyek:

- nem tartalmaznak olyan mértékben félelmet és támadó indulatot keltő jelenetet, amelyet a 6–12 év közötti gyermek még nem képes feldolgozni,

- nem közvetítenek olyan magatartásmintát, amelyen keresztül az erőszak kritika nélkül jelenik meg, és az adott korosztály nem képes fikcióként értelmezni,
- kifejezetten a 6–12 éves gyermekek számára készültek, ezért számukra érthetőek.

9. §

(4) Azt a műsorszámot, amely tizenkét éven aluliakban félelmet kelthet, illetve amelyet koránál fogva nem érthet meg vagy félreérthet, a III. kategóriába kell sorolni. Az ilyen műsorszám minősítése: tizenkét éven aluliak számára nem ajánlott.

Tizenkettő éves kortól a gyermekek már képesek a film dramaturgiáját követni, illetve a felgyülemlett feszültséget leépíteni (annak mértékétől függően), amennyiben a történet végkicsengése pozitív. Már rendelkeznek némi televíziós műfaji ismerettel. Tízéves kortól a gyermekek elvont gondolkodásra való képessége gyorsan fejlődik, és fokozatosan képessé válnak megérteni a humor absztraktabb formáit. Ebben a korban már egy magasabb izgalmi szintet is elviselnek a gyermekek, mint amelyet például a science-fiction, a fantasy vagy a katasztrófafilmek idéznek elő, a fenyegetettség és a félelem érzése a 12 év feletti korosztálynál kevésbé játszik szerepet.

Problémásak lehetnek a félelemkeltés szempontjából azonban azok az alkotások, melyeknek a dramaturgiai eszközei, hétköznapi világa realista ábrázolásmódot tükröz, a megjelenített élethelyzetek a mindennapokhoz köthetőek, a valóságra vonatkozathatóságuk magas.

A médiaszolgáltatóknak szem előtt kell tartania, hogy a gyermek fejlődésében meghatározó jelentőséget tulajdonítanak a serdülőkoruk, miután erre az időszakra tehető a gyermek világméretű és értékrendszerének kialakulása. Így az ilyen módon besorolt műsorszámok nem csábíthatnak olyan hősökkel való identifikációra, akiket antiszociális, destruktív vagy erőszakos viselkedésformák jellemeznek, céljaik eléréséhez törvénytelen módszereket alkalmaznak, valamint nem sugallhatnak kettős értékrendet, amely a gyermekekben identitászavart, morális bizonytalanságot kelthet.

A médiaszolgáltatóknak figyelemmel kell lennie arra, hogy a serdülők szexualitáshoz való viszonyát még számos ellentmondásos elképzelés, frusztráció, bizonytalanság és tapasztalatlanság jellemzi. A szexualitás direkt ábrázolása – sem képileg, sem verbálisan – ennek a korosztálynak még semmiképpen nem ajánlott. Különösen kerülendőek többek között az olyan műsorszámok, amelyek a nemi szerepeket illetően negatív kliséket terjesztenek, torz magatartásmintákat közvetítenek, a partnerkapcsolatban nem az egyenrangúságot hirdetik, illetve társadalmilag elfogadottnak állítják be a csak szexuális célra létrejövő, érzelemmentes kapcsolatokat és a promiszkuitást.

A délutáni *talk show*-k előszeretettel tematizálják az erőszakos és szexuális cselekedetek legvégletesebb formáit is. A magas valóságra vonatkozathatóság miatt a felnőtt témák tárgyalása akkor megengedhető ebben a korhatár-kategóriában, ha azokat a kibontásukban megfelelő körültekintéssel és érzékenységgel kezelik.

A III. kategóriába tehát olyan műsorszámok besorolása ajánlott, amelyek:

- nem jelenítenek meg olyan mértékben káros tartalmat, amelyet a 12–16 év közötti gyermekek még nem képesek megfelelően feldolgozni,
- kifejezetten a serdülő nézőközönség számára készültek.

9. §

(5) Azt a műsorszámot, amely alkalmas a tizenhat éven aluliak fizikai, szellemi vagy erkölcsi fejlődésének kedvezőtlen befolyásolására, különösen azért, hogy erőszakra, illetve szexualitásra utal, vagy témájának meghatározó eleme az erőszakos módon megoldott konfliktus, a IV. kategóriába kell sorolni. Az ilyen műsorszám minősítése: tizenhat éven aluliak számára nem ajánlott.

A 16–18 éves korig tartó periódusban a szélsőséges lelkiállapotok és viselkedésmódok gyakoriságának csökkenése megkezdődik, folyamatosan változik a családhoz való viszony, az abban betöltött pozíció, mivel a fiatalok kezdenek attól elszakadni. Az idősebb serdülők számára még mindig fontos a kortárs csoport, de a páros kapcsolatokra és azok intimitására sokkal nagyobb igényük van. Sok esetben a családon kívüli világban keresnek mestert, ideált, vezérlő eszmét, a modellek jelentősége ebben az életszakaszban is meglehetősen nagy.

A serdülőkor késői szakaszában a fiatalok nagyon érzékenyek az etikai kérdések sokoldalú megtárgyalására, a gyakorlati következmények figyelembevételére, a tanulságok levonására. Megkezdődik autonóm erkölcsi álláspontjuk kialakítása, melyben a csoportnormákon túl belülről kidolgozott egyéni szabályrendszerük is tükröződik.

A 16–18 év közötti korosztály már komoly médiatapasztalattal rendelkezik, többnyire könnyen felismeri azokat a műfajokat, amelyeknek meghatározó eleme az erőszakosan megoldott konfliktus.

A történelmi és háborús filmek esetében a valóságra vonatkoztathatóság lehetősége korlátozott, ezért a drasztikusabb erőszak-ábrázolásokat is jobban tolerálja. Nem megengedhetők azonban e korhatár-kategóriában az erőszak nyersebb, naturálisabb formái realitásközeli kontextusban, amelyek feldolgozása nem annyira a médiatapasztalatoktól, mint inkább a befogadó életpasztalataitól függ. Különös körülmények között ajánlott az olyan alkotások tekintetében, melyek a korosztály hétköznapi élethelyzeteit idézik, és amelyekben azt látják, hogy a problémákat esetleg erőszakkal is meg lehet oldani, vagy az erőszakos események túl szoros kapcsolatban állnak a saját valóságukkal, ezáltal túlzott félelmet kelthetnek. Kerülendő a különös hidegvérrel, esetleg bestiális módon végrehajtott erőszakos cselekedetek bemutatása, illetve az olyan szadisztikus jeleneteké, amelyekben az erőszak elkövetése vagy az áldozat szenvedése kapcsán érzett öröm vagy élvezet hangsúlyozódik.

Tekintettel arra, hogy a 16 évesek többsége már maga is rendelkezik több-kevesebb szexuális tapasztalattal, az intim szexuális tevékenység visszafogott képi ábrázolása, valamint az arra vonatkozó verbális utalások megengedettek e korhatár-kategóriában. A szexualitás vizuális ábrázolásának elfogadható mértéke kapcsán lényeges szempont, hogy az kizárólag színlelt módon és nem részletezően kerülhet bemutatásra, figyelemmel arra, hogy a naturális ábrázolásmód magasabb korhatári kategóriát követel meg. A szokatlan szexuális praktikák és aberrációk vagy a nemi élet atipikus, szélsőséges formái tekintetében még fokozott körültekintés javasolt, nem kelthetik azt a látszatot, hogy az extrémítások mindennaposak és könnyen tudomásul vehetők, valamint nem ösztönözhetnek szexuális kísérletezésekre. Az intimitásról nyíltan bemutatott, mindenfajta érzelmi kötődést, szexuális felelősségérzetet nélkülöző jelenetek látványa a 16–18 éves korosztály erkölcsi fejlődésére károsan hathat.

9. §

(6) Azt a műsorszámot, amely alkalmas a kiskorúak fizikai, szellemi vagy erkölcsi fejlődésének kedvezőtlen befolyásolására, különösen azért, hogy meghatározó eleme az erőszak, illetve a szexualitás közvetlen, naturális ábrázolása, az V. kategóriába kell sorolni. Az ilyen műsorszám minősítése: tizenhat éven aluliak számára nem ajánlott.

Ide sorolandók azok a műsorszámok, amelyek nem felelnek meg az alacsonyabb kategóriákban meghatározott szempontoknak, ellenben még nem merítik ki a VI. kategóriában foglaltakat.

Az erőszak tekintetében ezekben a műsorszámokban durva, brutális, különösen kegyetlen erőszakos cselekedetek fordulnak elő, az erőszak ábrázolása részletező, elnyújtott, naturális. Nemcsak a kiskorúak védelmére okot adó jelenetek száma, hanem főként azok minősége, a mű képi világa és üzenete alapozhatja meg az adott műsorszám V. kategóriába sorolását.

A szexualitás megengedhető mértékét illetően ide tartoznak azok az alkotások, melyek a nemiséget közvetlen módon, naturálisan jelenítik meg, ellenben nem merítik ki a VI. kategória kapcsán megfogalmazott ismérveket. Egyértelműen ebbe a kategóriába sorolhatók tehát az erotikus filmek, melyeknek meghatározó eleme a szexuális tevékenységek többé-kevésbé explicit megjelenítése.

A jogalkalmazói gyakorlat szerint az erotika úgy jellemezhető, mint a nemiség, az emberi test, a szexus bemutatásának érzéki, sok esetben művészi jellegű, a befogadó számára esztétikai élményt jelentő változata, amely nem a közösülésre, mint fizikai tényre koncentrál, hanem az emberi testre, annak szépségeire.

Ebbe a korhatár-kategóriába tartoznak az olyan alkotások, amelyekre a diszkriminatív vélekedések bemutatása jellemző, és e viselkedést helytelenítés nélkül, leegyszerűsítve, esetenként humorosan tálalják, kultikussá vált figurákon keresztül népszerűsítik, mint pl. a *South Park* epizódjai. Ide sorolhatók azok a műsorszámok is, amelyek a veszélyes és határozottan nagy kockázattal járó magatartásformákat vonzó és – akár indirekt formában is – utánzásra csábító módon jelenítik meg, és az azokat bemutató szereplőket „bevallalosságuk” révén pidesztálra emelik, mint pl. a Jackass epizódjai.

9. §

(7) Azt a műsorszámot, amely alkalmas a kiskorúak fizikai, szellemi vagy erkölcsi fejlődésének súlyos károsítására, különösen azért, hogy pornográfiát vagy szélsőséges, illetve indokolatlan erőszakot tartalmaz, a VI. kategóriába kell sorolni.

Azáltal, hogy az erőszak szélsőséges, illetve indokolatlan módon jelenik meg, a VI. kategóriába sorolandók azok a műsorszámok:

- amelyekben az egyes erőszakos cselekmények oly mértékben elhúzódóan és kegyetlen részletességgel kerülnek ábrázolásra, hogy az messze túllépi a dramaturgiailag szükségszerűnek tekinthetőt,
- amelyekben az erőszak nem játszik integráns szerepet a cselekmény, a jellem vagy a téma kibontásában, vagy ha felismerhető ok nélkül, túlzón, csak magáért az erőszakért van jelen, abból a feltételezésből kiindulva, hogy az erőszak a nézők számára attraktív, figyelemfelkeltő hatású, ezért magasabb nézettséget garantál.

Annak megítélésekor, hogy az erőszak indokoltan vagy indokolatlanul van-e jelen, fontos támpontot jelenthet a műsorszám műfaja (úgy mint hír, dokumentum, könnyű szórakoztatás), illetőleg az a körülmény, hogy az erőszak ábrázolása milyen összefüggésben fordul elő (tájékoztatás, oktatás, figyelemfelkeltés jótékonyági felhívásra, társadalomkritika, művészi, szórakoztató, közönségvonzó/szenzációhajhász).

Az Mttv. a pornográfia fogalmát nem határozza meg, ezért a jogalkalmazás a pornográfiára vonatkozó jogi szabályozás értelmezése alapján alapvetően két fogalmi elemét különítette el: *a)* a nemiség, a szexuális cselekmények nyílt ábrázolása, *b)* szexuális ingerkeltés. A meghatározások egyike sem egzaktt annyira, hogy egyértelművé tenné, hol van az erotika,

illetve a pornográfia határa. Az LB iránymutatása szerint, amennyiben a műsorszám közvetlenül ábrázol szexuális jelenetet, a konkrét műsorszám, illetve jelenet alapján kizárólag mérlegeléssel lehet megítélni, hogy egyúttal pornográfiát is megvalósít-e, illetve alkalmas-e a kiskorúak erkölcsi fejlődésének súlyosan kedvezőtlen befolyásolására.

A túlnyomórészt vagy kizárólagosan a néző szexuális izgatására irányuló pornográf művek sajátja, hogy kizárt a szexualitás emberi vagy érzelmi aspektusainak ábrázolása, ezzel szemben az emberi méltóságot sértő szexuális erkölcsi hozzáállást sugallnak. A szexualitást az emberi méltóság és érzelmek degradálásával megjelenítő ábrázolások különösen akkor tartozhatnak a pornográfia körébe, ha:

- a fizikai szexualitás a személyes kapcsolatoktól izoláltan jelenik meg, azaz a szexualitás ábrázolása minden hihető érzelmi kapcsolati összefüggést nélkülöz,
- a szexuális élvezetet abszolutizálja, vagyis a szexualitás úgy ábrázolódik, mint kizárólagos megnyilvánulása az életről alkotott felfogásnak,
- az emberi ábrázolásmód egy bármikor kicserélhető szexuális tárgy szintjére redukálódik, amely csupán a szexuális vágy kielégítésére szolgál és egy pusztá inger-válasz lényként kerül bemutatásra.

Nem pornográfok azonban azok az alkotások, ahol a meztelenség, a szexuális tevékenységek naturalisztikus ábrázolása valamilyen művészi élmény felkeltése érdekében történik vagy az emberi test szépségét mutatja be, esetleg tudományos, oktató vagy felvilágosító céllal bír.

Súlyosan ártalmas hatást azonban nemcsak az erőszak és a szexualitás szélsőséges ábrázolásmódjai idézhetnek elő, hanem ugyanolyan súllyal tehetik ezt mindazon tartalmak, amelyek ahhoz vezethetnek, hogy a kiskorúak önmaguknak ártsanak: így például dicsőítik vagy pártolják az öngyilkosságot, a módszerekre vonatkozóan konkrét instrukciókat közölnek, vagy nyilvánvalóan kábítószer-fogyasztásra ösztönöznek.

9. §

(8) A (2)–(7) bekezdés szerinti minősítésnél irányadó részletes szempontokra, az egyes műsorszámok közzététele előtt és közben alkalmazható jelzésekre, illetve a minősítés közlésének módjára vonatkozó jogalkalmazási gyakorlatának fő elvi szempontjait – amennyiben a kiskorúak védelmével kapcsolatos közérdek vagy a kiskorúak védelmének egységes érvényesülése ezt indokolja – a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa (a továbbiakban: Médiatanács) ajánlásban teszi közzé.

Az NMHH az Mttv. felhatalmazása alapján a jogalkalmazási gyakorlat elősegítésére ún. klasszifikációs ajánlást bocsátott ki [1037/2011. (VII. 19.) médiatanácsi határozat „A médiatartalmak korhatár-besorolásánál irányadó szempontokra, az egyes műsorszámok közzététele előtt és közben alkalmazható jelzésekre, illetve a minősítés közlésének módjára vonatkozó jogalkalmazási gyakorlat elvi szempontjai”], melynek fontosabb elemei a vonatkozó rendelkezéseknél kerülnek kibontásra.

9. §

(9) A médiaszolgáltató kérelmére – igazgatási szolgáltatási díj megfizetése ellenében, a műsorszám átadásától számított tizenöt napon belül – a Médiatanács a műsorszám kategóriába sorolásáról hatósági határozatot hoz.

A korábbi szabályozáshoz képest az Mttv. újítása, hogy a főszabálytól eltérően [9. § (1) bek.] lehetőséget biztosít a médiaszolgáltatóknak arra, hogy a besorolás felelősségét igazgatási szolgáltatási díj fizetése mellett a Médiatanács vegye át. Az igazgatási szolgáltatási díj mértékét az NMHH elnöke rendeletben állapítja meg [Mttv. 206. § (1) bek. b) pont].

9. §

(10) Nem minősül az (1)–(7) bekezdés megsértésének, ha a médiaszolgáltató a műsorszámot magasabb kategóriába sorolja, mint ahogyan az a (2)–(6) bekezdésben meghatározottak szerint szükséges lenne.

A korábbi szabályozáshoz képest további újítást jelent, hogy a Médiatanács hatósági jogkörében eljárva [182. § *ba*) pont] a jövőben nem alkalmazhat semmilyen jogkövetkezményt a médiaszolgáltatóval szemben, ha ugyan rosszul, de a szükségesnél magasabb kategóriába sorolja a médiaszolgáltató az adott műsorszámot. Ellenben, ha a médiaszolgáltató a szükségesnél alacsonyabb kategóriába sorolja az adott műsorszámot, akkor azt mint jogsértést a Médiatanács továbbra is szankcionálja.

10. §

(1) Lineáris médiaszolgáltatásban

a) a II. kategóriába sorolt műsorszám hat éven aluliaknak szánt műsorszámok között nem tehető közzé, egyébként megfelelő jelzéssel bármikor közzétehető,

b) a III. kategóriába sorolt műsorszám tizenkét éven aluliaknak szánt műsorszámok között nem tehető közzé, egyébként megfelelő jelzéssel bármikor közzétehető,

c) a IV. kategóriába sorolt műsorszám megfelelő jelzéssel ellátva, 21 óra és 05 óra között tehető közzé,

d) az V. kategóriába sorolt műsorszám megfelelő jelzéssel ellátva, 22 óra és 05 óra között tehető közzé,

e) a VI. kategóriába sorolt műsorszám nem tehető közzé,

f) a műsorelőzetes nem tehető közzé olyan időszakban, amikor az általa bemutatott, ismertett műsorszám nem lenne közzétehető, illetve olyan időszakban, amelyben a műsorelőzetes megfelelő kategóriába sorolása esetén közzétételének nem lenne helye,

g) a III. kategóriába sorolt műsorszám műsorelőzetese nem tehető közzé a tizenkét éven aluliaknak szánt műsorszámot megszakítva, illetve közvetlenül azok előtt vagy után,

h) sportműsorszám, kereskedelmi közlemény és társadalmi célú reklám nem tehető közzé olyan időszakban, amelyben tartalmának megfelelő kategóriába sorolása esetén közzétételének – előre láthatóan – nem lenne helye.

(2) Lineáris médiaszolgáltatásban

a) műsorszám – e törvényben meghatározott kivételekkel – csak a kategóriájának megfelelő módon tehető közzé,

b) a műsorszám közzétételének kezdetekor közölni kell annak minősítését.

(3) Lineáris rádiós médiaszolgáltatás esetében nem kell közölni a minősítést, ha

a) a II–III. kategóriába tartozó műsorszám közzétételére 21 óra és 05 óra között,

b) a IV–V. kategóriába tartozó műorszám közzétételére 23 óra és 05 óra között kerül sor.

(4) A lineáris audiovizuális médiaszolgáltatásban az egyes műorszámok közzétételekor a minősítésének megfelelő jelzést piktogram formájában a képernyő valamelyik sarkában is meg kell jeleníteni úgy, hogy az a műorszám teljes időtartama alatt jól látható legyen. A piktogramnak tartalmaznia kell a korhatárkategória által érintett életkori csoport számmal történő megjelölését. Az I. kategóriába tartozó műorszámok esetén a jelzést nem kell feltüntetni. Lineáris rádiós médiaszolgáltatás esetében állandó jelzést nem kell alkalmazni.

(5) A lineáris audiovizuális médiaszolgáltatásban a műorszám minősítésének megfelelő jelzés (4) bekezdés szerinti folyamatos megjelenítése mellőzhető, ha

a) a II–III. kategóriába sorolt műorszám közzétételére 21 óra és 05 óra között,

b) a IV. kategóriába sorolt műorszám közzétételére 22 óra és 05 óra között, vagy

c) az V. kategóriába sorolt műorszám közzétételére 23 óra és 05 óra között kerül sor. Ebben az esetben a minősítésre vonatkozó jelzést a műorszám kezdetekor, és reklámokkal történő megszakítását követően, a műorszám folytatásakor kell megjeleníteni.

A közzététel időbeli korlátozást előíró szabályai (műsorszerkezeti/szerkesztési követelmények) csak lineáris médiaszolgáltatásban értelmezhetők. A II. és III. kategóriába sorolt műorszámok esetében (szemben a IV. és V. kategóriába soroltakkal) nincs időbeli korlátozás, ugyanakkor műsorkörnyezeti korlátozás fennáll közzétételük vonatkozásában. Ennek oka, hogy a II. kategóriába sorolandó műorszámok 6–12, a III. kategóriába sorolandó műorszámok pedig 12–16 éves gyermekeknek megfelelő médiatartalmakat jelentenek. A VI. kategóriába sorolt műorszámok egyáltalán nem tehetők közzé, kivéve, ha műszakilag biztosított, hogy az ilyen tartalmakhoz kifejezetten csak 18. életévét betöltött személy férhessen hozzá [ld. Mttv. 10. § (6) bek.].

A besorolási kötelezettség alól mentesített műorszámokra is vonatkoznak – besorolási kötelezettségtől függetlenül – közzétételi szabályok. Az új szabályozás ebben a tekintetben követi az Rttv. logikáját, azzal a megszorítással, hogy sokkal részletesebb szabályokat állapít meg a műsorelőzetesekre. Általános szabályként megfogalmazható, hogy a besorolási kötelezettség alól kivett műorszámok közzététele ugyanúgy annak tartalmától függ, mint a besorolási kötelezettség alá eső műorszámoké. A műsorelőzetes kiemelése azért fontos, mivel az szorosan kapcsolódik az általa promotált, egyébként kötelezően kategóriába sorolandó műorszámhoz, így főszabályként közzététele osztja annak sorsát. Másrészt, ha a műsorelőzetes tartalmának jellegében eltér az általa ismertetni kívánt műorszámétól, és így más lenne a minősítése, akkor utóbbi minősítésnek megfelelően kell közzétenni azt. A műsorelőzetesre vonatkozó harmadik közzétételi szabály annak lehetőségét zárja ki, hogy 12–16 éveseknek szánt műorszámokra (III. kategória) történő figyelemfelhívás ne jelenjen meg 12 éven aluliakhoz szóló műsorkörnyezetben.

A minősítések és jelzések funkciója, hogy a szülőt, illetve a kiskorú felett felügyeletet gyakorló nagykorú személyt tájékoztassa az adott műorszám jellegéről. Az Mttv. enyhített a besorolt műorszámok minősítésének közlésére és jelzésére vonatkozó szabályain. Az enyhébb szabályok (a minősítés közlésének elhagyása és folyamatos megjelenítésének mellőzése) csak abban az esetben alkalmazhatók, ha a műorszámmal szemben az adott kategóriára az Mttv. által megállapított közzétételi szabályoknál szigorúbb kategóriához tartozó közzétételi szabályokat alkalmaz a lineáris médiaszolgáltató.

A minősítések közlésére és jelzésére vonatkozó részletes javaslatokat a klasszifikációs ajánlás állapítja meg (III. rész „Klasszifikációs jelzések, piktogramok”). Az ajánlásnak természetesen nincsen kötelező ereje. A klasszifikációs ajánlás ebben a tekintetben is újdonságot hoz, hiszen kisebbek és egységessé váltak a korhatár-besorolást jelző karikák (piktogramok). A jelenleg használt piktogramokat korábban számos kritika érte: zavaróak, rontják a kép élvezhetőségét és beégnek a tévékészülék képernyőjébe. Ezekben változtatott a Médiatanács úgy, hogy az ikonok mérete a korábbiak kétharmadára csökken és a körvastagság is azonos, így a 16-os piktogramé vékonyabb lett. A piktogramokat a képernyő bármelyik alsó sarkában elhelyezheti a szolgáltató. Ami nem változott, az a karikák áttetszősége és már megszokott színe.

A klasszifikációs ajánlás további újdonsága, hogy a jövőben megkülönböztető jelölést kaphatnak a kifejezetten gyermekeknek szóló műsorszámok. Ezt mostantól a képernyő valamelyik alsó sarkában elhelyezett, rajzolt kisfiú-fej jelzi. A klasszifikációs ajánlásban foglalt piktogramok a következők:

10. §

(6) Az (1) bekezdés c)–f) és h) pontjaiban foglalt, valamint a (2) és a (4) bekezdésben foglalt előírásokat nem kell alkalmazni, ha a médiaszolgáltatás titkosított formában tartalmazza a műsorszámot, és a titkosítás feloldásához olyan kódra van szükség, amelyet a médiaszolgáltató vagy a műsorterjesztő csak tizennyolcadik életévét betöltött előfizető számára tett hozzáférhetővé vagy amely valamely más hatékony műszaki megoldást alkalmaz annak érdekében, hogy a műsorszám kizárólag tizennyolc éven felüli nézők vagy hallgatók számára legyen elérhető. A hatékony műszaki megoldások tekintetében a Médiatanács – szükség esetén nyilvános meghallgatást követően – ajánlást tesz közzé.

A fenti bekezdésben foglalt ajánlást a Médiatanács a 798/2011. (VI. 22.) határozatával fogadta el („Ajánlás a kiskorúak védelmében a lineáris és lekérhető médiaszolgáltatások esetén alkalmazandó hatékony műszaki megoldásokra”, a továbbiakban: műszaki ajánlás).

A műszaki ajánlás jogi kötőerővel nem rendelkezik, a Médiatanács által javasolt műszaki megoldások alkalmazása a médiaszolgáltatók számára nem kötelező. Tekintettel azonban arra, hogy a műszaki ajánlás kiadására az Mttv. hatalmazza fel a Médiatanácsot, az ajánlásban foglaltak a jövőbeni hatósági gyakorlat alapjai lehetnek.

A műszaki ajánlás műszaki platformként fogalmaz meg követelményeket, mivel a felhasználók a különböző médiaszolgáltatásokat különböző műszaki képességeket biztosító platformokon vehetik igénybe, így a hatékony műszaki megoldások kialakításának lehetőségei is platformként adott esetben eltérnek egymástól. A műszaki ajánlás ennek megfelelően hat „részajánlás”-ból áll: az analóg kábeltelevíziós szolgáltatások, a digitális kábeltelevíziós szolgáltatás, a digitális műholdas televíziós szolgáltatás és az IPTV szolgáltatás, a digitális földfelszíni televíziós szolgáltatás, a mobil távközlő-hálózaton nyújtott lineáris és

lekérhető médiaszolgáltatások, és végül az interneten elérhető lineáris és lekérhető szolgáltatások esetén alkalmazott hatékony műszaki megoldásokra vonatkozó ajánlásból.

Az egyes platformokon alkalmazandó műszaki megoldások között jelentős az átfedés. A digitális kábeltelevíziós, a műholdas televíziós szolgáltatás és az IPTV szolgáltatás, valamint a földfelszíni televíziós szolgáltatás esetében a tartalomhoz való hozzáférésben és így a védelemben kulcsszerepet játszó digitális vevődekóderekkel (set-top-box, STB) kapcsolatban fogalmaz meg közel azonos követelményeket a Műszaki ajánlás. A legfontosabb ezek közül, hogy az adott STB rendelkezzen a gyermekzár funkcióval, melyen belül alkalmazható legyen a nagykorú hozzáférést biztosító titkos kód. A védelemnek nem csak a szolgáltató által nyújtott, hanem a fogyasztó STB-re felvett lineáris és lekérhető szolgáltatásaira is ki kell terjednie. A titkos kódhoz való hozzáféréssel, működésével, használatával kapcsolatban részletes követelményeket fogalmaz meg a Műszaki ajánlás. Ezek közül kiemelendő a kódnak a nagykorú felhasználó azonosíthatóságával és a korhatár-besorolással való összekapcsolása.

A mobil platformon is hasonló megoldást (gyermekzár és a titkos kód) javasol a hozzáférés korlátozására a Műszaki ajánlás, mint az eddig említett platformokon, de itt értelemszerűen nem a STB-vel, hanem a médiaszolgáltatóval szemben követeli meg ezek alkalmazását.

Az interneten elérhető lineáris és lekérhető szolgáltatások esetében a médiatartalom forráskódjához rendelt és az Mttv. szerinti korhatár-kategóriájával összekapcsolt azonosítókat (pl. „metatag”-ot) kell alkalmazni oly módon, hogy azt az otthon használt és ingyenes elérhető tartalomszűrő-alkalmazások (szülői gyermekzár-programok) felismerjék. Az V–VI. kategóriába tartozó műsorszámok esetében megköveteli a Műszaki ajánlás a néző korhatár-jogosultságának ellenőrzését, a veszélyekre történő figyelemfelhívást, valamint korhatár-megjelölést a médiaszolgáltatótól.

10. §

(7) A médiaszolgáltató műsorát közlő sajtótermékben, illetve a médiaszolgáltató internetes honlapján, képújságában és teletextjében – amennyiben rendelkezik ezek valamelyikével – szereplő tájékoztatásban valamennyi műsorszám 9. § szerinti minősítését jól látható módon fel kell tüntetni.

A minősítések különböző típusú műsorújságokban történő feltüntetésének kötelezettsége a tudatos és felelős médiafogyasztást segíti elő. A szülő, illetve a kiskorú felett felügyeletet gyakorló nagykorú személyt tájékoztatja előzetesen arról, hogy az adott műsorszámot érdemes-e a felügyelete alatt állónak megtekintenie-meghallgatnia, és így segít a választásban.

11. §

(1) A lekérhető médiaszolgáltatásokra a 9. § (6)–(7) bekezdés rendelkezéseit alkalmazni kell.

(2) A lekérhető médiaszolgáltatás médiaszolgáltatójának vagy a szolgáltatását terjesztő műsorterjesztőnek – a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Smtv.) 19. § (2) bekezdésével összhangban – hatékony műszaki megoldást kell alkalmaznia annak érdekében, hogy az V–VI. kategóriákba sorolt műsorszámok kiskorúak számára ne legyenek elérhetőek.

(3) A (2) bekezdés szerinti hatékony műszaki megoldások tekintetében a Média-tanács – szükség esetén nyilvános meghallgatást követően – ajánlást tesz közzé.

A lekérhető médiaszolgáltatások elnevezése is utal arra, hogy fogyasztásuk alapvetően eltér a lineáris médiaszolgáltatásoktól, hiszen egyéni igényen alapulnak, így nem értelmezhető esetükben az időbeli linearitás, tehát a kiskorúak védelmében alkotott, linearitáshoz szabott egyes műsorszerkezeti követelményei sem.

Ettől független viszont az a tény, hogy a lekérhető médiaszolgáltatások esetében is meg kell oldani, hogy a kiskorúak védelme legyenek fejlődésükre különösen ártalmas műsorszámokkal szemben (V. és VI. kategória). Az Mttv. ezért írja elő az említett két kategóriába tartozó, lekérhető médiaszolgáltatás keretében közzétett műsorszámok esetében is a besorolási kötelezettséget [Mttv. 11. § (1) bek.]. A lekérhető médiaszolgáltatások esetében viszont a védelem legfőbb eszköze a hozzáférés technikai korlátozása vagy kizárása lesz.

A hozzáférés technikai korlátozásának lehetőségeit a Médiatanács a 798/2011. (VI. 22.) határozatával elfogadott műszaki ajánlás („Ajánlás a kiskorúak védelmében a lineáris és lekérhető médiaszolgáltatások esetén alkalmazandó hatékony műszaki megoldásokra”, a továbbiakban: műszaki ajánlás) részletezi.

A műszaki ajánlás a hagyományos digitális platformokon (kábel, műhold) elérhető lekérhető tartalmak esetében is megköveteli a hozzáférés korlátozásának megoldását, csakúgy, mint a lineáris médiaszolgáltatások esetében. Ezt úgy oldja meg, hogy ugyan azt a követelményt támasztja a digitális vevődekóderekkel (set-top-box, STB) szemben, mint lineáris szolgáltatások esetében.

Ami az internetes platformot illeti, az azon elérhető lekérhető tartalomhoz rendelt azonosítóról az Mttv. 10. § (7) bekezdéséhez fűzött kommentár keretében beszéltünk. A műszaki ajánlás ezen túl szól az életkor-ellenőrzésről, a szűrőprogramokról és a figyelmeztetésről is. Amennyiben az interneten elérhető lekérhető tartalom megfeleltethető az Mttv. V. és VI. korhatár-kategóriájának, akkor az ajánlást szem előtt tartó médiaszolgáltatónak a műsorszám megtekintésének megkezdése előtt ellenőriznie kell a néző korhatár jogosultságát (pl. jelenítsen meg egy kérdést, amelyben a néző életkorát ellenőrzi: „Ön elmúlt már 18 éves? Igen – Nem”). Ha az életkor ellenőrzés alapján a néző nem jogosult megtekinteni a műsorszámot, akkor a műsorszám nem kerül lejátszásra. Az életkor-ellenőrzéssel egyidejűleg, azonos helyen, jól láthatóan fel kell hívni a néző figyelmét a kiskorúakra vonatkozó veszélyekre, például az alábbi szöveg megjelenítésével: „Figyelem! Ez a médiatartalom kiskorúakra káros elemeket is tartalmaz. Amennyiben azt szeretné, hogy az Ön környezetében kiskorúak hasonló tartalmakhoz csak egyedi kód megadásával – azaz kiskorúak kizárása mellett – férjenek hozzá, kérjük, használjon szűrőprogramot. Szűrőprogram letöltése és további információk itt.” A médiaszolgáltatónak továbbá az oldal első megjelenítésénél, jól látható – a korhatár-kategóriának megfelelő – optikai azonosítással kell ellátnia az érintett médiatartalmat.

A technikai fejlődés követése és a médiatudatosság elősegítése érdekében a műszaki ajánlás szerint médiaszolgáltatónak egyrészt az alkalmazható, és ingyenesen elérhető otthoni szűrőprogramok hatékonyságát és a fejlődő technológiai környezethez való alkalmazkodását és megfelelőségét rendszeresen ellenőriznie kell. Másrészt az interneten elérhető tartalom gyermekzár szűréséhez alkalmazható otthoni szűrőprogramokról, és a szűrőprogramok használatának előnyeiről, használatának elmulasztásával járó veszélyekről rendszeresen tájékoztatnia kell a felhasználókat.

Tájékoztatási tevékenység

12. §

(1) A médiaszolgáltatások tájékoztatási tevékenységének meg kell felelnie az Smtv. 13. § szerinti kötelezettségnek.

(2) A tájékoztatás kiegyensúlyozottságát – a műsorszámok jellegétől függően – az egyes műsorszámokon belül, vagy a rendszeresen jelentkező műsorszámok sorozatában kell biztosítani.

(3) A médiaszolgáltató hírszolgáltatást és politikai tájékoztatást nyújtó műsorszámokban műsorvezetőként, hírolvasóként, tudósítóként rendszeresen közreműködő munkatársai bármely médiaszolgáltató által közzétett műsorszámokban szereplő politikai hírhez véleményt, értékelő magyarázatot – kivéve a hírmagyarázatot – nem fűzhetnek.

(4) A műsorszámokban közzétett hírekhez fűzött véleményt, értékelő magyarázatot e minőségének megjelölésével és szerzőjének megnevezésével, a hírektől megkülönböztetve kell közzétenni.

A kiegyensúlyozottság médiapluralizmus követelményéből fakadó (ld. Smtv. 4. §), a tájékoztató és a hírműsorszámokban érvényesülő kötelezettség. A *hírműsorszám* fogalmát az Mttv. meghatározza (203. § 17. pont), ennek leglényegesebb fogalmi eleme a „közélet aktuális eseményei”-ről szóló beszámolóok megléte. A *tájékoztató műsorszám* fogalma nem definiált, indokolt azonban azt szűken, a közéleti-politikai kérdéseket tárgyaló műsorszámokra értelmezni (politikai háttérműsorok, általános közéleti tematikájú műsorok, reggeli magazinokra vonatkozóan), mert tág értelmezésben szinte bármely műsorszám tartalmazhat (valamiről) tájékoztatást.

Az 1/2007. (I. 18.) AB határozat rendelkező része alkotmányos követelményként írja elő, hogy a tájékoztatás kiegyensúlyozottságát – a műsor jellegétől függően – az egyes műsorszámokon belül, illetve a műsorszámok összességében kell vizsgálni. Az indokolás szerint: „... *nincs akadálya annak, hogy a műsorszolgáltató rendszeresen jelentkező műsorszámok sorozatában mutassa be a közéleti témához kapcsolódó releváns álláspontokat. A kiegyensúlyozott tájékoztatás követelménye nem értelmezhető úgy, mint amely azt a követelményt támasztja a műsorszolgáltatóval szemben, hogy az minden egyes álláspontot minden műsorszámában megjelenítsen. Ha a kiegyensúlyozottsági követelmény érvényesítésére minden esetben kizárólag egy műsorszámon belül keríthetne sort a műsorszolgáltató, az a sajtó-, azon belül a szerkesztési szabadság olyan fokú sérelmét jelentené, amelyet a legitim jogalkotói cél: a véleménypluralizmus elérése nem igazol.*”

Tehát: *minden egyes álláspont minden egyes műsorszámában* való megjelenítésének kötelezettsége alkotmányellenes volna, de lehetnek olyan *egyedi* műsorszámok, amelyek esetében elvárható a kiegyensúlyozottság. Az AB által meghatározott értelmezést az Mttv. immár rögzíti [12. § (2) bek.]. Ebből az következik, hogy vannak olyan műsorszámok, amelyeknek önmagában is kiegyensúlyozottnak kell lenniük, és olyanok, amelyek esetében elég, ha a műsorszámok sorozatában valósul meg a kiegyensúlyozott tájékoztatás.

Jogalkalmazási kérdés, hogy mely műfajokat hova sorol be a hatóság, de indokolt az első körbe kizárólag a napi, esti hírműsorokat (híradókat) betenni (ezeknek tehát minden nap, külön-külön is kiegyensúlyozottnak kell lenniük), minden mást pedig a második körbe (itt tehát a műsorszámok sorozatában kell vizsgálni a kiegyensúlyozottságot). Ennek a hatósági vizsgálatnál nagy jelentősége van, mert utóbbi esetben panasz esetén az adott műsorszám sorozatát kell vizsgálni, hiába panaszoltak be csak egy konkrét műsorszámot.

A kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettsége csak a médiaetika és a szakmai előírások figyelembevételével érvényesíthető, az adott tényállás körülményeinek függvényében. Nem jelenthet másodpercre pontosan kiszámított egyenlőséget az egyes vélemények bemutatásakor, azaz nem feltétlenül csak ugyanolyan, vagy hasonló terjedelmű megjelenéssel lehet elég tenni a kötelezettségnek.

Kvantitatív alapon nem is mérhető pontosan a riportalányokkal szemben tanúsított egyenlő, elfogulatlan bánásmód, sem a kérdéseket feltevő riporter hangszíne vagy gesztikulációja. A BH2009. 375. és a BH2010. 27. alapján a műsorvezetői magatartás önmagában is alapot adhat a kiegyensúlyozatlanság megállapítására („a műsorvezető az Rttv. előírásai szerint köteles tevékenységét végezni, azaz objektíven, elfogulatlanul, a meghívott vendégek véleményének megismerését célzóan köteles a beszélgetést vezetni, és nem jogszerű, ha a műsorvezető az, aki szubjektív véleményének agresszíven hangot adva akadályozza az adás vendégeit a hozzászólásuk megtételében”).

A kiegyensúlyozottságot azzal is meg lehet valósítani, ha a riporter/műsorvezető utal az ellentétes véleményre, nem kell feltétlenül közvetlenül megszólaltatni a képviselőjét. A BH2006. 270. alapján nem kötelező minden egyes műsorszámnak kiegyensúlyozottnak lennie, elegendő az egymást követő műsorszámok összességében elérni azt, ugyanakkor az adott műsorszámban megvalósuló, egyoldalú tájékoztatáskor utalni kell a bemutatott állásponttal szemben létező ellenvélemények meglétére.

Minden szembenálló nézet bemutatására értelemszerűen nem mindig van lehetőség (ez a napi hírműsorban még nehezebb lenne), és a szerkesztés során olykor választani kell a releváns nézetek között. Nem határozható meg előre, hogy hány eltérő véleménynek kell teret adni a műsorszámban. Elképzelhető olyan helyzet, hogy egyetlen elég, és olyan is, hogy mondjuk valamennyi parlamenti párt véleménye közléteendő. E kérdés eldöntése függ a konkrét témától és a rendelkezésre álló, releváns és eltérő nézetek mennyiségétől is. Elvben nem kizárt, hogy annyiféle eltérő vélemény legyen, amelyek közlétele szétfeszítené egy műsorszám, vagy akár egy műsorszám-sorozat kereteit; itt a hatóságnak különösen empátiakusnak kell lennie.

A Hivatal és a Médiatanács jelenlegi jogalkalmazási gyakorlata abba az irányba mutat, hogy csak a bemutatott kérdéshez kapcsolódó, a témával közvetlenül összefüggő és releváns vélemények bemutatására van a médiaszolgáltatónak kötelezettsége. Vagyis a témával csak távoli összefüggést mutató álláspontok, illetve az adott témában alapvetően nem érintett csoportok, szervezetek álláspontjai nem tekinthetők relevánsnak. Szintén kialakult jogalkalmazási elvnek tekinthető, hogy amennyiben több szervezet, társadalmi csoport, párt is ugyanazt az álláspontot képviseli egy adott ügyben és releváns különbségek nem fedezhetők fel, abban az esetben elég csak egy szervezet vagy csoport álláspontját megjeleníteni. A törvény ugyanis a különféle véleményeket és azok bemutatását védi a demokratikus közélet kialakítása és a közügyek megvitatásának elősegítése céljából, nem pedig az egyes vélemények „tulajdonosait”. Hangsúlyozni kell azonban, hogy a kiegyensúlyozottság vagy annak hiánya mindig csak egyedi esetben, az adott ügy konkrét körülményei alapján ítéltető meg igazán, vagyis a fenti elvek sem alkalmazhatóak minden ügyben. Például elképzelhető, hogy bár nem képvisel lényegesen eltérő álláspontot egy szervezet vagy párt egy adott vagy több társadalmi kérdésben (álláspontját tehát más szervezet is képviselheti, illetve annak hangot is adhat a hírműsorokban), azonban szerepeltetésük sorozatos hiánya hosszú távon mégis kiegyensúlyozatlanságot okoz.

Az egyes nézeteknek, és nem azok képviselőinek kell megjelenüek: az adott helyzetben a szerkesztő választhat valamely nézet több képviselője közül, de indokolt esetben (például az ellentétes oldalról érkező riportalány hiányában) akár maga a riporter, vagy műsorvezető is elvégezheti a kiegyensúlyozás feladatát, az eltérő álláspont megjelenítését. Azonos, vagy nagyban hasonló vélemények képviselői közül a médiaszolgáltató szabadon választhat.

A kiegyensúlyozottság kötelezettsége nem jelenti a szerkesztői szabadság korlátozását: azt, hogy mely események tartanak számot a közérdeklődésre, azaz mely eseményekről történik beszámoló az egyes műsorszámokban, kizárólag a szerkesztő, illetve a médiaszolgáltató

tató döntheti el. Ha valamiről egyáltalán nincs beszámoló, a kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettségének megsértése fel sem merülhet. A panaszosnak akkor lehet igaza, ha álláspontja „releváns”, tehát kapcsolódik az adott műsorszámban bemutatott kérdéshez (a kiegyensúlyozott tájékoztatással kapcsolatos hatósági eljárás szabályait ld. Mttv. 181. §).

A (3)–(4) bekezdésben szereplő rendelkezések megfelelnek az Rttv. 4. § (3)–(4) bekezdéseiben foglaltaknak, és a hírek-vélemények pontos elválasztását célozzák a megfelelő tájékoztatás érdekében.

Országgyűlési közvetítés

13. §

(1) Az Országgyűlés ülései egészének, a kinevezésekkel és jelölésekkel kapcsolatos nyilvános országgyűlési bizottsági meghallgatásoknak, valamint szükség szerint az országgyűlési bizottságok üléseinek közvetítése céljából zártláncú audiovizuális rendszer működik.

(2) A zártláncú rendszerből kimenő jelet valamennyi médiaszolgáltató számára hozzáférhetővé kell tenni. A rendszerhez való csatlakozás költségei a médiaszolgáltatót terhelik.

(3) Az (1)–(2) bekezdésben foglaltak nem érintik bármely médiaszolgáltatónak azt a jogát, hogy az Országgyűlés épületének kijelölt helyéről műsort közvetítsen vagy rögzítsen.

(4) A kimenő jelről egy-egy rögzített, bárki számára hozzáférhető példányt az Országgyűlési Könyvtárban és az Országos Széchényi Könyvtárban kell elhelyezni. Az Országgyűlési Könyvtár biztosítja a rögzített anyag megtekinthetőségét, és költségtérítés ellenében arról bárki által szabadon felhasználható másolatot készít. Egy példányt a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap (a továbbiakban: Alap) archívumában is el kell helyezni.

(5) Az országgyűlési tevékenység közvetítésének pártatlanságát biztosító közvetítési rendet az Országgyűlés Házszabályának mellékleteként kell meghatározni.

Ahogy arra a Magyar Köztársaság Országgyűlésének Házszabályáról szóló 46/1994. (IX. 30.) OGY határozat 3. számú melléklete is rámutat, a plenáris és bizottsági ülések képi közvetítésének célja a nézők pártatlan, kiegyensúlyozott, pontos és tényszerű tájékoztatása az Országgyűlés tevékenységéről. A televíziós közvetítés az Országgyűlés tevékenységével összhangban a tényleges történésekre és a parlamenti munkára – így különösen az ülést vezető elnökre, a mindenkori felszólalóra, a szavazási eredmények bemutatására, az ülésterem egészére, illetve az ülésteremben zajló egyéb eseményekre – irányul. A plenáris ülések közvetítése az erre a célra kiépített zártláncú televíziós rendszeren keresztül, és az Országgyűlés internetes honlapján valósul meg. A nem közvetített nyilvános bizottsági üléseket az elektronikus sajtó közvetítheti vagy rögzítheti. A közvetítés technikai előkészületei és lebonyolítása a bizottsági ülést nem zavarhatják. Megemlítendő, hogy a 20/2007. (III. 29.) AB határozat alkotmányosnak ítélte a Rttv. 138. § (3) bekezdésében szereplő, az Mttv. 13. §-ával lényegében megegyező rendelkezést.

A figyelem felhívása a sértő tartalmakra

14. §

A vallási, hitbeli vagy más világnézeti meggyőződést sértő, az erőszakos vagy más módon a nyugalom megzavarására alkalmas képi vagy hanghatások médiaszolgáltatásban történő bemutatása előtt a nézők vagy hallgatók figyelmét erre a körülményre fel kell hívni.

A szabály az Rttv. 5. § (1) bekezdésének megismétlése, amelyre vonatkozóan az ORTT terjedelmes joggyakorlatot alakított ki. Ki kell emelni, hogy nem alkalmazható annak érdekében, hogy bizonyos tartalmak közzététele megtiltható legyen, tehát nem cenzurális jellegű, pusztán a közönség tájékoztatását szolgálja.

A korábbi – a médiaszolgáltató marasztalásával végződő – hatósági ügyekben szereplő tényállások a következőképpen csoportosíthatók:

- vallási, hitbeli vagy világnézeti meggyőződés megsértése [79/2008. (I. 9.), 1083/2008. (VI. 11.) és 374/2004. (III. 31.) ORTT határozatok],
- obszcén, trágár kifejezések használata [pl. 1507/2007. (VI. 27.), 2456/2006. (XI. 8.) és 2579/2005. (XII. 14.) ORTT határozatok],
- szexuális tartalom [pl. 870/2006. (IV. 26.), 283/2002. (II. 19.) ORTT határozatok],
- erőszakos képi- és hanghatások, bűncselekmények bemutatása [pl. 156/2010. (I. 27.), 693/2010. (IV. 14.), 1302/2009. (VI. 24.), 2506/2009. (XII. 16.), 1035/2008. (VI. 5.) ORTT határozatok],
- balesetek bemutatása [476/2005. (III. 17.) ORTT határozat].

A rendelkezés kiszámítható és következetes alkalmazása nehéz feladatra állította a hatóságot, hiszen rendkívül sokféle tartalom megítélését teszi szükségessé. Miközben a nézők és hallgatók érdekeit kell védenie, a jogalkalmazónak kerülnie kell annak látszatát, hogy a döntéshozók egyéni ízlése alapján hoz döntést; ehelyett egyfajta általános társadalmi zsinórmértéket, elvárást kell azonosítania, ami ráadásul folyamatosan változik.

A Médiatanács 2011 augusztusáig három esetben marasztalt el médiaszolgáltatót e szabály megsértése miatt. Mindhárom döntés [889/2011. (VI. 29.), 917 és 918/2011. (VII. 8.) határozatok] bűncselekmények sérelmes bemutatása miatt született. A testület szerint a megrázó, brutális, az erőszakos bűncselekmények részleteit taglaló tartalmak bemutatása előtti figyelemfelhívásnak meg kell előznie mind a képi bemutatást, mind a szóbeli beszámolót, és el kell tudni választani azoktól, tehát a nézőnek vagy hallgatónak valós lehetőséget kell biztosítani az irányú döntéséhez, hogy az érintett tartalmat meg kívánja-e tekinteni vagy hallgatni.

Rendkívüli helyzetek kezelése a médiaszolgáltatásban

15. §

Rendkívüli állapot, szükségállapot, veszélyhelyzet, külső fegyveres csoportoknak Magyarország területére történő váratlan betörése, továbbá az ország területének a Magyar Honvédség légvédelmi és repülő erőivel való oltalmazása esetén az Országgyűlés, a Honvédelmi Tanács, a köztársasági elnök és a Kormány, valamint törvényben meghatározott személyek és szervek – a helyzetnek megfelelő szükséges mértékben – kötelezhetik a médiaszolgáltatót a fennálló állapottal, helyzettel kapcsolatos közérdekű közleményeknek az általuk meghatározott for-

mában és időben történő ingyenes közzétételére, illetőleg egyes közlemények, műsorszámok közzétételét megtilthatják. A közzététel feltételeinek biztosítása az Alap feladata. A közzétételkor a megrendelőt egyértelműen meg kell nevezni.

Az Alkotmány 8. § (4) bekezdése, illetve az Alaptörvény 54. cikke alapján rendkívüli állapot, szükségállapot, veszélyhelyzet, illetve váratlan külső támadás (összefoglalóan: különleges jogrend) idején az alapvető jogok gyakorlása korlátozható vagy felfüggeszhető. Míg bizonyos jogokat (így az emberi méltósághoz vagy az élethez való jogot) minden körülmények között – így a rendkívüli helyzetek alkalmával is – biztosítani kell, az Alkotmány 61. § (1)–(2) bekezdésében, valamint az Alaptörvény IX. cikkében rögzített véleménynyilvánítás szabadsága, valamint a sajtó szabadsága nem tartozik a rendkívüli helyzetek esetén is feltétlenül érvényesítendő alapvető jogok körébe. Mint azt az Mttv. 15. §-a mutatja, a sajtó, illetve a véleménynyilvánítás szabadságának – a szükségesség és arányosság elvének megfelelő – korlátozása ilyenkor kétirányú lehet.

Egyrészt rendkívüli helyzetek, így rendkívüli állapot, szükségállapot, veszélyhelyzet, valamint váratlan támadás esetén a médiaszolgáltatóra – a médiaszolgáltatások kiemelkedő társadalmi jelentőségéből is adódóan – sajátos kötelezettségek hárulnak. A 37/1992. (VI. 10.) AB határozat szerint a „sajtó nem csak a szabad véleménynyilvánítás eszköze, hanem a tájékoztatás is.” Az Smtv. 10. §-a szerint a médiarendszer egészének feladata a tájékoztatás, amely előírás alapesetben (bizonyos kivételektől eltekintve) nem az egyes médiumokra, hanem a médiapiac egészére ró kötelezettséget. Rendkívüli helyzetekben azonban indokolt, hogy az egyes médiaszolgáltatók konkrét feladataként jelenjen meg az itt taglalt sajátos tájékoztatási kötelezettség. A rendkívüli helyzetekben kiemelkedően fontos feladatokat ellátó, törvényben meghatározott szervek, illetve személyek kötelezhetik az egyes médiaszolgáltatókat az Mttv. 203. § 27. pontjában meghatározott fogalomhoz képest speciális tartalmú (azaz a fennálló állapottal, helyzettel kapcsolatos) közérdekű közlemények meghatározott időben történő közzétételére. Az arányosság elvét a „helyzetnek megfelelő szükséges mértékben” kitétel is hangsúlyozza, de további garanciális előírás az is, hogy a közzététel megrendelőjét egyértelműen meg kell nevezni.

Másrészt a speciális helyzetre tekintettel szükségessé válhat bizonyos közlemények, műsorszámok közzétételének megtiltása. A 30/1992. (V. 26.) AB határozat szerint a „szabad véleménynyilvánítás jogának kitüntetett szerepe ugyan nem vezet arra, hogy ez a jog – az élethez vagy az emberi méltósághoz való joghoz hasonlóan – korlátozhatatlan lenne, de mindenképpen azzal jár, hogy a szabad véleménynyilvánításhoz való jognak valójában igen kevés joggal szemben kell csak engednie”. Rendkívüli helyzetekben nem elvont, hanem közvetlen és nyilvánvaló veszélye állhat fenn annak, hogy valamely alapvető állami vagy társadalmi érdek (az állam biztonsága, közérdek, közegészség, köznyugalom) sérelme következik be, ezért szükséges és arányos lehet egyes közlemények, műsorszámok közzétételének megtiltása. Erre hazánkban – egyes jogrendszerrel, pl. a brit szabályozással ellentétben – csak különleges jogrend fennállta esetén, akkor is csupán az adott rendkívüli helyzethez igazodóan, a szükséges mértékig kerülhet sor (így súlyos elemi csapás, pl. árvíz miatt elrendelt veszélyhelyzet esetén jóval kisebb mértékű korlátozás fogadható el, mint pl. háborús veszély esetén elrendelt rendkívüli állapot esetében). Ezzel összhangban a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről szóló 2011. évi CXIII. törvény 68. § (3)–(4) bekezdései szerint megelőző védelmi helyzet, rendkívüli állapot, szükségállapot és váratlan támadás idején elrendelhető a sajtótermékek és a tömegtájékoztatást szolgáló más közlemények előzetes ellenőrzése és a megjelenésük közzétételi engedélyhez kötése (a közzétételi engedélyt ilyenkor a sajtóterméket ellenőrző katonai

szerv adja ki), valamint elrendelhető a rádió, televízió és egyéb tömegkommunikációs intézmény helyiségeinek, stúdióinak, műsorszóró adóinak, berendezéseinek és létesítményeinek igénybevétele, használatra való átengedése vagy ezek használatának mellőzése.

Kizárólagos közvetítési jogok

16. §

(1) Audiovizuális médiaszolgáltató nem gyakorolhatja a kizárólagos közvetítési jogot olyan módon, hogy az audiovizuális médiaszolgáltatásokhoz hozzáférő hazai közönség jelentős részét – több mint húsz százalékát – kizárja a társadalom számára kiemelten nagy jelentőséggel bíró eseményeknek az eseménnyel egy időben vagy későbbi közvetítés útján, előfizetési díj megfizetése nélkül is hozzáférhető audiovizuális médiaszolgáltatáson keresztül történő figyelemmel kíséréséből.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott audiovizuális médiaszolgáltatók tekintetében érvényesülő, a társadalom számára kiemelten nagy jelentőséggel bíró eseményeket a Médiatanács – nyilvános meghallgatást követően – hatósági határozatában állapítja meg. A Médiatanács e határozatában meghatározza azt is, hogy a társadalom számára kiemelten nagy jelentőséggel bíró események egyidejű vagy későbbi közvetítésére kerüljön sor. A határozat elfogadásakor figyelembe kell venni azt, hogy a kiemelten nagy jelentőséggel bíró eseménynek minősített esemény iránt a nézők széles körében jelentkezzen érdeklődés, az esemény valamely világ- vagy európai szintű, illetve magyar érdekeltségű esemény legyen, amelyet – ide nem értve a kizárólagosan magyar érdekeltségű eseményeket – az európai országok jelentős részében közvetítenek.

(3) A (2) bekezdés szerinti hatósági eljárás megindításáról a Médiatanács végzésben értesíti az audiovizuális médiaszolgáltatókat. Az értesítésnek kizárólag az ügy tárgyát és rövid ismertetését kell tartalmaznia. Az értesítést a Médiatanács hirdetményi úton közli. E hatósági eljárásban az ügyféli jogokat kizárólag az eljárásban részt vevő ügyfelek gyakorolhatják.

(4) A Médiatanács a (2) bekezdésben meghatározott hatósági határozatát hirdetményi úton közli.

(5) A (2) bekezdésben meghatározott mérlegelési szempontok figyelembevételével a Médiatanács megfelelően módosíthatja a (2) bekezdés szerinti hatósági határozatát. A módosított határozat közlésére a (4) bekezdésben foglaltakat kell alkalmazni.

(6) A (2) és (5) bekezdésben meghatározott hatósági határozat bírósági felülvizsgálata keretében a keresetlevél benyújtásának a határozat végrehajtására nincs halasztó hatálya, és a keresettel támadott hatósági határozat végrehajtását a bíróság nem függesztheti fel. A határozat a keresetlevél benyújtásától függetlenül azonnal végrehajtható.

(7) A (2) bekezdés alapján meghozott első hatósági határozat közlése, illetve későbbi módosításának közlése előtt jogszerűen szerzett kizárólagos jogokra az (1) bekezdés és a 18. § (1) bekezdés nem alkalmazható.

Nincs akadálya annak, hogy a nagy közérdeklődésre számot tartó eseményekre vonatkozóan – az AVMS irányelv (48) preambulumbekkezdésével összhangban – a médiaszolgáltatók kizárólagos közvetítési jogot szerezzenek. Így valamely médiaszolgáltató megállapodhat egy

rendezvény, esemény szervezőjével, hogy adott területre, meghatározott időben csak ő közvetítheti az eseményt. Tekintve azonban, hogy az audiovizuális médiaszolgáltatók által megszerzett ilyen jog bizonyos esetekben aránytalan korlátját jelentené a közönség információhoz való hozzáféréseinek, indokolt a vonatkozó regionális egyezménynek, valamint az EU vonatkozó irányelveinek is megfelelően, pontosan megállapítani a kizárólagos jogok határait.

A határokat átlépő televíziózásról szóló, Strasbourgban, 1989. május 5-én kelt európai egyezményt módosító jegyzőkönyv (a továbbiakban: Jegyzőkönyv) 9. Cikke alapján az információhoz való jog sérülésének elkerülése érdekében megfelelő intézkedéseket kell hozni azokra az esetekre, amikor a közönség részéről nagy érdeklődésre számot tartó esemény közvetítésére vonatkozik a médiaszolgáltató kizárólagos joga. Az AVMS irányelv (49) preambulumbekzdésével összhangban az Mttv. azt kívánja elérni, hogy a médiaszolgáltatók gyakorlatának szabályozásával biztosítva legyen a társadalom számára kiemelten jelentős nemzeti, illetve nemzeti események televíziós közvetítéséhez való széles körű nyilvános hozzáférés, miközben a médiaszolgáltatók jogait sem éri indokolatlan korlátozás.

Önmagában tehát a – versenyjogi előírásoknak is megfelelően megszerzett – kizárólagos közvetítési jogok léte nem jelenti a közönség információhoz való hozzáféréseinek indokolatlan korlátozását, az Mttv. csupán a kiemelten nagy jelentőséggel bíró események audiovizuális közvetítéseire nézve ír elő az információhoz való jog érvényesülését elősegítő szabályokat:

- az Mttv. 16–18. §-ai az ilyen események audiovizuális médiaszolgáltatáson keresztül történő, széles körű figyelemmel kísérhetőségét hivatottak biztosítani, míg
- az Mttv. 19. §-a az ilyen eseményekről enged más médiaszolgáltatóknak rövid híradásokat nyújtani bizonyos feltételek mellett.

Az Mttv. 16. §-a mindkét esetkör alapjául szolgál, hiszen a „kiemelten nagy jelentőséggel bíró események” megállapítására nézve tartalmaz részletes szabályokat. Eszerint nyilvános meghallgatást követően a Médiatanács hatósági határozatban állapítja meg az ilyen jellegű események körét. Erről korábban az Rttv. 9/A. § (2) bekezdése szerint a Médiatanács véleményének kikérése után a Kormány alkotott rendeletet, azonban az Mttv. hatályba lépése előtt a figyelembe veendő kritériumok tisztázatlanok voltak [amely hiányosságra az ORTT az 1881/2009. (IX. 30.) határozatában is felhívta a figyelmet]. A nagy jelentőségű eseményekről világos és átlátható lista összeállítása a Jegyzőkönyv 9/a. Cikkének 2. pontja szerint is elengedhetetlen. Így hazánkban jelenleg az átláthatóság és a következetesség jegyében – az AVMS irányelv (52) preambulumbekzdésével is összhangban – maga az Mttv. határozza meg a Médiatanács számára, hogy határozata meghozatalakor milyen szempontokra kell figyelemmel lennie. Így olyan, világ-, vagy európai szintű, illetve magyar érdekelttségű események kerülhetnek fel a listára, amelyek a nézők széles körében tartanak számot érdeklődésre, továbbá a világ- és európai érdekelttségű eseményekre nézve az is feltétel, hogy azokat az európai országok jelentős részében közvetítsék. Ilyen események például az olimpiai játékok, vagy a labdarúgó világ- és európai bajnokság.

A Médiatanács – a nyilvánosság és átláthatóság jegyében – nem csak határozata megszületését, de az eljárás megindításáról szóló végzését is hirdetményi úton közli az audiovizuális médiaszolgáltatókkal. Természetesen a hatósági határozatba foglalt lista módosítására is van mód, a Médiatanácsot azonban ilyenkor is kötik a törvényben meghatározott mérlegelési szempontok. Amennyiben vita támad egy adott esemény listára történő felvételének (vagy épp fel nem vételének) jogossága tekintetében, ilyenkor is garanciaként szolgál a bírósági felülvizsgálat lehetősége.

Az így meghatározott, kiemelten nagy jelentőséggel bíró események figyelemmel kísérhetősége érdekében az Mttv. először a hazai közönség vonatkozásában állapít meg előírásokat.

A 16. § (1) bekezdése szerint ugyanis a kizárólagos közvetítési jog gyakorlása nem vezethet oda, hogy az audiovizuális médiaszolgáltatásokhoz hozzáférő hazai közönség jelentős (azaz húsz százalékot meghaladó) része elesik az adott esemény figyelemmel kísérésének lehetőségétől. A korlátozás arányosságát biztosítja, hogy bár „hozzáférésnek” e bekezdés értelmében csak az előfizetési díj megfizetése nélkül is elérhető audiovizuális médiaszolgáltatások minősülnek, azonban bizonyos eseményeknél nem csak az egyidejű, hanem a későbbi közvetítés is megfelelő lehet a figyelemmel kísérhetőség biztosításához. Erre vonatkozóan – eseményenként meghatározva – szintén a Médiatanács hatósági határozata tartalmazhat eligazítást.

17. §

(1) A kizárólagos közvetítési jog nem gyakorolható oly módon, hogy az valamely tagállamban a közönség jelentős részét kizárja a számukra kiemelten nagy jelentőséggel bíró – az érintett tagállam által előre rögzített és nyilvánosságra hozott listán szereplő – események audiovizuális médiaszolgáltatáson keresztül történtő figyelemmel kíséréséből.

(2) Az 1998. évi XLIX. törvénnyel kihirdetett, a határokat átlépő televíziózásról szóló, Strasbourgban, 1989. május 5-én kelt európai egyezményt módosító Jegyzőkönyvet kihirdető törvény (e bekezdés és a 18. § vonatkozásában a továbbiakban: Jegyzőkönyv) hatálybalépését követően szerzett kizárólagos audiovizuális közvetítési jog gyakorlása nem sértheti a Jegyzőkönyvet elfogadó államokban a társadalom számára nagy jelentőséggel bíró események közvetítésére vonatkozó rendelkezéseket.

Az Mttv. nem csak a hazai közönség vonatkozásában, de az EU tagállamai és a Jegyzőkönyvet (ld. 16. §) elfogadó államok (mint például Albánia, Norvégia, Horvátország, Svájc, Törökország, Ukrajna) közönségére nézve is szabályozza a kizárólagos közvetítési jog gyakorlását. Bár az AVMS irányelv a „kiemelkedően nagy jelentőségű események”, míg a Jegyzőkönyv a „nagy jelentőséggel bíró események” kifejezést használja, azokra nézve mindkét jogforrás hasonló szempontok szerint készített, átlátható lista összeállítását kéri az államoktól.

Az AVMS irányelv (52) preambulumbekzdése szerint olyan események sorolhatóak ide, amelyek az Unióban vagy egy adott tagállamban, illetve egy adott tagállam területének jelentős részén a közvélemény számára érdekesek, és amelyeket előzetesen megszervez egy olyan eseményszervező, aki jogosult az említett eseményekkel kapcsolatos jogok értékesítésére. A listát a tagállamok hatáskörrel rendelkező hatóságainak képviselőiből álló Kapcsolattartó Bizottság vizsgálja meg, amelynek elnöke az Európai Bizottság egy képviselője. A Jegyzőkönyv esetében az egyezmény Állandó Bizottsága készíti el a részes államok listája alapján az egyes országokban nagy jelentőségűnek tartott események összesített jegyzékét.

Mindkét listánál alapvető szempont tehát, hogy megalapozott, és a megvalósítandó céllal arányos, valamint az érintettek véleményének figyelembevételével készülő (átlátható) legyen. A T-385/07., T-55/08. és T-68/08. (FIFA és UEFA v. Bizottság) ügyekben az EuB nézettségi adatokat is figyelembe vett az adott események értékelése során, és megállapította, hogy a Nemzetközi Labdarúgó-szövetség (FIFA) által szervezett labdarúgó világbajnokságot, valamint az Európai Labdarúgó-szövetség (UEFA) által szervezett labdarúgó Európa-bajnokságot mind az Egyesült Királyság, mind Belgium jogosan szerepeltetik jegyzékükben. Bár a labdarúgó-szervezetek szerint a tagállamok számára nem minősül valamennyi mérkőzésük kiemelten jelentős eseménynek, a 2011. február 17-én született ítélet értelmében egy tagállam a mérkőzések összességére nézve megtilthatja fizetős televíziós szolgáltatás révén

történő kizárólagos közvetítésüket. A C-403/08. Football Association Premier League és társai v. QC Leisure és társai ügyben pedig 2011. február 3-án a főtanácsnok arra a megállapításra jutott, hogy a kizárólagos közvetítési jogokra hivatkozással nem tiltható meg a Premier League labdarúgó mérkőzéseinek vendéglátóhelyeken, külföldi dekódoló kártyák felhasználásával történő élő közvetítése.

Mindkét ügyben az információhoz való jog, és az adott eseményekről történő televíziós közvetítéshez való széles körű hozzáférés biztosításának a szükségessége indokolta az audiovizuális médiaszolgáltatók (illetve a rendezvények szervezőinek) korlátozását. A hazai és a külföldi listákon szereplő események kiemelt pozícióba helyezése után az Mttv. a védelem tényleges érvényesíthetőségét biztosító, eljárási jellegű szabályokat is meghatároz a 18. §-ban.

18. §

(1) Amennyiben a kizárólagos közvetítési jog gyakorlása a hazai közönség legalább húsz százalékát kizárná a 16. § (2) bekezdés szerinti esemény audiovizuális médiaszolgáltatáson keresztül történő figyelemmel kíséréséből, az audiovizuális médiaszolgáltató köteles az esemény közvetítése tárgyában az ajánlatkéréssel hozzá forduló – a Magyar Köztársaság polgárainak legalább nyolcvan százaléka által előfizetési díj megfizetése nélkül is elérhető – lineáris audiovizuális médiaszolgáltató (a továbbiakban: ajánlatkérő) számára méltányos és ésszerű feltételek mellett, a piaci viszonyokhoz képest megfelelő ellenérték fejében szerződési ajánlatot tenni az esemény élőben vagy későbbi közvetítés útján történő közvetítésére. A kizárólagos jogot szerzett médiaszolgáltató ebben az esetben nem hivatkozhat arra, hogy a kizárólagos jog átruházására nem jogosult.

(2) Ha a médiaszolgáltató olyan esemény audiovizuális médiaszolgáltatáson keresztül közvetítésére szerzett kizárólagos jogot, amelyet a Jegyzőkönyvet elfogadó valamely állam a társadalom számára kiemelten nagy jelentőséggel bírónak minősített, köteles az esemény közvetítése tárgyában az ajánlattételi felhívással hozzá forduló – az érintett állam joghatósága alá tartozó, az érintett állam által meghatározott feltételeknek megfelelő, előfizetési díj nélkül is hozzáférhető, valamennyi műsorterjesztési mód figyelembevételével polgárainak legalább nyolcvan százaléka által elérhető – külföldi lineáris audiovizuális médiaszolgáltatás médiaszolgáltatójának ésszerű feltételek mellett, a piaci viszonyokhoz képest megfelelő ellenérték fejében szerződési ajánlatot tenni.

(3) Ha a médiaszolgáltató olyan esemény közvetítésére szerzett kizárólagos jogot, amelyet valamely tagállam a társadalom számára kiemelten nagy jelentőséggel bírónak minősített, köteles az esemény közvetítése tárgyában az ajánlattételi felhívással hozzá forduló – az érintett tagállam joghatósága alá tartozó, és a tagállam által meghatározott feltételeknek megfelelő – külföldi audiovizuális médiaszolgáltatónak ésszerű feltételek mellett, a piaci viszonyokhoz képest megfelelő ellenérték fejében szerződési ajánlatot tenni.

(4) Az (1)–(3) bekezdés alapján létrejött szerződés részletes feltételeiben a felek állapodnak meg.

(5) Az (1)–(3) bekezdésben meghatározott esetekben a feleket szerződéskötési kötelezettség terheli. Amennyiben a megállapodás az ajánlattételtől számított tizenöt napon belül nem jön létre, vagy a díjazással kapcsolatban nem tudnak meg-

állapodni, az ajánlatkérő, illetve a kizárólagos közvetítési joggal rendelkező médiaszolgáltató jogosult a 172–174. § szerinti jogvitás eljárást kezdeményezni. E jogvitás eljárásban a Médiatanács tizenöt napon belül dönt. Az ügyintézési határidő indokolt esetben tizenöt nappal meghosszabbítható.

(6) A 16. § és a 18. § vonatkozásában a médiaszolgáltatások elérhetősége tekintetében a Médiatanács nyilvántartása az irányadó.

Mint láttuk, az Mttv. 16–17. §-ai nem tiltják kizárólagos közvetítési jogok megszerzését a hazai, valamint az EU tagállamainak, illetve a Jegyzőkönyv részes államainak közönsége számára kiemelten nagy jelentőséggel bíró eseményekre nézve. Az Mttv. csupán az ilyen jogok gyakorlására vonatkozóan ír elő kötelezettségeket, mégpedig a háromféle kört alkotó közönség számára nagy jelentőségűnek ítélt eseményektől történő indokolatlan „kizárást” kívánja elkerülni [pl. csak „fizetős”, a közönség nagy része által el nem érhető csatornán történő kizárólagos közvetítés esetén, vö. az 1880/2009. (IX. 30.) ORTT határozat alapjául szolgáló panasszal a Bajnokok Ligája meccsek Digi TV által történő közvetítése miatt]. Ennek érdekében az Mttv. a kizárólagos közvetítési jogot megszerző audiovizuális médiaszolgáltató részére szerződéskötési kötelezettséget ír elő az alábbi feltételek teljesülése esetén: egyrészt, ha a kizárólagos jog gyakorlása az Mttv. 16–17. §-aiban leírtaknak megfelelően valamelyik közönségkör jelentős részét kirekesztené az adott közönség számára kiemelkedően nagy (illetve nagy) jelentőséggel bíró esemény figyelemmel kíséréséből; másrészt, ha ajánlatkéréssel fordul a kizárólagos jog jogosultjához

- hazánk esetében egy olyan lineáris audiovizuális médiaszolgáltató, aki a hazai közönség legalább nyolcvan százaléka által, előfizetési díj nélkül elérhető szolgáltatást nyújt,
- a Jegyzőkönyvet (ld. 16. §) elfogadó valamely állam esetében egy olyan külföldi lineáris audiovizuális médiaszolgáltató, aki valamennyi műsorterjesztési mód figyelembevételével az adott állam közönségének legalább nyolcvan százaléka számára hozzáférhető szolgáltatást nyújt, az adott államban meghatározott feltételek teljesítése mellett,
- az EU valamely tagállama esetében egy olyan külföldi médiaszolgáltató (tehát itt nem szűkíti le a jogalkotó a kört a lineáris médiaszolgáltatókra), aki az adott tagállam feltételeinek megfelelően, joghatósága alatt nyújt audiovizuális médiaszolgáltatást.

Ilyenkor a kizárólagos közvetítési jog jogosultja köteles szerződési ajánlatot tenni az ajánlatkérőnek, és a felek tizenöt napon belül létrehozzák a megállapodást. Bár a szerződés részleteit a felek határozzák meg, a díjazásra és a közvetítés módjára nézve az Mttv. 18. §-a is tartalmaz előírásokat. A kizárólagos jog jogosultja méltányos és ésszerű feltételeket, valamint a piaci viszonyokhoz igazodó, megfelelő ellenértéket tartalmazó szerződési ajánlatot köteles adni az ajánlatkérőnek. Külföldi médiaszolgáltató esetében ugyancsak ésszerű feltételek biztosítását írja elő az Mttv., valamint szintén a piaci viszonyokhoz képest megfelelő ellenérték felajánlását [összhangban az AVMS irányelv (54) preambulumbekzdésével].

Tekintve, hogy az adott esemény időpontja meghatározza a közvetítés esedékességét, időpontját is, mind a megállapodás létrehozására, mind az esetleges jogviták lezárására szükség-szerűen rövid határidők állnak rendelkezésre. Ennek megfelelően a Médiatanács is viszonylag gyorsan (tizenöt napon belül) dönt a megállapodás létrehozása, illetve a díjazás rendezése céljából (kizárólag kérelemre) indult jogvitás eljárásban (Mttv. 172–174. §). Ilyenkor a Médiatanács megfelelő kérelem esetén és a szerződés tartalmára vonatkozó megegyezés hiányában jogosult a szerződés létrehozására, módosítására, illetve a szerződés tartalmának a megállapítására is.

Rövid híradás**19. §**

(1) Az Európai Unió területén letelepedett valamennyi lineáris audiovizuális médiaszolgáltatás médiaszolgáltatója jogosult rövid híradás céljából méltányos, ésszerű és megkülönböztetéstől mentes módon hozzáférni a Magyarországon letelepedett audiovizuális médiaszolgáltató által kizárólagos joggal közvetített – a Médiatanács által közzétett, a 16. § (2) bekezdésben meghatározott listán szereplő, kiemelten nagy jelentőséggel bíró, vagy bármely tagállamban ilyennek minősített – eseményről adott közvetítéshez. A hozzáférés a médiaszolgáltatás jeléhez való hozzájutás, az esemény helyszínén történő felvételkészítés vagy az eseményről rögzített felvétel átadása útján történhet.

(2) Ha a hozzáférést igénylő audiovizuális médiaszolgáltatóval azonos tagállamban letelepedett másik audiovizuális médiaszolgáltató kizárólagos jogokat szerzett a nagy jelentőséggel bíró eseménnyel kapcsolatban, a hozzáférést csak ezen audiovizuális médiaszolgáltatótól lehet igényelni.

(3) Az (1) bekezdésben meghatározott esetben a feleket szerződéskötési kötelezettség terheli. A szerződést ésszerű feltételekkel kell megkötni; a hozzáférési jog ellenértéke nem haladhatja meg a hozzáférés biztosítása által közvetlenül felmerülő költségek összegét. Amennyiben a megállapodás az ajánlattételtől számított tizenöt napon belül nem jön létre, bármelyik fél jogosult a 172–174. § szerinti jogvitás eljárást kezdeményezni. E jogvitás eljárásban a Médiatanács tizenöt napon belül dönt. Az ügyintézési határidő indokolt esetben tizenöt nappal meghosszabbítható.

(4) A hozzáférési jogot szerzett audiovizuális médiaszolgáltató szabadon választhatja ki a műorszám – általa a rövid híradásban közzétenni kívánt – részleteit.

(5) A közzétehető részletek összesített időtartama nem haladhatja meg az érintett műorszám időtartamának tíz százalékát, de legfeljebb az ötven másodpercet. Szerződés ennél hosszabb összesített időtartamú részletek közzétételét is lehetővé teheti.

(6) A hozzáférési jogot szerzett audiovizuális médiaszolgáltató a rövid híradásban köteles megjelölni a kizárólagos közvetítési jog azon jogosultját, amellyel megállapodott a közzétételről.

(7) A műorszám megállapodás alapján felhasználható részletei önállóan nem, kizárólag általános hír- és tájékoztató műorszámok részeként tehető közzé. Amennyiben a lineáris audiovizuális médiaszolgáltató lekérhető audiovizuális médiaszolgáltatásában is közzé kívánja tenni a rövid híradást, azt csak úgy teheti meg, ha a lineáris és a lekérhető audiovizuális médiaszolgáltatásban közzétett, a rövid híradást tartalmazó műorszámok azonosak egymással.

Az Mttv. 19. §-a a kizárólagos közvetítési jog – az Mttv. 16–18. §-ai által előírt, a hozzáférhetőséget biztosító szabályokhoz képest – másik korlátját tartalmazza, amely szintén a közönség tájékozódását, információhoz való hozzájutását segíti elő. Az AVMS irányelv (55) preambulumbekkezdésével összhangban az EU bármely tagállama által kiemelten nagy jelentőségűnek minősített eseményről történő közvetítéshez való hozzáférés valamennyi, az EU-ban letelepedett lineáris (pl. rádiós, televíziós) médiaszolgáltatót megilleti. Az Mttv. rövid híradásra vonatkozó rendelkezései az uniós közönség érdekeit figyelembe véve, azonban a kizárólagos jogok megfelelő tiszteletben tartása mellett határozzák meg a hozzáférést kérő

médiaszolgáltatók jogait, a hozzáférésre vonatkozó szabályokat. A részleteket a felek között – hozzáférési igény esetén – kötelezően létrehozandó szerződés tartalmazza.

Az így létrejövő szerződésben az egyik fél, tehát a hozzáférést kérő bármelyik, az EU-ban [az AVMS irányelv 2. cikkének (3) bekezdése értelmében] letelepedettnek minősülő lineáris médiaszolgáltató lehet. A szerződés másik alanya az adott eseményre nézve kizárólagos közvetítési joggal rendelkező, Magyarországon [az Mttv. 1. § (2)–(7) bekezdése értelmében] letelepedett audiovizuális médiaszolgáltató. Amennyiben egy kiemelten nagy jelentőségűnek ítélt eseményre nézve több, különböző tagállamokban letelepedett audiovizuális médiaszolgáltató is kizárólagos közvetítési jogot szerzett, a hozzáférést csak a hozzáférést igénylővel azonos tagállamban letelepedett médiaszolgáltatótól lehet kérni (amennyiben nincs ilyen, természetesen más médiaszolgáltatótól is). Ez azt jelenti, hogy ha pl. az Mttv. 16. § (2) bekezdése által meghatározott listán szereplő eseményre nézve egy Magyarországon és egy Németországban letelepedett audiovizuális médiaszolgáltató is kizárólagos közvetítési jogot szerez, a többi, hazánkban letelepedett médiaszolgáltató csak a Magyarországon letelepedett jogosulttól igényelhet hozzáférést; azaz az AVMS irányelvvel összhangban csak szükség esetén lehet határon átnyúló a hozzáférés joga. Természetesen ilyenkor a több, meghatározott területekre kizárólagos joggal rendelkező médiaszolgáltató közül elegendő csak azt megjelölni a hirdásban, amellyel a közzétételről történő megállapodás létrejött.

A szerződést méltányos, ésszerű és megkülönböztetésmentes feltételek mellett kell létrehozni, a hozzáférés fejében járó díjazással kapcsolatban pedig a jogalkotó egy további, pontosító szabályt is megfogalmazott, mely szerint a hozzáférési jog ellenértéke nem haladhatja meg a hozzáférés biztosítása által közvetlenül felmerülő költségek összegét (elkerülve a jogintézmény ellehetetlenülését eredményező, és annak eredeti célját megghiúsító túlzott árazást). Tekintve, hogy a rövid híradások esetében is fontos szempont az időszerűség, a szerződés létrejöttének elhúzódaása esetén – tehát amikor a feleknek az ajánlattételt követő tizenöt napon belül nem sikerül megállapodniuk – szintén lehetőség van a Médiatanács jogvitás eljárásának (Mttv. 172–174. §) kezdeményezésére. Csakúgy, mint az Mttv. 18. §-a esetében, ilyenkor is indokolt, hogy a Médiatanács is rövid határidőn belül hozza meg döntését.

A magyar szabályozás – az AVMS irányelv (56) preambulumbekzdése által felajánlott módon – nem csak a kizárólagos közvetítési joggal rendelkező médiaszolgáltató jeléhez történő hozzájutás útján biztosítja a hozzáférést, hanem más, azzal egyenértékű módokon is. Így a kiemelten nagy jelentőségű esemény helyszínén más médiaszolgáltató által történő felvételek készítése, illetve az eseményről a kizárólagos jog jogosultja által készített felvételek más médiaszolgáltatóknak történő átadása révén is megvalósulhat a hozzáférés. Valamennyi esetben számos szerzői jogi kérdés is felmerül. Amikor a hirdás a kizárólagos jog jogosultja által készített műorszám egy részének átvételével történik, az Mttv. az Szjt. szabályaihoz képest speciális, korlátozó rendelkezést határoz meg az alábbiak szerint.

Szerzői, illetve szomszédos jogi védelem természetesen soha nem az esemény „közvetítési jogát” illeti (vö. a SzJSzT 31/2000. számú szakvéleményével), hanem egyrészt maga a közvetített esemény állhat szerzői, illetve szomszédos jogi oltalom alatt (pl. koncert), másrészt az eseményt közvetítő műorszám az, amely mindig az Szjt. szerint a rádió-, illetve televízió-szervezeteket megillető szomszédos jogi védelem alatt áll. Ez azt is jelenti egyúttal, hogy az Szjt. 37. §-a által biztosított szabad felhasználási lehetőség alapján a műorszámok is szabadon felhasználhatóak az időszerű, napi eseményekről való tájékoztatás céljára a cél által indokolt terjedelemben (BH2005. 56.). Ez a szabad felhasználási lehetőség azonban – az Mttv. 19. §-ának szabályaival együtt értelmezve – csak korlátozottan áll fenn a kizárólagos közvetítési jog jogosultjának műorszámaira nézve (vö. az Artisjus 2000/8. állásfoglalásának 6. pontjával): a közzétehető részletek összesített időtartama nem haladhatja meg az érintett műorszám időtartamának tíz százalékát, de legfeljebb az ötven másodpercet. Termé-

szetesen a felek (átvételi igény esetén kötelezően létrehozandó) szerződése ennél hosszabb összesített időtartamú részletek közzétételét is lehetővé teheti. Az Mttv. tehát korlátozza az Szjt. szabad felhasználásra vonatkozó szabályait, ahogyan azt az 575/2000. (VII. 5.) ORTT határozat is megállapította. [Más kérdés, hogy az Szjt. 1. § (5) bekezdése alapján a szerzői jogi oltalom eleve nem terjed ki a sajtótermékek és médiaszolgáltatások közleményeinek alapjául szolgáló tényekre vagy hírekre.]

Az így meghatározott kereteken belül a rövid híradás jogát megszerző audiovizuális médiaszolgáltató már szabadon választhatja ki, hogy a kizárólagos közvetítési jog jogosultja műsorszámának melyik részét kívánja közzétenni saját, hír- és tájékoztató műsorszámában. Bár mint láttuk, a rövid híradásra jogosult csak lineáris audiovizuális médiaszolgáltató lehet, arra van mód, hogy az ilyen szolgáltató a lineáris médiaszolgáltatásban közzétett, rövid híradást tartalmazó műsorszámát azonos formában lekérhető médiaszolgáltatásban is közzétegye [összhangban az AVMS irányelv (57) preambulumbekkezdésével].

Műsorkvóták

20. §

(1) A médiaszolgáltató

a) lineáris audiovizuális médiaszolgáltatása évi teljes műsoridejének több mint felét európai művek, több mint harmadát magyar művek bemutatására köteles fordítani,

b) lineáris audiovizuális médiaszolgáltatása évi teljes műsoridejének legalább tíz százalékát olyan európai mű, legalább nyolc százalékát pedig olyan magyar mű bemutatására köteles fordítani, amelyeket tőle független műsorkészítővel készítettett, vagy független műsorkészítőtől öt évnél nem régebben készült műként szerzett be.

(2) A lekérhető audiovizuális médiaszolgáltatás kínálatában egy adott naptári évben elérhetővé tett műsorszámok egybeszámított időtartamának több mint negyedét magyar műveknek kell kitennie.

(3) A közszolgálati médiaszolgáltató lineáris audiovizuális médiaszolgáltatása évi teljes műsoridejének

a) több mint hatvan százalékát európai művek,

b) több mint felét magyar művek,

c) több mint harmadát tőle független műsorkészítővel készítettett, vagy független műsorkészítőtől beszerzett, öt évnél nem régebben készült művek,

d) több mint negyedét tőle független magyar műsorkészítővel készítettett, vagy független magyar műsorkészítőtől beszerzett, öt évnél nem régebben készült művek

bemutatására köteles fordítani.

A jogalkotó kulturális célkitűzéseit – összhangban a Határokat Átlépő Televíziózásról szóló Európai Egyezményvel és az AVMS irányelvvel – az Mttv.-ben komplex eszköztár megteremtése révén kívánja biztosítani. Az Mttv. a 20–22. §-ban – a preambulumban megjelölt nemzeti, kulturális identitás megerősítése, továbbá a hazai médiavállalkozások védelme és támogatása érdekében, az európai uniós normák, különös tekintettel az AVMS irányelv (64)–(68) preambulumbekkezdése figyelembevételével – műsorszerkezeti követelményrendszer rögzít, amely az európai és magyar nyelvű műsorszámok kötelező arányának meghatározá-

sából, továbbá a 136. § (8) bekezdésben a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap keretei között működő támogatási rendszerből áll.

A 20. § szabályai értelmében a közszolgálati és kereskedelmi televíziókra egyaránt vonatkozik az európai művek évi teljes műsoridőn belüli többségi arányát meghatározó irányelvi kvóta. Az „évi teljes műsoridő” alatt minden esetben naptári év értendő. A magyarországi műsorkészítő műhelyek megőrzése érdekében a médiaszolgáltatótól független gyártó által készített műsorszámok adásidőbeli arányát előíró kvótát rögzít a törvény. Az Rttv. 7. § (4) bekezdésben meghatározott „ráfordítás alapú” kvótát nem veszi át az új szabályozás, ezzel szűkíti a médiaszolgáltatók kötelezettségét a független műsorkészítőkkal szemben. Az AVMS irányelv (68) preambulumbekkezdése szerint a médiaszolgáltatóktól független producerek által készített független produkciók bizonyos aránya melletti elköteleződésre azért van szükség, mert ösztönzi az új televíziós produkciós forrásokat, különösen a kis- és középvállalkozások létrehozását. A független műsorkészítők körét ennek megfelelően az Mttv. 203. § 12. pontja határozza meg. Tekintettel arra, hogy hazánk az irányelvben meghatározott „szűk gyártási kapacitással rendelkező” és „korlátozott nyelvi területű országok” közé sorolható, a nyelvi és kulturális célok hatékonyabb védelme érdekében az új hazai szabályozás a független gyártótól származó műsorszámokra vonatkozó követelmény mellé, azzal párhuzamosan érvényesülő magyar nyelvi kvótát társít.

A magyar mű fogalmát az Mttv. 203. § 37. pontja határozza meg. Az európai mű fogalmát a törvény 203. § 9. pontja az AVMS irányelv 1. cikk (1) bekezdés *n*) pontjában megjelölt európai alkotások definíciójával összhangban rögzíti.

Az AVMS irányelv (69) preambulumbekkezdése kimondja, hogy a lekérhető audiovizuális médiaszolgáltatásokban benne rejlik az a lehetőség, hogy részben a televíziós szolgáltatás helyére lépjenek. Ennek megfelelően adott esetben támogatniuk kell az európai alkotások terjesztését és készítését, és ennek révén aktívan hozzá kell járulniuk a kulturális sokszínűség előmozdításához, amelynek egyik módja az európai alkotások minimális arányának biztosítása a műsorszámokat hozzáférhetővé tevő szolgáltatások katalógusaiban. Ezzel, és a (78) preambulumbekkezdéssel összhangban, amely lehetőséget ad egy meghatározott nyelv aktív politikával történő támogatására, az Mttv. 20. § (2) bekezdése magyar kvótát állapít meg a lekérhető médiaszolgáltatásokra is.

Az (1) bekezdésben meghatározott, minden lineáris médiaszolgáltatóra kötelező kvótákon túl a törvény további, szigorúbb kvótaszabályokat állapít meg a közszolgálati médiaszolgáltatók számára [(3) bek.]. Ezekben az általános szabályoknál magasabb arányban jelennek meg a magyar és európai művek, illetve a független műsorkészítővel készített, vagy attól beszerzett művek.

21. §

(1) A lineáris rádiós médiaszolgáltatásban a zenei művek közzétételére szánt évi teljes műsoridő legalább harmincöt százalékát magyar zenei művek bemutatására kell fordítani.

(2) A lineáris rádiós médiaszolgáltatásban a közzétett magyar zenei műsorszámok éves átlagban legalább huszonöt százaléka öt évnél nem régebben nyilvánosságra került zenei műből, vagy öt évnél nem régebben készült hangfelvételtől kell, hogy álljon.”

Az Mttv. 21. §-a a magyar zenei kultúra védelme érdekében állapít meg szabályokat a lineáris rádiós médiaszolgáltatókra nézve. A szabályrendszer egyrészt a magyar kvótából, másrészt időkorlátból áll, és a közszolgálati és a kereskedelmi médiaszolgáltatókra azonos előír-

sokat tartalmaz. A magyar zenei műsorszámok mennyiségére vonatkozó feltételeknek egy naptári év átlagában, az Mttv. 22. § (5) bekezdése szerint pedig az egyes médiaszolgáltatások 5 és 24 óra közötti műsoridejében kell eleget tenni. Ez nem azt jelenti, hogy egy médiaszolgáltatásnak minden nap eleget kell tennie a magyar kvóta előírásainak 5 és 24 óra között, hiszen a napi kvótának is – összhangban a 21. § (1) bekezdéssel – éves átlagban kell teljesülnie. Ez a napi időszakot meghatározó szabály azt szolgálja, hogy a kvótát ne lehessen a kereskedelmileg értéktelenebb éjszakai időszakokban teljesíteni. A törvény preambulumban megjelölt és az egész médiarendszerre kötelező sokszínűségnek természetesen e kötelezettségek tekintetében is érvényesülnie kell. Ezt szolgálja az a követelmény is, hogy az összes magyar felvétel negyedének öt évnél újabbnak kell lennie. Az öt évnél nem régebben készült, vagy nyilvánosságra került zenei művek bemutatását előíró szabály szándékai szerint előmozdítja a fiatal tehetségek pályára kerülését, biztosítva a magyar zenei kultúra megújulását. A törvény nem tartalmaz az azonos művek ismétlődési gyakoriságát érintő szabályokat, tehát az egyes zenei művek ismétlése is beleszámít a kvótába. A magyar zenei mű fogalmát az Mttv. 203. § 38. pontja határozza meg. A rádiós közösségi médiaszolgáltatásoknak ötven százalékos magyar kvótának kell megfelelniük [Mttv. 66. § (4) bek. h) pont].

22. §

(1) A 20–21. §-ban meghatározott előírások nem vonatkoznak

a) a kizárólag reklámozásra és televíziós vásárlás közzétételére szolgáló médiaszolgáltatásra,

b) a kizárólag a médiaszolgáltatót, vagy annak más médiaszolgáltatását reklámozó médiaszolgáltatásra,

c) arra a médiaszolgáltatásra, amely kizárólag az Európai Unió tagállamainak nyelveitől eltérő nyelven közvetíti szolgáltatását; ahol a műsorszámok a műsoridő jelentős részében ilyen nyelven vagy nyelveken kerülnek közzétételre, ott az előírásokat a műsoridő adott részére nézve nem kell alkalmazni,

d) a közösségi médiaszolgáltatás kivételével a helyi médiaszolgáltatásra,

e) arra a médiaszolgáltatásra, amely kizárólag Európai Unión kívüli országban kerül terjesztésre.

(2) A 20–21. §-ban meghatározott arányokat a médiaszolgáltató – erre irányuló, a Médiatanácshoz intézett kérelme esetén – a Médiatanáccsal kötött hatósági szerződésben rendezett módon, fokozatosan is elérheti. Ilyen mentesítés egy hatósági szerződésben egyszerre legfeljebb három naptári évre engedélyezhető, azzal a feltétellel, hogy a médiaszolgáltató – az előírt arányok eléréséig – köteles folyamatosan növelni médiaszolgáltatásában a magyar, az európai, valamint a független előállítóval készített, általa közzétett művek arányát.

(3) Rádiós médiaszolgáltatást és lekérhető médiaszolgáltatást nyújtó médiaszolgáltatóval kötött hatósági szerződés – indokolt esetben – a 20–21. §-ban meghatározott arányoktól való tartós vagy állandó jellegű eltérést is lehetővé tehet. Lineáris audiovizuális tematikus médiaszolgáltatást nyújtóval kötött hatósági szerződés indokolt esetben lehetővé teheti, hogy a 20. § (1) bekezdés b) pontban és 20. § (3) bekezdés c)–d) pontban szereplő kötelezettségét öt évnél régebben készült művekkel teljesítse.

(4) A (3) bekezdésben foglalt eseten kívül a műsorkvótákra vonatkozó szabályok betartása alóli általános mentesítés nem adható.

(5) A 20. § (1) bekezdés a) pontja szerinti európai művek arányának, valamint a 20. § (3) bekezdés a) pontjában és a 21. § (1) bekezdésben meghatározott ará-

nyoknak, illetve az e szakasz (2)–(3) bekezdései alapján megkötött hatósági szerződésben – a 20. § (1) bekezdés *a*) pontja, a 20. § (3) bekezdés *a*) pontja és a 21. § (1) bekezdés vonatkozásában – meghatározott arányoknak az egyes médiaszolgáltatások 05 és 24 óra közötti műsoridejében is érvényesülniük kell.

(6) Azon médiaszolgáltatók, amelyek több médiaszolgáltatást is nyújtanak, a 20–21. §-ban, illetve a (2)–(3) bekezdés szerinti hatósági szerződésben meghatározott arányokat valamennyi médiaszolgáltatásuk összesített műsoridejének átlagában kötelesek elérni, azzal, hogy a 21. § (1) bekezdésben meghatározott kötelezettség teljesítése tekintetében médiaszolgáltatásonként a műsoridő legalább húsz százalékát el kell érnie a magyar zenei művek arányának.

(7) A 20–21. § alkalmazásában a teljes műsoridő megállapítása során a hírműsorszámot, sportműsorszámot, játékot, reklámot, televíziós vásárlást, politikai reklámot, közérdekű közleményt, támogatói közleményt, társadalmi célú reklámot, illetve a képűjság részére biztosított műsoridőt figyelmen kívül kell hagyni.

(8) A médiaszolgáltató köteles minden év május 31-ig adatokat szolgáltatni a Médiatanács számára a műsorkvótákra vonatkozó előírások betartásának ellenőrzéséhez. A (2)–(3) bekezdés szerinti, a következő naptári évi mentesítésre vonatkozó, indokolással ellátott kérelmet legkésőbb minden év szeptember 30-ig kell benyújtani a Médiatanácsához. Új médiaszolgáltatás esetén a kérelmet a nyilván tartásba vételi eljárás kezdeményezésével egy időben lehet benyújtani.

A törvény 20–21. §-aiban megállapított műsorszerkezeti követelmények minden lineáris televíziós és rádiós médiaszolgáltatásra vonatkoznak, annak évi teljes műsoridejére vetítve, továbbá a lekérhető audiovizuális médiaszolgáltatásokra is kötelezőek, az egy adott naptári évben elérhetővé tett műsorszámok egybeszámított időtartamára tekintettel (kivéve a 22. § szerinti mentesítettek körét).

A lineáris televíziós és rádiós médiaszolgáltatóknak a kvótákra vonatkozó követelményeket az évi teljes műsoridejük alapulvételével kell meghatározniuk, amelybe az Mttv. 22. § (7) bekezdésben megjelölt hírműsorszám, sportműsorszám, játék, reklám, televíziós vásárlás, politikai reklám, közérdekű közlemény, támogatói közlemény, társadalmi célú reklám, illetve a képűjság részére biztosított műsoridő nem számít bele. A kivételek körét képező fogalmakat a törvény 203. § alábbi pontjai határozzák meg: 17. (hírműsorszám) 19. (játék) 21. (képűjság) 27. (közérdekű közlemény) 55. (politikai reklám) 59. (reklám) 61. (sportműsorszám) 64. (társadalmi célú reklám) 65. (televíziós vásárlás).

A törvény a korábbi szabályozásnál megengedőbb a mentesség alanyait és időtartamát tekintve. Az Rttv. előírásaihoz képest az Mttv. a kizárólag reklámozásra szolgáló médiaszolgáltatásokra [Mttv. 22. § (1) bek. *a*)–*b*) pontok] is kiterjeszti a mentesítettek körét. A korábbi szabályozás értelmében, a 2761/2006. (XII. 13.) ORTT határozatával módosított és egységes szerkezetbe foglalt 627/2004 (V. 5.) számú határozata szerint nem volt kötelező a műsorszerkezeti követelmények betartása a tagállamok nyelveitől eltérő nyelven közvetítő műsorszolgáltatóra, a kizárólag harmadik országban fogható televíziós műsorszolgáltatásra, továbbá arra a televíziós műsorszolgáltatásra, amelynek célzott vételközrete kizárólag Magyarország határain kívülre esik, továbbá a helyi televíziókra. Az Mttv. ezeket a rendelkezéseket szintén tartalmazza, azzal az eltéréssel, hogy a helyi televíziók köréből a közösségi médiaszolgáltatókat (Mttv. 66. §) kiveszi, továbbá, mivel a szabályozás alanyai nem csupán televíziós médiaszolgáltatók, így a kvóták alóli mentesség is általában a médiaszolgáltatókra vonatkozik.

A kvótaszabályok alóli kivétel másik fajtája a 22. § (2)–(6) bekezdésekben meghatározott, kérelemre történő mentesítés, amelynek feltétele a Médiatanácsához intézett indokolt kére-

lem, továbbá a Médiatanáccsal kötött hatósági szerződés. Az így megszerezhető mentesség nem lehet általános érvényű [Mttv. 22. § (4) bek.], továbbá a kvótaelőírásoknak kizárólag az AVMS irányelv (67) preambulumbekkezdésével összhangban meghatározott fokozatos teljesítésére adhat lehetőséget. Míg korábban a Testület egy mentesítési aktsussal előre maximum egy évre adhatott mentességet egy médiaszolgáltatónak, aki a mentesítési időszak lejárta előtt egy hónappal – megfelelően indokolva – újra benyújthatta a következő évre vonatkozó mentesítési kérelmét, addig az Mttv. 22. § (2) szerint mentesítés egy hatósági szerződésben egyszerre legfeljebb három naptári évre engedélyezhető, és újabb kérelem benyújtása esetén további három évre adható, akár több alkalommal is. A 20–21. §-ban foglalt műsorszerkezeti követelmények betartására vonatkozó tartós vagy állandó enyhítés a rádiós médiaszolgáltatást és lekérhető médiaszolgáltatást nyújtó médiaszolgáltatóval kötött szerződésben engedélyezhető [Mttv. 22. § (3) bek.]. A lineáris televíziós médiaszolgáltató kizárólag az innovációt garantáló időkorlát betartásától térhet el [Mttv. 22. § (3) bek.]. A több médiaszolgáltatást nyújtó médiaszolgáltatónak kedvez a szabályozás [Mttv. 22. § (6) bek.] azzal, hogy a kvótakövetelményeknek összesített műsoridejének átlagában kell megfelelnie, egyedül a rádiós médiaszolgáltatóknak kell médiaszolgáltatásonként a magyar kultúra védelme érdekében egy legalább 20 százalékos magyar zenei arányt teljesíteni [Mttv. 22. § (6) bek.].

A kvótakövetelmények teljesítésének biztosítása céljából az Mttv. két eljárás típusú rendelkezést vezet be. A 22. § (8) bekezdése szerint a médiaszolgáltatóknak adatokat kell szolgáltatniuk a kvótaszabályok teljesítéséről, amely önbevalláson alapul. A másik, hogy az AVMS irányelv 16. cikk (3) bekezdésben előírt beszámolási kötelezettség értelmében a Médiatanács feladata az Mttv. 132. § *i*) pont szerint a kvótakövetelmények hazai teljesítéséről szóló, az Európai Bizottság részére benyújtandó beszámoló elkészítése. Ezen túl a törvény nem állapít meg speciális szabályokat a teljesítés ellenőrzésére és az ezzel kapcsolatos mulasztások szankcionálására. A műsorszerkezeti követelmények betartásának ellenőrzésére és a mentesség kritériumrendszerének alkalmazására a jogalkalmazó hatóságnak egységes elveket kell kidolgoznia. Mivel az Mttv. előírásai az évi műsoridő arányában követelik meg a kvóták teljesülését, e szabályok megsértését csak az egész évre vonatkozó adatok birtokában, évente egyszer, utólag lehet megállapítani és szankcionálni. A mentesítésre vonatkozó kérelem benyújtási határideje jogvesztő. A törvény előírásai és az ORTT korábbi gyakorlata alapján visszamenőlegesen és méltányosságból – az elkésztésre tekintettel – nincs lehetőség mentesség megállapítására.

Kereskedelmi közlemények

23. §

A médiaszolgáltatásban közzétett kereskedelmi közleményekre alkalmazni kell az Smtv. 20. § (1)–(7) bekezdésben foglalt rendelkezéseket.

Az Smtv. hivatkozott rendelkezései általános, azaz valamennyi médiatartalomra vonatkozó szabályokat tartalmazzák a kereskedelmi közlemények vonatkozásában. Az Mttv. ehhez képest a médiaszolgáltatásban közzétett egyes kereskedelmi közleményekre vonatkozó speciális, részletszabályokat rendezi. A két jogszabály így valósítja meg az AVMS irányelv ún. kétszintű szabályozási rendszerét.

24. §**(1) A médiaszolgáltatásban közzétett kereskedelmi közlemény****a) nem sértheti az emberi méltóságot,****b) nem tartalmazhat és nem támogathat a nemet, faji vagy etnikai származáson, nemzetiségen, valláson vagy világnézeti meggyőződésen, fizikai vagy szellemi fogyatkozáson, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló hátrányos megkülönböztetést,****c) közvetlenül nem szólíthat fel kiskorúakat valamely áru megvásárlására vagy bérbevételére, illetve szolgáltatás igénybevételére,****d) közvetlenül nem szólíthat fel kiskorúakat arra, hogy rábeszéljék szüleiket vagy másokat a reklámozott áru megvásárlására vagy szolgáltatás igénybevételére,****e) nem használhatja ki a kiskorúaknak a szüleik, tanáraik és más személyek iránti bizalmát, továbbá a kiskorúak tapasztalatlanságát és hiszékenységét,****f) indokolatlanul nem ábrázolhat kiskorút veszélyes helyzetekben,****g) nem fejezhet ki vallási, lelkiismereti, illetőleg világnézeti meggyőződést, kivéve a vallási tematikájú tematikus médiaszolgáltatásban közzétett kereskedelmi közleményt,****h) nem sértheti nemzeti jelkép méltóságát, vagy vallási meggyőződést.**

Az Smtv.-ben „A sajtó kötelezettségei” cím alatt kerülnek összefoglalásra valamennyi médiatartalomra vonatkozó alapvető követelmények, így pl. az emberi méltóság védelme vagy a gyűlöletkeltés, kirekesztés tilalma. A kereskedelmi közlemény is médiatartalom, így vonatkoznak rá az Smtv. hivatkozott szabályai. Az említett alapelvek azért kerültek részben megismétlésre itt [Mttv. 24. § (1) bek. a)–b) pontok], mivel az AVMS irányelvből szó szerint kerültek átültetésre [9. cikk c) pont I. és II. alpont]. Az AVMS irányelv további kereskedelmi közleményre vonatkozó általános szabályai az Smtv. 20. §-ában kerültek átültetésre.

A kereskedelmi közlemények tekintetében a kiskorúakra vonatkozó rendelkezések [Mttv. 24. § (1) bek., c)–f) pontok] kiindulópontja ugyanaz, mint a kiskorúak káros tartalmakkal szembeni védelmére vonatkozó szabályozásnál (Smtv. 19. § és Mttv. 9–11. §): a kiskorú – életkoránál fogva – kiszolgáltatottabb, sérülékenyebb helyzetben van, mint a felnőtt. A kereskedelmi közlemények ugyanakkor – céljukat tekintve – speciálisnak tekinthetők más médiatartalmakhoz képest, leginkább a fogyasztói magatartások befolyásolására irányulnak, ezért léteznek külön rendelkezések a kiskorúakkal kapcsolatban. Amellett, hogy a kiskorúak belátási képessége jelentősen eltér a felnőttekétől, a szabályozás külön védi a kiskorú és szülő (vagy a kiskorú felett felügyeletet gyakorló személy) közötti bizalmi kapcsolatot. Tiltja, hogy a kereskedelmi közlemény azt bármely módon aláássa. Az Mttv. jelen rendelkezései is az AVMS irányelvből szó szerint kerültek átültetésre [9. cikk g) pont].

24. §**(2) Az alkoholtartalmú italokra vonatkozó, médiaszolgáltatásban közzétett kereskedelmi közlemény****a) nem célozhat kifejezetten kiskorúakat,****b) nem ábrázolhat alkoholt fogyasztó kiskorút,****c) nem ösztönözhet az ilyen italok mértéktelen fogyasztására,****d) nem ábrázolhatja a túlzott alkoholfogyasztást pozitív, az alkoholfogyasztástól való tartózkodást negatív megvilágításban,**

- e)* kiemelkedő fizikai teljesítményt vagy járművezetést nem mutathat be alkoholtartalmú italok fogyasztásának hatásaként,
- f)* nem kelthet olyan benyomást, hogy az alkoholtartalmú italok fogyasztása hozzájárul a társadalmi vagy szexuális sikerekhez,
- g)* nem állíthatja, hogy az alkoholtartalmú italok fogyasztásának serkentő, nyugtató vagy bármilyen jótékony egészségügyi hatása van, illetve, hogy az alkoholtartalmú italok a személyes problémák megoldásának egyik eszközét jelentik,
- h)* nem kelthet olyan benyomást, hogy az alacsony alkoholtartalmú italok fogyasztása esetén a túlzott alkoholfogyasztás elkerülhető, illetve, hogy a magas alkoholtartalom az ital pozitív tulajdonsága.

Az Mttv. alkoholtartalmú italokra vonatkozó szabályai az AVMS irányelvből kerültek közvetlen átültetésre (22. cikk). A korábbi szabályozáshoz képest – amely szintén az uniós szabályozáson alapult – viszont két lényeges rendelkezés nem került be az új szabályozásba. Az egyik az alkohol tartalmú italok reklámjának közzétételét tiltotta főműsoridőben, az alacsony alkoholtartalmú italok kivételével. A másik tilalom, amely nem került be az új szabályozásba, hogy nem tehető közzé kiskorúak számára készült műsorszámot közvetlenül megelőzően, illetve közvetlenül azt követően alkoholreklám [Rttv. 13. § (1) bek. *e*)–*f*) pontok].

25. §

A kereskedelmi közlemény közzétételének megrendelője, továbbá az, akinek ezek közzétételéhez érdeke fűződik, nem gyakorolhat szerkesztői befolyást – a közzététel időpontja kivételével – a médiaszolgáltatásra.

Hasonlóan a támogatásra vonatkozó alapvető szabályokhoz [Smtv. 20. § (10) bek.] a törvény tiltja, hogy a kereskedelmi közlemény megrendelője ráhatással legyen a médiaszolgáltatás tartalmára. A kiindulópont itt is a szerkesztői szabadság védelme, hiszen a médiaszolgáltatás alapvető célja nem a reklámtartalmak, hanem médiatartalmak közzététele, az előbbiek a médiaszolgáltatás finanszírozását szolgálják.

A médiaszolgáltatások és a műsorszámok támogatása

26. §

(1) A médiaszolgáltatások, illetve a műsorszámok támogatására alkalmazni kell az Smtv. 20. § (8)–(10) bekezdésben foglalt rendelkezéseket.

Az Smtv. hivatkozott rendelkezései általános, azaz valamennyi médiatartalomra vonatkozó szabályokat tartalmaznak a támogatás vonatkozásában. Az Mttv. ehhez képest a médiaszolgáltatásban közzétett támogatásra vonatkozó speciális részletszabályokat rendezi. A két jogszabály így valósítja meg az AVMS irányelv kétszintű szabályozási rendszerét.

26. §

(2) A támogatott médiaszolgáltatás vagy műsorszám esetén a támogató – az Smtv. 20. § (8) bekezdés alapján történő – megnevezése történhet a támogató vagy az általa megjelölt más vállalkozás neve, védjegye és egyéb, a támogatóra vagy az

által megjelölt más vállalkozásra utaló jelzés, termékére, tevékenységére vagy szolgáltatására való utalás vagy ezek megkülönböztető jele, logója közzétételével, illetve feltüntetésével.

Az Mttv. nem tiltja, hogy az Mttv. 26. § (2) bekezdésében felsorolt „azonosítók” (védjegy, támogató neve, arculat stb.) a támogató vállalkozás reklámfilmjével, reklámkampányával azonos módon (abból vett részlettel) jelenjenek meg a támogató megnevezésében. A támogatói megnevezés reklámfilmből vett részlettel együtt sem válhat termékek/szolgáltatások népszerűsítésének eszközévé. A támogatói üzenet jogsértő, azaz nem megengedett lehet különösen, ha:

- tartalmazza termék/szolgáltatás részletes leírását, vagy több termékre való utalást,
- olyan reklámszlogent tartalmaz, amely felhív, vagy ösztönöz a támogató termékének/szolgáltatásának megvásárlására,
- reklámüzenetnek minősülő állítások szerepelnek benne a támogató termékével/szolgáltatásával kapcsolatban (pl. piacvezető, hatékony, a legjobb megoldás, könnyű használni, széles választék stb.),
- direkt felhívást intéz a támogató termékének/szolgáltatásának megvásárlására,
- információt közöl a termék/szolgáltatás áráról.

26. §

(3) A (2) bekezdés szerinti közzététel a támogatott műsorszám jellegét és tartalmát nem sértő módon a műsorszámmal egyidejűleg, a műsorszámot megelőzően és a végét követően történhet.

A támogató megjelenítésével kapcsolatban ld. Smtv. 20. § (8) bekezdéséhez fűzött magyarázatot.

27. §

(1) Nem támogathat médiaszolgáltatást, illetve műsorszámot

a) párt, politikai mozgalom,

b) dohányterméket gyártó vállalkozás.

(2) Az (1) bekezdés b) pontban foglaltakon túli azon vállalkozás, amely – főtevékenysége szerint – e törvény, illetve más jogszabályok alapján nem reklámozható terméket állít elő, illetőleg ilyen termékekkel kapcsolatos szolgáltatást nyújt, e terméke, illetve szolgáltatása megjelenítésével, népszerűsítésével médiaszolgáltatást vagy műsorszámot nem támogathat.

(3) Az Smtv. 20. § (7) bekezdésben foglalt tilalom nem vonatkozik a gyógyszer, illetve a gyógyászati eljárás tekintetében érintett vállalkozás neve és védjegye közléséhez kötött támogatásra, valamint az orvosi rendelvény nélkül is igénybe vehető gyógyszerek vagy gyógyászati termékek, eljárások népszerűsítéséhez kötött támogatásra. A gyógyszerek, gyógyászati termékek gyártásával, forgalmazásával, illetve a gyógyászati eljárások szolgáltatásával foglalkozó vállalkozás által támogatott műsorszámok nem népszerűsíthetnek kizárólag orvosi rendelvényre hozzáférhető gyógyszereket vagy gyógyászati termékeket, eljárásokat.

(4) A támogató megnevezésében vagy feltüntetett nevében párt vagy politikai mozgalom neve, jelszava, emblémája nem szerepelhet.

Az Mttv. 27. §-a egyrészt a támogatók személyi körének korlátozását tartalmazza, azaz végeredményben azt a személyi kört jelöli ki, hogy ki lehet támogató [27. § (1)–(4) bek.]. A korlátozások védik a médiaszolgáltatás és műsorkészítés politikai függetlenségét [Mttv. 27. § (1) bek. a) pont és (4) bek.]. A támogatói kör korlátozásának másik része a reklámtilalmak köréből [Smtv. 20. § (7) bek.] kerül ki. Ezzel kapcsolatban elmondható, hogy a dohányáru gyártójának kivételével, bizonyos megszorítással ebből a tilalmi körből is kerülhet ki támogató, itt a döntő elem az, hogy a reklámtilalom alá eső árut (szolgáltatást) főtevékenysége körében állítja-e elő (nyújtja) az adott vállalkozás. Gyógyszer, illetve a gyógyászati eljárás tekintetében érintett vállalkozás esetében pedig a támogatóként történő fellépés formái (vállalkozás neve és védjegye közölhető) és tartalmi (vény nélkül hozzáférhetőség) követelményeket fűz a törvény.

27. §

(5) Nem minősül audiovizuális médiaszolgáltatás vagy műsorszám támogatásának vagy burkolt kereskedelmi közleménynek, ha egy nyilvános esemény vagy az azon résztvevők támogatójának, vagy a támogató árujának, szolgáltatásának megnevezése, logója az esemény közvetítése során – beleértve az esemény előtt, után vagy annak szünetében az eseményhez kapcsolódóan készített beszélgetéseket is – a képernyőn a közvetítésből adódóan megjelenik, feltéve, hogy a médiaszolgáltatót ehhez anyagi érdekelttség nem fűzi, és a megjelenés módja a közvetítésben nem ad a támogatónak indokolatlan hangsúlyt.

Az Mttv. 27. § (5) bekezdésének tipikus esete az ún. szponzorfall (a falon az esemény vagy a csapat támogatóinak neve vagy megkülönböztető jele látható) előtti interjúkészítés gyakorlattal legalizálta. Leginkább sportesemények alkalmával észlelhette a néző televíziós médiaszolgáltatásban, hogy sportmérkőzések szüneteiben szponzorfall előtt nyilatkoznak játékosok, edzők. Az Rttv. alapján kialakult hatósági gyakorlat korábban burkolt reklámnak minősítette az ilyen eseteket, tekintettel arra, hogy a logók feltüntetése indokolatlan. Az Mttv. 27. § (5) bekezdése tisztázza, hogy a vázolt megjelenítések nem minősülnek támogatásnak, illetőleg burkolt kereskedelmi közleménynek, feltéve, hogy a médiaszolgáltatót ehhez anyagi érdekelttség nem fűzi (a szponzorfall megjelenítéséért cserébe nincs semmiféle ellenszolgáltatás) és a megjelenés módja a közvetítésben nem ad a támogatónak indokolatlan hangsúlyt.

27. §

(6) Amennyiben az audiovizuális médiaszolgáltató valamely műsorszámában megjelenő személyt vagy vállalkozást támogató más személy vagy vállalkozás, illetve ezek árujának, szolgáltatásának megnevezése, jelzése, logója a műsorszámokban – az (5) bekezdés esetét kivéve – megjelenik, a médiaszolgáltatások, illetve a műsorszámok támogatására vonatkozó szabályokat kell alkalmazni, ide nem értve a támogató megnevezésének kötelezettségét.

Az Mttv. 27. § (6) bekezdése a szponzorált riportalanyról szól, mely probléma igen közel áll a fent említett szponzorfall esetéhez. Ezekben az esetekben ismert személyiségeket támogat (szponzorál) egy személy vagy vállalkozás, aki arra szerződött támogatójával, hogy ha nyilvánosság előtt megjelenik, akkor köteles támogatójának védjegyét valamilyen formában viselnie. A korábbi hatósági gyakorlatot legalizálta az Mttv. azzal, hogy az ilyen esetek azért nem számítanak burkolt reklámnak, mert nem a médiaszolgáltatás, hanem az illető személy kapja a támogatást.

28. §

(1) Audiovizuális médiaszolgáltatásban nem támogatható

a) hírműsor szám és politikai tájékoztató,

b) a nemzeti ünnepek hivatalos eseményeiről tudósító

műsor szám.

(2) Rádiós médiaszolgáltatásban nem támogatható a nemzeti ünnepek hivatalos eseményeiről tudósító műsor szám.

(3) Az (1) bekezdés a) pontjában meghatározott korlátozás nem érinti a hír- és politikai tájékoztató műsor számokat közze tevő tematikus médiaszolgáltatás támogatását.

29. §

A kizárólag áru vagy szolgáltatás megrendelésére szakosodott tematikus médiaszolgáltatásra az Smtv. 20. § (8)–(10) bekezdés nem alkalmazható.

A támogatók személyi köre mellett az Mttv. a támogatható műsor számok körét is korlátozza (Mttv. 28. §). Az egyik rendelkezés a tájékozódásban és a demokratikus társadalmi vita lefolytatásában fontos szerepet játszó hírszolgáltatást és politikai magazinmások függetlenségét védi az audiovizuális médiaszolgáltatásban. A rádiózásban és a tematikus médiaszolgáltatásban viszont nincs ilyen korlátozás. A másik korlátozás pedig abból indult ki, hogy az össz társadalmi figyelmet koncentrá ló nemzeti ünnepek et ne használják fel kereskedelmi célokra.

Az értékesítésre szakosodott tematikus csatorná k esetében az Smtv.-ben rögzített támogatásra vonatkozó általános szabályok nem értelmezhetők (Mttv. 29. §).

Termékmegjelenítés a műsor számokban**30. §**

(1) A médiaszolgáltatásban közzétett termékmegjelenítés – a (2) bekezdésben foglalt kivételekkel – tilos.

(2) A műsor számokban szereplő termékmegjelenítés megengedett

a) a filmszínházban történő bemutatásra szánt filmalkotás, a médiaszolgáltatásban való közzététel céljából készült filmalkotás és filmsorozat, a sportműsor szám és a szórakoztató műsor szám esetén,

b) az a) pontban foglaltaktól eltérő műsor számokban akkor, ha a médiaszolgáltatót vagy a műsor szám készítőjét az érintett áru gyártója vagy forgalmazója, illetve szolgáltatás nyújtója vagy közvetítője – sem közvetve, sem közvetlenül – nem részesíti anyagi juttatásban, azon túl, hogy az árut vagy szolgáltatást a termékmegjelenítés céljából ingyenesen rendelkezésre bocsátja.

(3) Nem tehető közzé termékmegjelenítés

a) a hírműsor számban és a politikai tájékoztató,

b) a (2) bekezdés b) pontban foglalt eset kivételével a kifejezetten tizennégy év alatti kiskorúaknak szóló,

c) nemzeti ünnepek hivatalos eseményeiről tudósító,

d) a vallási, illetve egyházi tartalmú műsor számban.

(4) A műsorszámok nem tartalmazhatnak az alábbi termékekre vonatkozó termék megjelenítést:

a) dohánytermék, cigaretta vagy más, olyan vállalkozástól származó termék, amelynek elsődleges tevékenysége cigaretta vagy egyéb dohánytermék gyártása vagy értékesítése,

b) e törvény, illetve más jogszabályok alapján nem reklámozható termék,

c) olyan gyógyszerkészítmény, illetve gyógyászati termék, eljárás, amely kizárólag orvosi rendelvényre vehető igénybe.

A termék megjelenítés szabályozásba történő beemelése képezte a legtöbb vita tárgyát az AVMS irányelv megalkotásának folyamatában. A termék megjelenítés esetében a legfőbb problémát a szerkesztett és reklámtartalom elkülönítése jelentette, mely az európai audiovizuális szabályozásban az egyik legfontosabb fogyasztóvédelmi elvének számít. Ezért az a döntés született, hogy „Az elkülönítés elvét a televíziós reklámra és a televíziós vásárlásra kell korlátozni, és bizonyos feltételek megléte esetén engedélyezni kell a termék megjelenítést, kivéve, ha valamely tagállam másként határoz.” [AVMS irányelv (81) preambulumbekezdés].

A Médiatanács – élve a törvényben biztosított lehetőséggel [Mttv. 31. § (4) bek.] – az új kereskedelmi kommunikációs formáról ajánlást tett közzé [a Médiatanács ajánlása a termék megjelenítés szabályainak alkalmazásáról, 1048/2011. (VII. 19.) határozat, módosítva az 1151/2011. (IX. 1.) határozattal], mely nagymértékben elősegíti az új kereskedelmi közlemény formával kapcsolatos kérdések tisztázását.

A termék megjelenítés fogalmából kiindulva (Mttv. 203. § 68. pont), és figyelembe véve a termék megjelenésről szóló ajánlás vonatkozó megállapításait, az Mttv. a termék megjelenítés megvalósulásának alábbi fajtáit ismeri, a mögötte meghúzódó ügylet tartalmától függően:

1. Termék megjelenítés (pénz-) fizetés ellenében történő közzététele.
2. Termék megjelenítés a fizetésen kívüli más „hasonló ellenszolgáltatás” fejében történő közzététele. Ezen belül a „hasonló ellenszolgáltatás” két formája különíthető el:
 - 2.1. A hasonló ellenszolgáltatás mértéke meghaladja a műsorszámban megjelenített áru vagy szolgáltatás ingyenes rendelkezésre bocsátását (a termék megjelenítő „természetben” ad ellenértéket a megjelenésért, akár valamely terméke vagy szolgáltatása, akár más a megállapodás tárgya, de mindenképpen mást, illetve többet „ad”, mint pusztán egy, a műsorszámban megjelenített áru vagy szolgáltatás),
 - 2.2. A hasonló ellenszolgáltatás kizárólag a műsorszámban megjelenítendő termék átadását – akár tulajdonba adását, akár használatba adását – jelenti.

A fenti elkülönítés nem zárja ki, hogy az 1. eset és a 2.1 eset együttesen valósuljon meg, tehát amikor a termék megjelenítő természetben is szolgáltat, és fizetést is eszközöl a média-szolgáltatóval kötött megállapodása alapján.

A fenti felosztást követve továbbá az is megállapítható, hogy a termék megjelenítés közzététele szó szerinti ingyenes – vagyis bármiféle ellenszolgáltatás nélküli – formában nem lehetséges, azaz kizárólag fizetés, vagy hasonló ellenszolgáltatás fejében tehető közzé. A gyakorlatban a fenti 2.2 esetet (a csak a termék/szolgáltatás rendelkezésre bocsátását) szokás „ingyenes” termék megjelenítésnek nevezni, de valódi ingyenességről itt sincsen szó. A termék/szolgáltatás megjelenítése ugyanis vagyoni értéket képvisel, a termék/szolgáltatás ennek fejében történő átadása szintén. „Ingyenességről” tehát csak abban az értelemben beszélhetünk, hogy ez esetben pénzmozgás nincsen.

Az Mttv. alapesetben [Mttv. 30. § (2) bek. a) pont] műfaji korlátozásokat állít fel. Az itt felsorolt műsorszám típusok esetében a termék megjelenítés bármilyen ellenérték fejében tör-

tendő közzététele megengedett (fizetés, természetbeni szolgáltatás, vagy kizárólag a termék rendelkezésre bocsátása).

Az alábbi műsorszám típusokban a fentiek alapján a termék megjelenítés bármely formája engedélyezett, azzal a feltétellel, hogy a műsorszám nem kifejezetten tizennégy év alatti kiskorúaknak szól:

- a) a filmszínházban történő bemutatásra szánt filmalkotásokban,
- b) a médiaszolgáltatásban való közzététel céljából készült filmalkotásokban és filmsorozatokban,
- c) a sportműsorszámokban, illetve
- d) a szórakoztató műsorszámokban.

Abban a tekintetben, hogy mi minősül filmalkotásnak és sportműsorszámnak, azaz a műsorszámok fogalmát illetően, egyértelmű iránymutatást ad a törvény (Mttv. 203. § 11. és 61. pontok.). A szórakoztató műsorszám fogalmát azonban az Mttv. nem határozza meg. A termék megjelenítésről szóló ajánlás szerint e fogalom mindenre kiterjedő, egzakt meghatározása nem is lehetséges. Így a Médiatanács ajánlása szerint a termék megjelenítés alkalmazása körében azon nem fikciós programokat, műsorszámokat tekintti szórakoztató műsorszámnak, amelyek elsődleges célja a közönség szórakoztatása. E körbe sorolható többek között a talk-show, zenei show-műsor, valóságműsor, kabaré, bohózat, rádiókabaré, vetélkedőműsor, magazinműsor (életmód, hobbi, utazás, bulvár, főzés) és a sportközvetítésnek nem minősülő, sporttal foglalkozó műsorszámok, a sporthírek kivételével.

A termék megjelenítésről szóló ajánlás alapján a Médiatanács a sportműsorszám és a szórakoztató műsorszám fogalmainak elhatárolása körében, figyelemmel az Mttv. sportműsorszám meghatározására, és a szórakoztató műsorszámmal kapcsolatosan a fent kifejtettekre, az alábbi szempontokat veszi alapul:

- amennyiben az adott műsorszám sporteseményről szóló közvetítést tartalmaz, az sportműsorszámnak minősül,
- amennyiben az adott műsorszám sport tematikájú, de sporteseményről szóló közvetítésre abban nem kerül sor, szórakoztató műsorszámnak minősül,
- a sportközvetítést megelőzően, azt követően, vagy annak természetes szüneteiben a közvetítéshez kapcsolódóan közölt sporttémájú (stúdió)beszélgetés, interjú összességében, a sportközvetítéssel együtt sportműsorszámnak minősül, de lehetséges az ilyen műsorszám összetett (az Mttv. 203. § 54. pontja alapján sport- és szórakoztató) műsorszámként való minősítése is, tekintettel arra, hogy mindkét műsorszámban lehetséges a jogszerű, fizetés vagy hasonló ellenszolgáltatás ellenében történő termék megjelenítés.

A termék megjelenítés másik esete az, amikor nincs műfaji megkötöttség [Mttv. 30. § (2) bek. b) pont]. A törvény tehát [az Mttv. 30. § (2) bek. a) pontjában nem nevesített] műsorszámok esetében kizárja a fizetés ellenében történő közzétételt, és mivel kimondja, hogy a termék megjelenítés ellenszolgáltatásaként kizárólag a bemutatásra átadott áru vagy szolgáltatás ingyenes rendelkezésre bocsátása megengedett (azaz a termék megjelenítésnek a fent meghatározott három eset közül az utolsó, a 2.2 alpontban szereplő eset), ezzel kizárja a konkrét termék/szolgáltatás átadásán túli, egyéb természetbeni szolgáltatást is.

Összegezve tehát elmondható, hogy fentiekben ismertetett műsorszám típusokon túl a termék megjelenítés kizárólag akkor lehetséges, ha a hirdető a médiaszolgáltatót vagy a műsorszám készítőjét sem közvetve, sem közvetlenül nem részesíti anyagi juttatásban vagy hasonló ellenszolgáltatásban azon túl, hogy az árut vagy szolgáltatást a termék megjelenítés céljából ingyenesen rendelkezésre bocsátja. Ilyen műsorszám típus lehet pl. a kifejezetten tizennégy év alatti kiskorúaknak szóló műsorszámok köre.

Egyáltalán nem tehető közzé termék megjelenítés [Mttv. 30. § (3) bek.]:

- hírműsor számban és politikai tájékoztató műsor számban,
- kifejezetten tizennégy év alatti kiskorúaknak szóló műsor számokban, fizetés vagy más hasonló ellenszolgáltatás ellenében,
- a nemzeti ünnepek hivatalos eseményeiről tudósító műsor számokban, illetve
- a vallási, illetve egyházi tartalmú műsor számokban.

A hírműsor szám és a politikai tájékoztató műsor szám fogalmát az Mttv. 203. § 17. és 56. pontjai határozzák meg, az utóbbi három műsor szám típus pedig jellegéből adódóan egyértelműen körülhatárolható.

A termék megjelenítés lehetséges esetei az alábbi táblázatban foglalhatók össze:

Műsorszám típus	Termék megjelenítés fizetés vagy a megjelenítendő termék szolgáltatását meghaladó egyéb ellenszolgáltatás fejében (1. és 2.1 Eset)	Termék megjelenítés a megjelenítendő termék ingyenes rendelkezésre bocsátása fejében (2.2 Eset)
Hírműsor szám	nem	nem
Politikai tájékoztató műsor szám	nem	nem
Nemzeti ünnepek hivatalos eseményeiről tudósító műsor szám	nem	nem
Vallási, egyházi tartalmú műsor szám	nem	nem
Kifejezetten tizennégy év alatti kiskorúaknak szóló műsor szám	nem	igen
Filmalkotás (mozi és TV)	igen	igen
Filmsorozat (TV)	igen	igen
Sportműsor szám	igen	igen
Szórakoztató műsor szám	igen	igen
Egyéb műsor szám [kivéve Mttv. 30. § (3) bek.]	nem	igen

A termék megjelenítés a műsor szám típusától, jellegétől függetlenül tilos az alábbi termékek vonatkozásában:

- dohánytermék, cigaretta, és minden olyan termék, amely elsődlegesen dohánytermékek gyártására vagy értékesítésére szakosodott vállalkozástól származik [Mttv. 30. § (4) bek. a) pont],
- kizárólag orvosi rendelvényre igénybe vehető gyógyszerkészítmény, gyógyászati termék vagy eljárás [Mttv. 30. § (4) bek. c) pont],
- fegyver, lőszer, robbanóanyag [Smtv. 20. § (7) bek.],
- A Grtv. által a kereskedelmi reklámozásból kizárt termékek esetén: szexuális szolgáltatás, szexuális ingerkeltésre irányuló áru, veszélyes eb, állatviadal, emberi szerv/szövet, terhesség-megszakítás, arra alkalmas eszköz vagy eljárás és azt végző intézmény (Grtv. 9. §, 14–17. §).

A termékmegjelenítés kereskedelmi közleménynek minősül, ezért meg kell felelnie az Smtv. és az Mttv. a kereskedelmi közleményekre vonatkozó általános szabályainak. Ennek megfelelően a műsorszámban megjelenő termékmegjelenítésnek mint kereskedelmi közleménynek eleget kell tennie az Smtv. 20. § (1) és (4)–(6) bekezdésében, továbbá az Mttv. 24. § (1)–(2) bekezdésében foglaltaknak.

31. §

(1) A termékmegjelenítést tartalmazó műsorszámoknak meg kell felelniük az alábbi követelményeknek:

a) tartalmuk – és lineáris médiaszolgáltatás esetén annak műsorrendje – nem befolyásolható oly módon, hogy az hatással legyen a médiaszolgáltató felelősségére és szerkesztői függetlenségére,

b) nem hívhatnak fel közvetlenül áru megvásárlására vagy bérlésére, illetve szolgáltatás igénybevételére,

c) nem adhatnak a műsor tartalmából egyébként nem következő, indokolatlan hangsúlyt a megjelenített terméknek.

(2) A nézőket és hallgatókat egyértelműen tájékoztatni kell a termékmegjelenítés tényéről. A termékmegjelenítést tartalmazó műsorszám elején és végén, valamint a műsorszámot megszakító reklámokat követően a műsorszám folytatásakor a termékmegjelenítésre – optikai vagy akusztikus módon – fel kell hívni a figyelmet.

(3) A (2) bekezdésben foglalt kötelezettség nem terjed ki azon műsorszámokra, amelyek nem maga a médiaszolgáltató vagy tulajdonosának befolyásoló részese mellett működő más médiaszolgáltató vagy műsorkészítő vállalkozás készítette vagy rendelt meg.

(4) A termékmegjelenítés és az arra való felhívás e törvényben foglalt feltételeknek való megfelelése tekintetében a Médiatanács – szükség esetén nyilvános meghallgatást követően – ajánlást tehet közzé.

A termékmegjelenítést tartalmazó műsorszámokra – követve az AVMS irányelv rendelkezéseit – tartalmi követelményeket is megállapít az Mttv., melyet a termékmegjelenítésről szóló ajánlás bont ki.

Az Mttv., csakúgy mint egyéb kereskedelmi kommunikációs formáknál – az Mttv. 3. §-ára alapozva – itt is védi a médiaszolgáltató szerkesztői függetlenségét, és tiltja a felelősség elvonását. A termékmegjelenítést tartalmazó műsorszám tartalma – lineáris médiaszolgáltatás esetén a médiaszolgáltatás műsorrendje – nem befolyásolható oly módon, hogy a médiaszolgáltató szerkesztői függetlenségét és felelősségét érintve, a termékmegjelenítés révén új vagy torzult szerkesztői tartalom jöjjön létre [Mttv. 31. § (1) bek. a) pont].

Ami a burkolt kereskedelmi közlemény kérdéskörét illeti [Mttv. 31. § (1) bek. b) pont], a termékmegjelenítésről szóló ajánlás szerint közvetlen felhívásnak minősül a termékmegjelenítés tárgyát képező árura vagy szolgáltatásra vonatkozó szándékos és egyértelmű – verbális vagy vizuális –, vásárlásra, népszerűsítésre, igénybevételre buzdító felszólítás, így különösen az alábbi információk műsorszámában történő közlése:

- a termék/szolgáltatás kereskedelmi elérhetőségének, árának közzététele,
- a termék/szolgáltatás tulajdonságainak, előnyeinek ismertetése,
- a termékkel/szolgáltatással kapcsolatos szlogen megjelenése,
- a termék/szolgáltatás reklámfilmjéből származó állítások említése.

Nem minősül ugyanakkor közvetlen felhívásnak a termékmegjelenés tárgyát képező terméknek vagy szolgáltatásnak a műsorszám témájához kapcsolódó tájékoztató, oktatási, kulturális, kritikai, fogyasztóvédelmi célzattal történő bemutatása.

A termékmegjelenítést tartalmazó műsorszámok nem adhatnak a műsor tartalmából egyébként nem következő, indokolatlan hangsúlyt a megjelenített terméknek [Mttv. 31. § (1) bek. c) pont]. Az ajánlás szerint indokolatlanul hangsúlyos a termék műsorszámában történő közzététele különösen abban az esetben, ha az áru vagy szolgáltatás, vagy a reá történő utalás, illetve ezek védjegye dramaturgiaiailag nem a cselekménysorba illeszkedően jelenik meg a műsorszámban vagy a műsorfolyamban. A megjelenés intenzitásának vizsgálata kizárólag egyedi ügyekben, a vizsgált műsorszám típusának, jellegének figyelembevételével történhet, mely során a műsorszám tartalmából kiindulva dönthető el, hogy az adott termék megjelenése dramaturgiaiailag mennyiben indokolt, életszerű, mennyiben illeszkedik a műsorszám tartalmához. Az indokolatlan mértékű hangsúly megítélését különösen az alábbi tényezők befolyásolják:

- a megjelenítés gyakorisága,
- a megjelenítésnek a műsorszám hosszához, jellegéhez viszonyított volumene.

A Médiatanács által kibocsátott, termékmegjelenítésről szóló ajánlás foglalkozik a közönség tájékoztatását szolgáló törvényi kötelezettség [Mttv. 31. § (2) bek.] formájával is:

- Televízióban a nézők termékmegjelenítés tényéről szóló tájékoztatása a függőleges képméret 5 százalékát lefedő, a háttérből kiemelt, vízszintesen, egy sorban kiírt, a grafikai jellemzők (szín és betűtípus) tekintetében a csatorna arculatához illeszkedő alábbi képernyőszöveggel valósítható meg: „A MŰSORSZÁM TERMÉKMEGJELENÍTÉST TARTALMAZ”.

- A felirat a műsorszám elején és a reklámszünetek után, közvetlenül a főcímet követően, a műsorszám végén pedig a stáblista kezdetekor 5 másodpercre jelenik meg a képernyőn.
- Rádióban a hallgatók termékmegjelenítés tényéről szóló tájékoztatása a műsorszám elején és a reklám-megszakítások után, a műsorszignált követően, valamint a vége szignál előtt jól érthetően közölt, az alábbi figyelmeztetés révén valósítható meg: „A MŰSORSZÁM TERMÉKMEGJELENÍTÉST TARTALMAZ.”

A tájékoztatás kötelezettsége csak akkor áll fenn, ha közvetlen kapcsolat áll fenn a médiaszolgáltató és a termékelhelyezés között [Mttv. 31. § (3) bek.].

A termékmegjelenítés és a támogatás viszonyát is vizsgálja az említett médiatanácsi ajánlás, mely hangsúlyozza, hogy vonatkozó szabályozás nem zárja ki a termékmegjelenítés és a műsorszám támogatójának feltüntetését egyazon műsorszám kapcsán, amennyiben az nem eredményezi a szerkesztői függetlenség csorbitását. Az olyan tematikus műsorszámok esetében, mint például az autós-műsorok, a műsorszám tartalmához illeszkedően megjelenített, bemutatott – a vonatkozó szabályok betartása esetén – megengedett termékmegjelenítésnek minősülhetnek.

Azonban azok közzététele nem minősül termékmegjelenítésnek, amennyiben az autót a médiaszolgáltató vagy a műsorkészítő a felvétel céljaira nem annak gyártójától, forgalmazójától, azzal kapcsolatban valamely szolgáltatást nyújtótól szerezte meg (tehát az autót nem ő bocsátja ingyenesen a műsorszám készítőinek rendelkezésére a műsorszám felvétele érdekében), és az nem is fizetett a megjelenésért (valamint egyéb, természetbeni szolgáltatást sem adott), hiszen ekkor hiányzik a termékmegjelenítés megvalósulásához szükséges gazdasági, kereskedelmi jellegű kapcsolat a médiaszolgáltató/műsorkészítő és a termék gyártója/forgalmazója között [a bemutatás módjától függően ugyanakkor a burkolt kereskedelmi közlemény – Smtv. 20. § (3) bek. – tényállása megvalósulhat].

A támogatás és a termék megjelenítés közötti különbség döntő szempontja az, hogy termék megjelenítés esetén a termékre való utalás beépül a műsorszámba, ezzel szemben a támogatóra való utalást meg lehet jeleníteni a műsorszám közben, de ez nem képezi a cselekmény részét.

Politikai reklám, közérdekű közlemény és társadalmi célú reklám

32. §

(1) A politikai reklám, közérdekű közlemény és társadalmi célú reklám közzétételének megrendelője, továbbá az, akinek ezek közzétételéhez érdeke fűződik a közzététel időpontja kivételével nem gyakorolhat szerkesztői befolyást a médiaszolgáltatásra.

(2) A politikai reklámnak, a közérdekű közleménynek és a társadalmi célú reklámnak – e jellegét tekintve – azonnal felismerhetőnek és más médiatartalmaktól megkülönböztethetőnek kell lennie. A más médiatartalmaktól való megkülönböztetés módja a lineáris médiaszolgáltatásban

a) audiovizuális médiaszolgáltatás esetében optikai és akusztikus módon történő,

b) rádiós médiaszolgáltatás esetében akusztikus módon történő figyelemfelhívás.

(3) Választási kampányidőszakban az országgyűlési képviselők, európai parlamenti képviselők, illetőleg a helyi, megyei önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról, továbbá a kisebbségi önkormányzatok választásáról szóló törvények szabályai szerint lehet politikai reklámot médiaszolgáltatásban közzétenni. Választási kampányidőszakon kívül politikai hirdetés kizárólag már elrendelt népszavazással összefüggésben közölhető. A politikai reklám tartalmáért a médiaszolgáltató nem felel, amennyiben a politikai reklám közzétételére irányuló igény megfelel a választási eljárásról szóló törvényben foglaltaknak, úgy mérlegelés nélkül köteles közzétenni azt.

(4) Politikai reklám, közérdekű közlemény és társadalmi célú reklám közzétételkor a közzététel megrendelőjét egyértelműen meg kell nevezni.

(5) A közérdekű közlemény közzétételéért a médiaszolgáltató ellenszolgáltatást nem kérhet.

(6) A közszolgálati, a közösségi és a jelentős befolyásoló erejű médiaszolgáltató köteles közzétenni a hivatásos katasztrófavédelmi szerv közérdekű közleményét, amennyiben az az emberi életet vagy vagyónbiztonságot veszélyeztető vagy károsító események várható bekövetkezéséről, a már bekövetkezett ilyen események következményeinek enyhítéséről, elvégzendő feladatokról tájékoztat. A közzétételre a médiaszolgáltató legnagyobb éves átlagos közönségarányával rendelkező médiaszolgáltatásában, és – a 36. § (6) bekezdésben foglalt esetet kivéve – a médiaszolgáltató által meghatározott módon kerül sor. A közzétételi kötelezettség ezen események helyszíne szerinti vételkörzetben működő helyi médiaszolgáltatás médiaszolgáltatóját is terheli.

(7) A közérdekű közlemény időtartama az egy percet nem haladhatja meg. E korlátozás nem vonatkozik a 15. §, illetve a (6) bekezdés szerinti közérdekű közleményre.

(8) A médiaszolgáltató kérelmére a Médiatanács – a kérelem beérkezésétől számított tizenöt napon belül, igazgatási szolgáltatási díj ellenében – hatósági határozatában dönt, hogy a kérelem tárgyát képező közlemény közérdekű közleménynek, társadalmi célú reklámnak vagy politikai reklámnak minősül-e.

(9) Nem minősül burkolt kereskedelmi közleménynek valamely vállalkozás társadalmi célú, közérdekű szerepvállalásáról történő tájékoztatás, azonban az ilyen beszámolókból kizárólag a vállalkozás neve, logója és védjegye tüntethető fel, valamint – amennyiben a társadalmi szerepvállaláshoz szorosan kapcsolódik – terméke, szolgáltatása jeleníthető meg. Nem jelenhet meg a beszámolóban a vállalkozás jelszava, kereskedelmi közlemény részlete, és a tájékoztatás nem ösztönözhet kifejezetten a vállalkozás termékének megvásárlására, vagy szolgáltatásának igénybevételére.

A politikai reklám, közérdekű közlemény és társadalmi célú reklám közzétételére vonatkozó szabályozás azért került egy cím alatt rendezésre, mivel valamennyi valamilyen közérdekű, társadalmi funkciót betöltő műsorszámnak minősül, különbség az elérni kívánt célok tekintetében van.

A politikai reklám [Mttv. 203. § 55. pont és Mttv. 32. § (3) bek.] az országgyűlési képviselők, európai parlamenti képviselők, illetőleg a helyi, megyei önkormányzati képviselők választásával, valamint népszavazással kapcsolatos politikai véleménynyilvánítást elősegítő műsorszám. Politikai reklámot az új szabályozásban nem csak politikai párt és mozgalom tehet közzé, hanem a kormány is.

Közérdekű közleményt az állami vagy önkormányzati feladatot ellátó szervezet, személy tehet közzé, amely tartalmában csak az állam és az önkormányzatok működéséből, feladatából következő közérdekű tájékoztatást foglalhat magában, azonban politikai célt nem szolgálhat (Mttv. 203. § 27. pont).

A társadalmi célú reklám valamilyen közérdekű cél elérése érdekében (pl. közlekedésbiztonság növelése, hátrányos megkülönböztetés vagy családon belüli erőszak elleni fellépés stb.) kíván hatást gyakorolni a médiaszolgáltatás nézőjére vagy hallgatójára. (Mttv. 203. § 64. pont).

Az Mttv. lehetőséget biztosít arra, hogy amennyiben konkrét esetben a tárgyalt reklám- és közleményformák elhatárolásával kapcsolatban kérdés merülne fel, akkor igazgatási szolgáltatási díj ellenében a minősítés kérdésében a Médiatanács határoz [Mttv. 32. § (8) bek.].

A korábbi szabályozás ismerte az ún. jótékonsági felhívást is, amelynek lényegi eleme a segítségnyújtásra való felhívás volt, a jelenlegi Mttv. ugyanakkor nem ismer ilyen kategóriát. Azonban az Mttv. itt tárgyalt meghatározásait az Rttv. fogalomrendszerével összevetve kiderül, hogy a korábban jótékonsági felhívásként meghatározott közlemények jelenleg a társadalmi célú reklám fogalmába tartoznak (TCR). Ha valamely megrendelő az Rttv. fogalom meghatározásai között szereplő jótékonsági felhíváshoz hasonló közleményt, felhívást kíván közzétenni, akkor TCR-ként teheti közzé. Ha a közzétevő állami vagy önkormányzati szerv, akkor a felhívás közérdekű közleményként is sugározható.

Ay Mttv. ezekben az esetekben is védi a médiaszolgáltatók függetlenségét [ld. Smtv. 20. § (10) bek., Mttv. 31. § (1) bek. a) pont].

Közzétételük vonatkozásában ezektől a műsorszámoktól, csakúgy, mint a kereskedelmi közlemény egyes formáitól is megköveteli a felismerhetőség és megkülönböztethetőség követelményét, valamint ezt szolgálja az is, hogy mindhárom esetben egyértelműen meg kell nevezni a megrendelőt. A politikai reklám vonatkozásában a közzététellel kapcsolatban az Mttv. meghatározásából annyi többletinformáció nyerhető, hogy esetükben is a reklámhoz hasonló módon megjelenő, illetve közzétett műsorszámról van szó.

A három reklám- és közleményforma közül a politikai és társadalmi célú reklám esetében opcionális, hogy ellenérték fejében vagy ingyenesen teszik közzé (ld. definíciók), míg a közérdekű közlemény csak ingyenesen tehető közzé [Mttv. 32. § (5) bek.].

Az Mttv. 32. § (6) bekezdésben a társadalom szempontjából kiemelkedően fontos események (katasztrófahelyzetek) esetén a társadalmi megbízatását tekintve a köz szolgálatát ellátó, valamint a nagy társadalmi eléréssel rendelkező médiaszolgáltatókat kötelezi a nevezett eseményekről tájékoztató közérdekű közlemények közzétételére. Az Mttv. – a kötelezettség előírása mellett – próbálja védeni a médiaszolgáltató szerkesztői függetlenségét azzal, hogy utóbbi maga dönt a közzététel módjáról. Az Mttv. továbbá a közlemény közzétételére kötelezettek körét kiterjeszti a katasztrófa által érintett területeken működő helyi médiaszolgáltatókra is, hiszen az érintettek gyors, részletes és pontos tájékoztatása a legfontosabb.

A közérdekű közlemény időtartamának korlátozása azt kívánja kiküszöbölni [Mttv. 32. § (7) bek.], hogy az állami-önkormányzati szervek ne éljenek vissza az Mttv. által biztosított lehetőséggel. Ez alól két kivétel van: a katasztrófahelyzetek és a rendkívüli helyzetek (rendkívüli állapot, szükségállapot, veszélyhelyzet, külső fegyveres csoportoknak Magyarország területére történő váratlan betörése, az ország területének a Magyar Honvédség légvédelmi és repülő erőivel való oltalmazása) (Mttv. 15. §), amikor arányosnak tekinthető a médiaszolgáltató szerkesztői szabadságának korlátozása. A rendkívüli helyzetek médiaszolgáltatásban történő kezelésére vonatkozó magyarázatot a kommentár Mttv. 15. §-nál találhatók.

A TCR közzétételével kapcsolatos szabályok részletezésének, pontosításának [Mttv. 32. § (9) bek.] célja alapvetően kétirányú. Egyrészt azt célozza, hogy a TCR kategóriáját ne kereskedelmi célokra használják fel az egyes vállalkozások. Másrészt ösztönözni kívánja a vállalkozásokat TCR-ek közzétételére, annak pozitív társadalmi következményei miatt.

Reklám és televíziós vásárlás a lineáris médiaszolgáltatásban

33. §

(1) A lineáris médiaszolgáltatásban a reklám és a televíziós vásárlás más média-tartalmaktól való megkülönböztetésének módja

a) audiovizuális médiaszolgáltatásban közzétett reklám és televíziós vásárlás esetében az optikai vagy akusztikus módon történő,

b) audiovizuális médiaszolgáltatásban közzétett televíziós vásárlási műsorablak esetében az optikai és akusztikus módon történő,

c) rádiós médiaszolgáltatás esetében az akusztikus módon történő figyelemfelhívás.

(2) A lineáris médiaszolgáltatásban a műorszám megszakításával közzétett reklám és televíziós vásárlás – figyelembe véve a műorszámon belüli természetes szüneteket, a műorszám időtartamát és jellegét – nem sértheti indokolatlan mértékben a műorszám egységét, valamint a műorszám szerzői vagy szomszédos jogi jogosultjának jogát vagy jogos érdekét.

(3) Nem lehet reklámmal vagy televíziós vásárlással megszakítani azt a lineáris médiaszolgáltatásban közzétett műorszámot, amely

a) politikai híreket tesz közzé vagy politikai tájékoztatást tartalmaz, és időtartama nem haladja meg a harminc percet,

b) tizennégy év alatti kiskorúakhoz szól, és időtartama nem haladja meg a harminc percet,

c) nemzeti ünnepek hivatalos eseményeiről tudósít,

d) vallási, illetve egyházi tartalmú, ide nem értve a filmalkotásokat.

(4) A lineáris médiaszolgáltatásban közzétett reklám, televíziós vásárlás és a műsorelőzetes, valamint a reklám és a televíziós vásárlás és a műsorelőzetes közzétételét akusztikus módon jelző figyelemfelhívás átlagos vagy a néző és hallgató által érzékelt hangereje nem lehet nagyobb, mint a környező műsorszámoké.

(5) Virtuális reklám lineáris audiovizuális médiaszolgáltatásban csak úgy tehető közzé, ha közzétételére a médiaszolgáltató az érintett műsorszámot közvetlenül megelőzően, illetve közvetlenül a műsorszámot követően is – optikai vagy akusztikus módon – felhívja a figyelmet. E kötelezettség nem terjed ki azon műsorszámokra, amelyeket nem maga a médiaszolgáltató vagy tulajdonosának befolyásoló részesevé mellett működő más médiaszolgáltató vagy műsorkészítő vállalkozás készített vagy rendelt meg.

(6) Nem lehet virtuális vagy osztott képernyős reklámot közzétenni az olyan, lineáris audiovizuális médiaszolgáltatásban közzétett műsorszámokban, amely

a) politikai hírt vagy politikai tájékoztatást tartalmaz, és időtartama nem haladja meg a harminc percet,

b) tizenégy év alatti kiskorúakhoz szól, és időtartama nem haladja meg a harminc percet,

c) nemzeti ünnepek hivatalos eseményeiről tudósít,

d) vallási, illetve egyházi tartalmú, vagy

e) dokumentumfilm, és időtartama nem haladja meg a harminc percet.

(7) Az osztott képernyős reklámot a lineáris audiovizuális médiaszolgáltatásban a műsorszámától vizuális megjelenítésében jól felismerhetően elkülönítve, legfeljebb a képernyő területének felén, a reklám jellegének a képernyőn való, jól látható feltüntetése mellett lehet közzétenni.

Az AVMS irányelv liberalizációs rendelkezéseinek hatásai közül az egyik legmarkánsabbnak tekinthető a klasszikus reklám (televíziós vásárlás) közzétételének módjára vonatkozó szabályozásban bekövetkezett változás. A korábbi magyar szabályozás szerint ugyanis reklámokat főszabályként a műsorszámok között és blokkokban lehetett közzétenni [ld. Rttv. 15. § (1) bek. b) pont, 17. § (1) bek.], és ehhez a főszabályhoz járult a műsorszámok reklámmal történő megszakítása, és annak részletszabályai. Az új szabályozás ezt a főszabályt, kötelezettséget – a közszolgálati és közösségi médiaszolgáltatás kivételével [Mttv. 36. § (3) bek.] – megszüntette.

A közzététel vonatkozásában [Mttv. 33. § (1) bek.] a megkülönböztetés módjával kapcsolatban felmerülhet a kérdés, hogy szükséges-e feltétlenül az eddig kötelező nyitó-záró szignálokat használni, mivel – ellentétben a korábbi szabályozással [Rttv. 15. § (1) bek. a) pont] – az Mttv. nem rendelkezik erről. A helyes válasz erre a kérdésre az, hogy a reklámok jelölésénél nem csak az Mttv. 33. § (1) bekezdését (optikai vagy akusztikus figyelemfelhívás), hanem az Smtv. 20. § (1) bekezdését is figyelembe kell venni (a kereskedelmi közleménynek könnyen felismerhetőnek kell lennie). Televízióban az elkülönítés szabályának azok az optikai vagy akusztikus megoldások tesznek eleget, amelyek egyrészt megfelelően elkülönítik a reklámot a szerkesztett tartalomtól, másrészt egyértelműen felismerhetővé teszik a néző számára, hogy természetét, célját tekintve milyen üzenetet lát.

A korábbi szabályozásnak megfelelően megmaradt a reklámmegszakításokkal szemben a műsorszám integritását védő szabály, továbbá azon műfaji tilalmak köre is – kivéve a dokumentumfilmekre vonatkozó korlátozást –, melyek esetében nem szakíthatók meg a műsorszámok [Mttv. 33. § (2)–(3) bek.]. Ugyanakkor, a korábbi szabályozástól eltérően, az európai szabályozás liberalizációs tendenciájának köszönhetően, az Mttv. nem követeli meg már, hogy az egyes megszakítások között minimum 20 percnél el kell telni.

Az Mttv.-ben megjelenik egy, a korábbi szabályozáshoz képest új fogyasztóvédelmi szabály, amely egyes kereskedelmi közlemények és azokra történő figyelemfelhívásának hangerejét kívánja a műsorkörnyezet szintjére hozni [Mttv. 33. § (4) bek.]. Az Mttv. tulajdonképpen egy régi fogyasztóvédelmi igényre reagált. Amint arra egy, a médiahatóság keretében született tanulmány rámutat (Pelczér Tamás: Műsorjelek hangosságának ingadozásai, szubjektív megítélésük és értékelésük, forrás: http://adattar.nmhh.hu/files/musorjelek_hangossaga.PDF), a hangerővel kapcsolatos panaszok nem elszigetelten jelentkeznek, és nem is csupán néhány ráérő laikustól származnak. A probléma elterjedtségére és nagyságára utal, hogy világszerte számos, televízió- és rádiótársaságokat tömörítő szervezet foglalkozik vele. Az érvényben lévő szabályozások sok esetben már ma is kikötik, hogy a reklámok nem lehetnek zavaróan hangosak, illetve a kisugárzott hang teljesítménye nem növekedhet meg a reklámok alatt a műsorkörnyezethez viszonyítva. A Médiatanács ennek megfelelően egy olyan aloldalt hozott létre honlapján (www.mediatanacs.hu), amelyen az országos kereskedelmi, valamint a közszolgálati lineáris audiovizuális médiaszolgáltatók műsorjeleinek hangosságát, illetve a kritikus ugrásokat nemzetközi szabványok, ajánlások és tapasztalatok alapján elemezi, és nyilvánossá teszi.

A virtuális reklám az új reklámozási technikák egyike, melynek utat nyitott az uniós szabályozás (Mttv. 203. § 72. pont). A virtuális reklám lényege, hogy a reklám megjelenik a műsorszámban. Újdonsága ellenére, a virtuális reklám közzétételére is vonatkoznak az általános közzétételi szabályok. Az Mttv. a közzétételi kötelezettségek tekintetében aszerint tesz különbséget, hogy az adott virtuális reklámot ki teszi közzé, azaz hasonló a helyzet, mint a termékelhelyezés esetében [31. § (3) bek.]. A médiaszolgáltatónak a legtöbb esetben nincs ráhatása az adott műsorszámban elhelyezett virtuális reklámokra. A közzétételi tilalmak hasonlóak, mint a klasszikus reklám (televíziós vásárlás) esetében, de itt a lista már a dokumentumfilmekkel is kiegészül [33. § (6) bek.].

Az osztott képernyős reklám, csakúgy mint a virtuális reklám, az új reklámozási technikák közé tartozik. Annyiban tér el a hagyományos reklámtól, hogy kereskedelmi közleménynek nem minősülő műsorszám közzététele alatt teszik közzé, azaz nem műsorszámok között, előtte, utána, vagy azokat megszakítva (Mttv. 203. § 53. pont). Ez azt jelenti, hogy a közzététel felismerhetősége és az elkülönítés generális szabályának a műsorszámmal párhuzamosan (egyidejűleg) kell eleget tenni. A médiaszolgáltató tehát minden olyan megoldással eleget tesz a közzététel fenti előírásnak, amely a közönség számára egyértelművé teszi, hogy a képernyő mely felületén, milyen jellegű kereskedelmi üzenetet lát.

34. §

(1) Lineáris médiaszolgáltatásban közzétett sport- és más olyan műsorszámokban, amelyben természetes szünetek vannak, reklám – az osztott képernyős reklám és a virtuális reklám kivételével – kizárólag a részek között és a szünetekben tehető közzé.

(2) A lineáris audiovizuális médiaszolgáltatásban közzétett, harminc percnél hosszabb filmalkotás és a hír- vagy politikai tájékoztató műsorszám reklámmal vagy televíziós vásárlással – a sorozat, valamint a dokumentumfilm kivételével – harminc perces időszakonként egyszer szakítható meg, beleértve a reklámok és a műsorelőzetesek időtartamát is.

A 33. §-sal kapcsolatban kitértünk arra, hogy az új szabályozás a reklámok vonatkozásában nem a műsorszámok között történő közzétételből indul ki, mint azt tette a korábbi szabályozás. Ez alól kivételt képeznek a sport- és más olyan műsorszámok, melyekben van természete-

tes szünet, itt kizárólag ezekben a szünetekben tehető közzé klasszikus reklám [Mttv. 34. § (1) bek.]. Az új reklámozási technikák esetében ez a szabály jellegénél fogva nem értelmezhető. A vizsgált szabály érdekessége, hogy korábban ez a közszolgálati műsorszolgáltatókra és közműsor-szolgáltatókra vonatkozott, enyhítést adva a szigorúbb közzétételi szabályok alól.

Kérdésként merülhet fel, hogy mi minősül természetes szünetnek. Itt az lehet irányadó szempont a sportközvetítések során, hogy egy adott sportág hivatalos (nemzetközi szövetség által elfogadott) játékszabályában rögzítve van-e a játék megszakítása. Erre a következtetésre jutott például a szlovák médiaszabályozó-hatóság (*Rada pre vysielanie a retransmisiu*) a jégkorong-közvetítések reklámmal történő megszakításával kapcsolatban hozott értelmező állásfoglalásában, amikor a szlovák közszolgálati televízió (STV) reklámozási gyakorlatát vizsgálta a 2003-as finn hoki-világbajnokság mérkőzései alatt. Az STV a jégkorongmeccs rövid megszakításaiba reklámokat illesztett be a harmadok alatt, amikor a játék állt. A játék szabályrendszeréből adódó, előre várható szünetek (szünet, térfélcseré, időkérés stb.) tehát „természetes” szünetnek minősülnek, míg a sérülések, szabálytalanságok, váratlan események miatti szükségszerű játékmegszakítások nem.

Mivel azonban a 2011. január 1-jétől hatályos szabályok utat engedtek osztott képernyős reklámnak, amely a sportműsorszámokban – a műsorszám egységét indokolatlan mértékben nem sértő módon – bármikor közzétehető, ezért ez a probléma megoldódni látszik. Utóbbi megoldás védi a fogyasztót is, hiszen a néző ugyanúgy kíváncsi a sporteseménnyel szorosan összefüggő, annak szerves részét képező eseményekre (váratlanul megszakító történések, az időkérés, térfélcserére stb.), mint a „tisza” játékidő történéseire.

Ami a megszakítások gyakoriságát illeti, az uniós szabályozás további liberalizációt hozott ezen a téren [Mttv. 34. § (2) bek.]. A korábbi ún. 45 perces szabályt felváltotta a 30 perces, ami a műsorszámok reklámmal történő megszakítása gyakoriságának ad teret, különösen, ha figyelembe vesszük azt, hogy az egyes megszakítások közötti kötelezően tartandó 20 perces szabályt is eltörölte.

Az Mttv. elemzett rendelkezése tehát a megszakítások számát jelöli ki a nevesített műsortípusok időtartamának függvényében. A törvény a műsorszámok időtartamába beleszámítja a megszakítások során sugárzott reklámok és műsorelőzetesek időtartamát is. Így a megszakítás szabályai az alábbiak szerint foglalhatók össze:

- a nevesített műsorszám típusok akkor szakíthatók meg reklámmal, ha nettó időtartamuk meghaladja a 30 percet;
- ha a műsorszám reklámmal és műsorelőzetessel számított időtartama 31 és 59 perc között van, akkor egy megszakítás, ha 60 és 89 perc között van, akkor két megszakítás, ha 90 és 119 perc között van, akkor három megszakítás helyezhető el a programban;
- mivel a 20 perces szabályt az Mttv. eltörölte, a megszakítás bárhol elhelyezhető, akár egymást időben szorosan követően is;
- mivel a műsorszám időtartamába a reklámok és az – időben nem korlátozott – műsorelőzetesek is beleszámítanak, egy „nettó” 110 perces film (amely a fenti, „tisza” számítás szerint háromszor lenne megszakítható), a hozzáadódások miatt könnyen lehet, hogy ennél többször is megszakíthatóvá válik.

Ami a 30 perces korlátozás alóli kivételeket illeti, az Európai Bíróság egy ítéletében (Case C-245/01. RTL Television GmbH v Niedersächsische Landesmedienanstalt für privaten Rundfunk) megállapította, hogy ahhoz, hogy egy műsorszám sorozatnak minősüljön (és ezáltal alkalmazhatóak legyenek a TVWF irányelv kivételt képező megszakítási szabályai) az egyes epizódok között „lényegi kapcsolat” (közös elemek/összetevők a szóban forgó filmek tartalmának vonatkozásában) kell, hogy legyen, mely a cselekmény fejlődésének, illetve egy vagy több szereplő újra megjelenésének következtében alakul ki.

35. §

(1) A lineáris médiaszolgáltatásban közzétett reklámok időtartama egyetlen, egész órától egész óráig tartó időszakon belül sem haladhatja meg a tizenkét percet, beleértve az osztott képernyős reklámot, a virtuális reklámot, valamint – a (2) bekezdés e) pontban foglalt kivétel mellett – a más médiaszolgáltatás műsorszámainak népszerűsítését.

Az új szabályozás nem változtatott a korábbi szabályozás egy órára vetített reklámidő mértékén, ugyanakkor a napi reklámidőkeretre vonatkozó szabályozást (20%-os szabály) a liberalizáció eredményeképpen megszüntette. Az Mttv. 35. § (1) bekezdése ugyanakkor egyértelművé teszi, hogy a reklámidőbe be kell számítani az új reklámozási technikákkal közzétett reklámok időtartamát is.

Újdonság a reklámidő számításának módszere, amely az ún. „természetes órát” veszi alapul, mely szerint a műsorkezdéstől az egy órát a természetes órának (natural clock hour, értsd: .0 perctől .59 percig) megfelelően számoljuk. Korábban az Rttv. az ún. „csúszó óra” (overlapping clock hour) alapján, azaz nem egész órától kezdve (pl. 4.44-től 5.43-ig) számolta az 1 órát.

A reklámidő szempontjából jelentős, hogy miként számoljuk a reklám hosszát. A médiahatóság korábbi gyakorlat [280/1997. (XI. 26.) ORTT állásfoglalás] egyértelművé tette, hogy csak tiszta reklámidőt számít, azaz a reklámidőbe nem számít bele a reklámfőcím, azaz a reklám elejének és végének jelzése.

35. §

(2) Az (1) bekezdésben foglalt időbeli korlátozás nem terjed ki

- a) a televíziós vásárlási műsorablakra,**
 - b) a politikai reklámra,**
 - c) a közérdekű közleményre,**
 - d) a társadalmi célú reklámra,**
 - e) a médiaszolgáltatás saját műsorszámáról vagy a médiaszolgáltató, illetve tulajdonosának befolyásoló részesedése mellett működő más médiaszolgáltatás műsorszámáról közzétett műsorelőzetesre,**
 - f) a 26. § (2) bekezdés szerinti támogatói közleményekre,**
 - g) a termékmegjelenítésre,**
 - h) a képűjságra, ha helyi médiaszolgáltatásban teszik közzé,**
 - i) azon virtuális reklámra, amely olyan műsorszámokban jelenik meg, amelyet nem maga a médiaszolgáltató vagy tulajdonosának befolyásoló részesedése mellett működő más médiaszolgáltató vagy műsorkészítő vállalkozás készített vagy rendelt meg,**
 - j) a kizárólag reklámot és televíziós vásárlást közlétező médiaszolgáltatóra,**
 - k) a kizárólag a médiaszolgáltatót vagy annak más médiaszolgáltatását reklámozó lineáris audiovizuális médiaszolgáltatásra,**
 - l) a médiaszolgáltatást magát, vagy a médiaszolgáltatásban közzétett műsorszámokat kiegészítő termékek reklámozását szolgáló közleményekre.**
- (3) A televíziós vásárlási műsorablak közzétételére fordított műsoridő nem haladhatja meg a naptári naponként számított három órát, ide nem értve az elsősorban televíziós vásárlást vagy televíziós vásárlási műsorablakokat közlétező tematikus médiaszolgáltatás műsoridejét.**

Az Mttv. 35. § (2) bekezdése azokat az eseteket rögzíti, amelyek nem terhelik a 12 perces reklámidőkeretet. Az Mttv. 35. § (3) bekezdése a korábbi szabályozáshoz képest a televíziós vásárlási műsorablak közzétételére vonatkozó napi műsoridőt egy órával megnövelte.

Reklám és közérdekű közlemény a közszolgálati és a közösségi médiaszolgáltatásban

36. §

(1) A közszolgálati médiaszolgáltató lineáris médiaszolgáltatásában közzétett reklám és televíziós vásárlás időtartama egyetlen egész órától egész óráig tartó időszakon belül sem haladhatja meg a nyolc percet, míg a közösségi médiaszolgáltatásban közzétett reklám és televíziós vásárlás időtartama egyetlen egész órától egész óráig tartó időszakon belül sem haladhatja meg a hat percet.

(2) A reklám (1) bekezdésben meghatározott időtartamába a közszolgálati médiaszolgáltatás esetében a reklámtartalmú képűjság közzététele is beleszámít.

(3) Közszolgálati és közösségi médiaszolgáltatásban reklám csak műsorszámok – összetett, több részből álló műsorszámokban az egyes műsorszámok – között, illetve műsorszámok előtt vagy után tehető közzé. A sport- és más olyan közvetítésekben, amelyekben természetes szünetek vannak, a reklám a részek között és a szünetekben is közzétehető.

(4) A közszolgálati és a közösségi médiaszolgáltatásban közzétett hír- és politikai tájékoztató műsorszámokban rendszeresen szereplő bemondók, riporterek, hírolvasók nem jelenhetnek meg vagy szerepelhetnek bármely médiaszolgáltatásban közzétett reklámban – ide nem értve a közszolgálati médiaszolgáltatás önreklámját –, illetve politikai reklámban.

(5) Közszolgálati és közösségi médiaszolgáltatásban osztott képernyős reklám és virtuális reklám csak sportműsorszámok közvetítéséhez kapcsolódóan tehető közzé.

(6) A közszolgálati médiaszolgáltató köteles a legnagyobb éves átlagos közönségaránnyal rendelkező médiaszolgáltatásának teljes műsorideje tekintetében kétóránként – egész órától egész óráig tartó időszakon belül – két perc műsoridőt közérdekű közlemények közzétételének céljára fenntartani. E rendelkezés nem vonatkozik azon egész órától egész óráig tartó időszakokra, amikor kétórásnál hosszabb, jellegénél fogva nem megszakítható műsorszám kerül közzétételre. Közérdekű közlemény közzétételére irányuló igény hiányában ez az időtartam más műsorszámokkal is kitölthető. A 32. § (6) bekezdés szerinti közérdekű közleményt – amennyiben ez a katasztrófavédelmi szerv döntése alapján indokolt, és e döntést a médiaszolgáltatóval kellő időben közölték – a közszolgálati médiaszolgáltató köteles műsorának megszakításával közzétenni. Az e bekezdésben foglalt kötelezettség a közösségi médiaszolgáltatás médiaszolgáltatóját is terheli.

A közszolgálati és a közösségi médiaszolgáltatás esetében is igazak a reklámidő számításával a 35. § összefüggésében tett megállapítások. A jogalkotó a korábbi szabályozáshoz képest ezen médiaszolgáltatási típusok esetében részben növelte a műsoridő egy órájára vetített reklámidőt nagyságát, a közszolgálat esetében 8 percre, a korábbi 6 perchez képest [Mttv. 36. § (1) bek.]. A közösségi médiaszolgáltatás fogalma a korábbi szabályozás (Rttv.) több médiaszolgáltatási típusát foglalja össze egy kategóriában [Mttv. 66. § (1) bek.]. Így a korábbi fo-

galmakat használva a reklámidő a nem nyereségérdekelt médiaszolgáltatások esetében duplájára nőtt, míg a közműsor-szolgáltatás esetében a korábbival azonos maradt.

Az általános szabályokkal ellentétben a közszolgálati és közösségi médiaszolgáltatásban nem lehet reklámmal megszakítani a műorszámot, azaz a korábbi szabályozás maradt érvényben [Mttv. 36. § (3) bek.]. Az Mttv. 34. § (1) bekezdésének szabálya az Mttv. 36. § (3) bekezdésének második mondatában a közszolgálatra és közösségi médiaszolgáltatásra vonatkozó szigorúbb közzétételi szabályok enyhítéseként jelenik meg.

A közszolgálati és közösségi médiaszolgáltatók függetlenségének védelmét hivatott szolgálni az Mttv. 36. § (4) bekezdésben foglalt rendelkezés. A szabály a korábbi médiatörvényből került átemelésre [Rttv. 10. § (4) bek.].

Az Mttv. 36. § (5) bekezdése a főszabályhoz képest az új reklámozási technikák alkalmazását a közszolgálati és közösségi médiaszolgáltatásban csak a sportműorszámok esetében engedélyezi.

Az Mttv. közérdekű közleményekre vonatkozó általános szabályaihoz (Mttv. 32. §) képest a törvény további követelményt támaszt a közszolgálati és közösségi médiaszolgáltatóval szemben [Mttv. 36. § (6) bek.]. A többletkötelezettség tulajdonképpen azt jelenti, hogy a közszolgálati médiaszolgáltatónak műsorszerkezetében rendelkezésre kell tartania közérdekű közlemények közzétételére műsoridőt. A kötelezettség ugyanakkor nem sértheti a közszolgálatban a műorszámok megszakításának tilalmát, ami egyben a szerkesztői szabadságot is érinti, kivéve a katasztrófahelyzeteket.

Közzétételi kötelezettség

37. §

(1) A médiaszolgáltatónak folyamatosan hozzáférhetővé kell tennie a nyilvánosság számára

a) nevét vagy cégnevét,

b) címét vagy székhelyét, illetve postai levelezési címét,

c) elektronikus levelezési címét,

d) telefonos elérhetőségét,

e) a vele szemben médiaigazgatásra vonatkozó szabály megsértése miatti eljárásra hatáskörrel rendelkező szabályozó vagy felügyeleti szervek nevét és elérhetőségét,

f) a vele szembeni eljárásra általuk felhatalmazott szakmai önszabályozó testületek nevét és elérhetőségét.

(2) A médiaszolgáltató az (1) bekezdésben meghatározott adatokat valamennyi, a médiaszolgáltatáshoz kötődő internetes honlapján és teletext oldalán köteles közzétenni, amennyiben rendelkezik ezek valamelyikével. Lekérhető médiaszolgáltatás esetében a szolgáltatás elérési helyén is közzé kell tenni ezen adatokat. A médiaszolgáltató köteles továbbá biztosítani, hogy az érdeklődők az a)–c) és e)–f) pontban meghatározott adatokról telefonon is tájékoztatást kaphassanak.

Az Mttv. 3. §-a szerint a médiaszolgáltató felelősséggel tartozik az Mttv.-ben foglalt rendelkezések betartásáért. A nézők, illetve hallgatók (a nyilvánosság) számára különösen fontos, hogy amennyiben egy médiaszolgáltatás kapcsán az Mttv. (vagy más jogszabály, előírás) rendelkezéseinek megsértését észlelik, birtokában legyenek azoknak az információknak, hogy esetleges panaszikkal hová fordulhatnak, hogyan létesíthetnek közvetlen és tényleges kapcsolatot a médiaszolgáltatóval, illetve szükség esetén a hatáskörrel rendelkező szabá-

lyező vagy felügyeleti szervekkel, valamint az ön- és társszabályozó testületekkel. Az AVMS irányelv 5. cikke úgy rendelkezik, hogy az audiovizuális médiaszolgáltatóknak egyszerűen, közvetlenül és folyamatosan hozzáférhetővé kell tenniük a szolgáltatás igénybevevői számára bizonyos adatokat elérhetőségeikre vonatkozóan. Ezzel összhangban az Mttv. is alapvető adatok közzétételét kívánja meg a médiaszolgáltatóktól, amelyek – hasonlóan az Mttv. 46. § (9) bekezdése által előírt impresszumban kötelezően feltüntetendő adatokhoz – nem csak médiajogi szempontból, hanem az egyéb, polgári és büntető jogi jogkövetkezmények alkalmazhatósága miatt is fontosak lehetnek a nyilvánosság tagjai számára.

A meghatározott adatok folyamatos hozzáférhetővé tételének módjára nézve a 37. § (1) bekezdése nem tartalmaz előírást, amennyiben azonban egy médiaszolgáltató a médiaszolgáltatásához kötődő internetes honlappal vagy teletext oldallal rendelkezik, köteles ezeken a felületeken is közzétenni a kívánt adatokat. Lekérhető médiaszolgáltatások esetében a szolgáltatás elérési helyén a legcélszerűbb a közzététel, ennek megfelelően ezt kötelezettségként elő is írja az Mttv. Valamennyi érdeklődőnek joga van továbbá ahhoz, hogy telefonon is tájékoztatást kapjon a meghatározott adatokról. Ez a technikai fejlődés előrehaladtával indokolt rendelkezés valóban közvetlen és különösen gyors tájékoztatást tesz lehetővé, amely egyúttal az esetleges jogsértések elleni fellépéshez, valamint a jogsértés megszüntetéséhez szükséges időtartamot is csökkenti.

A médiaszolgáltatók nevére és elérhetőségére vonatkozó adatok a hatóság által vezetett nyilvántartásból is megismerhetők, és a hatóság internetes honlapjáról is elérhetők [Mttv. 41. § (6) bek.], a nyilvánosság számára egyértelműen hozzáférhető adatok körébe tartoznak.

A jelentős befolyásoló erővel rendelkező médiaszolgáltatók közérdekű kötelezettségei

38. §

(1) A jelentős befolyásoló erővel rendelkező (a továbbiakban: JBE) lineáris audiovizuális médiaszolgáltató valamennyi munkanapon reggel 07 óra és 08 óra 30 perc között legalább tizenöt perc hosszúságú hírműsorszámot vagy általános tájékoztató műsorszámot, továbbá valamennyi napon 18 óra és 21 óra között legalább húsz perc hosszúságú önálló hírműsorszámot, a JBE lineáris rádiós médiaszolgáltató pedig valamennyi munkanapon reggel 06 óra 30 perc és 08 óra 30 perc között legalább tizenöt perc önálló hírműsorszámot köteles egybefüggően szolgáltatni. A más médiaszolgáltatótól átvett, illetve a demokratikus közvélemény tájékoztatását nem szolgáló, bűnügyi tematikájú híryananyag vagy tudósítás a hírműsorszám időtartamának húsz százalékánál éves átlagban nem lehet hosszabb terjedelmű.

(2) A JBE lineáris médiaszolgáltató az (1) bekezdésben és a 32. § (6) bekezdésben foglalt kötelezettségének köteles a legnagyobb éves átlagos közönségaránnyal bíró médiaszolgáltatásában eleget tenni.

(3) A JBE lineáris médiaszolgáltató a digitális műsorterjesztéssel terjesztett valamennyi médiaszolgáltatása során köteles biztosítani, hogy a 19 óra és 23 óra között közzétett, eredetileg nem magyar nyelven készített filmalkotások és filmsorozatok legalább egynegyede eredeti nyelven, magyar felirattal is elérhető legyen, ideértve a 23 óra előtt elkezdődő, de azt követően véget érő műsorszámokat is.

Hallási fogyatékkal élők számára hozzáférhető műsorszámok

39. §

(1) Az audiovizuális médiaszolgáltatás médiaszolgáltatójának törekednie kell arra, hogy műsorszámait fokozatosan hozzáférhetővé tegye a hallási fogyatékkal élők számára.

(2) A közszolgálati, illetve – legnagyobb éves átlagos közönségaránnyal rendelkező médiaszolgáltatása vonatkozásában – a JBE lineáris audiovizuális médiaszolgáltató köteles biztosítani, hogy valamennyi

a) közérdekű közlemény, hírműsorszám és politikai tájékoztató műsorszám,

b) filmalkotás, valamint a hallási fogyatékkal élő személyek számára készített műsorszám naptári naponként

ba) 2011. évben legalább négy órán keresztül,

bb) 2012. évben legalább hat órán keresztül,

bc) 2013. évben legalább nyolc órán keresztül,

bd) 2014. évben legalább tíz órán keresztül,

be) 2015. évtől teljes egészében

magyar nyelvű felirattal – például teletext szolgáltatáson keresztül – vagy jelnyelvi tolmácsolással is elérhető legyen.

c) A feliratozással, illetve jelnyelvi tolmácsolással megkezdett műsorszámot – a műsorszám egységét nem sértve – a médiaszolgáltató köteles annak teljes időtartama alatt feliratozni, illetve jelnyelvi tolmácsolással ellátni.

d) A feliratozott műsorszámok előtt a médiaszolgáltatásban jelezni kell, hogy az érintett műsorszám az említett formában is elérhető a médiaszolgáltatáshoz kapcsolódó teletext szolgáltatáson. A műsorszámok szövege feliratozott változatának pontosnak kell lennie, a képernyő történéseivel szinkronban kell állnia.

A JBE szolgáltatókat a törvény alapján meghatározott kötelezettségek terhelik. A JBE szolgáltatók azonosítására irányuló eljárás a Médiatanács folytatja le, amely eljárásban hozott hatósági határozat vagy hatósági szerződés jogerőre emelkedését követő év január 1. napjától terhelik a JBE szolgáltatót az Mttv.-ben foglalt kötelezettségek a törvényben, illetve a hatósági határozatban vagy hatósági szerződésben részletezett tartalommal és módon. (A JBE azonosítási eljárás jogelméleti alapjairól, az eljárás menetéről lásd a 67–70. §-ok hoz írtakat.)

A JBE szolgáltatók kötelezettségeit összességében az Mttv. 32. és 38–39. §-aiban foglalt kötelezettségek jelentik. Látható, hogy ezen kötelezettségek egy része (32. § és 39. §-okban foglalt kötelezettségek) nemcsak a JBE szolgáltatókat, hanem más médiaszolgáltatókat (közszolgálati és közösségi médiaszolgáltatókat) is terhel, mégpedig a JBE szolgáltatókkal szemben *ex lege* alapon.

A JBE kötelezettségek egy része nem új keletű, a 38. § (1) bekezdésében és a 39. §-ban foglalt kötelezettségek már az Rttv.-ben is megtalálhatóak voltak azonos vagy hasonló formában (Rttv. 8. és 8/A. §-ok), míg másik részük kizárólag a közszolgálati műsorszolgáltatót és/vagy a közműsor-szolgáltatót terheltek [Rttv. 23. § (2) bekezdés], vagy nem jelentek meg kötelezettséggként.

A 38. § (1) bekezdésben foglalt kötelezettség az Rttv. 8. § (3) bekezdésében foglalt kötelezettség átvételét és kibővítését jelenti. Míg az Rttv. szerint az országos televízió főműsoridőben legalább húsz perc önálló hírműsort volt köteles egybefüggően szolgáltatni, addig a JBE televíziós médiaszolgáltatónak ez a kötelezettsége a munkanapok reggelére is kiterjed (legalább tizenöt percben), főműsoridőben pedig változatlanul minimum húsz perc maradt. A reggeli időszámban a JBE-nek minősülő rádiókra – a korábbiakhoz hasonlóan – is

kiterjed a kötelezettség. Fontos szabály, hogy a JBE szolgáltató ennek a kötelezettségének mindig a legnagyobb éves átlagos közönségaránnyal bíró médiaszolgáltatásában köteles eleget tenni. Ez a szabály egyszerre védi a nézőt/hallgatót és a JBE szolgáltatót. A néző/hallgató egyrészt így nem szembesülhet azzal, hogy a több médiaszolgáltatással rendelkező JBE szolgáltató valamely kis nézettségű tematikus csatornán ad hírműsort a legnézettebb médiaszolgáltatása helyett. Másik oldalról viszont a JBE szolgáltató sem kényszerül arra, hogy valamennyi médiaszolgáltatása tekintetében hírműsort legyen köteles szolgáltatni.

A 38. § (3) bekezdésben szabályozott kötelezettség új – az Rttv. által nem ismert kötelezettséget takar – és nyilvánvalóan a magyar nézők/hallgatók európai átlaghoz történő nyelvtudásbeli felzárkóztatását szolgálja. Bár a kötelezettség megvalósítása a JBE szolgáltatóktól többlet-erőforrásokat és költségeket követel meg, a közpolitikai célt a jogalkotó erősebbnek ítélte, mint a megvalósítás miatt a JBE szolgáltatóknál a költségek folytán jelentkező hátrányokat.

A 39. §-ban foglalt kötelezettség gyakorlatilag az Rttv. 8/A. §-ában foglalt kötelezettség teljes körű továbbélését jelenti. Míg az Rttv. alapján ez a kötelezettség közszolgálati, illetve az országos televíziós műsorszolgáltatót terhelte, az Mttv. alapján mind a közszolgálati, mind a JBE lineáris audiovizuális médiaszolgáltató köteles eleget tenni. A JBE szolgáltatónak e kötelezettségét a hírműsor-szolgáltatáshoz hasonlóan a legnagyobb éves átlagos közönségaránnyal rendelkező médiaszolgáltatása vonatkozásában kell teljesítenie.

A kiegészítő médiaszolgáltatásokra vonatkozó szabályok

40. §

A kiegészítő médiaszolgáltatásokra az Smtv. 14–18. §-át, 19. § (2) bekezdését, valamint 20. §-át megfelelően alkalmazni kell.

Az Mttv. 203. § 23. pontjában meghatározott kiegészítő médiaszolgáltatásokra (pl. elektronikus műsorkalauz, teletext) is vonatkozik néhány alapvető, az Smtv. által rögzített tartalmi előírás. Így a kiegészítő médiaszolgáltatások által közzétett médiatartalom

- tiszteletben kell, hogy tartsa az emberi méltóságot, valamint abban tilos a megalázó, kiszolgáltató helyzetben lévő személyek öncélú és sérelmes bemutatása (Smtv. 14. §);
- készítésekor is tiszteletben kell tartani a nyilatkozat visszavonásához való jogot (Smtv. 15. §);
- szolgáltatója is köteles tiszteletben tartani a Magyar Köztársaság alkotmányos rendjét, és az emberi jogokat (Smtv. 16. §);
- nem lehet alkalmas gyűlölet keltésére, illetve kirekesztésre (Smtv. 17. §);
- nem lehet alkalmas a magánélet megsértésére (Smtv. 18. §);
- bizonyos tartalmak a kiskorúak védelmére tekintettel megállapított szabályoknak megfelelően tehetőek hozzáférhetővé [Smtv. 19. § (2) bek.];
- a kereskedelmi közleményekre és reklámokra vonatkozó előírásoknak meg kell, hogy feleljen (Smtv. 20. §).

JOGOSULTSÁG A MÉDIASZOLGÁLTATÁSRA ÉS A SAJTÓTERMÉKEK KIADÁSÁRA

A piacra lépési jogosultság lehetőségei az Rttv. hatálybalépése óta eltelt időszakban alaposan kibővültek, az állami frekvenciát használó analóg médiaszolgáltatás korábbi kiemelt helyzete megszűnt. Ennek megfelelően logikus lépés, hogy az Mttv. – megfordítva az Rttv. sorrendiségét – a bejelentéssel, nyilvántartásba vétellel keletkező médiaszolgáltatási jogosultságot szabályozza elsőként. Itt szerepelnek a sajtótermékek kiadásához és a kiegészítő médiaszolgáltatások folytatásához kapcsolódó regisztrációs szabályok is. A nyilvántartásba vétel csak a lineáris médiaszolgáltatásoknál feltétele a tevékenység megkezdésének, valamennyi más médiatartalom-szolgáltató megkezdheti a működést nélküle is (ez esetben utólagos regisztrációra van szükség, de a tevékenységet enélkül is végezheti, regisztráció hiányában azonban jogsértést követ el). A bejelentésnél csak formai kritériumokat és adatközlést ír elő a törvény, a kötelezettség tartalmi vizsgálatot nem foglal magában [az Smtv. 5. § (1) bekezdésének megfelelően].

Általános rendelkezések

41. §

(1) Az e törvény hatálya alá tartozó, a Magyar Köztársaságban letelepedett médiaszolgáltató által nyújtott lineáris médiaszolgáltatás bejelentés és a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Hivatala (a továbbiakban: Hivatal) általi hatósági nyilvántartásba vétel után végezhető, kivéve azon állami tulajdonban lévő korlátozott erőforrásokat igénybe vevő analóg lineáris médiaszolgáltatásokat, amelyek a Médiatanács által kiírt és lebonyolított pályázaton való nyertessé nyilvánítás és szerződéskötés alapján végezhetők.

(2) Az e törvény hatálya alá tartozó, a Magyar Köztársaság területén letelepedett médiaszolgáltató által nyújtott lekérhető médiaszolgáltatást, kiegészítő médiaszolgáltatást és a Magyar Köztársaság területén letelepedett kiadó által kiadott sajtóterméket – a szolgáltatás, illetve a tevékenység megkezdését követő hatvan napon belül – nyilvántartásba vétel céljából be kell jelenteni a Hivatalhoz. A nyilvántartásba vétel nem feltétele e szolgáltatás, illetve tevékenység megkezdésének.

(3) A nyilvántartásba vételt kezdeményező bejelentő – e törvény keretei között – bármely természetes személy, jogi személy és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet lehet.

(4) A Hivatal nyilvántartást vezet

a) a lineáris audiovizuális médiaszolgáltatásokról,

b) a lineáris rádiós médiaszolgáltatásokról,

c) a médiaszolgáltatási jogosultságot pályázat útján elnyert audiovizuális médiaszolgáltatásokról,

d) a médiaszolgáltatói jogosultságot pályázat útján elnyert rádiós médiaszolgáltatásokról,

e) a lekérhető audiovizuális médiaszolgáltatásokról,

f) a lekérhető rádiós médiaszolgáltatásokról,

g) a kiegészítő médiaszolgáltatásokról,

h) a nyomtatott sajtótermékekről,

i) az internetes sajtótermékekről és hírportálokról.

(5) Ha a médiaszolgáltató lineáris és lekérhető szolgáltatást is nyújt, illetve ha a sajtóterméket kiadó nyomtatott és internetes sajtóterméket is megjelentet, köteles médiaszolgáltatásait, illetve sajtótermékeit külön-külön bejelenteni.

(6) A (4) bekezdés szerinti nyilvántartásoknak a médiaszolgáltatók, a sajtóterméket alapítók és kiadók nevére, elérhetőségére, valamint a médiaszolgáltatások és a sajtótermékek elnevezésére vonatkozó adatai nyilvánosak, és a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (a továbbiakban: Hatóság) internetes honlapjáról elérhetők. A Hatóság a médiaszolgáltatói, sajtótermék-kiadási tevékenység ellenőrzése céljából a természetes személy médiaszolgáltató, sajtóterméket alapító és kiadó természetes személyazonosító adatait kezeli a nyilvántartásból való törlésig.

(7) A lineáris médiaszolgáltatói jogosultság nem ruházható át.

Az Mttv. tárgyi hatálya alá tartozó médiaszolgáltatások és sajtótermékek vonatkozásában a hatóság az Mttv. 182. § és 184. §-ában egyértelműen meghatározott hatósági felügyeleti tevékenységet végez, az Mttv.-ben és az Smtv.-ben foglalt anyagi jogi normák érvényesülése, valamint a meghatározott jogalanyok általi jogszerű teljesítés biztosítása érdekében. (Mindez igaz a hatóság „speciális” felügyeleti eljárásaira – piacfelügyeleti eljárás, médiapiaci ágazati vizsgálat – is, ezen eljárásokban is a hatóság a jogszabályban konkrétan meghatározott jogalanyok, piaci szereplők irányában folytat ellenőrzést, illetve ennek eredménye alapján hoz közhatalmi aktust, hatósági döntést.) A hatósági felügyelethez nélkülözhetetlen, hogy a hatóság megfelelő ismerettel, naprakész, közhiteles nyilvántartással rendelkezzen az Smtv. és az Mttv. hatálya alá tartozó jogalanyokról. Amennyiben a médiaszabályozás nem tartalmazna regisztrációs kötelezettséget, akkor valamennyi felügyeleti típusú eljárásban a hatóságnak elsőként azt kellene tisztáznia, hogy milyen szolgáltatók tartoznak az egyedi hatósági felügyelet személyi hatálya alá, amely egyrészt a jogérvényesülés biztosítását jelentősen akadályozná, másrészt nem lenne garanciális, kiszámítható az érintett jogalanyok meghatározása tekintetében.

A 20/1997. (III. 19.) AB határozat megállapítása szerint „[a]z időszaki lap előállításának és nyilvános közlésének kötelező bejelentése, valamint nyilvántartásba vétele a sajtóigazgatásnak hagyományos és szükséges megnyilvánulása”. A bejelentés és nyilvántartásba vétel jelentőségének elismerése mellett ugyanakkor fontos hangsúlyt fektetni arra, hogy a törvény által előírt regisztráció pusztán formális, adminisztratív eljárás lehet. Ennek megfelelően az Mttv.-ben rögzített nyilvántartásba vétel sem jelenti a médiatartalom-szolgáltatás érdemi, tartalmi vizsgálatát, „engedélyezését”. A nyilvántartásba vétel során csak formális vizsgálatra van lehetőség, a hatóságnak nincs mérlegelési lehetősége a bejelentés elbírálását illetően, vagyis a törvény által előírt feltételek teljesítése esetén a hatóság köteles a médiatartalom-szolgáltatást nyilvántartásba venni, sőt a sajtótermékek bejelentése esetén a nyilvántartásba vétel nem tagadható meg. Az Mttv. tehát – a korábbi Stv. 14. § (1) bekezdésével ellentétben – nem biztosít mérlegelési lehetőséget, összhangban a 34/2009. (III. 27.) AB határozattal, amely szerint a nyilvántartásba vétel csak akkor lenne a sajtószabadság korlátjának tekint-

hető, ha a nyilvántartásba vétel nem csupán adminisztrációs aktus lenne, hanem a hatóságnak mérlegelési lehetősége lenne a kérelem tárgyában.

Mindezek alapján tehát a regisztráció nem értelmezhető a sajtószabadság korlátjaként, összhangban az Smtv. 5. § (1) bekezdésével. Az Mttv. nyilvántartásba vételre vonatkozó szabályait a hatóság tehát nem értelmezheti oly módon, amely szükségtelenül vagy aránytalanul korlátozná a sajtótermékek kiadását és a médiaszolgáltatások elindítását.

Az egyes médiatartalom-szolgáltatások a bejelentésükre vonatkozó szabályok alapján az alábbi csoportokra oszthatók:

- lineáris rádiós, illetve lineáris audiovizuális médiaszolgáltatás esetén a szolgáltatás egyszerűen a formális nyilvántartásba vétel után kezdhető meg,
- egyes állami tulajdonban lévő, korlátos erőforrásokat igénybe vevő analóg lineáris rádiós és lineáris audiovizuális médiaszolgáltatások a Média tanács által kiírt és lebonyolított pályázaton történt nyertessé nyilvánítás és szerződéskötés alapján végezhetik tevékenységüket (Mttv. 48. §) és külön nyilvántartásba kerülnek,
- a lekérhető audiovizuális médiaszolgáltatások, a lekérhető rádiós médiaszolgáltatások, a kiegészítő médiaszolgáltatások, a nyomtatott sajtótermékek és az internetes sajtótermékek esetében az Mttv. nem szabja a szolgáltatás, tevékenység megkezdésének feltételül a hatósághoz történő bejelentést; a bejelentés ugyanakkor ennek ellenére kötelező, a szolgáltatás, tevékenység megkezdésétől számított hatvan napon belül meg kell tenni. A bejelentés elmulasztása esetén egymillió forintig terjedő bírság szabható ki [Mttv. 45. § (8) bekezdés, 46. § (8a) bekezdés].

A nyilvántartás bizonyos adatai (a médiaszolgáltatók, valamint a sajtóterméket alapítók és kiadók neve, elérhetősége, valamint a médiaszolgáltatások és a sajtótermékek elnevezése) nyilvánosak, a Hatóság honlapján bárki által megtekinthetők. A nyilvántartásokban foglalt adatok valóságát az ellenkező bizonyításáig vélelmezni kell. Összhangban az Avtv. rendelkezéseivel, a hatóság adatkezelése célhoz kötötten történik.

A hatóság a kilenc, eltérő típusú médiatartalom-szolgáltatásról külön nyilvántartást vezet. Annak viszont nincs akadálya, hogy egy médiaszolgáltató, illetve egy sajtóterméket kiadó több, különböző nyilvántartásokba sorolható szolgáltatást is nyújtson. Az Mttv. 41. § (5) bekezdése szerint ilyenkor az egyes médiaszolgáltatásokat és sajtótermékeket külön-külön kell bejelenteni. Ennek megfelelően tehát egy személy akár valamennyi típusú médiatartalom-szolgáltatást is nyújthatja. Például egy nyomtatott sajtótermék kiadója indíthat (akár azonos címen) egy részben vagy teljesen eltérő tartalmú internetes újságot is, amely weboldarról elérhetőek lehetnek videótárból lekérhető riportok (lekérhető médiaszolgáltatás) is. Ez azt jelenti, hogy három különféle nyilvántartásba tartozó szolgáltatást nyújt, melyeket külön-külön be kell jelentenie. Egy internetes sajtótermék weboldalán a szöveget kiegészítő, abba ágyazott videótartalom főszabály szerint a sajtótermék részének tekinthető, az oldalon szereplő mozgókép csak akkor minősül külön szolgáltatásnak, pl. lekérhető médiaszolgáltatásnak, amennyiben megfelel a lekérhető médiaszolgáltatás valamennyi fogalmi elemének (ld. az Mttv. 203. § 35., 40. és 47. pontjait). Szintén nem beszélhetünk két különféle nyilvántartásba tartozó szolgáltatásról, amikor egy sajtótermék tartalma nem csak nyomtatott formában, hanem elektronikus hírközlő hálózat útján is elérhető (pl. egy nyomtatásban megjelenő újságnak a nyomtatottal mindenben egyező tartalma internetről is elérhető). Ilyenkor csupán egy adott sajtótermék különböző platformokon keresztül történő elérhetőségéről van szó.

Lineáris médiaszolgáltatási jogosultság bejelentés alapján

42. §

(1) A lineáris médiaszolgáltatás nyilvántartásba vételét annak jövőbeni médiaszolgáltatója kezdeményezheti. Az a bejelentő, aki lineáris médiaszolgáltatását nem állami tulajdonban lévő analóg korlátos erőforrás igénybevételével kívánja végezni, médiaszolgáltatási tevékenységének megkezdése előtt legalább negyvenöt nappal köteles a Hivatalnak bejelenteni:

a) adatait:

aa) nevét,

ab) lakcímét (székhelyét), a médiaszolgáltatással közvetlenül érintett telephely (telephelyek) megjelölését,

ac) elérhetőségét (telefonszámát és elektronikus levelezési címét),

ad) vezető tisztségviselőjének, képviselőjének, illetve a Hatósággal való kapcsolattartásra kijelölt személynek a nevét és elérhetőségét (telefonszámát, postai és elektronikus levelezési címét),

ae) cégjegyzékszámát, illetve nyilvántartási számát,

b) a bejelentő hatályos létesítő okiratát, továbbá közjegyző által hitelesített aláírási címpéldányt, vagy ügyvéd által ellenjegyzett aláírásmintát, amennyiben a bejelentő nem természetes személy,

c) a tervezett médiaszolgáltatás alapvető adatait:

ca) fajtáját (rádiós vagy audiovizuális),

cb) típusát (általános tematikájú vagy tematikus),

cc) jellegét (kereskedelmi, közösségi),

cd) állandó megnevezését,

ce) a terjesztését előreláthatóan végző elektronikus hírközlési szolgáltató nevét, lakcímét (székhelyét), elérhetőségét (telefonszámát és elektronikus levelezési címét),

cf) az előfizetők tervezett számát,

cg) a terjesztéshez használni tervezett elektronikus hírközlő hálózat típusát,

ch) a terjesztéssel érintett települések nevét,

ci) a médiaszolgáltatás műsoridejét, a műsoridő beosztását és a tervezett műsorszerkezetet,

cj) a közszolgálati műsorszámok, illetve a helyi közélettel foglalkozó, a helyi mindennapi életet segítő műsorszámok közlésére szánt napi, heti, havi minimális műsoridőt,

ck) a napi rendszeres híradásra szánt minimális műsoridőt,

cl) a nemzeti és etnikai vagy más kisebbségek igényeinek szolgálatára tervezett napi minimális műsoridőt,

cm) a tervezett kiegészítő médiaszolgáltatást,

cn) a médiaszolgáltatás szignálját, illetve audiovizuális médiaszolgáltatás esetén emblémáját,

co) vételkörzet-bővítés, illetve hálózatba kapcsolódás esetén ennek tényét,

d) műholdas médiaszolgáltatás esetén a bejelentő által használni tervezett műholdkapacitás szolgáltatójának a csatorna bérbeadására vonatkozó, annak frekvenciáját, műszaki feltételeit és díját is rögzítő szándéknyilatkozatát,

e) az arra vonatkozó adatokat, hogy a bejelentőnek, illetve a bejelentő vállalkozásban befolyásoló részesedéssel rendelkezőnek milyen nagyságú közvetlen vagy közvetett tulajdoni részesedése van bármely, a Magyar Köztársaság területén

médiaszolgáltatást végző, vagy mediaszolgáltatási jogosultságot igénylő vállalkozásban,

f) a mediaszolgáltatás megkezdésének tervezett időpontját.

(2) A bejelentőnek nyilatkoznia kell, hogy nyilvántartásba vétel esetén vele kapcsolatban a törvény szerinti kizáró ok nem keletkezik.

(3) Lineáris mediaszolgáltatás csak a nyilvántartásba vételt követően kezdhető meg. A lineáris mediaszolgáltatás nyilvántartásba vételéről a Hivatal negyvenöt napon belül hatósági határozatot hoz, amelyben meghatározza a mediaszolgáltató által az egyes lineáris mediaszolgáltatások után fizetendő mediaszolgáltatási díj mértékét.

(4) Ha a bejelentést követően a nyilvántartásba vételről a Hivatal negyvenöt napon belül nem döntött, a bejelentést nyilvántartásba vettnek kell tekinteni azaz, hogy a nyilvántartásba kerülés tényét és a mediaszolgáltatási díj mértékét ezt követően tizenöt napon belül a jogosulttal határozatban közölni kell.

(5) A Hivatalnak a nyilvántartásba vételre irányuló eljárás során vizsgálnia kell azt, hogy a bejelentett mediaszolgáltatással kapcsolatban megállapítható-e e törvény alapján a Magyar Köztársaság joghatósága.

(6) A Hivatal megtagadja a lineáris mediaszolgáltatás nyilvántartásba vételét, ha

a) a bejelentővel szemben a 43. §-ban meghatározott összeférhetlenségi ok áll fenn,

b) a bejelentőnek vagy bármely tulajdonosának korábbi mediaszolgáltatási tevékenységből származó lejárt díjtartozása van,

c) sértené a médiapiaci koncentráció megelőzésére vonatkozó, a 68. §-ban meghatározott szabályokat,

d) a bejelentés a hiánypótlásra való felszólítás után sem tartalmazza az (1) bekezdés alapján szükséges adatszolgáltatást,

e) a bejelentett mediaszolgáltatás elnevezése egy korábban nyilvántartásba vett és a bejelentés időpontjában a nyilvántartásban szereplő lineáris mediaszolgáltatás elnevezésével azonos, illetve ahhoz az összetéveszhetőségig hasonlít, vagy

f) a bejelentő nem fizette meg az igazgatási szolgáltatási díjat.

(7) A Hivatal törli a nyilvántartásból a lineáris mediaszolgáltatást, ha

a) a nyilvántartásba vétel megtagadásának volna helye,

b) a mediaszolgáltató kérte a nyilvántartásból való törlését,

c) a mediaszolgáltató díjtartozását a Hivatal írásbeli felszólítását követően harminc napon belül nem teljesítette,

d) a jogosult a mediaszolgáltatást a nyilvántartásba vételtől számított hat hónapon belül nem kezdi meg, vagy a megkezdett szolgáltatást hat hónapnál hosszabb időre megszakítja, kivéve, ha a mediaszolgáltató mulasztását megfelelően kimentí,

e) bíróság jogerős határozata elrendelte a mediaszolgáltatás elnevezése által elkövetett védjegybitorlás abbahagyását és a bitorló eltiltását a további jogsértéstől, vagy

f) a mediaszolgáltató ismételt súlyos jogsértése miatt a 185–187. §-ban foglaltak figyelembevételével a Médiatanács e jogkövetkezmény alkalmazását rendelte el.

(8) Az (1)–(7) bekezdés rendelkezéseit kell alkalmazni az olyan műhold igénybevételel történő lineáris mediaszolgáltatásra is, amely nem a Kormány rendelkezési joga alá tartozó műhold igénybevételel történik.

(9) A lineáris médiaszolgáltatás médiaszolgáltatójának a változást követő tizenöt napon belül be kell jelentenie a Hivatalhoz, ha a nyilvántartásban szereplő adataiban változás következett be.

(10) Az adatváltozás késedelmes teljesítése, vagy elmulasztása miatt a Hivatal a 187. § (3) *ba*) vagy *bb*) pont szerinti bírsággal sújthatja a médiaszolgáltatót.

(11) A médiaszolgáltatók hálózatba kapcsolódásának, illetve vételkörzet-bővítésének feltétele a Médiatelevisziós törvény 64. §-ban foglaltak megfelelő alkalmazásával meghozott hatósági határozatában foglalt engedélye.

Csak az állami tulajdonban lévő, korlátos erőforrásokat igénybe vevő lineáris médiaszolgáltatási jogosultság megszerzéséhez szükséges a Médiatelevisziós törvény által kiírt és lebonyolított pályázaton történt nyertessé nyilvánítás és szerződéskötés (Mttv. 48. §). Amennyiben nem ilyen jellegű lineáris médiaszolgáltatásról van szó, arra jogosultság egyszerűen a hatóság [Mttv. 41. § *a*) illetve *b*) pontja szerinti] nyilvántartásába történő bejelentés alapján szerezhető.

A lineáris médiaszolgáltatásokra vonatkozó bejelentési eljárás több tekintetben eltér a lekerülő médiaszolgáltatásokra és a sajtótermékekre vonatkozó hasonló eljárástól. Egyrészt a szolgáltatások esetében több adatot, információt kell a hatóság rendelkezésére bocsátani, másrészt a lineáris médiaszolgáltatás csak a nyilvántartásba vételt követően kezdhető meg, harmadrészt pedig a hatóság itt megtagadhatja a nyilvántartásba vételt (tehát nem kell az automatikus nyilvántartásba vételt határozatával visszavonni).

Az Mttv. taxatívén meghatározza mindazokat az adatokat és információkat, amelyeket az adatbejelentéskor a médiaszolgáltatónak a hatóság részére be kell jelentenie. Az adatbejelentés a hatóság által meghatározott formanyomtatványon történik.

A jövőbeni médiaszolgáltató tevékenységének megkezdése előtt negyvenöt nappal a személyére vonatkozó adatokon (névén, lakcímén, illetőleg székhelyén, valamint a médiaszolgáltatással közvetlenül érintett telephelyén, elérhetőségein, cégjegyzékszámán, illetőleg nyilvántartási számán, létesítő okiratán, aláírási címpéldányán vagy aláírásmintáján) kívül magának a tervezett médiaszolgáltatásnak az alapvető adatait is köteles bejelenteni, valamint az eljárásért igazgatási szolgáltatási díjat kell fizetnie. A bejelentőnek nyilatkoznia kell továbbá, hogy nyilvántartásba vétele esetén vele kapcsolatban a törvény szerinti kizáró ok nem keletkezik. A nyilvántartásba vétel feltételei nem tartalmazzak olyan előírást, amely a hatóság mérlegelését lehetővé tenné.

A bejelentési kötelezettség során előírt adatok körének kiszélesítését az indokolja, hogy a hatóság ezen adatok birtokában képes megállapítani az adott lineáris médiaszolgáltatás után fizetendő médiaszolgáltatási díjat (Mttv. 44. §). A médiahatóság sokéves jogalkalmazói gyakorlatában alakult ki az a rendszer, hogy a médiaszolgáltatási díj megállapításánál figyelembe veszi az adott médiaszolgáltatás heti vagy napi műsoridejét is, annak érdekében, hogy a kevesebb műsoridővel rendelkező médiaszolgáltatások kevesebb díjat fizessenek. A hatóság szintén figyelembe veszi a közszolgálati műsorszámok arányát, és bizonyos arányok elérése esetében ún. degressziót alkalmaz, amely szintén csökkenti az adott médiaszolgáltatás után fizetendő díjat. A 42. § (1) bek. *cj)–cl*) pontjaiban előírt elemek ugyanakkor mind a közszolgálati műsorszámok kategóriáját érintik. Ezek kötelező bejelentésének indoka, hogy a közszolgálati médiaszolgáltatás nyilvánítás esetében (Mttv. 66. §) elsősorban ezeknek a tartalmi elemeknek meglétét, illetőleg arányát vizsgálja a hatóság. Megjegyzendő, hogy az Rttv. szabályai is hasonló részletességű adatok bejelentésére kötelezték a vezetőkes és műholdas műsorszolgáltatókat [Rttv. 96. § (1) bek. *e)–f*) pontok].

A bejelentési kötelezettség alá eső adatok bejelentése nem korlátozza a médiaszolgáltatók szerkesztési szabadságát. Amennyiben azok a későbbiekben el kívánják térni az általuk bejelentett adatoktól, ezt megtehetik, a törvény mindössze annyit ír elő, hogy a változást utólag

(a változást követő tizenöt napon belül) jelentsék be a hatóságnak. Nem minősül egyszerű adatváltozásnak viszont a médiaszolgáltatók hálózatba kapcsolódása, illetve a vételkörzet bővítése, így ilyenkor nem egyszerű bejelentésre, hanem a Médiatanács hatósági határozatba foglalatt előzetes engedélyére van szükség (Mttv. 64. §).

Lineáris médiaszolgáltatás csak a nyilvántartásba vételt követően kezdhető meg. Ez gyakorlatban azt jelenti, hogy a szolgáltatás legkorábban a bejelentést követő negyvenötödik napon kezdhető meg, akkor is, ha a hatóság ez alatt az idő alatt nem hozott döntést (viszont ennél korábban akkor sem, ha születik határozat a nyilvántartásba vételről, hiszen az Mttv. szerint a bejelentésnek a szolgáltatás megkezdése előtt negyvenöt nappal meg kell történnie). Ilyenkor ugyanis (tehát ha a hatóság az irányadó negyvenöt napon belül nem határoz) a bejelentést nyilvántartásba vettnek kell tekinteni (ún. jogszerű hallgatás), és a hatóság csak a nyilvántartásba kerülés tényét és a médiaszolgáltatási díj mértékét közli határozatban, utólag a jogosulttal. Bár lineáris médiaszolgáltatók esetében is van tehát mód a nyilvántartásba történő automatikus bekerülésre, erre nem kerül sor minden olyan esetben, amikor a bejelentést követő negyvenöt nap a nyilvántartásba vétel megtörténte nélkül telik el. A hatóságnak ugyanis lehetősége van arra, hogy a rendelkezésre álló időszakban olyan határozatot hozzon, amelyben megtagadja a nyilvántartásba vételt.

Fontos hangsúlyozni, hogy az Mttv. által taxatív felsorolt megtagadási okok között sem szerepel olyan, amely a hatóságnak mérlegelési jogot biztosítana [ld. Mttv. 42. § (6) bek. a)–f) pontjait]. Ez a megállapítás igaz a nyilvántartásból való törlésre is: a hatóság csak a törvényben felsorolt magatartások, jogsértések esetében, illetve a médiaszolgáltató kérésére törölheti az adott lineáris médiaszolgáltatást a nyilvántartásból [Mttv. 42. § (7)–(8) bek.]. Az Mttv. 42. § (7) bekezdésének f) pontjában szereplő törlés, mint szankció csak akkor alkalmazható, ha a médiaszolgáltatás a nyilvántartásba vételt követően többször súlyos jogsértést követ el és a Médiatanács a törvényben rögzített mérlegelési szempontok (fokozatosság, arányosság, egyenlő bánásmód stb.) figyelembevételével a törlés szankció kiszabását látja indokoltnak. A lineáris médiaszolgáltatás nyilvántartásból való törlésének esetei egyébként szinte megegyeznek a lekérhető médiaszolgáltatások és a sajtótermékek törlésének eseteivel, azokhoz képest azonban még egy további esetet is tartalmaznak: a hatósággal szembeni – harminc nappal régebbi – médiaszolgáltatási díjtarozást.

Már az Rtv. is biztosított lehetőséget – a lineáris médiaszolgáltatásokkal kapcsolatban – jogsértés esetén a szankcióként alkalmazható törlésére, de a korábbi médiahatóság e lehetőséggel nem élt. Még ha elvben lehetséges is maradt a törlés szankció alkalmazása a jövőben, az érintett médiaszolgáltató törlés utáni működését – új nyilvántartásba vételt követően – e jogkövetkezmény alkalmazása nem érinti, tehát a kritikákkal ellentétben efféle „stigmát” az Mttv. nem kíván helyezni a jogsértő médiaszolgáltatókra.

A lineáris médiaszolgáltatások körébe tartozik – az AVMS irányelvvel összhangban – a rádiós és televíziós médiaszolgáltatás, de ide sorolható még például a webcasting (olyan internetes műsor-, illetve lineáris médiaszolgáltatás, amely egyéb terjesztési hálózaton nem jelenik meg), a simulcasting (televíziós vagy rádiós műsorok valós idejű, a vonatkozó televíziós, illetve rádiós műsorral egyidejű digitalizálása és internetes továbbítása), valamint a near video on-demand (közel igény szerint lekérhető videó) szolgáltatás is. Ezen sajátos módok közül a simulcasting nem igényel külön bejelentést, hiszen az nem tekinthető önálló lineáris médiaszolgáltatásnak, mivel csak egy másik platformon is elérhetővé teszi az adott – nyilvántartásban szereplő – lineáris médiaszolgáltatást.

Azok a szolgáltatások, amelyek csupán technikai segítséget nyújtanak egy lineáris médiaszolgáltató műsorszámának megtekintéséhez, úgy mint a time shift television (TST) vagy a personal video recorder (PVR), nem minősülnek médiaszolgáltatásnak, így regisztrációjuk sem szükséges. A lineáris médiaszolgáltatásra vonatkozó szabályok viszont alkalmazandók a képiújságra (ld. az Mttv. 203. § 21. pontját).

A lineáris médiaszolgáltatóra vonatkozó összeférhetlenségi szabályok

43. §

(1) A lineáris médiaszolgáltatásra jogosult személyre a Hatóság elnökére, elnökhelyettesére, főigazgatójára és főigazgató-helyettesére vonatkozó, a 118. § (1) bekezdés *a)–c)* pontban foglalt szabályokat megfelelően alkalmazni kell.

(2) Nem lehet továbbá lineáris médiaszolgáltatásra jogosult személy:

a) a bíró, az ügyész,

b) a közigazgatási szerv, a Magyar Nemzeti Bank, a Gazdasági Versenyhivatal, a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. vezető beosztású tisztségviselője, az Állami Számvevőszék elnöke, alelnöke, főtitkára, vezető beosztású munkavállalója, számvevője, valamint a Gazdasági Versenytanács tagja,

c) a Hatóság Elnöke, elnökhelyettese, főigazgatója, főigazgató-helyettese, a Hatósággal munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló személy,

*d) a 118. § (1) bekezdés *a)–b)* pont, illetve e bekezdés *b)–c)* pont alá eső személyek közeli hozzátartozója.*

(3) Nem lehet lineáris médiaszolgáltatásra jogosult szervezet:

a) párt, a párt által létrehozott vállalkozás,

b) állami és közigazgatási szerv, kivéve, ha rendkívüli vagy szükségállapot esetén alkalmazandó törvény másként rendelkezik,

c) olyan vállalkozás, amelyben a magyar államnak befolyásoló részesedése van,

d) olyan vállalkozás, amelyben az (1)–(2) bekezdésben felsoroltak bármelyike közvetlen vagy közvetett tulajdoni részesedéssel rendelkezik, illetve döntésének befolyásolására külön megállapodás alapján vagy egyéb módon jogot szerzett, vagy az egyébként tulajdonszerzési korlátozás alá eső személy, szervezet.

(4) Nem lehet jogosult az önkormányzat területét legalább húsz százalékban lefedő vételkörzetű helyi lineáris médiaszolgáltatásra az a vállalkozás, amelynek igazgatóságában, ügyvezetésében vagy felügyelőbizottságában, és azon alapítvány vagy közalapítvány, amelynek kuratóriumában a helyi képviselő-testület tagja, alkalmazottja, a polgármester, alpolgármester, főpolgármester, főpolgármester-helyettes vagy ezek közeli hozzátartozója vesz részt.

(5) A (3) bekezdés *d)* pontja tekintetében az a vállalkozás, amelyben a főpolgármester, főpolgármester-helyettes, polgármester, alpolgármester, valamint a megyei közgyűlés elnöke és alelnöke közeli hozzátartozója közvetlen vagy közvetett befolyásoló részesedéssel rendelkezik, illetve döntésének befolyásolására külön megállapodás alapján vagy egyéb módon jogot szerzett, abban az esetben nem lehet lineáris médiaszolgáltatásra jogosult, amennyiben az adott médiaszolgáltatás vételköre az érintett önkormányzat területét legalább húsz százalékban lefedi.

A lineáris médiaszolgáltatásra jogosult személyre nézve megállapított összeférhetlenségi szabályok az egyes hatalmi ágakban az Mttv. szerint meghatározott tisztségek viselőire, állami és önkormányzati szervekre terjed ki. Mindezen személyek körére nézve az Mttv. taxatív felsorolást ad.

A szigorú korlátozás bizonyos esetekben, főként az egyes helyi, területi közhatalmi tisztséget betöltők (az Mttv. 203. § 26. pontja szerint meghatározott) közeli hozzátartozói vonatkozásában szükségtelen, így a polgármester, alpolgármester, valamint a megyei közgyűlés elnöke, alelnöke közeli hozzátartozói kizárólag az adott önkormányzati terület vonatkozásában vannak kizárva a lineáris médiaszolgáltatási tevékenység végzésének lehetőségéből.

Az Mttv. 43. § (3) bekezdésének *d*) pontja különösen fontos rendelkezést tartalmaz, hiszen az alapján nem csak az (1), illetve (2) bekezdésben felsorolt személyek kerülnek kizárásra a lineáris médiaszolgáltatásra jogosultak köréből, hanem az olyan vállalkozások is, amelyekben a felsorolt személyeknek közvetlenül, vagy akár közvetve tulajdoni részesedése van, illetve amelyek döntésének befolyásolására külön megállapodás alapján vagy egyéb módon jogot szereztek a felsorolt személyek. A közvetett tulajdon fogalmát az Mttv. 203. § 29. pontja határozza meg.

A médiaszolgáltatási díj

44. §

(1) A nyilvántartásba vétel útján lineáris médiaszolgáltatásra jogosult a Hivatal által meghatározott mértékű médiaszolgáltatási díjat fizet.

(2) A médiaszolgáltató ellenszolgáltatásként negyedévenként előre köteles médiaszolgáltatási díjat fizetni. Hálózatba kapcsolódás esetén a hálózatba kapcsolódó médiaszolgáltató médiaszolgáltatási díjának a hálózatos műsoridővel arányos részét a hálózatos médiaszolgáltató fizeti.

(3) A díjfizetés késedelme esetén a Médiatanács a szerződést harminc napos határidővel felmondhatja.

(4) A díjfizetés késedelme a törvény súlyos megsértésének minősül.

Az Mttv. alapján mind a nyilvántartásba vétel útján működő (vezetékes, műholdas, digitális földfelszíni, IP) lineáris médiaszolgáltatásoknak, mind az analóg földfelszíni frekvenciát használó, szerződés alapján működő médiaszolgáltatásoknak is díjfizetési kötelezettsége áll fenn a Médiatanács felé. Vagyis nemcsak a korlátos állami tulajdont – frekvenciát – használó médiaszolgáltatások esetében kötelező a médiaszolgáltatási díj fizetése, hanem az egyéb terjesztési módokat használó médiaszolgáltatások esetén is. Ez a kötelezettség egyrészt következik a korábbi gyakorlatból (ld. az Rttv. műsorszolgáltatási díjra vonatkozó rendelkezései), másrészt ezt az elvet kimondta az AB is 37/2008. (IV. 8.) AB határozatában, amelyben elutasította a vezetékes műsorszolgáltatások díjának megállapítására vonatkozó ORTT hatáskör alkotmányellenességére irányuló indítványokat: „*A Médiatörvény alapján megállapítható, hogy a műsorszolgáltatási díj alapvetően a nyereségérdekeltektől kapcsolódik. Ezzel összefüggésben teremt a díjfizetés alól kivételt a Médiatörvény 22. § (4) bekezdése a közszolgálati műsorszolgáltató és a közműsor-szolgáltatás tekintetében. A szerződés alapján történő műsorszolgáltatás körében is fennáll a kivétel, a 90. § (6) bekezdése kimondja, hogy a nem nyereségérdekeltektől sem köteles műsorszolgáltatási díjat fizetni. (...) Megállapítható, hogy a Médiatörvényben a műsorszolgáltatási díj alapvetően egységes jogintézmény: a törvény a műsorszolgáltatási díj vonatkozásában nem tesz lényeges különbséget a szerint, hogy a díjfizetés miképpen keletkezik: szerződéssel, vagy nyilvántartásba vétellel.*” Az AB e határozata III. 3. pontjában megállapította, hogy a műsorszolgáltatási díj fizetési kötelezettség előírása – a nyilvántartásba vétel útján működtethető szolgáltatások esetében is – a sajtószabadság szükséges és arányos korlátozásának minősül, mivel a korlátozott – a törvény által is behatárolt – bevételszerző képességű, túlnyomórészt közszolgálati tartalmakat adó műsorszolgáltatók támogatása révén a befizetett műsorszolgáltatási díjakkal gazdálkodó Műsorszolgáltató Alap (a jelenlegi Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap jogelődje) újraelosztó-kiegyensúlyozó funkciót gyakorol. Ezáltal a műsorszolgáltatási díj még a műsorszolgáltatási szerződés esetén sem kizárólag az állami tulajdonú frekvencia használatának ellenértéke.

Az Mttv. a fenti elvek alapján szintén csak a közszolgálati és a közösségi médiaszolgáltatókat mentesíti a médiaszolgáltatási díj fizetésének kötelezettsége alól. (A közösségi médiaszolgáltatások esetében az Mttv. 44. § (9) bekezdése *expressis verbis* ki is mondja a díjmentességet, a közszolgálati médiaszolgáltatások esetében azonban csak a 44. § egészét olvasva derül ki, mivel a közszolgálati médiaszolgáltatások nem minősülnek sem nyilvántartásba vétel útján működő, sem szerződés alapján végezhető médiaszolgáltatásoknak.) A médiaszolgáltatási díj az Alap útján megvalósuló újraelosztás révén az elektronikus médián belül kiegyensúlyozó szerepet tölt be: az Mttv. 136. § (3) bekezdése értelmében az Alap forrásai közé tartozik – más források mellett – a médiaszolgáltatási díj, amelyet a 136. § (1) bekezdése szerint kizárólag a közszolgálati médiaszolgáltatás, a Közszolgálati Közalapítvány, a közösségi médiaszolgáltatók, a közszolgálati médiaszolgáltatók szervezeti átalakításának támogatása, a közszolgálati célú műsorszámok gyártása és támogatása, az elsőként filmszínházban bemutatásra szánt filmalkotások és a kortárs zeneművek támogatása, az Archívum és egyéb vagyonának gondos kezelése és gyarapítása, valamint az ezekhez kapcsolódó egyéb tevékenységek támogatása, illetve elvégzése céljára használható fel.

Az Mttv. a korábbi szabályozáshoz hasonlóan kimondja, hogy negyedévente előre kell a díjat megfizetni, és hogy a díjfizetés elmaradása a törvény súlyos megsértésének minősül. A korábbi szabályozáshoz képest újdonságot jelent, hogy hálózatba kapcsolódás esetén a hálózatba kapcsolt műsoridővel arányos díjrészletet nem a hálózatba kapcsolódó médiaszolgáltatás jogosultjának, hanem annak a médiaszolgáltatónak kell fizetnie, aki tulajdonképpen az érintett műsoridőt valójában szerkeszti, vagyis a hálózatos médiaszolgáltatónak.

44. §

(5) A hatósági vagy műsorszolgáltatási szerződés alapján végezhető médiaszolgáltatás esetében a médiaszolgáltatási díj az adott médiaszolgáltatási jogosultságra vonatkozó médiaszolgáltatási alapdíj és a pályázati eljárásban a nyertes pályázó által vállalt díjrészlet összege. A médiaszolgáltatási alapdíjat a Médiateanács a pályázati felhívásban állapítja meg.

(6) A médiaszolgáltatási alapdíjnak az adott médiaszolgáltatás vételkörzetének nagyságával arányosnak kell lennie, ugyanakkor tekintetbe kell vennie az adott terület lakossági vásárlóerejének mutatóját és a médiaszolgáltatók vételkörzet, médiaszolgáltatás fajta, terjesztési mód vagy más jelentős szempont alapján elkülöníthető csoportjai által elért piaci részesedését is.

(7) A nyilvántartásba vétel alapján végezhető lineáris médiaszolgáltatások esetében fizetendő médiaszolgáltatási díjnak az adott médiaszolgáltatás vételkörzetének nagyságával arányosnak kell lennie, ugyanakkor tekintetbe kell vennie az adott terület lakossági vásárlóerejének mutatóját és a médiaszolgáltatók vételkörzet, médiaszolgáltatás fajta, terjesztési mód vagy más jelentős szempont alapján elkülöníthető csoportjai által elért piaci részesedését is.

(8) Az előfizetői díj fizetése nélkül hozzáférhető földfelszíni digitális műsorszóró rendszer vagy műholdas rendszer útján végzett lineáris médiaszolgáltatások esetében a médiaszolgáltatási díj meghatározásánál az adott médiaszolgáltatás vételkörzetére vonatkozó adatok mellett figyelembe kell venni az adott médiaszolgáltatás vételére alkalmas eszközök elterjedtségét.

(9) A közösségi médiaszolgáltatás után médiaszolgáltatási díjat nem kell fizetni.

(10) Vételkörzet-bővítés esetén az egyes vételkörzetek tekintetében megállapított médiaszolgáltatási díjak összeadódnak.

Az Mttv. 44. § (6) bekezdése a szerződéses médiaszolgáltatók, a (7) bekezdése a nyilvántartásba vétel útján működő médiaszolgáltatók vonatkozásában rögzíti azokat a szempontokat, amelyek figyelembevételével a Hatóság megállapítja a médiaszolgáltatási díj mértékét. Ezek a rendelkezések a korábbi Rttv.-beli szabályozás alkotmányellenességét kimondó, 37/2008. (V. 8.) AB határozat megállapításaira tekintettel születtek meg, amely rámutatott arra, hogy az Rttv.-ben „*nincs kifejezett rendelkezés arról, hogy amikor az ORTT (...) megállapítja a műsorszolgáltatási díj mértékét, milyen szempontokat köteles figyelembe venni, nincs szabály arra sem, hogy a díjat milyen keretek között állapíthatja meg és milyen szempontok alapján történik annak módosítása.*” Az Mttv. rögzíti, hogy a médiaszolgáltatási díjat – szerződésesek esetében alapdíjat – a vételkörzet nagyságával arányosan kell megállapítani. A vételkörzet nagyságával arányosan megállapított díjelem mellett további korrekciós tényezőket is figyelembe kell venni az eltérő gazdasági lehetőségekre tekintettel. Ezen további korrekciós tényezők keretében ugyanakkor a törvény nem a médiaszolgáltatók egyéni teljesítőképességének figyelembevételét írja elő a Hatóság számára, hanem az adott vételkörzetre jellemző lakossági vásárlóerő index és az adott típusú – műsorstruktúrájú, műsoridejű stb. – médiaszolgáltatók által szokásosan elért piaci részesedés figyelembevételét. Ezzel lehetővé teszi, hogy a médiahatóság általános jelleggel, az egyenlő elbánás elvét alkalmazva, azonban néhány csoportképző sajátosságot figyelembe véve alakítsa ki a díjszámítás modelljét. A csoportképző jelleg meghatározása tekintetében ugyanakkor a Hatóság nincs megkötve, bármely, a díjfizetési kötelezettség szempontjából jelentősnek minősíthető szempont alapján kialakíthatja a médiaszolgáltatások csoportosítását. Az esetleges bírósági felülvizsgálat során azonban vizsgálható, hogy a Hatóság mennyiben vette figyelembe a törvényben meghatározott szempontokat és hogy mennyiben volt jelentős az a csoportképző szempont, amely alapján korrekciót alkalmazott a díj megállapítása során.

A (7) bekezdés alapján megállapított díjak tekintetében elmondható, hogy a díj kiszámításánál figyelembe vett tényezők (vételkörzet, lakossági vásárlóerő index, egyéb korrekciós tényezők) változása esetén a Hatóságnak a díj mértékét is megfelelően módosítani kell. A (6) bekezdésben, a szerződés alapján működő médiaszolgáltatások vonatkozásában meghatározott alapdíj esetében ez nincs így, mert bár a törvény eredetileg ugyanolyan változó tényezők figyelembevételét követeli meg a hatóságtól, mint a nyilvántartásba vétel alapján végezhető médiaszolgáltatásoknál, azonban a 44. § (5) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az alapdíjat a Médiatelegraf a pályázati felhívásban állapítja meg. Vagyis ennek későbbi módosítására a törvény szövege nem teremt lehetőséget. Ennek oka, hogy a szerződéses médiaszolgáltatók esetében az alapdíj továbbra is egyfajta pályázati minimáldíj funkciót tölt be. A végleges díj a pályázati eljárás során, az alapdíj és a pályázók által vállalt díj összegeként, egyfajta licit következtében alakul ki. A pályázat során kialakult végleges díj módosítása tekintetében – a hatósági szerződés módosítására vonatkozó általános jogi rendelkezések mellett – figyelembe kell venni, hogy a nyertes médiaszolgáltató a pályázat során tett, pontokkal értékelt vállalásaitól (a *clausula rebus sic stantibus* elve alapján) a későbbiekben sem térhet el a pályázati eljárás tisztaságát és az egyenlő elbánás elvét sértő mértékben.

A (8) bekezdés a műholdas és digitális földfelszíni műsorterjesztő rendszerek révén terjesztett, szabadon fogható médiaszolgáltatások vételkörzete tekintetében fogalmaz meg egy speciális korrekciós tényezőt. A vételhez szükséges technikai berendezések elterjedtségének jelenlegi szintjén ugyanis sok esetben méltánytalanságot okozhat, amennyiben a vételkörzet megállapításánál azt a teljes földrajzi területet venné a Hatóság alapul, ahol az adott médiaszolgáltatás jele fogható. Ezért a díj megállapítása során a Hatóság speciális vételkörzet-adatokkal számolhat, vagyis figyelembe veheti a vételhez szükséges eszközök elterjedtségének aktuális számadatait.

A lekérhető médiaszolgáltatások bejelentése

45. §

(1) A lekérhető médiaszolgáltatás nyilvántartásba vételét annak médiaszolgáltatója kezdeményezheti. A lekérhető médiaszolgáltatás Hivatalhoz történő bejelentésében meg kell jelölni:

a) a bejelentő adatait:

aa) nevét,

ab) lakcímét (székhelyét vagy telephelyét), a médiaszolgáltatással közvetlenül érintett telephely (telephelyek) megjelölését,

ac) elérhetőségét (telefonszámát és elektronikus levelezési címét),

ad) a médiaszolgáltató vezető tisztségviselőjének, képviselőjének, illetve a Hatósággal való kapcsolattartásra kijelölt személynek a nevét és elérhetőségét (telefonszámát, postai és elektronikus levelezési címét),

ae) cégjegyzékszámát, illetve nyilvántartási számát,

b) a tervezett médiaszolgáltatás következő alapvető adatait:

ba) fajtáját (rádiós vagy audiovizuális),

bb) megnevezését,

bc) típusát (általános tematikájú vagy tematikus),

c) a médiaszolgáltatás megkezdésének tervezett időpontját.

(2) A lekérhető médiaszolgáltatás médiaszolgáltatója nem lehet a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Elnöke, elnökhelyettese, főigazgatója, főigazgató-helyettese, a Közszolgálati Közalapítvány Kuratóriumának és a Közszolgálati Testületnek az elnöke, tagja, az Alap vezérigazgatója, a Nemzeti Hírközlési és Informatikai Tanács elnöke, alelnöke vagy tagja, közszolgálati médiaszolgáltató vezérigazgatója, felügyelőbizottságának elnöke, tagja, a Médiatanács tagja, valamint bármelyik szervezettel munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló személy. A bejelentőnek nyilatkoznia kell, hogy vele kapcsolatban nem áll fenn a törvény szerinti összeférhetlenségi ok, illetve az a médiaszolgáltatás nyilvántartásba vétele esetén sem keletkezne.

(3) A lekérhető médiaszolgáltatást a Hivatal harminc napon belül nyilvántartásba veszi.

(4) A nyilvántartásba vételt a Hivatal visszavonja, ha

a) a bejelentővel szemben összeférhetlenségi ok áll fenn, vagy

b) a bejelentett médiaszolgáltatás elnevezése egy korábban nyilvántartásba vett, és a bejelentés időpontjában a nyilvántartásban szereplő lekérhető médiaszolgáltatás elnevezésével azonos, illetve ahhoz az összetéveszthetőség hasonló.

(5) A lekérhető médiaszolgáltatást törölni kell a nyilvántartásból, ha

a) a (4) bekezdés alapján a nyilvántartásba vétel visszavonásának lenne helye,

b) a médiaszolgáltató kérte a nyilvántartásból való törlését,

c) a médiaszolgáltatás megkezdését a nyilvántartásba vételtől számított egy éven át elmulasztják, vagy a megkezdett szolgáltatást egy évnél hosszabb időre megszakítják, vagy

d) bíróság jogerős határozata elrendelte a médiaszolgáltatás elnevezése által elkövetett védjegybitorlás abbahagyását és a bitorló eltiltását a további jogsértéstől.

(6) A lekérhető médiaszolgáltatás médiaszolgáltatójának tizenöt napon belül be kell jelentenie a Hivatalhoz, ha a nyilvántartásban szereplő adataiban változás következett be.

(7) Amennyiben a médiaszolgáltató személyében vagy a médiaszolgáltatás (1) bekezdés d) pontban szereplő adataiban változás következik be, az eredeti bejelentést tevő médiaszolgáltatónak kezdeményeznie kell a nyilvántartásban szereplő adatok módosítását. Az erre irányuló eljárásra az (1)–(4) bekezdést megfelelően alkalmazni kell.

(8) Amennyiben a nyilvántartásba vételre vonatkozó szabályokat a médiaszolgáltató megsérti, a Hivatal – a 185. § (2) bekezdésben foglalt elvek figyelembevételével – egymillió forintig terjedő bírságot szabhat ki.

Lekérhető médiaszolgáltatás nyújtását nyilvántartásba vétel nélkül is el lehet kezdeni, azonban a médiaszolgáltatónak az Mttv. 41. § (2) bekezdése szerint a szolgáltatás megkezdését követő hatvan napon belül tevékenységét be kell jelentenie a hivatalhoz. A lineáris médiaszolgáltatással ellentétben tehát a lekérhető médiaszolgáltatás esetében a bejelentés, illetve a nyilvántartásba vétel nem feltétele a tevékenység megkezdésének.

A bejelentőnek csak a legszükségesebb, legalapvetőbb adatokat kell megjelölnie bejelentésében, mind személyére (név, elérhetőségek, cégjegyzékszám, nyilvántartási szám), mind a médiaszolgáltatásra nézve (fajtája, megnevezése, típusa, kezdő időpontja). Médiaszolgáltatási díjat a törvény lekérhető médiaszolgáltatás bejelentésekor nem állapít meg. A lekérhető médiaszolgáltatást nyújtó médiaszolgáltató szintén nyilatkozni köteles arról, hogy vele szemben nem áll fenn törvényben – a lineáris médiaszolgáltatóra vonatkozó szabályokhoz képest kevésbé szigorúan – meghatározott összeférhetlenségi ok.

További eltérés a lineáris médiaszolgáltatásokhoz képest, hogy lekérhető médiaszolgáltatás nyilvántartásba vétele nem tagadható meg, a bejelentett lekérhető médiaszolgáltatást a hivatal harminc napon belül nyilvántartásba veszi (amely szabály ugyan az utólagos visszavonás lehetősége miatt erősen formális). Az Mttv. tehát a nyilvántartásba vétel megtagadását nem, csak a nyilvántartásba vétel utólagos visszavonását teszi lehetővé, azt is igen szűk körben (a bejelentővel szemben fennálló összeférhetlenségi ok miatt, valamint névazonosság vagy névhasznosság esetén), amelyek nem eljárási mulasztáshoz kapcsolódnak, hanem érdemi akadályai a szolgáltatás végzésének. Mérlegelési lehetőséget egyik ok sem biztosít a hatóság számára, a bejelentés során elvégzett vizsgálat eredményeképpen – a meghatározott feltételek megléte esetén – kell visszavonni a nyilvántartásba vételt, amely hatósági eljárásban, hatósági határozattal történik. Mindez biztosítja az ügyfelek garanciális jogvédelmét.

A lekérhető médiaszolgáltatást törölni kell a nyilvántartásból, ha a nyilvántartásba vétel visszavonásának lenne helye, valamint akkor is, ha azt a médiaszolgáltató kérte. Ugyanez a jogkövetkezmény, ha bíróság jogerős határozata elrendelte a médiaszolgáltatás vagy sajtótermék elnevezése által elkövetett védjegybitorlás abbahagyását és a bitorló eltiltását a további jogsértéstől, illetve ha a médiaszolgáltatás megkezdését a nyilvántartásba vételtől számított egy éven át elmulasztják, vagy ha a megkezdett szolgáltatást egy évnél hosszabb időre megszakítják (ez utóbbi rendelkezés szintén kedvezőbb a lineáris médiaszolgáltatásokra előírtánál, ahol a törvény jóval kevesebb, hat hónapnyi „türelmi időt” ír elő). Hangsúlyozandó, hogy a törlés fentiekben írt esete nem minősül szankciónak, hiszen nem jogsértés miatt alkalmazandó; a törlés ugyanúgy a médiaigazgatás szükséges része, mint a nyilvántartásba vétel.

Az Mttv. 41. § (7) bekezdése szerint lineáris médiaszolgáltatási jogosultság nem ruházható át. Lekérhető médiaszolgáltatások esetében azonban ennek nincs akadálya, a törvény csupán azt kívánja meg, hogy a médiaszolgáltató személyében történő változást az eredeti bejelentő jelezze a hatóság felé, az új adatok bejelentésével. Ezt – akárcsak az egyéb, a médiaszolgáltató vagy a médiaszolgáltatás adataiban történő változást – a módosuláshoz képest tizenöt napon belül kell megtenni.

A nyilvántartásba vételre vonatkozó szabályok megsértése esetén limitált összegű – maximum egymillió forintig terjedő – bírság szabható ki.

Az Mttv. 41. § (5) bekezdése szerint, ha a médiaszolgáltató lineáris és lekérhető szolgáltatást is nyújt, illetve ha a kiadó nyomtatott és internetes sajtóterméket is megjelentet, köteles médiaszolgáltatásait, illetve sajtótermékeit külön-külön bejelenteni. Ez médiaszolgáltatások esetén azt jelenti, hogy ha egy televíziós vagy rádiós médiaszolgáltató lineáris és lekérhető médiaszolgáltatást nyújt, akkor azokat külön-külön kell regisztrálni. Ezt nem érinti az AVMS irányelv (27) preambulumbekzdésében foglalt azon rendelkezése, mely szerint a lineáris műsorszám lekérhető formában való közzététele nem keletkeztet további kötelezettségeket a műsorszám tartalmára vonatkozóan. Ez azt jelenti, hogy egy lineáris szolgáltatásban közzétett műsorszám tartalmát nem szükséges megváltoztatni azért, hogy az lekérhető formában is közzétehető legyen, hiszen a lineáris szolgáltatás műsorszámaira vonatkozó tartalmi követelményeknek már megfelelt. A műsorszám tartalmára nézve tehát nem keletkeznek új kötelezettségek, a hozzáférés módjára tekintettel azonban a műsorszámnak meg kell felelnie a lekérhető médiaszolgáltatás jellegéből adódó speciális szabályoknak, tehát pl. a kiskorúak védelmét célzó szabályoknak vagy a kvótaszabályoknak. Az azonos médiatartalom lekérhető formában történő közzététele, mint szolgáltatás, a fent említett szabálytól függetlenül lekérhető médiaszolgáltatásnak minősül, arra a lekérhető szolgáltatásokra vonatkozó anyagi és eljárási szabályok irányadóak, különös tekintettel a bejelentésre, valamint a társszabályozás mindenkor hatályos rendelkezéseire.

A sajtótermékek bejelentése

46. §

(1) A sajtótermék nyilvántartásba vételét annak kiadója kezdeményezheti. Ha a sajtótermék alapítója és kiadója eltérő személy vagy vállalkozás, viszonyukat, a sajtóterméssel kapcsolatos feladataikat és jogaikat megállapodásban rendezik.

(2) A sajtótermék nyilvántartásba vételére irányuló bejelentésben meg kell jelölni:

a) a bejelentő adatait:

aa) nevét,

ab) lakcímét (székhelyét vagy telephelyét),

ac) elérhetőségét (telefonszámát és elektronikus levelezési címét),

ad) képviselőjének, illetve a Hatósággal való kapcsolattartásra kijelölt személy nevét és elérhetőségét (telefonszámát, postai és elektronikus levelezési címét),

ae) cégjegyzékszámát, illetve nyilvántartási számát,

b) a bejelentett sajtótermék címét,

c) ha az alapító és a kiadó eltérő személy vagy vállalkozás, mindkettő a) pontban megjelölt adatait.

(3) A sajtótermék alapítója és kiadója nem lehet a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Elnöke, elnökhelyettese, főigazgatója, főigazgató-helyettese, a Közszoigalati Közalapítvány Kuratóriumának és a Közszoigalati Testületnek az elnöke, tagja, az Alap vezérigazgatója, a Nemzeti Hírközlési és Informatikai Tanács elnöke, alelnöke vagy tagja, a Médiatanács tagja, ide nem értve a tudományos eredmények, vagy tudományos ismeretterjesztés közzétételére irányuló sajtótermék alapítását vagy kiadását. A bejelentőnek nyilatkoznia kell, hogy vele kapcsolatban nem áll fenn a törvény szerinti összeférhetlenségi ok, illetve az nyilvántartásba vétele esetén sem keletkezne.

- (4) A sajtóterméket a Hivatal tizenöt napon belül nyilvántartásba veszi.
- (5) A nyilvántartásba vételt a Hivatal visszavonja, ha
- a bejelentéssel szemben összeférhetlenségi ok áll fenn, vagy
 - a bejelentett sajtótermék címe egy korábban nyilvántartásba vett, és a bejelentés időpontjában a nyilvántartásban szereplő sajtótermék címével azonos, illetve ahhoz az összetéveszthetőségig hasonlít.
- (6) A sajtóterméket törölni kell a nyilvántartásból, ha
- az (5) bekezdés alapján a nyilvántartásba vétel visszavonásának lenne helye,
 - az alapító vagy – amennyiben az alapító és a kiadó eltérő vállalkozás, úgy az alapító jóváhagyásával – a kiadó kérte a nyilvántartásból való törlését,
 - a sajtótermék kiadásának megkezdését a nyilvántartásba vételtől számított két éven át elmulasztják, vagy a megkezdett kiadást öt évnél hosszabb időre megszakítják, vagy
 - bíróság jogerős határozata elrendelte a sajtótermék címe által elkövetett védjegybitorlás abbahagyását és a bitorló eltiltását a további jogsértéstől.
- (7) A sajtótermék kiadójának és alapítójának tizenöt napon belül be kell jelentenie a Hivatalhoz, ha a nyilvántartásban szereplő adataiban változás következett be.
- (8) Amennyiben a kiadó személyében változás következik be, a nyilvántartásban szereplő kiadónak kezdeményeznie kell a nyilvántartásban szereplő adatok módosítását. Ennek elmaradása esetén az alapító is kezdeményezheti a módosítást. Az erre irányuló eljárásra az (1)–(5) bekezdést megfelelően alkalmazni kell.
- (8a) Amennyiben a nyilvántartásba vételre vonatkozó szabályokat a kiadó vagy az alapító megsérti, a Hivatal – a 185. § (2) bekezdésben foglalt elvek figyelembevételével – egymillió forintig terjedő bírságot szabhat ki.
- (9) A sajtóterméken és – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – az egyéb kiadványon fel kell tüntetni a szerkesztésre és a kiadásra vonatkozó legfontosabb adatokat (impresszum). Az impresszumban a következő adatokat kell feltüntetni:
- a kiadó nevét, székhelyét és a kiadásért felelős személy nevét,
 - b)–c)
 - d) a szerkesztésért felelős személy nevét.
- (10) A nyomtatott sajtótermékek nemzetközi azonosítóját (ISSN), az egyéb nemzetközi jelzéseket és a kiadvány árát a külön jogszabályban foglaltak szerint kell megállapítani és feltüntetni.
- (11) Jogszabály rövidített impresszum feltüntetését is előírhatja, kivételes adatok feltüntetésének kötelezettségét, vagy más különös szabályokat határozhat meg.
- (12) A nyomtatott sajtótermékből és egyéb kiadványból tudományos és igazgatási célokra ingyenes kötelespéldányt kell a külön jogszabályban megjelölt szervek rendelkezésére bocsátani. A kötelespéldány az arra jogosult szerv tulajdonában marad. A kötelespéldányok rendelkezésre bocsátásának részletes szabályait kormányrendelet határozza meg.
- (13) A nyomtatott sajtótermékekből és a kiadványokból a kulturális javak megőrzése, a nemzeti bibliográfiai számbavétel és a nyilvános könyvtári ellátás céljára, ingyenes kötelespéldányt kell a kormányrendeletben megjelölt szervek rendelkezésére bocsátani. A kötelespéldány az arra jogosult szerv tulajdonában marad.
- (14) A megőrzési célú kötelespéldányt a közgyűjtemény nyilvántartásából csak akkor lehet törölni, ha megsemmisült vagy javíthatatlanul megrongálódott.

A sajtótermék egységes fogalmából (Mttv. 203. § 60. pont) kiindulva nem csak a nyomtatott, de az internetes sajtótermékekre is igaz, hogy bejelentés, illetve nyilvántartásba vétel nélkül nyújthatók. Az Mttv. 41. § (2) bekezdése értelmében csupán arra van szükség, hogy a tevékenység megkezdését követő hatvan napon belül az adott sajtóterméket nyilvántartásba vétel céljából bejelentés, amely bejelentést követő formális eljárás mindenképpen az adott sajtótermék nyilvántartásba vételével zárul, hiszen a hivatal törvényben megállapított kötelessége ezt megtenni tizenöt napon belül. Bár az automatikus bejegyzés után (a lekérhető médiaszolgáltatásokra vonatkozó eljáráshoz hasonlóan) lehetőség van a nyilvántartásba vétel visszavonására, ez nem jelenti a szólásszabadság korlátját, hiszen a hatóság csak a tevékenység végzésének érdemi, törvényben meghatározott akadályai esetén (összeférhetetlenség, névazonosság vagy névhasonlóság), mérlegelési lehetőség nélkül vonhatja vissza a nyilvántartásba vételt.

Az internetes sajtótermékekkel kapcsolatban érdemes megjegyezni, hogy az Mttv. hatálybalépése előtt már számos internetes újság és hírportál bejelentkezett a hatósági nyilvántartásba (amelyet a nyomtatott sajtótermékek tekintetében 2012. január 1-jéig még a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal (KÖH) vezet, ezt követően veszi majd át a Hivatal, összhangban az Mttv. 208. §-ával). Ennek oka az volt, hogy az Stv. által nyomtatott sajtótermékek tekintetében kötelezően előírt regisztrációt az utóbbi évek bírói gyakorlata kiterjesztette az internetes sajtótermékekre vonatkozóan is (ld. pl. a Fővárosi Ítéletábla BDT2009. 2148. döntését).

A bejelentést a sajtótermék kiadója teheti meg a törvény szerint. Előfordulhat azonban, hogy a sajtótermék alapítója és kiadója nem azonos személy vagy vállalkozás, ilyenkor viszonyukat, valamint a sajtótermékkel kapcsolatos feladataikat és jogaikat ők kell, hogy rendezzék megállapodásukban. Az, hogy az alapító helyet kapott a szabályozásban, élő sajtótörténeti hagyomány és a lappiaci gyakorlat megerősítését, a korábbi szabályozás átörökítését jelenti, amely alapján az alapító rendelkezik azon általános jogosítványokkal, amelyek biztosítják számára a sajtótermék feletti rendelkezési jogosultságot. (Az Stv. szabályai szerint a sajtótermék alapítója gondoskodott a lap működésének vagyoni, tárgyi és személyi feltételeiről, továbbá vagyoni felelősséggel tartozott a lap működéséért.) Az alapítónak – amennyiben nem azonos a kiadóval – a nyilvántartásba vételkor, illetve a nyilvántartásból való törléskor lehet szerepe. Bejelentheti a sajtóterméket, és egyúttal ő jogosult arra, hogy megjelölje a kiadót (például franchise rendszerben működtetett lap esetén az alapító nevezi ki a kiadót). Mivel a sajtótermék tartalmát a kiadó határozza meg, a bejelentést leszámítva a törvény adta jogok és kötelezettségek alanya is a kiadó, azzal, hogy természetesen az alapító személyét a kiadó nem változtathatja meg.

Amennyiben az alapító és a kiadó eltérő személy vagy vállalkozás, mindkettő alapvető adatait (név, elérhetőségek, cégjegyzékszám, nyilvántartási szám) be kell jelenteni, ezen kívül csupán a sajtótermék címét szükséges megadnia, valamint az összeférhetlenséggel kapcsolatos nyilatkozatot kell megtennie a bejelentőnek. Ez utóbbi nyilatkozatot bár nem természetes személyektől is megköveteli a törvény, esetükben formális nyilatkozatról van szó, hiszen az Mttv. 46. § (3) bekezdése csupán néhány, természetes személyekre vonatkozó összeférhetlenségi okot határoz meg, tehát nem természetes személy bejelentőre nem áll fenn összeférhetlenségi ok.

A kiadó személyében is történhet változás, amelyet tizenöt napon belül a nyilvántartásban szereplő kiadó köteles bejelenteni, akárcsak az egyéb adatokban történő módosulást. Ennek elmaradása esetén az alapítóra hárul ez a feladat. A fokozatosság, arányosság, egyenlő bánásmód elveit [Mttv. 185. § (2) bek.] figyelembe véve törvényben limitált összegű – maximum egymillió forintig terjedő – bírsággal sújtható a jogsértő (alapító, illetve kiadó) arra az esetre, ha a nyilvántartásba vételre vonatkozó szabályokat megsérti.

Hasonlóan a lekérhető médiaszolgáltatásokhoz, a sajtóterméket is törölni kell a nyilvántartásból, ha a nyilvántartásba vétel visszavonásának lenne helye, valamint ha a kiadó (amennyiben az alapítótól eltérő vállalkozás, úgy az alapító jóváhagyásával) kérte a nyilvántartásból való törlését. Ugyancsak törlésre kerül sor, ha bíróság jogerős határozata elrendelte a sajtótermék elnevezése által elkövetett védjegybitorlás abbahagyását és a bitorló eltiltását a további jogsértéstől, valamint ha a kiadás megkezdését a nyilvántartásba vételtől számított két éven át elmulasztják, vagy a megkezdett kiadást öt évnél hosszabb időre megszakítják (mint látjuk, a többi médiatartalom-szolgáltatáshoz képest a jogalkotó a sajtótermékek esetében határozta meg a vonatkozó leghosszabb határidőt.) A hosszasan szünetelő vagy soha meg nem jelenő, el nem induló szolgáltatások bizonyos idő utáni automatikus törlésével lehetővé vált a korábbi nyilvántartásra vonatkozó szabályok okozta anomáliák kezelése. A lapnyilvántartási rendszer olyan lapcímek sokaságát tartalmazza ma is, amely lapokat bejelentőjük soha nem is kívánt elindítani, csupán a piaci versenytársak lehetőségeit kívánta csökkenteni a lapcímek lefoglalásával. Szintén egyszerűbbé vált, illetve érdemi garanciát kapott a lapcímek felett folytatott viták megoldása (mint láttuk, vissza kell vonni a nyilvántartásba vételt, ha a bejelentett médiaszolgáltatás vagy sajtótermék elnevezése egy korábban nyilvántartásba vett, és a bejelentés időpontjában a nyilvántartásban szereplő lekérhető médiaszolgáltatás vagy sajtótermék elnevezésével azonos, illetve törölni kell a nyilvántartásból azon lekérhető médiaszolgáltatást vagy sajtóterméket, amely esetében bíróság jogerős határozata elrendelte a médiaszolgáltatás vagy sajtótermék elnevezése által elkövetett védjegybitorlás abbahagyását és a bitorló eltiltását a további jogsértéstől).

Az Mttv. 41. § (5) bekezdése szerint, ha a médiaszolgáltató lineáris és lekérhető szolgáltatást is nyújt, illetve ha a kiadó nyomtatott és internetes sajtóterméket is megjelentet, köteles médiaszolgáltatásait, illetve sajtótermékeit külön-külön bejelenteni. Ezt a szabályt a sajtótermékek regisztrációja során úgy kell értelmezni, hogy pl. egy nyomtatott formában megjelenő sajtótermék kiadója által – akár azonos címen – kiadott, a nyomtatott sajtótermék tartalmánál bővebb (vagy épp szűkebb) tartalmat kínáló internetes sajtótermék regisztrációja is meg kell, hogy történjen. Amennyiben viszont egy kiadó sajtótermékét ugyanazon tartalommal papíron és elektronikus hírközlő hálózat útján is nyújtja, ebben az esetben egy sajtótermékről van szó, amely ugyanazon tartalommal több platformon, nyomtatott formában és elektronikus hírközlő hálózat útján is megjelenik. (Ezen az sem változtat, ha az egyes cikkeket övező kereskedelmi közlemények eltérnek a nyomtatott és az online platformon.) A már regisztrált, a KÖH nyilvántartásában szereplő nyomtatott sajtótermékek azonos tartalommal megjelenő, elektronikus hírközlési hálózat útján továbbított változatát tehát nem internetes sajtótermékként kell regisztrálni, hanem azt egy (a nyomtatott sajtótermékkel egyező) sajtóterméknek kell tekinteni, amely a bejelentési kötelezettségét már teljesítette. Az új, a törvény hatálybalépését követően piacra lépők esetén a nyomtatott sajtótermék regisztrációjakor kell rögzíteni, hogy a kiadó sajtótermékét nem csak nyomtatott, hanem elektronikus formában is nyújtja. Amennyiben valamely kiadó az interneten elérhető sajtótermékét nem jelenti be külön, tehát nem regisztrálja internetes sajtótermékként, a hatóság vélelmezi, hogy az a sajtótermék nyomtatott formában megjelenő változatával teljesen azonos tartalmú.

A sajtótermékeken és – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – az Mttv. 203. § 22. pontja által meghatározott egyéb kiadványokon kötelezően feltüntetendő impresszum két igen fontos adatot tartalmaz: a kiadásért felelős személy nevét és elérhetőségeit, valamint a szerkesztésért felelős személy nevét. Ezek az adatok nem csak médiajogi szempontból, de az egyéb, polgári, illetve büntetőjogi jogkövetkezmények alkalmazhatósága miatt is fontosak lehetnek az olvasók, illetve egyéb személyek, szervezetek számára.

Az Mttv. által előírt kötelespéldányok rendelkezésre bocsátásának részletes szabályait a sajtótermékek kötelespéldányainak szolgáltatásáról és hasznosításáról szóló 60/1998. (III. 27.) Korm. rendelet tartalmazza. Eszerint – meghatározott kivételektől eltekintve – a sajtótermékből hat kötelespéldányt kell ingyenesen szolgáltatni az Országos Széchényi Könyvtár számára. A kötelespéldányt szolgáltatók a székhelyük szerint illetékes megyei könyvtárnak, illetve a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárnak a helyi vonatkozású sajtótermékből további egy példányt kötelesek ingyenesen szolgáltatni. A kötelespéldányok szolgáltatására azonban sajtótermékek esetében nem a kiadó, hanem a nyomda (sokszorosító szerv) köteles.

A kiegészítő médiaszolgáltatások bejelentése

47. §

A kiegészítő médiaszolgáltatások nyilvántartásba vételére a lekérhető médiaszolgáltatások nyilvántartásba vételére vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

Az Mttv. 203. § 23. pontjában meghatározott kiegészítő médiaszolgáltatásokról a hivatal szintén külön nyilvántartást vezet. A kiegészítő médiaszolgáltatások közül az elektronikus műsorkalauzt (EPG) külön nevesíti a törvény (ez a szolgáltatás segítséget nyújt a médiaszolgáltatások közvetlen eléréséhez, ebben láthatja a felhasználó, hogy milyen médiaszolgáltatások elérhetőek számára, valamint előre és visszamenőlegesen megtekintheti azokon belül az egyes műsorszámokra vonatkozó információkat, közzétételük kezdő és befejező időpontját). A kiegészítő médiaszolgáltatásokhoz sorolhatóak a hagyományos teletext szolgáltatások is, továbbá az RDS szolgáltatások, amelyek kis mennyiségű digitális információt küldenek FM rádióadások alatt (analóg alatt is).

A kiegészítő médiaszolgáltatás nyújtásának szintén nem előzetes feltétele a nyilvántartásba vétel, az Mttv. 41. § (2) bekezdése ugyancsak lehetőséget biztosít a tevékenység bejelentés nélküli elkezdésére, viszont hatvan napon belül a médiaszolgáltatónak be kell jelentenie a szolgáltatást, csakúgy, mint a lekérhető médiaszolgáltatások esetében. Az eljárásra nézve az Mttv. 45. §-ánál írtak megfelelően irányadóak.

JOGOSULTSÁG LINEÁRIS MÉDIASZOLGÁLTATÁSRA PÁLYÁZAT ÚTJÁN

Az Mttv. hatálya alá tartozó, a Magyar Köztársaságban letelepedett médiaszolgáltató által nyújtott lineáris nem korlátos erőforrás igénybevételével működő médiaszolgáltatás bejelentés és hatósági nyilvántartásba vétel, míg korlátos erőforrást igénybe vevő analóg médiaszolgáltatás pályázaton való nyertessé nyilvánítás és szerződéskötés alapján végezhető. Az Mttv. a Médiatanács számára kizárólag az állami tulajdonban lévő korlátos erőforrásokat igénybe vevő analóg lineáris médiaszolgáltatási lehetőségeket rendeli pályáztatni, melynek nyilvánvaló indoka, hogy ezen médiaszolgáltatási lehetőségek szűkösen állnak csak rendelkezésre, és a hasznosításukra vonatkozó igények rendre jelentősen felülmúlják a lehetőségeket. Az Országgyűlés tehát a korlátosan rendelkezésre álló állami javak hasznosítási jogának elosztására – az Rttv.-hez hasonlóan továbbra is – a pályáztatási eljárást tartotta a legmegfelelőbbnek.

Ugyanakkor az Rttv. csupán keretjelleggel szabályozta e szűkös médiaszolgáltatási lehetőségek pályáztatására vonatkozó előírásokat és a pályáztatás részletszabályainak kialakítását továbbutalta az Általános Pályázati Feltételek, valamint az egyes pályázati felhívások hatáskörébe. E szabályozás hiányosságaival szemben az AB is szót emelt 2007-ben, megállapítva többek között az Rttv. pályáztatásra vonatkozó rendelkezéseinek alkotmányellenességét, a tekintetben, hogy nem teremtette meg a pályáztatás átláthatóságát, követhetőségét, hiányzott az ORTT e körben hozott döntései ellen való jogorvoslat lehetőségének törvényi szabályozása, a médiahatóság döntéseinek indokolási kötelezettsége.

Mindezen hiányosságokra is figyelemmel alakította ki a jogalkotó a korlátos erőforrásokat igénybe vevő médiaszolgáltatási lehetőségek pályáztatásának a szabályait, amely alapján az Mttv. immáron tartalmazza azon garanciális szabályokat, amelyek a törvényes, átlátható és nyomon követhető pályázati eljárás lefolytatásához elengedhetetlenek és szükségesek, illetve amelyek a Médiatanácsnak a sajtószabadság és a véleménynyilvánítás szempontjából e kiemelt jelentőségű feladatellátásához indokoltak. Ilyen garanciális szabályok különösen a jogorvoslat lehetősége (a pályázati nyilvántartásba vételt megtagadó végzés ellen, illetve a pályázati eljárás eredményes vagy eredménytelen voltát megállapító hatósági határozat ellen), az egyes eljárási határidők meghatározása (az Rttv. csupán az alaki érvényesség vizsgálata tekintetében határozott meg határidőt), valamint az alaki érvénytelenség eseteinek kimerítő felsorolása. Az Mttv. – az Rttv.-től eltérően – a pályáztatásra vonatkozó szabályokat egy fejezetben helyezte el, logikus, az események sorrendiségét követő (idő)rendben.

Általános szabályok

48. §

(1) Állami tulajdonban lévő, korlátos erőforrásokat igénybe vevő analóg lineáris médiaszolgáltatás – amennyiben e törvény eltérően nem rendelkezik – a Médiatanács által kiírt és lebonyolított pályázaton történt nyertessé nyilvánítás és szerződéskötés alapján végezhető.

Az Mttv. 41. § (1) bekezdése szerint az e törvény hatálya alá tartozó, a Magyar Köztársaságban letelepedett médiaszolgáltató által nyújtott lineáris médiaszolgáltatási jogosultság két módon szerzhető meg: a nem korlátos erőforrásokat igénybe vevő médiaszolgáltatási jogosultság esetén bejelentés és a Hivatal általi hatósági nyilvántartásba vétel útján, míg az állami tulajdonban lévő korlátos erőforrásokat igénybe vevő analóg lineáris médiaszolgáltatások esetén a Médiatanács által kiírt és lebonyolított pályázaton való nyertessé nyilvánítás és szerződéskötés alapján.

E kettősséget – ahogy az elnevezés is tükrözi – az indokolja, hogy a médiaszolgáltatást korlátos, vagy nem korlátos erőforrás igénybevételével végzik.

Tekintettel arra, hogy a nem korlátos erőforrások esetében a médiaszolgáltatás végzéséhez szükséges lehetőségek elméletben korlátlanul rendelkezésre állnak (vezetékes, műholdas, IP alapú műsorterjesztés), ezért a tevékenység egy egyszerű bejelentési eljárást követően végezhető. Az állami tulajdonban lévő, korlátos erőforrásokat igénybe vevő analóg frekvenciák azonban jelentős értéket képviselő és kiemelt fontosságú közjavak, amelyek tulajdonosa az állam. Tekintettel ezen erőforrások korlátos voltára, a jogalkotó a médiaszolgáltatási lehetőségek hasznosítási jogának elnyerését szigorúan pályázati eljárásban való részvételhez, valamint a médiaszolgáltatási jogosultságra vonatkozó hatósági szerződés megkötéséhez köti.

Az Mttv. Első részének III. Fejezete a pályázat útján elnyerhető jogosultságokra vonatkozó speciális szabályokat tartalmazza. A Médiatanács egyik legjelentősebb feladata az állam képviseletében ezeknek a korlátos javaknak a hasznosítására irányuló pályázati eljárások lefolytatása, majd ezt követően a nyertes pályázókkal való szerződéskötés. A Médiatanács ezzel a feltételes hozzáférés nélküli, tehát minden állampolgár számára hozzáférhető, és így a sajtószabadság és véleménynyilvánítás szempontjából egyik legjelentősebb platform hasznosítóinak piacra lépését, valamint a magyarországi médiapiac, és médiapaletta összetételét határozza meg.

48. §

(2) Állami tulajdonban lévő, korlátos erőforrásokat igénybe vevő lineáris médiaszolgáltatási jogosultság pályázat útján történő elnyerésével kapcsolatos eljárásokra (a továbbiakban pályázati eljárás) a közigazgatási hatósági eljárásról szóló törvény (a továbbiakban: Ket.) szabályait az e törvényben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

Az Mttv. az állami tulajdonban lévő, korlátos erőforrásokat igénybe vevő lineáris médiaszolgáltatási jogosultságok hasznosítására irányuló pályázati eljárásra a Ket. szabályait rendeli háttérjogszabályként, azaz, amely esetekben az Mttv. eltérően nem rendelkezik az eljárás tekintetében, a Ket. szabályai érvényesek.

48. §

(3) A pályázati eljárás lebonyolításával kapcsolatos feladatokat – az e törvényben meghatározott kivételekkel – a Médiatanács látja el.

Az Mttv. 182. § *h)* pontjával összhangban a pályázati eljárás lebonyolításával kapcsolatos feladatokat – az e törvényben meghatározott kivételekkel – a Médiatanács hatósági határcikrén eljárva látja el.

A kivételek, amelyeket az Mttv. 48. § (3) bekezdése említ, azok a feladatok, amelyeket a pályázattal kapcsolatban az Mttv. a Hivatal hatáskörébe utal, így például az Mttv. 49. § (5)

bekezdése szerint a frekvenciaterv közszemléje, a pályázati eljárással kapcsolatos hirdetmények közzététele [Mttv. 49. § (5) bek., Mttv. 50. § (3) bek.] a pályázati felhívás tervezet nyilvános meghallgatásának megtartása, és általánosságban a Médiatechnikai pályázatával kapcsolatos döntéseinek és azok végrehajtásának előkészítése.

48. §

(4) A Médiatechnikai meghatározott időszakra, de legfeljebb három évre közfeladat ellátása érdekében pályázati eljárás nélkül is feljogosíthat valamely vállalkozást médiaszolgáltatás végzésére. E médiaszolgáltatási jogosultságra a Médiatechnikai hatósági határozatában a jogosultság iránti kérelmet elsőként benyújtó médiaszolgáltatót jogosítja fel, amennyiben a médiaszolgáltató a közfeladat ellátásához szükséges feltételeknek megfelel. E bekezdés alkalmazásában közfeladatnak az alábbiak minősülnek:

a) az Alkotmánynak megfelelően kihirdetett szükségállapot, az ország jelentős területét érintő elemi csapás, vagy ipari szerencsétlenség esetén történő és azzal kapcsolatos médiaszolgáltatás, vagy

b) a valamely közösség speciális oktatási, kulturális, tájékoztatói, vagy az adott közösséget érintő meghatározott eseményhez kapcsolódó igényeinek szolgálata.

Állami tulajdonban lévő, korlátos erőforrásokat igénybe vevő analóg lineáris médiaszolgáltatás általánosan a Médiatechnikai által kiírt és lebonyolított pályázaton történt érvényes részvétel, nyertessé nyilvánítás és szerződéskötés alapján végezhető [Mttv. 48. § (1) bek.]. Az Mttv. azonban lehetővé teszi a Médiatechnikai számára, hogy pályázati eljárás nélkül is feljogosítson valamely vállalkozást földfelszíni terjesztésű médiaszolgáltatás végzésére. A „kijelölés” intézménye csak a médiaszabályozásban tekinthető újnak, a hírközlési jog területén már régóta létezik. A pályázati eljárás nélküli feljogosítás speciális és kivételes eszköznek tekinthető, melyet alátámaszt az is, hogy a jogalkotó a „kijelölés” alkalmazhatóságát számos feltételhez kötötte, illetve korlátozta.

A „kijelöléssel” szerzett jogosultság hasonlóságot mutat az Mttv. 65. § (1) bekezdése szerint szabályozott ideiglenes médiaszolgáltatással, hiszen pályázat nélkül biztosít médiaszolgáltatási jogosultságot, azonban annál lényegesen hosszabb időtartamra szólhat, míg a pályázaton elnyerhető médiaszolgáltatási jogosultságnál lényegesen rövidebb időtartamra szól. A „kijelölés”, mint speciális feljogosítás – figyelemmel közfeladathoz, célhoz kötöttségére is – meghatározott időtartamra, legfeljebb 3 évre szól.

Amennyiben több kérelem érkezik be az adott médiaszolgáltatás tekintetében, a kérelmeket érkezési sorrendben bírálja el a Médiatechnikai, azzal, hogy amennyiben az elsőként kérelmet benyújtó a közfeladat ellátása feltételeinek megfelel, a Médiatechnikai e médiaszolgáltatót jogosítja fel a médiaszolgáltatás végzésére.

A „kijelölés” útján történő feljogosítás esetében alapfeltétel, hogy a médiaszolgáltatási tevékenység valamilyen, az Mttv. által meghatározott és a Médiatechnikai által azonosított közfeladat ellátására irányuljon. A törvény két csoportba sorolja a közfeladatokat, melyekre pályázati eljárás nélküli feljogosítást enged: egyrészt szükségállapottal, illetve elemi csapással, ipari szerencsétlenséggel kapcsolatban, másrészt egy meghatározott közösség speciális oktatási, kulturális, tájékoztatói, vagy az adott közösséget érintő meghatározott eseményhez kapcsolódó igényeinek szolgálatára.

A jogalkotó e jogintézményt annak figyelembevételével alkotta meg, hogy bekövetkezhetnek olyan helyzetek, jelentkezhetnek olyan igények, amelyek a pályázati eljárás hónapokig tartó folyamatánál jelentősen gyorsabb, akár azonnali cselekvést igényelnek. A „kijelölés”

megfelelő eszköz a törvényben meghatározott – közfeladat ellátással kapcsolatos – esetek kezelésére, különös tekintettel a gyors megvalósíthatóságra. A jogalkotó a szigorú alkalmazási feltételek garanciális és szűk szabályainak meghatározása révén biztosította, hogy a pályázaton kívüli feljogosítás valóban speciális és rendkívüli eszköz maradjon, amely csak valóban indokolt esetekben kerülhet alkalmazásra.

48. §

(5) Az állami tulajdonban lévő, korlátos erőforrásokat igénybe vevő analóg lineáris médiaszolgáltatási jogosultság rádió esetén legfeljebb hét évig, audiovizuális médiaszolgáltatás esetén legfeljebb tíz évig érvényes, és lejártakor a médiaszolgáltató kérelmére pályázat nélkül egy ízben legfeljebb öt évre megújítható azzal, hogy a műsorterjesztés és a digitális átállás szabályairól szóló 2007. évi LXXIV. törvény (a továbbiakban: Dtv.) 38. § (1) bekezdésben megjelölt időpontban az audiovizuális médiaszolgáltatási szerződések lejárnak. A megújításra vonatkozó igényt a lejárat előtt tizennégy hónappal a Médiatanácshoz be kell jelenteni. E határidő elmulasztása esetén a megújításnak nincs helye.

(6)

(7) Nem lehet megújítani a jogosultságot, ha a jogosult

a) a szerződést vagy az e törvényben foglalt rendelkezéseket ismételten vagy súlyosan megszegte,

b) a szerződés megsértése miatt korábban a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény 112. § (1) bekezdés b) pontja szerinti szankcióban részesült, vagy

c) a kérelem benyújtásakor médiaszolgáltatási díjtarozással rendelkezik.

Az állami tulajdonban lévő, korlátos erőforrásokat igénybe vevő analóg lineáris médiaszolgáltatási lehetőségek használatának jogát az állam ugyan teljes mértékben a nyertes pályázó rendelkezésére bocsátja – a jogosultság átruházásának tilalma mellett – azonban a hasznosításnak az Mttv. időbeli korlátot állít. Rádió esetén legfeljebb hét, audiovizuális médiaszolgáltatás esetén legfeljebb tíz évig érvényes a médiaszolgáltatási jogosultság, amely egy alkalommal legfeljebb további öt évre megújítható. Az állam a hasznosítás időbeli korlátozásával biztosítja, hogy senki ne sajátíthassa ki e kiemelt jelentőségű korlátos erőforrásokat, egyúttal gondoskodik róla, hogy a frekvenciák az állam és polgárai érdekeinek megfelelően a legkedvezőbb feltételekkel kerüljenek „értékesítésre”. Az Mttv. a pályázat útján szerzett lineáris médiaszolgáltatási jogosultságokra vonatkozó általános szabályok között rendezi a jogosultságok megújításának kérdését is. A jogalkotó lehetővé teszi, hogy amennyiben a Médiatanács a médiaszolgáltató erre irányuló kérelmét jóváhagyja, a médiaszolgáltatási jogosultságot egy alkalommal, pályázati eljárás nélkül – a hatósági szerződés módosításával – meg lehet újítani. A megújítási eljárás a médiaszolgáltató kérelme alapján indul, a kérelem benyújtására megállapított határidő jogvesztő, elmulasztása esetén a megújításnak, igazolási kérelemnek nincs helye.

A megújításnak szigorú feltételei vannak. Nem újíthatja meg a Médiatanács a jogosultságot, ha a médiaszolgáltató a jogosultság időtartama alatt a szerződést vagy az Mttv.-ben foglalt rendelkezéseket ismételten vagy súlyosan megszegte, illetve ha a kérelem benyújtásakor a jogosultság tekintetében médiaszolgáltatási díjtarozással rendelkezik. Emellett nem lehet megújítani a jogosultságot akkor sem, ha a médiaszolgáltató a szerződés megsértése miatt korábban az Rttv. 112. § (1) bekezdés b) pontja szerinti szankcióban részesült. E rendelkezésben a jogalkotó figyelembe veszi az Mttv. 2011. január 1-jei hatálybalépése előtt bekövetke-

zett és megállapított súlyos jogsértések tényét is. Az Rttv. 112. § (1) bekezdés *b*) pontja szerinti szankció az Rttv. alapján megállapítható egyik legsúlyosabb joghátrány volt, ugyanis amennyiben második alkalommal kellett volna ezen jogkövetkezményt alkalmazni, az a szerződés azonnali hatályú felmondását eredményezte a törvény alapján.

A megújításra az Mttv. szerint kizárólag egy alkalommal van lehetőség. Tekintettel arra, hogy az Mttv. e szabályt általánosan fogalmazza meg, így ez egyértelműen vonatkozik a korábban az Rttv. alapján létrejött jogosultságokra is, azaz az Rttv. alapján kötött szerződéseket sem lehet egy alkalomnál többször megújítani, az Mttv. hatálybalépésére hivatkozással. A korlátos erőforrások igénybevételel működő médiaszolgáltatások időben korlátozott voltának több oka is van, így különösen a vállalkozások szabadságának joga, új vállalkozások piacra lépésének elősegítése, valamint annak megakadályozása, hogy egy vállalkozás se sajtóíthassa ki a korlátos erőforrás hasznosításának jogát.

48. §

(8) A Médiatanács a III. Fejezet rendelkezéseinek megfelelő alkalmazására és e médiaszolgáltatási lehetőségek természetéből fakadó egyedi sajátosságokra tekintettel meghatározza a kisközösségi médiaszolgáltatási lehetőségek pályáztatásának elveit, és azokat a honlapján közzéteszi. Kisközösségi médiaszolgáltatási lehetőség nem pályáztatható és nem üzemeltethető kereskedelmi jelleggel.

Speciális jogosultságokként jelennek meg a magyarországi médiapiacra az Mttv.-ben külön nevesített kisközösségi médiaszolgáltatási jogosultságok, mely típust a joggyakorlat alakította ki. A felmerülő igényekre tekintettel a Médiatanács jogelődje, az ORTT 2002-ben alakította ki a kisközösségi pályáztatás speciális rendszerét és jelentette meg az első kisközösségi pályázati felhívást az Oktatási és Kulturális Közlöny 17. számában.

A kisközösségi pályáztatás célját talán legjobban az utolsó, még az ORTT által kiírt, kisközösségi médiaszolgáltatási lehetőségek hasznosítására irányuló pályázati felhívás határozta meg, amely szerint a felhívás célja, hogy lehetővé tegye olyan rádiók működtetését, amelyek legfeljebb az adóállomástól számított 1 km sugarú kör által meghatározott vételkörzetben élő, dolgozó, tanuló, nyaraló stb. (meghatározott kisközösséggé szerveződött) csoportok igényeit szolgálják, valamint, hogy lehetőséget nyújtson médiaszolgáltatási tevékenység folytatására azon intézményeknek, vállalkozásoknak, amelyek a rádiózással speciális hallgatói kör igényeit elégítik ki.

A kisközösségi rádiózás speciális igényeket elégít ki, ezért jogi és műszaki szempontból is eltérő az egyéb jogosultságoktól. A kisközösségi rádiózásnak nem célja a helyi rádiózással összemérhető nagyságú ellátottság biztosítása, ezt az Mttv. 203. § 24. pont szerinti fogalom meghatározás is tartalmazza, mely szerint a kisközösségi médiaszolgáltatás vételkörzete sztereó vétel esetén legfeljebb az adóállomástól számított egy kilométer sugarú körnek megfelelő földrajzi területre terjedhet ki.

A kisközösségi médiaszolgáltatás vételkörzete ennél nagyobb nem lehet, ebből következően az utólag sem növelhető teljesítménynöveléssel, vételkörzet-bővítéssel, hálózatba kapcsolódás útján, vagy egyéb műszaki megoldásokkal sem. Kisközösségi médiaszolgáltatás az Mttv. szerint kizárólag közösségi jelleggel működhet, kereskedelmi rádióvá nem alakulhat át.

A kisközösségi pályáztatás a hagyományos pályáztatási eljárásoktól eltérő, rendhagyó pályázati eljárás. Ezekben az esetekben ugyanis nem konkrét médiaszolgáltatási lehetőség tekintetében folyik a pályáztatás, hanem a Médiatanács a pályázó által megjelölt település/telephely tekintetében hirdet nyertest, majd ezt követően tervezi meg a Médiatanács felkérésére a Hatóság a frekvenciát, amennyiben nincs műszaki akadály.

A jogalkotó a kisközösségi pályáztatás rendhagyó jellegére tekintettel nevesítette az Mttv.-ben külön a Médiatanács feladatai között a kisközösségi médiaszolgáltatási lehetőségek pályáztatásának elvei meghatározását.

48. §

(9) A Médiatanács felkérésére a Hivatal összeállítja a médiaszolgáltatási lehetőségek jegyzékét.

A Médiatanács abban az esetben tud döntést hozni arról, hogy mely médiaszolgáltatási lehetőség, vagy lehetőségek tekintetében indíthatja meg a pályázati eljárás előkészítését, ha tudomással bír arról, hogy mely településen (területen), melyek azok a frekvenciák, médiaszolgáltatási lehetőségek, amelyek médiaszolgáltatási céllal megpályáztathatók. Az erre vonatkozó adatokat a Hivatal bocsátja a döntés alapján a Médiatanács rendelkezésére.

A médiaszolgáltatási pályázati eljárások előkészítése

49. §

(1) A médiaszolgáltatási pályázati eljárások előkészítése érdekében a Médiatanács frekvenciatervet kidolgozására kéri fel a Hivatalt.

(2) Az (1) bekezdés szerinti felkérésben a Médiatanács meghatározza a műsorszórás célú frekvenciatervezéshez szükséges elvi szempontokat, így különösen:

- a) a frekvenciahasználat célját,*
- b) a frekvenciatervezésben alkalmazandó preferenciákat,*
- c) a frekvenciatervezés ütemezését.*

(3) A kidolgozott frekvenciatervnek tartalmaznia kell:

a) a műsorszóró adók névleges telephelyeit, valamint a telepítés egyéb műszaki követelményeit,

b) az adókkal várhatóan besugározható ellátottsági körzetet,

c) a Nemzetközi Rádiószabályzat jelölései szerinti frekvenciasávot.

(4) A Médiatanács a frekvenciatervet módosításra visszaadhatja.

(5) A Hivatal a frekvenciatervet a Médiatanács jóváhagyása előtt legalább tizenöt napra közzéteszi. A közzétételről és annak helyéről a kezdőnapja előtt legalább egy héttel a Hivatal közleményt tesz közzé hirdetményi úton és a Médiatanács honlapján. A frekvenciatervet közzététele alatt és a lezárását követő további öt napon belül a frekvenciatervekre bárki írásban – a Médiatanácshoz címzett – észrevételt tehet.

(6) A Médiatanács a közzététel utolsó napjától számított negyvenöt napon belül dönt a frekvenciaterv jóváhagyásáról és a pályázati felhívás tervezetének előkészítéséről.

(7) A frekvenciatervet és a tervezés elvi szempontjai nyilvánosak, azok a Hivatalnál megtekinthetők.

Az analóg földfelszíni lineáris médiaszolgáltatási lehetőségek pályázati eljárását, amely a pályázati felhívás közzétételével kezdődik, megelőzi a pályázati eljárás előkészítése. Ennek keretében a Médiatanács felkéri a Hivatalt, hogy dolgozza ki a megpályáztatni szándékozott médiaszolgáltatási lehetőség(ek) frekvenciatervét. A felkérésnek tartalmaznia kell a frekvenciahasználat célját, továbbá, hogy milyen szempontokat részesít előnyben a Médiatanács a

frekvenciatervezésben, végül a frekvenciatervezés ütemezését, tehát, hogy milyen határidővel kéri fel a frekvenciaterv elkészítésére a Hivatalt.

Az Mttv. az Eht.-val összhangban meghatározza a Hivatal által kidolgozott frekvenciaterv tartalmi elemeit, így a műsorszóró adók névleges telephelyeit, valamint a telepítés egyéb műszaki követelményeit, az adókkal várhatóan besugározható ellátottsági körzetet, és a Nemzetközi Rádiószabályzat jelölései szerinti frekvenciasávot.

Az elkészült frekvenciatervet a Hivatal legalább tizenöt napra – általában honlapján is hirdetményi úton – közzéteszi. Ezáltal értesülhet a közvélemény a pályázatás előkészítéséről, valamint a médiaszolgáltatási lehetőség paramétereiről. A közzétételről és annak helyéről a kezdőnapja előtt legalább egy héttel a Hivatal közleményt tesz közzé hirdetményi úton és a Médiatanács honlapján. A közzététel alatt és a lezárását követő további öt napon belül a frekvenciatervekre bárki írásban – a Médiatanácshoz címzett – észrevételt tehet.

A Médiatanács a frekvenciatervvvel kapcsolatosan a következő döntéseket hozhatja:

- a frekvenciatervet visszaadhatja módosításra a Hivatalnak, ha az megítélése szerint nem felel meg a preferenciáknak, vagy az előzetesen kialakított médiapolitikai szempontoknak;
- a frekvenciatervet elfogadhatja. A frekvenciaterv elfogadására általában a médiaszolgáltatási lehetőség pályázati felhívás tervezetével egyidejűleg, azonban minden esetben a frekvenciaterv közzétételét követően kerül sor;
- dönthet arról, hogy a frekvenciatervet nem fogadja el. Ez esetben a médiaszolgáltatási lehetőség pályázatására nem kerül sor.

49. §

(8) Médiaszolgáltatási lehetőség megtervezése érdekében a Hatóság költségtérítés ellenében az ügyfél kérelmére is szolgáltathat adatot, amennyiben a Médiatanács a kérelemben megjelölt vételkörzet tekintetében – médiapiaci és médiapolitikai szempontok figyelembevételével – a médiaszolgáltatási lehetőség tervezését előzetesen jóváhagyja. Az így megtervezett médiaszolgáltatási lehetőségre a továbbiakban a pályázati eljárás e törvény szerinti rendelkezéseit kell alkalmazni.

Az Mttv. 49. § (8) bekezdése szerinti lehetőség a korábban hatályos Rttv. 102. § (1) bekezdés *b)* pontja szerinti eredeti igénylő által lefolytatott tervezés eredményeképpen létrejött, ún. „talált” frekvenciának feleltethető meg. Az Rttv. korábban lehetőséget biztosított arra, hogy bármely vállalkozás, mint „eredeti igénylő” frekvenciát terveztesen saját költségére. A pályázati eljárás során az eredeti igénylő azzal az előnnyel rendelkezett, hogy amennyiben pályázati ajánlata érvényes volt, és vállalta az eljárásban legmagasabb díjajánlat megfizetését, a Testület vele kötötte meg a műsorszolgáltatási szerződést. Az Rttv. szerint az így tervezett médiaszolgáltatási lehetőséget a Testület köteles volt megpályáztatni. Ez a gyakorlatban több esetben okozott médiapiaci és médiapolitikai megfontolásokkal szembemenő helyzetet, például amikor egy adott településen a meglévő két rádiós jogosultság mellett a Testület újabb három, eredeti igénylő által tervezett frekvenciát volt a jogszabály alapján köteles megpályáztatni és ezzel akár egy jól működő rádiós piacot felborítani minden szándéka ellenére.

Az Mttv. szigorított e lehetőség feltételein. Médiaszolgáltatási lehetőség megtervezésére abban az esetben van jogosultsága az ügyfélnek, ha a Médiatanács a kérelemben megjelölt vételkörzet tekintetében a médiaszolgáltatási lehetőség tervezését előzetesen jóváhagyja. A Médiatanács döntése során médiapiaci és médiapolitikai szempontok figyelembevételével mérlegeli, hogy indokolt és megalapozott-e az adott vételkörzetben új médiaszolgáltatási lehetőség pályáztatása.

Amennyiben a döntés pozitív, a Hatóság költségtérítés ellenében adatot szolgáltat a tervezés céljából az ügyfél számára. Az így megtervezett médiaszolgáltatási lehetőségekre egyebekben a pályázati eljárás rendelkezéseit kell alkalmazni, azaz a pályáztatás az általános szabályok szerint zajlik. Az eredeti igénylő számára az Rttv. 102. § (5) bekezdésében biztosított előjogokat az Mttv. nem ismeri.

A pályázati felhívás tervezete

50. §

(1) A Médiatanács a pályázati felhívás előkészítése céljából a pályázati feltételekről pályázati felhívás tervezetet készít. A pályázati felhívás tervezetét a Médiatanács hirdetményi úton és honlapján indokolással együtt közzéteszi.

(2) A pályázati felhívás tervezetének közzétételétől számított legkevesebb húsz napon túl, legkésőbb harminc napon belül a Hivatal nyilvános meghallgatást (a továbbiakban: meghallgatás) tart.

(3) A Hivatal a meghallgatás helyéről és időpontjáról legalább a meghallgatást tíz nappal megelőzően hirdetményi úton és a Médiatanács honlapján közleményt tesz közzé.

(4) A pályázati felhívás tervezettel kapcsolatban a meghallgatáson szóban vagy írásban, illetve a meghallgatást követő öt napon belül írásban bárki kérdést intézhet a Hivatalhoz, vagy észrevételt tehet.

(5) A meghallgatásról nyolc napon belül jegyzőkönyv készül, amely a Hivatalban megtekinthető.

(6) A Médiatanács a beérkezett észrevételek és a nyilvános meghallgatáson elhangzott javaslatok lehetőség szerinti figyelembevételével a meghallgatást követő negyvenöt napon belül dönt a pályázati felhívás véglegesítéséről.

A frekvenciaterv elfogadását követően dönt a Médiatanács a pályázati felhívás tervezetének elfogadásáról. A tervezet tartalmi elemei megegyeznek a pályázati felhívás tartalmi elemeire irányadó, az Mttv. 52. § (2)–(3) bekezdésében foglaltakkal. A korlátos erőforrások pályáztatásának átláthatóságához, nyomon követéséhez fűződő érdek teszi szükségessé, hogy a Médiatanács a pályázati felhívás végleges szövegének elfogadását megelőzően közzétegye annak tervezetét, mellyel tájékoztatja a közvéleményt pályáztatási szándékáról. Az Mttv. biztosítja, hogy a meghallgatásról az érdekeltek időben értesülhessenek, ugyanis az Mttv. 50. § (3) bekezdése tartalmazza a meghallgatás időpontjának közzétételi szabályait.

A meghallgatásra az Mttv. 50. §-ában foglalt eltérésekkel a Ket. közmeghallgatásra vonatkozó szabályai vonatkoznak. A meghallgatáson megjelentek a pályázati felhívás tervezettel kapcsolatban szóban vagy írásban kérdéseket tehetnek fel, észrevételeket és javaslatokat fogalmazhatnak meg, melyekre, ha helyben nincs mód érdemi válaszadásra, vagy azok a Médiatanács döntését igénylik, akkor a Hivatal a pályázati felhívás végleges szövegének elfogadását követően írásban válaszol. A meghallgatás napjától számított további öt nap áll az érdeklődők rendelkezésére írásbeli kérdésfeltevésre, illetve javaslattételre vagy észrevételeiknek ismertetésére, melyekre a Hatóság a fentieknek megfelelően ugyancsak írásban válaszol.

A Médiatanács csak a meghallgatást követően, az észrevételek és javaslatok lehetőség szerinti figyelembevétele alapján dönt a pályázati felhívás végleges szövegének elfogadásáról.

A pályázati eljárás

51. §

(1) A pályázati eljárás – az e törvényben meghatározott kivételekkel – hivatalból, a pályázati felhívás közzétételével indul.

(2) A pályázati eljárás ügyintézési határideje nyolcvanöt nap. A határidőbe nem számít bele a Ket.-ben meghatározottakon túl a pályázati felhívás közzététele napjától a pályázati ajánlat benyújtásáig terjedő időtartam. A határidő indokolt esetben egy alkalommal, legfeljebb húsz nappal meghosszabbítható.

Az Mttv. az állami tulajdonban lévő, korlátos erőforrásokat igénybe vevő analóg lineáris médiaszolgáltatási lehetőségek pályáztatását hatósági eljárás körébe utalja, amelyre az Mttv.-ben meghatározott eltérésekkel a Ket. szabályai érvényesek. Ez a rendelkezés különös jelentőséggel bír a tekintetben, hogy megszűnt a korábbi médiaszabályozásban tapasztalt polgári jogi és közigazgatási jogi keveredés.

A hatósági eljárásjog érvényesülése a pályáztatásban is garanciát biztosít minden pályázónak, mert egyrészt szavatolja az ügyféli jogokat, másrészt egyértelművé és kiszámíthatóvá teszi a hatósági döntéshozatal – így a pályázati döntéshozatal – rendjét is.

Az új szabályozás az eljárás valamennyi szakaszát és annak eljárási tartalmát pontosan rendezi. Egyértelműen tartalmazza a pályázatok alaki és tartalmi érvényességi feltételeit, a pályázati nyilvántartást, az ügyfeleket megillető garanciális jogosultságokat, a pályázati eljárást lezáró hatósági döntéstípusokat, az ügyintézési és egyéb határidőket és a hatósági döntésekkel szembeni bírósági felülvizsgálat szabályait.

A pályázati eljárás a pályázati felhívás közzétételével hivatalból indul, kivéve az Mttv. 49. § (8) bekezdésében szabályozott esetet. A pályázati felhívást a Médiatanács honlapján, valamint hirdetményi úton teszi közzé.

A korábbi médiaszabályozás pályáztatással kapcsolatos rendelkezései kapcsán az AB megállapította annak alkotmányellenességét, hogy az Rttv. nem szabályozta törvényi szinten a műsorszolgáltatási jogosultság elnyerése érdekében benyújtott pályázatok elbírálásának határidejét. Az Mttv. már orvosolta e hiányosságot, és nyolcvanöt napban határozta meg a teljes pályázati eljárás ügyintézési határidejét. A határidőbe nem számít bele mindaz, amit a Ket. 33. § (3) bekezdése szerint az ügyintézési határidőn kívül esőnek tekint, így például a pályázati eljárások esetében gyakran előforduló hiánypótlás időtartamát, valamint az Mttv. szabályai szerint nem számít bele a határidőbe a pályázati felhívás megjelenésétől a pályázati ajánlat benyújtásáig terjedő időtartam sem. Az ügyintézési határidő indokolt esetben hosszabbítható meg, legfeljebb húsz nappal.

A pályázati felhívás

52. §

(1) A Médiatanács a médiaszolgáltatási lehetőségek hasznosítására pályázati felhívást ír ki.

(2) A pályázati felhívásnak tartalmaznia kell:

- a) a médiaszolgáltatási lehetőség 49. § (3) bekezdés szerinti adatait,**
- b) pályázati felhívás célját,**
- c) az eljárás rendjére vonatkozó alapvető szabályokat,**
- d) a pályázati díj mértékét és megfizetésének módját,**

e) a médiaszolgáltatási díj minimális mértékét (médiaszolgáltatási alapdíj), amely alatt – a közösségi médiaszolgáltatás kivételével – a médiaszolgáltatási jogosultság nem nyerhető el,

f) a pályázati ajánlat benyújtásának formáját, határidejét,

g) a pályázati ajánlat kötelező tartalmát,

h) az értékelési elveket és az értékeléskor figyelembe veendő szempontokat, a pályázati ajánlatok értékelésének kategóriáit, az egyes értékelési kategóriákhoz rendelt számszerűen meghatározott értékelési keretet, továbbá az értékelés szabályait, amelyek alapján a Médiatanács dönt a pályázat nyerteséről,

i) a médiaszolgáltatás megkezdésének időpontját,

j) a médiaszolgáltatási jogosultság időtartamát,

k) a pályázati ajánlatra vonatkozó formai követelményeket,

l) a pályázati ajánlat alaki és tartalmi érvényességének feltételeit,

m) a Médiatanács döntése szerinti egyéb feltételeket.

(3) A pályázati felhívás a (2) bekezdésben meghatározottakon túl feltételként tartalmazhatja különösen:

a) a benyújtott pályázatokra vonatkozó ajánlati kötöttséget és annak időtartamát,

b) a 83. §-ban foglalt közszolgálati célokat szolgáló műsorszámok meghatározott arányát,

c) a helyi közélettel foglalkozó, a helyi mindennapi életet segítő műsorszámok arányát,

d) a nemzeti és etnikai kisebbségi, illetőleg más kisebbségi igények meghatározott mértékű szolgálatát,

e) a hírszolgáltatás kötelezettségét,

f) a hálózatba kapcsolódás, illetve a vételkörzet-bővítés céljára szolgáló pályázati feltételeket,

g) a kiegészítő és értéknövelő médiaszolgáltatás végzésére vonatkozó feltételeket.

(4) A pályázati felhívást a Médiatanács hirdetményi úton és honlapján közzéteszi.

(5) A pályázati felhívást úgy kell kiírni, hogy a közzététel napjától számítva

a) országos médiaszolgáltatásra vonatkozó pályázati ajánlat benyújtására legalább hatvan nap,

b) körzeti médiaszolgáltatásra vonatkozó pályázati ajánlat benyújtására legalább negyven nap,

c) helyi médiaszolgáltatásra vonatkozó pályázati ajánlat benyújtására legalább harminc nap álljon rendelkezésre.

A Médiatanács a magyarországi analóg, földfelszíni médiaszolgáltatási rendszer alakulására, a médiapiac szereplőinek összetételére, illetve magára a tartalomszolgáltatásra leginkább a médiaszolgáltatási lehetőségek hasznosítására kiírt egyes pályázati felhívások tartalmi elemeinek kialakításával tud hatást gyakorolni.

A pályázati felhívások kialakítása a Médiatanács felelősségteljes feladata, ugyanis ennek során alaposan mérlegelni kell, hogy adott vételkörzetben szükség van-e új médiaszolgáltatás indítására, lejárt médiaszolgáltatási jogosultság további hasznosítására, ismételt pályáztatására, mindezekkel összefüggésben az adott település rendelkezik-e kellő gazdasági eltartóképességgel új médiaszolgáltatás indítására, meglévő médiaszolgáltatás fenntartására,

továbbá egy új médiaszolgáltatási lehetőség milyen hatást gyakorolna a vételkörzetben már működő médiaszolgáltatók helyzetére és ennek függvényében milyen feltételekkel (médiaszolgáltatási alapidj, műsортartalom) lehet, illetve szükséges a pályázati felhívást megjeleníteni.

Az Mttv. a pályázati felhívás tartalmi elemeit két csoportba sorolja. Ennek megfelelően a pályázatok átláthatóságának, nyomon követhetőségének, következetességének és összehasonlíthatóságának elősegítése érdekében az Mttv. garanciális jelleggel meghatározza a (2) bekezdés *a)–l)* pontjaiban a pályázati felhívások kötelező tartalmi elemeit, míg a (2) bekezdés *m)* pontjában és a (3) bekezdésben felsoroltak a Médiatanács mérlegelési jogkörébe tartozó választható pályázati elemek.

A pályázati felhívás tartalmi elemei közül számos értelemszerű, amelyek a médiaszolgáltatási lehetőség olyan alapvető adatait határozzák meg, amelyek a pályázók tájékozódásához mindenképpen szükségesek, ilyenek a médiaszolgáltatási lehetőség 49. § (3) bekezdés szerinti adatai, valamint a pályázati ajánlat tartalma, formája, benyújtási határideje, az eljárási szabályok, a pályázati díj.

A pályázati felhívás célját a Médiatanács minden esetben az adott médiaszolgáltatási lehetőség tekintetében egyediesítve határozza meg, amely röviden informálja a pályázókat arról, hogy mi a Médiatanács szándéka a médiaszolgáltatási lehetőség hasznosítására vonatkozóan.

A pályázati felhívásnak tartalmaznia kell a médiaszolgáltatási díj minimális mértékét (médiaszolgáltatási alapidj), amely alatt – a közösségi médiaszolgáltatás kivételével – a médiaszolgáltatási jogosultság nem nyerhető el. A Médiatanács a médiaszolgáltatási alapidjat az Mttv. 44. §-a alapján oly módon állapítja meg, hogy az az adott médiaszolgáltatás vételkörzetének nagyságával arányos legyen, ugyanakkor tekintetbe veszi az adott terület lakossági vásárlóerejének mutatóját.

Kiemelt jelentőségű a pályázati eljárás átláthatósága, és megismerhetősége szempontjából, hogy az Rttv.-vel szemben törvényi szinten rögzítésre került, hogy a pályázati felhívásnak tartalmaznia kell az értékelési elveket és az értékeléskor figyelembe veendő szempontokat, a pályázati ajánlatok értékelésének kategóriáit, az egyes értékelési kategóriákhoz rendelt számszerűen meghatározott értékelési keretet, továbbá az értékelés szabályait, amelyek alapján a Médiatanács dönt a pályázat nyerteséről.

Tekintettel arra, hogy valamennyi médiaszolgáltatási lehetőség eltérő, mindegyik egyedi sajátosságokkal bír, amelyre tekintettel az adott pályázati felhívás kiírásakor a Médiatanácsnak számos szempontot kell mérlegelnie, így a jogalkotó az értékelési kategóriákat, és az azokhoz tartozó értékeket előre nem rögzíthette, csupán azt határozta meg, hogy ezt a pályázati felhívásnak minden esetben előre meghatározott és megismerhető, meg nem változtatható módon tartalmaznia kell.

A médiaszolgáltatás megkezdésének időpontját a Médiatanács határidő, vagy határnap alapján is meghatározhatja, szintén az adott médiaszolgáltatási lehetőségre vonatkozó ismeretek és sajátosságok mérlegelésével. Így például, amennyiben olyan lehetőséget pályázatot a Médiatanács, amelyen a pályázati eljárás alatt még működik médiaszolgáltató, azonban annak jogosultsága a közeljövőben lejár, a Médiatanács a megkezdés időpontját kikötheti oly módon is, hogy – a jogosultságon való folytonos működés érdekében – a nyertes pályázónak a korábbi jogosultság lejárta követő napon meg kell kezdenie a médiaszolgáltatást. Ez esetben természetesen a Médiatanácsnak a pályázati eljárás lefolytatása során figyelembe kell vennie a médiaszolgáltatás megkezdéséhez szükséges technikai, engedélyezési stb. eljárások, előkészületek időtartamát is. Olyan médiaszolgáltatási lehetőség esetén azonban, amelyen korábban nem működött médiaszolgáltató, a Médiatanács a gyakorlatban általában a médiaszolgáltatásnak a szerződés megkötésétől számított 180 napon belül történő megkezdését köti ki.

A médiaszolgáltatási jogosultság időtartamát a Médianács az Mttv. 48. § (5) bekezdésében foglalt korlátokkal állapíthatja meg, amely összhangban áll a Dtv. 38. §-ával is.

Ahogy azt az Mttv. 52. § (3) bekezdés b)–g) pontja is részletezi, a Médianács számos műsortartalmi többletkövetelményt is előírhat a pályázók számára, amennyiben azt indokoltan tartja, azonban a jogalkotó a törvényben meghatározottakon felül további feltételek meghatározását is lehetővé teszi a Médianács számára, feltételezhetően arra figyelemmel, hogy a jogszabály ne képezze gátját a médiaszolgáltatási lehetőségek specifikus pályáztatásának.

Az Mttv. a pályázati felhívás tervezethez hasonlóan a pályázati felhívás esetén is a hirdetményi úton és a Médianács honlapján történő közzétételt írja elő.

A pályázók érdekeinek védelme érdekében az Mttv. meghatározza a pályázati ajánlatok benyújtására rendelkezésre álló legrövidebb időtartamot, amelytől a Médianács csak hosszabb időtartam megállapításával térhet el. A jogalkotó a határidő meghatározásakor figyelembe vette az egyes médiaszolgáltatási lehetőségek jelentőségét is, jelezve ezzel is, hogy egy országos médiaszolgáltatási lehetőségre irányuló pályázati ajánlat összeállítása jóval hosszabb időt vesz igénybe. Ugyanakkor a Médianács mérlegelheti, ha a pályázati felhívásban előírt feltételek szerint a pályázati ajánlat összeállítására annak bonyolultsága miatt esetleg a törvényi minimumnál hosszabb időre lehet szükség.

A pályázati felhívás módosítása és visszavonása

53. §

(1) A Médianács jogosult a pályázati felhívást az objektív, átlátható és hátrányos megkülönböztetéstől mentes eljárási elvek mentén módosítani.

(2) A pályázati felhívást a pályázati ajánlatok benyújtását megelőző legfeljebb tizenöt napig lehet módosítani.

(3) A pályázati felhívás módosítását a pályázati felhívás közzétételére irányadó szabályok szerint kell nyilvánosságra hozni.

(4) A pályázati felhívás módosítása esetén a Médianács köteles a pályázati ajánlat benyújtásának határidejét meghosszabbítani úgy, hogy az 52. § (5) bekezdés alapján meghatározott határidő a módosított pályázati felhívás közzétételétől rendelkezésre álljon.

(5) A Médianács a pályázati felhívást a pályázati ajánlat benyújtásának határidejét megelőzően legfeljebb tizenöt nappal – médiapiaci és médiapolitikai szempontok figyelembevételével – visszavonhatja. Ezt a döntését köteles a pályázati felhívás közzétételével azonos módon közzétenni, valamint megindokolni.

Tekintettel arra, hogy a pályázati felhívás közzétételét követően az időközben bekövetkező körülmények okán felmerülhet a pályázati felhívás módosításának és visszavonásának a szükségessége, az Mttv. a pályázati eljárás átláthatósága és nyomon követhetősége érdekében meghatározza ennek garanciális szabályait. A pályázók érdekeinek védelmében az Mttv. kimondja, hogy a pályázati felhívást legfeljebb a pályázati felhívásban meghatározott benyújtási határidőt megelőző tizenöt nappal lehet visszavonni, vagy módosítani, valamint módosítás esetén a módosított pályázati felhívást az eredeti pályázati felhívással azonos módon kell közzétenni (azaz a Médianács honlapján és hirdetményi úton) és a pályázati ajánlatok benyújtási határidejét meg kell hosszabbítani, oly módon, hogy helyi médiaszolgáltatási lehetőség esetén legalább további 30, körzeti médiaszolgáltatási lehetőség pályáztatásánál legalább további 40, országos frekvencia pályázati felhívása esetén legalább további 60 nap rendelkezésre álljon, a módosított pályázati felhívás közzétételétől számítva.

A pályázati felhívás visszavonására abban az esetben kerülhet sor, ha azt médiapolitikai, médiapiaci szempontok indokoltá teszik. A Médiatanács a pályázati felhívás visszavonására irányuló döntését köteles indokolni, és honlapján, valamint hirdetményi úton közzétenni.

A pályázati díj

54. §

A pályázati felhívásra ajánlatot tevő pályázati díjat fizet. A pályázati díj a meghirdetett médiaszolgáltatási alapidíj öt százaléka. A pályázati díj nyolcvan százaléka a médiaszolgáltatási díjba beszámít.

Ahogy az Mttv. 52. § (2) bekezdés *e*) pontja is rendezi, a pályázati felhívás minden esetben meghatározza a médiaszolgáltatási díj minimális mértékét (médiaszolgáltatási alapidíj), amely alatt – a közösségi médiaszolgáltatás kivételével – a médiaszolgáltatási jogosultság nem nyerhető el. A Médiatanács így minden pályázati felhívásban meghatározza az adott médiaszolgáltatási lehetőség minimális mértékét az Mttv. 44. § (6) bekezdése alapján.

A pályázók a pályázati eljárásban való részvételért pályázati díjat kötelesek fizetni. A pályázati díj a médiaszolgáltatási alapidíj arányában, annak 5 százalékos mértékében kerül a pályázati felhívásban meghatározásra, így minél értékesebb egy médiaszolgáltatási lehetőség, minél magasabb a médiaszolgáltatási alapidíj, annál magasabb a pályázati költség is. Ez is egyfajta bizonyítéka annak, hogy a pályázó megfelelő anyagi fedezettel rendelkezik, illetve magának a pályázói szándék komolyságának, hogy ha elnyeri a jogosultságot, képes azt hasznosítani.

A pályázati díj egy része ugyanakkor a legtöbb esetben visszajár: a pályázó nyertessége esetén a nyolcvan százaléka a médiaszolgáltatási díjba beszámít, alakilag és tartalmilag érvényes ajánlat esetén nyolcvan százaléka, alakilag, vagy tartalmilag érvénytelen ajánlat esetén ötven százaléka visszajár.

A pályázó

55. §

(1) A pályázati eljárásban az a vállalkozás vehet részt

a) amelynek nincs hatvan napnál régebben lejárt vám-, társadalombiztosítási járuléka vagy a központi adóhatóság által nyilvántartott lejárt adótartozása, továbbá elkülönített állami pénzalappal szemben fennálló lejárt fizetési kötelezettsége, kivéve, ha a hitelező az adósság későbbi időpontban történő megfizetéséhez írásban hozzájárult,

b) amely nem áll csődeljárás, felszámolási, végelszámolási vagy a megszüntetésére irányuló egyéb eljárás alatt, és

c) amellyel szemben a korábbi – öt évnél nem régebben lezárult – pályázati eljárás alapján vállalt műsorszolgáltatási vagy hatósági szerződésen alapuló kötelezettségének súlyos megszegését jogerős közigazgatási határozat nem állapította meg, illetve amelynek a műsorszolgáltatási vagy a hatósági szerződése felmondásra nem került,

d) amely nem rendelkezik lejárt tartozással a Médiatanács felé.

(2) Az (1) bekezdés *a)–d)* pontban meghatározott feltételeknek a pályázóban befolyásoló részesedéssel rendelkező, illetve a pályázó befolyásoló részesedése alatt álló bármely vállalkozásnak is meg kell felelnie.

(3) A pályázati eljárásban csak az vehet részt, aki a törvényben megállapított összeférhetlenségi rendelkezéseknek megfelel.

(4) Amennyiben a pályázó olyan – a törvény hatálya alá tartozó – médiaszolgáltatási jogosultsággal rendelkezik, amely kizárja a pályázati felhívásban meghirdetett jogosultság elnyerését, pályázati ajánlatot abban az esetben nyújthat be, ha ajánlata részeként joghatályos nyilatkozatában kijelenti, hogy nyertessé nyilvánítása esetén a szerződés megkötésének időpontjától a már meglévő médiaszolgáltatási jogosultságáról, illetve ilyen igényéről lemond, vagy kötelezettséget vállal arra, hogy a korlátozó rendelkezésekbe ütköző helyzetet ugyanezzel a nappal egyéb módon megszünteti.

(5) A pályázati eljárásban egyidejűleg nem vehetnek részt olyan vállalkozások, amelyek egymásban, vagy egyike a másikban befolyásoló részesedéssel rendelkezik, illetve amelyekben ugyanaz a harmadik fél rendelkezik befolyásoló részesedéssel.

Az Mttv. meghatározza, hogy ki nyújthat, illetve ki nem nyújthat be pályázóként érvényesen pályázati ajánlatot.

Az Mttv. értelmében nem pályázhat az a vállalkozás, amely hatvan napnál régebben lejárt vám-, társadalombiztosítási járulék vagy a központi adóhatóság által nyilvántartott lejárt adó-tartozással, továbbá elkülönített állami pénzalappal szemben fennálló lejárt fizetési kötelezettséggel rendelkezik, kivéve, ha a hitelező az adósság későbbi időpontban történő megfizetéséhez írásban hozzájárult, továbbá amely csődeljárás, felszámolási, végelszámolási vagy a megszüntetésére irányuló egyéb eljárás alatt áll, valamint amellyel szemben a korábbi – öt évnél nem régebben lezárult – pályázati eljárás alapján vállalt műsorszolgáltatási vagy hatósági szerződésen alapuló kötelezettségének súlyos megszegését jogerős közigazgatási határozat megállapította, illetve amelyek a műsorszolgáltatási vagy a hatósági szerződése felmondásra került. Ezen előírásoknak nem csupán a pályázónak, de a pályázóban befolyásoló részesedéssel rendelkező, illetve a pályázó befolyásoló részesedése alatt álló bármely vállalkozásnak is meg kell felelnie.

Vállalkozásnak minősül az Mttv. értelmező rendelkezése szerint az Mttv. hatálya alá tartozó tevékenységet végző természetes személy, gazdasági társaság, vagy más jogi személy.

Az Mttv. lehetővé teszi, hogy amennyiben a pályázó a pályázati ajánlat benyújtásakor olyan jogosultsággal rendelkezik, amely miatt az összeférhetlenségi rendelkezések okán nem nyújthatna be érvényesen pályázati ajánlatot, ajánlata részeként nyilatkozhat arról, hogy nyertessége esetén e jogosultságról lemond. A meglévő jogosultságról legkésőbb az elnyert jogosultságra irányuló szerződés megkötésének napjától kell lemondani, illetve a korlátozó rendelkezésekbe ütköző helyzetet legkésőbb e nappal kell megszüntetni.

Annak kizárása érdekében, hogy egy kézben lévő vállalkozások a pályázati szabályok kiírásának céljából, saját nyertességük esélyének növelése érdekében több pályázati ajánlatot nyújtsanak be, az Mttv. 55. § (5) bekezdése megtiltja a pályázati eljárásban olyan vállalkozások részvételét, amelyek egymásban, vagy egyike a másikban befolyásoló részesedéssel rendelkezik, illetve amelyekben ugyanaz a harmadik fél rendelkezik befolyásoló részesedéssel.

A Médiatanács a pályázati ajánlatok alaki vizsgálata során vizsgálja, hogy a pályázó megfelel-e az 55. §-ban előírt feltételeknek. Ha a pályázó az Mttv. 55. §-ába ütközik, a Médiatanács megállapítja a pályázati ajánlat alaki érvénytelenségét, és a Pályázó hatósági nyilvántartásba vételét végzéssel megtagadja.

A pályázati ajánlat**56. §**

A pályázati ajánlatnak tartalmaznia kell:

a) a pályázó adatait:

aa) nevét,

ab) lakcímét vagy székhelyét,

ac) cégjegyzékszámát, illetve nyilvántartási számát,

ad) elérhetőségét (telefonszámát és elektronikus levelezési címét),

ae) vezető tisztségviselőjének, képviselőjének a nevét és elérhetőségét (telefon-számát, postai és elektronikus levelezési címét), továbbá közjegyző által hitelesítet aláírási címpéldányát, vagy ügyvéd által ellenjegyzett aláírásmintát,

b) a pályázó hatályos létesítő okiratát,

c) a pályázó nyilatkozatát arról, hogy neki vagy a benne tulajdoni részesedéssel rendelkező más vállalkozásnak milyen nagyságú közvetlen vagy közvetett tulajdoni részesedése van a Magyar Köztársaság területén médiaszolgáltatást végző, illetőleg magyarországi médiaszolgáltatási jogosultságot igénylő vállalkozásban,

d) a tervezett médiaszolgáltatás alapvető adatait:

da) típusát (általános tematikájú vagy tematikus),

db) vételkörzetét,

dc) az igénybe venni kívánt műsorszórási lehetőséget,

de) jellegét (kereskedelmi, közösségi),

df) a szolgáltatás műsoridejét, műsoridő beosztását,

dg) a tervezett kiegészítő és értéknövelő műsorszolgáltatást,

dh) a médiaszolgáltatás állandó megnevezését és szignálját,

di) vételkörzet-bővítés, illetve hálózatba kapcsolódás esetén ennek tényét,

dj) a tervezett műsorszerkezetet,

dk) a 83. §-ban foglalt közszolgálati célokat szolgáló műsorszámok, illetve a helyi közélettel foglalkozó, a helyi mindennapi életet segítő műsorszámok közlésére szánt napi, heti, havi minimális műsoridőt,

dl) a napi rendszeres híradásra szánt minimális műsoridőt,

dm) a nemzeti és etnikai vagy más kisebbségek igényeinek szolgálatára szánt napi minimális műsoridőt,

e) közösségi médiaszolgáltatás kivételével a médiaszolgáltatási díj mértékére vonatkozó ajánlatot,

f) a médiaszolgáltató üzleti, pénzügyi tervét,

g) banki igazolást arra vonatkozóan, hogy a médiaszolgáltató működési költségeinek fedezete legalább a működés első három hónapjára, reklámbevétel nélkül, elkülönített pénzforgalmi számlán a médiaszolgáltató rendelkezésére áll,

h) a pályázó nyilatkozatát arról, hogy vele kapcsolatban nem áll fenn a törvény szerinti kizáró ok, illetve arról, hogy más, folyamatban lévő pályázati ajánlatának elfogadása esetén nem keletkezne ilyen kizáró ok,

i) a pályázati felhívásban megjelölt egyéb adatokat, dokumentumokat, nyilatkozatokat.

Az Mttv. a pályázati felhíváshoz hasonlóan meghatározza a pályázati ajánlat kötelező tartalmi elemeit is. Az Mttv. szövegszerűen azokat a minimumelemeket rögzíti, amelyek nélkül egy pályázati ajánlat megalapozottsága nem lenne megítélhető.

A pályázati ajánlat tartalma tekintetében megkülönböztethetjük a pályázati ajánlat Mttv. által előírt kötelező elemeit – amelyet az 56. § *a)–h)* pontig rögzít – a pályázati ajánlat Médianács döntése szerinti további elemeitől, amelyet az 56. § *i)* pont alapján a konkrét pályázati felhívás tartalmazhat.

Így az adott médiaszolgáltatási lehetőség tekintetében kiírt pályázati felhívásnak egyfelől tartalmaznia kell a pályázati ajánlat kötelező tartalmának meghatározását az Mttv. 52. § (2) bekezdés *g)* pontja alapján, valamint a Médianács megítélése szerint a pályázat egyedi sajátosságaira tekintettel, és a pályázati ajánlat alátámasztása érdekében az 52. § *i)* pont alapján előírt egyéb adatokat, dokumentumokat, nyilatkozatokat is.

A médiaszolgáltatási lehetőségek egyedi sajátosságai, és a pályázati rendszer összetettsége alapján a gyakorlatban szinte soha nem fordul elő olyan eset, hogy a Médianács ne élne az Mttv. 56. § *i)* pontjában rögzített lehetőséggel, és ne írná elő a pályázati felhívásban a törvényben meghatározottakon felül további adatok szolgáltatását, dokumentumok, nyilatkozatok megtételét, csatolását a pályázók számára.

A pályázati ajánlatok vizsgálata és alaki érvényessége

57. §

(1) A Médianács megvizsgálja, hogy a pályázó megfelel-e az alaki és tartalmi érvényesség feltételeinek.

(2) Alakilag érvénytelen a pályázati ajánlat, ha

***a)* a pályázó nem felel meg az 55. § szerinti személyi, részvételi feltételeknek, és az e törvény szerinti összeférhetlenségi követelményeknek,**

***b)* a pályázati ajánlat nem a pályázati felhívásban meghatározott határidőben, helyen, példányszámban, formában és módon került benyújtásra,**

***c)* a pályázati díjat határidőben nem fizették meg,**

***d)* a pályázati ajánlat formailag nem felel meg a pályázati felhívásban meghatározott feltételeknek,**

***e)* nem vagy nem megfelelően tartalmazza az 56. §-ban felsoroltakat.**

(3) Az 57. § (2) bekezdésben foglalt alaki érvényességi feltételek körében hiánypótlásnak kizárólag az 56. § *b)*, *c)*, *dc)*, *df)–dm)*, *f)–i)* pontok tekintetében van helye.

(4) A hiánypótlás teljesítésére a kézbesítéstől számított tizenöt nap áll a pályázó rendelkezésére. Amennyiben a pályázó a hiányosságot a felhívásban megjelölt időtartamon belül megfelelően pótolja, a pályázatot úgy kell tekinteni, mintha már eredetileg is helyes és teljes körű lett volna. A hiánypótlás teljesítésére meghatározott határidő jogvesztő, a határidő elmulasztása esetén igazolási kérelem előterjesztésének nincs helye. A pályázati ajánlat azon elemei tekintetében, amelyek a pályázati felhívás alapján értékelésre kerülnek, hiánypótlásnak nincs helye.

(5) Alakilag érvénytelen pályázati ajánlat esetén a pályázati díj ötven százaléka visszajár.

A pályázati ajánlatok benyújtását követő első lényeges eljárási cselekmény a pályázati ajánlatok alaki érvényességének vizsgálata.

Az Mttv. 57. § (2) bekezdése taxatív felsorolja az alaki érvénytelenség okait. Az alaki érvényességi feltételek tekintetében hiánypótlásnak kizárólag abban az esetben van helye, ha az ajánlat nem tartalmazza a pályázó hatályos létesítő okiratát, a pályázó nyilatkozatát

arról, hogy neki vagy a benne tulajdoni részesedéssel rendelkező más vállalkozásnak milyen nagyságú közvetlen vagy közvetett tulajdoni részesedése van a Magyar Köztársaság területén médiaszolgáltatást végző, illetőleg magyarországi médiaszolgáltatási jogosultságot igénylő vállalkozásban, az igénybe venni kívánt műsorszórási lehetőséget, a szolgáltatás műsoridejét, műsoridő beosztását, a tervezett kiegészítő és értéknövelő műsorszolgáltatást, a médiaszolgáltatás állandó megnevezését és szignálját, vételkörzet-bővítés, illetve hálózatba kapcsolódás esetén ennek tényét, a tervezett műsorszerkezetet, az Mttv. 83. §-ban foglalt közszolgálati célokat szolgáló műsorszámok, illetve a helyi közélettel foglalkozó, a helyi mindennapi életet segítő műsorszámok közlésére szánt napi, heti, havi minimális műsoridőt, a napi rendszeres híradásra szánt minimális műsoridőt, a nemzeti és etnikai vagy más kisebbségek igényeinek szolgálatára szánt napi minimális műsoridőt, a médiaszolgáltató üzleti, pénzügyi tervét, banki igazolást arra vonatkozóan, hogy a médiaszolgáltató működési költségeinek fedezete legalább a működés első három hónapjára, reklámbevétel nélkül, elkülönített pénzforgalmi számlán a médiaszolgáltató rendelkezésére áll, a pályázó nyilatkozatát arról, hogy vele kapcsolatban nem áll fenn a törvény szerinti kizáró ok, illetve arról, hogy más, folyamatban lévő pályázati ajánlatának elfogadása esetén nem keletkezne ilyen kizáró ok, valamint a pályázati felhívásban megjelölt egyéb adatokat, dokumentumokat, nyilatkozatokat.

Az Mttv. 57. § (2) bekezdésében felsorolt egyéb alaki érvényességi okok körében, valamint azon elemek tekintetében, amelyek a pályázati felhívásban meghatározottak szerint értékelésre kerülnek (ilyenek lehet például a díjajánlat, műsorterv, vagy a médiaszolgáltatási tapasztalat stb.) hiánypótlásnak nincs helye.

A Médiatanács azokat a pályázókat, akiknek pályázati ajánlata az alaki érvényességi feltételek körében hiányos, de ezek az Mttv. alapján pótolhatók, végzésben felszólítja a hiányok pótlására. Ennek teljesítésére a kézhezvételtől számított tizenöt nap áll a pályázó rendelkezésére, amely határidő jogvesztő.

Amennyiben a pályázó a hiánypótlást határidőn belül nem teljesíti, a Médiatanács megállapítja az alaki érvénytelenséget, és a Pályázó pályázati nyilvántartásba vételét megtagadja.

A jogalkotó e szakaszban rögzítette, hogy az alakilag érvénytelen pályázati ajánlat benyújtója a befizetett pályázati díj ötven százalékát visszakapja.

Pályázati nyilvántartás és alakilag érvénytelen pályázat

58. §

(1) A Médiatanács az alakilag érvényes pályázati ajánlatot benyújtó pályázókat – a benyújtási határidő lejártától számított negyvenöt napon belül – hatósági nyilvántartásba veszi (a továbbiakban: pályázati nyilvántartás). A pályázati nyilvántartásba vételről a Hivatal a résztvevővé vált pályázókat értesíti, és a pályázati nyilvántartásba vett pályázók listáját a Médiatanács honlapján közzéteszi.

(2) Az 57. § (2) bekezdés alapján alakilag érvénytelen pályázat esetén a Médiatanács a pályázó pályázati nyilvántartásba vételét végzéssel megtagadja. A nyilvántartásba vételt megtagadó végzés megszünteti az eljárásban a pályázó ügyféli minőségét. A pályázati nyilvántartásba vételt megtagadó végzés ellen – jogszabálysértésre hivatkozással – a végzés közlésétől számított nyolc napon belül felülvizsgálat kérhető a Fővárosi Ítéltáblától. A bíróság az ügyben, szükség esetén a felek meghallgatása alapján, tizenöt napon belül nemperes eljárásban határoz. A Fővárosi Ítéltábla végzése ellen fellebbezésnek helye nincs. A nemperes eljárás iránti kérelem benyújtása esetén a Médiatanács a pályázati eljárást – a bíróság

jogerős döntéséig – felfüggeszti. A Médiatanács eljárást felfüggesztő végzésével szemben önálló jogorvoslatnak helye nincs.

(3) Amennyiben a Médiatanács az alaki érvénytelenségi okot a pályázati nyilvántartásba vételt követően, a pályázati ajánlat érdemi elbírálása során észleli, a pályázat alaki érvénytelenségét külön végzéssel nem állapítja meg, a pályázat érvénytelenségét a pályázati eljárást lezáró döntésébe foglalja.

Az Mttv. az alakilag érvényes ajánlatok nyilvántartásba vételére negyvenöt napos ügyintézési határidőt szab, amely az ajánlatok benyújtásától kezdődik, és nem számítanak bele a Ket. 33. §-ában meghatározottak, így például hiánypótlási felhívás esetén annak postára adásától a teljesítéséig tartó időszak.

Alakilag érvénytelen ajánlat esetén a Médiatanács a pályázati nyilvántartásba vételt végzésben megtagadja. E végzés ellen az Mttv. önálló jogorvoslatot biztosít. A Médiatanács végzése elleni felülvizsgálat idejére, a bíróság jogerős döntésének meghozataláig a Médiatanács a pályázati eljárást az Mttv. alapján köteles felfüggeszteni. A vitatott helyzet mielőbbi rendezéséhez fűződő közérdekre tekintettel a jogalkotó a felülvizsgálati kérelem elbírálását különösen rövid határidőkkel nemperes eljárás keretében utalta. A jogalkotó a Fővárosi Ítéltábla végzése ellen nem biztosított további jogorvoslati lehetőséget.

Figyelemmel arra, hogy alaki érvénytelenségi ok a pályázati eljárás során bármikor előállhat (például tulajdonosi szerkezet megváltozása következtében, vagy tartozás keletkezésével stb.) a Médiatanács az alaki érvénytelenségi okot később, a nyilvántartásba vételt követően is megállapíthatja, azonban ebben az esetben már nem külön végzést hoz az alaki érvénytelenség kérdésében, hanem a pályázati eljárást lezáró döntésbe foglalja a pályázati ajánlat alaki érvénytelenségét.

A pályázati ajánlat tartalmi érvényessége

59. §

(1) A pályázati ajánlat tartalmi érvényességének vizsgálatakor a Médiatanács a pályázati nyilvántartásba vett pályázó pályázati ajánlatát összességében és az egyes pályázati elemek tekintetében is értékeli, vizsgálja annak megalapozottságát.

(2) Ha a pályázati ajánlat tartalmilag hiányos, a Médiatanács hiánypótlásra szólítja fel a pályázót. A hiánypótlásra az 57. § (4) bekezdésben foglaltakat kell alkalmazni. Ha a pályázati ajánlat nem egyértelmű, a Médiatanács a pályázótól az esélyegyenlőség elvének sérelme nélkül felvilágosítást kérhet. A felvilágosításkérés teljesítésére a kézbesítéstől számított tizenöt nap áll a pályázó rendelkezésére. A felvilágosítás nem eredményezheti az ajánlatban megfogalmazott pénzbeli, értékbeli vállalások, lényeges állítások változását, csak azok értelmezését szolgálhatja.

(3) A pályázati ajánlat tartalmilag érvénytelen, amennyiben

a) a pályázati felhívás szerinti értékelési szempontként megjelölt vállalások körében érthetetlen vagy egymásnak ellentmondó vagy nyilvánvalóan lehetetlen vállalásokat, feltételeket tartalmaz, amelyek akadályozzák a pályázati ajánlat érdemi értékelését,

b) a pályázati ajánlat a Médiatanács megítélése szerint lehetetlen, túlzottan magas vagy alacsony mértékű, illetőleg kirívóan aránytalan kötelezettségvállalást tartalmaz, illetve olyan nyilvánvalóan irracionális vagy megalapozatlan vállalá-

sokat, feltételeket tartalmaz, amelyek ellentmondanak a Médiatanács rendelkezésére álló tényeknek, adatoknak, és ezáltal lehetetlenné teszik a pályázati kiírásban foglalt szempontrendszer szerinti értékelést,

c) a pályázati ajánlat megalapozatlansága miatt nem alkalmas az e törvényben, illetve a pályázati felhívásban meghatározott célok elérésére, megvalósítására, vagy

d) a pályázati felhívásban meghatározott tartalmi követelményeknek nem tesz eleget.

(4) A Médiatanács a pályázati ajánlat tartalmi érvénytelenségét külön végzéssel nem állapítja meg, a pályázati ajánlat tartalmi érvénytelenségét a pályázati eljárást lezáró döntésébe foglalja.

(5) Tartalmilag érvénytelen pályázati ajánlat esetén a pályázati díj ötven százaléka visszajár.

A Médiatanács, miután pályázati nyilvántartásba vette az alakilag érvényes pályázati ajánlatokat, megvizsgálja azok tartalmi érvényességi feltételeknek való megfelelést is.

A tartalmi érvényességi vizsgálat során a Médiatanács az immáron formailag, alakilag teljes és hiánytalan pályázati ajánlat tartalmát vizsgálja. A pályázati ajánlat tartalmának összességében és egyes elemei tekintetében külön-külön és együtt is koherensnek kell lennie.

Az Mttv. a tartalmi érvényességi feltételek körében is lehetővé teszi a hiánypótlási felhívást, illetve emellett a Médiatanács felvilágosítást is kérhet a pályázótól, amelynek teljesítésére a hiánypótláshoz hasonlóan 15 nap áll a pályázó rendelkezésére. A felvilágosítás eltér a hiánypótlástól, ugyanis a felvilágosítás keretében a pályázó nem pótolhat olyan hiányt, amelyet pályázati ajánlata korábban nem tartalmazott, nem egészítheti ki ennek keretében az ajánlatát, csupán értelmezheti az esetlegesen nem egyértelmű (pénzbeli, értékbeli) vállalásait, állításait. Ugyanakkor, míg a pályázati felhívásban meghatározott értékelés tárgyát képező elemek tekintetében hiánypótlásnak nincs helye, amennyiben szükséges és indokolt, felvilágosítást ezekkel kapcsolatban is kérhet a Médiatanács. A felvilágosítás nem teljesítése – legelőbb fakadóan – nem feltétlenül eredményezi a pályázati ajánlat érvénytelenségét, ebben az esetben a Médiatanács a rendelkezésére álló adatok és információk alapján dönt.

Az Mttv. 59. § (3) bekezdése meghatározza mely esetekben érvénytelen tartalmilag a pályázati ajánlat, illetve az 59. § (3) bekezdés *d)* pontja alapján az Mttv. lehetőséget biztosít a Médiatanács számára, hogy a pályázati felhívásban – az Mttv.-ben nem szereplő – további tartalmi érvénytelenségi okokat kössön ki.

Az Mttv. alapján tartalmilag érvénytelen az ajánlat, ha a pályázati felhívás szerinti értékelési szempontként megjelölt vállalások körében érthetetlen vagy egymásnak ellentmondó vagy nyilvánvalóan lehetetlen vállalásokat, feltételeket tartalmaz, amelyek akadályozzák a pályázati ajánlat érdemi értékelését. Az értékelési szempontokat, kategóriákat minden esetben a pályázati felhívás határozza meg, ilyenek lehetnek a gyakorlatban például a műsortervi vállalások, maga a műsorterv, a médiaszolgáltatási díjajánlat, a tapasztalat, a kiegészítő szolgáltatások stb. Amennyiben a pályázati ajánlat ezek tekintetében nem teljes, hiánypótlás vonatkozásukban nem kérhető, legfeljebb az elírásokat korrigálhatja, az értelmezési nehézségeket orvosolhatja a pályázó a Médiatanács felhívására. Amennyiben azonban a pályázati ajánlat ezt követően sem egyértelmű, vagy nyilvánvalóan nem teljesíthető vállalásokat, feltételeket tartalmaz, és ezáltal a Médiatanács nem tudja érdemben értékelni az ajánlatot, a pályázati ajánlat tartalmilag érvénytelen.

Az Mttv. 59. § (3) bekezdés *b)* pontja szerinti tartalmi érvénytelenségi ok a Médiatanács döntésére bízva annak megítélését, hogy a pályázati ajánlat lehetetlen, túlzottan magas vagy alacsony mértékű, illetőleg kirívóan aránytalan kötelezettségvállalást tartalmaz-e, illetve

olyan nyilvánvalóan irracionális vagy megalapozatlan vállalásokat, feltételeket tartalmaz-e, amelyek ellentmondanak a Médiatek rendeltetésére álló tényeknek, adatoknak, és ezáltal lehetetlenné teszik a pályázati kiírásban foglalt szempontrendszer szerinti értékelést. A jogalkotó azért utalta a Médiatek mérlegelési jogkörébe az e pont szerinti tartalmi érvénytelenségről való döntést, mert bizonyos esetekben nem lehet előre meghatározni, és objektíve körülírni, hogy mely esetekben, mely vállalások azok, amelyek például túlzottan magas, vagy alacsony mértékűnek minősülnek, vagy megalapozatlanok. Ezt minden esetben a médiaszolgáltatási lehetőség, a médiapiac, a pályázati eljárás, valamint az egyes pályázati ajánlatok tartalmának ismeretében tudja a Médiatek – mint a médiaszolgáltatási lehetőség hasznosítására jogosult szerv – eldönteni.

Az Mttv. 59. § (3) bekezdés *b*) pontja szerinti tartalmi érvénytelenség visszautal az Mttv-ben meghatározott általános célokra, valamint az Mttv. 52. § (2) bekezdés *b*) pontjára, mely szerint a pályázati felhívásnak meg kell határoznia annak célját. Egyértelmű ugyanis, hogy nem lehet tartalmilag érvényes a pályázati ajánlat, ha megalapozatlansága miatt nem alkalmas a meghatározott célok elérésére, megvalósítására, azaz nem arra irányul, amit a pályázati felhívási kiírás és a jogszabály meghatároz.

A pályázati ajánlat tartalmi érvénytelenségére vonatkozó döntést a Médiatek az érdemi határozatban állapítja meg, amely ellen a jogorvoslat a 62. § (5) bekezdés szerint biztosított, eleget téve a vonatkozó alkotmányossági követelményeknek.

A pályázati ajánlat értékelése

60. §

(1) A pályázati ajánlatok értékelésére a pályázati felhívásban meghatározott elvek és szempontok alapján kerül sor. Az értékelési szempontoknak mennyiségi vagy más módon értékelhető tényezőknél kell alapulniuk, a pályázat tárgyával, illetőleg a hatósági szerződés lényeges feltételeivel összhangban kell állniuk. Az egyes szempontok nem eredményezhetik a pályázati ajánlat ugyanazon tartalmi elemének többszöri értékelését.

(2) A Médiatek a bírálati szempontokkal összefüggő ajánlati elemekkel kapcsolatban a pályázati felhívásban jogosult meghatározni olyan elvárásokat, amelynek kedvezőtlenebb ajánlat nem tehető.

(3) Az értékelés elveinek átláthatónak, megkülönböztetéstől mentesnek és arányosnak kell lenniük.

(4) A pályázati ajánlatokat a pályázati felhívásban meghatározottaktól eltérően értékelni nem lehet.

Az Mttv. megteremt annak lehetőségét, hogy a Médiatek a médiapiaci sajátosságoknak leginkább megfelelő tartalommal írja ki a pályázati felhívásokat, amikor rögzíti, hogy a pályázati ajánlatok értékelése a pályázati felhívásban meghatározott – átlátható, megkülönböztetéstől mentes és arányos – elvek és szempontok alapján történik. Ugyanakkor a 60. § az alkotmányossági szempontok figyelembevételével rögzíti azt is, hogy a pályázati felhívásnak tartalmaznia kell az értékelési szempontokat, amelyeknek összehasonlítható, mennyiségi vagy más módon értékelhető tényezőknél kell.

Az Mttv. 60. § (4) bekezdése garanciális szabályként rögzíti, hogy a pályázati ajánlatokat csak a pályázati felhívásban meghatározottak szerint lehet értékelni. Az értékelés menete és körülményei a pályázati eljárást lezáró döntés indokolása alapján így teljes mértékben rekonstruálhatók.

A pályázati eljárás megszüntetése

61. §

(1) A Médiatanács végzéssel megszünteti a pályázati eljárást, amennyiben

a) a pályázati felhívásra nem érkezik pályázati ajánlat,

b) a pályázati eljárás a lefolytatása során felmerült körülmény, feltétel folytán okafogyottá válik, így különösen abban az esetben, ha a pályázati felhívást követően a hazai vagy a nemzetközi gazdasági környezet nagymértékben megváltozik, illetve a pályázati felhívás kiírásakor fennálló – gazdasági, jogi, frekvencia-gazdálkodási, médiaszolgáltatási piaci – körülmények, feltételek lényegesen megváltoznak,

c) a Médiatanács mérlegelése szerinti médiapolitikai szempontok, illetve az e törvényben vagy a pályázati felhívásban rögzített alapelvek, célok a pályázati eljárás lefolytatásával nem biztosíthatóak, vagy

d) a Médiatanács a benyújtott pályázati ajánlatok és a rendelkezésre álló információk alapján megállapítja, hogy egyetlen pályázó pályázati ajánlata sem felel meg az e törvényben foglalt céloknak és alapelveknek, illetve bármely pályázó nyertessé nyilvánítása veszélyeztetné a frekvenciakészlettel, mint állami tulajdonnal való felelős, rendeltetésszerű, hatékony gazdálkodást.

(2) A Médiatanács az (1) bekezdés szerinti döntését a pályázati felhívással azonos helyen és módon nyilvánosan közzéteszi.

Az Mttv. garanciális alapokon meghatározza a pályázati eljárás megszüntetésének alapvető elemeit, rendelkezéseit.

A megszüntetés keretében biztosított mérlegelési jogkör alapjai a következők. A médiaszolgáltatás céljára felhasználható állami tulajdonban lévő frekvenciák a korlátos anyagi javak közé tartoznak, amelyek az állam tulajdonát képezik. Az állam e közjavakkal való gazdálkodás körében fokozott gondossággal köteles eljárni. Az Mttv. a médiaszolgáltatás céljára szolgáló rádiós frekvenciákkal való gazdálkodás lehetőségét a Médiatanácsra delegálja az Mttv.-ben [182. § *h*) pont], amikor kimondja, hogy a Médiatanács hatósági hatásköreiben ellátja a rádiós médiaszolgáltatási jogosultságok pályáztatásával kapcsolatos feladatokat.

Ahogy azt a Fővárosi Bíróság a 3. Kpk. 45 529/2009/2. – a szintén korlátos erőforrást képező mobil frekvenciákkal kapcsolatban hozott – végzésében megállapította, az államnak, mint tulajdonosnak saját belátásán alapuló joga, hogy a rendelkezésére álló frekvenciakészletet mikor, milyen feltételekkel engedi át használatba másoknak. A rendelkezési jog tartalmából, alkotmányos attribútumból következik, hogy a rendelkezési jog komplex módon értelmezendő. A tulajdonos – és így a tulajdonosi jogot gyakorló szerv – szabad belátása szerint dönthet arról, kíván-e élni a rendelkezési jogával, illetve a döntési szuverenitásból adódóan ezt a döntését meg is változtathatja.

A Médiatanács az Mttv. alapján a korlátos frekvenciák hasznosításának jogosultságát pályázati eljárás útján biztosítja. Az Mttv. már e körben, a frekvenciák kiosztásával, hasznosításával kapcsolatos döntések meghozatalában, a médiaszolgáltatási lehetőségek pályáztatásával kapcsolatban mérlegelési jogkört biztosít a frekvenciákkal kapcsolatos rendelkezési jog jogosultjának, azaz a Médiatanács számára, hiszen a Médiatanács mérlegelés során dönt arról, hogy megpályáztat-e egy bizonyos médiaszolgáltatási lehetőséget vagy sem.

A frekvenciakészlettel, mint korlátos, állami tulajdonnal való felelős gazdálkodás szabálya alapján a Médiatanács folyamatosan köteles vizsgálni azt, hogy a médiapolitikai szempontok, illetve az e törvényben vagy a pályázati felhívásban rögzített alapelvek, célok a pályázati eljárás lefolytatásával biztosíthatóak-e, illetve, hogy a benyújtott pályázati ajánlatok

megfelelnek-e a törvényben foglalt céloknak és alapelveknek, és hogy a frekvenciakészlettel való felelős, rendeltetészerű, hatékony gazdálkodás biztosított-e. A Médiatanács nem folytathatja le a pályázati eljárást olyan esetekben, amikor tisztában van azzal, hogy ezen érdekek a pályázati eljárás lefolytatásával sérülhetnek (pl. nyertest hirdetne annak ellenére, hogy egyetlen pályázó ajánlata sem felel meg a törvényben meghatározott alapelveknek és céloknak).

A Médiatanács pályázati eljárás megszüntetése körében hozott döntései ugyanakkor jogilag kötöttek, hiszen érvényesülnek vele szemben azok az alkotmányos követelmények, mely szerint a jogszabály pontosan és kifejezetten rendezi a hatósági döntés meghozatalára vonatkozó *a)* felhatalmazást, *b)* hatáskört, *c)* feltételeket, *d)* a döntés közjogi célját, *e)* személyi hatályát, *f)* eszközrendszerét, *g)* az alapvető mérlegelési szempontokat, és *h)* a mérlegelés kereteit. Emellett a Médiatanács e döntései esetében is érvényesül garanciaként a jogorvoslati jogosultság. (A jogorvoslat keretében a hatóság mérlegelése érdemben vizsgálható.)

A Médiatanács mérlegelési jogköre e döntés során így meglehetősen szűk körű, illetve minden ilyen esetben a közigazgatási eljárás szabályai szerint meghozott, indokolt hatósági döntés képezi garanciális alapját az eljárás megszüntetésének.

A pályázati eljárás eredménye, az eredmény közzététele, a pályázati ajánlatok nyilvánossága

62. §

(1) A Médiatanács hatósági határozatban állapítja meg

a) a pályázati eljárás eredményes vagy eredménytelen voltát, és

b) eredményesség esetén a pályázati eljárás nyertesét.

(2) Eredménytelen a pályázati eljárás, amennyiben valamennyi benyújtott pályázati ajánlat alaki vagy tartalmi szempontból érvénytelen.

(3) Nyertessé kizárólag olyan pályázó nyilvánítható, amely a pályázati ajánlat benyújtásától kezdve folyamatosan megfelelt az e törvényben és a pályázati felhívásban meghatározott részvételi feltételeknek. Helyi médiaszolgáltatásra vonatkozó pályázati eljárás esetén, ha egyetlen pályázó felel meg a törvényi, illetve pályázati követelményeknek, a Médiatanács az (1) bekezdés *b)* pontja szerint megállapítja a pályázó nyertességét.

(4) A Médiatanács az (1) bekezdés szerinti döntését a pályázati felhívással azonos helyen és módon nyilvánosan közzéteszi.

(5) A Médiatanács (1) bekezdésben meghatározott határozatával szemben a határozat közlésétől számított tizenöt napon belül jogszabálysértésre hivatkozással bírósági felülvizsgálat kérhető a Fővárosi Ítéltáblától azzal, hogy a határozat meghozatalától számított harminc napos jogvesztő határidő elteltével a határozatot akkor sem lehet megtámadni, ha az ismert ügyfeleken kívüli más jogorvoslatra jogosulttal azt nem közölték, illetve arról addig nem szerzett tudomást.

(6) A bírósági felülvizsgálat iránti keresetet a Fővárosi Ítéltábla háromtagú tanácsban, a kereset benyújtására meghatározott határidő elteltétől számított harminc napon belül bírálja el. A Fővárosi Ítéltábla határozatával szemben fellebbezésnek, perújításnak, felülvizsgálati kérelemnek nincs helye.

(7) A pályázati ajánlatban szereplő adatokról a Médiatanács a szerződés megkötéséig harmadik személynek nem adhat tájékoztatást.

(8) Alakilag és tartalmilag érvényes, de nyertessé nem nyilvánított pályázati ajánlat esetén a pályázati díj nyolcvan százaléka visszajár.

A Médiatanács a pályázati eljárás eredményét hatósági határozatban állapítja meg, amely a Ket. szabályainak való megfelelés okán garantáltan tartalmazza azokat a tartalmi elemeket, amelyekből a pályázati eljárás cselekményei követhetők és a Médiatanács döntésének indokai megismerhetők, rekonstruálhatók.

Valamennyi benyújtott pályázati ajánlat alaki vagy tartalmi érvénytelensége esetén, a Médiatanács megállapítja, hogy a pályázati eljárás eredménytelen.

Helyi vételkörzetű médiaszolgáltatási lehetőség pályáztatása esetén, amennyiben csak egy pályázati ajánlat érvényes, a Médiatanács megállapítja, hogy a pályázati eljárás eredményes, és az eljárás nyertese az egyedüli érvényes pályázati ajánlatot benyújtó pályázó.

Több érvényes pályázati ajánlat esetén a Médiatanács megállapítja, hogy a pályázati eljárás eredményes, és a pályázati felhívásban meghatározott értékelési szempontok szerint megállapítja a pályázati eljárás nyertesét.

Az Mttv. meghatározza a Médiatanács vonatkozó döntéseivel szembeni jogorvoslat lehetőségének szabályait is.

Az Mttv. meghatározza a döntés közzétételének formai követelményeit is, így a Médiatanács pályázati eljárást lezáró döntését az Mttv. alapján a pályázati felhívással azonos helyen és módon kell nyilvánosan közzétenni. A Médiatanács döntése ellen jogorvoslatnak a határozat közlésétől számított 15 napon belül van helye.

Tekintettel arra, hogy a bíróság ítéletében a Médiatanács pályázati eljárás eredményére vonatkozó döntését hatályon kívül is helyezheti, így természetes, hogy amennyiben a Médiatanács döntése ellen felülvizsgálati kérelemmel éltek, a hatósági szerződést a jogerős ítéletig nem lehet megkötni.

E szakasz rendelkezik a pályázati ajánlatok nyilvánosságáról is. Az Mttv. 62. § (7) bekezdése alapján a pályázati ajánlatok a szerződés megkötését követően nyilvánosak.

Az Mttv. a 62. § (8) bekezdésben rendelkezik azon pályázók befizetett pályázati díjának sorsáról is, akiknek pályázati ajánlata mind alakilag, mind tartalmilag érvényes volt, azonban nem nyertesei a pályázatnak. A jogalkotó úgy rendelkezett, hogy a pályázati díj nyolcvan százaléka részükre visszajár.

Hatósági szerződés

63. §

(1) A 62. § (1) bekezdés *b)* pont szerinti határozatnak a nyertessé nyilvánított pályázóval történő közlésével egyidejűleg a Médiatanács a pályázat nyertesével való hatósági szerződéskötés érdekében hivatalból hatósági eljárást indít. E hatósági eljárás ügyintézési határideje negyvenöt nap.

(2) Amennyiben az (1) bekezdés szerinti hatósági eljárásban a pályázat nyertese nem vesz részt, vagy a hatósági szerződés megkötését akadályozza, az (1) bekezdésben meghatározott ügyintézési határidőn túl a hatósági szerződés nem köthető meg, ez esetben a Médiatanács az eljárás megindításától számított negyvenötödik napon az eljárást megszünteti. Az eljárásban igazolási kérelemnek nincs helye.

(3)

(4) Amennyiben a 62. § (5) bekezdés szerint a Fővárosi Ítéltábla eljárását kezdeményezték, a hatósági szerződés a Fővárosi Ítéltábla jogerős döntéséig nem köthető meg. A Fővárosi Ítéltábla felülvizsgálati eljárásának időtartama a hatósági eljárás ügyintézési határidejébe nem számít bele.

(5) A Médiatanács a 187. § szerint bírságot szabhat ki, amennyiben a nyertes pályázó a pályázati ajánlatát visszavonja, vagy a hatósági szerződést nem köti meg.

(6) A Médiatanács a bírság kiszabása mellett a pályázati ajánlat visszavonásából, a hatósági szerződés megkötésének akadályozásából származó valamennyi költség viselésére, megfizetésére is kötelezheti a nyertes pályázót.

(7) A hatósági szerződésben meg kell határozni a médiaszolgáltató kötelezettségei teljesítésének megállapításához szükséges információk előállítására, őrzésére, hozzáférhető állapotban tartására és közlésére vonatkozó feltételeket.

(8) Amennyiben a hatósági szerződésben meghatározott időpontig a médiaszolgáltatás nyújtására – a nyertes pályázó érdekkörében felmerült ok miatt – nem kerül sor, a Médiatanács jogosult a hatósági szerződésben meghatározott jogkövetkezmények alkalmazásán túlmenően a hatósági szerződést azonnali hatállyal felmondani.

(9) A médiaszolgáltató a hatósági szerződésben megállapított médiaszolgáltatási díjat negyedévenként előre köteles megfizetni. A médiaszolgáltatási jogosultság elnyerésekor a médiaszolgáltatási díjat fél évre előre kell megfizetni.

(10) Amennyiben a médiaszolgáltató a médiaszolgáltatási díj bármely részének megfizetésével késedelembe esik, vagy a díjfizetést elmulasztja, a Médiatanács jogosult a hatósági szerződésben meghatározott jogkövetkezmények alkalmazásán túlmenően a hatósági szerződést tizenöt napos határidővel felmondani.

(11) A hatósági szerződésben meg kell határozni a szerződésszegés következményeit.

(12) A médiaszolgáltató a pályázati ajánlatában vállalt időtartamban és műsoridőben a műsoridő-beosztás szerint, saját megkülönböztető azonosítási jelét használva, a vállalt műsorstruktúrájának megfelelő műsor sugárzására jogosult és köteles, az általa üzemben tartott saját hálózaton, berendezésekkel, eszközökkel vagy hírközlési szolgáltató (műsorszóró) szolgáltatás közreműködésével. A médiaszolgáltató saját eszközökkel történő műsorszóró, szétszósztó tevékenységére a távközlési szolgáltatási engedély nem szükséges, de ez nem érinti a jogszabályokban meghatározott egyéb engedélyek beszerzésére vonatkozó kötelezettséget.

(13) A 49. § (8) bekezdés szerinti eredeti igénylő a pályázat nyertesétől az adatszolgáltatással és tervezéssel kapcsolatban felmerült indokolt költségeinek megtérítésére tarthat igényt.

(14) A médiaszolgáltató köteles öt napon belül a Médiatanácsnak bejelenteni, ha a médiaszolgáltató tulajdonosi szerkezetében vagy a hatósági szerződésben szereplő adataiban változás következik be.

Amennyiben a Médiatanács hatósági határozatában eredményesnek nyilvánítja a pályázati eljárást és egyúttal megállapítja annak nyertesét, akkor a határozat közlésével egyidejűleg hivatalból hatósági eljárást indít a pályázat nyertesével történő médiaszolgáltatási hatósági szerződés megkötése érdekében. A szerződéskötési eljárás határidejét a jogalkotó negyvenöt napon határozta meg. A határidő számítására a Ket. szabályai irányadók azzal, hogy amennyiben a pályázati eljárást lezáró hatósági határozat bírósági felülvizsgálatát kezdeményezték, akkor a felülvizsgálati eljárás időtartama sem számít bele az eljárási határidőbe. Tekintettel arra, hogy a Fővárosi Ítéltábla akár hatályon kívül is helyezheti a Médiatanács határozatát, az Ítéltábla jogerős döntéséig az eljárás nem folytatható, a hatósági szerződést a Médiatanács nem kötheti meg. A szerződéskötésre irányuló eljárás törvényi szintre emelése, illetve hatósági eljárás alá vonása jelentős előrelépés az Rttv.-hez képest, amely így mind

a Médiatanács, mind az ügyfél számára kiszámítható, garanciális, a jogállamiság elvének megfelelő jogi helyzetet teremtett.

Azzal, hogy az Országgyűlés a médiaszolgáltatási jogosultságokra vonatkozó szerződés tekintetében a hatsági szerződéses formát írja elő, szintén egy hosszú évek óta fennálló kettős helyzetet szüntetett meg, amely a jogbiztonság szempontjából kiemelkedőnek mondható. Az Rttv. ugyanis még polgári jellegű műsorszolgáltatási szerződésekkel rendelte rendezni a műsorszolgáltatók jogait és kötelezettségeit a műsorszolgáltatási tevékenységgel kapcsolatban. Ez eredményezte azt a kettősséget, amelyre az ORTT Janus-arcúságaként hivatkozott a jogirodalom, ugyanis a Testület így egyfelől mint hatóság (az Rttv.-ben rögzített hatósági jogköreiben), másfelől mint egyenrangú, szerződéses fél léphetett fel a szerződésben rögzítettek megszegése esetén. Ez mind a jogalkalmazás, mind a szerződéses felek és a bírói gyakorlat számára is sok esetben jelentős nehézségeket okozott.

A jogalkotó ezt felismerve és erre reagálva az Mttv.-ben már a jogrendszerben egyre gyakrabban alkalmazott hatsági szerződést vezeti be a médiaszolgáltatási jogosultság tartalmának meghatározására.

A jogalkotó a szerződéskötés kapcsán rögzítette, hogy amennyiben a hatsági eljárásban a pályázat nyertese nem vesz részt, vagy a hatsági szerződés megkötését akadályozza, akkor a negyvenöt napos ügyintézési határidőn túl a hatsági szerződés nem köthető meg, és a Médiatanács az eljárást annak megindításától számított negyvenötödik napon megszünteti. Az eljárás akadályozásának minősülhet például az is, ha az ügyfél az eljárásban nem vesz részt, az ahhoz szükséges esetleges adatokat nem szolgáltatja, vagy a szerződés megkötését egyéb módon gátló magatartást tanúsít. A jogalkotó a negyvenöt napos ügyintézési határidővel mind a Médiatanács, mind az ügyfél számára határidőt szabott annak érdekében, hogy a korlátos erőforrást igénybe vevő állami tulajdon sorsa ne kerüljön kiszámíthatatlan, bármelyik fél által elhúzódó jogi helyzetbe. Az (5) bekezdés lehetőséget biztosít a Médiatanács számára az Mttv. 187. § szerint bírság kiszabására is, ha a pályázati eljárás nyertese a pályázati ajánlatát visszavonja, vagy a hatsági szerződést nem köti meg. Pályázati ajánlat visszavonása esetén, vagy ha az eljárás akadályoztatása miatt a hatsági szerződéskötésre nem kerül sor, a Médiatanács az (5) bekezdés szerinti bírság kiszabása mellett kötelezheti a nyertes pályázót a pályázati ajánlat visszavonásából, a hatsági szerződés megkötésének akadályozásából származó valamennyi költség viselésére, megfizetésére. Mindezen jogkövetkezmények alkalmazási lehetőségének célja, hogy megelőzze olyan pályázatok benyújtását, amelyek mögött nincs vagy teljesen kétséges a megfelelő szolgáltatási szándék. E pályázatok ugyanis – nyertessé nyilvánítás esetén – komoly károkat idéznek elő, hiszen felesleges eljárási és adminisztratív költségeket okoznak, illetve jelentősen elhúzzák, késleltetik a rendelkezésre álló frekvenciakincs hasznosítását, használatát.

Az Mttv. alapvetően a Médiatanácsra és a felek megállapodására bizza a hatsági szerződés tartalmának meghatározását, a törvény csupán garanciális jelleggel emel ki néhány alapvető elemet, amelyet annak minden esetben rögzítenie kell. Így például azt, hogy a hatsági szerződésben meg kell határozni a médiaszolgáltató kötelezettségei teljesítésének megállapításához szükséges információk előállítására, őrzésére, hozzáférhető állapotban tartására és közlésére vonatkozó feltételeket. Ezek a kötelezettségek ugyanis azok, amelyek alapján a műsorfigyelés során a Hivatal, illetve a Médiatanács ellenőrizni tudja a sugárzásra kerülő tartalmat.

A pályázati felhívásban foglaltaknak megfelelően a hatsági szerződés tartalmazza, hogy annak aláírásától számított hány napos határidőn belül kell megkezdenie a médiaszolgáltatást a nyertes pályázónak. A médiaszolgáltatónak nemcsak joga, hanem kötelezettsége is a médiaszolgáltatás, hiszen jelentős közérdek fűződik ahhoz, hogy a korlátosan rendelkezésre álló állami erőforrások ne maradjanak kihasználatlanul (különös tekintettel a jelentős többlet-

igényre). Mindezekre tekintettel, amennyiben a nyertes pályázó saját érdekkörében felmerült ok miatt nem kezdi meg médiaszolgáltatási tevékenységét a hatósági szerződésben megállapított határidőn belül, akkor a Médiatanács a hatósági szerződésben meghatározott jogkövetkezményeken túlmenően jogosult a hatósági szerződést azonnali hatállyal felmondani.

A kereskedelmi médiaszolgáltató a pályázati ajánlatában vállalt médiaszolgáltatási díj fizetésére köteles. A díjrészleteket negyedévente előre köteles a médiaszolgáltató fizetni, míg a médiaszolgáltatási jogosultság elnyerésekor a hatósági szerződés aláírását megelőzően kell megfizetni az első féléves díjat. Ennek hiányában a szerződés nem jön létre. A médiaszolgáltatási díj bármely részének késedelmes megfizetése, illetve a díjfizetés részleges vagy teljes elmulasztása esetén a Médiatanács jogosult a médiaszolgáltatóval szemben a hatósági szerződésben meghatározott jogkövetkezmények alkalmazására, a jogkövető magatartás kikényszerítésére az Mttv. 185. §-ban foglaltak figyelembevételével. Amennyiben az alkalmazott szankciók nem vezetnek eredményre és a médiaszolgáltató továbbra is díjtartozással rendelkezik, a Médiatanács a (10) bekezdés alapján jogosult a hatósági szerződést tizenöt napos határidővel felmondani.

A Médiatanács a hatósági szerződésben meghatározza a szerződésszegés, illetve az Mttv. megsértésének jogkövetkezményeit az Mttv. 187. §-ára tekintettel.

A (12) bekezdés rögzíti a médiaszolgáltatási jogosultsággal kapcsolatos alapvető jogokat, egyúttal kötelezettségeket, melyek szerint a médiaszolgáltató a pályázati ajánlatban vállalt időtartamban és műsoridőben a műsoridő-beosztás szerint, saját megkülönböztető azonosítási jelét használva, a vállalt műsorstruktúrájának megfelelő műsor sugárzására jogosult és köteles. A pályázati ajánlatban vállaltaktól függően a médiaszolgáltató médiaszolgáltatási tevékenységét vagy saját eszközei igénybevételével, saját jogon végzi, vagy egy tőle elkülönült hírközlési – műsorszóró – szolgáltató igénybevételével. A médiaszolgáltató később szabadon áttérhet egyik megoldásról a másikra, és viszont.

A jogalkotó az Mttv. 49. § (8) bekezdése szerinti, úgynevezett „talált” frekvenciák eredeti igénylői számára biztosít méltányos megoldást azzal, hogy amennyiben nem az eredeti igénylő a pályázati eljárás nyertese, akkor a nyertestől a hatósági adatszolgáltatással, illetve a frekvencia megtervezésével kapcsolatban felmerült indokolt és igazolt költségeinek megtérítésére tarthat igényt.

A sajtószabadság és a véleménynyilvánítás szabadsága szempontjából jelentős közérdek fűződik a médiaszolgáltatásokról vezetett hatósági nyilvántartás naprakészségéhez, aktualitásához, melynek elengedhetetlen feltétele, hogy a médiaszolgáltatók a tulajdonosi szerkezetükben, illetve a hatósági szerződésükben szereplő adataikban bekövetkezett változásokat – rövid idő alatt – bejelentsék. A Médiatanács a piaci koncentráció kontrolljával kapcsolatos hatásköreit jelentős mértékben e tájékoztatási kötelezettségre támaszkodva gyakorolja.

Hálózatba kapcsolódás, vételkörzet-bővítés, szerződésmódosítás

64. §

(1) A Médiatanács a hálózatba kapcsolódásról az abba kapcsolódók együttes kérelme alapján hatósági eljárásban dönt. A Médiatanács a kérelem engedélyezése esetén módosítja a médiaszolgáltatók hatósági szerződéseit.

(2) Közösségi médiaszolgáltató csak közösségi médiaszolgáltatóval kapcsolódhat hálózatba. Országos médiaszolgáltató nem lehet hálózatba kapcsolódó médiaszolgáltató.

- (3) Nem engedélyezhető a hálózatba kapcsolódás,
- a) ha a hálózatba kapcsolódó körzeti vagy helyi médiaszolgáltató saját médiaszolgáltatása nem éri el naponta a négy órát,
 - b) ha a médiaszolgáltatók bármelyike médiaszolgáltatási díjtarozással rendelkezik a Médiatanács felé,
 - c) ha a médiaszolgáltatók bármelyike a hálózatba kapcsolódás következtében nem felelne meg a 71. §-ban foglaltaknak,
 - d) ha a hálózatos médiaszolgáltató és a hálózatba kapcsolódó médiaszolgáltató vételkörzete több mint húsz százalékban fedi egymást,
 - e) ha a hálózatba kapcsolódás következtében a médiaszolgáltató a pályázati ajánlatában tett eredeti vállalásaitól jelentősen eltérne.
- (4) A Médiatanács a vételkörzet-bővítésről kérelemre indult hatósági eljárásban dönt. A Médiatanács a kérelem engedélyezése esetén módosítja a médiaszolgáltató hatósági szerződését.
- (5) A vételkörzet-bővítés engedélyezésének feltétele, hogy a médiaszolgáltató azonos jellegű jogosultságainak vételkörzetei legfeljebb negyven kilométeres távolságban legyenek egymástól.
- (6) Nem engedélyezhető a vételkörzet-bővítés,
- a) ha a médiaszolgáltató médiaszolgáltatási díjtarozással rendelkezik a Médiatanács felé,
 - b) ha a médiaszolgáltató a vételkörzet-bővítés következtében nem felelne meg a 71. §-ban foglaltaknak.
- (7) Vételkörzet-bővítéssel nem jön létre új jogosultság. A kibővített vételkörzetű jogosultság érvényességi ideje nem változik, a teljes jogosultság a kibővített alapjogosultság lejártáig érvényes. A médiaszolgáltatónak a teljes vételkörzetben ugyanazt a műsort kell sugározni a teljes műsoridőben.
- (8) Ha a médiaszolgáltató vételkörzete a műsorterjesztő rendszerrel elért lakosságszám növekedése, vagy hálózatba kapcsolódás, vagy vételkörzet-bővítés miatt helyiről körzetre, vagy körzetről országosra növekszik, a Médiatanács azzal a feltétellel módosítja a hatósági szerződést, hogy a médiaszolgáltató eleget tesz a megnövekedett vételkörzetű médiaszolgáltatásra irányadó, e törvényben foglalt követelményeknek.
- (9) A Médiatanács a médiaszolgáltató kérelmére – médiapiaci és médiapolitikai indokok alapján, illetve a nyomós közérdekre tekintettel – a meglévő médiaszolgáltatási jogosultság helyett pályázati kiírás nélkül a frekvenciasáv, illetve a frekvencia tekintetében hasonló feltételekkel, a médiaszolgáltatási lehetőségek jegyzékében szereplő más médiaszolgáltatási jogosultságot kínálhat fel. A módosítás a médiaszolgáltatási jogosultság időtartamát nem érinti.

A hálózatba kapcsolódás, illetve a vételkörzet-bővítés a médiaszolgáltatás költséghatékony módjait testesíti meg az egyedi, önálló médiaszolgáltatással szemben. Lényegüket az adja, hogy az adott vételkörzetben a műsoridő egy részében (hálózatba kapcsolódás), vagy egészben (vételkörzet-bővítés) egy másik vételkörzetben sugározott műsor hallható. Tekintettel arra, hogy a hálózatba kapcsolódás, illetve a vételkörzet-bővítés a médiaszolgáltatási lehetőség tekintetében adott esetben a pályázati ajánlatban foglaltaktól való eltérést, és az adott vételkörzettel kapcsolatos helyi tájékoztatás, helyi műsor részben vagy egészben való hiányát eredményezheti, a jogalkotó indokoltnak látta ezen kapcsolatok létrehozását a Médiatanács engedélyéhez kötni. A hálózatba kapcsolódásra irányuló hatósági eljárás az érintett médiaszolgáltatások médiaszolgáltatóinak – amely akár ugyanaz a vállalkozás is lehet – kö-

zős kérelmére indul. Az Mttv. a műsort adó médiaszolgáltatót hálózatos, a műsort átvevő médiaszolgáltatót hálózatba kapcsolódó médiaszolgáltatónak nevezi. Hálózatba kapcsolódás kezdeményezhető már a pályázati eljárásban, amennyiben azt a pályázati felhívás lehetővé teszi, vagy a jogosultság megszerzését követően, pályázaton kívül is, amennyiben azt a hatósági szerződések egyike sem zárja ki. A hálózatba kapcsolódás engedélyezése esetén a Médiatanács az eljárás lezárásaként módosítja a hatósági szerződéseket, míg a kérelem elutasítása esetén erről hatósági határozatban dönt. A jogalkotó az Rttv.-hez képest tiszta jogi viszonyokat teremtett, amikor rögzítette, hogy közösségi médiaszolgáltató csak közösségi médiaszolgáltatóval kapcsolódhat hálózatba, illetve ebből következően kereskedelmi csak kereskedelmi médiaszolgáltatóval. Az Mttv. országos médiaszolgáltatók részére nem teszi lehetővé, hogy hálózatba kapcsolódó médiaszolgáltatók legyenek, vagyis műsort vegyenek át, ugyanakkor nincs akadálya annak, hogy hálózatos médiaszolgáltatókká váljanak, azaz műsorukat hálózatba kapcsolódással átadják más médiaszolgáltatóknak.

Az Mttv. értelmében a hálózatba kapcsolódás nem engedélyezhető

- ha a hálózatba kapcsolódó körzeti vagy helyi médiaszolgáltató saját médiaszolgáltatása nem éri el naponta a négy órát, ebben az esetben ugyanis a hálózatba kapcsolódó médiaszolgáltató elveszítené helyi tájékoztató funkcióját, kiüresedne és gyakorlatilag burkolt vételkörzet-bővítésé válna;
- ha a médiaszolgáltatók bármelyike médiaszolgáltatási díjtarozással rendelkezik a Médiatanács felé;
- ha a médiaszolgáltatók bármelyike a hálózatba kapcsolódás következtében nem felel meg az Mttv. 71. §-ban foglaltaknak, vagyis sérti a piaci koncentráció megakadályozását célzó rendelkezéseket;
- ha a hálózatos médiaszolgáltató és a hálózatba kapcsolódó médiaszolgáltató vételkörzete több mint 20 százalékban fedi egymást, amely ugyancsak az adott médiapiac koncentrációjának és a tájékoztatási monopóliumok kialakulásának megakadályozására szolgál;
- ha a hálózatba kapcsolódás következtében a médiaszolgáltató a pályázati ajánlatában tett eredeti vállalásaitól jelentősen eltérne, tehát a pályázati felhívásban szereplő értékelési szempontok szerint értékelt vállalásaitól oly mértékben eltérne a hálózatba kapcsolódás miatt, hogy az a lezáró pályázati eljárás végeredményére is hatással volna, vagy a médiaszolgáltatás szempontjából jelentős vállalásait módosítaná a hálózatba kapcsolódás.

A Médiatanács a döntéseit mérlegelési jogkörében eljárva hozza meg, így a fent említettek mellett egyéb szempontokat is mérlegelhet a hálózatba kapcsolódás engedélyezése tárgyában hozott döntés során.

A hálózatba kapcsolódás megszüntetése szintén a hatósági szerződések módosításával jár.

Vételkörzet-bővítés csak ugyanazon médiaszolgáltató médiaszolgáltatásai között jöhet létre – elsősorban pályázat útján, kivételesen pályázaton kívül –, amennyiben azok vételkörzetei legfeljebb negyven kilométerre helyezkednek el egymástól. A vételkörzetek távolságmérését a Hatóság végzi. Ha a pályázati felhívás lehetővé teszi a vételkörzet-bővítéssel történő pályázást, akkor az úgynevezett szomszédos vételkörzetek – amelyek negyven kilométeren belül találhatóak – a pályázati felhívásban feltüntetésre kerülnek. További feltétel, hogy csak azonos jellegű (kereskedelmi vagy közösségi) jogosultságok vételkörzet-bővítését teszi lehetővé az Mttv. Vételkörzet-bővítés nem engedélyezhető, ha a médiaszolgáltatónak médiaszolgáltatási díjtarozása van a Médiatanács felé, illetve ha vételkörzet-bővítés következtében a médiaszolgáltató nem felel meg az Mttv. 71. §-ban foglaltaknak, vagyis együttes vételkörzetük már sérti a piaci koncentráció megakadályozását célzó rendelkezéseket. Vételkörzet-bővítéssel nem jön létre új jogosultság, hanem a két, vagy több jogosultság egyé válik, az érintett frekvenciákon teljes műsoridőben ugyanaz a médiaszolgáltatás látható, illetve hallható. Pályázaton vételkörzet-bővítés céljából elnyert jogosultság esetén a Médiatanács

nem új hatósági szerződést köt a nyertessel, hanem a kibővített vételkörzetű jogosultság hatósági szerződését módosítja, míg pályázaton kívüli vételkörzet-bővítés esetén a meglévő hatósági szerződéseket egy szerződéssé módosítja. A kibővített vételkörzetű jogosultság érvényességi ideje nem változik, a teljes jogosultság a kibővített alapjogosultság lejártáig érvényes. A vételkörzet-bővítéssel megszerzett médiaszolgáltatási lehetőség – mivel osztja az alapjogosultság jogi sorsát – csak a kibővített alapjogosultság lejártáig érvényes, azaz az Mttv. által tizenkét évben maximált jogosultsági időnél rövidebb ideig állhat fenn. Egyetlen esetben válhatnak el csak az érvényességi idők: ha a vételkörzet-bővítéssel megszerzett médiaszolgáltatási lehetőség előbb eléri az Mttv. által tizenkét évben maximált időtartamot, minthogy a kibővített alapjogosultság lejárna.

A földfelszíni médiaszolgáltatók műsorok terjesztésére más műszaki megoldásokat is igénybe vehetnek (kábel, műhold), azonban mindehhez a hatósági szerződésük módosítására van szükség. Amennyiben a médiaszolgáltatók vételkörzete ezen eltérő műsorterjesztési rendszerek lakosságelérésének növekedése, vagy hálózatba kapcsolódás, vagy vételkörzet-bővítés miatt helyiről körzetire, vagy körzetiről országosra növekszik, a Médiatanács azzal a feltétellel módosítja a hatósági szerződést, hogy a médiaszolgáltató eleget tesz a megnövekedett vételkörzetű médiaszolgáltatásra irányadó, e törvényben foglalt követelményeknek. Ilyen követelményeket tartalmaz többek között az Mttv. 66. §-a, illetve 71. §-a.

A médiaszolgáltatási tevékenység végzése alatt felmerülhetnek a médiaszolgáltatótól független, számára kedvezőtlen következményekkel járó körülmények az elnyert médiaszolgáltatási jogosultsággal kapcsolatban, amelyek kellő megalapozottsága esetén a Médiatanács mérlegelési jogkörében eljárva másik médiaszolgáltatási jogosultságot biztosíthat hasonló műszaki paraméterekkel, a jogosultsági idő változatlansága mellett.

Az ideiglenes médiaszolgáltatás

65. §

(1) A Médiatanács kérelemre – médiapiaci és médiapolitikai szempontok figyelembevételével – ideiglenes, legfeljebb harminc napra szóló hatósági szerződést köthet olyan helyi médiaszolgáltatási lehetőség hasznosítására,

a) amelynek a frekvenciatervét a Hivatal a 49. § (5) bekezdés alapján közzétette, azonban hatósági szerződést még nem kötött,

b) amelyre más már médiaszolgáltatási jogosultságot szerzett, de a jogosult médiaszolgáltatása az ideiglenes médiaszolgáltatás befejezését követő hatvan napon belül nem kezdődik meg, vagy

c) amelyre vonatkozóan a Hatóság igazolja, hogy a médiaszolgáltatás másoknak okozott zavarás és a nemzetközi előírások megsértése nélkül folytatható.

(2) A kérelemnek tartalmaznia kell:

a) a kérelmező nevét, lakcímét, székhelyét, telefonszámát,

b) a kérelmező vállalkozás hatályos létesítő okiratát,

c) a tervezett ideiglenes médiaszolgáltatás célját,

d) a tervezett műsoridőt napi, heti vagy havi bontásban,

e) a műsortervet,

f) a tervezett ideiglenes médiaszolgáltatás kezdő és befejező napját,

g) az (1) bekezdés b) pont szerinti kérelem esetén a médiaszolgáltató nyilatkozatát a médiaszolgáltatás megkezdésének napjáról,

h) a médiaszolgáltatási lehetőség megnevezését vagy az (1) bekezdés c) pont tekintetében a tervezett ideiglenes médiaszolgáltatás telephelyét.

(3) A kérelmet a benyújtástól számított húsz napon belül kell elbírálni. Amennyiben a kérelem nem felel meg a (2) bekezdésben foglaltaknak, a Médiatanács hiánypótlásra szólítja fel a kérelmezőt. A hiánypótlás teljesítésére a kézbesítéstől számított öt nap áll a kérelmező rendelkezésére. A hiánypótlási határidő jogvesztő, elmulasztása esetén a Médiatanács a kérelmet elutasítja. A Médiatanács a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasítja, ha a kérelem benyújtásának napja és a tervezett ideiglenes médiaszolgáltatás kezdőnapja között legalább harminc nap időköz nem telik el.

(4) Ha a médiaszolgáltatási lehetőségre több kérelmet nyújtanak be, akkor a Médiatanács a kérelmeket érkezésük sorrendjében bírálja el. Amennyiben a korábban érkezett kérelem alapján a Médiatanács hatósági szerződést köt, a később érkezett kérelem elbírálására az (5) bekezdésben foglaltakat megfelelően alkalmazni kell, és szükség esetén fel kell szólítani a kérelmezőt a (2) bekezdés e) pont szerinti időpontok módosítására.

(5) Ideiglenes hatósági szerződést

a) ugyanazzal a vállalkozással évente egyszer,

b) azonos közigazgatási területen évente három alkalommal lehet kötni.

Az ideiglenes hatósági szerződések időtartama között legalább tizenöt napnak el kell telnie.

(6) Az ideiglenes médiaszolgáltatásra feljogosított médiaszolgáltató más médiaszolgáltatóval hálózatba kapcsolódást, vagy, vételkörzet-bővítést nem kezdeményezhet.

(7) Ideiglenes hatósági szerződés alapján a közösségi médiaszolgáltatónak nem kell médiaszolgáltatási díjat fizetni.

(8) Az (1)–(7) bekezdés alkalmazása során a 71. §-ban szereplő előírásokat nem kell figyelembe venni.

(9) Az (1) bekezdésben megjelölt ideiglenes médiaszolgáltatási idő nem hosszabítható meg.

(10) Amennyiben az audiovizuális médiaszolgáltatási jogosultság 2010. január 1. és a Dtv. 38. § (1) bekezdésben rögzített céldátum között úgy jár le, hogy az a 48. § (5) bekezdés alapján nem újítható meg, a Médiatanács a médiaszolgáltató kérelmére – a jogszabályban az audiovizuális médiaszolgáltatók műsorterjesztése digitális átállásának céldátumára megjelölt határidőig – a médiaszolgáltatási jogosultságra ideiglenes hatósági szerződést köthet.

(11) Amennyiben a rádiós médiaszolgáltatási jogosultság úgy jár le, hogy az a 48. § (5) bekezdés alapján nem újítható meg, és a pályázati eljárás során döntés még nem született, a Médiatanács a korábban jogosultsággal rendelkező médiaszolgáltatóval, annak kérelmére, a nyertes pályázóval történő hatósági szerződés megkötése napjáig, de legfeljebb hatvan napos időtartamra ideiglenes hatósági szerződést köthet.

(12) A (10)–(11) bekezdés alkalmazása során az (1)–(5) bekezdés, valamint a (9) bekezdés nem alkalmazható.

(13) A (10)–(11) bekezdés alkalmazása során a Médiatanács abban az esetben köt ideiglenes hatósági szerződést, amennyiben a médiaszolgáltató nem rendelkezik a Médiatanács felé lejárt tartozással és az ideiglenes jogosultság teljes időtartamára – audiovizuális médiaszolgáltatás esetén fél évre – fizetendő médiaszolgáltatási díj megfizetését legkésőbb a szerződéskötés napján igazolja.

Az Mttv. – eltérő médiapolitikai céljukra tekintettel – az ideiglenes médiaszolgáltatási jogosultság két típusát különbözteti meg. Az (1) bekezdés az ideiglenes médiaszolgáltatási jogosultság általános szabályait tartalmazza, míg a (10) és (11) bekezdések a rendkívüli, egyszerűsített atipikus ideiglenes médiaszolgáltatási jogosultságot szabályozzák.

Az (1) bekezdés három vagylagos esetet nevesít, amelyre a Médiatek médiapiaci és médiapolitikai szempontok figyelembevételével, mérlegelési jogkörében eljárva legfeljebb 30 napra, kizárólag helyi vételkörzetű médiaszolgáltatási lehetőség hasznosítására ideiglenes szerződést köthet. Az alábbi lehetőségek mögött azon médiapolitikai cél húzódik meg, hogy a Médiatek – pályázati eljárás nélkül – kielégíthessen olyan ad hoc, időszakos, szezonális, egyedi médiaszolgáltatási igényeket, amelyek társadalmilag, illetve gazdaságilag indokoltak. A részletszabályokból megállapítható, hogy a jogalkotó földrajzi és időbeli korlátozásokkal igyekezett biztosítani az ideiglenes médiaszolgáltatások rendeltetésszerű használatát, az egyedi és különleges jelleg megtartását.

Az (1) bekezdés *a)* és *b)* pontja olyan médiaszolgáltatási lehetőségekre hivatkozik, amelyek frekvenciatervét a Médiatek már elfogadta, így nincs műszaki akadálya a frekvenciák hasznosításának. Az (1) bekezdés *a)* pontja tekintetében további feltétel, hogy hatósági szerződés még nem kötött az adott médiaszolgáltatási lehetőségre, tehát a frekvencia szabad és használaton kívüli. Az (1) bekezdés *b)* pontja időben felfogható az (1) bekezdés *a)* pontja szerinti eset folytatásának, amikor egy már lefolytatott és lezárt pályázati eljárás után – a nyertessel történt hatósági szerződéskötést követően – teszi lehetővé az ideiglenes szerződéskötést, amennyiben az ideiglenes médiaszolgáltatás befejező napja és a pályázaton nyertes médiaszolgáltató médiaszolgáltatásának kezdőnapja között legalább hatvan nap eltelik. Tekintettel arra, hogy a médiaszolgáltatási szerződések általában egy meghatározott határidőt (általában fél évet) biztosítanak a médiaszolgáltató számára a médiaszolgáltatás megkezdésére, amelyen belül a médiaszolgáltató dönti el, hogy mikor kezdi meg a műsor szolgáltatását, a Médiatek ideiglenes médiaszolgáltatási igény felmerülése esetén, az utóbbi feltétel fennállásának vizsgálata során nyilatkozattételre hívja fel a médiaszolgáltatót médiaszolgáltatásának tervezett kezdőnapja tekintetében. Az (1) bekezdés *c)* pontja az előbbi esettől eltérő, ugyanis az Mttv. itt lehetővé teszi, hogy olyan médiaszolgáltatási lehetőségre is lehessen ideiglenes szerződést kötni, amelyre a Médiatek az Mttv. 49. § (5) bekezdése alapján frekvenciatervet ugyan nem fogadott el, azonban a Hatóság igazolni tudja, hogy az ideiglenes médiaszolgáltatás másoknak okozott zavarás és a nemzetközi előírások megsértése nélkül folytatható.

Az e szakasz szerinti eljárás lefolytatására is a Ket. előírásai irányadók az e szakaszban foglalt eltérésekkel, így a jogalkotó – figyelemmel a felmerülő igények gyors teljesíthetőségének igényére – nagyon rövid, húz napos eljárási határidőt állapít meg a Médiateknek és a kérelmező részére is hasonlóan rövid, öt napos jogvesztő határidőt szab a hiánypótlás teljesítésére. Az eljárási határidőtől nem független az a garanciális szabály, hogy a kérelem benyújtásának napja és a tervezett ideiglenes médiaszolgáltatás kezdőnapja között legalább harminc nap időköznek kell eltelnie, ezzel biztosított, hogy az ideiglenes médiaszolgáltatás kezdőnapja, semmilyen módon ne essen korábban, mint a Médiatek döntésének meghozatalára rendelkezésre álló, az Mttv.-ben megállapított határidő.

Az eljárásban az Mttv. 48. § (4) bekezdéséhez hasonlóan a „*first come, first serve*” elve érvényesül, ha azonos médiaszolgáltatási lehetőségre több megfélelő kérelmet nyújtanak be. Ugyanakkor az Mttv. a később érkezett kérelem tekintetében is a megvalósíthatóságra helyezi a hangsúlyt, amikor úgy rendelkezik, hogy szükség esetén – a törvényi feltételek teljesítése érdekében – fel kell szólítani a kérelmezőt a tervezett ideiglenes médiaszolgáltatás kezdő, illetve a befejező időpontjának módosítására.

Azért, hogy az ideiglenes médiaszolgáltatás ne válhasson rendszeres, folyamatos, üzletszerű médiaszolgáltatássá – kikerülve ezzel a pályázatát, egyszersmind a versenyt – a jogalkotó 30 napban határozta meg az ideiglenes médiaszolgáltatás maximális időtartamát, amely nem hosszabbítható meg. Naptári évenként ugyanazon vállalkozással legfeljebb egy alkalommal, illetve ugyanazon közigazgatási területen – eltérő vállalkozásokkal – legfeljebb három alkalommal lehet ideiglenes hatósági szerződést kötni, úgy, hogy az ideiglenes szerződések időtartama között legalább 15 napnak el kell telni. Az Mttv. tiltja a hálózatba kapcsolódást és a vételkörzet-bővítést, mint az ideiglenes médiaszolgáltatással össze nem egyeztethető jogintézményeket, ugyanakkor lehetővé teszi, hogy a műsortervei elképzelésekhez leginkább illeszkedően mind kereskedelmi, mind közösségi jelleggel végezni lehessen ideiglenes médiaszolgáltatást. Az Mttv. 71. §-ában foglaltakat, azaz a piaci koncentráció megakadályozását célzó rendelkezéseket az ideiglenes médiaszolgáltatásra nem kell alkalmazni, hiszen a jogviszony rövid fennállása korlátozott véleménybefolyásoló, illetve gazdasági hatás kiváltására alkalmas csupán.

A (10)–(11) bekezdésben szabályozott ideiglenes médiaszolgáltatási jogosultságok jellegnél fogva rendkívüliek és járulékosak. Közös pontjuk, hogy egy már meglévő médiaszolgáltatási jogosultsághoz kapcsolódhatnak, amelynek érvényessége lejárt, az Mttv. alapján a jogosultságok megújításának nincs helye, azonban a jogalkotó az Mttv.-ben meghatározott rendkívüli körülmények fennállása esetén elismeri a médiaszolgáltatók médiaszolgáltatásainak folytatásához fűződő érdekét, és lehetőséget teremt arra, hogy a médiaszolgáltatók tevékenységüket ideiglenes hatósági szerződés alapján meghatározott ideig pályázati eljárás nélkül tovább folytassák. Ilyen rendkívüli körülményként értékelte az Országgyűlés az analóg földfelszíni terjesztésű lineáris audiovizuális médiaszolgáltatókat érintő digitális átállást, a Dtv. 38. § (1) bekezdése korábban ugyanis 2011. december 31. napjában rögzítette az analóg lekapcsolás napját, ezért ennek megfelelően az audiovizuális analóg földfelszíni terjesztésű médiaszolgáltatók műsorszolgáltatási szerződésai is nagyrészt e napig kerültek megújításra. Ugyanakkor az Országgyűlés 2010-ben a Dtv.-ben az analóg lekapcsolás legkorábbi időpontját 2012. december 31-re módosította azzal, hogy amennyiben a lekapcsolás feltételei nem teljesülnek, akkor legkésőbb 2014. december 31-én kerül sor az analóg lekapcsolásra az Európai Unió előírásainak megfelelően. Az analóg földfelszíni terjesztésű lineáris rádiós médiaszolgáltatók esetében e rendkívüli körülmény az ORTT határozatképtelenségében, illetve a médiaigazgatási jogszabályváltozásban érhető tetten, melyek következtében számos 2010-ben és 2011-ben lejárt rádiós médiaszolgáltatási jogosultság pályázatára jelentős késéssel indulhatott csak meg. A fenti – önhibájukon kívül rendkívüli helyzetbe került – audiovizuális és rádiós médiaszolgáltatók részére biztosít ideiglenes médiaszolgáltatási lehetőséget a jogalkotó, amennyiben nem rendelkeznek a Médiatanács felé lejárt tartozással és az ideiglenes jogosultság teljes időtartamára – audiovizuális médiaszolgáltatás esetén fél évre – fizetendő médiaszolgáltatási díj megfizetését legkésőbb a szerződéskötés napján igazolják. Az ideiglenes médiaszolgáltatási jogosultságok járulékos jellegét támasztja alá, hogy a médiaszolgáltatók médiaszolgáltatásaikban lényegi változtatásokat nem eszközölhetnek, más médiaszolgáltatóval hálózatba kapcsolódást, vagy vételkörzet-bővítést nem kezdeményezhetnek, illetve továbbra is vonatkoznak rájuk az Mttv. 71. §-ban meghatározott, a piaci koncentráció megakadályozását célzó rendelkezések.

KÖZÖSSÉGI MÉDIASZOLGÁLTATÁS

A közösségi médiaszolgáltatás kategóriájának megkülönböztetése azon a jogalkotói felismerésen alapul, miszerint a közszolgálati tartalom előállítása, szolgáltatása nem állami monopólium, és a sokszínűség védelme érdekében az állami tulajdonban álló közszolgálati médiaszolgáltatók mellett más médiaszolgáltatók is közreműködhetnek a közszolgálati feladatok megvalósításában és közszolgálati célú műsorszámok sugárzásában. Ily módon a közösségi médiaszolgáltatás feltételeinek biztosítása az Alkotmány 61. §-ából következő, a sajtó és a média sokszínűségének és a demokratikus közvélemény kialakulása feltételeinek biztosítására irányuló állami kötelezettség megvalósításának része. Amennyiben az adott médiaszolgáltató által szolgáltatott közszolgálati tartalom meghatározott mennyiségi és minőségi feltételeknek megfelel, a jogalkotó mentesíti a médiaszolgáltatási díj megfizetésének kötelezettsége alól. E törvényben meghatározott mennyiségi és minőségi kritériumoknak történő megfelelést a Médiatanács állapítja meg, illetve rendszeres időközönként ellenőrzi.

Az Rttv. által is tartalmazott, a kereskedelmi és a közszolgálati média kettőse mellett „köztes kategóriák” létjogosultságát az AB is elismerte a 37/1992. (VI.10.) és 37/2008. (IV. 8.) AB határozataiban, és megállapította fontos szerepüket a média sokszínűségének biztosításában.

Közösségi médiaszolgáltatás

66. §

(1) A lineáris közösségi médiaszolgáltatás

a) egy meghatározott társadalmi, nemzeti és etnikai kisebbség, kulturális vagy vallási közösség, csoport, vagy

b) egy adott településen, régióban vagy vételkörzetben élők tájékoztatásra, kulturális műsorszámok elérésére irányuló különleges igényeit szolgálja ki, vagy

c) műsoridejének túlnyomó részében a közszolgálati médiaszolgáltatás 83. §-ban meghatározott céljait szolgáló műsorszámok kerülnek közzétételre.

Az Mttv. a korábbi nem nyereségérdekelt műsorszolgáltató és közműsor-szolgáltató fogalma helyett – azok jellegzetességeit átvéve és egy kategóriába sűrítve – vezette be a közösségi médiaszolgáltatás fogalmát. A korábbi nem nyereségérdekelt műsorszolgáltató fogalmának elemei jelennek meg a 66. § (1) bek. *a)–b)* pontjaiban, amelyek alapján egy területi vagy más (társadalmi, etnikai, kulturális, vallási) alapon szerveződő közösség tájékoztatási vagy kulturális igényeit kielégítő médiaszolgáltatás működtethető közösségiként. Az (1) bek. *c)* pontjában viszont a korábbi közműsor-szolgáltatói kategória fogalmi elemei jelennek meg: a műsoridő egy meghatározott részében közszolgálati műsorszámokat közzétevő médiaszolgáltatás is közösségiként működhet. Az (1) bek. *a)–c)* pontjában meghatározott feltétel egymással vagylagos viszonyban áll, a médiaszolgáltató saját választása szerint sorolhatja be magát valamelyik típusba.

66. §

(2) A lineáris közösségi médiaszolgáltatást nyújtó médiaszolgáltató médiaszolgáltatási szabályzatában meghatározza

- a) tevékenységének célját,
- b) azon kulturális területeket, témákat, amelyek bemutatását vállalta,
- c) a közszolgálati médiaszolgáltatás azon céljait, amelyek szolgálatát vállalta,
- d) az általa szolgálni kívánt közösséget vagy közösségeket (társadalmi csoportot vagy meghatározott földrajzi területen élőket),
- e) amennyiben az (1) bekezdés a)–b) pontnak megfelelően egy meghatározott közösség igényeit szolgálja ki, úgy e közösséget, valamint a kifejezetten e közösségnek szóló műorszámok minimális, százalékos arányát a műsoridő egészéhez viszonyítottnak.

(3) A médiaszolgáltató a közösségi médiaszolgáltatásra vonatkozó törvényi rendelkezéseknek való megfelelésről és médiaszolgáltatási szabályzat betartásáról évente beszámol a Médiatanácsnak.

(4) A lineáris közösségi médiaszolgáltatás:

- a) rendszeresen tájékoztat egy adott társadalmi vagy helyi közösség híreiről, illetve egyéb hírszolgáltatást is végez,
- b) kulturális műorszámokat tesz közzé,
- c) törekszik a hallási fogyasztókkal élők igényeinek figyelembevételére audiovizuális médiaszolgáltatás esetében,
- d) audiovizuális médiaszolgáltatás esetén a magyar, illetve európai műsorkvótákra vonatkozó, 20. § szerinti előírások szerint működik, ide nem értve a független műsorkészítőkre vonatkozó műsorkvótákat,
- e) legalább naponta négyórányi műsoridővel rendelkezik,
- f) legalább hetente négyórányi műsoridőben az adott naptári évben általa készített, szerkesztett és első ízben bemutatott (nem ismételt) műorszámot tesz közzé,
- g) heti műsoridejének több mint kétharmadában köteles a 83. §-ban foglalt közszolgálati célokat szolgáló műorszámokat szolgáltatni, amibe beleszámít a szolgált közösségnek szóló hírműorszám, politikai tájékoztató műorszám, kulturális műorszám és az egyéb, nem elsősorban az adott közösségnek szóló hasonló tartalom is,
- h) rádiós médiaszolgáltatás esetében a zenei műorszámok bemutatására szánt heti műsoridejének legalább ötven százalékát magyar zenei műorszámok bemutatására fordítja.

A közösségi vagy közösségként működni kívánó médiaszolgáltatónak be kell nyújtania a Médiatanácsnak a médiaszolgáltatási szabályzatát, amely egységes szerkezetben tartalmazza az Mttv. 66. § (2) bekezdésében felsoroltak bemutatását. E körben meg kell jelölnie a médiaszolgáltatása alapvető céljait, a bemutatni kívánt kulturális területeket és témákat, meg kell jelölnie, hogy az Mttv. 83. § (1) bek. a)–p) pontjaiban található közszolgálati célok közül melyeket kívánja megvalósítani, meg kell határozni azt a közösséget, amelyhez műsorai szólni kívánnak, illetve amelynek a speciális tájékoztatási, kulturális igényeit kívánja kiszolgálni. Amennyiben az (1) bek. a)–b) pontjaiban meghatározott típusú közösségi médiaszolgáltatást valósít meg, fel kell tüntetnie a közösséget szolgáló műorszámok minimális arányát is.

A médiaszolgáltatási szabályzatban kötelezően szerepeltetendő elemeken túl a közösségi médiaszolgáltatás műsorstruktúrájának meg kell felelnie a 66. § (4) bekezdésében felsorolt követelményeknek is. A helyi vételkörzetű közösségi médiaszolgáltatások esetében külön

kiemelendő, hogy a törvény eltérően kezeli az audiovizuális és a rádiós helyi közösségi médiaszolgáltatásokat. A rádiós közösségi szolgáltatások esetében ugyanis a teljes 20. §-nak meg kell felelni, míg audiovizuális közösségi médiaszolgáltatásokra nem vonatkoznak a 20. §-ban meghatározott, független műsorkészítőkre vonatkozó kvóták. Mindkét típusú médiaszolgáltatásra vonatkozik azonban az a kötelezettség, hogy a (4) bekezdés g) pontja alapján a heti műsoridő több mint kétharmadában, azaz több mint 66,67 százalékában az Mttv. 83. §-ban foglalt közszolgálati célokat szolgáló műsorszámokat kell szolgáltatni. A (4) bek. h) pontja a rádiós médiaszolgáltatások számára állapít meg többlet-követelményeket. Annak ellenére, hogy az Mttv. 22. § (1) bek. d) pontja értelmében a 35 százalékos magyar zenei kvóta lenne vonatkoztatható a rádiós közösségi médiaszolgáltatásokra, ezt az általános szabályt a *lex specialis derogat lex generalis* elve alapján felülírja a közösségi médiaszolgáltatókra vonatkozó speciális szabályokat tartalmazó fejezet, vagyis a rádiós közösségi médiaszolgáltatóknak a heti zenei műsoridejük legkevesebb 50 százalékában magyar zenei műsorszámokat kell adniuk, és e műsorkvóta teljesítése alól nem kérhetnek mentesítést.

66. §

(5) A helyi vagy körzeti médiaszolgáltatás közösségi médiaszolgáltatásként való elismerése a Médiatanács médiaszolgáltatási pályázati nyertességről szóló döntésében vagy a Médiatanácsnál külön e célból kezdeményezett eljárásban, a Médiatanács határozata alapján történik meg. Ezen eljárás a médiaszolgáltatásnak a 42. § szerinti nyilvántartásba vételét követően a médiaszolgáltató által kezdeményezhető. A Médiatanács eljárása során megvizsgálja a már működő, vagy indítani kívánt médiaszolgáltatást és annak médiaszolgáltatási szabályzatában foglaltakat az (1)–(4) bekezdés szerinti kritériumoknak való megfelelés céljából, majd hatvan napon belül hatósági határozatot hoz. Országos médiaszolgáltatást nem lehet közösségi médiaszolgáltatásként elismerni.

Az (5) bekezdés alapján a közösségiként történő elismerésre a pályázati nyertességről szóló döntésben, vagy a Médiatanácsnál külön kezdeményezett eljárásban kezdeményezhető. Az első esetkor a szerződéssel működő, analóg frekvenciát használó médiaszolgáltatásokra, míg a második esetkor kizárólag a nyilvántartásba vétel alapján működő médiaszolgáltatásokra vonatkoztatható.

A szerződéssel működő, analóg földfelszíni frekvenciát használó médiaszolgáltatások közösségi médiaszolgáltatásként történő elismerésére az Mttv. 66. § (5) bek. és a 209. § alapján két esetben van lehetőség:

- a pályázati eljárás során, a pályázati nyertességről szóló döntésben, vagy
- az Mttv. 209. §-a alapján a korábbi közműsor-szolgáltató, nem nyereségérdekelt szolgáltató szerződésének hatósági szerződéssé történő átalakítása keretében.

Vagyis a fenti két csoporton kívül, a kereskedelmiként nyertessé nyilvánított, illetve eként működő médiaszolgáltatások nem kezdeményezhetik a közösségiként történő elismerést. Ez a megoldás összhangban áll a pályázati eljárás tisztasága és az egyenlő elbánás elvével: amennyiben egy pályázót korábban kereskedelmiként nyilvánított nyertessé a Médiatanács (vagy jogelődje az ORTT), a nyertes médiaszolgáltató utólag nem módosíthatja olyan mértékben a műsortervét, illetve vállalásait, amely ellentétben állna a pályázati ajánlatával. Amennyiben a törvény biztosítaná a közösségivé átalakulás lehetőségét a korábban kereskedelmiként nyertessé nyilvánított médiaszolgáltatók számára is, azzal a korábbi pályázati ajánlatban tett vállalásokat hagyná figyelmen kívül.

A szerződéssel működő médiaszolgáltatásokkal ellentétben, a bejelentés alapján működő – tehát analóg földfelszíni frekvenciát nem használó – médiaszolgáltatások bármikor kérelmezhetik a közösségiként történő elismerésüket. A korábban már közműsor-szolgáltatóként vagy nem nyereségérdekeltként működő médiaszolgáltatók az Mttv. 209. §-a alapján 2011. június 30-ig kérelmezhetik a közösségiként történő elismerést. Amennyiben e határidőig benyújtották kérelmüket, a korábbi közműsor-szolgáltatói vagy nem nyereségérdekelt státusból fakadó előnyök, kedvezmények továbbra is megszakítás nélkül megilletik őket. Amennyiben e határidőt elmulasztották, 2011. június 30-a és a közösségiként történő elismerésről szóló döntés napja között kereskedelmi státuszúnak minősülnek.

A (4) bekezdés utolsó mondata egyértelművé teszi, hogy országos médiaszolgáltatást nem lehet közösségiként elismerni. Ennek indoka, hogy a jogalkotó szándéka szerint a közszolgálati célú műsorszámok közzétételének feladatát országos szinten az állami forrásból finanszírozott közszolgálati médiaszolgáltatók látják el.

A kérelem beadását követően az eljárás során a Médianács megvizsgálja a médiaszolgáltatás műsortervét, hogy az abban foglaltak alátámasztják-e a médiaszolgáltatási szabályzatban és a 66. § (4) bek. alapján vállaltakat, illetőleg ellenőrzi a médiaszolgáltatási szabályzat tartalmát is. Ennek keretében a Médianács megvizsgálja, hogy a műsortervben szereplő közszolgálati célt szolgáló egyes műsorszámok a leírásuk alapján megfelelnek-e az Mttv. 83. §-ának, azaz elfogadhatók-e közszolgálati célt szolgáló műsorszámként. A Médianács a már működő és saját nyilatkozata szerint a közösségiként történő elismeréshez megfelelő műsorstruktúrával rendelkező médiaszolgáltatások esetében magát a műsorfolyamot is vizsgálhatja eljárása során.

A korábban közműsor-szolgáltatásként vagy nem nyereségérdekelt szolgáltatóként működő médiaszolgáltatások körében garanciális szabályt fogalmaz meg az Mttv. 209. § (2) bekezdése, amely kimondja, hogy a közösségi médiaszolgáltatásként való elismerést a Médianács nem tagadhatja meg arra hivatkozva, hogy a médiaszolgáltatás nem felelt meg a közösségi médiaszolgáltatás feltételeinek, feltéve, hogy a médiaszolgáltató a közműsor-szolgáltatói vagy nem nyereségérdekelti minőségéből eredő kötelezettségeinek a szerződés átalakításáig eleget tett. Vagyis az e státuszba tartozó médiaszolgáltatások csak a jövőre nézve, az elismerés napjától kötelesek eleget tenni a közösségi médiaszolgáltatáshoz kapcsolódó, szigorúbb kötelezettségeknek.

66. §

(6) Az (5) bekezdés alapján történő elismerést követően a Médianács legalább kétévente – új szolgáltatás esetében az első év után is – részletes, legalább hét műsornapra kiterjedő – vizsgálat során eljárásában hivatalból vizsgálja a médiaszolgáltató működését, amelynek érdekében az az általa közzétett műsorszámokkal, illetve a médiaszolgáltatás tartalmával kapcsolatban részletes adatszolgáltatásra köteles. Amennyiben a Médianács megállapítása szerint a vizsgált médiaszolgáltatás nem felel meg a lineáris közösségi médiaszolgáltatás feltételeinek, úgy határozatával visszavonja a közösségi médiaszolgáltatásként való elismerést.

(7) A közösségi médiaszolgáltatásként való elismerés elutasításáról vagy visszavonásáról szóló határozat meghozatala esetén annak közlésétől számított fél éven belül a médiaszolgáltató nem kezdeményezheti az (5) bekezdés szerinti eljárást.

A (6) bekezdés alapján az elismerést követően a Médianács rendszeres időközönként – legalább a működés első éve után, illetve kétévente – vizsgálja a közösségi médiaszolgáltatók működését. Amennyiben a Médianács megállapítja, hogy az adott médiaszolgáltatás nem

vagy már nem felel meg a közösségi státuszhoz kapcsolódó követelményeknek, a médiaszolgáltatás kereskedelmi státuszban működhet tovább. A hatóság egyúttal megállapítja a fizetendő médiaszolgáltatási díjat is. Kisközösségi médiaszolgáltatások esetében a közösségiként el nem ismerés, vagy a státusz visszavonása egyúttal a médiaszolgáltatás megszűnését is eredményezi, mivel kisközösségi médiaszolgáltatás az Mttv. 48. § (8) bek. alapján csak közösségi jelleggel működhet.

Az elismerés megtagadását vagy visszavonását követően a médiaszolgáltató újra kezdeményezheti a közösségiként történő elismerés iránti eljárást, azonban a törvény egy időbeli korlátot iktat be a (7) bekezdésben: az elutasító vagy visszavonó döntés közlésétől számított fél éven belül nem adható be újabb kérelem a Médiatanácshoz. Hangsúlyozandó azonban, hogy az ismételt kezdeményezés lehetősége csak a nyilvántartásba vétel útján működő médiaszolgáltatókra vonatkozik.

A PIACI KONCENTRÁCIÓ MEGELŐZÉSE ÉS A JELENTŐS BEFOLYÁSOLÓ EREJŰ MÉDIASZOLGÁLTATÓK

Az AVMS irányelv preambuluma szerint alapvető minden olyan magatartás megelőzése, amely elősegítheti erőfölény kialakulását, továbbá a televízió közvetített információ, a tájékoztatási szektor pluralizmusának és szabadságának korlátozásához vezet. A szabályozás ezért alapelveként rögzíti, hogy különböző piaci kudarcok, úgy mint a médiapiaci pluralizmus hiánya, valamint tájékoztatási monopólium létrejöttének megakadályozása alapvető fontosságú.

Az Mttv. az erőfölény kialakulásának megakadályozását és a médiapiac pluralizmusát kettes eszközrendszerrel kívánja biztosítani:

1. Egyrészt a lineáris audiovizuális és lineáris rádiós piacon bizonyos szintet meghaladó éves átlagos közönségaránnyal rendelkező médiaszolgáltatók esetében a további tájékoztatási monopólium növekedésének megakadályozása céljából állapít meg kötelezettségeket (médiapiaci koncentráció megelőzésére szolgáló szabályok). Másrészt a koncentrációk szabályozásához képest egy alacsonyabb éves átlagos közönségarány eléréséhez olyan kötelezettségeket ró ki (Mttv. 32. §, 38–39. §-ok), amelyek lehetővé teszik a sokszínűség fenntartását, az objektív nézői/hallgatói tájékoztatás és a plurális tájékoztatáshoz és információhoz jutás jogának elősegítését (JBE azonosításra vonatkozó szabályok).

Az Mttv. más alapokon áll a médiapiac pluralizmusának biztosítása és fenntartása tekintetében, mint az Rttv. szabályozása. Amíg az Rttv. 122–127. §-ai a kereszttulajdonlási kizárási szabályok alkalmazásával kívánta megakadályozni a tájékoztatási monopóliumok kialakulását (azaz az Rttv. számszerűleg meghatározta, hogy egy vállalkozás hány országos, körzeti és helyi műsorszolgáltatás végzésére rendelkezhet jogosultsággal, illetve kifejezett tiltásokat tartalmazott egyes kereszttulajdonlások tekintetében), addig az Mttv. a mai piaci viszonyokhoz igazodóan kizárólag a lineáris audiovizuális és lineáris rádiós piacon egy meghatározott éves közönségarányt elérő vállalkozások tekintetében tartalmaz szabályokat a tulajdonosi koncentráció korlátozása tekintetében, amely az Rttv. rendelkezéseivel szemben nem jelent explicit tiltást. Az új szabályozás indoka elsősorban az lehetett, hogy az idő túlhaladta az Rttv.-beli számszerű korlátozásokat; mivel a korábbi törvény azáltal, hogy explicit megtiltott bizonyos kereszttulajdonlásokat, a véleménybefolyásolási képességre tekintet nélkül, szükségtelenül is beavatkozhatott a piaci viszonyokba, így néhány esetben a médiapiac fejlődésének gátjává is válhatott. Az Mttv. új szabályozása kizárja a korábbi szabályozás fő problémáját: a gazdasági szabadságba való önkényes beavatkozást, azaz azt, hogy *ex lege* kerüljenek tiltásra a sokszínűséget egyébként nem veszélyeztető összefonódások, kizárólag annak érdekében, hogy a sokszínűség ellen ható fúziók „ne csúszzanak ki” a szabályozás hatálya alól. Így a jogalkalmazó a piac igényeinek megfelelően csak akkor avatkozik be, amikor a „sokszínűség” ténylegesen veszélybe kerülhet.

Itt fontos jelezni, hogy az Mttv. tulajdonosi koncentrációt rögzítő 67–68. §-ai már a tulajdonosi koncentráció megakadályozásának második fázisát jelentik. A Médiatanács ugyanis a korábbi médiahatósághoz képest új hatáskört gyakorol, amikor szakhatóságként jár el az Mttv. 171. §-a szerinti eljárásokban. A GVH-nak a 171. § (1)–(2) bekezdése alapján minden

egyes olyan, a Tpvt. 24. §-a szerinti összefonódás engedélyezése esetén ki kell kérnie a Médianács szakhatósági állásfoglalását, ahol az összefonódással érintett két vállalkozáscsoport tagjai szerkesztői felelősséget viselnek, és amelyeknek elsődleges célja a médiatartalom nyilvánosságához való eljuttatása valamely elektronikus hírközlő hálózaton vagy sajtóterméken keresztül. A Médianácsnak a szakhatósági állásfoglalás megadása vagy megtagadása tekintetében azt kell mérlegelnie, hogy a független véleményforrások összefonódás utáni szintje sérti-e a sokszínű tájékozódás jogának érvényesülését. Ezen első lépcsőben tehát – a tulajdonosi szabadságot tiszteletben tartva – nem automatikusan kerül megtiltásra az összefonódás, csak akkor, ha az a sokszínűség követelményét sérti. Fontos hangsúlyozni, hogy a tulajdonosi korlátozás ezen első lépcsője mind a sajtótermékekre, mind pedig a médiaszolgáltatásokra kiterjed.

2. A médiapiaci pluralizmus biztosításának és fenntartásának másik törvényi eszköze a jelentős véleménybefolyásoló erővel („JBE”) rendelkező szolgáltatókat terhelő kötelezettségek. Az Mttv. gyakorlatilag az országos és körzeti műsorszolgáltatókat, illetve a közműsorszolgáltatókat korábban az Rttv. alapján *ex lege* terhelő kötelezettségeket vesz át, kiegészítve azzal, hogy az eredetileg nem magyar nyelven készített filmalkotások és filmsorozatok legalább egynegyedének eredeti nyelven, magyar felirattal is elérhetőnek kell lennie a JBE műsorszolgáltató kínálatában a nap meghatározott időszakában. Az Mttv. azonban ezeket a kötelezettségeket nem automatikusan, *ex lege* alapon írja elő, a hatóság – tekintettel annak szabályozó hatósági jellegére – csak egy hatósági eljárást követően állapíthatja meg a médiaszolgáltató JBE státuszát, vagyis az adott médiaszolgáltatót a kötelezettségek csak akkor terhelik, ha a hatóság erre irányuló eljárásban megállapította, hogy a médiaszolgáltató éves átlagos közönségaránya a törvényben meghatározott szintet meghaladja, és ezáltal teljesíti azt a törvényi vélelmet, hogy képes lehet a nézők/hallgatók véleményének érdemi befolyásolására. Bár a JBE státusz és JBE eljárás új szabályozási elemként jelenik meg a magyar médiaszabályozásban, azonban az ehhez hasonló státusz és eljárás nem idegen a magyar és az európai jogalkotás és jogalkalmazás területén. A hírközlési ágazatban – bár más jogi, közgazdasági alapokon – az európai uniós irányelveknek megfelelően az Európai Unió valamennyi tagállamában hasonló szabályozás létezik, amely sajátossága, hogy a szabályozó hatóság konkrét jogsértés megtörténte nélkül előremutató jelleggel (*ex ante*) a piaci kudarcok megakadályozása végett kötelezettségeket állapíthat meg a piacot jelentős piaci erejükkel befolyásolni képes szolgáltatók számára.

A törvény a közönségarány szintjét mind a tulajdonosi koncentrációval, mind a JBE azonosítással kapcsolatos eljárás esetében (nemzetközi *benchmark*okat is figyelembe véve) úgy határozta meg, hogy az indokolatlanul ne korlátozza a médiapiacra tevékenykedő szolgáltatók gazdasági szabadságát, azonban a tulajdonosi koncentráció, illetve a véleménybefolyásoló erő ne vezethessen olyan mértékű tájékoztatási monopólium kialakulásához, amely a médiapluralizmus gátjává válhat. Hasonló szabályozás az EU több tagállamában, többek között Németországban is létezik.

A médiapiaci koncentráció megelőzésére vonatkozó általános szabályok

67. §

A lineáris médiaszolgáltatókat nyújtó médiaszolgáltatók piaci koncentrációja a sokszínű médiapiac fenntartása, valamint a tájékoztatási monopólium létrejöttének megakadályozása céljából e törvény keretei között korlátozható.

68. §

(1) A legalább harmincöt százalékos éves átlagos közönségaránnyal rendelkező lineáris audiovizuális médiaszolgáltató, a lineáris rádiós médiaszolgáltató, valamint a lineáris audiovizuális és lineáris rádiós piacon együttesen legalább negyven százalékos éves átlagos közönségaránnyal rendelkező médiaszolgáltató, a médiaszolgáltató bármely tulajdonosa, és a médiaszolgáltató bármely tulajdonosában befolyásoló részesedéssel rendelkező személy vagy vállalkozás

a) új médiaszolgáltatást nem indíthat, médiaszolgáltatást végző vállalkozásban részesedést nem szerezhet, és

b) köteles médiaszolgáltatásai műsorstruktúrájának módosításával, a magyar műsorszámok, a független műsorkészítők által előállított műsorszámok arányának növelésével, vagy egyéb módon intézkedéseket tenni a médiapiac sokszínűségének növelése érdekében.

(2) Az (1) bekezdés a) pont esetében, amennyiben a médiapiaci koncentráció korlátozására vonatkozó szabály által érintett médiaszolgáltató médiaszolgáltatást végző vállalatban részesedést kíván szerezni, a Médiatanács a 171. § szerinti eljárásában a szakhatósági hozzájárulást köteles megtagadni.

(3) Az (1) bekezdés b) pont esetében a sokszínűség növelésére irányuló intézkedések meghatározása érdekében a médiaszolgáltató kérelmére a Médiatanács a médiaszolgáltatóval – legalább egyéves időtartamra szóló – hatósági szerződést köthet, amely eljárásban a Médiatanácsnak joga van mérlegelni a médiaszolgáltató által vállalni kívánt kötelezettségek elfogadását. Ilyen irányú kérelem a Médiatanács 70. § (7) bekezdésben meghatározott hatósági határozatának közlésétől számított harminc napon belül terjeszthető elő. Amennyiben a hatósági szerződés – a megegyezés elmaradása miatt – a 70. § (7) bekezdésben meghatározott hatósági határozat közlésétől számított három hónapon belül nem jön létre, akkor a Médiatanács az eljárást végzéssel megszünteti.

(4) A (3) bekezdésben meghatározott hatósági szerződés létrejöttének hiányában a Médiatanács 70. § (7) bekezdésben meghatározott hatósági határozatának közlésétől számított hat hónapon belül a médiaszolgáltató köteles a médiapiac sokszínűségének növelése érdekében tervezett intézkedéseinek jóváhagyása iránti kérelmet benyújtani. A Médiatanács a kérelem jóváhagyása iránti eljárásban azt vizsgálja, hogy a bejelentett intézkedések alkalmasak-e a korábbi tájékoztatósi monopólium csökkentésére, a médiapiac sokszínűségének és a plurális tájékoztatás növelésére. E kötelezettség késedelmes teljesítése esetén a Médiatanács eljárási bírságot szab ki.

(5) Amennyiben a kérelem megfelel a (4) bekezdésben foglalt feltételeknek, azt a Médiatanács határozatával jóváhagyja.

(6) Kétség esetén a médiaszolgáltatót terheli annak bizonyítása, hogy a tervezett intézkedések megfelelnek a (4) bekezdésben foglalt feltételeknek.

(7) Amennyiben a Médiatanács a tervezett intézkedéseket nem hagyja jóvá, erről határozatot hoz, amelyben meghatározza, hogy azok miért nem megfelelőek a (4) bekezdésben foglalt elvek érvényesülése szempontjából.

(8) A (7) bekezdés szerinti esetben a médiaszolgáltató köteles a Médiatanács által megállapított határidőben, de legfeljebb harminc napon belül – a Médiatanács (7) bekezdésben szereplő határozatába foglalt szempontokat figyelembe véve – új intézkedéstervezetet benyújtani. E kötelezettség késedelmes teljesítése esetén a Médiatanács eljárási bírságot szab ki. Amennyiben ezen új kérelemben foglalt

intézkedések sem megfelelők a (4) bekezdésben foglalt feltételek szempontjából, úgy a Médiatanács a 185–187. § szerint jogkövetkezményt alkalmazhat.

(9) A Médiatanács a határozatával jóváhagyott intézkedések teljesítését általános hatósági felügyelet keretében ellenőrzi.

(10) A lineáris audiovizuális és lineáris rádiós piacon együttesen elért éves átlagos közönségarányt az (1) bekezdés összefüggésében úgy kell meghatározni, hogy a lineáris audiovizuális és a lineáris rádiós piacon külön-külön elért éves átlagos közönségarány százalékban kifejezett mértékét össze kell adni.

Az Alkotmány 61. § (2) bekezdése szerint „a Magyar Köztársaság elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét”. Az Alkotmány ezen rendelkezése [amely az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdésében is megjelenik] magában foglalja az Alkotmányban 2010 előtt szereplő, a tulajdonosi monopóliumok korlátozására vonatkozó rendelkezést. Az Alkotmány és az Alaptörvény említett szabálya – a sajtó (média) szabadságának és sokszínűségének védelme – az állam számára tágabb érvényű kötelezettséget jelent a korábbi alkotmányos kötelezettségnél, egyúttal magában foglalja a tájékoztatási monopólium esetleges kialakulása elleni fellépés kötelezettségét is.

Mint az a bevezetésben is említésre került, a Mttv. az alkotmányos kötelezettségnek két szinten tesz eleget. Tekintettel arra, hogy az Mttv. 171. §-ában foglalt szakhatósági eljárás mind az audiovizuális, mind a rádiós médiára, mind pedig a nyomtatott és internetes sajtóra kiterjed, az Mttv. 67–68. §-aiban foglalt tulajdonosi korlátozásra vonatkozó szigorúbb szabályai már csak a lineáris médiaszolgáltatások piacán érvényesülnek. Ezen szabályozás abból indul ki, hogy a fűzőkontrollon túl médiapiaci szempontból csak akkor indokolt bármilyen intézkedés a sokszínűség fenntartása érdekében a tulajdonosi szabadság rovására, ha az adott médiaszolgáltatásnak kellően nagy a véleménybefolyásoló ereje, azaz, ha szükségképpen eljut a nézők vagy hallgatók nagyobb csoportjaihoz.

Ezért az Mttv. egyrészt ebben a második lépcsőben már csak kizárólag a lineáris médiaszolgáltatások tekintetében alkalmaz szabályozást, feltételezve, hogy ezen médiumok véleményformáló ereje sokszorosra az egyéb információs társadalmi szolgáltatások gondolkodásra ható erejének, tekintettel arra is, hogy a sajtótermék választása sokkal tudatosabb fogyasztói magatartást feltételez, mint egy adott lineáris médiaszolgáltatás műsorszámának kiválasztása. A szabályozás alapjához természetesen hozzátartozik az is, hogy az AVMS irányelv kifejezetten az audiovizuális médiaszolgáltatások tekintetében tartja szükségesnek a tájékoztatási szektor pluralizmusának és szabadságának védelmét.

Másrészt az Mttv. 67–68. §-ai az Rttv.-vel szemben már nem – a gyakran a sokszínűség követelményével szoros kapcsolatban nem álló – tulajdonosi részesedés alapján, hanem a közönségarány mértékéhez kapcsolva állapítják meg a koncentráció megelőzésére vonatkozó jogkövetkezményeket. A közönségarány egzaktabb mérőszám a médiaszolgáltatók tényleges véleménybefolyásoló, sokszínű tájékoztató képességének meghatározása során, tekintettel arra, hogy ezen mérőszám alapján viszonylag objektíven megítélhető, hogy az adott országos médiaszolgáltatást ténylegesen a lakosság hány százaléka nézi, azaz, hogy mekkora a médiaszolgáltató tényleges véleménybefolyásoló ereje.

Az Mttv. a közönségarány szintjét (nemzetközi *benchmark*ok alapján) úgy határozza meg – a lineáris audiovizuális és a lineáris rádiós médiaszolgáltatók piacán külön-külön harmincöt, együtt pedig legalább negyven százalék –, hogy az indokolatlanul ne korlátozza a médiapiacra tevékenykedő szolgáltatók gazdasági szabadságát, azonban a tulajdonosi koncentráció ne vezethessen olyan mértékű tájékoztatási monopólium kialakulásához, amely a médiapluralizmus gátjává válhat. Amennyiben valamely televíziós vagy rádiós médiaszolgáltató szolgáltatásai együttesen elérik a harmincöt százalékos éves átlagos közönségarányt, illetve

valamely médiaszolgáltató televíziós és rádiós szolgáltatásai együttesen elérik a negyven százalékos éves átlagos közönségarányt, úgy a törvényben meghatározott jogkövetkezmények érvényesülnek. Mivel a szabályozás alapvető célja a különböző piaci kudarcok, a tájékoztatási monopóliumok létrejöttének megakadályozása, valamint a médiapiaci pluralizmus megőrzése, az Mttv. 67–68. §-ai a fennálló piaci viszonyokat tiszteletben tartják, a jelenlegi piaci struktúrába direkt módon nem avatkoznak be, csak a jövőbeni növekedés elé állítanak korlátokat. A meghatározott közönségarány elérését követően azonban a lineáris médiaszolgáltató új médiaszolgáltatást nem indíthat, más médiaszolgáltatásban részesedést nem szerezhet, valamint köteles műsorstruktúrájának megfelelő átalakítására [Mttv. 68. § (1) bek.].

A fenti kötelezettséghez párosul a 68. § (2) bekezdésében foglalt szabály. Enélkül a szabályozás hatékonysága nem lenne biztosított, ugyanis a médiaszolgáltató minden további nélkül megtehetné, hogy a tilalom ellenére a megadott százalékos határ fölé terjeszkedne, és utólag a hatóságnak már nem lennének eszközei egy létrejött struktúra, fúzió felszámolására. Ezért – tekintettel arra, hogy a Médiatanács a GVH által folytatott olyan fúziókontroll vizsgálatokban, amelyek esetében a vállalkozások vagy a Tpv. 15. §-a szerinti érintett legalább két vállalkozáscsoport tagjai szerkesztői felelősséget viselnek, és amelyek elsődleges céljai a médiatartalom nyilvánosságához való eljuttatása valamely elektronikus hírközlő hálózaton vagy nyomtatott sajtóteremen keresztül, szakhatóságként működik közre – az Mttv. tulajdonképpen egy „folyamatba épített ellenőrzéssel” biztosítja azt, hogy a törvény által tiltott mértékű éves átlagos közönségarányt meghaladó médiaszolgáltató a szakhatósági hozzájárulás kötelező megtagadása által eleve ne jöhessen létre.

Az Mttv. két egymást követő hatósági eljáráshoz köti annak megállapítását, hogy a tulajdonosi koncentráció korlátozására vonatkozó szabály által érintett a médiaszolgáltató, és hogy a törvényben foglalt kötelezettségek terhelik. Az Mttv. 68. § (3)–(8) bekezdéseiben foglalt eljárás így már a médiapiaci koncentráció megelőzésére irányuló eljárásban hozott érdemi döntés meghozatalát követően (Mttv. 70. §) kerül lefolytatásra, és kizárólag a 68. § (1) bekezdés *b*) pontban foglalt kötelezettség érvényesítésére irányul. Ez tehát azt jelenti, hogy amennyiben az Mttv. 70. §-a szerinti eljárásban a Médiatanács a médiapiaci koncentráció korlátozására vonatkozó szabály által érintett médiaszolgáltatóként azonosítja az adott médiavállalkozást, akkor a 68. § (1) bek. *a*) pontjában foglalt kötelezettség újabb hatósági eljárás és hatósági határozat hozatala nélkül *ex lege*, a 68. § (1) bek. *b*) pontban foglalt kötelezettség viszont csak a 68. § (3)–(8) bekezdéseiben foglalt eljárásban hozott határozat vagy megkötött hatósági szerződés alapján terheli.

Tekintettel arra, hogy a 68. § (1) bek. *b*) pontban foglalt kötelezettség teljesítése a médiaszolgáltatótól aktív, tevéleges magatartást kíván meg (műsorstruktúra átalakítása, sokszínűbb tétele), ezért az Mttv. elsődlegesen az önkéntes kötelezettségvállalást ösztönzi, és lehetőséget biztosít arra, hogy a médiaszolgáltató és a Médiatanács hatósági szerződés keretében együttesen alakítsák ki a médiaszolgáltató által a jövőben vállalni kívánt sokszínűség növelésére irányuló intézkedéseket. A hatósági szerződés megkötésére irányuló eljárás kizárólag a médiapiaci koncentráció korlátozására vonatkozó szabály által érintett médiaszolgáltatóként azonosított vállalkozás kérelmére folytatható le. A médiapluralizmus megőrzése és megerősítése érdekében szükséges egyéb hatósági beavatkozás csak akkor lehetséges, ha a szolgáltató ezen hatósági szerződés megkötése előtt eleve elzárkózik, vagy ha a Médiatanács és a médiaszolgáltató között a médiapiaci koncentráció korlátozására vonatkozó szabály által érintett médiaszolgáltató azonosításáról rendelkező határozat közlésétől számított három hónapon belül a felek a hatósági szerződés tartalmában nem állapodnak meg. Ez utóbbi esetben is egy kérelemre induló eljárás lefolytatására kerül sor, ahol azonban a kérelem benyújtása az azonosított médiaszolgáltató részéről kötelező. Ilyen megoldás gyakran található más ágazati jogszabályokban (pl. hírközlés, energia stb.), ahol a jóváhagyó döntés (határozat) tartalmát

a hatóság a médiaszolgáltató és a hatóság közötti információs aszimmetria miatt a kérelem benyújtása hiányában nem tudná megállapítani, ezért a kötelezettség érvényesítése érdekében a törvény által előírt kérelem benyújtása végső soron bírsággal vagy más jogkövetkezéssel is kikényszeríthető. A médiaszolgáltató által benyújtott, a médiapiac sokszínűségének növelése érdekében tervezett intézkedéseinek jóváhagyása iránti kérelemről a Médiatechnikai Tanács érdemben dönt, azt határozatával jóváhagyja vagy elutasítja. Ez utóbbi esetben a Médiatechnikai Tanács a „nem jóváhagyó” döntésében köteles megindokolni, hogy a kérelemben foglaltak miért nem megfelelőek a korábbi tájékoztatási monopólium csökkentésére, illetve a médiapiac sokszínűségének és a plurális tájékoztatásnak a növelésére. Természetesen – mivel az elutasító döntés is érdemi döntésnek minősül – a médiaszolgáltatót ezen döntés ellen jogorvoslati jog illeti meg. Ilyen döntés esetén a médiaszolgáltató köteles újabb kérelmet benyújtani, a döntésben foglalt indokok figyelembevételével. Az elutasító döntésben foglalt kikényszerítése ez esetben már az Mttv.-ben szabályozott jogkövetkezmények útján is történhet.

Fontos hangsúlyozni, hogy a 70. § (4) bekezdése alapján a koncentrációra vonatkozó szabályok szerint a koncentráció megállapításánál figyelembe kell venni a médiaszolgáltató bármely tulajdonosát, illetve bármely tulajdonosában befolyásoló részesedéssel rendelkező személyt vagy vállalkozást is [Mttv. 68. § (1) bek., 70. § (4) bek.]. Az Mttv. hatályra vonatkozó szabályai (1. §) alapján megállapítható, hogy e tekintetben a Magyar Köztársaságban letelepedett médiaszolgáltatókat kell figyelembe venni, ugyanakkor az Mttv. 68. § (1) bekezdésének és 70. § (4) bekezdésének értelmezésekor felmerülhet, hogy a közönségárányhoz hozzá kell-e számítani valamennyi, az érintett médiaszolgáltató(k) által Magyarországon terjesztett szolgáltatást, a joghatóságtól függetlenül. A médiapiac sokszínűsége az EU számára olyannyira kiemelten védett érdek, hogy ez indokolhatja a szabály tág értelmezését.

A törvény szerint az audiovizuális és a rádiós piac részesedését egybe kell számítani. A szabályozás indoka az lehet, hogy bár a kétféle médiumnak feltételezhetően eltérő a véleménybefolyásoló ereje, a fogyasztók véleményalkotásuk során több forrásból kapott információt használnak fel, ütköztetnek és mérlegelnek. A törvény tehát azzal a vélelemmel él, hogy a fogyasztó sokkal hitelesebbnek fogadhat el olyan véleményt, amelyet több egymással párhuzamosan igénybevett forrás is megerősít. Ezért éppen az együtt „fogyasztott” szolgáltatások alkothatnak egy véleménybefolyásoló piacot.

A jelentős befolyásoló erővel rendelkező médiaszolgáltatók meghatározása

69. §

(1) JBE médiaszolgáltatónak minősül a legalább tizenöt százalékos éves átlagos közönségárányal rendelkező lineáris audiovizuális médiaszolgáltató és lineáris rádiós médiaszolgáltató feltéve, hogy legalább egy médiaszolgáltatásának éves átlagos közönségáránya eléri a három százalékot.

(2) A 32. §-ban és a 38–39. §-ban a JBE médiaszolgáltató számára előírt kötelezettségek teljesítését a Médiatechnikai Tanács rendszeresen ellenőrzi.

(3) A 68. §-ban és az (1) bekezdésben meghatározott éves átlagos közönségárány mérésére vonatkozóan a Hatóság külső vállalkozóval szerződést köthet. A szerződő felet nyílt pályázati eljárás keretében kell kiválasztani. A szerződés előkészítésekor és a pályázati eredmény meghatározásakor a Hatóság együttműködik a médiaszolgáltatókkal. A szerződésben meg kell határozni a közönségárány-mérés módszerét, szakmai kritériumait, valamint az eredmények auditálásának rendjét.

(4) A Hatóság a közönségarány mérésének módszertanát, illetve a médiaszolgáltatások előző naptári évre vonatkozó éves átlagos közönségarányát internetes honlapján közzéteszi.

Amint arra a bevezetőben is utalás történt, a JBE azonosítási eljárás lényegében a hírközlés területéről származó piacelemzésre és jelentős piaci erejű szolgáltatók azonosítására irányuló eljárást veszi alapul azzal a lényeges különbséggel, hogy az Mttv.-ben szabályozott eljárás sokkal kötöttebb: az Mttv. alapján mind a JBE kijelölési szempontok, mind a JBE szolgáltatók számára előírható kötelezettségek tartalmát rögzíti a törvény, azaz a Médiatanácsnak nincs vagy sokkal korlátozottabb a mérlegelési lehetősége, mint a hírközlési igazgatásban az NMHH elnökének. Ezt részben médiapolitikai okok (az ilyen jelentős médiapolitikai kérdésben a tág mérlegelés nem célszerű), részben a médiapiaci sajátosságok is okozzák (a jelentős erő a nézőre/hallgatóra ható „befolyásolási képességben” mutatkozik meg és nem a piaci erőben, amely kategória viszont nem kezelhető egzakt közgazdasági módszertannal). A versenyjogi (hírközlési) piacelemzés során első lépésben az érintett piac azonosítása történik meg. A szolgáltatási piac meghatározásának alapját az objektív tulajdonságok (ár, funkcionális), a keresleti oldali, kínálati oldali helyettesítés vizsgálata képezi. A szolgáltatási piac meghatározása során vizsgálja a szabályozó a piac földrajzi kiterjedését és amennyiben szükséges, elkülönült földrajzi piacokat azonosít. A piac meghatározását követi a különböző mutatókon (piaci részesedés, nehezen megkettőzhető infrastruktúra feletti ellenőrzés, kiegyenlítő vásárlóerő hiánya, méretgazdaságosság, választékgazdaságosság stb.) alapuló piacelemzés. Végül a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítására, és a versenyt korlátozó akadályok által indokolt, az azokkal arányos mértékű kötelezettségek kiadására kerül sor.

Amédiaszolgáltatások piacán ugyanakkor a versenyjogi alapokon nyugvó piacmeghatározás jelentős nehézségekbe ütközne azáltal, hogy a helyettesítés vizsgálata nem végezhető el (a keresleti helyettesítés sem a tartalmak, sem a műsorszolgáltatók között nem mérhető), nincs ugyanis árjelzés. A piackutatási eszközök sem igazán alkalmasak a helyettesítés vizsgálatára. Továbbá problémát jelentene a gyorsan változó piaci környezet és nehézséget okozna az egységes nemzetközi gyakorlat hiánya is (sőt, az egyedi szabályozói példák is rendkívül csekély számúak). Mindezek alapján versenyjogi alapon jelentős korlátokba ütközne a médiapiac jogalkalmazói szinten történő azonosítása. Ezért célszerűbb a vizsgálandó piacnak és a kötelezettségeknek is törvényi szinten való meghatározása. A médiapiacra továbbá a társadalmi jólét nem pénzben, hanem elsősorban a vélemények sokszínűségében mérhető, ezért a JBE azonosítás esetében – a koncentrációsabályozáshoz hasonlóan – egyetlen mérhető piaci feltétel a meghatározott közönségarány elérése, ugyanis a szabályozásnak a véleménybefolyásoló képességből, nem pedig a tényleges véleménybefolyásolásból, vagy „véleménymonopóliumból” kell kiindulnia.

Nincs egységes nemzetközi gyakorlat arra vonatkozóan, hogy mekkora értéknél lehet meghúzni a JBE minősítés határát, az ismert nemzetközi gyakorlat 15 és 30 százalék között húzódik. A Nielsen AGB hosszú távra visszatekintő adatai szerint a hazai televíziós piacon a három földfelszíni műsorszolgáltató együttes közönségaránya tartósan meghaladja – igaz, csökkenő mértékben – az 50 százalékot. Ezért a Mttv. célszerűen a nemzetközi gyakorlat alsó határán, 15 százaléknál húzta meg a JBE minősítés küszöbértékét.

Az Mttv. 69. § (1) bekezdése szerint JBE médiaszolgáltatónak az a vállalkozás minősül, amely legalább tizenöt százalékos éves átlagos közönségarányt ér el, feltéve, hogy legalább egy szolgáltatása eléri a három százalékos közönségarányt. Mivel a 69. § (2) bekezdés utaló szabálya alapján a JBE szolgáltató köteles hírműsort szolgáltatni, felmerülhet az a probléma, hogy ez a kötelezettség valamely tematikus sport-, gyerek- stb. csatornát (médiaszolgáltatást)

terhelni fog. Az Mttv. szabályozása folytán, és a piaci viszonyok ismeretében ugyanakkor ez gyakorlatilag kizárható. A piaci viszonyok egyrészt azt mutatják, hogy a három százalékos arányt tematikus szolgáltatással Magyarországon szinte lehetetlen elérni, és e tekintetben – figyelembe véve a tematikus csatornák (médiaszolgáltatások) egyre növekvő számát – nem várható a közeljövőben jelentős változás. Másrészt az Mttv. 32. § (2) bekezdése azt is kimondja, hogy hírműsört csak a legnagyobb éves közönségaránnyal rendelkező médiaszolgáltatásában kell közzétennie a JBE szolgáltatónak, az pedig aligha lehetséges, hogy egy 15 százalékos közönségarányt elérő médiaszolgáltató legnézettebb médiaszolgáltatása valamely tematikus szolgáltatás legyen. Amennyiben ez mégis bekövetkezne, akkor ez egyben azt is jelenti, hogy a tematikus médiaszolgáltatás olyan közönségarányt ér el, amely már indokolhatja a törvényi beavatkozást (többletkötelezettségek előírása formájában). Mindehhez hozzá kell tenni, hogy a szabályozás a hatósági szerződés megkötése útján teret enged a hatóság és az érintett médiaszolgáltató megállapodásának a JBE szolgáltatókat terhelő kötelezettségek részletszabályait illetően [Mttv. 70. § (10) bek.].

Az Mttv. megengedi, hogy a hatóság a koncentrációra vonatkozó eljárás és a JBE eljárás lefolytatása érdekében az éves átlagos közönségarány mérésére vonatkozóan külső vállalkozóval szerződést köthessen. Ennek magyarázata, hogy mind az audiovizuális, mind a rádiós piacon jelenleg egyetlen cég végez közönségmérést Magyarországon, a hatóság nem, így megfelelő – a hatósági eljárás alapjául szolgáló – adatokhoz jelenleg ezen adatforrásokból juthat.

Lényeges, az eljárás transzparenciáját elősegítő szabály, hogy a közönségarány mérésének módszertanát, illetve a médiaszolgáltatások előző naptári évre vonatkozó éves átlagos közönségarányát internetes honlapján közzéteszi, elősegítve ezáltal a piac és a fogyasztók tájékoztatását is.

A médiapiaci koncentráció megelőzésére és a jelentős befolyásoló erővel rendelkező médiaszolgáltatók meghatározására irányuló eljárások szabályai

70. §

(1) A Médiatanács a médiapiaci koncentráció megelőzésére és a JBE médiaszolgáltatók meghatározására irányuló eljárások lefolytatása érdekében a koncentráció fokának megítélése szempontjából jelentős (a továbbiakban: releváns) piaci tényeket és körülményeket – így különösen médiaszolgáltató előző naptári évi átlagos közönségarányát – a Ket. szerinti hatósági ellenőrzési eljárásban a (2)–(6) bekezdés szerinti eltérésekkel vizsgálja.

(2) A Médiatanács a hatósági ellenőrzési eljárásban a releváns tények és körülmények tisztázása érdekében a médiaszolgáltatókat végzéssel adatszolgáltatásra kötelezheti. A végzés ellen önálló jogorvoslatnak helye nincs, az a hatósági ellenőrzést esetlegesen követő, a médiapiaci koncentráció megelőzésére, illetve a JBE médiaszolgáltatók meghatározására irányuló eljárásban hozott érdemi döntés elleni jogorvoslatban támadható.

(3) Az adatszolgáltatás nem vagy nem megfelelő teljesítése esetén a Médiatanács – a 175. § (8) bekezdése szerint – eljárási bírságot szabhat ki. Ezen túlmenően az adatszolgáltatás nem vagy nem megfelelő teljesítése esetén a Médiatanács ötvenezer forinttól hárommillió forintig terjedő bírsággal sújthatja – ismételt jogsértés esetén sújtani köteles – a jogsértő médiaszolgáltató 45. § (1) bekezdés *ad* pont szerinti tisztviselőjét vagy bejelentett képviselőjét is.

(4) A közönségarány meghatározásánál figyelembe kell venni, illetve a közönségarányhoz hozzá kell számítani

a) a médiaszolgáltató által szolgáltatott valamennyi, a Magyar Köztársaság területén terjesztett lineáris médiaszolgáltatásnak,

b) az érintett médiaszolgáltató befolyásoló részesedése mellett működő mediaszolgáltatók Magyar Köztársaság területén terjesztett lineáris médiaszolgáltatásainak, és

c) az érintett médiaszolgáltató bármely tulajdonosának, vagy tulajdonosa tulajdonosának befolyásoló részesedése mellett működő médiaszolgáltató Magyar Köztársaság területén terjesztett lineáris médiaszolgáltatásainak közönségarányát.

(5) Amennyiben a Médiatanács a hatósági ellenőrzés alapján megállapítja, hogy a médiapiaci koncentráció megelőzésére, illetve a JBE médiaszolgáltatók meghatározására irányuló eljárás lefolytatására okot adó körülmény fennáll, akkor a Ket. vonatkozó rendelkezéseitől eltérően kizárólag az eljárás végzésben történő megindításáról dönt.

(6) Amennyiben a hatósági ellenőrzés alapján a Médiatanács azt állapítja meg, hogy a korábban hozott (7) bekezdés szerinti határozatban azonosított médiapiaci koncentráció korlátozására vonatkozó szabály által érintett médiaszolgáltató, illetve a (7) bekezdés szerinti határozatban, illetve a (10) bekezdés szerinti hatósági szerződésben azonosított JBE szolgáltatók köre nem változott, akkor az eljárás megindítását mellözi.

(7) A Médiatanács a médiapiaci koncentráció megelőzésére, illetve a JBE médiaszolgáltatók meghatározására irányuló eljárásában hatósági határozatban azonosítja a 68. § szerinti, a médiapiaci koncentráció korlátozására vonatkozó szabály által érintett médiaszolgáltatót, illetve a 69. § szerinti JBE médiaszolgáltatót, valamint dönt a korábban határozatban azonosított e minőségének megszüntetéséről.

(8) A JBE médiaszolgáltatók meghatározására irányuló eljárásban hozott határozatban a Médiatanács a JBE médiaszolgáltatót a 32. § és a 38–39. § alapján terhelő kötelezettségek pontos tartalmát is meghatározza az ott foglalt mérlegelési szempontok figyelembevételével.

(9) A médiapiaci koncentráció megelőzésére, illetve a JBE szolgáltatók meghatározására irányuló eljárásban hozott határozat felülvizsgálatára a 163. §-ban foglaltakat kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy a Médiatanács jogerős határozatának felülvizsgálatát az ügyfél, illetve az eljárás egyéb résztvevője jogszabálysértésre hivatkozással a Fővárosi Ítéltáblától kérheti a Médiatanács határozata ellen indított kereset indításával. A Fővárosi Ítéltábla a keresetet peres eljárásban, harminc napon belül bírálja el.

(10) A JBE médiaszolgáltatók meghatározására irányuló eljárásban a Médiatanács határozathozatal helyett hatósági szerződést is köthet a médiaszolgáltatóval a médiaszolgáltató JBE azonosításáról, illetve a JBE médiaszolgáltatót a 32. § és a 38–39. § alapján terhelő kötelezettségek pontos tartalmáról. Ez esetben a 32. § és 38–39. §-ban foglalt kötelezettségek megállapításának mérlegelési szempontjaitól a felek eltérhetnek azzal, hogy a JBE médiaszolgáltató az ott foglalt kötelezettségek teljesítése alól a hatósági szerződésben sem mentesíthető.

(11) A médiapiaci koncentráció megelőzésére, illetve a JBE médiaszolgáltatók meghatározására irányuló eljárását – a (6) bekezdésben foglalt eltéréssel – a Médiatanács minden év szeptember 30. napjáig lefolytatja. A JBE médiaszolgáltatók

meghatározásánál az előző naptári év átlagos közönségarányát kell figyelembe venni. A JBE médiaszolgáltatót terhelő kötelezettségeknek a JBE médiaszolgáltató a Médiatanács döntését követő év január 1-jétől köteles eleget tenni. A Médiatanács médiapiaci koncentráció megelőzésére, illetve a JBE médiaszolgáltatók meghatározására irányuló eljárásában hozott határozata, illetve a megkötött hatósági szerződés mindaddig hatályban marad, amíg ugyanezen tárgyban a következő évben folytatott eljárás eredményeként meghozott következő határozat, illetve hatósági szerződés hatályba nem lép.

(12) Az (1)–(11) bekezdés alkalmazásában árbevétel alatt az eljárás résztvevőjének médiaszolgáltatási tevékenységgel kapcsolatos értékesítésből származó előző üzleti évi nettó árbevételét kell érteni.

Mivel az Mttv. mind a tulajdonosi koncentráció szabályozását, mind pedig a JBE szabályozását egyetlen mérőszámhoz, az éves átlagos közönségarány meghatározott százalékához köti, ezért célszerű a két eljárást azonos elvek és szabályok mentén lefolytatni. Az Mttv. ennek szellemében ugyanazon szakasz keretében, egy kivételtől eltekintve gyakorlatilag ugyanazon rendelkezések szerint rendeli a két „azonosítási” eljárást lefolytatni. Médiapolitikai jelentőségük okán mindkét eljárás lefolytatása a Médiatanács hatáskörébe tartozik.

Mind a médiapiaci koncentráció megelőzésére, mind a jelentős befolyásoló erővel rendelkező médiaszolgáltatók meghatározására irányuló eljárásnak két egymástól jól elkülöníthető szakasza van: egy hatósági ellenőrzési típusú eljárás, és egy, azt esetlegesen követő jogalkalmazói eljárás. Míg a hatósági ellenőrzés lefolytatása minden évben kötelező, a jogalkalmazói eljárás lefolytatására minden esetben a hatósági ellenőrzés eredményétől függően kerül sor.

A hatósági ellenőrzés tekintetében (ahogyan az Mttv. és a Ket. viszonyában általában is) a Ket. szubszidiárius viszonyban áll az Mttv.-vel, azaz a Ket. rendelkezései csak akkor érvényesülnek, ha az Mttv. másképp nem rendelkezik. A hatósági ellenőrzési eljárás megindításáról a Médiatanács a Ket. alapján értesítést küld az eljárás ügyfeleinek. Tekintettel arra, hogy a 69. § (3) bekezdése alapján az NMHH a legtöbb esetben rendelkezhet az éves átlagos közönségarányra vonatkozó adatokkal, ezért nem kizárt, hogy a hatósági ellenőrzési eljárást csak azon médiaszolgáltatókkal szemben indítsa meg, amelyek tekintetében az NMHH adatai alapján vélelmezhetően fennáll majd a jogalkalmazási eljárás megindítására okot adó körülmény, azaz a hatóság adatai alapján a lineáris médiaszolgáltató, a médiaszolgáltató befolyásoló részesedése mellett működő médiaszolgáltató, illetve az érintett médiaszolgáltató bármely tulajdonosának, vagy tulajdonosa tulajdonosának befolyásoló részesedése mellett működő médiaszolgáltató a JBE azonosításra irányuló eljárás esetében a tizenöt százalékos, a médiapiaci koncentráció megelőzésére irányuló eljárás esetében pedig a harmincöt, illetve (audiovizuális és rádiós együttes médiaszolgáltatás esettén) a negyven százalékos éves átlagos közönségarányt eléri, vagy annak közelében lévő arányt ér el. A Médiatanács azonban a törvényi felhatalmazás alapján nincs elzárva attól sem, hogy valamennyi, a törvény hatálya alá tartozó lineáris médiaszolgáltatóval szemben megindítsa a hatósági ellenőrzési eljárást, illetve, hogy ezen eljárás során – amennyiben a hatóságnak nem áll rendelkezésére adat, illetve nem megfelelő részletességű adatok állnak rendelkezésre, vagy a tényállás tisztázása ezt egyébként megkívánja – a szolgáltatót a hatósági ellenőrzési eljárásban adatszolgáltatásra is kötelezze. (Megjegyzendő, hogy nincs akadálya annak sem, hogy adatszolgáltatási kötelezettséget a hatóság a hatósági ellenőrzési eljárást megindító hatósági aktusába foglalja.) A hatósági ellenőrzés során történő adatkérés ellen – a Ket. hatályos szabályaival egyezően – nincs helye külön jogorvoslatnak, azonban amennyiben – a hatósági ellenőrzés alapján, a 70. § (5) bekezdésnek megfelelően – jogalkalmazási eljárás indul, akkor ezen eljárást lezáró érdemi döntésben az adatkérő végzés jogszerűsége is vitatható. Abban az esetben pedig, ha a

hatósági ellenőrzési eljárás alapján nem indul a médiaszolgáltatóval szemben jogalkalmazási eljárás, akkor a hatósági ellenőrzési eljárásban szolgáltatott adatok nem is kerülnek felhasználásra, tehát ilyen esetben külön jogorvoslati jog biztosítása nem szükséges, hiszen a médiaszolgáltatóval szemben nem kerül sor érdemi, anyagi joghatást kiváltó hatósági döntés meghozatalára. Ha az adatszolgáltatást a médiaszolgáltató nem vagy nem megfelelő módon teljesíti, akkor a hatóság az Mttv. szerinti eljárási bírságot szabhat ki, amely ellen az Mttv. 163–164. §-ai szerint önálló jogorvoslatnak van helye.

Amint az említésre került, a közönségarány számításánál a lineáris médiaszolgáltató, a médiaszolgáltató befolyásoló részesedése mellett működő médiaszolgáltató, illetve az érintett médiaszolgáltató bármely tulajdonosának, vagy tulajdonosa tulajdonosának befolyásoló részesedése mellett működő médiaszolgáltató valamennyi, a Magyar Köztársaság területén terjesztett lineáris médiaszolgáltatását össze kell számítani. Az Mttv. hatályra vonatkozó szabályai (1. §) alapján megállapítható, hogy e tekintetben a Magyar Köztársaságban letelepedett médiaszolgáltatókat kell figyelembe venni, ugyanakkor az Mttv. 70. § (4) bekezdésének értelmezésekor felmerülhet, hogy a közönségarányhoz hozzá kell számítani valamennyi, az érintett médiaszolgáltató(k) által Magyarországon terjesztett szolgáltatást, a joghatóságtól függetlenül. A médiapiaci sokszínűsége az EU számára olyannyira kiemelten védett érdek, hogy ez indokolhatja a szabály tág értelmezését.

A hatósági ellenőrzési eljárás a Ket.-től eltérően – amely szerint a hatósági ellenőrzési eljárás befejeződhet más hatóságnál vagy bíróságnál megtett eljáráskezdeményező aktsussal, vagy végzés formájában kiadott jogsértés megszüntetésére irányuló felhívással is – két módon fejeződhet be: Ha a Médiatechnikai jogalkalmazói eljárásra okot adó körülményt észlel, akkor megindítja az eljárást, minden egyéb esetben az eljárás megindítását mellőzi.

Az eljárás megindítására okot adó körülmény mind JBE azonosítás esetében, mind pedig a médiapiaci koncentráció megelőzésére irányuló eljárás esetében kétfajta lehet: ha a rendelkezésre álló adatok alapján vagy új JBE szolgáltató, illetve új médiapiaci koncentráció korlátozására vonatkozó szabály által érintett médiaszolgáltató azonosítása, vagy ha a JBE státusz, illetve médiapiaci koncentráció korlátozására vonatkozó szabály által érintett médiaszolgáltató ilyen státuszának megszüntetése válik szükségessé. Ebből következik, hogy abban az esetben, ha a hatósági ellenőrzési eljárás eredményeképp a JBE szolgáltató(k) médiapiaci koncentráció korlátozására vonatkozó szabály által érintett médiaszolgáltató(k) körében nincs változás az előzőleg lefolytatott eljárásban hozott érdemi döntésben foglaltakhoz képest, akkor a hatósági ellenőrzési eljárást nem követi jogalkalmazói eljárás. A Médiatechnikai tehát a fenti eljárásokban hozott érdemi határozatában kizárólag a JBE szolgáltató, illetve médiapiaci koncentráció korlátozására vonatkozó szabály által érintett médiaszolgáltató azonosításáról és ezen státuszuk megszüntetéséről rendelkezhet, a státusz fenntartásáról nem [Mttv. 70. § (7) bekezdés]. Tekintettel arra, hogy a JBE szolgáltatókat, illetve médiapiaci koncentráció korlátozására vonatkozó szabály által érintett médiaszolgáltatókat terhelő kötelezettségek az Mttv. által tartalmukban meghatározottak, azaz egy újabb azonosítás esetén a kötelezettségek köre és tartalma nem változna, ezért nem is célszerű ezen státusz évenkénti fenntartásáról külön rendelkezni, érdemi döntést hozni. E célból rendelkezik úgy az Mttv. 70. § (11) bekezdése, hogy a Médiatechnikai médiapiaci koncentráció megelőzésére, illetve a JBE médiaszolgáltatók meghatározására irányuló eljárásában hozott határozata, illetve a megkötött hatósági szerződés mindaddig hatályban marad, amíg ugyanezen tárgyban lefolytatott eljárás eredményeként meghozott következő határozat, illetve hatósági szerződés hatályba nem lép.

Szükséges kitérni arra, hogy amennyiben a hatóság a hatósági ellenőrzés eredményeképp az eljárás megindítását mellőzi, azt milyen formában, alakszerűségek mellett köteles megtenni. Tekintettel arra, hogy a hatósági ellenőrzési eljárás a Ket. és az Mttv. szabályi szerint

– illetve jogelméleti, jogtudományi alapokat figyelembe véve – sohasem eredményezheti az ügyfél anyagi jogainak érintettségét, módosulását, azaz a hatósági ellenőrzési eljárás befejezésekképp a hatóság nem hozhat érdemi döntést, ezért a jogalkalmazói eljárás megindításának mellőzése sem kíván meg alakszerű, érdemi joghatású döntést (pl. hatósági ellenőrzési eljárás végzéssel történő megszüntetését). Így, ha a hatósági eljárás eredményeképp a Médiatanács azt állapítja meg, hogy a jogalkalmazói eljárás megindítása nem indokolt, akkor ezt a tényt elegendő az ügyiratra feljegyezni vagy erről a tényről médiaszolgáltatókat (amelyekkel szemben a Médiatanács hatósági ellenőrzési eljárást indított) tájékoztatni.

A médiapiaci koncentráció megelőzésére, illetve a JBE azonosításra irányuló eljárás megindítása esetén kérdés lehet, hogy ha a hatósági ellenőrzési eljárás adatai alapján több médiaszolgáltatóval szemben kell megindítani az eljárást, akkor ezt egy egységes többügyletes eljárásban vagy minden szolgáltatóval szemben külön eljárásban kell lefolytatnia a Médiatanácsnak. Az Mttv. nyelvtani értelmezése alapján azt mondhatjuk, hogy sem a médiapiaci koncentráció megelőzésére, sem a JBE azonosításra irányuló eljárás nem tartozik a többügyletes eljárások körébe, azaz minden szolgáltatóval szemben külön eljárás lefolytatása indokolt. Egyrészt ezt mutatja, hogy az eljárás megindításáról rendelkező (6) bek. kifejezetten egyes számban beszél a médiaszolgáltatóról, másrészt a JBE azonosításra irányuló eljárásban kizárólag akkor kerülhet sor hatósági szerződés megkötésére, ha a minden szolgáltatóval szemben a hatóság külön-külön folytat eljárást (mivel egy eljárás nem fejeződhet be egyidejűleg az egyik ügyféllel szemben hatósági határozattal, a másik ügyféllel szemben pedig hatósági határozattal). Természetesen a Ket. vonatkozó rendelkezése alapján (33/B. §) nincs akadálya az ügyek egyesítésének, ha ennek körülményei fennállnak.

A JBE azonosításra és a médiapiaci koncentráció megelőzésére irányuló eljárás egy elemben tér el egymástól: míg az Mttv. 70. § (10) bekezdése alapján lehetőség van arra, hogy hatósági határozathozatal helyett a Médiatanács és a médiaszolgáltató közötti hatósági szerződés megkötésével záruljon a JBE azonosítási eljárás, addig a médiapiaci koncentráció megelőzésére irányuló eljárásban erre nincs lehetőség. Ennek nyilvánvaló oka a 68. §-ban foglalt szabályozás, hiszen a médiapiaci koncentráció korlátozására vonatkozó szabály által érintett médiaszolgáltatóknak az öt 68. § (1) bek. b) pontja alapján terhelő kötelezettség esetében az azonosítási eljárást követő sokszínűség érdekében tett intézkedéseinek jóváhagyására irányuló eljárásban lehetősége van hatósági szerződés megkötésére. Amennyiben a JBE azonosítási eljárás lezárásaképp hatósági szerződés megkötésére kerül sor, akkor a felek a JBE szolgáltató(ka)t az Mttv. alapján terhelő kötelezettségek (Mttv. 32. § és 38–39. §-ok) megállapításának mérlegelési szempontjaitól eltérhetnek azzal, hogy a JBE médiaszolgáltató az ott foglalt kötelezettségek teljesítése alól a hatósági szerződésben sem mentesíthető. Látszólag a hatósági szerződés megkötése nem kedvezőbb a JBE-ként azonosított médiaszolgáltató számára, mint a hatósági határozat meghozatala, mivel az említett szabály szerint – nyilvánvaló köz- és médiapolitikai okokból, illetve az egyenlő elbánás elvére tekintettel – az Mttv. által előírt JBE kötelezettségek alól ez esetben sem mentesülhet. Ennek ellenére azonban legalább két ok miatt a médiaszolgáltatónak előnyös lehet, ha mégis hatósági szerződés megkötésére kerül sor hatósági határozathozatal helyett: egyrészt a hatósági szerződés megkötése esetén a felek szabadon megállapodhatnak a JBE kötelezettségek teljesítésének módjában, részleteiben. Másrészt, amennyiben hatósági határozat meghozatalára kerül sor, akkor a JBE eljárás fentebb említett szabályai folytán a médiaszolgáltatót mindaddig, míg JBE státusza megszüntetésre nem kerül, az eredeti hatósági határozatban részletezett pontos tartalommal fogják terhelni a JBE kötelezettségek, amely tartalom módosítására – a Ket.-ben foglalt jogszabálysértés esetén alkalmazható saját hatáskörben történő módosítás kivételével – nincs mód. Ezzel szemben a hatósági szerződés erre irányuló szolgáltatói igény esetén a hatóság beleegyezésével kétoldalúan bármikor módosítható, és a JBE kötelezettségek hatósági szerződés-

ben foglalt pontos tartalma a jogszabályi kereteken belül a megváltozott piaci feltételekhez, igényekhez igazítható.

A JBE azonosítás és médiapiaci koncentráció megelőzésére irányuló eljárásban hozott hatósági határozat ellen – az általános szabályoktól eltérően – egyfokú jogorvoslat biztosított a Fővárosi Ítéletáblához. Mivel a 70. § (11) bekezdése szerint a JBE eljárást minden év szeptember 30. napjáig le kell folytatnia a Médiatanácsnak – ide nem értve azt az esetet, ha a hatósági ellenőrzési eljárás alapján az eljárás lefolytatására okot adó körülmény nem áll fenn –, ezért célszerű, ha az előző évben hozott hatósági határozat elleni jogorvoslat elbírálásra kerül a következő határozat meghozataláig, hiszen ezen eljárások lényegében egymásra épülnek. Kétséges, hogy két- vagy többfokú jogorvoslat esetén ez a jogalkotói szándék teljesülhetett volna-e.

A hatósági vagy műsorszolgáltatási szerződéssel médiaszolgáltatási jogosultságot szerző analóg lineáris rádiós médiaszolgáltatás médiaszolgáltatójára vonatkozó szabályok

71. §

(1) Aki hatósági vagy műsorszolgáltatási szerződés alapján analóg lineáris rádiós médiaszolgáltatásra jogosult, az egyidejűleg legfeljebb

- a) egy országos analóg lineáris rádiós médiaszolgáltatás,**
- b) két körzeti és négy helyi analóg lineáris rádiós médiaszolgáltatás, vagy**
- c) tizenkét helyi analóg lineáris rádiós médiaszolgáltatás**

végzésére rendelkezhet jogosultsággal.

(2) A tematikus analóg lineáris rádiós médiaszolgáltatás kivételével az országos analóg lineáris rádiós médiaszolgáltatásra jogosult és az abban befolyásoló részesedéssel rendelkező nem szerezhet befolyásoló részesedést más médiaszolgáltatást, vagy műsorterjesztést végző vállalkozásban.

(3) Ugyanaz a vállalkozás analóg lineáris rádiós médiaszolgáltatásra jogosult szervezetben az (1) bekezdésben foglalt korlátok között szerezhet befolyásoló részesedést.

(4) A médiaszolgáltató saját jogosultságait és befolyásoló részesedése alatt álló vállalkozások jogosultságait az (1) és (3) bekezdés alkalmazása során egybe kell számítani.

(5) A körzeti és helyi lineáris rádiós médiaszolgáltató vagy annak tulajdonosa a médiaszolgáltatásának vételkörzetébe eső más körzeti vagy helyi lineáris rádiós médiaszolgáltatást végző vállalkozásban – az (5) bekezdésben foglaltak kivételével – befolyásoló részesedést nem szerezhet.

(6) Az (5) bekezdésben foglalt korlátozás nem alkalmazható, ha

a) a két médiaszolgáltató vételkörzete legfeljebb húsz százalékban fedi át egymást, vagy

b) a pályázat elbírálása után kihasználatlan műsoridő marad és új pályázat kiírása mellett a kihasználatlanul maradt műsoridőre szerződést kötnek az (5) bekezdésben megjelölt médiaszolgáltatóval, feltéve, hogy az általa így megszerzett műsoridő a már meglévő műsoridejétől nyolcvan százalékban eltér, és egyik műsoridő sem haladja meg a négy órát.

(7) A tisztességtelen piaci magatartás tilalmáról szóló törvény szerinti összefonódás nem engedélyezhető, ha az az e törvényben foglaltak sérelmével járna.

Az Mttv. az analóg rádiós piac tekintetében fenntart bizonyos – elsősorban tulajdonosi – korlátozó szabályokat, amelyek lényegében az Rttv. 86. § (5) bekezdésben, és a 123–124. §-ban foglaltak átvételét jelentik, azaz, hogy az Mttv. ezen szabályokat a piac tekintetében bekövetkezett változásokat, valamint a jogalkalmazói tapasztalatokat figyelembe véve módosította. A korlátozások fenntartásának indoka az analóg rádiós piac tekintetében egyértelműen az, hogy elsősorban az Mttv. 68. §-ában foglalt, elsősorban a „digitális világra írt” tulajdonosi korlátozási szabályok nem kielégítőek az analóg műsorterjesztés piacán, tekintettel arra, hogy az állami korlátos erőforrás – az analóg frekvencia – ez esetben a médiaszolgáltató kezébe kerül, így médiapolitikai szempontból a pluralizmus megőrzése és fenntartása érdekében kiemelt fontosságú, hogy a korlátos erőforrás ne egy kézben koncentrálódjon az analóg médiapiacon. A törvény vételkörzetek szerint maximalta az egy tulajdonosi kör kezében összpontosuló médiaszolgáltatói jogosultságok számát. A jogalkotó mindehhez az egyes vételkörzetek véleménybefolyásoló képességét vette alapul és olyan maximum jogosultsági számokat határozott meg – vételkörzetenként –, amely még alkalmas a sokszínű piac fenntartására és nem eredményezi tájékoztatási monopóliumok kialakulását. Ugyanakkor fontos megjegyezni, hogy az Mttv. 64. § (7) bekezdésére is figyelemmel az egy tulajdonosi körhöz köthető médiaszolgáltatói jogosultságok száma nem feltétlenül azonos az üzemeltetett frekvenciák számával.

A törvény kizárólag a rádiós analóg piac esetén tartja indokoltnak az Rttv.-beli korlátozások fenntartását. Ennek oka, hogy a jogalkotó már számol a televíziós műsorterjesztés tekintetében bekövetkező mielőbbi digitalizációval. A Dtv. 38. § (1) bekezdése szerint a televíziós műsorterjesztési platformon legkésőbb 2014. december 31. napjáig meg kell valósulnia a digitális átállásnak (analóg lekapcsolásnak). A Dtv. 38. § (2) bekezdése a rádiós piacon ugyanakkor a digitális átállás végdátumaként a 2014. december 31. napját azzal a kitévéllel rögzíti, hogy az átállás eddig az időpontig akkor lehetséges, ha a lakosság legalább 94 százalékát eléri a digitális rádió műsorszórás szolgáltatáson keresztül a közzolgálati médiaszolgáltatás és a lakosság legalább 75 százaléka rendelkezik a digitális médiaszolgáltatás vételére alkalmas készülékkel. Amennyiben az előzőekben meghatározott feltételek a megjelölt időpontig nem biztosíthatóak, a rádióműsor-terjesztés digitális átállásának hatánapja az előzőekben meghatározott feltételek teljesülésével esik egybe. Ebből következően tehát a rádiós analóg piacon várhatóan hosszabb ideig fennmarad az analóg sugárzás, amelyek esetében a törvény 71. §-a egyfajta „átmeneti” tulajdonosi korlátozást alkalmaz.

Fontos megemlíteni továbbá, hogy míg az Rttv. értelmében azonnali hatállyal fel kellett mondani a szerződést, ha a médiaszolgáltató tulajdonosi szerkezete az Rttv. VIII. fejezetében foglalt tulajdoni korlátozásokat sértette, és a jogosult a jogsérelmet a GVH, illetve az ORTT határozatában foglaltak szerint száznolcvan napon belül nem orvosolta, addig az Mttv. ezt a szabályt nem tartalmazza. A jogalkalmazási gyakorlatban a médiaszolgáltatói jogosultságot biztosító hatósági (korábban műsorszolgáltatói) szerződések rendezik a jogsértő tulajdonosi helyzet megszüntetésének, illetve az ez alapján alkalmazható jogkövetkezmények lehetőségét.

A műsorterjesztés sokszínűsége

72. §

(1) Azon médiaszolgáltatások száma, amelyek médiaszolgáltatójában azonos vállalkozás rendelkezik befolyásoló részesedéssel, nem haladhatja meg az adott átviteli rendszeren terjesztett audiovizuális médiaszolgáltatások negyedét, illetve rádiós médiaszolgáltatások felét.

(2) Azon médiaszolgáltatók száma, amelynek médiaszolgáltatója műsorterjesztési tevékenységet is végez, vagy amelynek médiaszolgáltatójában azonos műsorterjesztő vállalkozás rendelkezik tulajdoni részesedéssel, nem haladhatja meg az adott átviteli rendszeren terjesztett audiovizuális médiaszolgáltatók negyedét, illetve rádiós médiaszolgáltatók felét.

(3) Az (1)–(2) bekezdésben meghatározott arányoknak a műsorterjesztő vállalkozás által a nézőknek vagy a hallgatóknak kínált azon programcsomag tekintetében is érvényesülniük kell, amely az előző naptári év végén a legtöbb előfizetővel rendelkezett az adott átviteli rendszeren.

(4) Az (1)–(3) bekezdésben foglalt kötelezettségek nem vonatkoznak a közszolgálati médiaszolgáltató által végzett műsorterjesztési tevékenységre.

A jelen § alapvető, alkotmányos célja a műsorterjesztő műsorkínálata sokszínűségének, plurális jellegének megőrzése, a független véleményforrások és a véleménynyilvánítás szabadságának biztosítása. Ezen közérdekű médiapolitikai cél érdekében az Mttv. a korábbi szabályozással egyezően korlátozásokat tartalmaz a műsorterjesztő átviteli rendszerén terjesztett azonos vállalkozás befolyásoló részesedése alatt működő médiaszolgáltatók aránya, valamint a vertikális integráció tekintetében. A műsorterjesztés sokszínűségének hatékony érvényesülése érdekében a (3) bekezdés külön is kiemeli, hogy a törvényben foglalt arányoknak nem csak az átviteli rendszer egésze vonatkozásban kell teljesülnie, hanem azon programcsomag tekintetében is, amely az előző naptári év végén a legtöbb előfizetővel rendelkezett az adott átviteli rendszeren.

E §-ban foglaltaknak a műsorterjesztő köteles eleget tenni, amelyet a hatóság általános hatósági felügyelet keretében ellenőriz.

A médiaszolgáltatók továbbításának kötelezettsége

73. §

(1) A magyar, a nemzeti, illetve etnikai kisebbségi és az európai kultúra megőrzése, védelme, valamint továbbfejlesztése, a nemzeti, illetve etnikai kisebbségi nyelv ápolása, az állampolgárok tájékozódási igényeinek kielégítése és a demokratikus közéletben való részvételük elősegítése, továbbá a vélemények sokszínűségének megőrzése érdekében a (2)–(3) bekezdésben meghatározott műsorterjesztőt a 74–75. §-ban meghatározott kötelezettségek terhelik (a továbbiakban: továbbítási kötelezettség).

(2) Továbbítási kötelezettség terheli a nyilvánosság számára rádiós és audiovizuális médiaszolgáltatók közvetítését végző átviteli rendszeren, hálózaton műsorterjesztési szolgáltatást nyújtó műsorterjesztőt.

(3) A rádiós és az audiovizuális médiaszolgáltatók nyilvánosság számára történő közvetítését végző átviteli rendszerek, hálózatok közé tartoznak különösen a kábeltelevízió-hálózatok, a műholdas, a földi (kivéve az analóg audiovizuális műsor-szóró) műsorterjesztő hálózatok, valamint a médiaszolgáltatók Internet Protokoll segítségével történő továbbítását lehetővé tevő átviteli rendszerek, amennyiben a szolgáltatás jellege, illetve feltételei megegyeznek a műsorterjesztéssel, vagy ez helyettesíti a más módon megvalósított műsorterjesztést.

(4) A továbbítási kötelezettség kiterjed más átviteli rendszeren, hálózaton műsorterjesztést végző szolgáltatóra, üzemeltetőre, amennyiben az előfizetők, felhasználók széles körben ezen átviteli rendszert, hálózatot használják a rádiós és

audiovizuális médiaszolgáltatások vételének fő eszközeként. Ezen átviteli rendszereket, hálózatokat a továbbítási kötelezettség szempontjából a Médiatanács rendszeresen – de legalább háromévente – ellenőrzi, és ennek keretében elemzi. Amennyiben az ellenőrzés eredményeként szükség esetén megindított hatósági eljárás során megállapítja, hogy az adott átviteli rendszer, hálózat tekintetében indokolt a továbbítási kötelezettség előírása, határozatában az átviteli rendszeren, hálózaton műsorterjesztést nyújtó valamennyi szolgáltató, üzemeltető vonatkozásában megállapítja a továbbítási kötelezettség fennállását.

(5) A továbbítási kötelezettség az elsődlegesen audiovizuális médiaszolgáltatások nyilvánosság számára történő közvetítésére szolgáló műsorterjesztői hálózaton, átviteli rendszeren nem vonatkozik a rádiós médiaszolgáltatásokra.

(6) Amennyiben a műsorterjesztő több átviteli rendszeren, műsorterjesztői hálózaton is nyújt műsorterjesztési szolgáltatást, az (1)–(4) bekezdés szerinti továbbítási kötelezettség átviteli rendszerenként, műsorterjesztői hálózatonként külön-külön terheli.

(7) Médiaipiaci szempontból meghatározó jelentőségének minősül a műsorterjesztő (a továbbiakban: meghatározó műsorterjesztő), ha

a) műsorterjesztői szolgáltatása előfizetőinek száma – műsorterjesztő platformtól, hálózattól függetlenül – meghaladja a százezer főt, vagy

b) nyilvánosan elérhető, előfizetői díj fizetése nélkül hozzáférhető műsorterjesztési szolgáltatás esetén a műsorterjesztő vételközrete a Magyar Köztársaság lakosságának több mint egyharmadára kiterjed,

és a műsorterjesztő, vagy benne, illetve tulajdonosában befolyásoló részesedéssel rendelkező vállalkozás, valamint a műsorterjesztő, illetve tulajdonosa befolyásoló részesedése mellett működő más vállalkozás a Magyar Köztársaság területén végzett műsorterjesztésből vagy ahhoz kapcsolódó szolgáltatásból származó árbevétele – az analóg műsorszórás kivételével – meghaladja az évi egymilliárd forintot.

(8) Kétség esetén a meghatározó műsorterjesztő köteles bizonyítani, hogy esetében a (7) bekezdés szerinti feltételek nem állnak fenn.

A vélemények sokszínűségének, a tájékoztatáshoz való jog és a véleménynyilvánítás szabadságának biztosítása, valamint a közszolgálati, a közösségi és a helyi médiaszolgáltatások szerepének erősítése érdekében az Mttv. a korábbi szabályozáshoz hasonlóan fenntartja a műsorterjesztőket terhelő továbbítási kötelezettséget (*must carry*). A jelenlegi szabályozás közvetlen előzményét az Rttv. kényszerszerződésekkel kapcsolatos szabályai, illetve a Dtv. továbbítási kötelezettséggel kapcsolatos rendelkezései jelentik.

A médiaszabályozás – szemben a hírközlési- és versenyszabályozással, amelynek központi kategóriája az alapvetően értéksemleges piaci verseny – az alkotmányos, társadalmi és kulturális értékek sokféleségére épülő szabályrendszert állít fel. A médiaszabályozással hagyományosan védett értékeket (például a nemzeti, etnikai kisebbségi kultúrát, a véleménynyilvánítás szabadságát, a média sokszínűségét stb.) az Mttv. hatékony védelemben részesíti – többek között – a műsorterjesztőt terhelő, az Mttv. 74–75. §-ban meghatározott közjogi kötelezettségek (összefoglalóan a továbbiakban: továbbítási kötelezettség vagy *must carry*) előírásával. Fontos kiemelni, hogy a műsorterjesztők és a médiaszolgáltatók közötti, médiaszolgáltatások továbbítására irányuló jogviszonyok alapvetően a felek szerződéses szabadságán nyugvó magánjogi (kötelmi) jogviszonyok köré tartoznak, a közjog csak igen szűk körben – a fentiekben meghatározott közérdekű médiapolitikai célok hatékony érvényesülése érdekében – avatkozik be e jogviszonyokba. A továbbítási kötelezettség egyfelől a műsorterjesztő szerződési szabadságát (azon belül szerződéskötési-, partnerválasztási-, szerződéses

típusválasztási- és szerződéses tartalomszabadságát) az alkotmányos médiaszabályozási célokkal arányosan korlátozó olyan közhatalmi szabályozó eszköz, amely alkalmas a fentiekben leírt szabályozási célok teljesítésére, és egyúttal figyelembe veszi a közszolgálati tartalmú médiaszolgáltatások alkotmányjogi pozícióit is. A *must carry* szabályozás másfelől a műsorterjesztő és a médiaszolgáltató közötti gazdasági kapcsolatokba való olyan közjogi beavatkozást jelent, amely a szerződéskötés, a jogviszony létrehozása vonatkozásában a törvényben meghatározott közjogi kötelezettséget teremt.

A *must carry* szabályozás tehát az audiovizuális politika azon része, amely lehetővé teszi a felhasználók, előfizetők számára a közszolgálati, közösségi médiatartalomhoz való hozzáférhetőséget. Alapvető, alkotmányos célja a műsorterjesztő műsorkínálata plurális és kulturális jellegének megőrzése, valamint minden néző számára biztosítani az e pluralizmus nyújtotta lehetőségek igénybevételét. Vagyis az Mttv. szabályozási rendszerében a továbbítási kötelezettség elsődlegesen média- és kultúrpolitikai eszköz (egyebek mellett a kultúra megőrzését-védelmét, tájékoztatáshoz való jog és a vélemények sokszínűségének biztosítását segíti), másodsorban versenyjogi eszközként is értelmezhető (a közszolgálati, közösségi és helyi médiaszolgáltatások szerepének erősítésével a kereskedelmi médiaszolgáltatókkal szembeni hátrányok kiegyensúlyozását is célozza).

Az egyetemes szolgáltatásról, valamint az elektronikus hírközlő hálózatokhoz és elektronikus hírközlési szolgáltatásokhoz kapcsolódó felhasználói jogokról szóló, az Európai Parlament és a Tanács 2002. március 7-i 2002/22/EK irányelve (a továbbiakban: egyetemes szolgáltatási irányelv) (43) preambulumbekzdése, valamint a 31. cikk alapján a tagállamok jogosultak arányos, ésszerű továbbítási kötelezettséget előírni az elektronikus hírközlő hálózatokat működtető szolgáltatók számára abban az esetben, ha az ilyen hálózatok végfelhasználóinak jelentős hányada ezeket a hálózatokat használja a rádió- és televízióműsorok vételének fő eszközeként.

Az Mttv. ezen §-a az egyetemes szolgáltatási irányelvnek megfelelően egyértelműen és világosan rögzíti a *must carry* kötelezettjeinek körét, valamint ahhoz kapcsolódóan a végfelhasználók jelentős hányada által használt fő vételi mód követelményét magában foglaló előírásokat. E tekintetben a korábbi szabályozás platformsemleges megközelítését a kötelezettség hatálya alá tartozó és a szolgáltatás jellegével összhangban álló hálózatok jogalkotó által történő meghatározása váltotta fel. A (3) bekezdés alapján továbbítási kötelezettség terheli többek között a kábeles, a műholdas, a földi (kivéve az analóg audiovizuális) műsorszóró, és az IPTV műsorterjesztőket. Az egyetemes szolgáltatási irányelvnek megfelelően a § (4) bekezdése a rendszeres felülvizsgálati kötelezettség keretében rögzíti a Médiatanács feladat- és hatáskörét az érintett műsorterjesztési hálózatok rendszeres elemzésére és ennek eredményeként – a technológiai fejlődéssel és annak hatására végbemenő változásokkal ugyancsak összhangban – a hálózatok körének esetleges módosítására, ezáltal lehetőséget biztosítva arra, hogy a szabályozás maradéktalanul szolgálja az elérni kívánt közérdekű célokat. A felülvizsgálat során a Médiatanács rendszeresen – de legalább háromévente – ellenőrzi és értékeli az átviteli hálózatokat a tekintetben, hogy a médiaszolgáltatások vételének fő eszközeül szolgálnak-e. A ellenőrzés eredményeként a Médiatanács szükség szerint hatósági eljárást indíthat, melynek során hatósági határozatában megállapíthatja a továbbítási kötelezettség fennállását a törvényben meghatározott műsorterjesztési hálózatokon kívüli egyéb platformok, hálózatok vonatkozásában is.

A korábbi szabályozáshoz képest eltérés, hogy amennyiben valamely szolgáltató elsődlegesen audiovizuális médiaszolgáltatásokat terjeszt a műsorterjesztői hálózaton, akkor ezen a hálózaton rádiós médiaszolgáltatásokat nem köteles továbbítani (így például egy kábeltelevízió hálózaton a műsorterjesztő nem köteles a közszolgálati rádiók műsorát továbbítani).

Fontos új szabályt rögzít továbbá a (6) bekezdés is, miszerint a műsorterjesztő valamennyi átviteli rendszeren, műsorterjesztői hálózaton, fejállomásán köteles az Mttv 74–75. §-ában meghatározott számú közszolgálati és közösségi médiaszolgáltatásokat elérhetővé tenni. Amennyiben a műsorterjesztő több műsorterjesztői hálózaton is nyújt műsorterjesztési szolgáltatást, akkor a továbbítási kötelezettség műsorterjesztői hálózatonként külön-külön terheli, tehát például amennyiben valamely műsorterjesztő kábelen és műholdon is nyújt szolgáltatást, akkor mindkét hálózaton köteles továbbítani a törvényben meghatározott médiaszolgáltatásokat.

A (7) bekezdés fenntartja a korábbi szabályozás differenciált jellegét: a médiapiaci szempontból meghatározó erejű, jelentős számú előfizetővel rendelkező műsorterjesztőre szigorúbb szabályok vonatkoznak a továbbítási kötelezettség tekintetében (ennek részleteit a 75. § határozza meg). A médiapiaci szempontból meghatározó jelentőségű műsorterjesztői jogállásra vonatkozó feltételek a (7) bekezdésben kerültek előírásra oly módon, hogy azok nyilvánosan elérhető adatok alapján megállapíthatóak legyenek. Tekintettel arra, hogy a műsorterjesztő rendelkezik naprakész adatokkal saját működése vonatkozásában, a hatósági eljárásban kétség esetén neki szükséges bizonyítania, hogy esetében a médiapiaci szempontból meghatározó jelentőségű műsorterjesztővé minősítés feltételei nem állnak fenn.

74. §

(1) A közszolgálati médiaszolgáltatók összesen négy lineáris audiovizuális médiaszolgáltatását és három lineáris rádiós médiaszolgáltatását a műsorterjesztő – a műsorszórással megvalósított műsorterjesztés kivételével – díjmentesen köteles továbbítani. A műsorterjesztő e médiaszolgáltatásokhoz való hozzáférésért a hozzáférés biztosításához kapcsolódó, a hozzáférés költségeit meghaladó mértékű többletdíjat az előfizetőtől nem kérhet. A közszolgálati médiaszolgáltató nem követhet e médiaszolgáltatásai terjesztéséért a műsorterjesztőtől ellenszolgáltatást.

(2) A továbbítási kötelezettség keretébe tartozó, az (1) bekezdésben meghatározott közszolgálati médiaszolgáltatásokat a műsorterjesztő alapszolgáltatásként úgy köteles továbbítani, hogy azok – az analóg műsorterjesztési hálózatok kivételével – elkülöníthető előfizetői szolgáltatásként is igénybe vehetők legyenek az előfizetők számára. Ezen előfizetői szolgáltatási csomag igénybevételéért a hozzáférés biztosításához kapcsolódó, a hozzáférés költségeit meghaladó mértékű többletdíjat a műsorterjesztő az előfizetőtől nem kérhet. Az analóg műsorterjesztési hálózatok esetében a továbbítási kötelezettség keretébe tartozó közszolgálati médiaszolgáltatásokat valamennyi programcsomagban elérhetővé kell tenni az előfizetők számára.

(3) A közszolgálati médiaszolgáltató (1) bekezdés szerinti, műsorszórással terjesztett médiaszolgáltatásait ingyenesen kell a felhasználók számára hozzáférhetővé tenni.

(4) Az (1)–(3) bekezdésben foglaltak teljesítését hivatalból vagy kérelemre a Hivatal ellenőrzi.

(5) A (3)–(4) bekezdésben foglaltak teljesítését hivatalból vagy kérelemre a Hivatal ellenőrzi.

A továbbítási kötelezettség alapján a műsorterjesztő a közszolgálati médiaszolgáltatók összesen négy lineáris audiovizuális, valamint három lineáris rádiós médiaszolgáltatását köteles továbbítani. A közszolgálati médiaszolgáltató kijelölése alapján továbbítani rendelt mé-

diaszolgáltatások számának meghatározása révén a szabályozás a kötelezettség arányosságát és átláthatóságát mozdítja elő. Az Mttv. 203. § 31. és 32. pontjai szerint a közszolgálati médiaszolgáltatás a közszolgálati médiaszolgáltatók által nyújtott médiaszolgáltatás, közszolgálati médiaszolgáltató pedig a kizárólag – a közszolgálati médiaszolgáltatás céljainak megvalósítására – az Mttv. 84. § (1) bekezdésében nevesített médiaszolgáltató, valamint a 84. § (1) bekezdésben nevesített közszolgálati médiaszolgáltató által létrehozott médiaszolgáltató, illetve a 84. § (1) bekezdésben nevesített közszolgálati médiaszolgáltató befolyásoló részese-dése alatt álló gazdálkodó szervezet által létrehozott médiaszolgáltató. [Az Mttv. 84. § (1) bekezdése a Magyar Televízió Zártkörűen Működő Nonprofit Részvénytársaságot, a Duna Televízió Zártkörűen Működő Nonprofit Részvénytársaságot, a Magyar Rádió Zártkörűen Működő Nonprofit Részvénytársaságot, valamint a Magyar Távirati Iroda Zártkörűen Működő Nonprofit Részvénytársaságot nevesíti közszolgálati médiaszolgáltatóként]. Fontos kiemelni, hogy a törvény a kötelezően továbbítandó közszolgálati médiaszolgáltatásokat csak számszerűsíti, de külön nem nevesíti, tehát amennyiben a közszolgálati médiaszolgáltatások száma meghaladja a továbbítási kötelezettség alá eső műsorok számát, akkor a közszolgálati médiaszolgáltató jelölheti ki a jelen § szerinti terjesztendő műsorokat.

A műsorszórással megvalósított műsorterjesztés kivételével az említett közszolgálati médiaszolgáltatásokat a műsorterjesztő díjmentesen köteles továbbítani és a közszolgálati médiaszolgáltató sem kérhet ellenszolgáltatást a műsorterjesztőtől. Fontos kiemelni, hogy a műsorterjesztő a jelen § szerinti továbbítási kötelezettség keretében terjesztett közszolgálati médiaszolgáltatások tekintetében az előfizetőktől csak a hozzáférés biztosításához szükséges mértékű díjat szedhet. E szabályozás a műsorterjesztő általi díjképzésre, díjakra vonatkozik és azt jelenti, hogy ha egy műsorterjesztő olyan programcsomagban biztosítja az előfizetők számára a közszolgálati médiaszolgáltatások elérését, amelyben más programok is elérhetők, akkor a programcsomag előfizetői árának kialakításában érvényesülnie kell a fenti elvnek.

A műsorterjesztő az (1) bekezdésében meghatározott közszolgálati médiaszolgáltatásokat alapszolgáltatásként, elkülöníthető előfizetői szolgáltatásként köteles továbbítani (az analóg műsorterjesztési hálózatok kivételével), vagyis a műsorterjesztő az egyéb digitális programcsomagjától elkülönülő, önálló közszolgálati programcsomagot köteles kialakítani. A műsorterjesztő ezen előfizetői szolgáltatási csomag igénybevételeért sem kérhet a hozzáférés biztosításához kapcsolódó, a hozzáférés költségeit meghaladó mértékű többletdíjat az előfizetőktől.

Az analóg földfelszíni és műholdas műsorszórás tekintetében továbbá a (4) bekezdés kifejezetten előírja, hogy a közszolgálati médiaszolgáltató e § szerint továbbítási kötelezettség alá eső médiaszolgáltatásait ingyenesen köteles a felhasználók számára hozzáférhetővé tenni.

A jelen §-ban foglalt szabályok érvényesülését a Hivatal hivatalból vagy kérelemre eljárva ellenőrzi.

75. §

(1) A műsorterjesztőt – teljes kapacitásának tíz százalékáig, de legfeljebb három médiaszolgáltatás tekintetében – a médiaszolgáltatók körzeti vagy helyi, audiovizuális közösségi médiaszolgáltatására vonatkozó, műszakilag és gazdaságilag megalapozott szerződéses ajánlata tekintetében szerződéskötési kötelezettség terheli.

(2) A műsorterjesztőt – legfeljebb további két médiaszolgáltatás tekintetében – a helyi vételkörzetű médiaszolgáltató audiovizuális médiaszolgáltatására vonatkozó, műszakilag és gazdaságilag megalapozott szerződéses ajánlata tekintetében szerződéskötési kötelezettség terheli, feltéve, hogy a médiaszolgáltató vételkörze-

te a Médiatek nyilvántartásában szereplő adatok alapján az adott műsor-terjesztő vételkörzetében, illetve a (4) bekezdés szerinti elkülönült szolgáltatási területen található, és médiaszolgáltatását célzottan az adott terület lakossága számára nyújtja. Az (1)–(2) bekezdés alapján a továbbítási kötelezettség keretébe tartozó helyi médiaszolgáltatások tekintetében a műholdas műsorterjesztőket további kötelezettség nem terheli.

(3) A 74. § (1) bekezdésében, valamint az (1)–(2) bekezdésben meghatározott továbbítási kötelezettség alá eső médiaszolgáltatásokon túl a Médiatek hivatalból vagy médiaszolgáltató általi kérelemre hatósági határozatában meghatározhat – az e törvényben foglalt közérdekű médiapolitikai célok elérését szolgáló – további legfeljebb két lineáris közszolgálati médiaszolgáltatást, illetve legfeljebb egy lineáris közösségi médiaszolgáltatást, amelyre vonatkozó műszakilag és gazdaságilag megalapozott szerződéses ajánlatra a műsorterjesztőt szerződéskötési kötelezettség terheli. A határozat meghozatala során a Médiatek köteles mérlegelni, hogy a döntés mennyiben szolgálja a médiapiac és a tájékoztatás sokszínűségét, az e törvényben meghatározott közszolgálati célok elérését, valamint a kultúra megőrzését és gyarapítását. E hatósági eljárásban a műsorterjesztők ügyféli jogállással nem rendelkeznek.

(4) Amennyiben az (1)–(3) bekezdés szerinti műsorterjesztő átviteli rendszere több, egymástól műszakilag elkülöníthető területet kiszolgáló részből áll, az (1)–(3) bekezdés szerinti kötelezettségek a műsorterjesztőt az egymástól műszakilag elkülöníthető területeként értelemszerűen külön-külön terhelik.

(5) Az (1)–(2) bekezdés alkalmazásában a médiaszolgáltató azon médiaszolgáltatása tekintetében minősül a továbbítási kötelezettség jogosultjának,

a) amelyre vonatkozóan a műsorterjesztőtől a médiaszolgáltatás terjesztését igényli, és

b) amely a Médiatek határozata alapján a 66. §-ban foglalt követelmények figyelembevételével közösségi médiaszolgáltatásnak minősül.

A (3) bekezdés alkalmazása során a Médiatek kizárólag az (1)–(2) bekezdés alapján továbbított lineáris közösségi médiaszolgáltatásokat nyújtó médiaszolgáltatókon kívüli médiaszolgáltató lineáris közösségi médiaszolgáltatását jelölheti ki.

(6) Az (1)–(4) bekezdés alkalmazásában nem vehető figyelembe a műsorterjesztő információs csatornája, valamint az olyan médiaszolgáltatás, amelynek médiaszolgáltatójában vagy annak tulajdonosában a műsorterjesztő vállalkozás vagy annak tulajdonosa befolyásoló részesedéssel rendelkezik.

(7) A meghatározó műsorterjesztőt az (1)–(3) bekezdésben meghatározottakhoz képest legfeljebb további három lineáris közösségi audiovizuális médiaszolgáltatás tekintetében – a médiaszolgáltatók audiovizuális közösségi műsorszolgáltatására vonatkozó műszakilag és gazdaságilag megalapozott szerződéses ajánlata tekintetében – szerződéskötési kötelezettség terheli.

(8) Amennyiben a továbbítási kötelezettség teljesítése során a műsorterjesztő már csak egy jogosult médiaszolgáltató továbbítására köteles, de egyidejűleg több jogosult médiaszolgáltató is igényt tart a továbbításra, a műsorterjesztő köteles nyilvános, átlátható eljárás során pártatlanul és objektív kritériumok alapján mérlegelni a jogosult médiaszolgáltatók szerződéses ajánlatait.

(9) Az ajánlat objektív műszaki okok miatt akkor utasítható vissza, ha az ajánlatban megjelölt szolgáltatási igény veszélyezteti a működés biztonságát, illetve a hálózat egységét.

(10) Az ajánlat objektív gazdasági okok miatt akkor utasítható vissza, ha az ajánlatban megjelölt díjak olyan mértékben eltérnek a költségektől (beleértve a szokásos hasznót is), hogy a megállapodás nem lehetséges.

(11) Kétség esetén a műsorterjesztő köteles bizonyítani, hogy a műsor továbbítása gazdaságilag vagy műszakilag nem megalapozott.

(12) A (3) bekezdés szerinti hatósági eljárás megindításáról a Médiatanács végzésben értesíti az érintett médiaszolgáltatókat. Az értesítésnek kizárólag az ügy tárgyát és rövid ismertetését kell tartalmaznia. Az értesítést a Médiatanács hirdetményi úton közli. E hatósági eljárásban az ügyféli jogokat kizárólag az eljárásban részt vevő ügyfelek gyakorolhatják. A Médiatanács az ezen eljárásban meghatározott hatósági határozatát hirdetményi úton közli.

(13) A (3) bekezdésben meghatározott mérlegelési szempontok figyelembevételével, a körülmények lényeges megváltozásával a Médiatanács megfelelően módosíthatja a (3) bekezdés szerinti hatósági határozatát. A módosított határozat közlésére a (12) bekezdésben foglaltakat kell alkalmazni.

(14) A (3) és (13) bekezdésben meghatározott hatósági határozat bírósági felülvizsgálata keretében a keresetlevél benyújtásának a határozat végrehajtására nincs halasztó hatálya, és a keresettel támadott hatósági határozat végrehajtását a bíróság nem függesztheti fel. A határozat a keresetlevél benyújtásától függetlenül azonnal végrehajtható.

(15) Az (1)–(11) bekezdésben foglaltak megfelelő érvényesülését, a műsorterjesztő általi teljesítését a Médiatanács hivatalból, illetve a 145. § szerinti bejelentés alapján általános hatósági felügyelet keretében ellenőrizheti.

(16) Amennyiben a Médiatanács a hatósági ellenőrzés eredményeként megállapítja, hogy a műsorterjesztő az (1)–(11) bekezdésben foglalt előírásokat megsértette, és a jogsértés a jogellenes magatartás megszüntetésével vagy a jogszerű állapot helyreállításával – újabb hatósági eljárás lefolytatása nélkül – orvosolható, a Médiatanács felhívja a műsorterjesztő figyelmét a jogszabálysértésre, és legalább húsznapos határidő megállapításával, valamint a jogkövetkezményekre történő figyelmeztetéssel végzésben kötelezi annak megszüntetésére.

(17) Amennyiben a (16) bekezdés szerinti felhívásban meghatározott határidő eredménytelenül telt el, vagy a (16) bekezdés alkalmazása kizárt, a Médiatanács hivatalból megindítja a hatáskörébe tartozó eljárást.

(18) A Médiatanács hatósági határozata által a (3) bekezdés alapján kijelölt közszolgálati médiaszolgáltatásra vonatkozó továbbítási kötelezettség tartalmát és kereteit, valamint a vonatkozó jogokat és kötelezettségeket nem érinti a 74. § (1) bekezdés szerint továbbítandó közszolgálati médiaszolgáltatások számának a kijelölés tárgyában hozott határozat jogerőre emelkedését követő csökkenése.

E § a korábbi szabályozás célja mentén, a hatósági jogalkalmazói tapasztalatok alapján a korábbi szabályozáshoz képest új, illetve pontosított rendelkezéseket rögzít. A törvény pontosan megjelöli a kötelezően továbbítandó médiaszolgáltatások típusát és számát, rögzíti a jogosult médiaszolgáltatók és a műsorterjesztők jogviszonyának alapvető tartalmát, illetve meghatározza a jogérvényesítés folyamatát, valamint a továbbítási kötelezettség ellenőrzésével kapcsolatos hatósági eljárás lefolytatásának rendjét.

A továbbítási kötelezettség a (4) bekezdés szerint meghatározott, műszakilag elkülöníthető szolgáltatási területhez kötődik, tehát a műsorterjesztő valamennyi hálózati egységén, fejállomásán köteles a törvényben meghatározott számú közszolgálati és közösségi médiaszolgáltatást elérhetővé tenni. Mindez azt jelenti, hogy az Mttv. – a Dtv. korábbi elkülönít-

hető szolgáltatási területre vonatkozó szabályát pontosítva, egyértelműsítve – előírja, hogy amennyiben egy műsorterjesztő több régióban, több műszakilag elkülöníthető szolgáltatási területen is nyújt előfizetési szolgáltatást, akkor az egyes régiókban, elkülönült szolgáltatási területen külön-külön köteles megfelelni a továbbítási kötelezettség szabályainak. A továbbítási kötelezettség tehát a műsorterjesztő hálózatának nagyságától függetlenül átviteli rendszerenként, fejállomásonként, vagy más egyéb műszakilag elkülöníthető hálózati szakaszonként vonatkozik a műsorterjesztőre, így biztosítva a vételkörzetben élő lakosság tájékoztatáshoz való jogának megfelelő érvényesülését. [Az átviteli rendszer fogalmi meghatározását az Mttv. 203. § (1) bekezdése tartalmazza.]

Jelen § (1)–(3) és a (7) bekezdése jelöli ki a jogosult médiaszolgáltatók kötelezően továbbítandó mediaszolgáltatásait. Előljáróban fontos rögzíteni, hogy a továbbítási kötelezettség szempontjából, a jogosult mediaszolgáltatások elkülönült szolgáltatási területenkénti meghatározása során nem vehető figyelembe a műsorterjesztő információs csatornája, valamint az olyan mediaszolgáltatás, amelynek mediaszolgáltatójában vagy annak tulajdonosában a műsorterjesztő vállalkozás vagy annak tulajdonosa befolyásoló részesedéssel rendelkezik. Mindezek alapján a továbbítási kötelezettség szempontjából jogosult médiaszolgáltatónak az alábbi mediaszolgáltatások mediaszolgáltatói minősülnek.

- a) Az (1) bekezdés alapján a műsorterjesztőt szerződéskötési kötelezettség terheli teljes kapacitása 10 százalékaig, de legfeljebb három körzeti vagy helyi vételkörzetű, audiovizuális közösségi mediaszolgáltatás továbbítása tekintetében. A továbbítási kötelezettség szempontjából jogosulti jogállást eredményező közösségi mediaszolgáltatási státusz feltételeiről, a közösségi mediaszolgáltatásként való elismerés eljárásrendjéről az Mttv. 66. §-a tartalmaz szabályokat.
- b) A fentiekén túl a (2) bekezdés alapján a műsorterjesztőt legfeljebb további két helyi vételkörzetű audiovizuális közösségi mediaszolgáltatás továbbítása tekintetében terheli szerződéskötési kötelezettség a törvényben írt konjunktív feltételek teljesülése esetén. Az (1)–(2) bekezdésben meghatározott audiovizuális közösségi mediaszolgáltatások tekintetében a törvény közös szabályként tartalmazza, hogy csak abban az esetben terheli a műsorterjesztőt szerződéskötési kötelezettség, amennyiben a mediaszolgáltató – gazdaságilag és műszakilag indokolt szerződéses ajánlatban – a mediaszolgáltatása terjesztését kifejezetten igényli a műsorterjesztőtől.
Kiemelendő, hogy az országos vételkörzetű műholdas műsorterjesztőt helyi közösségi mediaszolgáltatás tekintetében nem terheli továbbítási kötelezettség, egyfelől azért, mert az országos terjesztéssel a mediaszolgáltató elveszítené helyi jellegét, másfelől pedig azért, mert az Mttv. 66. § (5) bekezdése szerinti kógens rendelkezés alapján országos vételkörzetű mediaszolgáltatást nem lehet közösségi mediaszolgáltatásként elismerni.
- c) A továbbítási kötelezettség alapjául szolgáló közérdekű célok érvényesítése érdekében a (3) bekezdés hatáskört biztosít a Médiatanács számára, hogy – hivatalból vagy mediaszolgáltató általi kérelemre – hatósági határozatban kijelöljön az Mttv. 74. § (1) bekezdésében, illetve a 75. § (1)–(2) bekezdéseiben meghatározott mediaszolgáltatásokon túlmenően további legfeljebb kettő lineáris közszolgálati, illetve legfeljebb egy lineáris közösségi mediaszolgáltatást. Fontos megkötés, hogy közösségi mediaszolgáltatásként csak az (1)–(2) bekezdés alapján továbbított lineáris közösségi mediaszolgáltatásokat nyújtó mediaszolgáltatókon kívüli közösségi mediaszolgáltatás jelölhető ki. A Médiatanács határozatával kijelölt mediaszolgáltatások tekintetében a műsorterjesztőt – műszakilag és gazdaságilag megalapozott szerződéses ajánlat esetén – szerződéskötési kötelezettség terheli.

A kijelölési eljárás (csakúgy, mint a Médiatanács és a Hivatal valamennyi hatósági eljárása) vonatkozásában a Ket. rendelkezései alkalmazandók az Mttv.-ben rögzített eltérésekkel. A (12) bekezdés alapján a hatósági eljárás megindításáról a Médiatanács végzésben értesíti az érintett médiaszolgáltatókat, az értesítést hirdetményi úton közli. A kijelölés tárgyában lefolytatott hatósági eljárásban az ügyféli jogokat kizárólag az eljárásban részt vevő ügyfelek gyakorolhatják, amellyel kapcsolatban kiemelendő, hogy a (3) bekezdés az egyértelműség miatt rögzíti, hogy a hatósági eljárásnak a műsorterjesztők nem válnak alanyává, ügyféli jogállással nem rendelkeznek, így a hatósági eljárásban hozott hatósági döntéssel szemben jogorvoslati jogosultsággal nem rendelkeznek. A kijelölésről szóló hatósági döntés meghozatala során a Médiatanács mérlegelési jogkörrel rendelkezik, ami azonban nem jelenthet kontrollálhatatlanságot, mivel minden mérlegelési jogkör alkotmányosan kötött. A Médiatanács döntése jogilag kötött aktus, mert alkotmányos elvekből fakadó fogalmi feltétele, hogy minden esetben jogszabályon kell alapuljon, továbbá a jogi norma részletesen meghatározza a döntés célját, a vonatkozó mérlegelési jogkör kereteit és tartalmát. Kiemelendő továbbá, hogy a (3) bekezdésben rendezett mérlegelési jogkörben hozható közigazgatási aktusra ugyanazok az alkotmányjogi, eljárásjogi elvek érvényesek, mint a többi mérlegelési jogkörben hozott aktusra. Így a mérlegelésnek meg kell felelnie a jogszabályban foglalt normáknak, jogelveknek, célkitűzéseknek és a Médiatanácsnak kellő mértékben fel kell tárnia a tényállással összefüggő körülményeket, meg kell határoznia a mérlegelési szempontrendszer, továbbá köteles megfelelően megindokolni a mérlegelési jogkörben hozott döntés egyes elemeit.

A (13) bekezdés további garanciákat tartalmaz a *clausula rebus sic stantibus* elvének érvényesülésére, amennyiben ugyanis a körülmények lényegesen megváltoznak, a Médiatanács megfelelően módosíthatja a határozatát.

A (3) és a (13) bekezdés alapján a kijelölés tárgyában hozott hatósági határozattal szembeni jogorvoslat speciális szabályait a (14) bekezdés tartalmazza.

Fontos kiemelni, hogy az Mttv. 75. § (3) bekezdésében meghatározott esetben az Mttv. nem tartalmaz külön rendelkezést a szerződéses feltételek tekintetében, vagyis a műsorterjesztési szerződés feltételeinek kialakítása – főszabályként – a felek kölcsönös megalapodásán alapul a közszolgálati mediaszolgáltatás tekintetében is. A Médiatanács határozatával kijelölt közszolgálati mediaszolgáltatás tekintetében tehát nem kell alkalmazni az Mttv. 74. § (1)–(3) bekezdés szerinti szabályokat, így például a közszolgálati mediaszolgáltatás díjmentes továbbítására vonatkozó előírást, tehát a közszolgálati mediaszolgáltató a 75. § (3) bekezdés alapján kijelölt mediaszolgáltatásáért műsordíjat (programdíjat) kérhet.

Lényeges, hogy az Mttv. 74. § (1) bekezdése csak számszerűsíti, de külön nem nevesíti a továbbítási kötelezettség alá eső közszolgálati mediaszolgáltatásokat, ezért a (18) bekezdés rögzíti, hogy a (3) bekezdése alapján kijelölt lineáris közszolgálati mediaszolgáltatások továbbításával összefüggő jogok és kötelezettségek alapját, rendszerét, tartalmát nem érinti a kijelölés tárgyában hozott hatósági határozat jogerőre emelkedését követően a közszolgálati mediaszolgáltatások számában beálló esetleges változás, csökkenés. Mindez azt jelenti, hogy a kijelölt közszolgálati mediaszolgáltatás továbbítására vonatkozó jogszabályi rendelkezések, illetve a kijelölt közszolgálati mediaszolgáltatás továbbítására megkötött szerződések függetlenek a 74. § (1) bekezdésében meghatározott továbbítási kötelezettség rendszerétől, tartalmától.

- d) médiapiaci szempontból meghatározó jelentőségű műsorterjesztő [Mttv. 73. § (7) bek.] az általános továbbítási szabályokhoz képest legfeljebb további három lineáris közösségi audiovizuális mediaszolgáltatást köteles továbbítani műszakilag és gazdaságilag indokolt ajánlat alapján.

A fenti *a)–d)* pontokban meghatározott médiaszolgáltatásokra vonatkozó szerződés létrehozatala során a felek a jogügylet előkészítése, a szerződéskötéssel összefüggő tárgyalások során a jóhiszeműség és a tisztesség követelményének megfelelően kötelesek egymással kölcsönösen együttműködve eljárni. Kiemelendő, hogy a felek szoros együttműködési kötelezettségét az Mttv. 7. §-a alapvető élel is rögzíti. A műsorterjesztő és a jogosult médiaszolgáltató viszonyrendszere tekintetében a jóhiszeműség és tisztességesség követelményének megfelelő együttműködés körében tartalmaz garanciális rendelkezést jelen § (8) bekezdése is, amely több jogosult médiaszolgáltató egyidejű ajánlattétele esetén nyilvános és átlátható eljárás előírásával mozdítja elő a kiválasztás pártatlanságát és objektivitását.

A szerződéskötés szempontjából továbbá ugyancsak garanciális jelentőségű, hogy a jelen § (9)–(10) bekezdései kifejezetten meghatározzák azokat az objektív műszaki és gazdasági okokat, amelyek fennállása esetén a műsorterjesztő mentesül a szerződés megkötése alól, egyéb mentesülési okokra azonban nem hivatkozhat. Fontos kiemelni, hogy a továbbítási kötelezettséggel összefüggő hatósági eljárásban – kétség esetén – a bizonyítás a műsorterjesztőt terheli, vagyis a műsorterjesztő köteles bizonyítani a (9)–(10) bekezdésben foglalt bármelyik körülmény fennállását.

A továbbítási kötelezettség érvényesülésének lényegi eleme annak biztosítása, hogy a jogosult médiaszolgáltató jogait megfelelő módon érvényesíthesse. Jelen § (15)–(17) bekezdései tartalmazzák a médiaszolgáltatások továbbításának kötelezettségével összefüggő hatósági ellenőrzési és jogalkalmazási eljárás hatásköri alapját, a jogérvényesítés rendjét. Ezen rendelkezések alapján a Médiatanács hivatalból vagy bejelentés alapján általános hatósági felügyelet keretében ellenőrzi a továbbítási kötelezettség megfelelő érvényesülését, műsorterjesztő általi teljesítését. Fontos kiemelni, hogy a Médiatanács jelen § alapján indított eljárása, illetve az eljárás alapjául szolgáló hatáskör egyértelműen elkülönül az Mttv. 76. §-a szerinti, kizárólag kérelemre indítható ún. jogvitás eljárásoktól és annak hatásköri alapjától.

A továbbítási és a szerződéskötési kötelezettség bár tartalmában összefüggő, de eljárásjogi és hatásköri alapon két elkülönülő jogintézmény, illetve hatósági ügypélda. A továbbítási kötelezettség döntően ténykérdés, mégpedig, hogy ténylegesen továbbítja-e a műsorterjesztő, illetve nem zárja-e ki a tárgyalásokat a továbbításra vonatkozóan (általános felügyeleti eljárás), míg a szerződéskötési kötelezettség és az erre irányuló tárgyalások döntően tartalmi kérdések, valamint szerzőkötési folyamatot és szerződéses tartalmi elemeket értelmező jogkérdések (jogvita). E hatásköri kettőség az Mttv. vonatkozó szabályaiban is tükröződik. Az Mttv. 75. § (15) bekezdése általános szabályként rögzíti a továbbítási kötelezettség Médiatanács általi, általános felügyeleti eljárás keretében történő ellenőrzését. Az Mttv. 76. §-a (és a 172–174. §-ai) alapján a jogalkotó – az eljárás megindítása feltételeinek kifejezett meghatározása révén – speciális szabályként rögzíti a jogvita eljárás kezdeményezésének lehetőségét. Mindebből az következik, hogy a jogszabály a továbbítási kötelezettség felügyeleti típusú ellenőrzéséből kivonja a szerződéskötéssel kapcsolatos jogséremlék vizsgálatát, és speciális vitarendező fórum előtti jogérvényesítést tesz lehetővé. Ez más megfogalmazásban azt jelenti, hogy a Médiatanács általános felügyeleti hatásköre a szerződéskötéssel összefüggő jogviták, jogséremlék vizsgálatára nem – vagy nem teljeskörűen – terjed ki.

A fentiek alapján tehát a Médiatanács az Mttv. 75. § (15) bekezdésben meghatározott hatásköri felhatalmazás alapján az általános hatósági felügyelet keretében lefolytatott ellenőrzés során vizsgálhatja a továbbítási kötelezettség műsorterjesztők általi betartását, kezdve a műsorok továbbítására irányuló szerződések megkötésére vonatkozó ajánlattételtől egészen a szerződéses jogviszony megszűnéséig. Az általános hatósági felügyeleti eljárásban vizsgálható, hogy ténylegesen továbbítja-e a műsorterjesztő a műsorszolgáltató műsorát, illetve nem támaszt-e olyan ésszerűtlen, tisztességes feltételeket a szerződés megkötéséhez és a szerződéses jogviszony fenntartásához, ami eleve lehetetlenné teszi a felek közötti szerződéses jog-

viszony létrejöttét vagy további fennmaradását, vagy amelyek sértének az együttműködési kötelezettség elvét.

Ezen eljárás keretében azonban nem vizsgálhatja a Médiatanács a szerződések jogszerűségével kapcsolatos tartalmi kérdéseket, e tekintetben a felek jogvitás eljárást kezdeményezhetnek. Megjegyzendő továbbá, hogy a médiaszolgáltatások továbbítása céljából megkötött szerződésekből fakadó elszámolási viták és beszámítási kérdések vonatkozásában sem rendelkezik a Médiatanács általános felügyeleti hatáskörrel.

Összefoglalóan, az általános felügyeleti hatáskör döntően három kérdés vizsgálatára terjed ki a továbbítási kötelezettség fennállása keretében, egyrészt a továbbítás tényére (továbbítja-e vagy sem a műsorterjesztő a továbbítási kötelezettség alá eső médiaszolgáltatást), másrészt a továbbítás érdekében a tárgyalások megkezdésének, folyamatának tényére (tárgyal-e a továbbítás érdekében a műsorterjesztő vagy sem a műsorszolgáltatóval), harmadrészt a tárgyalások formalitásának tényére (vagyis a tárgyalások nem csupán formálisak, „kirakat” tárgyalások-e, azaz nem zárja-e ki az érdemi tárgyalásokat a műsorterjesztő vagy a médiaszolgáltató azzal, hogy eleve lehetetlen, ésszerűtlen, elfogadhatatlan feltételeket támaszt). Ilyen esetekben, illetve ilyen tárgyú kérelmek, tényállási elemek esetében az úgy a Médiatanács általános felügyeleti hatáskörébe tartozik.

A szerződéskötés során felmerülő jogviták eldöntésére és a szerződés tartalmának megállapítására a 76. § alapján jogvitás eljárás keretében, a médiaszolgáltató kérelmére nyílik lehetőség. A Médiatanács jogvitás eljárásának hatáskörébe tartoznak tehát a tárgyalások tényszerű megkezdését követő szerződéskötési eljárással és a szerződéses tartalommal kapcsolatos viták. Vagyis, amennyiben a felek a tárgyalásokat az általános együttműködési kötelezettség és a jóhízműség elvének megfelelően folytatják, de a szerződéskötési eljárás folyamatában (pl.: ajánlat tartalma, ajánlati kötöttség stb.) vagy a megkötendő szerződés egyes elemeiben nem tudnak megegyezni, illetve vita merül fel. A hatáskörök elválasztásának alapját tehát a felek között felmerült vitás kérdések ténybeli, avagy jogi jellege jelenti.

Amennyiben a Médiatanács a hatósági felügyeleti hatáskörében eljárva a hatósági ellenőrzés eredményeként megállapítja, hogy a műsorterjesztő a jelen §-ban foglalt előírásokat megsértette, és a jogsértés a jogellenes magatartás megszüntetésével vagy a jogszerű állapot helyreállításával – újabb hatósági eljárás lefolytatása nélkül – orvosolható, a Médiatanács felhívja a műsorterjesztő figyelmét a jogszabálysértésre, és legalább húsznapos határidő megállapításával, valamint a jogkövetkezményekre történő figyelmeztetéssel végzésben kötelezi annak megszüntetésére. Amennyiben a felhívásban meghatározott határidő eredménytelenül telt el, vagy a felhívás alkalmazása kizárt, a Médiatanács hivatalból megindítja a hatáskörébe tartozó eljárást.

76. §

A médiaszolgáltató jogosult a 172–174. § szerinti jogvitás eljárást kezdeményezni, amennyiben

a) a 75. § (1)–(3) és (7) bekezdés szerinti valamely szerződés az ajánlattételtől számított harminc napon belül nem jön létre, vagy

b) a műsorterjesztő a jogosult médiaszolgáltató jogszabályban vagy szerződésben meghatározott műsorterjesztést érintő jogát vagy jogos érdekét megsértette.

A Médiatanács kifejezetten hatékony, erős felügyeleti eszközökkel rendelkezik a továbbítási kötelezettség érvényre juttatásában. A Mttv. 75. § (15)–(17) bekezdés szerinti klasszikus hatósági jogalkalmazási eljárások mellett a Médiatanács a médiaszolgáltatók és a műsorterjesztők közötti jogvitákban is jogosult eljárni, amely eljárásban kvázi bírósági fórumként dönt a

vítás ügyben, és szükség szerint létre is hozhatja a szerződést, megállapíthatja annak tartalmát. A jogvítás eljárás speciális típusú, kontradiktórius jellegű hatósági jogalkalmazó eljárás, melynek lefolytatására az Mttv. 182. § r) pontja biztosít a hatáskört a Médianácsnak. A jogvítás eljárás részletes szabályait az Mttv. 172–174. §-ai tartalmazzák, ehelyütt megemlítjük, hogy a hazai közigazgatási jog rendszerében kifejezetten ritka ez a jogintézmény, mivel a hatóságok az ágazatok, az ágazati igazgatás jellegéből adódóan leginkább a hatóság–ügyfél póluson nyugvó hatósági eljárásokat alkalmazzák. A jogvítás eljárás a bírósági eljáráshoz hasonló jellegű eljárás, azonban annál gyorsabb ügyintézés tesz lehetővé (a Ket. és az Mttv. szigorú ügyintézési határidőre vonatkozó szabályai által), valamint mivel a speciális szakértelemmel rendelkező Médianács jár el a felek közti jogvitában, ezért hatékony és költségtakarékos eljárástípusnak tekinthető.

Fontos kiemelni, hogy az Mttv. 172–174. §-aiban foglalt jogvítás eljárás kezdeményezésével kapcsolatban jelen § speciális rendelkezésként rögzíti, hogy csak a jogosult médiaszolgáltató kezdeményezheti a jogvítás eljárást abban az esetben, amennyiben a továbbítási kötelezettség érvényesülésének alapjául szolgáló szerződés az ajánlattételtől számított harminc napon belül nem jön létre, vagy amennyiben a műsorterjesztő megsértette a médiaszolgáltató jogszabályban vagy szerződésben meghatározott jogát vagy jogos érdekét. A továbbítási kötelezettség érvényesülésével kapcsolatos ügytípusok, hatósági eljárások, hatáskörök elhatárolását részletesen a 75. §-hoz írt indokolás tartalmazza.

77. §

(1) A műsorterjesztő köteles a médiaszolgáltatókkal az e fejezetben meghatározott továbbítási kötelezettség keretében kötött valamennyi szerződését, illetve azok módosításait – a megkötést vagy a módosítást követő harminc napon belül – a Hivatal részére megküldeni, valamint e szerződések megszűnéséről a Hivatalt – a megszűnést követő harminc napon belül – tájékoztatni.

(2) Az e fejezetben szabályozott továbbítási kötelezettséggel kapcsolatban a műsorterjesztők és a médiaszolgáltatók kötelesek a Hatóság felhívására adatot szolgáltatni.

A továbbítási kötelezettség érvényesülését és az átláthatóságot az e §-ban rögzített adatszolgáltatási és a szerződésekkel kapcsolatos tájékoztatási kötelezettség segíti elő. A műsorterjesztő köteles a továbbítási kötelezettség keretében kötött valamennyi szerződését, illetve azok módosításait megküldeni a Hivatal részére a megkötést, vagy a módosítást követő harminc napon belül, valamint a szerződések megszűnéséről a megszűnést követő harminc napon belül tájékoztatni. Ez a kötelezettség a továbbítási kötelezettség betartatásának ellenőrzhetőségét szolgálja, nem jelenti a szerződések jóváhagyását.

A médiaszolgáltatások felajánlásának kötelezettsége

78. §

(1) A jelentős befolyásoló erejű médiaszolgáltatót, illetve azt a médiaszolgáltatót, amelyben, vagy amelynek tulajdonosában meghatározó műsorterjesztő vagy annak tulajdonosa befolyásoló részesedéssel rendelkezik (a 78–81. § alkalmazásában a továbbiakban együtt: kötelezett médiaszolgáltató), valamennyi lineáris médiaszolgáltatása tekintetében a (2) bekezdésben meghatározott kötelezettségek terhelik.

(2) A kötelezett médiaszolgáltatót a műsorterjesztő tisztességes és ésszerű szerződéses ajánlatára valamennyi lineáris médiaszolgáltatója tekintetében szerződéskötési kötelezettség terheli. A kötelezett médiaszolgáltatót a szerződéskötési kötelezettség lineáris médiaszolgáltatásonként külön-külön terheli.

(3) A kötelezett médiaszolgáltató nem szabhatja feltételül valamely médiaszolgáltatása tekintetében történő szerződéses megállapodás, illetve e megállapodás lényeges tartalmi elemének meghatározása során az adott médiaszolgáltatás terjesztéséhez nem nélkülözhetetlen más médiaszolgáltatása vonatkozásában történő szerződés létrehozatalát, illetve egyéb szolgáltatás, termék megvásárlását vagy igénybevételét (árukapcsolás tilalma).

(4) A kötelezett médiaszolgáltató és műsorterjesztő a szerződést és a szerződésben meghatározott feltételeket – különösen, de nem kizárólagosan a díjat – az egyenlő elbánás elvének megfelelően, megfizethető árszinten, a technológiasemlegesség és a méretgazdaságosság elvének figyelembevételével kötelesek kialakítani. Ennek során a kötelezett médiaszolgáltató nem tehet indokolatlan különbséget a műsorterjesztők szerződéses ajánlatai között. A szerződést a felek a díj tekintetében – a szerződéskötéstől számítva – évente egy alkalommal módosíthatják.

(5) E törvény alkalmazásában az egyenlő elbánás kötelezettségébe ütköző magatartásnak minősül különösen, ha a kötelezett médiaszolgáltató

a) a műsor terjesztését indokolatlanul olyan műszaki feltételekhez köti, amelynek teljesítésére a műsorterjesztési szolgáltatást nyújtók meghatározó hányada nem képes, vagy

b) a műsorterjesztő által fizetendő díj megállapítása során olyan árazási, díjképzési feltételt – ideértve a forgalom után számított árkedvezményt – állapít meg, amelyek alkalmazásával a legkedvezőbb feltételek csak néhány műsorterjesztő számára válnak elérhetővé.

(6) Az ajánlat abban az esetben utasítható vissza, amennyiben az ajánlatban foglaltak teljesítése objektív műszaki vagy gazdasági okok alapján lehetetlen, és e feltételek tekintetében a szerződéskötésre irányuló eljárásban a felek nem tudnak megegyezni.

(7) Kétség esetén a kötelezett médiaszolgáltató köteles bizonyítani az ajánlat visszautasításának megalapozottságát.

A médiaszolgáltatások felajánlásának kötelezettsége (ún. *must offer*) a korábbi médiatörvényben, illetve a Dtv.-ben nem szerepelt, a kötelezettség törvényi előírása új szabályozási elem a hazai médiaigazgatásban. Kiemelendő ugyanakkor, hogy a versenyjogban a *must offer* kötelezettség a GVH gyakorlatából részben már ismert, a versenyhatóság a vállalkozások összefonódásának engedélyezése során több esetben szabott ilyen tartalmú feltételt (pl. Chellomedia-Sport1 ügy – Vj-61/2006/26., Chellomedia-Spektrum ügy – Vj-61/2008/24.)

A *must offer* médiaigazgatásba történő bevezetését az indokolta, hogy egyes médiaszolgáltatók piaci és véleménybefolyásoló erejükkel visszaélve, a műsorterjesztőkkel szemben olyan pozícióba kerülhetnek, hogy egyoldalúan képesek alapvető szerződéses feltételeket (például az ellenértéket) meghatározni, ezáltal azonban torzíthatják a műsorterjesztő platformok közötti piaci versenyt, illetve új piaci szereplők belépését akadályozhatják, továbbá sérülhet a véleménypluralizmus. Vagyis a *must offer* egyfelől versenyjogi jellegű kötelezettség, amely a műsorterjesztési értéklánc különböző szintjein lévő szolgáltatók közti összefonódás negatív hatásainak ellensúlyozására, kiküszöbölésére szolgál, másfelől hatékony médiaszabályozási eszközt biztosít a platformok versenyének előmozdítása, a sokszínű médiapiac fenntartása és a tájékoztatási monopólium kialakulásának megakadályozása tekintetében.

A *must offer* kötelezetti körhöz az (1) bekezdés alapján a magas közönségaránnyal rendelkező JBE médiaszolgáltatók és a vertikálisan integrált médiaszolgáltatók (médiaszolgáltató, amelyben vagy amelynek tulajdonosában meghatározó műsorterjesztő vagy annak tulajdonosa befolyásoló részesedéssel rendelkezik) tartoznak, vagyis azon médiaszolgáltatók, amelyek a továbbításra vonatkozó szerződés megkötésétől való elzárkózással az adott műsorterjesztési platformot versenyhátrányba szoríthatják. *Must offer* jogosultak pedig – átviteli rendszertől, platformtól függetlenül – a műsorterjesztők.

A *must offer* tartalmát a (2) bekezdés határozza meg, amely alapján a kötelezett médiaszolgáltatók kötelesek valamennyi médiaszolgáltatásukat továbbításra felajánlani, illetve nem utasíthatják el a műsorterjesztő megkeresését, ha az tisztességes és ésszerű feltételek mellett médiaszolgáltatásait továbbítását vállalja. Lényeges, hogy a *must offer* kötelezettség a kötelezett médiaszolgáltatót az egyes médiaszolgáltatásai tekintetében külön-külön terhelje.

A (3)–(5) bekezdések meghatározzák a kötelezett médiaszolgáltatók és a műsorterjesztők közötti szerződéses viszonyrendszer alapvető szabályait, így az elektronikus hírközlésben már alkalmazott díjmegállapítással kapcsolatos feltételeket és a műsorterjesztők közötti diszkriminatív választást kizáró egyenlő elbánás kötelezettséget, valamint a versenyjogi szabályokkal összhangban az árukapcsolás tilalmát.

A vélemény szabadság és a piaci viszonyok szempontjából olyannyira jelentős e jogintézmény, hogy az Mttv. árszabályozási elveket is meghatároz a szerződéskötési kötelezettség keretében. Eszerint a szerződésben meghatározott díjnak teljesítenie kell az ésszerűség és méltányosság követelményét, továbbá meg kell felelnie az egyenlő elbánás és a méretgazdaságosság elvének, valamint a piaci viszonyoknak. Fontos kiemelni, hogy a Médiatechnika árszabályozó hatáskörrel rendelkezik, tehát amennyiben a felek akár az ellenértékben, akár szerződés más lényeges elemeiben nem tudnak megállapodni, akkor a Médiatechnicától jogvitás eljárásban kérhető a szerződés létrehozatala és a díj megállapítása.

Az egyenlő elbánás kötelezettség alapvető célja, hogy a jogosult műsorterjesztők azonos feltételekkel legyenek képesek a kötelezett médiaszolgáltató szolgáltatását igénybe venni. Az egyenlő elbánás elve a hírközlési szabályozásban és igazgatási gyakorlatban kiforrott tartalommal rendelkező elv, fogalom. A médiatörvény az egyenlő elbánás elvét sértő magatartásra példálózó felsorolást ad: olyan műszaki feltétel tűzése, amit a műsorterjesztők meghatározó hányada nem képes teljesíteni, vagy olyan árazási, díjképzési feltétel tűzése, amely a műsorterjesztők nagy részét kiszorítja a legkedvezőbb feltételek igénybevételéből. Az egyenlő elbánás kötelezettség lényegi elemét részletezi azon követelmény, mely szerint a kötelezett médiaszolgáltatóval már a *must offer* kötelezettség keretében szerződött műsorterjesztők előfizetői számára igazodó arányosítás útján szükséges a feleknek meghatározni az egyes szerződési feltételeket, így a díj összegét is. A szabályozás célja az, hogy az adott műsorterjesztőt olyan díjfizetési kötelezettség terhelje, amely az előfizetői létszáma révén meghatározott piaci helyzetéhez (bevételeihez, költségei alakulásához) igazodik. Fontos azt is kiemelni, hogy az egyenlő elbánás elve a jogalkalmazói gyakorlatban általános verseny-specifikus szabályként is érvényesül, tehát amennyiben a kötelezett fél valamely jogosult számára kedvezményt biztosított, akkor ezt a kedvezményt a többi jogosult számára is biztosítani kell.

A *must offer* kötelezettség következetes érvényesítéséhez szükséges, hogy a jogalkotó megkövetelje és az ellenőrizhetőségét is biztosítsa annak, hogy a kötelezett médiaszolgáltató nem alkalmaz olyan műszaki, illetve árképzési, díjképzési feltételeket, amelyek révén egyes műsorterjesztők – a többiekhez képest – versenyhátrányba kerülnek. Az egyenlő elbánás kötelezettség érvényesítésének garanciáját jelentik az Mttv. 81. §-ban meghatározott adatszolgáltatással kapcsolatos szabályok, továbbá a jelen § (6)–(7) bekezdéseiben foglalt rendelkezések mind az ajánlat visszautasíthatósága, mind pedig azon elvárás tekintetében, hogy a kötelezett médiaszolgáltatót terhelő eljárása diszkriminációmentességének bizonyítása.

79. §

(1) A kötelezett médiaszolgáltató a 78. § (2) bekezdésben meghatározott szerződéskötési kötelezettség megfelelő és átlátható érvényesülése érdekében köteles a médiaszolgáltatásának terjesztésével összefüggő általános szerződési keretfeltételeket kialakítani és azokat honlapján közzétenni.

(2) A kötelezett médiaszolgáltató az (1) bekezdésben meghatározott általános szerződési keretfeltételeit az ésszerűség követelményének megfelelően úgy köteles kialakítani, hogy azok indokoltak, átláthatóak és ellenőrizhetőek legyenek. Ezzel ellentétes feltétel nem alkalmazható.

(3) Az (1)–(2) bekezdésben foglaltakat a következő szerződési feltételekre kell alkalmazni:

a) a kötelezett médiaszolgáltatónak fizetendő műsordíjjal kapcsolatos szerződési keretfeltételek, így különösen a kötelezett médiaszolgáltató díjképzési politikájának alapelvei, módszere, díjazási időszaka, a díjfizetés módja és ideje,

b) a szerződés megkötésére vonatkozó eljárás, a szolgáltatás igénybevételének módja és feltételei, esetleges műszaki, gazdasági vagy egyéb korlátai,

c) a szerződés módosításának, megszűnésének esetei és feltételei,

d) a szolgáltatás szünetelésének esetei,

e) szerződésszegés és annak jogkövetkezményei.

(4) A kötelezett médiaszolgáltató a szerződési feltételek módosítása esetén legalább az új szerződési feltételek hatálybalépése előtt harminc nappal köteles az új szerződési feltételeket hozzáférhetővé tenni.

(5) Az (1)–(4) bekezdésben foglalt kötelezettségek teljesítését a Hivatal ellenőrzi.

A kötelezett médiaszolgáltató a médiaszolgáltatásának terjesztésével összefüggő általános szerződési feltételeket (pl. szerződés megkötésére vonatkozó eljárást, ellenértékkel kapcsolatos szerződési keretfeltételeket, díjképzés alapelveit stb.) köteles nyilvánosságra hozni. A nyilvánosságra hozatali kötelezettség a versenyspecifikus szabályozásban és a vonatkozó közigazgatási elméletekben átláthatóság kötelezettségként szerepel. Az átláthatóság kötelezettség alapvető célja, hogy az egyes szerződési partnerek számára a kötelezett médiaszolgáltató által nyújtott nagykereskedelmi szolgáltatások feltételei nyilvánosak, könnyen megismerhetőek legyenek.

A nyilvánosságra hozatali (átláthatósági) kötelezettség egyfelől a szerződéskötési kötelezettség megfelelő és átlátható érvényesülését, illetve annak ellenőrizhetőségét szolgálja, másfelől pedig védi a szerződési jogosultakat az átlátható, megismerhető, ellenőrizhető szerződési gyakorlat kialakítása révén. A szerződési feltételek átláthatósága segít felgyorsítani a tárgyalásokat, elkerülni a vitákat és meggyőzni a piaci szereplőket arról, hogy az adott szolgáltatás esetében nem kerülhet sor diszkriminatív feltételek kialakítására.

Az általános szerződési keretfeltételekre vonatkozó előírások érvényesülését a Hivatal az (5) bekezdés alapján, az Mttv. 184. § (1) bekezdés g) pontjában foglalt hatáskörében eljárva ellenőrzi.

80. §

(1) A műsorterjesztő jogosult a 172–174. § szerinti jogvitás eljárást kezdeményezni, amennyiben

a) a 78. § (2) bekezdés szerinti szerződés az ajánlattételtől számított harminc napon belül nem jön létre, vagy

b) a kötelezett médiaszolgáltató a jogosult műsorterjesztő jogszabályban vagy szerződésben meghatározott műsorterjesztést érintő jogát vagy jogos érdekét megsértette.

(2) Amennyiben a műsorterjesztő által fizetendő díj mértéke vitatott, a kötelezett médiaszolgáltatót terheli a díjképzés jogszerűségének, illetve az egyenlő elbánás kötelezettségnek megfelelő eljárás bizonyítása.

A továbbítási kötelezettség vitarendezési rendszeréhez hasonlóan a műsorterjesztő jogainak érvényesítését is jogvita eljárás garantálja. E § alapján az eljárás megindítására a műsorterjesztő akkor jogosult, ha az ajánlattételtől számított harminc napon belül nem jön létre a szerződés a kötelezett médiaszolgáltatóval, vagy amennyiben a kötelezett médiaszolgáltató a műsorterjesztő jogszabályban vagy szerződésben meghatározott műsorterjesztést érintő jogát vagy jogos érdekét megsértette.

E § rendelkezése alapján külön kiemelendő – a felek egyenlőtlen helyzetére tekintettel –, hogy a fizetendő díj vonatkozásában fennálló vita esetén a kötelezett médiaszolgáltatót terheli annak bizonyítása a közigazgatási eljárás során, hogy a díj megállapítása tekintetében jogszerűen, illetve az egyenlő elbánás kötelezettségnek megfelelően járt el.

81. §

(1) A kötelezett médiaszolgáltató köteles a műsorterjesztőkkel a 78. §-ban meghatározott kötelezettség keretében kötött valamennyi szerződését, illetve azok módosításait – a megkötést vagy a módosítást követő harminc napon belül – a Hivatal részére megküldeni, valamint e szerződések megszűnéséről a Hivatalt – a megszűnést követő harminc napon belül – tájékoztatni.

(2) A 78–79. §-ban meghatározott kötelezettséggel kapcsolatban a kötelezett médiaszolgáltatók és a műsorterjesztők kötelesek a Hatóság felhívására adatot szolgáltatni.

Az egyenlő elbánás, az átláthatóság, a diszkriminációmentes megállapodások ellenőrizhetősége, a *must offer* érvényesülése érdekében a kötelezett médiaszolgáltató e kötelezettségével érintett szerződéseit azok megkötését követő 30 napon belül köteles benyújtani a Hivatal részére. Ez a kötelezettség az egyenlő elbánás kötelezettségének érvényesülését is szolgálja, azonban nem jelenti a szerződések hatósági jóváhagyását. E § rögzíti továbbá, hogy a kötelezettséggel kapcsolatban a Hatóság adatszolgáltatás előírására jogosult.

Harmadik Rész

**A KÖZSZOLGÁLATI
MÉDIASZOLGÁLTATÁS**

A KÖZSZOLGÁLATI MÉDIASZOLGÁLTATÁS ALAPVETŐ ELVEI ÉS CÉLJAI

A közszolgálati médiaszolgáltatásra vonatkozó szabályozás két részre osztható: az egyik a közszolgálat tartalmi kérdéseivel, alapelveivel, jellegzetességeivel, céljaival, kötelezettségeivel foglalkozik, a másik annak intézményrendszerét (Közszolgálati Közalapítvány, Közszolgálati Testület, egyes médiaszolgáltatók), működését és gazdasági alapjait határozza meg.

A közszolgálati médiaszolgáltatás

82. §

a) az államtól és a gazdasági szereplőktől függetlenül működik, a közszolgálati médiaszolgáltató vezetői és a tevékenységében részt vevők – a jogszabályok nyújtotta keretek között – szakmai autonómiát élveznek,

b) rendszere biztosítja az elszámoltathatóságot és a társadalmi felügyelet megvalósulását,

c) működésének biztosítása elsősorban a Magyar Köztársaságban élők közös áldozatvállalásával, állami finanszírozás mellett történik,

d) tevékenysége nem irányulhat elsősorban nyereségszerzésre.

83. §

(1) A közszolgálati médiaszolgáltatás célja:

a) a társadalmi és kulturális értelemben átfogó médiaszolgáltatás nyújtása, amely a lehető legtöbb társadalmi réteghez és kulturálisan elkülönülő csoportokhoz, illetve egyénhez kíván szólni,

b) a nemzeti, a közösségi, az európai identitás, a kultúra és a magyar nyelv ápolása, gazdagítása,

c) a nemzeti összetartozás és a társadalmi integráció elősegítése, illetve megerősítése, valamint a házasság intézményének és a család értékének tiszteletben tartása,

d) az alkotmányos jogoknak, az alkotmányos rend alapértékeinek és a demokratikus társadalmi rend szabályainak megismertetése, támogatása,

e) nemzeti és etnikai kisebbségek, vallási közösségek, valamint egyéb közösségek médiával szemben támasztott igényeinek kielégítése, kultúrájának bemutatása, a nemzeti és etnikai kisebbségek anyanyelvének ápolása,

f) az életkoruk, testi, szellemi vagy lelki állapotuk, társadalmi körülményeik következtében súlyosan hátrányos helyzetben lévő csoportoknak, valamint a fogyatékkal élőknek a médiaszolgáltatásokkal szemben támasztott sajátos igényeinek kielégítése,

g) a határon túli magyarság kulturális igényeinek szolgálata, nemzeti önazonosságuk és anyanyelvük megőrzésének elősegítése, az anyaországgal való szellemi kapcsolattartásuk lehetővé tétele,

h) a kiskorúak testi, lelki és erkölcsi fejlődését, érdeklődését szolgáló, ismereteit gazdagító műsorszámok, valamint a gyermekvédelem céljait szolgáló ismeretterjesztő, felvilágosító műsorszámok közzététele,

i) oktatási és ismeretterjesztő feladatok ellátása, az új tudományos eredmények bemutatása,

j) az egészséges életmódot, a környezetvédelmet, a természet- és tájvédelmet, a közbiztonságot, a közlekedésbiztonságot elősegítő ismeretek terjesztése,

k) Magyarország, illetve a Kárpát-medence különböző területeinek társadalmi, gazdasági, kulturális életét megjelenítő műsorszámok bemutatása,

l) Magyarország és a magyar kultúra, illetve a Magyarországon élő nemzeti és etnikai kisebbségek kultúrájának bemutatása Európa és a világ számára,

m) kiegyensúlyozott, pontos, alapos, tárgyilagos és felelős hírszolgáltatás, valamint tájékoztatás,

n) az egyes eltérő vélemények ütköztetése, a közösség ügyeivel kapcsolatos viták lefolytatása, a megbízható tájékoztatáson alapuló, szabad véleményalkotáshoz való hozzájárulás,

o) sokszínű, gazdag választékú, többféle értékrendet bemutató műsorok közzététele, színvonalas szórakoztatás, nagy érdeklődést kiváltó műsorszámok bemutatása,

p) a műsorfolyam minden elemében minőségi műsorkészítés megvalósulása, a médiapiaci versenyben való ésszerű és indokolt részvétel.

(2) A közszolgálati médiaszolgáltatás törekszik:

a) a médiaszakmai innovációra, a szakmai színvonal folyamatos emelésére, a magas etikai mérce alkalmazására a médiaszolgáltatásban,

b) az új technológiák és műsorterjesztési módok bátor alkalmazására, kiemelt szerep vállalására az új digitális és internetes médiaszolgáltatások feltérképezésében és közérdeket szolgáló kihasználásában,

c) a tudatos médiahasználathoz szükséges ismeretek és képességek megszerzésének elősegítésére és fejlesztésére műsorszámainak segítségével, illetve a médiaszolgáltatáson kívüli egyéb tevékenységek által,

d) a magyar filmművészet támogatására és az új magyar filmalkotások bemutatására,

e) a közérdek szolgálatára a médiaszolgáltatáson kívüli egyéb tevékenységek által, mint például a könyvkiadás vagy a színházi eseményekben való tevékeny részvétel.

(3) A közszolgálati médiaszolgáltató részt vesz a tevékenysége során birtokába került kulturális értékek és történelmi jelentőségű dokumentumok tartós megőrzésében, archívumban való elhelyezésében, szakszerű összegyűjtésében, gondozásában.

Az Mttv. nem definiálja a közszolgálati médiaszolgáltatást és a közszolgálati műsorszámot sem, mert úgy véli, azok nem szoríthatók be egyetlen, néhány soros meghatározás szűk kereteibe. A közszolgálati médiát annak fő jellegzetességei és céljai felől lehet megközelíteni. Ezen célok elérése természetesen nem kizárólag a közszolgálati médián keresztül valósulhat meg, de az európai államok mindegyike úgy látja, hogy az államhoz kötődő intézményrendszer az egyetlen igazán hatékony út a közös célok megvalósításához. Ezen intézményeket

kiegészítendő, az Mttv. 38. § nem közszolgálati médiaszolgáltatók számára is előír bizonyos, közérdekű kötelezettségeket.

A közszolgálati média céljait a 83. § sorolja fel, a szakaszon belüli sorrend nem jelent hierarchikus viszonyt. A törvényben szükségszerűen címszavakban meghatározott alapvető célokat és fő jellegzetességeket a Közszolgálati Kódex (95–96. §) bontja ki, tölti meg részletes tartalommal. A célok alapvetően három fő csoportba sorolhatók: a demokratikus nyilvánosságot szolgáló kötelezettségek, a kulturális kötelezettségek és a közösségi, társadalmi kohézió megerősítését célzó kötelezettségek.

A KÖZSZOLGÁLATI KÖZALAPÍTVÁNY

Általános szabályok

84. §

(1) A közszolgálati média- és hírszolgáltatás biztosítására, függetlenségének védelmére az Országgyűlés létrehozta a Közszolgálati Közalapítványt (a továbbiakban: Közalapítvány). A Közalapítvány a Magyar Televízió Zártkörűen Működő Nonprofit Részvénytársaság, a Duna Televízió Zártkörűen Működő Nonprofit Részvénytársaság, a Magyar Rádió Zártkörűen Működő Nonprofit Részvénytársaság, valamint a Magyar Távirati Iroda Zártkörűen Működő Nonprofit Részvénytársaság (a továbbiakban együtt: közszolgálati médiaszolgáltatók) tulajdonosa.

(2) A Közalapítvány induló vagyonát az Országgyűlés országgyűlési határozatában állapítja meg.

(3) A Közalapítvány alapító okiratát az Országgyűlés a jelenlévő képviselők kétharmados szavazatával fogadja el, illetve módosíthatja. A Közalapítvány működésének és szervezetének e törvényben és az alapító okiratban nem szabályozott kérdéseit a Közalapítvány Szervezeti és Működési Szabályzatában kell meghatározni.

(4) A Közalapítványra e törvény eltérő rendelkezése hiányában az alapítványokra vonatkozó általános szabályokat kell alkalmazni.

Az Országgyűlés közszolgálati média- és hírszolgáltatás biztosítására, függetlenségének védelmére a 80/2010. (IX. 15.) OGY határozatával (a továbbiakban: Határozat) felállította a Közszolgálati Közalapítványt (a továbbiakban: Közalapítvány). Az Országgyűlés ugyanezen Határozatával fogadta el a Közalapítvány alapító okiratát.

A korábbi szabályozás alapján (Rttv.) médiaszolgáltatóként egy közalapítvány működött. Az új szabályozás ezekből egyet hozott létre. Így a Határozat a Magyar Rádió Közalapítványt, a Hungária Televízió Közalapítványt és a Magyar Távirati Iroda Tulajdonosi Tanácsadó Testületét a Közalapítvány létrejöttével megszüntette, és a Magyar Televízió Közalapítvánnyal együtt a Közalapítványt ezek jogutódjává tette.

A megszűnő közalapítványok és a Magyar Távirati Iroda Tulajdonosi Tanácsadó Testület feladatait és teljes vagyonát, ideértve a megszűnő közalapítványok tulajdonában levő részvénytársaságokat (a Magyar Rádió Zrt. és a Duna Televízió Zrt.) a kuratórium tagjainak és elnökének megválasztását, illetve kijelölését követően a Közalapítvány vette át, a Magyar Televízió Közalapítvány feladatainak és vagyonának megtartása mellett. A Magyar Televízió Zrt. az átalakuló Közalapítvány tulajdonában maradt. A közalapítványok átalakítását a jogalkotó tehát a Magyar Televízió Közalapítványra alapozta.

Az Országgyűlés továbbá a Magyar Rádió, a Magyar Televízió, a Duna Televízió és a Magyar Távirati Iroda zártkörűen működő egyszemélyes részvénytársaságokat nonprofit részvénytársaságokká alakította át.

Az alapító okirat a Közalapítvány célját a Magyar Televízió, a Magyar Rádió, a Duna Televízió és a Magyar Távirati Iroda mint közszolgálati médiaszolgáltatók, illetve nemzeti hírügynökség tulajdonosi feladatainak ellátásában, valamint függetlenségük biztosításában jelöli meg, s ezzel egyidejűleg a Közalapítvány ellátja társadalmi felülvizsgálatait.

A Közalapítvány vagyonáról az Országgyűlés külön is hozott határozatot [Az Országgyűlés 109/2010. (X. 28.) OGY határozata a Köszolgálati Közalapítvány, a Magyar Rádió Zrt., a Magyar Televízió Zrt., a Duna Televízió Zrt. és a Magyar Távirati Iroda Zrt. vagyona meghatározott körének a Műsorszolgáltatás Támogató és Vagyonkezelő Alap részére történő átadásáról]. Az országgyűlési határozat Köszolgálati Közalapítvány tulajdonában álló közszolgálati részvénytársaságok vagyonát – a közszolgálati feladataik ellátásához szükséges vagyon, valamint a jogi személyiségükhöz közvetlenül kapcsolódó vagyoni értékű jogosultságok kivételével – teljes egészében, térítésmentesen állami tulajdonba adta, és kezelésére (a tulajdonosi jogok és kötelezettségek összességének gyakorlása) a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alapot jelölte ki (Határozat 1. pont – az Alap 2011. január 1-jétől Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő alap néven működik).

A Határozat szerint a közszolgálati részvénytársaságok tulajdonában maradt mindazon vagyon, amely a közszolgálati részvénytársaságok műsorszerkezetének, továbbá műsorainak, illetve műorszámait tartalmazó a – közszolgálati részvénytársaságok által történő, törvényben szabályozott – meghatározásához, megtervezéséhez, a műsorok elkészítéséhez és a műsor szolgáltatásához, valamint a nemzeti hírügynökségi feladatok ellátásához szükséges feltételrendszer fennállását biztosítja. Ezen vagyon pontos körének meghatározására a törvényi felhatalmazás alapján [Rttv. 149/C. § (1) bekezdésében, illetve az Nhtv. 36/B. § (1) bekezdése] az adott közszolgálati részvénytársaság vezérigazgatójának a javaslata alapján a Közalapítvány jogosult és köteles.

A Határozat az átadott vagyonra vonatkozó vagyongazdálkodási irányelveket is meghatároz (Határozat 14. pont), melyeknek figyelembevételével a Médiatanácsnak kell meghatároznia a vagyonnal történő gazdálkodásnak a részletes szabályait (Határozat 13. pont).

A Köszolgálati Közalapítvány Kuratóriuma

85. §

(1) A Közalapítvány kezelő szerve a Kuratórium.

(2) A Kuratórium feladatait, tevékenységének kereteit – e törvénnyel összhangban – a Közalapítvány alapító okirata határozza meg.

(3) A Kuratórium – e törvény és a Közalapítvány alapító okiratának keretei között – megalkotja és elfogadja ügyrendjét, valamint a Közalapítvány Szervezeti és Működési Szabályzatát. Az ügyrend tartalmazza az elnök helyettesítésére vonatkozó szabályokat.

(4) A Kuratórium tevékenységét a Kuratórium irodája (a továbbiakban: iroda) támogatja. A Kuratórium ügyintéző, ügykezelő és ügyviteli teendőit az iroda látja el. A Kuratórium és a Kuratórium tagjai – az irodán keresztül – jogosultak szakértői segítség igénybevételére. A szakértők igénybevételének és az iroda működésének feltételeiről a Közalapítvány Szervezeti és Működési Szabályzatában kell rendelkezni.

A Kuratórium a Közalapítvány kezelő szerve. A Kuratórium alapvető feladatait, tevékenységét a Közalapítvány alapító okirata határozza meg, melyet az Országgyűlés 80/2010. (IX. 15.) OGY határozatával fogadott el, az alapító okirat annak mellékletét képezi. Az ala-

pító okirat ebben a tekintetben az Mttv. rendelkezéseit ismétli meg (Alapító okirat 6. A Kuratórium feladat- és jogköre). A Kuratórium működésének részletei kidolgozásában önállóságot élvez, hiszen az Mttv. ügyrendjének, valamint Szervezeti és Működési Szabályzatának megalkotását és elfogadását a Kuratórium hatáskörébe utalja, melyet a Kuratórium 2010. november 5-i ülésén fogadott el (Határozatszám 2/2010. KH).

A Kuratórium összetétele

86. §

(1) Az Országgyűlés a Kuratóriumba egyenkénti szavazással a jelenlevő képviselők kétharmadának szavazatával hat tagot választ.

(2) Az Országgyűlés által a Kuratóriumba választható tagok felét a kormánypárti, másik felét az ellenzéki képviselőcsoportok jelölik. A kormány-, illetve az ellenzéki oldalhoz tartozó képviselőcsoportok egymás között állapotnak meg az adott oldal által jelölhető személyekről.

(3) A jelöltekre a javaslatot a választásra irányuló eljárás megkezdését követő nyolc napon belül kell megtenni. A választást a jelöltállításától számított nyolc napon belül meg kell tartani.

(4) Ha valamelyik képviselőcsoport a jelölésben nem vesz részt, az adott oldal más képviselőcsoportjai élhetnek az adott oldalt megillető jelölési joggal.

(5) A meg nem választott jelölt helyére nyolc napon belül új jelöltet kell állítani, és az új választást újabb nyolc napon belül meg kell tartani. Nem jelölhető újra az a személy, aki az előző választás során nem kapta meg az összes képviselő szavazatainak legalább egyharmadát.

(6) A Kuratórium elnökét és egy további tagját a Médiatanács delegálja kilenc évre.

(7) A Kuratórium akkor tekintendő megalakultnak, amikor tagjait megválasztják és az elnökét, valamint egy további tagját a Médiatanács delegálja. A Kuratórium tagja hivatalba lépése alkalmával az Országgyűlés elnöke előtt a 2. számú melléklet szerinti esküt tesz.

(8) Nem akadály a Kuratórium megalakulásának, ha akár a kormánypárti, akár az ellenzéki oldal nem állít jelöltet, vagy ha nem minden jelölt, illetve az (5) bekezdés alkalmazása során az új jelölt nem kapja meg a szükséges többséget. Ebben az esetben legalább három tag megválasztásával a Kuratórium megalakul.

(9) A Kuratórium – ha nem a teljes létszámmal alakult meg – a teljes létszámig kiegészíthető a 87. §-ban foglaltak szerint.

(10) A Kuratórium tagjait az Országgyűlés kilencévi időtartamra választja. A választott és a delegált tagok mandátuma azonos időpontban, előbbiek Országgyűlés általi megválasztásának napjától számított kilenc év eltelte után jár le.

A Kuratórium összetétele korábbi szabályozáshoz képest (Rttv.) eltérően alakul, ugyanis az Mttv. a közszolgálati médiumok működése fölötti felügyeletet két külön szervezeten keresztül valósítja meg. Ez azt jelenti, hogy a társadalmi szervezetek a Kuratórium helyett egy új szervezeten – a Közszolgálati Testületen – keresztül gyakorolják az Mttv.-ben biztosított jogkörüket (Mttv. 97. §). A Kuratórium pedig a korábbi szabályozásnak megfelelően az Országgyűlés által választott tagokból áll, ugyanakkor új elemként a hatóság (Médiatanács) delegálhat még egy tagot és a Kuratórium elnökét. A korábbi szabályozás szerint a kuratórium elnökét a kormánypárti képviselőcsoport(ok), elnökhelyettesét az ellenzéki képviselő-

csoport(ok) jelölése alapján az Országgyűlés választotta, az elnökség (ami korábban az Országgyűlés által megválasztott tagokból állt) tagjai közül [Rttv. 55. § (10) bek.].

87. §

(1) Ha a 86. § (10) bekezdés szerinti időtartam lejárt előtt valamelyik választott tag megbízatása megszűnik, akkor az új tag jelölése és megválasztása a (2)–(7) bekezdésben foglaltak szerint történik.

(2) Ha az új tag jelölése azonos országgyűlési ciklus idején történik, mint a Kuratórium tagjainak megválasztása, vagy ha ezen országgyűlési ciklust követő országgyűlési választások után a kormányoldali és az ellenzéki oldali képviselőcsoportok tekintetében változás nem történt, akkor a jelölésre a 86. § (2)–(4) bekezdés rendelkezéseit kell alkalmazni úgy, hogy annak a – kormány-, illetve ellenzéki – oldalnak van jelölési joga, amelyik oldal jelölése alapján megválasztott, majd megszűnt megbízatású tag pótlására történik a jelölés.

(3) Ha az új tag jelölése azon országgyűlési ciklus után történik, amelynek ideje alatt a Kuratórium tagjait megválasztották, akkor – feltéve, hogy a Kuratórium megválasztásának országgyűlési ciklusát követő országgyűlési választások után a kormány- és az ellenzéki oldali képviselőcsoportok tekintetében változás következett be – az országgyűlési képviselőcsoportok egy-egy tagjából álló jelölőbizottság a jelölőbizottság felállítását követő tizenöt napon belül egyhangú szavazással tesz javaslatot a jelöltre.

(4) Ha a jelölőbizottság a (3) bekezdésben meghatározott határidőn belül nem tud jelöltet állítani, a jelölőbizottság újabb nyolc napon belül a szavazati mérték legalább kétharmadával javasolhat jelöltet. A jelölőbizottság tagjai ennek során a szavazásuk időpontjában az őket jelölő országgyűlési képviselőcsoport létszámának megfelelő mértékű szavazattal rendelkeznek.

(5) A (3)–(4) bekezdés szerinti jelöltállítás során a kormány- és az ellenzéki oldalon bekövetkezett változásokra – a parlamenti képviselőcsoportok valamely oldalhoz tartozásának megváltozására, új képviselőcsoport alakulására, megszűnésére – a jelölőbizottságnak tekintettel kell lennie.

(6) Ha a jelölőbizottság a (4) bekezdés szerinti esetben sem tud kellő számú jelöltet állítani, új jelölőbizottságot kell felállítani.

(7) Az eredményes jelölést követően az új tagot az Országgyűlés a jelenlevő képviselők kétharmadának szavazatával választja meg a már működő megválasztott Kuratórium tagjai mandátumának lejártáig terjedő időszakra. A Kuratórium új tagja hivatalba lépése alkalmával az Országgyűlés elnöke előtt a 2. számú melléklet szerinti esküt tesz.

(8) Amennyiben a Kuratórium elnökének vagy a Médiatanács által delegált tagjának szűnik meg a mandátuma annak lejártáig, a Médiatanács tizenöt napon belül új elnököt, illetve tagot delegál a Kuratórium tagjai mandátumának lejártáig terjedő időszakra.

Az Országgyűlés által Kuratóriumba delegált tagok választási eljárása paritásos elven működik [Mttv. 86. § (2) bek.]. Az Mttv. – a korábbi gyakorlat tapasztalatait alapul véve – több ponton is megpróbál változtatni az eljáráson.

A szabályozás egyrészt megpróbálja konszenzusra kényszeríteni a választási eljárásban résztvevő parlamenti képviselőcsoportokat, azaz hogy mindenképpen vegyenek részt jelölési folyamatban [Mttv. 86. § (4) bek.]. A másik cél, hogy a közszolgálati médiaszolgáltatók mű-

ködése semmiképpen ne maradjon felügyelet nélkül, azaz legyen működő Kuratórium [Mttv. 86. § (8) bek. és 87. §].

A Kuratórium tagjainak összetétele a mandátum időtartamának köszönhetően (9 év) a választás időpontján követően nem igazodik az egyes parlamenti ciklusokhoz. Ezzel szemben, ha valamely tag mandátuma hamarabb szűnik meg a törvényes időtartamnál, akkor a pótlására irányuló országgyűlési jelölési eljárásban a parlamenti erőviszonyokat már figyelembe veszi az törvény [Mttv. 87. § (5) bek.]. Az Országgyűlés az első Kuratórium tagjait 96/2010. (X. 15.) OGY határozatával választotta meg.

88. §

(1) A Kuratórium elnökére és tagjaira a Hatóság elnökére, elnökhelyettesére, főigazgatójára és főigazgató-helyettesére vonatkozó, a 118. § (1)–(2) bekezdésben foglalt összeférhetetlenségi, illetve a 118. § (3) bekezdésben foglalt szabályokat megfelelően alkalmazni kell.

(2) A Kuratórium elnöke és tagjai a Közalapítvánnyal nem állhatnak munkaviszonyban, és semmilyen jogcímen nem fogadhatnak el díjazást az általuk felügyelt közszolgálati médiaszolgáltatóktól.

(3) A Kuratórium elnöke és tagjai a megbízatásuk megszűnését követő egy éven belül nem létesíthetnek munkavégzésre irányuló jogviszonyt közszolgálati médiaszolgáltatóval.

(4) Ha a Kuratórium elnöke vagy tagja a 89. § (4) bekezdésben meghatározott felhívásra igazolási kötelezettségének önhibájából nem tesz eleget, illetve ha a Kuratórium elnökével vagy tagjával szemben összeférhetlenségi ok merül fel és az ok keletkezésétől, illetve az összeférhetlenséget megállapító ülés időpontjától számított harminc napon belül az összeférhetlenségi ok megszüntetése nem történik meg, a Kuratórium teljes ülése határozatban megállapítja, hogy az elnök vagy a tag kuratóriumi tagsága megszűnt. A Kuratórium elnöke, illetőleg tagja az összeférhetlenséget megállapító határozat meghozatalának időpontjától a tisztességéből eredő jogkörét nem gyakorolhatja.

(5) Felmentéssel szűnik meg a megbízatás, ha a Kuratórium elnökét vagy tagját cselekvőképességét érintő gondnokság alá helyezték.

(6) Kizárással szűnik meg a megbízatás,

a) ha a Kuratórium elnöke vagy tagja neki felróható okból több mint hat hónapon át nem tesz eleget megbízatásából eredő feladatainak, vagy

b) ha a Kuratórium elnökével vagy tagjával szemben lefolytatott büntetőeljárás eredményeként az elnök vagy a tag bűnösségét a bíróság – szabadságvesztést, a kuratóriumi tevékenységnek megfelelő foglalkozástól való eltiltást, vagy közügyektől való eltiltást tartalmazó – jogerős ítélete állapította meg.

(7) A Kuratórium elnökének vagy tagjának megbízatása halálával megszűnik.

A Kuratórium tagjainak összeférhetetlenségére az általános összeférhetlenségi szabályok az irányadók (Mttv. 118. §). Ehhez képest tartalmaznak speciális szabályokat, mint például az általuk kezelt Közalapítvánnyal és felügyelt közszolgálati médiaszolgáltatókkal kapcsolatos gazdasági összeférhetlenség. Az Mttv. 88. §-a egyebekben a tagság megszűnésének további eseteit tárgyalja (felmentés, kizárás, halál).

89. §

(1) A Kuratórium elnöke vagy tagja megbízatásának összeférhetetlenség, felmentés vagy kizárás miatti megszűnését a Kuratórium teljes ülése állapítja meg, és hirdeti ki.

(2) Ha a Kuratórium teljes ülése összeférhetetlenségről, felmentésről vagy kizárásról dönt, az érintett elnök vagy tag a szavazásban nem vehet részt, ilyen ügyekben a szavazásra jogosultak egyhangú határozata szükséges. Ha az említett kérdésekről megismételt szavazás esetén egyhangú döntés nem születik, a Kuratórium elnöke kezdeményezi e tárgyban az Országgyűlésnek döntését. Ebben az esetben az összeférhetetlenségről, a felmentésről vagy a kizárásról az Országgyűlés a jelenlévő képviselők kétharmadának szavazatával dönt.

(3) Amennyiben az összeférhetetlenség gyanúja a Kuratórium elnökével szemben merült fel, az (5)–(6) bekezdés szerinti eljárásokban az elnök jogkörében a Kuratórium ügyrendje szerint meghatározott tag jár el.

(4) Ha arra utaló adat merül fel, hogy a Kuratórium tagjával szemben a 88. § (6) bekezdés *b*) pontban meghatározott jogkövetkezmény alkalmazásának van helye, a Kuratórium elnöke írásban, határidő megjelölésével, valamint a mulasztás jogkövetkezményeinek ismertetésével felhívja a Kuratórium tagját annak igazolására, hogy büntetlen előéletű, és nem áll kuratóriumi tevékenységének megfelelő foglalkozástól való, vagy közügyektől való eltiltás hatálya alatt.

(5) A Kuratórium elnöke a Kuratórium tagjának a (4) bekezdés alapján megismert személyes adatait a Kuratórium tagja megbízatásának megszűnéséig kezeli.

(6) A Kuratórium elnöke tekintetében a (4)–(5) bekezdésben meghatározottakat kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy a (4) bekezdésben meghatározott igazolási kötelezettséget a Kuratórium elnöke a Kuratórium részére teljesíti, és az (5) bekezdésben meghatározott jogosultságot a Kuratórium gyakorolja. A Kuratórium e bekezdésben meghatározott hatáskörének gyakorlásában a Kuratórium elnöke nem vesz részt.

Az Mtv. 89. §-a a tagság (értsd: elnököt is) megszüntetésére vonatkozó eljárási rendet állapítja meg. Az összeférhetetlenség megállapítására, a felmentésre és a kizárásra vonatkozó eljárásokban a Kuratórium teljes ülése jogosult dönteni, és a vonatkozó döntést egyhangú határozattal kell meghozni. Sikertelen eljárás esetén ez a jog az Országgyűlést illeti meg.

A Kuratórium feladatai és hatáskörei**90. §**

(1) A Kuratórium:

a) ellenőrzi a közszolgálati médiaszolgáltatás céljainak a közszolgálati médiaszolgáltatók tevékenysége általi megvalósulását,

b) amennyiben valamely közszolgálati médiaszolgáltató megítélése szerint a közszolgálati médiaszolgáltatás céljainak elérését súlyosan sértő vagy veszélyeztető magatartást tanúsít, a Médiatanács eljárását kezdeményezheti,

c) védelmezi a közszolgálati médiaszolgáltató függetlenségét,

d) megállapítja és módosítja a közszolgálati médiaszolgáltatók alapító okiratát, gondoskodik annak a Magyar Közlönyben történő közzétételéről,

A Kuratórium feladat- és hatásköreit a törvény alapvetően három körben jelöli ki. Az első kör a közszolgálati médiaszolgáltatás céljainak (Mttv. 83. §) megfelelő működés ellenőrzésével kapcsolatos hatásköröket foglalja magában [Mttv. 90. § (1) bek. *a)–d)* pontok]. A Kuratóriumnak ebben a körben az a feladata, hogy folyamatosan vizsgálja: európai értelemben betölti-e közszolgálati intézményrendszer funkcióját. A Kuratórium a *b)* pont alapján a Médiatanácshoz fordulhat, amely általános hatósági felügyeleti jogkörében eljárva (Mttv. 167. §) vizsgálhatja a közszolgáltatás céljait sértő vagy veszélyeztető magatartást.

90. §

(1) *e)* megválasztja a közszolgálati médiaszolgáltatók vezérigazgatóit, megállapítja munkaszerződésük feltételeit és díjazásukat,

***f)* megszüntetheti a közszolgálati médiaszolgáltatók vezérigazgatóinak munkaviszonyát,**

***g)* megválasztja a közszolgálati médiaszolgáltatók közös felügyelő bizottságának elnökét és tagjait, illetve visszahívhatja azokat,**

***h)* megbízza a közszolgálati médiaszolgáltatók könyvvizsgálóját, illetve megszüntetheti megbízatását. A könyvvizsgáló feladatát, jog- és hatáskörét a gazdasági társaságokról szóló, illetve a számvitelről szóló törvény keretei között a Kuratórium a közszolgálati médiaszolgáltató alapító okiratában határozza meg,**

A hatáskörök második körét a közszolgálati médiaszolgáltatók egyes tisztségviselőinek (vezérigazgatók, felügyelőbizottság, könyvvizsgálók) megválasztása (visszahívása) adja [Mttv. 90. § (1) bek. *e)–h)* pontok]. Amíg a Kuratórium által megválasztott vezető tisztségviselők (vezérigazgatók) a médiaszolgáltatók tartalomszolgáltatásáért felelősek, a felügyelő bizottság és a könyvvizsgáló pedig az ügyvezetés ellenőrzését tölti be.

90. §

(1) *i)* elfogadja a Közalapítvány éves gazdálkodási tervét és megállapítja mérlegét,

***j)* a közszolgálati médiaszolgáltatók vonatkozásában a gazdasági társaságokról szóló törvény alapján – az e törvényben foglalt eltérésekkel – gyakorolja a közgyűlés jogait,**

***k)* a Közalapítvány kezelőjeként gazdálkodik a Közalapítvány vagyonával,**

***l)* felemelheti a közszolgálati médiaszolgáltatók alaptőkéjét, illetve leszállíthatja azt a Közalapítvány alapító okiratában szabályozottak szerint,**

***m)* jóváhagyja a közszolgálati médiaszolgáltatók éves gazdálkodási és pénzügyi terveinek elveit és fő összegeit,**

***n)* jóváhagyja a közszolgálati médiaszolgáltatók mérleg- és eredmény-kimutatását,**

***o)* ellenőrzi a közszolgálati médiaszolgáltatók finanszírozását és gazdálkodását az Európai Unió vonatkozó előírásainak való megfelelés szempontjából,**

***p)* megadhatja a közszolgálati médiaszolgáltatók által megkötni kívánt, háromszázmillió forintnál magasabb értékű szerződésekhez szükséges előzetes tárgyalási felhatalmazást,**

***q)* megadhatja a közszolgálati médiaszolgáltatók hitelfelvételéhez, illetve az általuk megkötni kívánt, százmillió forintnál nagyobb értékű szerződések megköté-**

séhez szükséges, illetve az így megkötött szerződések módosításához, valamint megszüntetéséhez szükséges előzetes jóváhagyást,

r) egyéb, e törvényben meghatározott feladatokat lát el.

(2) Az (1) bekezdés *p)–q)* pontjának alkalmazása során ugyanazon naptári éven belül ugyanazzal a szerződő féllel kötött szerződésekben foglalt, a közszolgálati médiaszolgáltatót terhelő szolgáltatások értékét – tárgyuktól függetlenül – egybe kell számítani.

A harmadik kört a Kuratórium Közalapítvány vagyonával való gazdálkodással és a közszolgálati médiaszolgáltatók gazdálkodásának ellenőrzésével kapcsolatos hatáskörei alkotják [Mttv. 90. § (1) bek. *i)–g)* pontok]. A hatáskörök közül kiemelendő az Európai Unió versenypolitikájához kapcsolódó [Mttv. 90. § (1) bek. *o)* pont], amely egy új típusú ellenőrzési szempontot jelent a közszolgálat finanszírozásának tekintetében. A közszolgálati médiaszolgáltatás ugyanis az csak az EU állami támogatásra vonatkozó szabályaival összhangban finanszírozható. Az Európai Bizottság kifejezetten ebben a tárgykörben kiadott egy közleményt 2009-ben (Az állami támogatás szabályainak a közszolgálati műsorszolgáltatásra történő alkalmazásáról szóló bizottsági közlemény, HL 2009/C 257/01). A közszolgálati feladatok és a hozzárendelt finanszírozás meghatározásakor figyelembe kell venni az említett közleményt, illetőleg az Európai Bizottság és Bíróság vonatkozó gyakorlatát. A törvény a Kuratóriumnak konkrét hatásköröket ad (előzetes tárgyalási felhatalmazás, és jóváhagyás) a médiaszolgáltatók meghatározott szerződéses viszonyaiban [Mttv. 90. § (1) bek. *p)–q)* pont], és olyan rendelkezést is tartalmaz, hogy ne lehessen kijátszani ezeket a közszolgálat gazdálkodásának védelmében alkotott szabályokat [Mttv. 90. § (1) bek.].

91. §

(1) A Közalapítvány gyakorolja a közszolgálati médiaszolgáltatók vonatkozásában a gazdasági társaságokról szóló törvényben meghatározott alapítói, illetve részvényesi jogokat. Nem jogosult azonban:

a) megváltoztatni a közszolgálati médiaszolgáltatók alapvető tevékenységi körét,

b) a közszolgálati médiaszolgáltatókat megszüntetni, egyesíteni, szétválasztani vagy más szervezeti formába átalakítani,

c) a közszolgálati médiaszolgáltatóktól vagyont elvonni,

d) a közszolgálati médiaszolgáltató műsorszerkezetét, továbbá műsorainak, szolgáltatásainak, illetve műsorszámainak tartalmát meghatározni,

e) közszolgálati médiaszolgáltató vezérigazgatójának az általa gyakorolt munkáltatói jogkörökre nézve utasítást adni,

f) olyan kérdésben dönteni, amely e törvény alapján más szerv vagy közszolgálati médiaszolgáltató vezérigazgatójának hatáskörébe tartozik.

(2) A Közalapítvány Kuratóriuma nem bővítheti a 90. §-ban foglalt hatásköreit, még a gazdasági társaságokról szóló törvényben meghatározott – a 90. §-ban nem szereplő – alapítói jogkörökkel sem.

Az Mttv. 91. §-a a közszolgálati médiaszolgáltatás speciális státusza miatt szűkíti a Gt. szerinti alapítói és részvényesi jogokat. Az alapítói és a közszolgálati médiaszolgáltatási rendszer kialakításával kapcsolatos alapvető jogokat az Országgyűlés gyakorolja. Az említett szűkítés egyben közvetetten védi a vezérigazgatók jogkörét, hiszen megtiltja a Kuratóriumnak a vezérigazgatók tartalomszolgáltatással kapcsolatos hatáskörének elvonását [Mttv. 90. § (1) bek. *d)* pont].

A Kuratórium működése

92. §

(1) A Kuratórium a feladatai ellátásához szükséges gyakorisággal, de legalább havonta ülésezik. Közgyűlési ügyeket érintő napirendi pontokhoz az érintett közszolgálati médiaszolgáltató vezérigazgatóját meg kell hívni. A Kuratórium elnöke köteles a Kuratórium rendkívüli ülését a Kuratórium tagjai többségének a napirend megjelölésével előterjesztett kérésére nyolc napon belüli időpontra összehívni. Ennek elmulasztása esetén a kezdeményezők együttesen jogosultak a rendkívüli ülés összehívására.

(2) A Kuratórium tagjainak – ideértve a Kuratórium elnökét is – a szavazati joga egyenlő. Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

(3) A Kuratórium akkor határozatképes, ha a tagjainak több mint fele jelen van.

(4) A Kuratórium a határozatait a tagok és az elnök szavazatának egyszerű többségével hozza meg, kivéve, ahol a törvény máshogy rendelkezik.

(5) Az ülés napirendjét a Kuratórium elnöke állítja össze, és vezeti az ülést. A napirendre bármely tag előzetesen, írásban javaslatot tehet, amelynek napirendre vételéről az ülés határoz.

Az Mttv. vonatkozó szakasza Kuratórium működésére vonatkozó alapvető szabályokat tartalmazza, a részleteket a Kuratórium Ügyrendje állapítja meg, melyet a Kuratórium saját hatáskörében alkot meg [Mttv. 85. § (3) bek.]. A Kuratórium 2010. november 5-i ülésén úgy döntött, hogy a Közalapítvány Szervezeti és Működési Szabályzatán (SzMSz) belül fogadta el saját Ügyrendjét [SzMSz 12. § (2) bek. a) pont].

A Kuratórium elnökének és tagjainak a díjazása

93. §

A Kuratórium elnökét az államtitkári illetmény hatvanöt százalékának, a Kuratórium tagját az államtitkári illetmény negyven százalékának megfelelő mértékű tiszteletdíj illeti meg, továbbá – legfeljebb tiszteletdíjuk ötven százalékáig – költségtérítésre tarthatnak igényt. A költségtérítés mértékére vonatkozó további szabályokat a Közalapítvány Szervezeti és Működési Szabályzata állapítja meg.

Az Mttv. a Kuratórium tagjainak díjazását az államtitkári illetményhez képest állapítja meg. Költségtérítésük mértékének vonatkozásában további szabályozással a Kuratórium nem élt [SzMSz 11. § (2) bek.].

A Közalapítvány gazdálkodása

94. §

(1) A Közalapítvány bevételeit képezik:

- a) az Alaptól a működéshez kapott támogatás,
- b) a Közalapítvány vagyónak hozadéka,
- c) a Közalapítvány által kezelt vagyon hasznosításából származó bevétel,
- d) az egyéb alapítványi célú bevételek (állami költségvetési támogatás, céltámogatás, alapítványi befizetések).

(2) A Közalapítvány kiadásait képezik:

a) a közszolgálati médiaszolgáltatók működési és fejlesztési költségeihez való hozzájárulás,

b) a Közalapítvány saját költségei, kiadásai.

(3) A Közalapítvány üzletszerű gazdasági tevékenységet nem végezhet, más gazdasági társaságot nem alapíthat, más működő gazdasági társaságban részesedést nem szerezhet, alapítvány létrehozására nem jogosult.

(4)

A közalapítvány gazdálkodását a korábbi médiaszabályozás is hasonló módon rögzítette, mint az Mttv. (Rttv. 60. §). Jelentős változás a korábbi szabályozáshoz képest a megváltozott finanszírozási rendszert tükrözi vissza, hiszen az Országgyűlés határozatával a Közalapítvány és így az egyes közszolgálati médiaszolgáltatók vagyona legnagyobb része fölött a tulajdonosi jogok gyakorlását és kötelezettségek teljesítését a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alapnak adta át [ld. az Mttv. 84. § (2) bekezdéséhez fűzött magyarázatot]. Így az üzemben tartási és a műsorszolgáltatási díjbevétel helyett a Közalapítványnak az Alaptól kapott támogatás vált az egyik fő bevételi forrásává. A bevételekre és kiadásokra vonatkozó többi rendelkezést az Mttv. érintetlenül hagyta.

A KÖZSZOLGÁLATI KÓDEX ÉS A KÖZSZOLGÁLATI TESTÜLET

A Közzolgálati Kódex

95. §

(1) A Közzolgálati Kódex (a továbbiakban: Kódex) – e törvénnyel összhangban – tartalmazza a közzolgálati médiaszolgáltatásra vonatkozó alapvető elveket és az e törvényben meghatározott közzolgálati célok pontosítását. A Kódexnek általános, és az egyes közzolgálati médiaszolgáltatókra külön-külön vonatkozó tartalma is lehet. A Kódex alapvető rendeltetése, hogy a közzolgálati médiaszolgáltatók számára iránymutatást adjon a törvény keretei között a közzolgálati médiaszolgáltatás megfelelő működési elveire vonatkozóan.

(2) A Kódexet első ízben a Médiatanács fogadja el, a Kuratórium egyetértése mellett és a közzolgálati médiaszolgáltatók vezérigazgatóinak véleményét figyelembe véve.

(3) A Közzolgálati Testület – a (2) bekezdés szerinti első elfogadást követően – a Kuratórium egyetértése mellett módosíthatja a Kódexet. A módosítást a Közzolgálati Testületen kívül a Kuratórium és a közzolgálati médiaszolgáltatók vezérigazgatója kezdeményezheti.

(4) A Kódex megalkotásához és módosításához a Médiatanács mellett működő Médiatudományi Intézet szakmai támogatást nyújt.

(5) A Kódex szabályainak érvényesülését a Közzolgálati Testület felügyeli.

96. §

A Kódexben egyebek mellett szabályozni lehet:

a) a közzolgálati médiaszolgáltatás törvényi céljai elérésének eszközeit, módját,

b) a pártoktól, politikai szervezetektől való függetlenség alapvető elveit,

c) a hírek, időszerű politikai műsorok sokoldalúságának, tárgyilagosságának és kiegyensúlyozottságának, a vitatott kérdések ismertetésének, a vélemények, nézetek sokféleségének bemutatására vonatkozó elveket,

d) az anyanyelvi kultúra ápolásának szempontjait,

e) a magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségek kultúrája, élete bemutatása rendjének elveit,

f) a kulturális, tudományos, világnézeti és vallási sokszínűség bemutatásának elveit,

g) a kiskorúak védelmével kapcsolatos feladatok ellátásának elveit,

h) a kereskedelmi közlemények közzétételére, a reklámtevékenységre, a műsor-számok támogatására vonatkozó etikai normák elveit,

i) a közérdekű közlemények közzétételének elveit,

j) a közszolgálati médiaszolgáltatónál alkalmazott műsorkészítők önállóságának és felelősségének mértékére és biztosítékaira, a műsorkészítés és a műsor-szerkesztés elveinek meghatározásában való részvételük biztosítékaira vonatkozó elveket,

k) a magyar nemzet határon túl élő tagjai megfelelő tájékoztatásának, illetve a róluk való megfelelő tájékoztatás elveit,

l) a munkatársakra vonatkozó – e törvényen túli – alapvető etikai szabályok kialakításának elveit, különös tekintettel a hír- és politikai tájékoztató műsor-számokban foglalkoztatottakra.

A Közzolgálat Kódex (Kódex), a közszolgálati médiaszolgáltatásra vonatkozó alapvető elvek rögzítésével és az Mttv.-ben meghatározott közszolgálati célok pontosításával, a közszolgálati médiaszolgáltatók tartalomszolgáltatásához kíván iránymutatást adni. A Kódex nem jogforrás, így konkrét kötelezettségeket nem tartalmaz. A Kódex alapvető elveket foglal magában, amelyek érvényesülését viszont a Közzolgálati Testület [Mttv. 95. § (5) bek. és 97. §] felügyeli. A Kódex tehát egyfajta iránymutatás, zsinórmérték a közszolgálati médiával szemben támasztott elvárások tekintetében, amely az Mttv. vonatkozó rendelkezéseinek a tartalmát értelmezi.

A Kódex sok tekintetben a régi szabályozás közszolgálati műsorszolgáltatási szabályzatához (KMSZ, ld. Rttv. 29. §) hasonló funkciót tölt be. Lényeges különbség azonban, hogy az Mttv. a közszolgálati médiaszolgáltatók fölötti felügyeletet szétbontotta (Kuratórium és Közzolgálati Testület), és a Kódexet a társadalmi felügyelet alapidokumentumaként hozta létre [Mttv. 97. § (6) bek.]. A Kódex körülírja az európai értelemben vett közszolgálati modell funkcióit (a közösség vitáinak lefolytatása, kulturális felelősség, közösségi kohézió és integráció elősegítése), összefoglalja főbb alaptéziseit, és ezek fényében értelmezi a közszolgálati médiaszolgáltatás törvényi céljait és a célok elérésének eszközeit (Mttv. 82–83. §). A törvény 96. §-a kijelöli a Kódex szabályozási körét, ugyanakkor felsorolása nem taxatív.

A Kódex megalkotása – a Kuratórium egyetértése mellett – a Médiatanács feladata [Mttv. 95. § (2) bek.], amelyet széles körű társadalmi egyeztetést követően, 791/2011. (VI. 22.) határozatával fogadott el. A korábbi szabályozásban a két jog fordítva illette meg a két szervezetet [Rttv. 29. § (4) bek.]. A Kódex viszont az első elfogadást követően kikerül a Médiatanács hatóköréből, szükség esetén a társadalmi felügyeletet megtestesítő Közzolgálati Testület joga módosítani azt, a Kuratórium egyetértése mellett [Mttv. 95. § (3) bek.].

A Közzolgálati Testület

97. §

(1) A Közzolgálati Testület tizennégy tagú, elnökét soraiból tagjai választják, döntéseit, ha e törvény másként nem rendelkezik, egyszerű többséggel hozza. Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

(2) A Közzolgálati Testület tagjait az e törvény 1. számú mellékletében meghatározott jelölő szervezetek delegálják három évre, a mellékletben meghatározott módon. A tagok többször is delegálhatók. Nem akadály a Közzolgálati Testület működésének, ha valamelyik szervezet nem él delegálási jogával.

(3) A Közzolgálati Testület tagjait legalább harminc nappal a korábbi tagok mandátumának lejártát megelőzően delegálni kell.

(4) A Közzolgálati Testület titkársági feladatait a Közalapítvány irodája látja el, költségei – beleértve az elnök és a tagok tiszteletdíját – a Közalapítványt terhelik.

(5) A Közzolgálati Testület elnökét az államtitkári illetmény negyven százalékának, tagját az államtitkári illetmény huszonöt százalékának megfelelő mértékű tiszteletdíj illeti meg. Az elnök és a tagok ezen felül – a Testülethez kötődő feladataik ellátásához szükséges – utazási költségeik megtérítésére tarthatnak igényt. Az elnökre és a tagokra a 118. §-ban foglalt összeférhetlenségi szabályok – a 118. § (1) bekezdés e) pontjának kivételével – értelemszerűen irányadók.

(6) A Közzolgálati Testület a társadalmi felügyeletet biztosítja a közzolgálati médiaszolgáltatók felett.

(7) A Közzolgálati Testület a közzolgálatosság érvényesülését folyamatosan figyelemmel kíséri, és a (8)–(13) bekezdés szerint ellenőrzést gyakorol a közzolgálati médiaszolgáltatók felett e törvényben foglaltak végrehajtása vonatkozásában.

(8) A közzolgálati médiaszolgáltatók vezérigazgatói évente egyszer, a mindenkori naptári évet követően, a következő év február 28-ig beszámolót készítenek arról, hogy – saját értékelésük szerint – az általuk vezetett médiaszolgáltató eleget tett-e e törvényben megfogalmazott, a közzolgálati médiaszolgáltatás céljaira és alapvető elveire vonatkozó elvárásoknak.

(9) A Közzolgálati Testület megvitatja a beszámolót, és annak elfogadásáról egyszerű többséggel dönt.

(10) Ha a Közzolgálati Testület – a vezérigazgató a Testület előtti személyes meghallgatása után – nem fogadja el a beszámolót, akkor mérlegelheti a vezérigazgató munkaviszonyának megszüntetéséről szóló javaslat előterjesztését a Kuratóriumnak. E javaslat elfogadásához a Közzolgálati Testület tagjainak kétharmados többsége szükséges.

(11) A Kuratórium köteles nyolc napon belül napirendjére tűzni és megvitatni a vezérigazgató munkaviszonyának megszüntetésére vonatkozó javaslatot. A Kuratórium ülésére meg kell hívni a vezérigazgatót és a Közzolgálati Testület elnökét.

(12) A Kuratórium a munkaviszony megszüntetésére vonatkozó javaslatról a jelenlevő tagok egyszerű többségével határoz. A határozatot indokolni kell.

(13) Ha a javaslat ellenére a Kuratórium nem szünteti meg a vezérigazgató munkaviszonyát, akkor ezt követően a vezérigazgató újbóli meghallgatását a Közzolgálati Testület három hónap múlva köteles napirendjére tűzni.

(14) Ha a vezérigazgató munkaviszonya azért szűnt meg, mert a közzolgálati célok és elvek érvényesülését nem biztosította, akkor tíz évig nem jelölhető újra közzolgálati médiaszolgáltató vezérigazgatói megbízására.

A társadalmi felügyeletet ellátó Közzolgálati Testületben a társadalom képviseletét megtestesítő szervezetek számát csökkentette a törvény a korábbi szabályozáshoz képest (vö. Mttv. 1. számú melléklet és Rttv. 56. §). A tizennégy tagú Közzolgálati Testület nyolc tagját az Mttv. által megjelölt, megfelelő társadalmi súllyal rendelkező szervezetek (Magyar Tudományos Akadémia, Magyar Katolikus Egyház, Magyarországi Református Egyház, Magyarországi Evangélikus Egyház, Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége, Magyar Olimpiai Bizottság, Magyar Rektori Konferencia, Magyar Kereskedelmi és Iparkamara) delegálhatják. A fennmaradó hat helyre pedig – a korábbi szabályozás logikáját követve – adott törvényi kategóriának megfelelő, az NMHH Hivatalánál nyilvántartásba vett társadalmi szervezetek delegálhatnak tagokat. A delegálás az azonos kategóriába tartozó szervezetek megállapodása

alján vagy – ennek hiányában – a Hivatal által lebonyolított sorsolással történik. A Közzolgálati Testület elnökét, eltérően a Kuratórium elnökének delegálásától, a testület saját tagjai közül választja.

A Közzolgálati Testület munkájának érdemi részét a közzolgálati médiaszolgáltatók tartalomszolgáltatásának figyelemmel kísérése adja, azaz, hogy tevékenységük megfelel-e a közzolgálati követelményének. A médiaszolgáltatók teljesítményének felügyelete az Mttv.-n és a Közzolgálati Kódexen nyugszik. A Közzolgálati Testület felügyeleti tevékenységét folyamatosan gyakorolja, ennek súlyát a testületnek a közzolgálati médiaszolgáltatók vezérigazgatóinak éves beszámolásával kapcsolatos jogosítványa teszi láthatóvá [Mttv. 97. § (8)–(13) bek.]. Az Mttv. egyértelművé teszi, hogy a szolgáltatók tartalomért egyedül a vezérigazgatók a felelősek, felelősségüket elvonni nem lehet [Mttv. 91. § (1) *d*) pont bek.]. A tartalomszolgáltatással kapcsolatosan csak utólagos értékelésre van lehetőség, amelyet kifejezetten a Közzolgálati Testület gyakorolhat, illetőleg közvetetten a Kuratórium [Mttv. 91. § (1) bek. *a*) és *b*) pontok].

A KÖZSZOLGÁLATI MÉDIASZOLGÁLTATÓK

Általános szabályok

98. §

(1) A közszolgálati médiaszolgáltatók feladata a közszolgálati médiaszolgáltatás 83. §-ban meghatározott céljainak megvalósítása. E feladatuknak a közszolgálati médiaszolgáltatók együttesen, tevékenységüket lehetőség szerint – autonómiájuk megőrzése mellett – összehangolva, tesznek eleget.

(2) A közszolgálati médiaszolgáltatókra e törvényben foglalt eltérésekkel a gazdasági társaságokról szóló törvénynek a részvénytársaságokra vonatkozó szabályait kell megfelelően alkalmazni, ideértve a gazdasági társaságok közös szabályait is.

(3) A közszolgálati médiaszolgáltatóknak egy-egy forgalomképtelen részvénye van.

(4) A közszolgálati médiaszolgáltató médiaszolgáltatási díjat nem fizet.

(5) A közszolgálati médiaszolgáltató az ország lakosságának túlnyomó többsége számára nyújt legalább egy rádiós és legalább egy audiovizuális lineáris közszolgálati médiaszolgáltatást. A lakosság túlnyomó többsége számára nyújtott szolgáltatás alatt rádiós médiaszolgáltatás esetén a lakosság nyolcvan százaléka által a 87,5–108,0 MHz frekvenciasávban fogható földfelszíni terjesztésű médiaszolgáltatást, audiovizuális médiaszolgáltatás esetén a lakosság kilencven százaléka által elérhető médiaszolgáltatást kell érteni.

(6) A közszolgálati médiaszolgáltató országos médiaszolgáltatásai mellett helyi, körzeti médiaszolgáltatásokat is nyújthat.

(7) Az egyes közszolgálati médiaszolgáltatások által használt médiaszolgáltatási lehetőségekről – ideértve a külföldre irányuló médiaszolgáltatást is – a Médiatechnács műszaki, gazdasági, gazdaságossági és médiapolitikai szempontok vizsgálata után, az Alap vezérigazgatójával történő konzultációt követően dönt.

(8) A közszolgálati audiovizuális és rádiós médiaszolgáltatások tekintetében a Médiatechnács – az Alap vezérigazgatójával történő konzultációt követően, valamint a gazdaságosság, a következő évi költségvetési tervezés és e törvény 83. §-ában meghatározott közszolgálati célok érvényesülésének szempontjait figyelembe véve – évente felülvizsgálhatja a közszolgálati médiaszolgáltatások rendszerét, és dönthet arról, hogy a közszolgálati médiaszolgáltatók számára fenntartja-e addigi médiaszolgáltatásaikat vagy megváltoztatja azok rendszerét.

Az Rttv. 98. §-a közszolgálati médiaszolgáltatók fogalmát egyrészt általános tartalmi és formai követelmények mentén [Mttv. 98. § (1)–(4) bek.], másrészt a közszolgálati médiaszolgáltatói rendszer kialakításának (piacra lépés) feltételrendszerén [Mttv. 98. § (5)–(8) bek.] keresztül ragadja meg.

Ami az általános megfogalmazást illeti, a közszolgálati médiaszolgáltató fogalmát az Mttv. tulajdonképpen olyan médiaszolgáltatóval azonosítja, amely megvalósítja a törvényben lefektetett közszolgálati célokat (Mttv. 83. §), és eleget tesz a Gt.-ben a részvénytársaságokra vonatkozó szabályozásnak, az Mttv.-ben megjelölt eltérésekkel.

Tekintettel arra, hogy a 109/2010. (X. 28.) OGY határozat alapján a Magyar Állam tulajdonába adott vagyon vonatkozásában a tulajdonosi jogok és kötelezettségek összességét (vagyonkezelői jogokat) a Médiaszolgáltató-támogató és Vagyonkezelő Alap gyakorolja, illetve, hogy az Mttv. 136. § (1) bekezdés alapján az az Alap feladatai közé tartozik a közszolgálati célú műsorszámok gyártása és támogatása, a közszolgálati médiaszolgáltatók a 98. § (1) bekezdésben foglalt kötelezettségüknek az Alap részvétele mellett, az Alappal együttműködve tudnak eleget tenni.

Az általános tartalmi és formai követelmények mellett, ugyanakkor a jogalkotó a piaca lépés és a platform kérdésében is felállít feltételeket. A törvény a rádiós médiaszolgáltatások esetében a földfelszíni terjesztési platformot köt ki, az audiovizuális médiaszolgáltatások esetében pedig nem határoz meg kötelező terjesztési platformot, a közszolgálati médiaszolgáltatási rendszer kialakításáról való döntést a Média tanács kezébe helyezi. A kialakítás magában foglalja a médiaszolgáltatók számáról, azok tartalomszolgáltatásának főbb jellegéről (pl. teljes kínálatú, tematikus médiaszolgáltatás), valamint a terjesztési platformokról való döntés jogát.

Ami a közszolgálat piaca lépését illeti, a közszolgálati médiaszolgáltató törvényi meghatározásából (Mttv. 203. § 32. pont) az is következik, hogy a törvény erejénél fogva a jelenlegi közszolgálati médiastruktúrát alkotó médiaszolgáltatók [Mttv. 84. § (1) bek.] létrehozhatnak újabb közszolgálati médiaszolgáltatásokat, amely a fentiekből következően médiatanácsai döntéshez kötött.

Nemzeti és etnikai kisebbségek megjelenése a közszolgálati médiaszolgáltatásban

99. §

(1) Valamennyi, a Magyar Köztársaság által elismert nemzeti és etnikai kisebbség jogosult kultúrájának és anyanyelvének ápolására, az anyanyelvén való rendszeres tájékoztatásra a közszolgálati médiaszolgáltatásban közzétett önálló műsorszámok közzététele útján.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott feladatot a közszolgálati médiaszolgáltató országos, illetve – a nemzeti vagy etnikai kisebbség földrajzi elhelyezkedésének figyelembevételével – helyi médiaszolgáltatásban, a nemzeti vagy etnikai kisebbség igényeinek megfelelő műsorszámokkal, audiovizuális médiaszolgáltatásban szükség szerint feliratozással vagy többnyelvű közzététellel teljesíti.

(3) A nemzeti és etnikai kisebbségek országos önkormányzatai – ennek hiányában országos szervezetei – a közszolgálati médiaszolgáltatónál rendelkezésükre álló műsoridő felhasználásának elveit önállóan határozzák meg. Ezen elveket – melyek nem érinthetik a műsorszám tartalmát és a műsorszerkesztést – a közszolgálati médiaszolgáltató köteles figyelembe venni.

A korábbi szabályozás is külön rendelkezett a nemzeti és etnikai kisebbségek megjelenési lehetőségéről a közszolgálati médiaszolgáltatásban (Rttv. 26. §), melynek szövegét az új szabályozás kis pontosítással és átszerkesztéssel átvette.

Az egyik lényeges változás, hogy az új szabályozás kimondja, hogy mindenképpen külön, önálló műsorszámokkal kell teljesítenie a médiaszolgáltatónak a kisebbségekkel szembeni törvényi kötelezettségét. A másik változás, hogy kikerült a törvényből a nemzetiségi műsorszámok mennyiségére vonatkozó rendelkezés, azaz, hogy nem lehet kevesebb a közszolgálati médiaszolgáltatásban, mint a törvény hatálybalépése előtt.

A kisebbségek közszolgálati médiaszolgáltatásban történő megjelenésének elveit a Közszolgálati Kódex is tartalmazza (magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségek kultúrája, élete bemutatásának elvei), és részletezi. A Kódex és a törvényben foglaltak érvényesülését a Közszolgálati Testületnek, de ezen belül különösen a magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségek országos önkormányzatai által delegált tagnak a joga és kötelessége ellenőrizni.

A közszolgálati médiavagyon és a közszolgálati médiaszolgáltatók archívuma

100. §

(1) A közszolgálati médiavagyon tulajdonosi jogainak és kötelezettségeinek összességét – a (2) bekezdésben foglalt kivételekkel – az Alap gyakorolja.

(2) Az Alap a közszolgálati médiavagyont sem részben, sem egészben nem idegenítheti el, nem ruházhatja át és nem terhelheti meg. E tilalom nem akadályozza a közszolgálati médiavagyon egyes elemein fennálló szerzői, illetve felhasználási jogok hasznosítását.

Az Mttv. 100. § szabályozási előzménye a Közszolgálati Közalapítvány, a Magyar Rádió Zrt., a Magyar Televízió Zrt., a Duna Televízió Zrt. és a Magyar Távirati Iroda Zrt. vagyona meghatározott körének a Műsorszolgáltatás Támogató és Vagyonkezelő Alap (2011. január 1-jétől: Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap) részére történő átadásáról szóló 109/2010. (X. 28.) OGY határozat 4. pontja, amely kimondta, hogy a közszolgálati részvénytársaságok és a jogelődök fennállása során, az általuk készített, sugárzott, illetve egyéb módon közreadott hang-, mozgóképfelvételek, továbbá a műsor- és hírszolgáltatás kapcsán keletkezett egyéb dokumentumok és a közszolgálati részvénytársaságok tulajdonában álló jelmez-, díszlet-, valamint kottatár térítésmentesen kerül állami tulajdonba, amely vagyon vonatkozásában a tulajdonosi jogok és kötelezettségek összességét az Alap gyakorolja. Az Mttv.-ben ennek a deklaratív rendelkezésnek kellett megteremteni a szerzői jogi feltételrendszerét oly módon, hogy azon szerzői művek és egyéb teljesítmények, amelyek részben vagy egészben a közszolgálati médiaszolgáltatók tulajdonában voltak, – beleértve mindezek hordozóit, valamint a műveken, teljesítményeken fennálló felhasználási jogokat is – engedély- és térítésmentesen az állam tulajdonába és az Alap kezelésébe kerüljenek.

Az Mttv. 100. § (2) bekezdésének első mondata az állami vagyon védelmét szolgálja, míg a második mondat azt teszi egyértelművé, hogy az elidegenítési és terhelési tilalom ellenére, a közszolgálati médiavagyon (Mttv. 203. § 33. pontja) egyes elemein fennálló szerzői, illetve felhasználási jogok hasznosítása az Alap számára megengedett.

100. §

(3) Az Alap gondoskodik a közszolgálati médiavagyon, valamint a közszolgálati médiaszolgáltatók és az Alap tulajdonába került, a közszolgálati médiavagyon körébe nem tartozó, a szerzői jogi törvény hatálya alá tartozó műveket és más teljesítményeket tartalmazó fizikai hordozók (a továbbiakban együtt: Archívum)

tárolásáról, megőrzéséről és felhasználásáról. Az Archívum országos gyűjtőkörű közgyűjteménynek minősül.

A (3) bekezdésben kerül meghatározásra az Archívum fogalma, amely egyfelől a közszolgálati médiavagyont, másfelől a közszolgálati médiavagyomba nem tartozó műveket és más teljesítményeket foglalja magába. Erre az elhatárolásra azért volt szükség, mert az Archívumban lehetnek olyan művek, amelyeknek más a jogtulajdonosa, ezért kétséges vagy harmadik személy által vitatható lehet az Alap jogszerzése. Ezeket a műveket nem lehet a közszolgálati médiavagyomba sorolni, ugyanakkor fizikailag kétségtelenül részei az Archívumnak.

A közgyűjteményi státusznak nincs közvetlen kihatása az Archívum működésére, ugyanakkor ezzel összefüggésben felmerülhet egyes szerzői jogi szabad felhasználási esetkörök [pl. Sztj. 38. § (5) bek.], valamint az állami támogatás és egyes pályázati források lehetősége.

100. §

(4) Az archiválás és az Archívum megőrzésének, kezelésének, felhasználásának részletes szabályait az Alap elnöke a Médiatanács egyetértésével, szabályzatban állapítja meg.

Az archiválási szabályzatot a Médiatanács 892/2011. (VII. 6.) határozata jóváhagyta, amely így 2011. július 6-án hatályba lépett.

100. §

(5) Az Alap az Archívumban található műveket a szerzői jogról szóló törvényben foglaltak, valamint a szerzői jogi és szomszédos jogi jogosultakkal kötött megállapodás szerint használhatja fel.

(6) Az Alap a közszolgálati médiaszolgáltatókkal a közszolgálati médiavagyon felhasználására vonatkozóan vagyonekezelési megállapodást köt. E megállapodás alapján a közszolgálati médiaszolgáltatók a közszolgálati médiavagyon általuk kezelt elemeire vonatkozóan ingyenes felhasználási jogot szereznek, amely magában foglalja a közszolgálati médiaszolgáltatásban való nyilvánosságához közvetítés jogát is.

Az (5) bekezdés kifejezett kikötést tartalmaz az Alapra, illetve a közszolgálati médiaszolgáltatókra nézve az Sztj. betartására és a közös jogkezelő szervezetekkel történő megállapodásra, ami garanciát jelent arra, hogy az Archívumban található művek és más teljesítmények felhasználása jogszerűen történjen.

A (6) bekezdésben említett vagyonekezelési megállapodás megkötésének célja az, hogy a közszolgálati médiaszolgáltatók a közszolgálati médiavagyon általuk kezelt elemeire ingyenes felhasználási jogot szerezzenek az Alaptól, beleértve a közszolgálati médiaszolgáltatók számára a legfontosabbat, vagyis a közszolgálati médiaszolgáltatásban való nyilvánosságához közvetítést.

100. §

(7) Az Archívumban található, a közszolgálati médiavagyomba nem tartozó szerzői műveket és más szellemi alkotásokat a közszolgálati médiaszolgáltatók a szerzői jogról szóló törvény, valamint a szerzői jogi és szomszédos jogi jogosul-

takkal kötött megállapodás keretei között használhatják fel. Az Alap a közszolgálati médiaszolgáltatók számára külön engedély- és díjfizetési kötelezettség nélkül jogosult nyilvánossághoz közvetítés céljára átadni a közszolgálati médiavagyona tartozó műveket, valamint azon szerzői alkotásokat és egyéb szellemi alkotásokat, amelyek nem tartoznak a közszolgálati médiavagyona, de amelyekre nézve az Alap felhasználási joggal rendelkezik.

Az Archívumban lehetnek olyan művek, amelyeknek nem az Alap, hanem más a jogtulajdonosa, viszont ezekre valamely közszolgálati médiaszolgáltató valamilyen felhasználási jogot szerzett korábban. Olyan felhasználási szerződéseket is megörökölt az Alap, amelyek pl. kizárják a harmadik személy számára történő felhasználás engedélyezését. Ez a továbbadási tilalom ugyanakkor lehetetlenné tette volna a jogok sugárzásra történő (akár ingyenes, akár visszerthes) átadását a közszolgálati médiaszolgáltatóknak. A helyzet azért sajátos, mert a jogátruházókat semmilyen hátrány nem éri azáltal, hogy valamely közszolgálati médiaszolgáltató nyilvánosságához közvetíti azt a művet, amit ő maga vásárolt vagy szerzett meg, miközben a törvényi jogátruházással az Alap vált minden jog (így a felhasználási jogok) gazdájává. A (7) bekezdés ezt a helyzetet küszöböli ki annak kimondásával, hogy az Alap engedély- és díjfizetés nélkül jogosult átadni a közszolgálati médiaszolgáltatóknak az Archívumban található műveket. Ez az engedély- és díjmentesség nyilvánvalóan csak azon jogosultak felé releváns, akiktől a közszolgálati Zrt.-k a jogokat megszerezték, nem pedig a közös jogkezelő szervezetek felé fennálló sugárzási és ismétlési kisjogos díjfizetés tekintetében.

100. §

(8) Ha az Archívumban található valamely szerzői műről nem dönthető el, hogy a közszolgálati médiavagyona tartozik-e, a közszolgálati médiaszolgáltatásban történő bemutatása esetén a bemutatást követően fellépő szerzői vagy szomszédos jogi jogosult a további felhasználást megtilthatja. A már megtörtént felhasználás után a fellépő jogosultat a médiaszolgáltató részéről megfelelő díjazás illeti meg. Vita esetén a díj összegét a bíróság állapítja meg.

(9) A közszolgálati médiavagyona tartozó művek esetleges – az Alapon kívüli – szerzői jogi jogosultjait is megfelelő díjazás illeti meg. Vita esetén a díj összegét a bíróság állapítja meg.

A (8) bekezdést akkor kell alkalmazni, ha a közszolgálati médiavagyona tartozó műről utóbb kiderül, hogy annak az Alap mellett más jogosultja is van. Gyakorlatban az sem kizárt, hogy utóbb az derül ki, a felhasznált műsort egyáltalán nem használhatta volna fel a közszolgálati médiaszolgáltató, mert pl. csak négyszeri sugárzásra kapott engedélyt és ezt a lehetőséget a médiaszolgáltató már kimerítette. Ebben az esetben (ha tehát mégis megtörtént a felhasználás) az utóbb fellépő jogosultak az Szjt. XIII. Fejezete szerinti jogérvényesítési eszközökkel is élhetnek. Mindez nem érinti az Mttv. 100. § (5) bekezdése szerinti, a közös jogkezelő szervezetekkel kötött megállapodások alapján fennálló felhasználási jogokat és díjfizetési kötelezettségeket.

A közszolgálati médiaszolgáltatásban történő bemutatást követően utólag fellépő, az Alapon kívüli szerzői vagy szomszédos jogi jogosult a további felhasználást megtilthatja. Ehhez bizonyítania vagy legalább valószínűsítania kell, hogy az ő engedélye is szükséges a mű nyilvánosságához közvetítéséhez. Ha a vita egyértelműen nem tisztázható a felek között – akár a jogosultság, akár a díjazás kérdésében –, a bíróság hoz döntést.

100. §

(10) Eltérő megállapodás vagy a (6) bekezdésben foglalt vagyonezelési szerződés eltérő rendelkezése hiányában a közszolgálati médiaszolgáltatóknak a közszolgálati médiavagyon általuk kezelt elemeire vonatkozó felhasználási jogszerzésre, valamint a közszolgálati médiavagyon egyes elemeinek közszolgálati médiaszolgáltatók közötti ingyenes átadására a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény 30. §-ának (3) bekezdésében foglaltakat nem kell alkalmazni.

A (10) bekezdés értelmében – nem általánosságban, hanem csupán a közszolgálati médiavagyon közszolgálati médiaszolgáltatás körében történő felhasználása során és eltérő rendelkezés hiányában – nem kell alkalmazni azt az Sztj.-beli szabályt, amely szerint a szerzőt megfelelő díjazás illeti meg, ha a munkáltató a felhasználásra másnak engedélyt ad vagy a művel kapcsolatos vagyoni jogokat másra átruházza. E rendelkezés célja az volt, hogy a közszolgálati médiaszolgáltatás keretében szolgálati műként létrehozott műsorokat és egyéb teljesítményeket továbbra is engedély- és díjmentesen lehessen felhasználni a közszolgálati médiaszolgáltatás körében. Másként fogalmazva: ne keletkeztesen engedélyezési jogot és díjfizetési kötelezettséget az az új helyzet, hogy a tulajdonossá vált Alap engedélyezi ingyenesen a közszolgálati médiaszolgáltató Zrt.-k számára a nyilvánosságához közvetítést. Mindebből az is következik, hogy a (10) bekezdés nem zárja ki a jogosultak elidegeníthetetlen díjigényeit azon felhasználások után, amelyek nem ingyenes átadásra vonatkoznak. A szerzők magáncélú másolási, egyidejű vezetékes továbbközvetítési, valamint a bérbe-, illetve a haszonkölcsönbe adási jogdíjából való részesedése kapcsán tehát fel sem merülhet az Mttv. 100. § (10) bekezdésének alkalmazása, még akkor sem, ha azok műveiket munkaviszonyból folyó köteletség teljesítéseként alkották vagy alkotják meg.

A nemzeti hírügynökség különleges feladatai**101. §**

(1) A Magyar Távirati Iroda Zártkörűen Működő Nonprofit Részvénytársaság, mint nemzeti hírügynökség a 83. §-ban meghatározott célok elérésének feladatán túl az alábbi közszolgálati feladatokat látja el:

a) a közérdeklődésre számot tartó hazai és külföldi eseményekről híreket, tudósításokat, fényképeket, adathordozókat, háttéranyagokat, grafikákat, dokumentációs adatokat szolgáltat,

b) biztosítja a hozzáférhetőséget minden olyan hírhez és tudósításhoz, amelynek ismerete szükséges a nyilvánosság számára a közösségi és az egyéni jogok és érdekek megfelelő érvényesítéséhez,

c) közreműködik az állami szervek, más szervezetek és természetes személyek közérdeklő közleményeinek a nyomtatott és az elektronikus sajtóhoz történő továbbításában,

d) rendszeres és tényszerű tájékoztatást nyújt az Országgyűlésben képvisellel rendelkező pártok, más pártok, jelentős civil szervezetek tevékenységéről, és a Kormány, a közigazgatási szervek, önkormányzatok, bíróságok, ügyészségek tevékenységéről, az ezzel összefüggő hivatalos közleményeket nyilvánosságra hozza,

e) rendszeres és tényszerű tájékoztatást nyújt külföldre a legfontosabb magyarországi eseményekről és az ország életének főbb folyamatairól,

f) rendszeresen és tényszerűen tájékoztat a Magyar Köztársaság határain kívül élő magyarság életéről, illetve számára hírszolgálatot nyújt,

g) rendszeres és tényszerű tájékoztatást nyújt a hazai nemzeti és etnikai kisebbségek életéről,

h) választási időszakban külön törvényben meghatározottak szerint gondoskodik a tájékoztatásról,

i) rendkívüli állapot, illetve szükségállapot idején külön törvényben meghatározott feladatokat végez,

j) gondoskodik a tevékenysége során birtokába került kulturális értékek és történelmi jelentőségű eredeti dokumentumok tartós megőrzéséről és védelméről,

k) részt vesz a nemzetközi hírügynökségi szervezetek munkájában.

(2) A nemzeti hírügynökség közszolgálati feladatainak ellátása érdekében

a) az ország minden megyéjére és a fővárosra kiterjedő,

b) a Kárpát-medence magyarlakta területeire kiterjedő,

c) az ország nemzetközi kapcsolatrendszerének és érdekeinek megfelelő külföldi tudósítói hálózatot működtet.

(3) Rendkívüli állapot, szükségállapot, veszélyhelyzet, külső fegyveres csoportoknak Magyarország területére történő váratlan betörése, továbbá az ország területének a Magyar Honvédség légvédelmi és repülő készülségi erőivel való oltalmazása esetén az Országgyűlés, a Honvédelmi Tanács, a köztársasági elnök és a Kormány, illetőleg törvényben meghatározott személyek és szervek – a helyzetnek megfelelő szükséges mértékben – a 32. § (6) bekezdés szerint kötelezhetik a nemzeti hírügynökséget a tájékoztatásra.

(4) A nemzeti hírügynökség a többi közszolgálati médiaszolgáltató számára kizárólagos joggal hírműsorokat gyárt, továbbá működteti a közszolgálati médiaszolgáltatók egységes hírportálját, a közszolgálati médiaszolgáltatók más internetes sajtótermékeit, továbbá az internetről elérhető, lekérhető médiaszolgáltatásait.

Az Alkotmány 61. § (1) és (2) bekezdése szerint a Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van a közérdekű adatok megismeréséhez, valamint terjesztéséhez, illetve a demokratikus közvélemény kialakítása érdekében mindenkinek joga van a megfelelő tájékoztatáshoz a közügyek tekintetében. A (4) bekezdés értelmében a „közszolgálati médiaszolgáltatást az Országgyűlés által választott tagokkal működő autonóm közigazgatási hatóság és független tulajdonosi testület felügyeli, céljainak megvalósulása felett pedig az állampolgárok egyes, törvényben meghatározott közösségei őrködnek.” Az Alaptörvény IX. cikke szerint hazánk biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit, azzal, hogy a sajtószabadságra, valamint a hírközlési piac felügyeletét ellátó szervezetre vonatkozó részletes szabályokat sarkalatos törvény határozza meg.

Ahogy az az AB a 61/1995. (X. 6.) AB határozatában kifejtette, az Alkotmány és az Alaptörvény rendelkezései egyértelművé teszik, hogy a „közszolgálati hírügynökség kapcsán – éppen a polgárok tájékozódáshoz való jogának érvényesítése érdekében – a törvényhozó köteles olyan törvényt alkotni, amely anyagi, eljárási, valamint szervezeti rendelkezésekkel biztosítja a teljes körű, kiegyensúlyozott arányú és valóságú tájékoztatást” (ez az AB határozat nyilvánította alkotmányellenesnek az 1037/1986. (VI. 26.) MT határozatot, amely a közszolgálati hírügynökség felügyeletét illetve vezetőjének kinevezését egyszerűen a kormány hatáskörébe utalta). Bár az Alkotmány kifejezetten nevesíti a közszolgálati hírügynökség létrehozásának kötelezettségét, ennek az előírásnak a jogalkotó – ahogyan azt a 47/1997. (X. 3.) AB határozat is megállapította – csak a nemzeti hírügynökségről szóló 1996. évi

CXXVII. törvény, valamint az MTI-t létrehozó 70/1997. (VII. 15.) OGY határozat megalkotásával tett eleget. A közszolgálati médiaszolgáltatók és a közszolgálati hírgyűnökség szabályozási egységét végül az Mttv. teremtetten meg.

Több AB határozat is hangsúlyozta, hogy az Alkotmány rendelkezéseiből az egyéni véleménynyilvánítási szabadság jogának érvényesülése mellett a demokratikus közvélemény kialakulása és fenntartása feltételeinek biztosítására vonatkozó állami kötelezettség is következik (vö. a 30/1992. (V. 26.) AB határozattal, a 37/1992. (VI. 19.) AB határozattal, valamint a 738/B/1997. AB határozattal). Ennek érdekében a 80/2010. (IX. 15.) OGY határozat úgy rendelkezett, hogy a Magyar Rádió, a Magyar Televízió, a Duna Televízió és a Magyar Távirati Iroda zártkörűen működő egyszemélyes részvénytársaságok nonprofit részvénytársaságokká alakulnak [vö. az Mttv. 98. § (1)–(2) bekezdésével], valamint a Közszolgálati Közalapítvány lett a Magyar Televízió Közalapítvány, a Magyar Rádió Közalapítvány és a Hungária Televízió Közalapítvány, illetve a Magyar Távirati Iroda Tulajdonosi Tanácsadó Testületének jogutódja. Az MTI (csakúgy, mint a többi közszolgálati részvénytársaság) vagyonának egy meghatározott része a 109/2010. (X. 28.) OGY határozat alapján a Műsorszolgáltatás Támogató és Vagyonkezelő Alap (2011. január 1-jétől: Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap) részére került átadásra, annak hatékonyabb kezelése és hasznosítása, továbbá a vagyonnal történő ésszerű gazdálkodás érdekében, a közszolgálati műsor- és hírszolgáltatás függetlenségének biztosítása és védelme, illetve színvonalának emelésének szándékával.

Az Mttv. 98. § (1) bekezdése szerint „a közszolgálati médiaszolgáltatók feladata a közszolgálati médiaszolgáltatás 83. §-ban meghatározott céljainak megvalósítása. E feladatuknak a közszolgálati médiaszolgáltatók együttesen, tevékenységüket lehetőség szerint – autonómiájuk megőrzése mellett – összehangolva tesznek eleget.” A Magyar Távirati Iroda Zártkörűen Működő Nonprofit Részvénytársaság ugyancsak a 83. §-ban meghatározott közszolgálati feladatok ellátásából veszi ki a részét, de az Mttv. 101. §-ában különleges közszolgálati feladatokat is meghatározott számára a jogalkotó.

A MTI célja és feladata a gyors, hiteles és megbízható hírszolgáltatás. Ennek érdekében Magyarország minden megyéjében és tizenhárom országban (a szomszédos országok mellett pl. Kínában, Oroszországban, Olaszországban, Németországban) vannak tudósítói, akik elsősorban a magyar vonatkozású események nyomon követésével tesznek eleget a tájékoztatás kötelezettségének. Az interneten elérhető nyitott szöveges archívum mellett a saját forrású hírek 2011-től mindenki számára ingyenesen elérhetővé váltak. A közmédia hírelátását az MTI Hírcentrum látja el, de a klasszikus hírgyűnökségi anyagok szolgáltatása mellett például már az MTV és a Duna TV Híradója, valamint a Magyar Rádió Krónikája is az MTI irányításával készül, valamint a közszolgálati médiaszolgáltatók egységes hírportálját, a közszolgálati médiaszolgáltatók más internetes sajtótermékeit, továbbá az internetről elérhető, lekérhető médiaszolgáltatásait is működteti. Ez a fejlődés összhangban van a Bizottság azon véleményével, mely szerint a közszolgálati médiaszolgáltatóknak „lehetőséget kell nyújtani arra, hogy technológiásan alapon kihasználják a szolgáltatási platformok digitalizálódása és diverzifikációja nyújtotta lehetőségeket a társadalom javára. (A Bizottság közleménye az állami támogatás szabályainak a közszolgálati műsorszolgáltatásra történő alkalmazásáról, 2009/C 257/01.)

Az MTI nem csak az egyes hatalmi ágakban tevékenykedők munkájának, az állami szervek működésének nyomon követhetőségét, átláthatóságát mozdítja elő, de az egész ország számára hírszolgáltatást nyújt, általánosan, de speciális – pl. választási – időszakokban is. Rendkívüli helyzetekben (vö. az Mttv. 15. §-ával) az MTI köteles közzétenni a hivatásos katasztrófavédelmi szerv közérdekű közleményét, amennyiben az az emberi életet vagy vagyonbiztonságot veszélyeztető vagy károsító események várható bekövetkezéséről, a már bekövetkezett ilyen események következményeinek enyhítéséről, elvégzendő feladatokról

tájékoztató [Mttv. 32. § (6) bek.]. A nemzeti hírugynökség a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről szóló 2011. évi CXIII. törvény 18. § (2) bekezdésének rendelkezése szerint is részt vesz a honvédelmi felkészülés egyes feladatainak ellátásában.

A közszolgálati médiaszolgáltatók vezérigazgatóinak választása

102. §

(1) A közszolgálati médiaszolgáltatók ügyvezetését a vezérigazgató látja el, igazgatóság nem működik. A vezérigazgató – e törvény keretei között – gyakorolja mindazon hatásköröket, amelyeket a gazdasági társaságokról szóló törvény a részvénytársaság igazgatóságának hatáskörébe utal. A vezérigazgatóval munkaszerződést kell kötni, díjazását az általa vezetett közszolgálati médiaszolgáltató terhére meghatározott havi összegben kell megállapítani.

(2) A közszolgálati médiaszolgáltatók vezérigazgatói feletti munkáltatói jogkört – beleértve a vezérigazgatók kinevezését és munkaviszonyuk megszüntetését – a Kuratórium gyakorolja. A vezérigazgatók jelölése és kinevezése a következő lépések szerinti sorrendben történik:

a) a Médiatanács elnöke valamennyi közszolgálati médiaszolgáltató esetében két vezérigazgató-jelöltre tesz javaslatot a Médiatanácsnak,

b) ha a Médiatanács elfogadja a jelölteket, azokat a Kuratórium elé terjeszti, hogy válasszon egyet a jelöltek közül,

c) ha a Médiatanács nem fogadja el a Médiatanács elnöke által javasolt valamely jelöltet, akkor a Médiatanács elnöke új jelöltre tesz javaslatot; a Médiatanács csak akkor tehet javaslatot a Kuratóriumnak, ha maga két jelöltet elfogadott,

d) a Médiatanács javaslatot tehet a vezérigazgató munkaszerződésének egyes tartalmi elemeire is,

e) az első szavazási körben a Kuratórium összes tagjának – ideértve az elnököt is – kétharmados többségével dönt a vezérigazgató kinevezéséről,

f) ha a két jelöltre a Médiatanács jelölésétől számított harminc napon belül nem tud kétharmados többséggel választani a Kuratórium, akkor új jelölési eljárást kell lefolytatni,

g) az új jelölés során közszolgálati médiaszolgáltatóként két új jelöltre kell javaslatot tenni,

h) az új jelölést követő szavazás során a Kuratórium összes tagjának – ideértve az elnököt is – egyszerű többségével dönt a vezérigazgató kinevezéséről.

(3) A Kuratórium a vezérigazgató kinevezéséről és munkaszerződése – a Médiatanács javaslatának figyelembevételével megalkotott – tartalmáról szavazással dönt. A vezérigazgató munkaszerződése határozatlan időtartamra köthető meg. Amennyiben a megválasztott vezérigazgató nem fogadja el a munkaszerződés-tervezet Kuratórium által meghatározott feltételeit, a módosított feltételeket tartalmazó munkaszerződésről a Kuratórium újra szavaz. Amennyiben a munkaszerződés feltételeiben nincsen megegyezés, úgy új vezérigazgatót kell választani.

(4) A vezérigazgató munkaviszonya a következő esetekben szűnik meg

a) felmentéssel,

b) a munkaszerződésben szabályozott felmondással,

c) halállal,

d) a 97. § (10)–(12) bekezdésben foglalt esetben, ha a Kuratórium a Közzolgálati Testület előterjesztésére a megszüntetés mellett dönt.

(5) Felmentéssel szűnik meg a vezérigazgató munkaviszonya

a) ha cselekvőképességét érintő gondnokság alá helyezték,

b) ha a vele szemben lefolytatott büntetőeljárás eredményeként a bűnösségét a bíróság – szabadságvesztés kiszabást tartalmazó – jogerős ítélete állapította meg,

c) ha három hónapig rajta kívülálló okból nem tud eleget tenni kötelezettségeinek,

d) ha az összeférhetlenségre vonatkozó szabályokat megsérti, és az összeférhetlenséget annak keletkezésétől számított harminc napon belül nem szünteti meg,

e) ha bíróság foglalkozásától, vagy a közügyektől eltiltotta.

(6) Felmentés esetén a munkaviszony megszűnését a Kuratórium állapítja meg.

(7) A vezérigazgató jogosult két vezérigazgató-helyettes kinevezésére. A vezérigazgató-helyettesek munkaszerződésének feltételeit a Kuratórium hagyja jóvá.

Az Mttv. 98. § (2) bekezdése szerint a közzolgálati médiaszolgáltatókra a gazdasági társaságokról szóló törvény részvénytársaságokra vonatkozó szabályait kell megfelelően alkalmazni (ideértve a gazdasági társaságok közös szabályait is), azzal, hogy az Mttv. a sajátos szerepre és feladatokra tekintettel bizonyos körben eltérő rendelkezéseket állapít meg. Az egyik ilyen eltérés, mely szerint a közzolgálati médiaszolgáltatók ügyvezetését mindig vezérigazgató (és nem igazgatóság) látja el, akivel kapcsolatban bár a munkáltatói jogokat a Kuratórium gyakorolja, jelölése és kinevezése a törvénybe foglalt módon, a függetlenséget garantáló eljárás alapján történik. Szintén a függetlenség egyik garanciája, hogy munkaviszonya megszüntetésének lehetőségeit is a törvény rögzíti (meghatározva a felmentés egyes lehetséges eseteit is).

Több AB határozat is foglalkozott már a közzolgálati médiaszolgáltatók szervezetrendszerével. Kialakítása során az egyik legfontosabb szempont, hogy képes legyen biztosítani a független, elfogulatlan és sokszínű tájékoztatást, a különböző vélemények teljes körű bemutatását, kiegyensúlyozott és valóságghú kifejezésre juttatásukat [37/1992. (VI. 10.) AB határozat]. Az Mttv. által kialakított új szervezeti rend elkülönített szervekre telepítette a napi management során adódó, és a közzolgálati megbízatás teljesítésének ellenőrzéséből következő feladatokat és felelősségeket. A vezérigazgató pontos feladatait az Mttv. 105. §-a rögzíti, míg ellenőrzési feladatokat több szerv és személy, így a felügyelőbizottság, a könyvvizsgáló, a Közzolgálati Testület, a Kuratórium, valamint az Állami Számvevőszék is ellát.

103. §

(1) A közzolgálati médiaszolgáltató vezérigazgatójává az a büntetlen előéletű, felsőfokú végzettségű magyar állampolgár nevezhető ki, aki legalább öt év szakmai gyakorlattal rendelkezik.

(2) Szakmai gyakorlatnak tekintendő a műsorkészítési, műsorszolgáltatói, tájékoztatási, továbbá az ezzel összefüggő műszaki, jogi, vezetői, igazgatási, gazdasági, kulturális, tudományos és közvéleménykutatói tevékenység.

(3) Nem nevezhető ki a közzolgálati médiaszolgáltató vezérigazgatójává, aki a választást megelőző két évben köztársasági elnök, miniszterelnök, a Kormány tagja, államtitkár, közigazgatási államtitkár, helyettes államtitkár, országgyűlési képviselő, főpolgármester, főpolgármester-helyettes, polgármester, alpolgármester, politikai párt országos vagy területi szervezetének tisztségviselője volt.

(4) A közszolgálati médiaszolgáltató vezérigazgatója büntetlen előélete igazolásának rendjére és az alkalmazandó jogkövetkezményekre a Munka törvénykönyvében meghatározottakat kell alkalmazni.

Vezérigazgatóvá csak törvényben rögzített, szakmai és erkölcsi követelményeknek, valamint a függetlenséget garantáló néhány alapvető szabálynak is megfelelő személy választható.

A meglehetősen szerteágazó szakterületeken végezhető, meghatározott idejű tevékenységgel megszerzhető szakmai gyakorlat előírása összhangban van a vezérigazgatóra az Mttv. 105. §-ában ruházott feladatkörökkel, hiszen a szervezet – szakmai hozzáértést igénylő – irányítását látja el. Ugyanakkor a meghatározott feltételek nem jelentenek indokolatlan korlátozást, hiszen bármilyen felsőfokú végzettség, és mellette bármilyen műsorkészítési, műorszolgáltatási, tájékoztatási, továbbá az ezzel összefüggő műszaki, jogi, vezetői, igazgatási, gazdasági, kulturális, tudományos és közvéleménykutató tevékenység megfelel ezen kritérium teljesítéséhez.

A szakmai tapasztalat előírásán túl a törvény két különböző kizáró okot határoz meg, amelyek fennállása esetén az érintett személy nem lehet vezérigazgató. Mindkettő abszolút kizáró ok, tehát közens törvényi tilalmak, amelyek alól felmentés nem adható. Az egyik csoportba személyi, pontosabban tisztségbeli tilalmak tartoznak (pl. nem lehet kormány tagja, polgármester stb.), mely tilalmak a függetlenség biztosítása érdekében is szükségesek. A másik abszolút kizáró ok a büntetett előélet, amely tilalom a Gt. 23. § (1) bekezdése alapján valamennyi gazdasági társaság vezető tisztségviselőivel szemben fennáll, így a vezérigazgatóra is vonatkozik. Ennek megfelelően nem lehet közszolgálati médiaszolgáltató vezérigazgatója, akit bűncselekmény elkövetése miatt jogerősen szabadságvesztés-büntetésre ítélték, amíg a büntetett előlethez fűződő hátrányos jogkövetkezmények alól nem mentesült. A szabály nem tesz különbséget végrehajtható vagy felfüggesztett szabadságvesztés között, és az is mindegy, hogy a szabadságvesztés-büntetést milyen bűncselekmény elkövetése miatt szabták ki.

A közszolgálati médiaszolgáltatók vezetőire vonatkozó összeférhetlenségi szabályok

104. §

(1) A közszolgálati médiaszolgáltató vezérigazgatójára és vezető állású munkavállalójára munkaviszonyának ideje alatt a Hatóság Elnökére, elnökhelyettesére, főigazgatójára, főigazgató-helyettesére vonatkozó, a 118. § (1) bekezdés a)–c) és f) pontban foglalt összeférhetlenségi szabályokat, illetve a 118. § (3) bekezdésben foglalt kizáró okokat kell megfelelően alkalmazni.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt összeférhetlenségi szabályokon kívül a közszolgálati médiaszolgáltató vezérigazgatója, vezető állású munkavállalója, illetve ezek közeli hozzátartozója nem lehet olyan gazdasági társaságban tulajdoni részesedéssel rendelkező tag, illetve olyan gazdasági társaság vezető tisztségviselője vagy felügyelőbizottsági tagja, amely a vezérigazgató vezetése alatt álló, illetve a vezető állású munkavállalót foglalkoztató közszolgálati médiaszolgáltatóval üzleti kapcsolatban áll. Amennyiben a közszolgálati médiaszolgáltató vezérigazgatójának vagy vezető állású munkavállalójának közeli hozzátartozója sérti meg ezen előírást, úgy azt a vezérigazgató, illetve a vezető állású munkavállaló tekintetében felmerült összeférhetlenségi oknak kell tekinteni, és a megfelelő jogkövetkezményeket kell alkalmazni.

(3) A közszolgálati médiaszolgáltató vezérigazgatója és vezető állású munkavállalója munkaviszonyának ideje alatt tudományos, oktatói, irodalmi, művészeti és más szerzői jogvédelem alá eső tevékenység kivételével egyéb kereső foglalkozást nem folytathat, az irányítása alatt álló közszolgálati médiaszolgáltatótól e jogcímenen sem jogosult díjra.

(4) A közszolgálati médiaszolgáltató vezérigazgatója – munkaszerződésének megkötése előtt – írásbeli nyilatkozatot tesz arról, hogy vele szemben összeférhetlenségi ok nem áll fenn.

(5) A közszolgálati médiaszolgáltató vezérigazgatója és vezető állású munkavállalója a közszolgálati médiaszolgáltató nevében nem köthet olyan szerződést, amelyben másik félként maga, közeli hozzátartozója, illetve olyan gazdasági társaság szerepel, amelyben maga vagy közeli hozzátartozója közvetett vagy közvetlen tulajdoni részesedéssel, más vagyoni értékű joggal, illetve személyes érdekkel rendelkezik. Az e korlátozásban érintettek érdekeltiségi körébe tartozó szerződést a közszolgálati médiaszolgáltató más munkavállalója sem kötheti meg.

Az összeférhetlenségi okok szigorúan meghatározott listája indokolt korlátozást tartalmaz a vezérigazgatóra és a vezető állású munkavállalókra, annak érdekében, hogy valóban átláthatóan, tisztán és kielégítően működhessenek a független közszolgálati médiaszolgáltatók. Az Mttv. 103. §-a által a vezérigazgatóra meghatározott kizáró okok hiányának vizsgálatán túl a vezetői tisztség betölthetőségéhez a rátermettségen és a fennálló bizalmon kívül az is szükséges, hogy a törvényben meghatározott összeférhetlenségi okok egyike se álljon fenn, azaz egyéb tevékenysége, megbízása ne legyen összeférhetetlen tisztségével (amelyről a vezérigazgatónak munkaszerződése megkötése előtt írásban is nyilatkoznia kell).

Az egyes, az Mttv. 118. § (1) bekezdésének *a)–c)* és *f)* pontjaiban, valamint (3) bekezdésében előírt személyi, tisztségbeli tilalmak mellett a jogalkotó a tisztességtelen üzleti kapcsolatokat elkerülését is előírja. Ennek érdekében a törvény tiltja, hogy a vezetők, valamint azoknak az Mttv. 203. § 26. pontjában meghatározott közeli hozzátartozói olyan gazdasági társaságban tulajdoni részesedéssel rendelkező tagok, illetve olyan gazdasági társaság vezető tisztségviselői vagy felügyelőbizottsági tagjai legyenek, amellyel az adott közszolgálati médiaszolgáltatónak üzleti kapcsolata van. Ilyen személlyel a vezetők szerződést sem köthetnek a közszolgálati médiaszolgáltató nevében. E szabályok megkerülhetlenségének biztosítása érdekében ilyen szerződést a médiaszolgáltató más munkavállalója sem köthet, valamint az Mttv. e rendelkezések során nem csak a közvetlen, de az Mttv. 203. § 29. pontjában meghatározott közvetett tulajdont is figyelembe veszi.

105. §

(1) A vezérigazgató e törvény, más jogszabályok, a Közalapítvány és a közszolgálati médiaszolgáltató alapító okirata és a Kuratórium határozatainak keretei között irányítja a közszolgálati médiaszolgáltatót.

Ennek keretében:

- a)* dönt a műsorrendről,
- b)* megállapítja a szervezeti és működési szabályzatot,
- c)* gondoskodik a Közszolgálati Kódex végrehajtásáról,
- d)* meghatározza, és a Kuratóriumnak jóváhagyásra bemutatja az éves gazdálkodási tervet, valamint gondoskodik végrehajtásáról,

e) elkészíti a mérleg- és eredménykimutatást, és jóváhagyásra előterjeszti a kuratóriumnak,

f) a 90. § (1) bekezdés *p)–q)* pontnak megfelelően előterjeszti a szerződés engedélyezésére vonatkozó, illetve az előzetes jóváhagyást igénylő javaslatokat,

g) gyakorolja a közszolgálati médiaszolgáltató alkalmazottai felett a munkáltatói jogokat, beleértve a vezérigazgató-helyettesek alkalmazását,

h) gondoskodik mindazon további előterjesztések előkészítéséről, amelyeket e törvény és a Közalapítvány alapító okirata vagy a Kuratórium határozata előír,

i) az Alappal együttműködve gondoskodik a közszolgálati médiaszolgáltató tevékenységében közreműködők rendszeres médiaszakmai továbbképzéséről,

j) részt vesz a Közszolgálati Költségvetési Tanácsban,

k) az e törvényben foglalt eltérésekkel gyakorolja mindazokat a jogokat, amelyeket a gazdasági társaságokról szóló törvény a részvénytársaság igazgatóságának hatáskörébe utal.

(2) A közszolgálati médiaszolgáltató vezérigazgatója a Közszolgálati Közalapítványtól – a munkaszerződésébe foglalt juttatásokon kívül – semmilyen jogcímen nem kaphat díjazást.

A vezérigazgató a szerzteágazó, törvényben rögzített irányítási feladatait a Közalapítvány és a közszolgálati médiaszolgáltató alapító okiratának, valamint a Kuratórium határozatainak keretei között köteles ellátni (a függetlenség újabb garanciája viszont, hogy a tevékenysége fejében a Közalapítványtól sem kaphat további díjazást). A feladatok pontos meghatározása, a keretek megállapítása különösen fontos annak fényében, hogy „nincs még egy olyan szolgáltatás, amely egyazon időben a lakosság ilyen széles köréhez elér, ilyen sok információt és tartalmat ad tovább neki, és ezáltal mind az egyén, mind a közvéleményt közvetíti és befolyásolja” (a Bizottság közleménye az állami támogatás szabályainak a közszolgálati műsorszolgáltatásra történő alkalmazásáról, 2009/C 257/01). A közszolgálati médiaszolgáltatás kiemelkedő szerepét több uniós és nemzetközi dokumentum is elismerte (pl. a 2006. május 18-i 2006/515/EK tanácsi határozattal jóváhagyott, a kulturális kifejezések sokszínűségének védelméről és előmozdításáról szóló UNESCO-egyezmény, vagy a Miniszteri Bizottságnak a tagállamokhoz címzett, a médiapluralizmusról és a médiatartalom sokszínűségéről szóló CM/Rec(2007)2 számú ajánlása, amelyet a miniszterhelyettesek 2007. január 31-i 985. ülésén fogadtak el), amelyek értelmében ugyancsak kiemelkedően fontos a közszolgálati megbízatás pontos megfogalmazása és kötelező erejű jogi aktussal történő rögzítése. Az egyes közszolgálati médiaszolgáltatók vezérigazgatóját az Mttv. taxatív módon meghatározott, szakmai és gazdasági jellegű, továbbá munkáltatói feladatokkal ruházta fel annak érdekében, hogy az egyes, pontosan előírt közszolgálati célok magas színvonalon, transzparens módon teljesülhessenek.

A közszolgálati médiaszolgáltatók felügyelőbizottsága

106. §

(1) A közszolgálati médiaszolgáltatók ügyvezetését a közös Felügyelőbizottság (a továbbiakban: Bizottság) ellenőrzi. A Bizottság jogában áll a vezérigazgatóktól, a közszolgálati médiaszolgáltatók munkavállalóitól jelentést vagy felvilágosítást kérni, a közszolgálati médiaszolgáltatók könyveit, pénzforgalmi számláját, iratait és pénztárát bármikor megvizsgálni, vagy szakértővel a közszolgálati médiaszolgáltatók költségére megvizsgáltatni.

(2) A Bizottság elnökből és négy tagból áll.

(3) A Bizottság elnökét és tagjait a Közalapítvány alapító okiratában meghatározott időre és feltételekkel – a munkavállalók által választott tag kivételével – a Kuratórium választja.

(4) A Bizottság elnökének és tagjainak tiszteletdíját a Kuratórium állapítja meg.

(5) A Bizottság maga állapítja meg működésének szabályait, ügyrendjét a Kuratórium hagyja jóvá.

(6) A Bizottság köteles megvizsgálni a Kuratórium elé terjesztendő minden olyan jelentést, amely a közszolgálati médiaszolgáltatók – a Kuratórium közgyűlési hatáskörébe tartozó – vagyoni jellegű ügyeire vonatkozik.

(7) A közszolgálati médiaszolgáltatók belső ellenőrzési szervezetei a Bizottság irányítása alá tartoznak.

(8) A Bizottság szervezetére, működésére egyebekben a gazdasági társaságokról szóló törvénynek, a Közalapítvány alapító okiratának, valamint Szervezeti és Működési Szabályzatának előírásai az irányadóak.

Csakúgy, mint egyéb gazdasági társaságok esetében, a közszolgálati médiaszolgáltatók négy tagból és egy elnökből álló felügyelőbizottsága is az ügyvezetés, tehát a vezérigazgató (belső) ellenőrzését végzi. Sajátos módon az Mttv. az egyes közszolgálati médiaszolgáltatókra nem elkülönült, hanem közös bizottság felállítását rendeli. Tagjai többségét a Kuratórium választja, azonban a munkavállalók is delegálnak egy tagot. A tagok függetlenségét hivatott biztosítani, hogy tiszteletdíjukat is a Kuratórium állapítja meg.

A Bizottság valamennyi, a Kuratórium közgyűlésének hatáskörébe tartozó vagyoni jellegű ügyről készült jelentést megvizsgálja, az ellenőrzés során a vezérigazgatóktól, a közszolgálati médiaszolgáltatók munkavállalóitól jelentést vagy felvilágosítást kérhet, a közszolgálati médiaszolgáltatók könyveit, pénzforgalmi számláját, iratait és pénztárát pedig bármikor megvizsgálhatja (vagy akár azt szakértővel, a közszolgálati médiaszolgáltatók költségére megvizsgálathatja). A Bizottságra tevékenysége során nem csak a saját maga által megállapított működési szabályzat, de a Kuratórium által jóváhagyott ügyrend, a Közalapítvány alapító okiratának, valamint Szervezeti és Működési Szabályzatának előírásai, valamint a Gt. vonatkozó (főként 33–39. §-ainak) rendelkezései is irányadóak.

A közszolgálati médiaszolgáltatók könyvvizsgálója

107. §

(1) A közszolgálati médiaszolgáltatók közös könyvvizsgálóját a Kuratórium választja két évre. Megbízatásának megszüntetése is a Kuratórium hatáskörébe tartozik.

(2) A könyvvizsgáló feladatát, jogkörét a gazdasági társaságokról szóló törvény keretei között, a közszolgálati médiaszolgáltató alapító okiratában kell meghatározni.

A Kuratórium valamennyi közszolgálati médiaszolgáltatóra nézve – hasonlóan azok felügyelőbizottságához – közös könyvvizsgálót választ. A könyvvizsgáló – mint a médiaszolgáltató törvényes működésének egyik biztosítója – a Gt. vonatkozó rendelkezéseinek (főként a 41–44. §-ainak) keretein belül megállapított, az alapító okiratban rögzítettek alapján látja el feladatát. Fő szerepe annak megállapítása, hogy az éves beszámoló a vonatkozó előírásoknak megfelelően készült-e el, és ennek megfelelően valós képet ad-e a médiaszolgáltató vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről, valamint működésének eredményéről.

A közszolgálati médiaszolgáltatók finanszírozása és gazdálkodása**108. §**

(1) Az Alap a 136. § (3) bekezdésben meghatározott forrásaiból támogatja a közszolgálati médiaszolgáltatók feladatainak ellátását, támogatja és elvégzi műsorszámainak előállítását, megrendelését, megvásárlását, tájékoztatási és egyéb tevékenységét.

(2) Az (1) bekezdés alapján rendelkezésre álló összegnek a közszolgálati médiaszolgáltatók közötti elosztásáról a Közszolgálati Költségvetési Tanács (a továbbiakban: Tanács) dönt.

(3) A Tanács hét tagú, tagjai a következők:

a) a közszolgálati médiaszolgáltatók vezérigazgatói,

b) az Alap vezérigazgatója,

c) az Állami Számvevőszék elnöke által esetileg delegált két tag. E tagok tiszteletdíját az Alap vezérigazgatója állapítja meg, rájuk a 104. §-ban és a 118. §-ban foglalt összeférhetlenségi szabályok értelemszerűen vonatkoznak.

(4) A Tanács minden év szeptember 30-ig dönt az (1) bekezdésben meghatározott, a következő évben a közszolgálati médiaszolgáltatók műsorszámaira, közszolgálati feladatainak ellátására rendelkezésre álló források elosztásáról. Döntése során figyelembe veszi az e törvényben és a Kódexben meghatározott közszolgálati célokat, illetve az egyes közszolgálati médiaszolgáltatók különleges feladatait. A Tanács döntését egyszerű többséggel hozza, döntését az Alap internetes honlapján nyilvánosságra hozza. A Tanács döntését különösen indokolt esetben – kétharmados szavazattöbbséggel – utólag módosíthatja. A módosításra irányuló döntést az Alap vezérigazgatója kezdeményezheti.

(5) A Tanácsot az Alap vezérigazgatója – aki egyúttal a Tanács elnöke – hívja össze legkésőbb minden év június 30-ig. A Tanács működésének szabályait, ügyrendjét e törvény keretei között maga határozza meg.

(6) Az Alap – a közszolgálati médiaszolgáltatók képviselőjében és javára eljárva – a saját költségvetése terhére köti meg a közszolgálati médiaszolgáltatók lineáris médiaszolgáltatásainak terjesztésére vonatkozó szerződéseket. Azon műsorterjesztési szerződésekre, amelyek alapján a közszolgálati médiaszolgáltató a terjesztésre adott engedély ellenében bevételhez jut, a (8) bekezdés szabályai alkalmazandók.

(7) A közszolgálati médiaszolgáltató vezérigazgatója beszámol a Kuratóriumnak az általa irányított médiaszolgáltató tevékenységéről, ennek keretében kerül sor a mérleg- és eredménykimutatás jóváhagyására. A vezérigazgató beszámolóját a közszolgálati médiaszolgáltatók Felügyelőbizottságának véleményével együtt a Kuratórium elé kell terjeszteni.

(8) A közszolgálati médiaszolgáltató – közszolgálati céljainak elősegítése érdekében – vállalkozási tevékenységet végezhet. Nyereségét kizárólag a közszolgálati médiaszolgáltatás végzésére vagy fejlesztésére használhatja fel. A vállalkozási tevékenységének folytatásához való jogot – tekintettel az Alapnak a közszolgálati média támogatása érdekében végzett tevékenységére, ellenérték nélkül – átengedheti az Alap részére. Az Alap az ebből eredő bevételeit csak a közszolgálati médiaszolgáltatók céljainak elérésére használhatja fel.

(9) A közszolgálati médiaszolgáltatónak nem lehet részesedése más médiaszolgáltatóban, alapítványt nem hozhat létre. A közszolgálati médiaszolgáltató befo-

lyásoló részesedése alatt álló gazdálkodó szervezet közszolgálati médiaszolgáltatást indíthat, nyújthat.

(10) A közszolgálati médiaszolgáltató szerződéseiről külön nyilvántartást vezet. A nyilvántartásban naprakészen fel kell tüntetni a szerződő fél cégszerű azonosításához szükséges adatokat, valamint a szerződő felek által teljesítendő szolgáltatást és ellenszolgáltatást.

(11) A közszolgálati médiaszolgáltató és az Alap nem alanya a társasági adónak, és személyes illetékmentességet élvez.

(12) Az Alap és a közszolgálati médiaszolgáltatók egymás közötti jogviszonyaiban történő beszerzések nem tartoznak a közbeszerzésekről szóló törvény alkalmazási körébe.

(13) A 109/2010. (X. 28.) OGY határozatban rögzített irányelvek alapján a Médianács határozza meg az átadott vagyon hasznosításának, a vagyonnal történő gazdálkodásnak a részletes szabályait, ideértve, hogy az egyes vagyonelemeket, vagyontárgyakat, eszközöket – közszolgálati feladataik teljesítése céljából – milyen feltételekkel vehetik igénybe a közszolgálati médiaszolgáltatók.

(14) A közszolgálati médiaszolgáltatók gazdálkodását az Állami Számvevőszék ellenőrzi.

A Miniszterek Tanácsának az Európa Tanács tagállamaihoz intézett, „A közszolgálati médiumok feladatairól az információs társadalomban” című CM/R(2007)3 ajánlása, amelyet a miniszterhelyettesek 2007. január 31-i 985. ülésén fogadtak el, felhívja a részes államok figyelmét arra, hogy átlátható és elszámoltatható módon kezeskedjenek a közszolgálati médiáért, és hogy „tegyék lehetővé, hogy a közszolgálati média teljes mértékben és hatékonyan megfeleljen az információs társadalom kihívásainak, tiszteletben tartva az európai elektronikus médiakörnyezet kettős állami/magán struktúráját és ügyelve a piaci és versenyjogi kérdésekre”. Az Európai Parlament 2008. szeptember 25-i állásfoglalása az Európai Unión belüli médiakoncentrációról és -pluralizmusról (2007/2253 INI) ugyancsak ajánlja, hogy a tagállamok „az állami támogatásra irányadó előírásokat olyan módon dolgozzák ki és hajtják végre, hogy a közszolgálati és közösségi média el tudja látni feladatát egy dinamikus környezetben, ugyanakkor pedig biztosítsák, hogy a közszolgálati média átlátható és elszámoltatható módon lássa el a tagállamok által ráruházott feladatokat, egyben pedig elkerülhető legyen a politikai vagy gazdasági haszonszerzés céljából a közfinanszírozással való visszaélés”.

Az uniós versenyszabályoknak történő megfelelés érdekében olyan közszolgálati finanszírozás kialakítása szükséges, amely nem befolyásolja aránytalanul a versenyt a közös piacon [vö. a C-280/00. sz. Altmark Trans GmbH és Regierungspräsidium Magdeburg/Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH ügyben hozott ítélettel (EBHT [2003]. I-7747)], és amely megfelel a tagállamok és a közzállalkozások közötti pénzügyi kapcsolatok átláthatóságáról, illetve egyes vállalkozások pénzügyi átláthatóságáról szóló irányelv (a Bizottság 2006/111/EK irányelve, 2006. november 16.) átláthatóságra vonatkozó rendelkezéseinek.

A közszolgálati médiaszolgáltatók számára meghatározott feladatokkal arányos finanszírozás biztosítása a függetlenség egyik legfontosabb biztosítója. A forrásokat biztosító, afőltt rendelkezésre jogosult szerv, illetve személy megfelelő meghatározásának is komoly hatása van a függetlenségre [a 47/1994. (X. 21.) AB határozat értelmében például alkotmányellenes a közszolgálati feladatok ellátásához szükséges anyagi eszközök felett a kormánynak rendelkezési jogot biztosítani, hiszen ezzel erősen sérül a függetlenség elve]. Az Mttv. ennek megfelelően egyrészt az Alapra, másrészt a közszolgálati médiaszolgáltatók vezérigazgatóiból, az Alap vezérigazgatójából és az Állami Számvevőszék elnöke által esetileg delegált két tagból álló Közszolgálati Költségvetési Tanácsra bizza a források biztosítását, illetve elosztá-

sát. Az átláthatóság jegyében a döntés nyilvános (az Alap internetes honlapjáról elérhető), és megfelelően igazodik az adott médiaszolgáltató közszolgálati feladataihoz. Annak érdekében, hogy a közszolgálati médiaszolgáltatók anyagilag függetlenek lehessenek, és költségvetésük kiszámítható legyen, a megállapított költségvetés módosítására csak különösen indokolt esetben, a Tanács kétharmados többséggel meghozott döntése útján kerülhet sor.

Az Mttv. 105. § (1) bek. e) pontjával, valamint 106. § (6) bekezdésével összhangban az adott közszolgálati médiaszolgáltató vezérigazgatójának a felügyelőbizottság véleményével együtt elkészített éves beszámolóját a mérleg- és eredménykimutatás jóváhagyására jogosult Kuratórium elé kell terjesztenie. Ennek alkalmával a közszolgálati médiaszolgáltató vállalkozása során szerzett nyereség felhasználásának ellenőrzése is megtörténik. A gazdálkodás külső ellenőrzését az Állami Számvevőszék látja el.

Ugyancsak az átláthatóságot biztosítja az a rendelkezés, mely szerint a közszolgálati médiaszolgáltató külön nyilvántartást köteles vezetni a szerződéseiről. Bár ugyanezen okból közszolgálati médiaszolgáltató nem hozhat létre alapítványt, illetve nem szerezhethet részesedést más médiaszolgáltatóban, annak nincs akadálya, hogy egy közszolgálati médiaszolgáltató (az Mttv. 203. § 3. pontja által definiált) befolyásoló részesedése alatt álló gazdálkodó szervezet közszolgálati médiaszolgáltatást nyújtson.

A Közszolgálati Közalapítvány, a Magyar Rádió Zrt., a Magyar Televízió Zrt., a Duna Televízió Zrt. és a Magyar Távirati Iroda Zrt. vagyona meghatározott körének a Műsorszolgáltatás Támogató és Vagyonkezelő Alap részére történő átadásáról szóló 109/2010. (X. 28.) OGY határozat 2. pontja értelmében „a közszolgálati részvénytársaságok tulajdonában marad mindazon vagyon, amely a közszolgálati részvénytársaságok műsorszerkezetének, továbbá műsorainak, illetve műsorszámait tartalmának a – közszolgálati részvénytársaságok által történő, törvényben szabályozott – meghatározásához, megtervezéséhez, a műsorok elkészítéséhez és a műsor szolgáltatásához, valamint a nemzeti hírugynökségi feladatok ellátásához szükséges feltételrendszer fennállását biztosítja.” Az átadott vagyon tekintetében – az említett OGY határozat irányelvei mentén – a Médiatanács határozza meg a gazdálkodás részletes szabályait, a hatékonyság, az arányosság és az átláthatóság elveinek megfelelően.

Negyedik Rész

**A MÉDIASZOLGÁLTATÁSOK
ÉS A SAJTÓTERMÉKEK FELÜGYELETE**

A NEMZETI MÉDIA- ÉS HÍRKÖZLÉSI HATÓSÁG

A médiaigazgatás egyik legfontosabb területe a médiával kapcsolatos közigazgatási intézményrendszer, illetve annak feladat- és hatásköreire vonatkozó szabályozás. Az intézményrendszer útján valósul meg ugyanis a médiával összefüggő társadalmi, gazdasági viszonyok köréből a jogi szabályozás tárgyába vont jogi normák érvényesítése. A médiajog anyagi jogi sajátosságai egyértelműen visszatükröződnek a közigazgatási szervezeti rendszerre vonatkozó szabályozásában, azon belül a szervezeti, valamint a feladat- és hatáskört rendező normák tartalmában is. A Hatóság jogállásában tehát meghatározó szereppel bír a média alkotmányos alapvető jogokkal, nemzetközi közjoggal és közszolgáltatásokkal való összefüggéseinek rendszere, amelyek különösen indokolják a szabályozó hatóság típusú tevékenységeket, illetve a szervezeti függetlenséget.

A Hatóság feladat- és hatásköreinek rendszere is sajátos azon az alapon, hogy a médiatartalom körébe történő közigazgatási beavatkozás jogállami keretek között nagyon óvatos, garanciális elvek, jogintézmények mentén és minden részletében, törvényi szinten történő jogi szabályozást igényel. A média piaci struktúrájába való állami beavatkozást pedig a gazdasági igazgatás, valamint a gazdasági verseny szabadságának általános elvei szorítják keretek közé, de a médiapiac közigazgatási típusú hatásköri struktúrájának kialakítását alapvetően meghatározza az is, hogy a médiapiac gazdasági viszonyai teljes egészében összefüggésben állnak a médiaszolgáltatás tartalmával és a műsorterjesztés szerkezetével. A médiaigazgatás közigazgatási szervezetek által ellátott feladat- és hatásköreiben ezért a hatósági, közhatalmi, azon belül a hatósági jogalkalmazási és a hatósági felügyeleti tevékenységen túl döntő szereppel rendelkeznek – más ágazatoktól eltérően – a nem hatósági típusú közigazgatási tevékenységek, különösen a nem hatósági eljárások, jogintézmények, önszabályozási hatáskörök, támogatási, finanszírozási feladatok, a kulturális értékek megőrzéséhez kapcsolódó ösztönző feladatok, kutatási, tudományos, piaci elemző, értékelő, valamint a szakmapolitikai tevékenységek. Mindezek természetesen az Európai Unió és hazánk médiaigazgatáson belüli közigazgatási intézményrendszerére, illetve annak hatásköreire is döntő hatást gyakorolnak.

A hírközlési és a médiapiaci, gazdasági viszonyokban, illetve a digitális műszaki fejlődés alapján a hírközlési és a médiaszolgáltatások, hálózatok között is szinte teljeskörűen megvalósult a konvergencia, amelynek hatása – világszinten – elérte a szabályozás, a közigazgatási intézmény- és hatásköri rendszer szintjét is. A szabályozás, a közigazgatás mindig követi a társadalmi és gazdasági viszonyokat, mindez különösen így van az óriási ütemű fejlődést mutató hírközlés és média területén. A konvergencia azonban már olyan határozott fejlődést mutat, olyannyira szembeűnő és meghatározó jellemzője a média és a hírközlés rendszerének, hogy elengedhetlenné vált mindezt a szabályozásban is követni, illetve mindennek szabályozási konzekvenciáját is levonni.

Fontos hangsúlyozni, hogy a hírközlési igazgatás és a médiaigazgatás szervezetének, valamint közigazgatási tevékenységeinek összefonódása egyre gyakoribb, sőt tendenciának minősíthető. Alaposabb vizsgálat alapján ugyanis általánosan megállapítható, hogy a köz-

igazgatási beavatkozás, jogérvényesülés szempontjából a hírközlési igazgatás közigazgatási hatósági és nem hatósági hatásköreinek rendje igen szoros kapcsolatban áll a médiaigazgatással (sokkal szorosabb kapcsolatban, mint a gazdasági verseny igazgatásával). E szorosabb összefüggés legfontosabb szempontjai, indokai: *a)* A digitális átállás, illetve a konvergencia kapcsán a műsorterjesztés, a műsorszolgáltatás és a hírközlési hálózatok, hírközlési szolgáltatások közötti határok fokozatosan eltűnnek. *b)* A digitális fejlődéssel egyre jelentősebb a hírközlési hálózatokon történő műsorszolgáltatási, műsorterjesztési típusú digitális jelátvitel. *c)* A rádiófrekvencia tekintetében világszerte szoros és érdemi együttműködési rendszer érvényesül a média- és a hírközlési hatásköröket ellátó hatóságok között (hacsak a napjainkban általánosítható tendencia alapján a két szervezet nem került összevonásra). *d)* Az elektronikus média infrastrukturális alapjára vonatkozóan a hírközlési jog és a médiajog egyaránt telepít közigazgatási feladat- és hatásköröket. *e)* A társadalom széles körét érintő kábeltelevízió és műholdas hírközlés útján terjesztett médiaszolgáltatásra mindkét igazgatási ágazat szabályozási rendszere kiterjed.

A média- és a hírközlési igazgatás közötti szoros összefüggésből, illetve számos esetben szinte azonos tárgykört érintő párhuzamos vagy megosztott hatásköri rendszerből következően tehát általános tendenciának minősíthető a média- és a hírközlési igazgatási feladat- és hatáskörök közigazgatási szervezeti szintű összevonása, amelyben a két igazgatási struktúra ellátásáért az egységesen megszervezett közigazgatási szerv felel.

A médiára vonatkozó közigazgatási típusú hatásköri struktúra és szervezeti rendszer kialakításának meghatározó tényezője, jellemzője, hogy az elektronikus médiapiac gazdasági viszonyai teljes egészében összefüggésben állnak a műsorkészítéssel, a médiaszolgáltatás tartalmával és a műsorterjesztés szerkezetével. A műsortartalommal összefüggő médiahatósági feladatok ellátásában és a szervezeti rendszer jogállásában meghatározó szereppel bír a média alkotmányos alapvető jogokkal, nemzetközi szabályozással összefüggő sajátos struktúrája is, amelyek különösen indokolják az autonóm, alkotmányjogi elveken alapuló szervezeti függetlenséget. A médiaszolgáltatással összefüggő közigazgatási funkciókat gyakorló nemzeti hatóságok ugyanis alapvető hatással rendelkeznek a kulturális örökség, a kulturális értékek megőrzésében, médiaszolgáltatással szorosan összefüggő emberi jogok és demokratikus intézmények védelmében, fejlesztésében is. A médiahatóság jogállása, működése azon az alapon is sajátos, hogy a médiatartalom körébe történő közigazgatási beavatkozás, jogállami keretek között minden részletében alkotmányos garanciákat tesz szükségessé, továbbá a beavatkozás tartalmát a szükségesség és az arányosság határozza meg. Ezen túlmenően a médiaigazgatás szabályozásában sajátos társadalmi és gazdasági viszonyok érvényesülnek, különösen: *a)* a véleménynyilvánítás szabadsága, *b)* a közszolgálati média szektora, *c)* a tömegkommunikáció társadalmi, kulturális hatásai, politikai szerepe, meghatározó gazdasági ereje, funkciói, valamint *d)* a médiapiac, gazdaság egészében gyakorolt jelentősége, szerkezete.

A hírközléssel ellentétben tehát a média műszaki és gazdasági háttere nem teljes egészében határozza meg a médiára vonatkozó jogszabályok rendjét, ugyanis a média esetében külön kiemelt jelentőséggel bír annak tömegkommunikációs szerepe és társadalmi hatásmechanizmusa. Ehhez kapcsolódik még a rádiózás és a televíziózás frekvenciaigénye, amely korlátos erőforrásként jelentősen behatárolja a médiaszolgáltatás, a kiegyensúlyozott tájékoztatás és a véleménypluralizmus kiteljesedését. (Napjaink digitális fejlődése azonban ez utóbbi szempontot lassanként túlhaladottá teszi, hiszen a „digitális átállás” jelentősen enyhíti a frekvenciaszűkösséget.)

Általános szabályok

109. §

(1) A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (a továbbiakban: Hatóság) autonóm államigazgatási szerv, amely kizárólag a törvényeknek van alárendelve.

(2) A Hatóság a frekvenciagazdálkodás és a hírközlés területén részt vesz a Kormány – jogszabályokban meghatározott – politikájának végrehajtásában. A Hatóság számára feladatot csak törvény, vagy törvény felhatalmazása alapján kiadott jogszabály írhat elő.

(3) A Hatóság önálló hatáskörrel rendelkező szervei: a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Elnöke (a továbbiakban: Elnök), a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Média tanácsa és a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Hivatala.

(4) A Hatóság évente beszámol tevékenységéről az Országgyűlésnek.

(5) A hírközlési ágazat tekintetében a Hatóság feladata – különösen az elektronikus hírközlésről szóló törvényben meghatározott céloknak és alapelveknek megfelelően – a hírközlési piac zavartalan, eredményes működésének és fejlődésének, a hírközlési tevékenységet végzők és a felhasználók érdekei védelmének, továbbá a tisztességes, hatékony verseny kialakulásának, illetve fenntartásának elősegítése az elektronikus hírközlési ágazatban, valamint a hírközlési tevékenységet végző szervezetek és személyek jogszabályoknak megfelelő magatartásának felügyelete.

(6) A Hatóság a feladatát és a hatáskörét önállóan, a jogszabályoknak megfelelően gyakorolja.

(7) Hírközlési hatósági hatáskört a Hatóságtól elvonni nem lehet.

(8) A Kormány nem polgári célú frekvenciagazdálkodással kapcsolatos közigazgatási feladatait a Közigazgatási Frekvenciagazdálkodási Hatóság (a továbbiakban: KFGH) látja el.

(9) A KFGH a Hivatal szervezetében és a főigazgató irányítása alatt önálló hatáskörű szervezeti egységként működik.

Az Mttv. nemcsak a feladatok és hatáskörök, hanem a szervezeti rendszer szintjén is követte a média és a hírközlés digitális fejlődéssel összefüggő konvergenciáját, amely közigazgatási szervezeti szempontból a hírközlés és a média területén – ahogy a bevezetőben is említésre került – „világszintű trendnek” minősíthető (a hazai konvergencia intézményrendszere több nemzetközi példa említhető, így például hírközlési és médiaigazgatási konvergencia hatóság működik az Egyesült Királyságban, Svájcban, az Amerikai Egyesült Államokban).

A szervezeti konvergencia esetén a médiaigazgatás alapjait kijelölő véleménynyilvánítás szabadságával összefüggő alkotmányos elvek, alapvető jogok, alkotmányjogi jelentőségű jogintézmények és garanciális elvek „hatnak, illetve érvényesülnek” a hírközlési gazdasági igazgatásra és a hírközlési igazgatás szervezeti függetlenségének alkotmányjogi alapú szükségességére is. Az egységesített (hírközlés-média) szabályozó hatóság szervezete tehát „egységesen” az államszervezeti fűkek és ellensúlyok elvi szintjét elérő alkotmányos súlyú függetlenséget és garanciális kereteket tesz szükségessé.

Az Mttv. tehát mind szervezeti, mind pénzügyi, mind pedig a piaci szereplőktől való függetlenség tekintetében meghatározza a modern, egységes hírközlési- és média szabályozó hatóság megfelelő, közérdekű és autonóm működéséhez szükséges garanciákat. (Ehelyett kiemelendő az Európai Tanács Miniszteri Bizottságának a „műsorszolgáltatási szektor szabályozó hatóságainak függetlenségéről és feladatairól” szóló, Rec. (2000) 23. ajánlása.

Az Ajánlás egyrészt mindenekelőtt deklarálja a műsorszolgáltatást felügyelő hatóságok létrehozásának szükségességét, másrészt részletesen elemzi a műsorszolgáltatási hatóságok működésével, jogállásával kapcsolatos fontosabb elveket és azok tartalmát. Az ajánlás alapján a megfelelő hatósági feladatellátás legfőbb feltétele, különösen *a)* a hatóságok (szervezetének, vezetőinek, tagjainak, költségvetésének) függetlensége és védelme mindenfajta politikai és gazdasági befolyástól, *b)* a médiaszolgáltatási tevékenység szabályozására, azaz kötelező érvényű rendelkezések, valamint egyéb iránymutatások (guidelines) meghozatalára vonatkozó felhatalmazás biztosítása, *c)* a médiaszolgáltatással kapcsolatos egyedi panaszokra vonatkozó hatáskör garانتálása.)

A szabályozó hatóság, illetve az autonóm közigazgatási szerv a nemzetközi jogirodalomban általánosan elfogadott és közigazgatási szervezeti modellként általánosan alkalmazott szervezettípust jelent. A szabályozó hatóságok annak ellenére, hogy általában nem önálló szervezettípusként tagozódnak be a közigazgatás rendszerébe, sajátos tevékenységük okán élesen elkülönülnek a többi közigazgatási szervtípustól. A szabályozó hatóság ugyanis meghatározott piaci, közszolgáltatási, fogyasztóvédelmi, médiaigazgatási, gazdasági igazgatási szegmens szinte teljes körű felügyeletét, jogalkalmazási funkcióit és az ezzel összefüggő szabályozását látja el.

A Hatóság tevékenységének rendszere igazodik a hazai és külföldi szabályozó típusú hatóságok általánosítható jogköreihez. A Hatóság ugyanis ellátja többek között az elektronikus hírközlési szolgáltatásokkal kapcsolatos piacfelügyeleti és piacsabályozói funkciókat, az azonosító- és frekvenciagazdálkodással kapcsolatos tevékenységeket, a médiapiaci felügyelettel, jogalkalmazással, szabályozással kapcsolatos feladatokat, valamint a hírközlési és a médiaágazatot érintő sajátos gazdasági igazgatási, versenyigazgatási funkciókat.

A Hatóság tevékenységi körét áttekinthető megállapítható, hogy sajátos feladat- és hatáskörrel rendelkezik, e speciális tevékenység pedig igényli a Hatóság meghatározott irányú függetlenségét, autonómiáját vagyis:

- a)* a szabályozottaktól való függetlenséget,
- b)* az államszervezeten belüli függetlenséget (a tevékenység gyakorlásának függetlensége és a befolyásmentesség, autonóm szervezeti jogállás), illetve
- c)* a pénzügyi függetlenséget.

A Hatóság tehát közigazgatási szervezeti jogi szempontból autonóm államigazgatási szervnek minősül, amely kiemelt garanciákat és függetlenséget biztosít a Hatóság sajátos és alkotmányos alapjogokkal szorosan összefüggő feladataihoz igazodóan. A Hatóság önálló hatáskörrel rendelkező szervei a Hatóság Elnöke, a Hatóság önálló hatáskörű és jogi személyiségű autonóm Médiatanácsa, valamint a Hatóság Hivatala. A közigazgatási szervezeti rendszer egységesítése, hatékonyabbá és költségtaakarékosabbá tétele alapján a Hatóság szervezeti rendszerébe tagozza az Mttv. a KFGH-t is. A KFGH önálló hatáskörrel rendelkező hatóságként a Hivatal szervezetében működik, a KFGH-t azonban nem vezeti, hanem – miután a KFGH önálló, elkülönült hatáskörrel rendelkezik, ezért – irányítja a Főigazgató.

Az Mttv. olyan konvergens hatóságot hozott létre, amelyben a médiával és hírközléssel kapcsolatos döntéshozatal egy közigazgatási szervben belül, közös hivatali szervezettel támogatva történik, megszüntetve ezáltal a hatásköri átfedéseket és felesleges párhuzamosságokat.

Az Mttv. mindezek alapján részletesen rendezi a feladatellátás és a szervezeti autonómia garanciáit, kereteit, így különösen a Hatóság jogállását, feladat- és hatásköreit, jogérvényesítési módszereit, eszközeit, eljárási mechanizmusait, sajátos felelősségét, vezetői, tagjai, alkalmazottai közszolgálati jogviszonyának létrehozását, megszüntetését, összeférhetetlenségét, a szervezet anyagi forrásait, finanszírozását, költségvetését, valamint a Hatóság politikai befolyástól függetlenítését.

110. §

A Hatóság a hírközlési ágazat tekintetében külön törvényben foglaltak szerint:

- a) nyilatkozik a hatáskörével összefüggő jogszabályalkotási és -módosítási igényekről és javaslatokról,
- b) felméri és folyamatosan elemzi a hírközlési és az ezekhez kapcsolódó informatikai piac működését,
- c) folyamatosan értékeli a hírközlési piac helyzetét, és arról összehasonlító elemzéseket készít,
- d) piacelemzést végez,
- e) eljár a kötelezett szolgáltató számára megállapított egyes kötelezettségek teljesítésével, illetve megszegésével összefüggésben,
- f) eljár a hírközlésre vonatkozó szabály megsértése miatt, illetve szerződéskötéssel kapcsolatos jogviták esetén indított eljárásokban,
- g) ellátja az egyéb jogszabályban foglalt elektronikus hírközlési és postai hatósági feladatokat,
- h) a gazdálkodás körében – e törvényben és más jogszabályokban foglaltak szerint – gyakorolja a rádiófrekvenciákra és azonosítókra vonatkozó állami tulajdonosi jogokat, polgári célú gazdálkodást folytat a rádiófrekvenciák és azonosítók vonatkozásában,
- i) ellátja az egyéb jogszabályban foglalt hatósági és nem hatósági feladatokat.

Miután a hírközlési és a médiaigazgatás egységesített közigazgatási szervezeti rendszerének szabályait az Mttv. rendezi, ezért kereteiben az Mttv. meghatározza, felsorolja a Hatóság legfontosabb, általánosítható hírközlési feladat- és hatásköreit is. A vonatkozó feladat- és hatáskörök részletes szabályait az Eht. tartalmazza.

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Elnöke és elnökhelyettese**111. §****(1) Az Elnök**

- a) ellátja a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság vezetését,
- b) gyakorolja a 110. §-ban meghatározott hatáskörökből a külön jogszabály alapján az Elnököt megillető hatásköröket,
- c) a 134. § szerint előterjeszti a Hatóság éves költségvetésének tervezetét, valamint éves intézményi költségvetési beszámolóját,
- d) javaslatot tesz a hírközlést és a mediaszolgáltatásokat érintő jogszabály módosítására,
- e) a minősített adat védelméről szóló törvény rendelkezései alapján dönt a Hatóság tevékenysége során kezelt adatok minősítéséről.

(2) Az Elnök további feladatai:

- a) összehívja és vezeti a Médiatanács üléseit,
 - aa) addig az időpontig, ameddig az Országgyűlés nem választja meg a Médiatanács elnökévé, tanácskozási joggal,
 - ab) a Médiatanács elnökévé történő megválasztását követően szavazati joggal,
- b) intézkedik a Médiatanács üléseinek előkészítéséről,
- c) kinevezi az elnökhelyetteseket, és gyakorolja felettük a munkáltatói jogokat, ideértve a felmentést, illetve a visszahívást is,

d) kinevezi a Hivatal főigazgatóját és gyakorolja felette a munkáltatói jogokat, ideértve a felmentést és a visszahívást is,

e) a főigazgató javaslatára kinevezi, felmenti, illetve visszahívja a főigazgató-helyetteseket,

f) kinevezi, felmenti, illetve visszahívja a Média- és Hírközlési Biztost, és gyakorolja felette a munkáltatói jogokat,

g) elfogadja a Hatóság Szervezeti és Működési Szabályzatát,

h) képviseli a Hatóságot, különösen az Európai Bizottsággal és a tagállami szabályozó hatóságokkal történő kapcsolattartás és egyeztetés során,

i) minden év február 28-ig közzéteszi a Hatóság éves munkatervét és költségvetési tervének főbb mutatószámait, valamint június 30-ig az előző évi gazdálkodásának éves értékelését,

j) évente megállapítja a szakmai előkészítő munkákkal kapcsolatos feladatokat,

k) jelzi az elektronikus hírközlésért felelős miniszternek a hírközlés biztonságát veszélyeztető körülményeket, és javaslatot tesz az általa szükségesnek ítélt intézkedések megtételére,

l) az állam nevében megbízás alapján eljár nemzetközi szervezeteknél,

m) a Hatóság nevében évente együttműködési megállapodást köt a fogyasztóvédelmi hatósággal és a versenyhatósággal,

n) a hírközlés területén másodfokú szervként jár el a Hivatal törvényben meghatározott hatósági ügyei tekintetében,

o) a főigazgató javaslatára kinevezi, felmenti, illetve visszahívja a KFGH igazgatóját.

(3) Az Elnököt a miniszterelnök nevezi ki kilenc évre.

(4) Elnöknek olyan személy nevezhető ki, aki az országgyűlési képviselők választásán választójoggal rendelkezik, büntetlen előéletű, nem áll a tevékenységének megfelelő foglalkozástól eltiltás hatálya alatt, valamint felsőfokú végzettséggel és legalább három év műsorterjesztéssel, médiaszolgáltatással, a médiaszolgáltatások hatósági felügyeletével, elektronikus hírközléssel, vagy hírközlési hatósági felügyelettel összefüggő közgazdasági, társadalomtudományi, jogi, műszaki vagy vezetői (vezető testületben tagsági), illetve igazgatási gyakorlattal rendelkezik.

(5) Az Elnök a (3) bekezdésben meghatározott időtartam lejártá után újból ki nevezhető.

(6) Az Elnököt nem lehet utasítani feladatkörének ellátásával és hatáskörének gyakorlásával kapcsolatos eljárása és döntése vonatkozásában. Az Elnök – a Hivatal törvényben meghatározott hatósági ügyei tekintetében – egyedi döntésre a Hivatalnak utasítást nem adhat.

112. §

(1) Az Elnök jogosult két elnökhelyettes határozatlan időre történő kinevezésére. Az elnökhelyettes kinevezésére a 111. § (4) bekezdésben foglaltakat megfelelően alkalmazni kell.

(2) Az elnökhelyettes a Szervezeti és Működési Szabályzatban meghatározott feltételek esetén helyettesíti az elnököt. Az Elnök a másodfokú hatósági döntési hatáskört jogosult – megfelelően körülírt felhatalmazással – az érintett elnökhelyettesre delegálni. E delegált hatáskörében eljárva az elnökhelyettes nem utasít

ható a másodfokú hatósági döntéshozatal során. Az elnökhelyettes egyéb feladatait a Szervezeti és Működési Szabályzat határozza meg.

(3) Az Elnök miniszteri, az elnökhelyettes államtitkári illetményre és juttatásokra jogosult. Az e törvényben nem szabályozott kérdésekben az elnök esetében a miniszter jogállására vonatkozó, az elnökhelyettes esetében az államtitkár jogállására vonatkozó, más törvényben foglalt rendelkezéseket alkalmazni kell.

(4) Az Elnök és az elnökhelyettes társadalombiztosítási jogállására a közszolgálati jogviszonyban állókra vonatkozó szabályok az irányadók. Megbízatusuk időtartama közszolgálati jogviszonyban töltött időnek, illetőleg nyugdíjra jogosító szolgálati időnek számít.

(5) Az Elnök – a kinevezését követően haladéktalanul – hatósági bizonyítvánnyal igazolja azt a tényt, hogy büntetlen előéletű és nem áll a tevékenységének megfelelő foglalkozástól eltiltás hatálya alatt. Ha az Elnök igazolási kötelezettségének önhibájából adódóan nem tesz eleget, az összeférhetlenség jogkövetkezményeit kell alkalmazni.

(6) A miniszterelnök az Elnöknek az (5) bekezdés alapján megismert személyes adatait az Elnök megbízatusának megszűnéséig kezeli, és bármikor felhívhatja az Elnököt az (5) bekezdés szerinti adatok igazolására.

(7) Az elnökhelyettes tekintetében az (5) bekezdésben meghatározottakat alkalmazni kell, míg a (6) bekezdésben meghatározott jogosultságot az elnökhelyettes vonatkozásában az Elnök gyakorolja.

113. §

(1) Az Elnök megbízatusa megszűnik, ha

- a)* a megbízatus időtartama lejár,
- b)* lemond,
- c)* meghal,
- d)* a miniszterelnök a (2) bekezdés szerint felmenti.

(2) A miniszterelnök felmenti az Elnököt, ha

a) a 118. § (1) bekezdés szerinti összeférhetlenséget a kinevezését, illetve az összeférhetlenség okának felmerülését követő harminc napon belül nem szünteti meg,

b) ha az Elnökkel szemben lefolytatott büntetőeljárás eredményeként az Elnök bűnösségét a bíróság – szabadságvesztés vagy az Elnök tevékenységének megfelelő foglalkozástól eltiltás büntetést tartalmazó – jogerős ítélete állapította meg,

c) cselekvőképességet érintő gondnokság alá helyezték,

d) ha neki felróható okból több mint hat hónapon át nem tesz eleget megbízatusából eredő feladatainak.

(3) A megbízatus (1) bekezdés *a)* vagy *b)* pont szerinti megszűnése esetén az Elnököt a megszűnés kori havi illetménye kétszeresének megfelelő összegű végkielégítés illeti meg. Ha az Elnök három évnél rövidebb ideig töltötte be tisztségét, úgy a (8) bekezdésben meghatározott tilalom a megbízatus megszűnésétől számított hat hónapig áll fenn, és ebben az esetben egyhavi illetménye illeti meg végkielégítésként.

(4) Az elnökhelyettes megbízatusa megszűnik, ha

- a)* lemond,
- b)* meghal,

- c)* az Elnök az (5) bekezdés szerint felmenti,
d) az Elnök a (6) bekezdés szerint visszahívja.

(5) Az Elnök felmenti az elnökhelyettest, ha

a) a 118. § (1) bekezdés szerinti összeférhetlenséget a kinevezését, illetve az összeférhetlenség okának felmerülését követő harminc napon belül nem szünteti meg,

b) ha az elnökhelyettestel szemben lefolytatott büntetőeljárás eredményeként az elnökhelyettes bűnösségét a bíróság – szabadságvesztés vagy az elnökhelyettes tevékenységének megfelelő foglalkozástól eltiltás büntetést tartalmazó – jogerős ítélete állapította meg.

(6) Az Elnök visszahívással is megszüntetheti az elnökhelyettes megbízását. A visszahívást nem kell indokolni.

(7) A megbízatás (4) bekezdés *a)* vagy *d)* pont szerinti megszűnése esetén az elnökhelyettest a megszűnéskori havi illetménye kétszeresének megfelelő összegű végkielégítés illeti meg. Ha az elnökhelyettes három évnél rövidebb ideig töltötte be tisztségét, úgy a (8) bekezdésben meghatározott tilalom a megbízatás megszűnésétől számított hat hónapig áll fenn, és ebben az esetben egyhavi illetménye illeti meg végkielégítésként.

(8) Az Elnök, illetve az elnökhelyettes megbízatásának megszűnése után egy éven át

a) nem létesíthet munkaviszonyt vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyt olyan gazdasági társasággal,

b) nem létesíthet rendszeres gazdasági kapcsolatot gazdasági társaság vezető tisztségviselőjeként vagy tulajdonosaként olyan gazdasági társasággal, illetve

c) nem szerezhethet részesedést olyan gazdasági társaságban, amelynek jogát vagy jogos érdekét elnökként, illetve elnökhelyettesként hozott döntése érintette.

(9) Tekintettel a (8) bekezdés szerinti működési szektort érintő elhelyezkedési tilalomra, az Elnök, illetve az elnökhelyettes megbízatásának megszűnésével egyidejűleg a megelőző 12 havi, a Hatóságtól származó nettó – azaz személyi jövedelemadóval csökkentett – jövedelmének megfelelő mértékű kártalanításra jogosult. A kártalanítást a Hatóság költségvetése terhére kell megfizetni. Az ily módon megállapított kárátalány a károk megtérülése körében adómentes. Ugyanezt a szabályt kell alkalmazni a Médiatanács elnöke és tagjai megbízatásának megszűnéskor érvényesülő, 129. § (9) bekezdésben foglalt tilalommal összefüggésben is.

(10) Amennyiben az elnökhelyettes megbízatása a (4) bekezdés *d)* pontja szerint szűnik meg, a megbízatás megszűnésére a közszolgálati jogviszonyban történő vezetői megbízás visszavonása esetére irányadó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.

A Hatóság egyszemélyi vezetésű autonóm központi közigazgatási szerv, melynek egyszemélyi vezetője az Elnök. E tekintetben sajátos a Médiatanács jogállása, amely a Hatóságon belül önálló, autonóm közigazgatási szerv. A Médiatanács a Hatóság szervezeti rendszerében önálló, testületi vezetésű közigazgatási szerv, melynek vezető testülete a Médiatanács.

A fenti rendelkezések az Elnök feladat- és hatásköreit, ezen belül különösen belső igazgatási, azaz vezetési hatásköreit, valamint az Elnök és az elnökhelyettesek állami vezetői jogviszonyának alapvető, garanciális szabályait rögzítik. A fenti rendelkezések meghatározó alapját és keretét a Hatóság autonóm jogállása és sajátos igazgatási funkciói képezik. E garanciális, a szervezeti függetlenséget biztosító alapokon, illetve a szervezet autonóm jogállá-

sával összefüggő jogállami és európai közösségi követelményekhez igazodóan az Mttv. rendezi az Elnök és az elnökhelyettesek kinevezésének szigorú feltételeit, az összeférhetlenségi követelményeket és jogviszonyuk megszűnésének eseteit, garanciáit.

Kiemelendő, hogy az Elnök médiaigazgatási típusú hatósági hatáskörrel nem rendelkezik. Az Elnököt a vonatkozó törvényi szabályozás (Mttv., Eht.) kizárólag a hírközlési igazgatás körében hatalmazza fel önálló hatósági hatáskörrel. Az Mttv. fenti szabályai alapján is egyértelmű, hogy az Elnök a médiaigazgatás keretében nem hatósági hatásköröket, feladatokat lát el.

Az Elnök csak a hírközlési hatósági ügyekben minősül a fellebbezés elbírálására jogosult, felügyeleti hatóságnak, e hatáskörét – törvényi felhatalmazás alapján – az elnökhelyettesre delegálhatja. (A másodfokú hatáskör delegálására vonatkozó törvényi felhatalmazás az 1/2003. Közigazgatási és Polgári Jogegységi Határozatban foglaltaknak való megfelelést biztosítja.) E hatáskör-delegálás történhet általános vagy egyedi jelleggel.

A médiaigazgatás területén hozott hatósági döntésekkel szemben garanciális okokból az Elnök másodfokú hatáskörrel nem rendelkezik, a jogorvoslati fórum attól függ, hogy a hatósági döntést a Hatóság mely médiaigazgatási hatáskör-gyakorlásra jogosult szerve hozta:

- a) A Hivatal által hozott első fokú médiaigazgatási hatósági döntés tekintetében a Médiatanács a másodfokú hatáskör gyakorlója,
- b) a Médiatanács első fokú hatósági döntéseivel szemben közigazgatási úton jogorvoslatnak – fellebbezésnek – helye nincs (hiszen a Médiatanács önálló, autonóm közigazgatási szerv), a döntés bírósági felülvizsgálat keretében támadható.

Az elnökhelyettesek önálló feladat- és hatáskörrel nem rendelkeznek, hanem helyettesítik az elnököt, emellett feladataikat az Elnök által delegált feladatkörök töltik ki.

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Hivatala

114. §

(1) A Hivatal élén az Elnök által határozatlan időre kinevezett főigazgató áll.

(2) A Hivatal gyakorolja a 110. § szerint meghatározott hatáskörökből a külön jogszabály alapján a Hivatalt megillető hatásköröket, továbbá ellátja a jogszabály, illetve az Elnök által e törvény és más jogszabályok keretei között ráruházott feladatokat.

(3) A Hivatal az Elnök, az elnökhelyettesek, a Médiatanács, illetve a Médiatanács tagjai részére szakmai támogatást nyújt feladataik ellátásához.

(4) A KFGH élén az Elnök által a főigazgató javaslatára határozatlan időre kinevezett igazgató áll, felette a munkáltatói jogokat – a kinevezés és a felmentés, illetve a visszahívás kivételével – a főigazgató gyakorolja. A KFGH igazgatója kinevezésének, felmentésének, illetve visszahívásának feltételeire a 117. §-nak a főigazgató-helyettesre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni.

(5) A nem polgári célú frekvenciagazdálkodással kapcsolatban külön jogszabályban meghatározott ügyekben a KFGH jár el.

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság főigazgatója és főigazgató-helyettese

115. §

(1) A főigazgatót az Elnök nevezi ki.

(2) A főigazgató kinevezésére a 111. § (4) bekezdésben foglaltakat megfelelően alkalmazni kell.

- (3) A főigazgató államtitkári illetményre és juttatásokra jogosult.
- (4) A főigazgatót nem lehet utasítani az első fokú hatósági határozathozatali joggyakorlása során.
- (5) A főigazgató megbízatása megszűnik, ha
- tisztségéről lemond,
 - meghal,
 - az Elnök a (6) bekezdés szerint felmenti,
 - az Elnök a (7) bekezdés szerint visszahívja.
- (6) Az Elnök felmenti a főigazgatót, ha
- a 118. § (1) bekezdés szerinti összeférhetlenséget a kinevezését, illetve az összeférhetlenség okának felmerülését követő harminc napon belül nem szünteti meg,
 - ha a főigazgatóval szemben lefolytatott büntetőeljárás eredményeként a főigazgató bűnösségét a bíróság – szabadságvesztés vagy a főigazgató tevékenységének megfelelő foglalkozástól eltiltás büntetést tartalmazó – jogerős ítélete állapította meg.
- (7) Az Elnök visszahívással is megszüntetheti a főigazgató megbízatását. A visszahívást indokolni kell.
- (8) A főigazgató megbízatásának megszűnése után egy éven át
- nem létesíthet munkaviszonyt, illetve munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyt olyan gazdasági társasággal,
 - nem létesíthet rendszeres gazdasági kapcsolatot gazdasági társaság vezető tisztségviselőjeként vagy tulajdonosaként olyan gazdasági társasággal, illetve
 - nem szerezhetsz részesedést olyan gazdasági társaságban,
- amelynek jogát vagy jogos érdekét főigazgatóként hozott döntése érintette.
- (9) A megbízatás (5) bekezdés *a)* vagy *d)* pont szerinti megszűnése esetén a főigazgatót a megszűnéskori havi illetménye kétszeresének megfelelő összegű végkielégítés illeti meg. Ha a főigazgató három évnél rövidebb ideig töltötte be tisztségét, úgy a (8) bekezdésben meghatározott tilalom a megbízatás megszűnésétől számított hat hónapig áll fenn, és ebben az esetben egyhavi illetménye illeti meg végkielégítésként.
- (10) A főigazgató tekintetében a 112. § (5) bekezdésben meghatározottakat alkalmazni kell, míg a 112. § (6) bekezdésben meghatározott jogosultságot a főigazgató vonatkozásában az Elnök gyakorolja.

116. §

A főigazgató feladatai:

- az Elnök közvetlen vezetése alatti szervezeti egységek kivételével ellátja a Hivatal feletti szervezeti és szakmai irányítást, és a Hivatal vezetése körében az elnök helyettesének minősül,
- gyakorolja a 110. § szerint meghatározott hatáskörökből a külön jogszabály alapján a főigazgatót megillető hatásköröket,
- biztosítja a Hatóság szervezetrendszerének hatékony működését,
- javaslatot tesz az Elnöknek a főigazgató-helyettesek kinevezésére, felmentésére, illetve visszahívására, gyakorolja a munkáltatói jogokat a helyettesei, valamint a Hivatal alkalmazottai tekintetében, az Elnök közvetlen vezetése alatti szervezeti egységek kivételével,

- e)* gondoskodik az e törvényben meghatározott információk közzétételéről,
- f)* a Médiatanács elnökének meghívása alapján tanácskozási joggal részt vesz a Médiatanács ülésein,
- g)* biztosítja, hogy a Hivatal az Elnök, az elnökhelyettesek, a Médiatanács, illetve a Médiatanács tagjai részére feladataik ellátásához az Elnök által – a Médiatanács és tagjai esetében a Médiatanács elnökeként – meghatározott mértékben és módon szakmai támogatást nyújtson,
- h)* ellátja a jogszabály, illetve az Elnök által – a Hatóság elnökeként és a Médiatanács elnökeként – e törvény keretei között ráruházott feladatokat és jogköröket.

117. §

(1) A főigazgató javaslatára az Elnök jogosult főigazgató-helyetteseket kinevezni. A főigazgató-helyettesek számát és feladatkörét a Hatóság Szervezeti és Működési Szabályzatában kell meghatározni.

(2) A főigazgató-helyettes olyan személy lehet, aki az országgyűlési képviselők választásán választójoggal rendelkezik, büntetlen előéletű, nem áll a tevékenységének megfelelő foglalkozástól eltiltás hatálya alatt, valamint felsőfokú végzettséggel és legalább három év, a műsorszórással, a médiaszolgáltatással, a média hatósági felügyeletével, az elektronikus hírközléssel, vagy a hírközlési hatósági felügyelettel összefüggő közgazdasági, társadalomtudományi, jogi, műszaki vagy vezetői (vezető testületben tagsági), illetve igazgatási gyakorlattal rendelkezik.

(3) A főigazgató-helyettes helyettes államtitkári illetményre és juttatásokra jogosult.

(4) A főigazgató-helyettesre a főigazgatóra vonatkozó, a 115. § (5)–(10) bekezdésében foglalt rendelkezéseket alkalmazni kell.

Az Mttv. részletesen tartalmazza a Hivatal szervezetére, jogállására, működésére és vezetésére vonatkozó szabályokat. A Hivatal az Elnök és a Médiatanács megosztott szervezeti és szakmai irányítása alatt működő, önálló feladat- és hatáskörrel rendelkező közigazgatási szervezet. A Hivatal számára a vonatkozó jogi szabályozás mind a média-, mind a hírközlési igazgatás területén telepít első fokú hatósági hatáskört.

Fontos azonban, hogy a szakmai irányítás a média és a hírközlési feladatellátás mentén elkülönül a Hivatal felett. A Hivatal médiaigazgatási ügyeiben a Médiatanács gyakorolja a szakmai irányítást, míg a hírközlési ügyeiben az Elnök a szakmai irányító. Mindez közigazgatási eljárásjogi értelemben azt is jelenti, hogy a Hivatal felügyeleti szerve médiaügyekben a Médiatanács, hírközlési ügyekben pedig az Elnök.

A Hivatal kiemelten fontos funkciója a Médiatanács és az Elnök hatásköreibe tartozó feladatok, döntések előkészítése. A Hivatal tehát alapvetően a Médiatanács és az Elnök döntéslétesítő munkaszervezete.

A Hivatal vezetője a Főigazgató. Szintén garanciális okokból az Mttv. részletesen meghatározza a Főigazgató vezetési hatásköreivel, illetve közszolgálati jogviszonyának létrehozásával, megszüntetésével, összeférhetlenségével összefüggő alapvető rendelkezéseket, feltevételeket, követelményeket.

Összeférhetlenségi szabályok

118. §

(1) Az Elnök, az elnökhelyettes, a főigazgató, a főigazgató-helyettes nem lehet

a) köztársasági elnök, miniszterelnök, a kormány tagja, államtitkár, közigazgatási államtitkár, helyettes államtitkár, főpolgármester, főpolgármester-helyettes, polgármester, alpolgármester, megyei közgyűlés elnöke és alelnöke, országgyűlési képviselő, az Európai Parlament tagja,

b) a Közzszolgálati Közalapítvány Kuratóriumának és a Közzszolgálati Testületnek az elnöke, tagja, az Alap vezérigazgatója, vezérigazgató-helyettese, a Nemzeti Hírközlési és Informatikai Tanács elnöke, alelnöke vagy tagja, közzszolgálati médiaszolgáltató vezérigazgatója, felügyelőbizottságának elnöke, tagja, a Médiatanács tagja, a Hatóság Elnökének kivételével a Médiatanács elnöke, valamint bármelyik szervezett munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló személy,

c) helyi vagy megyei önkormányzati képviselő, kormánytisztviselő, párt országos vagy területi szervezetének tisztségviselője vagy politikai párttal foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban álló személy,

d) hírközlési vagy médiaszolgáltató, műsorterjesztő, reklámügynökség, sajtótermék kiadó, lapterjesztő vállalkozás vezető tisztségviselője, vezető testületnek tagja, felügyelőbizottsági tagja,

e) olyan személy, aki hírközlési vagy médiaszolgáltatóval, műsorforgalmazóval, műsorterjesztővel, reklámügynökséggel, sajtótermék kiadójával vagy lapterjesztővel munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll,

f) olyan személy, aki hírközlési vagy médiaszolgáltatást, műsorforgalmazást, műsorterjesztést, sajtótermék kiadását, reklámügynökségi tevékenységet vagy lapterjesztést folytató vállalkozásban rendelkezik közvetlen vagy közvetett tulajdoni részesedéssel,

g) olyan gazdasági társaság közvetlen vagy közvetett – nyilvánosan működő részvénytársaság esetében öt százalékot meghaladó mértékű – tulajdonosa, illetve ezekkel foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban álló személy, amely társaság a *d)* pontban meghatározott szervezetekkel megbízási vagy vállalkozási jogviszonyban áll,

h) az *a)–b)* és *d)* pontok alá eső személy közeli hozzátartozója.

(2) Az (1) bekezdés *e)* pont vonatkozásában nem minősül összeférhetetlennek a tudományos tevékenység végzésére, tudományos eredmények közzétételére, illetve tudományos ismeretterjesztésre vonatkozó munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony.

(3) Az Elnök, az elnökhelyettes, a főigazgató és a főigazgató-helyettes nem folytathat pártpolitikai tevékenységet, párt nevében nyilatkozatot nem tehet.

Az Mttv. a Hatóság szervezeti jogállásából, függetlenségének biztosításából, valamint feladat- és hatásköreinek kiemelt fontosságából adódóan igen szigorú összeférhetlenségi szabályozást tartalmaz. Az összeférhetlenség vonatkozó szabályozása garantálja a Hatóság piaci szereplőktől, igazgatottaktól, politikától, gazdasági befolyástól való függetlenségét.

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság beszámolója**119. §**

(1) A Hatóság minden év május 31-ig beszámolót terjeszt az Országgyűlés elé az előző évi tevékenységéről. A beszámolóban:

- a) értékeli az elektronikus hírközlési piac működését és fejlődését,
- b) értékeli az elektronikus hírközlési tevékenységet végzők és a felhasználók érdekei védelmének céljából hozott döntéseket, továbbá a tisztességes, hatékony verseny kialakulásának, illetve fenntartásának elősegítése érdekében tett intézkedéseket az elektronikus hírközlési ágazatban,
- c) tájékoztatást ad az elektronikus hírközlési tevékenységet végző szervezetek és személyek jogszabályoknak megfelelő magatartásának felügyeletéről, továbbá
- d) értékeli az általa az állam tulajdonában álló korlátos erőforrásokkal való gazdálkodás következményeit.

(2) A beszámolót nyomtatott formában és a Hatóság, valamint az elektronikus hírközlésért felelős miniszter által vezetett minisztérium honlapján is közzé kell tenni.

A Hatóság tevékenységei vonatkozásában – a Hatóság autonóm jogállásából következően – az Országgyűlés gyakorol törvényességi ellenőrzést. Az Országgyűlés törvényességi ellenőrzési hatáskörének két fő része: a közvetlen és a közvetett ellenőrzés. A beszámoló a közvetlen ellenőrzési hatáskör eszköze. Jelen § a Hatóság elektronikus hírközlési igazgatási feladataira kiterjedő beszámoló tárgyköreit, közzétételét és alapvető szabályait rendezi. A médiaigazgatási feladatokra kiterjedő – Médiatanács általi – beszámoló ugyanezen alapvető szabályait az Mttv. 133. §-a tartalmazza.

A Nemzeti Hírközlési és Informatikai Tanács**120. §**

(1) A Nemzeti Hírközlési és Informatikai Tanács (a továbbiakban: NHIT) a Kormány informatikai és hírközlési ügyekben véleményező, tanácsadó szerve.

(2) Az NHIT öt tagból álló testület. Az NHIT elnökét és alelnökét a miniszterelnök nevezi ki és menti fel.

(3) Az NHIT tagjai – köztük az NHIT elnöke és alelnöke – a hírközlés, illetve az informatika területén legalább ötéves gyakorlattal rendelkezők köréből kerül ki.

(4) A tagok közül

a) két tagot a Médiatanács,

b) egy tagot a Magyar Tudományos Akadémia delegál.

(5) Az NHIT csak a törvénynek van alárendelve, és tagjai tevékenységük körében nem utasíthatók.

(6) Az NHIT elnökének, alelnökének és tagjainak megbízása négy évre szól.

(7) A megüresedett helyet az erre jogosult szerv vagy személy harminc napon belül köteles betölteni.

(8) Az NHIT elnöke, alelnöke és tagja lehet kormánytisztviselő vagy köztisztviselő.

(9) Az NHIT elnöke az államtitkár illetménye hatvanöt százalékának megfelelő mértékű, az NHIT alelnöke az államtitkár illetménye hatvan százalékának megfelelő mértékű, míg az NHIT tagja az államtitkár illetménye ötvenöt százalékának megfelelő mértékű tiszteletdíjban részesül kinevezésétől megbízatása megszűnéséig, továbbá az elnök, az alelnök és a tagok költségtérítésre jogosultak.

121. §

(1) Az NHIT véleményezi a Kormány felé az informatika, a hírközlés és a média területén

a) az információs társadalom kialakításának programját, az információs kultúra elterjesztésére, az információs társadalomra vonatkozó stratégiai döntéseket,

b) a kutatás-fejlesztés irányvonalának meghatározását,

c) a társadalmi szemléletmód és kultúra terjesztésével kapcsolatos döntéseket, továbbá

d) a hírközlési piac szabályozásának kialakítására, a piacon működők esélyegyenlőségének elősegítésére,

e) a kormányzati és a polgári frekvenciagazdálkodás összhangjának biztosítására,

f) a rádió-távközlési nemzetközi értekezleteken képviselendő magyar álláspont-ra vonatkozó, valamint

g) az információs társadalom infrastruktúrájának szabályozásával kapcsolatos stratégiai előterjesztésekre, az információs társadalom kialakításának programjára vonatkozó döntéseket.

(2) Az NHIT véleményezi a Kormány számára

a) kormányrendeletek, miniszteri rendeletek tervezeteit,

b) a Kormány, a miniszterelnök, az elektronikus hírközlésért felelős miniszter, vagy az informatikáért felelős miniszter felkérésére valamennyi, a hírközléssel és az informatikával összefüggő előterjesztést, egyedi döntést, jogszabálytervezetet,

c) az információs társadalom infrastruktúrájának szabályozásával kapcsolatos stratégiai előterjesztéseket, az információs társadalom kialakításának programját,

amelyre vonatkozó előterjesztést kizárólag az NHIT észrevételezését követően, az NHIT véleményével együtt lehet a Kormány elé terjeszteni.

(3) Az NHIT Elnöke tanácskozási joggal részt vesz a Kormány ülését megelőző állami vezetői értekezlet, továbbá meghívásra a Kormány, (1)–(2) bekezdés szerinti előterjesztést tárgyaló ülésén.

(4) Az NHIT elnöke a vizsgált frekvenciasávok igénybevetelésében, az ezekkel végzett szolgáltatásokban érdekelt szervezetek képviselőit tanácskozási joggal meghívhatja.

(5) Összhangban a Kormánynak az informatika, a hírközlés és a média területén megfogalmazott programjával, az NHIT az (1) és (2) bekezdésben foglalt témakörök tekintetében önálló javaslatot, és kezdeményezést tehet a Kormány, vagy valamely miniszter irányítása, illetve felügyelete alatt álló szervek, egyéb szervezetek felé az e témaköröket érintő közfeladatuk hatékonyabb ellátása érdekében. A szerv vagy szervezet vezetője az NHIT önálló javaslatával, kezdeményezésével kapcsolatos észrevételeiről 30 napon belül tájékoztatja az NHIT elnökét.

(6) A Kormány vagy a miniszterelnök felkérésére az NHIT hírközlési és informatikai tudományos, célszerűségi, valamint gazdaságossági szempontok alapján megvizsgálja a Kormány vagy valamely miniszter irányítása, illetve felügyelete alatt álló szervek, egyéb szervezetek hírközlést és informatikát érintő uniós és egyéb pályázatait és azok teljesülését, valamint egyéb hírközlési és informatikai tárgyú projektjeit, beszerzéseit. A vizsgálat eredményeként megfogalmazott véleményét az NHIT megküldi a miniszterelnöknek. Az NHIT a vizsgálat alapján az (5) bekezdés szerinti önálló javaslatot, kezdeményezést is tehet. A Kormány, valamely miniszter irányítása, illetve felügyelete alatt álló szervek, egyéb szervezetek kötelesek a vizsgálat lefolytatása érdekében az NHIT-vel együttműködni.

(7) Az NHIT akkor határozatképes, ha tagjainak több mint a fele jelen van, legalább az elnök, vagy az alelnök is jelen van. Határozatait – az összeférhetlenségről való döntés kivételével – szótöbbséggel hozza, szavazategyenlőség esetében az elnök szavazata dönt.

(8) Az NHIT működésének rendjét maga állapítja meg.

(9) Az NHIT működéséhez szükséges forrásokat a Hatóság költségvetésén belül kell biztosítani. A források más célra nem csoportosíthatók át.

(10) Az NHIT gazdálkodását az Állami Számvevőszék ellenőrzi. Az NHIT feladatai teljesítéséről évente jelentést készít az Országgyűlés illetékes bizottságának.

122. §

(1) Az NHIT Irodája (a továbbiakban: Iroda) a Hatóság szervezeti egysége, melynek vezetője irodaigazgató cím használatára jogosult.

(2) Az Iroda ellátja az NHIT működésével kapcsolatos feladatokat, végzi az ahhoz szükséges adminisztratív tevékenységet.

(3) Az Iroda Feladat- és Hatásköri Szabályzatát – az NHIT elnökének egyetértésével – az Elnök hagyja jóvá.

(4) Az Iroda adminisztrációs tevékenységét – az NHIT határozatainak és az NHIT elnöke utasításainak megfelelően – az Iroda vezetője irányítja.

(5) Az Iroda a 121. § (1)–(2) bekezdés alapján az NHIT által a Kormánynak, illetve a miniszterelnöknek adandó véleményhez az NHIT részére tárgyalási, illetve döntés-előkészítő anyagokat készít.

(6) Az NHIT elnöke közvetlenül irányítja az Irodának a 121. § (1)–(2) bekezdésben meghatározott feladatokkal kapcsolatos tárgyalási, illetve döntés-előkészítő anyagok készítésére vonatkozó szakmai tevékenységét.

(7) Az Elnök az Iroda vezetőjével kapcsolatos munkáltatói jogkörök közül a közszolgálati jogviszony létesítését és megszűnését az NHIT elnökének javaslata alapján gyakorolja, egyebekben a munkáltatói jogokat az NHIT elnöke gyakorolja.

Az NHIT a Kormány hírközlési és informatikai döntés-előkészítő, véleményező, tanácsadó szervezete. A NHIT alapvető feladata a hírközlési és informatikai szakmapolitikai, gazdaságpolitikai, stratégiai, frekvenciagazdálkodási és információs társadalmi kormányzati döntésekben való közreműködés. Az NHIT testületi szerv, adminisztratív, működést biztosító, döntés-előkészítő szervezete az NHIT Irodája. A vonatkozó Mttv.-beli rendelkezések részletesen meghatározzák NHIT szervezetére, működésére, feladat- és hatáskörére, illetve a Hatósággal való szervezeti és szakmai kapcsolódásaira vonatkozó szabályokat.

A NEMZETI MÉDIA- ÉS HÍRKÖZLÉSI HATÓSÁG MÉDIATANÁCSA

A Médiatanács jogállása és szervezete

123. §

(1) A Médiatanács a Hatóság önálló hatáskörű, az Országgyűlés felügyelete alatt álló, jogi személyiséggel rendelkező szerve. A Médiatanács az Országos Rádió és Televízió Testület jogutódja.

(2) A Médiatanács és tagjai csak a törvénynek vannak alárendelve, és tevékenységük körében nem utasíthatók.

(3) A Médiatanács székhelye Budapest.

(4) A Hivatal a Médiatanács hivatali szerve.

(5) A Médiatanács, illetve annak tagja a Hivatalon keresztül adott megbízás alapján külső szakértőt is alkalmazhat.

Ahogy a bevezetőben és a 109. §-nál írtakban elemzésre került, a Médiatanács autonóm központi közigazgatási szerv. A Médiatanács jogállásában testületi vezetésű közigazgatási szervnek minősül, amelynek vezető testülete a Médiatanács. Az Mttv. szabályozása garantálja a Médiatanács szervezeti és szakmai függetlenségét mind a politikai, mind a gazdasági, mind az igazgatottak általi befolyástól.

Médiatanács a Hatóságon belül mind szervezetileg, mind hatósági hatásköri szempontból önálló és elkülönült közigazgatási szerv. A médiaigazgatási hatósági hatásköröket döntően a Médiatanács gyakorolja (néhány Hivatalra telepített első fokú médiaigazgatási hatáskört leszámítva, de ezek tekintetében is szakmai felügyeletet lát el a Médiatanács).

A Médiatanács választása

124. §

(1) A Médiatanács elnökét és négy tagját az Országgyűlés – a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával – kilenc évre választja egyidejű, listás szavazással.

(2) A Médiatanács elnöke és tagja olyan személy lehet, aki az országgyűlési képviselők választásán választójoggal rendelkezik, büntetlen előéletű, nem áll a tevékenységének megfelelő foglalkozástól eltiltás hatálya alatt, valamint felsőfokú végzettséggel és legalább három év műsorterjesztéssel, médiaszolgáltatással, a médiaszolgáltatások hatósági felügyeletével, elektronikus hírközléssel, vagy hírközlési hatósági felügyelettel összefüggő közgazdasági, társadalomtudományi, jogi, műszaki vagy vezetői (vezető testületben tagsági), illetve igazgatási gyakorlattal rendelkezik.

(3) A Médiatanács tagjaira

a) legfeljebb hatvan, de legkésőbb harminc nappal a tagok megbízatása időtartamának letelte előtt,

b) az *a)* ponton kívüli esetekben a megbízatás megszűnéséről való tudomásszerzéstől számított harminc napon belül,

az országgyűlési képviselőcsoportok egy-egy tagjából álló eseti bizottság (a továbbiakban: jelölőbizottság) egyhangú szavazással tesz javaslatot.

(4) A jelölőbizottság tagjai minden szavazás során az őket jelölő országgyűlési képviselőcsoport létszámának megfelelő mértékű szavazattal rendelkeznek.

(5) A jelölőbizottság felállításáról szóló országgyűlési határozat rendelkezik arról, hogy mennyi idő áll az országgyűlési képviselőcsoportok rendelkezésére a jelölőbizottsági tagok jelölésére. A jelölési folyamat megkezdhető abban az esetben is, ha valamely képviselőcsoport nem jelöl tagot a jelölőbizottságba az országgyűlési határozatban meghatározott határidőn belül.

(6) Ha a jelölőbizottság a (3) bekezdés *a)* pont szerinti esetben a meghatározott határidőn belül nem tud négy tagjelöltet javasolni, a jelölőbizottság a második jelölési körben a szavazati mérték legalább kétharmadával javasolhat jelöltet.

(7) Ha a jelölőbizottság a (3) bekezdés *a)* pont szerinti esetben a második jelölési körben sem tud nyolc napon belül négy jelöltet állítani, akkor a mandátuma megszűnik, és új jelölőbizottságot kell felállítani.

(8) Ha a jelölőbizottság a (3) bekezdés *b)* pont szerinti esetben az ott meghatározott határidőn belül nem tud tagjelöltet javasolni, a jelölőbizottság a szavazati mérték legalább kétharmadával javasolhat jelöltet.

(9) Ha a jelölőbizottság a (3) bekezdés *b)* pont szerinti esetben a második jelölési körben sem tud nyolc napon belül jelöltet állítani, akkor megszűnik a mandátuma, és új jelölőbizottságot kell felállítani.

A Médiatanács az egyébként autonómiával rendelkező NMHH-n belül is önállósággal bír; függetlenségét külön szabályok garantálják. Ennek magyarázata, hogy a Médiatanács tevékenysége közvetlen összefüggést mutat a sajtószabadsággal, mivel a médiatartalmakat érintő kérdésekben is eljár. A Médiatanács esetében alkotmányellenes lenne a Kormány közvetlen és kizárólagos befolyása a személyi kérdésekben, itt nagyobb személyi és szervezeti függetlenség következik az Alkotmányból. A sajtószabadság egyik garanciája tehát, hogy a Médiatanács elnökét és tagjait az Országgyűlés választja.

A Médiatanács tagjainak személyére jelölőbizottság tesz javaslatot. Ugyan a (3) bekezdés szerint a jelölőbizottságban minden képviselőcsoport egy-egy taggal képviselteti magát, de a tagok szavazatainak értéke súlyozott [(4) bek.]. Gyakorlatilag tehát a jelölőbizottság leképezi a parlamenti erőviszonyokat. A jelölőbizottság főszabály szerint egyhangúan dönt a jelöltek személyéről, ennek sikertelensége esetén második körben a jelöltek listája a tagok kétharmadának szavazatával is összeállítható [(6) és (8) bek.].

Az (1) bekezdés szerint a Médiatanács tagjait az Országgyűlés egyidejű, listás szavazással választja. Ebből kifolyólag a parlament döntési szabadsága a tagok mindegyikének elfogadására vagy elutasítására terjed ki, nincs lehetőség csupán egyes tagok megválasztására.

Az Mttv. a Médiatanács tagjaival szemben állított általános és szakmai választhatósági feltételeket az NMHH elnökének analógiájára szabályozza [111. § (4) bek.].

125. §

(1) A Hatóság miniszterelnök által kinevezett Elnöke a kinevezés tényével és időpontjában a Médiatanács elnökjelöltjévé válik.

(2) A Médiatanács elnöke és tagja a megválasztásával, illetve – ha megválasztására hivatali elődje megbízatásának megszűnését megelőzően kerül sor – hivatali elődje megbízatásának megszűnésekor hivatalba lép.

(3) Ha a Hatóság Elnökének a megbízatása megszűnik, akkor ezzel egyidejűleg megszűnik a Médiatanács elnökségére vonatkozó megbízatása is. Ebben az esetben a Hatóság miniszterelnök által kinevezett új Elnöke a kinevezés tényével és időpontjában a Médiatanács elnökjelöltjévé válik. Megválasztásáról az Országgyűlés jelenlevő képviselőinek kétharmada dönt.

(4) Ha az Országgyűlés nem választja meg a Hatóság Elnökét a Médiatanács elnökévé, akkor ebben az esetben is a Hatóság Elnöke hívja össze a Médiatanács üléseit, amelyen tanácskozási és ülésvezetési joggal vesz részt, de a döntéshozatalnak nem lesz részese. A Hatóság Elnökének ülésösszehívási és -vezetési joga a miniszterelnök általi kinevezés pillanatától, a Médiatanács teljes jogú elnökévé történő megválasztásáig él.

A 125. §-ból az következik, hogy az Mttv. „ideális esetnek” azt tartja, hogy az NMHH elnöke egyben a Médiatanács elnöke is [(1) bek.]. Kifejezetten rendelkezik azonban arról a lehetőségről, amikor az NMHH elnökét a parlament nem választja meg (minősített többséggel) a Médiatanács elnökének. Az Mttv. tehát kívánatosnak tartja, hogy a két tisztséget ugyanaz a személy töltsse be, de azt nem teszi szükségyszerűvé.

A (3) bekezdésből az következik, hogy ha az NMHH elnökét az Országgyűlés nem választja meg a Médiatanács elnökévé, akkor ez utóbbi tisztség betöltetlen marad. Ez esetben is az NMHH elnöke hívja össze és vezeti a Médiatanács üléseit, a Médiatanács ügyrendjének megfelelően [ld. 132. § (1) bek.], és az Mttv. nem rendelkezik a médiatanács-elnöki tisztség más módon való betöltéséről. Az ülések összehívásának megtagadása esetén azonban az NMHH elnökével szemben az Mttv. 113. § (2) bekezdés *d*) pont szerinti felmentési ok keletkezik, mivel ez egyben azt jelenti, hogy nem tesz eleget megbízásából eredő feladatainak.

Az Mttv. szabályozási rendszerében a Médiatanács elnökének megbízatása nem önálló, az az NMHH elnökének megbízatására épülhet rá; de nem szükségszerűen. Ezt bizonyítja az is, hogy ha az NMHH elnökének megbízatása bármely okból megszűnik, akkor ezzel egyidejűleg megszűnik a Médiatanács elnökségére vonatkozó megbízatása is [(3) bek.].

125. §

(5) A Médiatanács tagja és elnöke újraválasztható, ha a megbízatása nem összeférhetlenségi okból, felmentéssel, vagy kizárással szűnt meg.

(6) Az új tag megbízatása a Médiatanács korábban megválasztott tagjai megbízatásának hátralévő idejére szól.

(7) A Médiatanács elnöke megbízatási időtartama a Hatóság elnöki megbízatásának időtartamához kötött.

A 124. § (1) bekezdése kilenc évben határozza meg az elnök és a tagok megbízatási idejét, a 125. § (6) bekezdéséből viszont az következik, hogy a megbízatási idő kilenc év előtt is lejárhat.

Ez az ellentmondás akkor oldható fel, ha a 124. § (1) bekezdését nem a tagok és az elnök, hanem a Médiatanács mint testület megbízatási idejeként értelmezzük. A 124. § (1) bekez-

dése így tulajdonképp „médiatanácsi ciklusokat” állapít meg, a Médiatanács megbízása akkor is megszűnik, ha – az eredeti tagok kiválása miatt – egyik tag sem tölti be kilenc éve a megbízását. Ez az értelmezés következik a 129. § (1) bek. a) pontjából is, ami megszűnési okként a Médiatanács (és nem a tagok) megbízatási idejének lejártát nevesíti. A 125. § (6) bekezdése tehát a Médiatanács testületi jellegét hangsúlyozza.

Az (5) bekezdés főszabály szerint lehetővé teszi a Médiatanács tagjainak és elnökének újraválasztását. Az ezt korlátozó körülmények (a korábbi megbízás összeférhetetlenség, felmentés vagy kizárás miatti megszűnése) nem taxatív, értelemszerűen akkor sincs helye újraválasztásnak, ha pl. a Médiatanács tagja meghalt vagy elvesztette a választójogát. Az (5) bekezdés helyes értelmezése tehát az, hogy nincs helye újraválasztásnak, ha a megbízása összeférhetetlenségi okból, felmentéssel vagy kizárással szűnt meg.

A (7) bekezdés a (3) bekezdést ismétli; a Médiatanács elnökének megbízása az NMHH elnökének megbízására épül.

126. §

(1) A Médiatanács tagja a megválasztását követően a Médiatanács elnöke részére haladéktalanul hatósági bizonyítvánnyal igazolja azt a tényt, hogy büntetlen előéletű és nem áll a tevékenységének megfelelő foglalkozástól eltiltás hatálya alatt.

(2) A Médiatanács elnöke a Médiatanács tagjának az (1) bekezdés alapján megismert személyes adatait a Médiatanács tagja megbízásának megszűnéséig kezeli, és bármikor felhívhatja a tagot az (1) bekezdés szerinti adatok igazolására.

(3) A Médiatanács elnöke tekintetében az (1)–(2) bekezdésben meghatározottakat kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy az (1) bekezdésben meghatározott igazolási kötelezettséget a Médiatanács elnöke a Médiatanács részére teljesíti, a (2) bekezdésben meghatározott jogosultságot a Médiatanács gyakorolja. A Médiatanács e bekezdésben meghatározott hatáskörének gyakorlásában a Médiatanács elnöke nem vesz részt.

A 126. § mind a 124. § (1) bekezdés szerinti listás választásra, mind a kieső tag helyére történő választásra [125. § (6) bek.] vonatkozik.

Az (1) bekezdés értelemszerűen csak akkor alkalmazható, ha az Országgyűlés megválasztotta az NMHH elnökét a Médiatanács elnökévé. Ugyan a „haladéktalanul” fordulat azt sejteti, hogy az (1) bekezdés alkalmazásához az is szükséges, hogy a Médiatanács tagjának megválasztásakor *már betöltöttek* kell lennie a médiatanács-elnöki tisztségeknek, de mivel a Médiatanács elnöke a (2) bekezdés szerint ezt az igazolást bármikor kérheti, így a büntetlen előélet igazolására mindig sor kerülhet, ha a médiatanács-elnöki tisztség betöltött.

Összeférhetlenségi szabályok

127. §

(1) A Médiatanács elnökére és tagjaira a Hatóság Elnökére, elnökhelyettesére, valamint főigazgatójára és főigazgató-helyettesére vonatkozó, a 118. § (1) bekezdésben foglalt összeférhetlenségi szabályok, illetve a 118. § (3) bekezdésben foglalt kizáró okok megfelelően irányadók.

(2) A Médiatanács tagja vonatkozásában nem minősül összeférhetetlennek a sajtótermék kiadójával vagy alapítójával létrehozott, tudományos tevékenység

végzésére, tudományos eredmények közzétételére, vagy tudományos ismeretterjesztésre vonatkozó munkaviszony, valamint munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony.

Az összeférhetlenségi szabályok meghatározásánál az (1) bek. A 118. §-ra utal vissza; a Médiatanács elnökére és tagjaira vonatkozó politikai és gazdasági összeférhetlenségi szabályokat ugyanazon elveknek a figyelembevételével kell értelmezni és alkalmazni.

Fontos kivételt teremt az összeférhetlenségi helyzet alól a (2) bek. Mivel a tudományos kutatáshoz elengedhetetlenül hozzátartozik a kutatási eredmény publikálása is, a (2) bek. hiánya tartalmilag ellehetetlenítené a Médiatanács tagjainak tudományos tevékenységét. Erre tekintettel az ilyen irányú jogviszonyokat a Mttv. nem minősíti a megbízatással összeférhetlennek,

A Médiatanács tagjainak kötelezettségei

128. §

(1) A Médiatanács tagja a feladata ellátása során tudomására jutott minősített adatot és üzleti titkot köteles megőrizni.

(2) A Médiatanács tagja hivatalba lépése alkalmával az Országgyűlés elnöke előtt a 3. számú melléklet szerinti esküt tesz.

(3) A Médiatanács tagja az országgyűlési képviselőkre vonatkozó szabályok szerint köteles vagyonynyilatkozatot tenni, első ízben a megválasztását követő harminc napon belül. A vagyonynyilatkozat kezelésére, nyilvántartására, ellenőrzésére az országgyűlési képviselők vagyonynyilatkozatának kezelésére, nyilvántartására, ellenőrzésére vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

Az általános gyakorlatnak megfelelően az eskü letétele a hivatalba lépés feltétele. Így a 128. § (2) bekezdésének a helyes értelmezése szerint a Médiatanács tagjának a hivatalba lépését megelőzően kell esküt tennie, tehát a megválasztása és a hivatalba lépése közötti időpontban. Az eskü letételének elmulasztása esetén a Médiatanács tagja nem lép hivatalba, így nem is szükséges rendelkezni ilyen esetben a megbízatás megszűnéséről.

A Médiatanács tagjai megbízatásának megszűnése

129. §

(1) A Médiatanács tagjainak megbízatása megszűnik:

- a) a Médiatanács megbízatási idejének lejártával,**
- b) lemondással,**
- c) az összeférhetlenség megállapításával,**
- d) felmentéssel,**
- e) kizárással,**
- f) a tag halálával.**

(2) Összeférhetlenség miatt meg kell szüntetni a Médiatanács elnökének vagy tagjának megbízatását, ha az elnökkel vagy a taggal szemben összeférhetlenségi ok merül fel, illetve, ha az elnök vagy a tag vagyonynyilatkozat-tételi kötelezettségének teljesítését megtagadja, a teljesítést elmulasztja, vagy vagyonynyilatkozatát-

ban lényeges adatot, tényt valótlanul közöl, továbbá, ha a 126. § (1) bekezdésben foglalt igazolási kötelezettségének önhibájából adódóan nem tesz eleget.

(3) Ha a Médiatanács elnökével vagy tagjával szemben összeférhetlenségi ok merül fel és az ok keletkezésétől, illetve az összeférhetlenséget megállapító ülés időpontjától számított harminc napon belül az összeférhetlenségi ok megszűntetése nem történik meg, a Médiatanács teljes ülése határozatban megállapítja, hogy az elnök vagy a tag vagy testületi tagsága megszűnt. A Médiatanács elnöke, illetőleg tagja az összeférhetlenséget megállapító határozat meghozatalának időpontjától a tisztségéből eredő jogkörét nem gyakorolhatja.

(4) A Médiatanács tagja megbízásának megszűnését az (1) bekezdés *b*), valamint *f*) pont esetében a Médiatanács elnöke, az (1) bekezdés *c*), *d*) és *e*) pont esetében a Médiatanács teljes ülése állapítja meg és hirdeti ki. A Médiatanács elnöke megbízásának megszűnését a Médiatanács teljes ülése állapítja meg és hirdeti ki.

(5) Felmentéssel szűnik meg a megbízás, ha a Médiatanács elnökét vagy tagját cselekvőképességét érintő gondnokság alá helyezték.

(6) Kizárással szűnik meg a megbízás,

a) ha a Médiatanács elnöke vagy tagja neki felróható okból több mint hat hónapon át nem tesz eleget megbízásából eredő feladatainak,

b) ha a Médiatanács elnökével vagy tagjával szemben lefolytatott büntetőeljárás eredményeként az elnök vagy a tag bűnösségét a bíróság – szabadságvesztés vagy a Médiatanács elnöke vagy tagja tevékenységének megfelelő foglalkozástól eltiltás büntetést tartalmazó – jogerős ítélete állapította meg.

(7) Ha a Médiatanács ülése összeférhetlenségről, felmentésről vagy kizárásról dönt, az érintett elnök vagy tag a szavazásban nem vehet részt, ilyen ügyekben a szavazásra jogosultak egyhangú határozata szükséges. Ha az említett kérdésekről megismételt szavazás esetén egyhangú döntés nem születik, a Médiatanács elnöke az Országgyűlésnek javasolja a döntés meghozatalát. Ebben az esetben az összeférhetlenségről, a felmentésről vagy a kizárásról a jelenlévő képviselők kétharmadának szavazatával az Országgyűlés dönt.

(8) A Médiatanács elnöke esetében a (3), (6) és (7) bekezdés szerinti eljárásokban az elnök jogkörében az ügyrend szerint meghatározott tag jár el.

(9) A Médiatanács elnöke és tagja megbízásának megszűnése után egy éven át

a) nem létesíthet munkaviszonyt, illetve munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyt olyan gazdasági társasággal,

b) nem létesíthet rendszeres gazdasági kapcsolatot gazdasági társaság vezető tisztségviselőjeként vagy tulajdonosaként olyan gazdasági társasággal, illetve

c) nem szerezhethet részesedést olyan gazdasági társaságban,

amelynek jogát vagy jogos érdekét a Médiatanács elnökeként, illetve tagjaként hozott döntése érintette.

(10) A megbízás (1) bekezdés *a*) vagy *b*) pont szerinti megszűnése esetén a Médiatanács elnökét és tagját a megszűnéskori havi tiszteletdíja kétszeresének megfelelő összegű végkielégítés illeti meg. Ha az elnök, illetve a tag három évnél rövidebb ideig töltötte be tisztségét, úgy a (9) bekezdésben meghatározott tilalom a megbízás megszűnésétől számított hat hónapig áll fenn, és ebben az esetben az elnököt, illetve a tagot egyhavi tiszteletdíja illeti meg végkielégítésként.

A Médiatanács függetlenségéből következik, hogy a tagok megbízatása csak objektív, az Mttv.-ben taxatív meghatározott okból szűnhet meg.

A (2)–(3) bekezdések az összeférhetlenségi eljárás szabályait rögzítik. A (2) bekezdés az összeférhetlenség fogalmát tág értelemben fogja fel, és a 127. § szerinti összeférhetlenségén túlmenően ebbe a körbe sorolja a büntetlenség igazolásának és a vagyonyilatkozat-tételnek az elmulasztását (vagy az utóbbiban valótlan adatok közlését).

A (3) bekezdés az összeférhetlenség megszüntetésére harminc napot ad „az ok keletkezésétől, illetve az összeférhetlenség megállapításától” számítva. Két eset lehetséges. Az egyik eljárási mód arra az esetre vonatkozik, amikor az összeférhetlenségi ok kellően objektív [pl. vagyonyilatkozat-tétel elmaradása, 118. § (1) bek. a) pontjában rögzített tisztség betöltése]. Ilyenkor a Médiatanács tagjának harminc nap áll rendelkezésre arra, hogy az összeférhetlenséget megszüntesse. Ha ezt nem teszi meg, a Médiatanács megállapítja a megbízatás megszűnését. A (3) bekezdés utolsó mondata a „megszűnik” igét múlt időben szerepelteti. Ilyenkor tehát a Médiatanács határozata a tag megbízatását az összeférhetlenséget kiváltó okot követő harmincadik napra visszaható hatállyal szűnik meg. Ettől független kérdés, hogy a tag a megbízatását az összeférhetlenséget megállapító határozat meghozataláig láthatja el. Ez utóbbi időpontig tehát a tag jogszerűen jár el a Médiatanács tagjaként.

A másik eljárási módot akkor kell alkalmazni, ha az összeférhetlenségi helyzet nem egyértelmű. Ilyenkor a Médiatanács két körben foglalkozik az ügygel: elsőként megállapítja az összeférhetlenséget, és a tagnak ettől számítva van harminc napja az összeférhetlenség megszüntetésére. Ha ez a határidő eredménytelenül telik el, második körben a Médiatanács határozatban megállapítja a tag megbízatásának a megszűnését, az első döntését követő harmincadik napra visszaható hatállyal. Ebben az esetben is a tag a második határozat meghozataláig láthatja el a megbízatásából eredő feladatokat.

Összeférhetlenséget, felmentést vagy kizárást kiváltó ok esetén a Médiatanácsnak nincs mérlegelési jogköre; köteles a tisztséget megszüntetni. Az Mttv. sajátos rendelkezést tartalmaz arra az esetre, ha a Médiatanács nem hoz egyhangú határozatot: a Médiatanács elnökének javaslatára az Országgyűlésre bizza a kérdés eldöntését. A Médiatanács elnökének szabad döntése, hogy ilyen esetben javasolja-e az összeférhetlenségi, felmentési, kizárási ügy Országgyűléshez terelését. Az Mttv. szövegszerű értelmezéséből az következik, hogy ilyen javaslatot a Médiatanács elnöke akkor is tehet, ha a tag megbízatásának megszüntetését a Médiatanács egyik tagja sem támogatta.

A Médiatanács tagjainak díjazása

130. §

(1) A Médiatanács elnöke a miniszter illetménye hatvan százalékának megfelelő mértékű tiszteletdíjban részesül, illetve költségtérítésre jogosult.

(2) A Médiatanács tagja az államtitkár illetménye hetvenöt százalékának megfelelő mértékű tiszteletdíjban részesül, illetve költségtérítésre jogosult.

A Médiatanács tagjainak díjazását a 130. § a miniszteri, illetve államtitkári juttatásokhoz igazítja [ld. 112. § (3) bek.].

A Médiatanács működése

131. §

(1) A Médiatanács maga határozza meg ügyrendjét, amelyet a Magyar Közlönyben közzétesz.

(2) Ha a Médiatanács elnöke a Médiatanács ülésén akadályoztatása miatt nem vesz részt, az elnöki feladatokat a Médiatanács tagjai az ügyrendben meghatározott sorrendben, egymást követően látják el. Az elnöki feladatokat ellátó tag a szavazásban részt vehet.

A Médiatanács testületi szerv, így a testületi működés szabályait szükséges részletesen meghatározni. A testületi működés részletes szabályait az Mttv. ehelyütt foglalt felhatalmazása alapján a Médiatanács által kialakított ügyrend határozza meg. A testületi működés alapvető szabályait azonban az Mttv. rendezi, vagyis szabályozza a Médiatanács testületi működésének azon garanciális elemeit, amelyeket a jogalkotó, a jogalkotás (alkotmányos, illetve általános közigazgatási jogi alapokon) nem bízhat a testületi szervezet – saját maga által kialakított – ügyrendi szabályozására. A Médiatanács testületi működésére vonatkozó alapvető rendelkezéseket tartalmaz az Mttv. 144. §-a (a döntéshozatal, a határozatképesség szabályai), a 125. § (2) bekezdése, a 129. § (3)–(8) bekezdése, valamint a 111. § (2) bekezdése. A Médiatanács ügyrendjével kapcsolatos alkotmányos biztosítékot jelentő, a működés átláthatóságát, általános ellenőrizhetőségét megalapozó garanciális rendelkezés az Mttv.-ben, hogy a Médiatanács, elfogadott ügyrendjét a Magyar Közlönyben köteles közzétenni.

A Médiatanács feladatai

132. §

A Médiatanács a 182–184. §-okkal összhangban:

a) ellenőrzi és biztosítja a sajtószabadság érvényesülését e törvény és az Smtv. keretei között,

b) ellátja az állami tulajdonban lévő, médiaszolgáltatás céljára biztosított korlátos erőforrásokat használó médiaszolgáltatási jogosultságok pályáztatásának és a pályázat elbírálásának feladatát,

c) ellátja a törvényben előírt felügyeleti és ellenőrzési feladatokat – a műsor vagy műsorszám rögzítése vagy a médiaszolgáltató által rögzített műsor vizsgálata, továbbá hatósági megkeresés útján,

d) a Hivatalon keresztül műsorfigyelő és -elemző szolgálatot működtet,

e) véleményt nyilvánít a médiával és a hírközléssel kapcsolatos jogszabályok tervezetéről,

f) rendszeresen ellenőrzi a vele kötött hatósági szerződések megtartását;

g) állásfoglalásokat, javaslatokat dolgoz ki a magyar médiaszolgáltatási rendszer fejlesztésének elvi kérdéseire vonatkozóan,

h) kezdeményezi a fogyasztóvédelemmel és a tisztességtelen piaci magatartás tilalmával kapcsolatos eljárásokat,

i) beszámolót készít a műsorkvótákra vonatkozó kötelezettségek teljesítéséről az Európai Bizottság részére,

j) szükség esetén kezdeményezheti az audiovizuális politikáért felelős miniszternél e törvény módosítását,

k) kezdeményező szerepet vállal a médiaműveltség, a médiatudatosság magyarországi fejlesztésében, ennek keretében összehangolja más állami szereplők médiaműveltséghez kapcsolódó tevékenységét, segíti a kormányt az Európai Unió felé e tárgyban esedékes időszakos beszámoló elkészítésében,

l) ellátja e törvényben, illetve az e törvény felhatalmazása alapján kiadott más jogszabályban meghatározott egyéb feladatait.

A Médiatanács szervezetére vonatkozó szabályozás keretében – miután a szervezet jogállása, működése szorosan összefügg az ellátandó feladat- és hatáskörök rendszerével – az Mttv. keretjellel felsorolja a Médiatanács legfontosabb hatósági és nem hatósági feladatait, illetve a feladatellátás alapjait, céljait.

E §-ban foglalt „összefoglaló-”, keretjellelű rendelkezéseket részletesen az Mttv. 182–184. §-a tartalmazza.

A Médiatanács beszámolója

133. §

(1) A Médiatanács minden év május 31-ig előterjeszti az Országgyűlésnek a megelőző évi tevékenységére vonatkozó beszámolóját. A beszámolóban értékelnie kell:

a) a szólás-, vélemény- és sajtószabadság, a tájékoztatás kiegyensúlyozottságának helyzetét,

b) a médiaszolgáltatók és műsorterjesztők tulajdoni helyzetének alakulását,

c) a médiaszolgáltatási szükségletek kielégítésére szolgáló frekvenciagazdálkodás helyzetét,

d) a médiaszolgáltatás gazdasági helyzetét, pénzügyi feltételeinek alakulását.

(2) A beszámolót nyomtatott formában, valamint az audiovizuális politikáért felelős miniszter által vezetett minisztérium és a Hatóság honlapján közzé kell tenni.

Jelen § a Médiatanács médiaigazgatási feladat- és hatásköreivel kapcsolatos beszámoló tartalmát, tárgyát és alapvető, garanciális szabályait rendezi. Ide vonatkozóan lásd a 119. §-hoz írtakat.

A Hatóság és a Médiatanács gazdálkodása

134. §

(1) A Hatóság a költségvetési szervek gazdálkodására vonatkozó jogszabályok megfelelő alkalmazásával gazdálkodik, állami vagyon kezelésére a központi költségvetési szervekre vonatkozó jogszabályi rendelkezések szerint jogosult, feladatai ellátásával összefüggő kiadásokat saját bevételéből és költségvetési hozzájárulásból fedezi, számláit a Kincstár vezeti. A Hatóság a (4) bekezdés szerinti saját bevételéből – a bírság kivételével – évente legfeljebb a tényleges adott évi bevétele huszonöt százalékának megfelelő mértékig tartalékot képezhet. Az így képzett tartalék a következő években a Hatóság működésének, feladatai ellátásának fedezetére használható fel, más célra nem vonható el.

(2) A Hatóság egységes költségvetését az Országgyűlés a jelen törvény rendelkezéseinek megfelelően önálló törvényben a (4) bekezdésben és a 136. § (3) bekez-

désben meghatározott források terhére hagyja jóvá, melyben egyúttal dönt a Hatóság előző évi költségvetésében esetlegesen képződött tényleges maradvány – ide nem értve az (1) bekezdés szerinti tartalék, illetve a képződésének költségvetési évében december 31-ig kötelezettségvállalással lekötött maradvány – felhasználásáról. A képződésének költségvetési évében december 31-ig kötelezettségvállalással lekötött maradvány a kötelezettségvállalás alapjául szolgáló jognyilatkozatnak megfelelően használható fel. Az Elnök jogosult a jóváhagyott egységes költségvetés kiadási előirányzatai közötti átcsoportosításra azzal, hogy a Médiatanács költségvetését is érintő átcsoportosításhoz a Médiatanács felhatalmazása szükséges. A Médiatanács a Hatóság egységes költségvetésén belül a 135. § szerinti gazdálkodási autonómiával rendelkezik.

(3) A Hatóság egységes költségvetését tartalmazó törvényjavaslatot az Országgyűlés költségvetési ügyekben illetékes bizottsága a tárgyévet megelőző év október 31-ig – az Elnök szeptember 15-ig megküldött javaslata alapján, mely tartalmazza a Médiatanácsnak a Médiatanács által jóváhagyott költségvetés-tervezetét – nyújtja be az Országgyűlésnek. Az új költségvetés jóváhagyásáig a Hatóság, illetve a Médiatanács a korábbi jóváhagyott költségvetése alapján működik.

(4) A Hatóság saját bevételét képezik a frekvencia díjak, az azonosítók lekötéséért és használatáért, továbbá a hatósági eljárásért fizetett díjak, valamint a felületes díj, amelyeket a Hatóság hatékony, magas szakmai színvonalú működtetésére kell felhasználni. A befolyt saját bevételekről és azok felhasználásáról, valamint a költségvetési hozzájárulás felhasználásáról készült kimutatást a Hatóság internetes honlapján évente közzéteszi.

(5) A frekvencia díjakat és az azonosítók lekötéséért és használatáért fizetett díjak mértékét a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Elnöke rendeletben határozza meg. A frekvencia díjak azon részét, amelyet a Hatóság – a (2) bekezdésben meghatározott törvény alapján – működtetésére nem használ fel, illetve amelyekből nem képez az (1) bekezdés szerinti tartalékot – az Elnök rendelkezése alapján –, befizeti az Alapba. Az Elnök a rendelkezésében megjelöli, hogy a jelen bekezdés szerint befizetett összeg milyen közérdekű célra, milyen módon használható fel. Az Alap a jelen bekezdés szerint átutalt összeget kizárólag az Elnök rendelkezései szerint, az általa megjelölt célra használhatja fel. Az Alap vezérigazgatója a felhasználás során közérdekből kérheti az Elnöktől a rendelkezés szerinti cél, illetve a felhasználási szabályok módosítását. Az Elnök az Alap vezérigazgatójának kérelmét elutasíthatja, vagy részben vagy egészben jóváhagyhatja, illetve új közérdekű célt és felhasználási szabályokat jelölhet meg. Ha az Alap az átutalt összeget nem az elnöki rendelkezésnek megfelelően használja fel, köteles az annak megfelelő összeget az Elnök felhívása alapján a Hatóság részére haladéktalanul visszautalni. A Hatóság az ily módon visszautalt összegből tartalékot képez, melyből az Elnök döntése szerint új közérdekű cél meghatározásával támogatást nyújthat az Alapnak, vagy azt, illetve annak egy részét közvetlenül a hírközlési és a kapcsolódó piacok, illetve a fogyasztói jólét fejlesztésével összefüggő közérdekű célra használhatja fel. A Hatóság a befizetést – ide nem értve a tartalékból történő támogatást – a tárgyévet követő év március 31-ig teljesíti. A frekvencia díjak azon része, amelyet az Elnök a jelen bekezdés szerint a tárgyév december 31-ig az Alapba befizetendőként megjelöl, valamint a jelen bekezdés szerint képzett tartalék – tekintettel a (2) és (12) bekezdésekben foglaltakra is – nem minősül tényleges maradványnak.

(6) A Hatóság hírközlési hatósági tevékenységével összefüggésben felmerült költségek fedezése érdekében az elektronikus hírközlési szolgáltatók, a postai felügyeleti tevékenységek fedezése érdekében a postai szolgáltatók felügyeleti díjat kötelesek fizetni. A díj mértéke az elektronikus hírközlési szolgáltató elektronikus hírközlési szolgáltatásaiból származó előző üzleti évi nettó árbevételének legfeljebb 0,35 százaléka, a postai szolgáltató esetében postai szolgáltatásaiból származó előző üzleti évi nettó árbevételének legfeljebb 0,2 százaléka, előző évi árbevétel hiányában a tárgyévi árbevétel egész évre vetített időarányos része. A felügyeleti díj mértékét a törvény által megengedett határokon belül a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Elnöke évente rendeletben határozza meg.

(7) A felügyeleti díjat negyedévente – a negyedév végéig – kell a Hatóság részére befizetni.

(8) Amennyiben a Hatóság e törvényben meghatározott felügyeleti bevételei egy költségvetési évben meghaladják a jogszabályban meghatározott feladatai ellátásához kapcsolódó kiadások összegét, a többletet a Hatóság éves beszámolójának elfogadását követően – a tárgyévben teljesített felügyeleti díjbefizetések arányában és legfeljebb azok mértékéig – a tárgyévet követő évben fizetendő felügyeleti díjban jóvá kell írni.

(9) A Hatóság a hírközlés és a média területén a tudatos fogyasztói döntéshozatal kultúrájának fejlesztésére – így különösen a hírközlési és médiajog, a verseny- és fogyasztóvédelmi politika körébe tartozó tudományos-oktatási programok támogatására, a hírközlési és a médiajoggal, illetve fogyasztóvédelmi politikával foglalkozó szakemberek képzésére, a hírközlési és médiapolitikával, valamint a fogyasztói döntéshozattal kapcsolatos tájékoztatás növelése érdekében végzett tájékoztatásra – jogosult felhasználni az előző évben a hírközlési és médiapiac szereplőitől befolyt bírságok teljes összegét. A tárgyévben e célból rendelkezésre álló, de fel nem használt összeg a következő évre átvihető, és a tudatos fogyasztói döntéshozatal kultúrájának fejlesztésére fordítható.

(10) Az Országgyűlés a – (2) bekezdésben meghatározott eljárásnak megfelelően előterjesztett – zárszámadási törvényjavaslat elfogadásával dönt a (2) bekezdésben meghatározott önálló törvény végrehajtásáról, ideértve a 136. § (15) bekezdés szerinti mellékletet is. E zárszámadási törvény esetében a benyújtási határidő minden év május 31.

(11)

(12) A (2) bekezdés tekintetében kötelezettségvállalásnak minősül minden olyan, a Hatóság, illetve az Alap belső utasításának megfelelően megtett jognyilatkozat, amely alapján a (2) bekezdés szerinti külön törvényben foglalt egységes költségvetés terhére fizetési kötelezettség keletkezik.

(13) Az e törvény felhatalmazása alapján kiadott jogszabályban, illetőleg e törvény alapján a Hatóság határozatában megállapított, a Hatóságnak fizetendő díjak, igazgatási szolgáltatási díjak, valamint az e törvény alapján kiszabott bírságok adók módjára behajtható köztartozásnak minősülnek.

A Hatóság a költségvetési szervek gazdálkodására vonatkozó jogszabályok megfelelő alkalmazásával gazdálkodik. A Hatóság speciális jogállású szerv, amely az Mttv. szerint meghatározott autonómiával rendelkezik. Ennek megfelelően tartalmazza az Mttv. a konvergens Hatóság esetében alapvető követelménynek számító intézményi autonómia elvárásainak megfelelő normákat, ideértve a gazdasági autonómia kérdését is. A Hatósági intézményrendszer függetlenségének egyik legfontosabb garanciája a gazdálkodási autonómia. A Hatóság a

költségvetési szervek gazdálkodására irányadó jogszabályok megfelelő alkalmazásával gazdálkodik, figyelembe véve azok garanciális normáit, valamint az Mttv. szerinti eltéréseket. A Hatóság szervezeti jogállásának sajátosságaira tekintettel az elnök gyakorolja az államháztartással összefüggő jogviszonyok tekintetében az irányító szerv feladatkörének gyakorlásához szükséges hatásköröket.

A Hatóság az állami vagyon kezelésére a központi költségvetési szervekre vonatkozó jogszabályi rendelkezések szerint jogosult, ennek megfelelően – ha törvény eltérően nem rendelkezik – önálló tulajdonjoggal nem rendelkezik, bármely dolog tulajdonjogát, gazdálkodó szervezet részesedését, vagy valamely vagyoni értékű jogot a Magyar Állam javára szerez meg.

A Hatóság a feladatai ellátásával összefüggő kiadásokat saját bevételéből és költségvetési hozzájárulásból fedezi. Az Mttv. garanciális jelleggel meghatározza a Hatóság bevételeit. A Hatóság saját bevételét képezik a frekvencia díjak, az azonosítók lekötéséért és használatáért, továbbá a hatósági eljárásért fizetett díjak, valamint a felügyeleti díj, amelyeket a Hatóság hatékony, magas szakmai színvonalú működtetésére kell felhasználni. Ezek a díjbevételek jelentik a Hatóság gazdálkodásának alapját. A Hatóság kizárólag a törvénynek alárendelt szerv, a saját bevételek részletes szabályait mégsem lehet törvényben meghatározni, mert itt típusosan olyan változók megadásáról van szó, amelyeknek folyamatosan tükrözni kell a hírközlési piac aktuális állapotát, így a törvényi szabályozásnál gyorsabb, hatékonyabb jogalkotási eszközökre van szükség a piaci torzulások elkerülése érdekében. Tekintettel arra, hogy a frekvenciák és az azonosítók körében a hatóság gyakorolja az állam tulajdonosi jogait, ezért az Mttv. a Hatóság elnökét hatalmazza fel, hogy rendeletben állapítsa meg a frekvenciadíjakat, az azonosítók lekötéséért és használatáért fizetett díjakat, továbbá a hírközlési és postai szolgáltatók felügyeleti díjának mértékét. E díjak tekintetében elmondható, hogy a Hatóság egyedülálló tapasztalattal és információval rendelkezik a felügyelt piacokon, ezért biztosított, hogy a törvényi garanciák mellett – összhangban a Kormány által kialakított hírközlés-politikával, illetve rádióspektrum-politikával – oly módon képes az egyes díjelemeket meghatározni, hogy az hatékonyan szolgálja a hírközlési és kapcsolódó piacok egészséges fejlődését.

A Hatóság gazdasági autonómiája nagyon fontos biztosítékot jelent a szervezeti autonómia érvényesülése és a Kormánytól való valódi függetlenség garantálása tekintetében. A gazdasági, pénzügyi autonómia megalapozza továbbá a hatékony és magas színvonalú feladatok és hatáskör gyakorlás lehetőségét is.

A Hatóság számláit a Kincstár vezeti. A Hatóság a saját bevételéből évente legfeljebb a tényleges adott évi bevétele huszonöt százalékának megfelelő mértékig tartalékokat képezhet. Az így képzett tartalék a következő években a Hatóság működésének, feladatai ellátásának fedezetére használható fel, más célra nem vonható el. A tartalékképzés minden évben lehetséges, az adott évi bevételek terhére, tekintet nélkül a korábbi években képzett tartalékokra. A rendelkezés célja, hogy megtakarításra, racionalizálásra, a hatékonyság növelésére ösztönözze a szervezetet. Ennek érdekében rendelkezik úgy a jogszabály, hogy a képzett tartalék a Hatóságtól nem vonható el.

Szintén a hatékony működtetést és a racionalizálást segíti elő a gazdálkodási autonómia keretei között a maradvány szabályozása. Az Országgyűlés a Hatóság költségvetéséről szóló törvényben dönt a Hatóság előző évi költségvetésében esetlegesen képződött tényleges maradvány felhasználásáról. A tényleges maradványba nem tartozik bele az Mttv. szerint képzett tartalék, a tartalékképzés költségvetési évében december 31-ig kötelezettségvállalással lekötött maradvány, a frekvencia díjak azon része, amelyet az Elnök a tárgyév december 31-ig az Alapba befizetendőként megjelöl, valamint az Elnök felhívása alapján az Alap által visszautalt összegből képzett tartalék. A tartalékképzés költségvetési évében december 31-ig

kötelezettségvállalással lekötött maradvány a kötelezettségvállalás alapjául szolgáló jognyilatkozatnak megfelelően használható fel, míg a tartalék felhasználásáról az Mttv. által megállapított keretek között az Elnök dönt. Kötelezettségvállalásnak minősül minden olyan, a Hatóság, illetve az Alap belső utasításának megfelelően meg tett jognyilatkozat, amely alapján az egységes költségvetés terhére fizetési kötelezettség keletkezik.

A Hatóság egységes költségvetéssel rendelkezik, melyet az Országgyűlés önálló törvényben fogad el. A Médiatanács függetlenségét további gazdálkodási autonómia biztosítja. A Hatóság költségvetése egységes, mert ez szolgálja leginkább az ésszerű, hatékony, takarékos gazdálkodás követelményét. A Hatóság egységes költségvetését tartalmazó törvényjavaslatot az Országgyűlés költségvetési ügyekben illetékes bizottsága a tárgyévet megelőző év október 31-ig – az Elnök szeptember 15-ig megküldött javaslata alapján, mely tartalmazza a Médiatanácsnak a Médiatanács által jóváhagyott költségvetés-tervezetét – nyújtja be az Országgyűlésnek. Az új költségvetés jóváhagyásáig a Hatóság, illetve a Médiatanács a korábbi jóváhagyott költségvetése alapján működik. Ez a szabály garantálja, hogy a Hatóság ne maradjon jóváhagyott költségvetés nélkül, és működésének folyamatossága biztosított legyen. Az Országgyűlés – a költségvetés elfogadására irányadó szabályok szerint – a zárszámadási törvényjavaslat elfogadásával dönt a költségvetésről szóló önálló törvény végrehajtásáról. E zárszámadási törvény esetében a benyújtási határidő minden év május 31.

Az átlátható gazdálkodás és a közérdekű adatokhoz való hozzáférhetőség biztosítása érdekében a befolyt saját bevételekről és azok felhasználásáról, valamint a költségvetési hozzájárulás felhasználásáról készült kimutatást a Hatóság internetes honlapján évente közzéteszi.

A frekvenciadíjak azon részét, amelyet a Hatóság a költségvetési törvényében foglaltak szerint a működésére nem használ fel, illetve amelyekből nem képez működési tartalékot, az Elnök rendelkezése szerint befizeti az Alapba. Az Elnök a rendelkezésében megjelöli, hogy az ily módon befizetett összeg milyen közérdekű célra, milyen módon használható fel. Az Alap az átutalt összeget kizárólag az Elnök rendelkezései szerint, az általa megjelölt célra használhatja fel. Az Alap vezérigazgatója a felhasználás során közérdekből kérheti az Elnöktől a rendelkezés szerinti cél, illetve a felhasználási szabályok módosítását. Az Elnök az Alap vezérigazgatójának kérelmét elutasíthatja, vagy részben, vagy egészben jóváhagyhatja, illetve új közérdekű célt és felhasználási szabályokat jelölhet meg. Ha az Alap az átutalt összeget nem az elnöki rendelkezésnek megfelelően használja fel, köteles az annak megfelelő összeget az Elnök felhívása alapján a Hatóság részére haladéktalanul visszautalni.

A Hatóság hírközlési hatósági tevékenységével összefüggésben felmerült költségek fedezése érdekében az elektronikus hírközlési szolgáltatók, a postai felügyeleti tevékenységek fedezése érdekében a postai szolgáltatók felügyeleti díjat kötelesek fizetni. A díj mértéke az elektronikus hírközlési szolgáltató elektronikus hírközlési szolgáltatásaiból származó előző üzleti évi nettó árbevételének legfeljebb 0,35 százaléka, a postai szolgáltató esetében postai szolgáltatásaiból származó előző üzleti évi nettó árbevételének legfeljebb 0,2 százaléka, előző évi árbevétel hiányában a tárgyévi árbevétel egész évre vetített időarányos része. A fentebb leírtaknak megfelelően a felügyeleti díj mértékét a törvény által megengedett határokon belül az Elnök évente rendeletben határozza meg. A felügyeleti díjat negyedévente – a negyedév végéig – kell a Hatóság részére befizetni. A szolgáltatók számára szolgál garanciául, hogy amennyiben a Hatóság felügyeleti bevételei egy költségvetési évben meghaladják a jogszabályban meghatározott feladatai ellátásához kapcsolódó kiadások összegét, a többletet a Hatóság éves beszámolójának elfogadását követően – a tárgyévben teljesített felügyeleti díjbefizetések arányában és legfeljebb azok mértékéig – a tárgyévet követő évben fizetendő felügyeleti díjban jóvá kell írni.

A bírságbevétel a hatóság olyan speciális bevétele, melynek felhasználásáról a törvény tételesen rendelkezik. A bírságbevétel a Hatóság saját működtetésére nem használható fel. A Hatóság a bírságbevételt kizárólag a hírközlés és a média területén a tudatos fogyasztói döntéshozatal kultúrájának fejlesztésére jogosult felhasználni. E garanciális szabály alapja egyrészt, hogy a törvényi szabályozás ne ösztönözze a – Hatóság által felhasználható – bevétel-növelés érdekében történő felesleges bírságolást. Másrészt, hogy a fogyasztói tudatosság fejlesztésével a bírságok felhasználása útján is fejlődjenek a felügyelt piacok, illetve hatékonyan biztosítsa a jogsértések megelőzését. (Ugyanis a bírság maga azt jelzi, hogy a felügyelt piacokon olyan súlyosságú zavar keletkezett, amely a Hatóság közhatalmi jellegű beavatkozását igényelte. Mind a média-, mind a hírközlési piacon elmondható, hogy az ott felmerülő zavarok közvetlenül is érintik a fogyasztókat, illetve sok probléma épp a fogyasztók megfelelő tájékozottságának, tudatosságának a hiánya miatt merülhet fel.)

A Hatóság határozatában megállapított, a Hatóságnak fizetendő díjak, igazgatási szolgáltatási díjak, valamint az Mttv. alapján kiszabott bírságok adók módjára behajtandó köztartozásnak minősülnek.

135. §

(1) A Médiatanács a költségvetési szervek gazdálkodására vonatkozó jogszabályok értelemszerű alkalmazásával gazdálkodik, számláit a Kincstár vezeti.

(2) A Médiatanács költségvetését az Országgyűlés a Hatóság egységes költségvetésének részeként, abban elkülönítve, a Hatóság költségvetéséről szóló törvényben, az Alap, e törvény 136. § (3) bekezdésben meghatározott forrásai közül a Médiatanács működési költségeinek fedezetére fordítható összeg terhére hagyja jóvá. A Médiatanács jogosult a jóváhagyott költségvetése kiadási előirányzatai közötti átcsoportosításra.

A Médiatanács a Hatóság önálló jogi személyiségű szerve, mely a Hatóság gazdálkodási autonómiáján belül is további függetlenséggel bír a jelen § szerint. A Médiatanács a költségvetési szervek gazdálkodására vonatkozó jogszabályok megfelelő alkalmazásával gazdálkodik, figyelembe véve azok garanciális normáit, valamint az Mttv. szerinti eltéréseket.

A Médiatanács költségvetését az Országgyűlés a Hatóság egységes költségvetésének részeként, abban elkülönítve, a Hatóság költségvetéséről szóló törvényben, az Alap, e törvény szerint meghatározott forrásai közül a Médiatanács működési költségeinek fedezetére fordítható összeg terhére hagyja jóvá.

A Médiatanács számláit a Kincstár vezeti. A Médiatanács a Kincstárban pénzforgalmi számlát köteles vezetni. A Médiatanács a Kincstáron kívül más pénzintézetnél vezetett pénzforgalmi számlával – lakásépítés munkáltatói támogatása számla és a devizaszámla kivételével – nem rendelkezhet.

A Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap

136. §

(1) Az Alap olyan elkülönített vagyonkezelő- és pénzalap, amelynek feladata a közszolgálati mediaszolgáltatás, a Közszolgálati Közalapítvány, a közösségi mediaszolgáltatások, a közszolgálati mediaszolgáltatók szervezeti átalakításának támogatása, a közszolgálati célú műsorszámok gyártása és támogatása, az elsőként filmszínházban bemutatásra szánt filmalkotások és a kortárs zeneművek

támogatása, az Archívum és egyéb vagyonának gondos kezelése és gyarapítása, valamint az ezekhez kapcsolódó egyéb tevékenységek támogatása, illetve elvégzése.

(2) Az Alap eszközei kizárólag a törvényben meghatározott célokra használhatók fel.

(3) Az Alap pénzügyi forrásai: a médiaszolgáltatási díj, a pályázati díj, a műorszolgáltatási szerződésszegési kötbér és kártérítés, a bírság, a közszolgálati hozzájárulás, a frekvencia díjakból a Hatóság által a 134. § (5) bekezdés alapján az Alaphoz utalt összeg, a lineáris audiovizuális médiaszolgáltatást nyújtó médiaszolgáltatók által a (8) bekezdés alapján befizetett támogatás, a központi költségvetési céltámogatások, a vagyonhasznosításból, illetve a vállalkozási tevékenységből származó bevételek, a kamatbevételek, továbbá az önkéntes befizetések.

(4) A Magyar Állam évente közszolgálati hozzájárulást fizet a lineáris audiovizuális médiaszolgáltatások vételére alkalmas készüléket használó háztartások számát alapul véve. A közszolgálati hozzájárulás mértékét e törvény 4. számú melléklete határozza meg. Az Állam a közszolgálati hozzájárulást tizenkét egyenlő részletben előre, minden hónap harmadik napjáig fizeti meg az Alap pénzforgalmi számlájára. Az Alap a Médiatanács hozzájárulásával jogosult a közszolgálati hozzájárulásból származó bevételeinek engedélyezésére.

(5) A Magyar Állam képviselőjében eljárva az audiovizuális politikáért felelős miniszter legfeljebb hét évre szóló szerződést köthet az Alappal a közszolgálati hozzájárulás megfizetéséről. A szerződés megkötéséhez nem szükséges az államháztartásról szóló törvényben előírt, külön országgyűlési felhatalmazás.

(6) Az Alap jogi személy, gazdálkodó szervezet, kezelője a Médiatanács. Az Alap a Műorszolgáltatási Alap, valamint a Műorszolgáltatás Támogató és Vagyonkezelő Alap jogutódja.

(7) Az Alap köteles a Kincstárban pénzforgalmi számlát vezetni.

(8) A lineáris audiovizuális médiaszolgáltatást nyújtó, jelentős befolyásoló erejű médiaszolgáltató éves reklámbevételének két és fél százalékát új, magyar filmalkotás támogatására köteles fordítani. E kötelezettség az Alap részére befizetett pénzüsszeggel, vagy az Alap és a médiaszolgáltató közötti megállapodásban meghatározott új filmalkotás pénzbeli támogatásával teljesítendő. A médiaszolgáltató az így befizetett, illetve támogatásra fordított pénzüsszeget társasági adóalapjából levonhatja.

(9) Az Alapba történő önkéntes befizetés közérdekű kötelezettségvállalásnak minősül. Amennyiben az Alapba történő önkéntes befizetés a Hatósággal vagy a Médiatanáccsal kötött hatósági szerződésben foglalt vállaláson vagy a Média- és Hírközlési Biztossal kötött megállapodáson alapul, az önkéntes befizetést az e megállapodásokban foglaltaknak megfelelően kell felhasználni.

(10) Az Alap támogatáspolitikáját, üzleti tervét és éves beszámolóját a Médiatanács fogadja el. Az Alap pénzügyi forrásainak és nyilvántartásaiban szereplő eszközeinek a támogatáspolitikában, illetve üzleti tervben nem szereplő felhasználásához, illetve az ezek terhére történő kötelezettségvállaláshoz a Médiatanács által meghatározott összeghatárt meghaladó kifizetéshez a Médiatanács előzetes jóváhagyása szükséges.

(11) Az Alap képviselőjére a vezérigazgató jogosult. Az Alap vezérigazgatója feletti teljes munkáltatói jogkört – ideértve a kinevezést, a munkabér és juttatások megállapítását, továbbá a munkáltatói felmondást is – a Médiatanács elnöke gyakorolja.

(12) Az Alap vezérigazgató-helyetteseinek kinevezésére és a munkáltatói felmondásra a vezérigazgató tesz javaslatot a Médiatanács elnökének, aki dönt a kinevezésről, a munkabérről és juttatásokról, továbbá a munkáltatói felmondásról. Egyebekben a vezérigazgató gyakorolja a vezérigazgató-helyettesek feletti munkáltatói jogkört.

(13) Az Alap vezérigazgatójára és vezérigazgató-helyettesére a Hatóság Elnöke, elnökhelyettesére, valamint főigazgatójára és főigazgató-helyettesére vonatkozó, a 118. § (1)–(2) bekezdésben foglalt összeférhetetlenségi szabályok, illetve a 118. § (3) bekezdésben foglalt kizáró okok megfelelően irányadók.

(14) Az Alap Felügyelőbizottságának elnökét és négy tagját a Médiatanács elnöke bízza meg és hívja vissza. Tiszteletdíjukat a Médiatanács elnöke állapítja meg.

(15) Az Alap éves költségvetését – a 134. § (2) bekezdés szerinti önálló törvény mellékleteként – az Országgyűlés hagyja jóvá.

(16) Az Alap kezelésének részletes szabályait a Médiatanács határozza meg.

(17) A 109/2010. (X. 28.) OGY határozat alapján a Magyar Állam tulajdonába adott vagyon vonatkozásában a tulajdonosi jogok és kötelezettségek összességét (vagyonkezelői jogokat) az Alap gyakorolja. Az Alap vagyonkezelésébe adott, valamint az Alap által gazdálkodása során egyéb jogcímen szerzett vagyon tulajdonosi jogainak és kötelezettségeinek Alap által történő gyakorlása, a vagyon hasznosítása, megterhelése a vagyonnal történő gazdálkodás nem tartozik az állami vagyonról szóló törvény hatálya alá. Az Alap vagyonkezelésében és tulajdonában álló vagyonnal való gazdálkodás részletes szabályait a Médiatanács határozza meg.

(18) Az Alap személyes illetékmentességre jogosult, és nem alanya a társasági adónak, valamint a helyi adónak.

Az Alap speciális státuszú jogi személy, gazdálkodó szervezet. Működtetésére, kezelésére, a vagyonával való gazdálkodásra az Mttv. szabályai az irányadók. Az Alap, mint elkülönített vagyonkezelő- és pénzalap, kizárólag az Mttv. szerinti feladatokat láthatja el, melyek a következők: a közszolgálati médiaszolgáltatás, a Közszolgálati Közalapítvány, a közösségi médiaszolgáltatások, a közszolgálati médiaszolgáltatók szervezeti átalakításának támogatása, a közszolgálati célú műsorszámok gyártása és támogatása, az elsőként filmszínházban bemutatásra szánt filmalkotások és a kortárs zeneművek támogatása, az Archívum és egyéb vagyonának gondos kezelése és gyarapítása, valamint az ezekhez kapcsolódó egyéb tevékenységek támogatása, illetve elvégzése.

Az Alap jogi személy, gazdálkodó szervezet, kezelője a Médiatanács. Az Alap a Műsor-szolgáltatási Alap, valamint a Műsorszolgáltatás Támogató és Vagyonkezelő Alap jogutódja.

Az Alappal kapcsolatos kezelői jognak több vetülete van. Egyrészt az Alap támogatáspolitikáját, üzleti tervét és éves beszámolóját a Médiatanács fogadja el. Az Alap pénzügyi forrásainak és nyilvántartásaiban szereplő eszközeinek a támogatáspolitikában, illetve üzleti tervben nem szereplő felhasználásához, illetve az ezek terhére történő kötelezettségvállaláshoz a Médiatanács által meghatározott összeghatárt meghaladó kifizetéshez a Médiatanács előzetes jóváhagyása szükséges. Ennek alapján megállapítható, hogy az Alap vagyona tekintetében az Mttv. alapján nem lehet olyan jogselekményt gyakorolni, nem lehet azt felhasználni, vagy annak terhére kötelezettséget vállalni a nélkül, hogy azt a Médiatanács, mint a vagyon kezeléséért felelős szerv valamilyen formában ne hagyná jóvá. A kezelés más szempontból azt is jelenti, hogy a Médiatanács egyes közfeladat-szervezési feladatok tekintetében, kizárólag és kifejezetten az Mttv. keretei között egyes tevékenységek végzését az Alapra bízhatja, azaz meghatározhatja azokat a kapcsolódó egyéb tevékenységeket, melyek megfe-

lelnek az Mttv.-ben meghatározott céloknak, és melyek támogatására, illetve elvégzésére az Alap eszközei igénybe vehetők (ugyanis az Alap eszközei kizárólag az Mttv.-ben meghatározott célokra használhatók fel).

A Médiatanács kezelői jog körében meghozott döntése lehet általános érvényű, illetve adott jogügyletek tekintetében lehet egyedi is. Az Alap menedzsmentjének a felelőssége, hogy a felhatalmazás keretei között működtesse a gazdálkodó szervezetet, és amennyiben valamely felhatalmazás nem világos, további döntést, pontosítást kérjen.

Az Alap kezelésének részletes szabályait a jogszabályi keretek között a Médiatanács jogosult meghatározni, míg költségvetéséről az Országgyűlés dönt. Az Alap tehát egyrészt a Hatóság egységes költségvetéséről szóló törvény mellékletét képező költségvetésén belül gazdálkodik, másrészt a Médiatanács által elfogadott támogatáspolitikát és üzleti terv mentén működik. Ez utóbbi dokumentumok elfogadása, a részletes kezelési szabályok meghatározása a Médiatanács feladata. Fontos hangsúlyozni, hogy a kezelés (illetve annak általános közgazgatási fogalma, tartalma is) kizárólag szervezeti (és nem szakmai irányítási) típusú eszközrendszert, jogosítványokat biztosít a Médiatanács számára.

A 109/2010. (X. 28.) OGY határozat alapján a Magyar Állam tulajdonába adott vagyon vonatkozásában a tulajdonosi jogok és kötelezettségek összességét (vagyonkezelői jogokat) az Alap gyakorolja. Az Alap vagyonkezelésébe adott, valamint az Alap által gazdálkodása során egyéb jogcímen szerzett vagyon tulajdonosi jogainak és kötelezettségeinek Alap által történő gyakorlása, a vagyon hasznosítása, megterhelése a vagyonnal történő gazdálkodás nem tartozik az állami vagyonról szóló törvény hatálya alá, arra az Mttv. speciális rendelkezései az irányadóak, e keretek között az Alap vagyonkezelésében és tulajdonában álló vagyonnal való gazdálkodás részletes szabályait szintén a Médiatanács határozza meg.

A 109/2010. (X. 28.) OGY határozat a Közzszolgálati Közalapítvány, a Magyar Rádió Zrt., a Magyar Televízió Zrt., a Duna Televízió Zrt. és a Magyar Távirati Iroda Zrt. vagyona meghatározott körének a Műsorszolgáltatás Támogató és Vagyonkezelő Alap részére történő átadásáról rendelkezett, ezzel létrehozva azt az egységes vagyontömeget, amely gondos kezelése és gyarapítása az Alap feladata. A közzszolgálati részvénytársaságok tulajdonában maradt mindazon vagyon, amely a közzszolgálati részvénytársaságok műsorszervezetének, továbbá műsorainak, illetve műsorszámait tartalmazó – közzszolgálati részvénytársaságok által történő, törvényben szabályozott – meghatározásához, megtervezéséhez, a műsorok elkészítéséhez és a műsor szolgáltatásához, valamint a nemzeti hírügynökségi feladatok ellátásához szükséges feltételrendszer fennállását biztosítja.

Az Országgyűlés határozata értelmében a vagyongazdálkodás részletes szabályainak meghatározása során a következő irányelveket kell a Médiatanácsnak figyelembe venni:

- a) a vagyongazdálkodás elsődleges célja a vagyon hatékony működtetése, állagának védelme, értékének megőrzése, illetve gyarapítása a közzszolgálati műsorszolgáltatás és a nemzeti hírügynökségi szolgáltatás ellátásának elősegítése érdekében;
- b) a vagyongazdálkodási szabályok a vagyonnal kapcsolatos eljárásokra, jogügyletekre, jogviszonyokra, valamint a közzszolgálati részvénytársaságokra és az Alapra terjednek ki;
- c) a vagyongazdálkodás során az Alap ingyenesen nyújt szolgáltatást a közzszolgálati részvénytársaságoknak, ideértve a közzszolgálati részvénytársaságok folyamatos működőképességét biztosító szolgáltatásokat is;
- d) a vagyongazdálkodás során a vagyon hasznosítására, értékesítésére irányuló eljárásokban, amennyiben a vagyon hasznosítása, értékesítése a b) pontban meghatározott személyeken kívüli személyek részére történik, a kiíró valamennyi résztvevő számára egyenlő esélyt köteles biztosítani az ajánlat megtételéhez szükséges információhoz jutás és az alkalmazott versenytételek tekintetében;

- e) a vagyongazdálkodás során a vagyonnak a d) pont szerinti hasznosítására irányuló szerződés nem köthető azzal, aki
- ea) csőd- vagy felszámolási eljárás, végelszámolás, önkormányzati adósságrendezési eljárás alatt áll,
 - eb) tevékenységét felfüggesztette, vagy akinek tevékenységét felfüggesztették,
 - ec) az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 178. §-ának 20. pontja szerinti, hatvan napnál régebben lejárt esedékességű köztartozással rendelkezik,
 - ed) a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény XV. Fejezet VI. címében meghatározott közélet tisztasága elleni vagy XVII. fejezetében meghatározott gazdasági bűncselekmény elkövetése miatt büntetett előéletű, aki gazdálkodó szervezetben vagy gazdasági társaságban vezető tisztség betöltését kizáró foglalkozástól eltiltás hatálya alatt áll, illetve akinek tevékenységét a jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedésekről szóló 2001. évi CIV. törvény 5. § (2) bekezdése alapján a bíróság jogerős ítéletében korlátozta,
 - ee) állami vagyon hasznosítására irányuló korábbi – három évnél nem régebben lezárult – eljárásban hamis adatot szolgáltatott és ezért az eljárásból kizárták;
- f) a vagyon hasznosítására irányuló szerződést írásba kell foglalni.

Az Alap Mttv.-ben biztosított forrásai a következők: az Alap pénzügyi forrásai a médiaszolgáltatási díj, a pályázati díj, a műsorszolgáltatási szerződésszegési kötbér és kártérítés, a bírság, a közszolgálati hozzájárulás, a frekvencia díjakból a Hatóság által az Mttv 134. § (5) bekezdés alapján az Alaphoz utalt összeg, a lineáris audiovizuális médiaszolgáltatást nyújtó médiaszolgáltatók által befizetett támogatás, a központi költségvetési céltámogatások, a vagyonhasznosításból, illetve a vállalkozási tevékenységből származó bevételek, a kamatbevételek, továbbá az önkéntes befizetések.

A Magyar Állam évente közszolgálati hozzájárulást fizet a lineáris audiovizuális médiaszolgáltatások vételére alkalmas készüléket használó háztartások számát alapul véve. A közszolgálati hozzájárulás mértékét az Mttv. 4. számú melléklete határozza meg. Az Állam a közszolgálati hozzájárulást tizenkét egyenlő részletben előre, minden hónap harmadik napjáig fizeti meg az Alap pénzforgalmi számlájára. Az Alap a Médiatanács hozzájárulásával jogosult a közszolgálati hozzájárulásból származó bevételeinek engedményezésére. A Magyar Állam képviselőjében eljárva az audiovizuális politikáért felelős miniszter legfeljebb hét évre szóló szerződést köthet az Alappal a közszolgálati hozzájárulás megfizetéséről. A szerződés megkötéséhez nem szükséges az államháztartásról szóló törvényben előírt, külön országgyűlési felhatalmazás.

A frekvencia díjak azon részét, amelyet a Hatóság a költségvetési törvényében foglaltak szerint a működésére nem használ fel, illetve amelyekből nem képez működési tartalékot, az Elnök rendelkezése szerint befizeti az Alapba. Az Elnök a rendelkezésében megjelöli, hogy az ily módon befizetett összeg milyen közérdekű célra, milyen módon használható fel. Az Alap az átutalt összeget kizárólag az Elnök rendelkezései szerint, az általa megjelölt célra használhatja fel.

A lineáris audiovizuális médiaszolgáltatást nyújtó jelentős befolyásoló erejű médiaszolgáltató az éves reklámbevételének két és fél százalékát új, magyar filmalkotás támogatására köteles fordítani. E kötelezettségének a JBE szolgáltató kétféle módon is eleget tehet: egyrészt az Alap részére befizetett pénzüsszeggel, másrészt az Alap és a médiaszolgáltató közötti megállapodásban meghatározott új filmalkotás pénzbeli támogatásával. A médiaszolgáltató az így befizetett, illetve támogatásra fordított pénzüsszeget társasági adóalapjából levonhatja.

Az Alapba történő önkéntes befizetés közérdekű kötelezettségvállalásnak minősül azzal, hogy a közcélokhoz való önkéntes hozzájárulás felhasználásának módját a befizető meghatározhatja abban az esetben, ha az Alapba történő önkéntes befizetés a Hatósággal vagy a Mé-

diatanáccsal kötött hatósági szerződésben foglalt vállaláson, vagy a Média- és Hírközlési Biztossal kötött megállapodáson alapul. Ilyenkor az önkéntes befizetést az e megállapodásokban foglaltaknak megfelelően kell felhasználni.

Az Alap, mint pénzforgalmi számlatulajdonos, az átmenetileg szabad pénzeszközeit a Kincstár hálózatában értékesített – az értékpapírszámlán, illetve értékpapírletéti-számlán nyilvántartott – állampapírok vásárlásával hasznosíthatja.

Az Alap személyes illetékmentességet élvez, emellett nem alanya a társasági adónak és a helyi adónak sem.

Az Alap menedzsmentjének élén a vezérigazgató áll, aki az Alap képviselőjére 3. személylyel szemben egy személyben jogosult. Az Alap vezérigazgatója feletti teljes munkáltatói jogkört – ideértve a kinevezést, a munkabér és juttatások megállapítását, továbbá a munkáltatói felmondást is – a Médiatanács elnöke gyakorolja. Az Alap munkaszervezetét a Médiatanács által jóváhagyott Szervezeti és Működési Szabályzata rendezi. A vezérigazgató az ellátandó feladat természetétől függően meghatározott körben képviselői jogot biztosíthat az Alap munkavállalójának, megbízottjának is.

Az Alap vezérigazgató-helyetteseinek kinevezésére és a munkáltatói felmondásra a vezérigazgató tesz javaslatot a Médiatanács elnökének, aki dönt a kinevezésről, a munkabérről és juttatásokról, továbbá a munkáltatói felmondásról. Egyebekben a vezérigazgató gyakorolja a vezérigazgató-helyettesek feletti munkáltatói jogkört. A vezérigazgató-helyettesek közötti feladatmegosztást, a felelősségi körök elhatárolását, az egyes vezérigazgató-helyettesek speciális feladatait és a kapcsolódó jogait és kötelezettségeiket az Alap Szervezeti és Működési Szabályzata tartalmazza.

Az Alap vezérigazgatója a munkáltatói jogkör gyakorlását a Szervezeti és Működési Szabályzatban foglalt módon delegálhatja.

Az Alap vezérigazgatójára és vezérigazgató-helyettesére szigorú összeférhetlenségi szabályok vonatkoznak.

137. §

(1) A közszolgálati célú műsorszámok, a közösségi médiaszolgáltatók, az elsőként filmszínházban bemutatásra szánt filmalkotások – ide nem értve a törvény 136. § (8) bekezdésében meghatározott módon támogatott filmalkotásokat – és a kortárs zeneművek támogatását nyilvános pályázat útján kell biztosítani.

(2) Az Alap által kidolgozott általános pályázati feltételeket a Médiatanács hagyja jóvá.

(3) Az Alap a jóváhagyott általános pályázati feltételek alapján készíti el és teszi közzé a pályázati felhívásokat. A pályázatok elbírálásának módját az általános pályázati feltételekben kell szabályozni.

(4) Az Alap – a közszolgálati médiaszolgáltatás 83. §-ban foglalt céljai elérése érdekében – a megfelelő minőségű médiatartalom előállításának elősegítése érdekében biztosítja a közszolgálati médiaszolgáltatások tartalmának előállításában részt vevők továbbképzését. Az Alap a szükséges képzést jogosult kereskedelmi tevékenysége keretein belül szervezni.

Az Alap Általános Pályázati Feltételeit (a továbbiakban: ÁPF) a Médiatanács hagyja jóvá. A közszolgálati célú műsorszámok, a közösségi médiaszolgáltatók, az elsőként filmszínházban bemutatásra szánt filmalkotások – ide nem értve a lineáris audiovizuális médiaszolgáltatást nyújtó JBE szolgáltató éves reklámbevételének két és fél százalékát kitevő támogatásból támogatott filmalkotásokat – és a kortárs zeneművek támogatását az ÁPF-ben foglalt módon,

a támogatáspolitikájával összhangban nyilvános pályázat útján biztosítja az Alap. Az ÁPF határozza meg az Alap által meghirdetett pályázati eljárások általános kereteit, alapvető eljárási szabályait. A pályáztatás fontos garanciája, hogy az Alap, mint támogató által nyújtott minden támogatás átláthatóan, az egyenlő elbánás követelményének megfelelően kerüljön kiosztásra.

A Médiatanács Médiatudományi Intézete

138. §

(1) A Médiatanács Médiatudományi Intézete (a továbbiakban: Intézet) a Hatóság önálló szervezeti egysége, amely a Médiatanács működését segíti, illetve önálló tudományos tevékenységet végez. Az Intézet vezetője és tagjai a Hatóság köztisztviselői.

(2) Az Intézet munkájának felügyeletét a Médiatanács látja el.

(3) Az Intézet feladatai:

a) a Médiatanács működésének támogatása kutatási és elemzési feladatok ellátása útján,

b) a médiához kapcsolódó társadalomtudományi kutatások elvégzése,

c) szakmai kiadványok megjelentetése,

d) szakmai konferenciák szervezése,

e) egyéb, a Médiatanács által az Intézet számára meghatározott feladat.

(4) Az Intézet megbízással külső szakértőket is igénybe vehet.

A Médiatanács Médiatudományi Intézetének alaptevékenysége kettős: egyrészt a Médiatanács döntéseit segítő szakmai tanácsadó, másrészt a szó hagyományos értelmében vett kutató tevékenységet folytató, a Médiatanács alá rendelt szervezeti egység. Az Intézet önálló jogalanyisággal nem rendelkezik, az NMHH Hivatalának részét képezi.

A MÉDIA- ÉS HÍRKÖZLÉSI BIZTOS

A Biztos jogintézménye a törvényben rögzített speciális eljárásával – az egyéb eljárásokban nem érvényesíthető – fogyasztói, felhasználói érdekeket védő, ezzel a fogyasztói jólétet előmozdító, mindeközben a szolgáltatókkal konstruktívan együttműködő, hatékony problémamegoldó fórum. A Biztos intézménye, eljárása kiegészíti a közigazgatás tevékenységeit, egyfajta közvetítő-, egyeztető-, és együttműködési típusú feladatokat ellátó szervezet, amely mind az Európai Unióban, mind a hazai közigazgatás szabályozási rendszerében, mind pedig más közigazgatási ágazatokban általánosan és jól működően alkalmazott közigazgatási megoldás.

A Biztos olyan méltányolható érdekséremlmek – közérdek, jogos magánérdek veszélyeztettsége – esetén jár el, ahol a hatóság a maga eszközeivel nem tud fellépni a sérelem orvoslása érdekében, ugyanakkor a hatósághoz forduló fogyasztók, felhasználók – figyelembe véve azt is, hogy ezeken a piacokon gyakorlatilag a teljes lakosság részt vesz – méltán várnak beavatkozást, segítséget. A jogalkotó, figyelembe véve a védendő célt, mérlegelve azt az alkotmányos elvárást is, hogy a beavatkozás a lehető legcsekélyebb mértékű legyen és a legenyhébb eszközökkel történjen, egy speciális – alapvetően a nyilvánosságon és pozitív ösztönzőkön alapuló – eljárásrendet dolgozott ki, ennek megfelelően a Biztos eljárása nem hatósági eljárás, hatósági hatáskört nem gyakorolhat, hatósági ügy érdemében döntést nem hozhat, az általa kezelt panasz nem hatósági ügy

A Média- és Hírközlési Biztossal kapcsolatban felmerül, hogy az ő tevékenysége, jogállása miként viszonyul az Országgyűlés által választott biztosokéhoz. Összefoglalóan elmondható, hogy a két jogintézmény csak elnevezésében hasonló, ugyanakkor a Média- és Hírközlési Biztos sem jogállását, sem státuszát, sem hatásköreit tekintve nem összemérhető az Országgyűlés által választott ombudsmannel. Az elhatárolás legfontosabb alapja, hogy az ombudsman az Országgyűlés szerve és az Országgyűlés közvetett ellenőrzési funkcióját teljesíti ki. A Biztos ezzel szemben nem az Országgyűlés közvetett, vonatkozó alkotmányos alapjogokat érvényesítő szervezete, hanem a Hatóság központi közigazgatási szervezeti rendszerének része és sajátos médiaigazgatási, közigazgatási funkciókat lát el. A Biztos tehát sem szervezetét, sem működését, sem feladatait tekintve nem éri el az alkotmányjogi jogérvényesülés, illetve államhatalmi ágak szintjét.

Általános szabályok

139. §

(1) A Hatóság részeként Média- és Hírközlési Biztos (a továbbiakban: Biztos) működik. A Biztos az elektronikus hírközlési szolgáltatást, illetve médiaszolgáltatást igénybe vevő felhasználókat, előfizetőket, nézőket, hallgatókat, fogyasztókat, illetve sajtótermék olvasóit megillető, elektronikus hírközléssel és a mediaszolgáltatásokkal, sajtótermékekkel kapcsolatos jogok, valamint méltánylást érdemlő

érdekek érvényesülésének elősegítésében működik közre. A Biztos eljár az e törvényben meghatározott ügyekben.

(2) A Biztos az Elnök nevezi ki és menti fel, valamint gyakorolja felette a munkáltatói jogokat. A Biztos főosztályvezetői besorolású köztisztviselő. A Biztos a jelen Fejezet szerinti feladatai ellátása körében nem utasítható, tevékenységéről az Elnöknek, illetve a Médiatanácsnak számol be a 143. §-ban meghatározott módon.

(3) A Biztosra megfelelően alkalmazni kell a 111. § (4) bekezdésben foglaltakat.

(4) A Biztos a feladatai ellátásában az általa vezetett Média- és Hírközlési Biztos Hivatala (a továbbiakban: Biztos hivatala) segíti, a Biztos hivatalának köztisztviselőit az Elnök nevezi ki, illetve menti fel, felettük a kinevezés és a felmentés kivételével a Biztos gyakorolja a munkáltatói jogokat.

(5) A Biztos hivatalának működését, szervezeti felépítését, belső és külső kapcsolatrendszerét a Hatóság Szervezeti és Működési Szabályzata és a Biztos hivatalának ügyrendje határozza meg. A Biztos hivatalának ügyrendjét a Biztos készíti elő és az Elnök hagyja jóvá.

(6) A Biztos hivatalának költségvetését a Hatóság költségvetésén belül, elkülönítetten kell megállapítani.

A Biztos feladata, hogy az elektronikus hírközlési szolgáltatást, illetve médiaszolgáltatást igénybe vevő felhasználókat, előfizetőket, nézőket, hallgatókat, fogyasztókat, illetve sajtótermék olvasóit megillető, elektronikus hírközléssel és a médiaszolgáltatásokkal, sajtótermékekkel kapcsolatos hatósági hatáskörön kívüli egyéb jogok, valamint méltánylást érdemlő érdekek érvényesülésének elősegítésében közreműködjön. A Biztos jogintézménye ennek megfelelően olyan panaszok orvoslására szolgál, amelynek rendezése hatósági úton nem lehetséges, és amelyek a felhasználók érdekeit e minőségükben sértik.

A Biztos köztisztviselő, akit a Hatóság, mint közigazgatási szerv munkáltató vezetője nevez ki, ment fel és gyakorolja felette a munkáltatói jogokat a Ktv. alapján. A Biztos közszolgálati jogviszonyban áll a Hatósággal. A közszolgálati jogviszonyból eredő munkáltatói jogok gyakorlása tehát az Elnököt illeti meg. A munkáltatónak a közszolgálati jogviszony alapján fő szabályként utasítási joga van. Az Mttv. 139. § (2) bekezdés ehhez képest egy rendkívül fontos eltérést tartalmaz, mely szerint a Biztos az Mttv. III. Fejezet szerinti feladatai ellátása körében nem utasítható. Az Mttv. e Fejezetében pontosan rögzíti a Biztos hatásköreit, eljárásának részletes szabályait, melyek egyértelműen elhatárolhatók a Hatóság hatósági hatáskört gyakorló szerveitől. Az Mttv. e rendelkezésével így teljeskörűen garantálja a Biztos hatáskörével összefüggő feladatellátásának függetlenségét. A Biztos tehát jöllehet szervezeti értelemben vett irányítás alatt áll, de szakmailag, azaz feladatkörében, hatáskörében önálló és nem utasítható, hatásköre nem vonható el.

A Biztos tevékenységéről az Elnöknek, illetve a Médiatanácsnak számol be az Mttv. 143. §-ban meghatározott módon. Mind a Médiatanácsnak, mind az Elnöknek joga és kötelezettsége, hogy figyelemmel kísérje a média- és elektronikus hírközlési piac helyzetét, azt értékelje, és ha szükséges, gyakorolja a jogszabályban biztosított hatásköreit. A Biztosoló e szervek tájékoztatását szolgálja, közigazgatáson kívüli külső jogalanyokra „kifelé” irányuló joghatással nem bír, illetve szakmai irányítási kapcsolatot sem teremt az Elnök és Biztos között. Az intézményesített, közjogi alapon szabályozott beszámoló a tevékenységükben, hatáskörükben független szervezetek közötti tájékoztatási kapcsolati forma. A Biztos jelentése fontos információkkal szolgál az említett szervezetek a felügyelt piacok helyzetéről, leginkább arról, hogy a fogyasztói jólét növelésében megnyilvánuló közérdek megfelelően érvényesül-e.

Biztosnak csak olyan személy nevezhető ki, aki az országgyűlési képviselők választásán választójoggal rendelkezik, büntetlen előéletű, nem áll a tevékenységének megfelelő foglalkozástól eltiltás hatálya alatt, valamint felsőfokú végzettséggel és legalább három év műsorterjesztéssel, médiaszolgáltatással, a médiaszolgáltatások hatósági felügyeletével, elektronikus hírközléssel, vagy hírközlési hatósági felügyelettel összefüggő közgazdasági, társadalomtudományi, jogi, műszaki vagy vezetői (vezető testületben tagsági), illetve igazgatási gyakorlattal rendelkezik.

A Biztos – tekintettel a fentebb elemzett hatásköri önállóságára – a Hatóságon belül elkülönült hivatali szervezettel rendelkezik, a feladatai ellátásában az általa vezetett Média- és Hírközlési Biztos Hivatala (a továbbiakban: Biztos hivatala) segíti, a Biztos hivatalának köztisztviselőit az Elnök nevezi ki, illetve menti fel, felettük a kinevezés és a felmentés kivételével a Biztos gyakorolja a munkáltatói jogokat. A Biztos önállóan készíti elő az ügyrendjét, melyet az Elnök hagy jóvá.

A Biztos hatásköri függetlenségét intézményi szempontból erősíti a gazdálkodására vonatkozó törvényi rendelkezés, mely szerint hivatalának költségvetését a Hatóság költségvetésén belül, ugyanakkor elkülönítetten kell megállapítani.

140. §

(1) Valamely médiaszolgáltatás, sajtótermék, valamint elektronikus hírközlési szolgáltatás nyújtásával kapcsolatos olyan magatartás észlelése esetén, amely a médiaszolgáltatásra vagy az elektronikus hírközlési szolgáltatásra vonatkozó szabály megsértésének nem minősül, illetve nem tartozik a Médiatanács, az Elnök és a Hivatal hatáskörébe, de a médiaszolgáltatást, a sajtóterméket, illetve az elektronikus hírközlési szolgáltatást igénybe vevő felhasználók, előfizetők, fogyasztók, valamint a nézők vagy hallgatók méltányolandó érdekének sérelmét okozza vagy okozhatja,

a) az, akit érdeksérelem ért, vagy akinél érdeksérelem bekövetkezésének közvetlen veszélye áll fenn, vagy

b) a fogyasztói érdekek képviselőjét ellátó társadalmi szervezet, ha az érdeksérelem a fogyasztók jelentős számát érinti, vagy érintheti, a Biztos Hivatalánál panasszal élhet.

(2) Az Elnökhöz, a Hivatalhoz, illetve a Médiatanácshoz érkezett olyan kérelmeket, illetve bejelentéseket, amelyek tartalmuk szerint megfelelnek az (1) bekezdésben foglaltaknak, és tartalmazzák a 141. § (5) bekezdés szerinti adatokat, az Elnök, a Hivatal, illetve a Médiatanács öt munkanapon belül átteszi a Biztoshoz, aki azt a továbbiakban hozzá érkezett panaszként bírálja el. Erről a tényről, valamint az áttételről a kérelmezőt, illetve a bejelentőt az áttétellel egyidejűleg értesíteni kell. A Biztos erre irányuló panasz hiányában hivatalból is jogosult intézkedni, amennyiben az (1) bekezdés *b)* pontban meghatározott érdeksérelemlről egyéb úton tudomást szerez.

Az Mttv. 140. § (1) bekezdése meghatározza a Biztos hatáskörét oly módon, hogy a jogszabályhely egyértelműen rendelkezik azokról az esetekről, amikor a Biztos eljárhat, ez pedig az olyan méltányolható érdeksérelem köre, ahol a hatóság a maga eszközeivel nem tud fellépni a sérelem orvoslása érdekében. A méltányolható érdek közérdek, illetve jogos magánérdek is lehet. A jogos magánérdek e tekintetben minden olyan jog védte – jogszabályból levezethető – érdek, amelynek sérelme, vagy annak veszélye valamely médiaszolgáltatás, sajtótermék, valamint elektronikus hírközlési szolgáltatás nyújtásával, illetve igénybe vételével kapcsolat-

ban merül fel, és amely sérelem kifejezetten a médiaszolgáltatásra vagy az elektronikus hírközlési szolgáltatásra vonatkozó szabály megsértésének nem minősül, illetve a Médiateanács, az elnök vagy a hivatal hatósági eszközeivel nem védhető, de az igénybevevőket e fogyasztói, felhasználói minőségükben sérti vagy sértheti.

A Biztos hatáskörének ilyen formában történő rögzítése azt hangsúlyozza, hogy az elektronikus hírközlési, illetve a médiapiacokon – különös tekintettel a piacokon jelen levő szereplők gazdasági súlyára, illetve a szolgáltatásokat igénybe vevő felhasználók, fogyasztók és a szolgáltatók között fennálló érdekérvényesítő képesség jelentős különbségére – létezhetnek olyan, a szolgáltatások igénybevételéhez kötődő érdeksérelemek, amelyek tekintetében a hatósági hatáskör-telepítés szükségtelen, illetve a hatósági úton történő beavatkozás nem lehetséges, mégis konkrét, jogos magánérdekeket vagy közérdeket veszélyeztethetnek. Az Mttv. egyik célja, hogy védje a társadalom szereplőinek a kommunikációval kapcsolatos alapjogait. A konvergens hatóság egyszerre „örködik” a kommunikációval összefüggő jogok és kötelezettségek érvényesülésének a tartalommal, illetve a hordozó infrastruktúrával kapcsolatos vonatkozásai felett. A Hatóság, a Biztos és jogelődjeik tapasztalatai szerint ezeken a piacokon számtalan olyan érdeksérelemmel fordulnak a fogyasztók, felhasználók a Hatósághoz, ahol konkrét médiaigazgatásra vagy elektronikus hírközlésre vonatkozó szabály nem sérül oly módon, hogy az lehetővé tenné a hatóság eljárását, ugyanakkor a hatósághoz forduló fogyasztók, felhasználók méltán várnak beavatkozást, segítséget méltányolható érdekeik védelmében.

Fontos hangsúlyozni, hogy nem az érdeksérelem, illetve a méltánylást érdemlő érdeksérelemet kell értelmezni a Biztos eljárási keretében, mert az szinte lehetetlen a vonatkozó gazdasági, társadalmi viszonyok széles körét tekintve. Az egzakt értelmezésben érdemes „kizárásos alapon” elindulni, mégpedig akként, hogy minden olyan média- és hírközlési igazgatási sérelem a Biztos eljárásának terrénumába tartozik, amelyben a Médiateanács, az Elnök és a Hivatal az Mttv. és a Eht. alapján nem rendelkezik hatósági hatáskörrel. Fontos kiegészítés, hogy a médiával kapcsolatos érdeksérelemnek a médiaszabályozás, a hírközléssel kapcsolatos érdeksérelemnek a hírközlési igazgatás hatálya alá tartozó tevékenység *során* kell bekövetkeznie. Nem elegendő, hogy az érdeksérelem olyan tevékenység során merül fel, amely egyébként kapcsolódik egy sajtótermékhez, médiaszolgáltatáshoz vagy hírközlési szolgáltatáshoz. Pl. az internetes sajtótermékek cikkeihez fűzött olvasói kommentek nem tekinthetők szerkesztett tartalomnak, így – bár szorosan kötődnek a sajtótermékhez – valójában nem a sajtótermék részei, így nem tartoznak a médiaszabályozás hatálya alá [és így olvasói panaszként sem merülhet fel a 139. § (1) bek. szerinti érdeksérelem].

Ennek megfelelően az egyedi ügy esetében a Biztosnak – kizárólag – négy elemet kell vizsgálnia. A Biztos akkor járhat el a panasz alapján, ha:

- a) Médiaigazgatási vagy hírközlési igazgatási ügy a kérelem/panasz tárgya. Ha más közjogi (azaz ha büntetőjogi, rendvédelmi szervek, ügyészség, bíróság eljárása, alkotmányjogi (ombudsman) vagy szabálysértési jogi (szabálysértési hatósági) hatáskörbe tartozik az ügy, akkor az a speciális közjogi rendelkezések és hatásköri kötöttségek (hatáskör-rögzítettség) miatt, illetve sajátos jogági szempontból nem minősül médiaigazgatási vagy hírközlési igazgatási területnek, ezért a Biztos nem járhat el, hanem e szervek eljárását kezdeményezheti (vagy bizonyos büntetőjogi esetekben kötelező kezdeményeznie). Mindez nem érvényesül, nem igaz a magánjogi, diszpozitív és keretjellegű polgári bírósági hatáskörre, itt ugyanis a közigazgatási jog megelőzi, kiegészíti a polgári jogi (nem rögzített) hatásköri rendszert, tehát ez esetben a Biztos eljárhat, ha az alábbi b), c) és d) pontban foglalt feltételek teljesülnek;
- b) Az Mttv. vagy az Eht. nem telepít hatósági hatáskört az ügy tárgyában;

- c) A panasz tárgyául szolgáló magatartás a médiával kapcsolatos panaszok esetén a média-szabályozás, míg a hírközlési szolgáltatókkal kapcsolatos panaszok esetén a hírközlési igazgatás hatálya alá tartozó tevékenység során valósult meg;
- d) Olyan jog és/vagy méltánylást érdemlő érdek sérül, amely a felhasználókat, előfizetőket, nézőket, hallgatókat, fogyasztókat, illetve sajtótermék olvasóit ilyen minőségükben illeti meg.

A törvény egyértelműen rögzíti az áttétel szabályait, biztosítva ezzel, hogy a hatósághoz fordulók panaszai a lehető leghamarabb kivizsgálásra kerüljenek, ezzel növelve az eljárások hatékonyságát, és a fogyasztói jólét növekedésén keresztül a jogintézmény iránti közbizalmat.

A közérdek védelmében a Biztos erre irányuló panasz hiányában hivatalból is jogosult intézkedni, amennyiben olyan érdeksérelemről szerez tudomást, amely a fogyasztók jelentős számát érinti, vagy érintheti. A Biztos hivatalbóli eljárását a törvény így – tekintettel annak céljára – nem zárja ki, ugyanakkor lényegesen szűkebben határozza meg, mint a hatáskörét. A hivatalbóli eljárásnál együttesen kell érvényesülni a következő feltételeknek: az érdeksérelem a fogyasztók jelentős számát érinti, vagy érintheti, és erről a Biztos hivatali tevékenysége körében egyéb úton tudomást szerez. A fentieknél megfelelően nem járhat el a Biztos – a saját jogsérelemre hivatkozó panaszos megkeresésére – például olyan esetekben, ahol egyedi személyiségi jogi jogsértés lehetősége merül fel egy sajtótermékben közzétett média-tartalommal kapcsolatban. Amennyiben nem merül fel a panasz kapcsán, hogy az egyéni személyhez fűződő jogsérelem túlmutató, szélesebb „médiafogyasztói” kört is érintő problémáról van szó, akkor nem a fogyasztói, olvasói, felhasználói jogok sérülnek, amelyek védelmére a Biztos hivatott a törvény alapján, és így a Biztos nem járhat el. A Médiatechnika ilyenkor is átteheti azonban az ügyet a Biztoshoz, mert ebben az esetben is szükséges lehet vizsgálni a panaszt olyan szempontból, hogy megvalósíthat-e az abban sérelmezett cselekmény egyébként a Biztos hatáskörébe tartozó olyan fogyasztói, felhasználói jellegű érdeksérleml, ahol hivatalbóli eljárásnak van helye.

141. §

(1) A Biztos eljárása nem hatósági eljárás, hatósági hatáskört nem gyakorolhat, hatósági ügy érdemében döntést nem hozhat. A 140. § (1) bekezdés szerinti panasz nem hatósági ügy. A Biztos a 140. § (1) bekezdés szerinti panaszokkal kapcsolatos eljárása során a 140–141. § szerint jár el. Eljárása során, a panasz kivizsgálása érdekében az e törvényben nem szabályozott kérdésekben megfelelően alkalmazza a Ket. hatósági ellenőrzésre vonatkozó rendelkezéseit, valamint eljárási alapelveit. A Biztos köteles az eljárását a 151. §-ban foglalt határidő szerint lefolytatni.

(2) Az (1) bekezdés szerinti határidőbe nem számít bele

a) az (5) bekezdés szerinti hiánypótlás ideje,

b) a 142. § (1) bekezdés szerinti adatszolgáltatás ideje,

c) a 142. § (2) bekezdés szerinti eljárás ideje,

d) a 142. § (4) bekezdés szerinti nyilatkozattétel ideje, valamint

e) a 142. § (8) bekezdés szerinti közléstől számított azon idő, amíg a szolgáltató vagy kiadó nyilatkozatot tesz, állást foglal, illetve értesíti a Biztost a megtett intézkedésről.

(3) A Biztos a panaszt megvizsgálja, és ha a panasz nyilvánvalóan alaptalan, vagy az abban szereplő érdeksérelem, illetőleg annak közvetlen veszélye csekély jelentőségű, illetve a panaszban foglalt ügy nem tartozik a Biztos hatáskörébe, erről a panaszt tizenöt napon belül értesíti. A Biztos az értesítésben szükség

szerint tájékoztatja a panaszost az elektronikus hírközlésre, illetve médiaszolgáltatásra vonatkozó szabályban, illetve előfizetői szerződésben meghatározott jogairól és kötelezettségeiről, valamint a számára nyitva álló eljárásokról és jogorvoslatokról. Amennyiben a panaszban foglaltak a Hivatal, az Elnök, a Médiatanács vagy más szerv hatósági hatáskörébe tartoznak, a Biztos tizenöt napon belül átteszi a hatósági hatáskörrel rendelkező szervnek, erről egyidejűleg értesíti a panaszost.

(4) A panaszos kérheti természetes személyazonosító adatainak és lakcímének zárt kezelését. Az iratbetekintési jog biztosítása érdekében a Biztos kivonatot készít a panaszról akként, hogy abból a panaszos kilétére vonatkozóan következtetés ne legyen levonható. A Biztos a panasz kivizsgálása céljából, a kivizsgálásra irányuló eljárás befejezését követő egy évig kezeli a panaszosnak a panasszal közvetlenül összefüggő azon személyes adatait, amelyek az eljárás során a Biztos tudomására jutottak. Erre a tényre a panaszos figyelmét fel kell hívni.

(5) A panaszban meg kell jelölni a panaszos nevét és lakcímét vagy levelezési címét, a Biztos intézkedésére okot adó fennálló vagy fenyegető érdeksérelmet, illetőleg azt a tevékenységet vagy magatartást, amelynek alapján az érdeksérellem, illetve annak közvetlen veszélye valószínűsíthető, valamint a 140. § (1) bekezdésben foglalt egyéb feltételek fennállását valószínűsítő, illetve igazoló körülményeket. Hiányos panasz esetén – amennyiben a rendelkezésre álló adatok szerint a jelentős érdeksérellem valószínűsíthetően fennáll – a Biztos a panaszost határidő megjelölésével hiánypótlásra hívja fel. Egyebekben hiányos panasz esetén, vagy akkor, ha a panaszos a felhívás ellenére a hiánypótlást nem, vagy nem megfelelően teljesítette, a beadvány nem tekinthető panasznak, ezért a Biztos nem jár el.

A jogalkotó figyelembe véve a védendő célt, mérlegelve azt a körülményt is, hogy a beavatkozás – tekintettel a konkrét hatósági hatáskör hiányára – a lehető legcsekélyebb mértékű legyen, és a legenyhébb eszközökkel történjen, egy speciális, „nem hatósági” eljárást dolgozott ki, amely alkalmas a legitim cél hatékony elérésére, ugyanakkor nem korlátozza indokolatlanul vagy aránytalan mértékben az elektronikus hírközlési, illetve médiapiac szereplőit.

A Biztos közigazgatási beavatkozási, közhatalmi jogérvényesítési, jogot és kötelezettséget megállapító közigazgatási közhatalmi jogi hatású eljárást nem folytathat, ilyen eszközökkel nem rendelkezik. Eljárása közvetítő, egyeztető jellegű, amely érdemében kizárólag a felek mellérendeltségi viszonyrendszerére épül. Ennek megfelelően a törvény rögzíti, hogy a Biztos eljárása nem hatósági eljárás, hatósági hatáskört nem gyakorolhat, hatósági ügy érdemében döntést nem hozhat, az általa kezelt panasz nem hatósági ügy. Ennek megfelelően a Biztos nem hozhat olyan döntéseket, amelyek alkalmasak lehetnek jogi hatás kiváltására, nincs arra felhatalmazása, hogy jogot vagy kötelezettséget állapítson meg.

A Biztos eljárásának részletes szabályait a törvény részletesen rendezi, az eljárás célja, hogy olyan fogyasztói, felhasználói panaszok kezelését biztosítsa, amelyek rendezésére nincs egyéb közigazgatási út. A Biztos ugyanakkor nem hoz döntést, nincs hatásköre a panaszban foglalt ügy elbírálására, feladata, hogy a fogyasztói, felhasználói érdekeket, meghatározott, egyedi egyeztetési eljárásban, a szolgáltatóval kooperálva segítsen érvényesülni.

A Biztos eljárására az Mttv. szerinti általános ügyintézési határidő az irányadó azzal, hogy egyes törvény által taxatív módon meghatározott eljárási cselekmények ideje ebbe nem számít bele.

A Biztos a panaszt beérkezéskor megvizsgálja. Ha a panasz nyilvánvalóan alaptalan, vagy az abban szereplő érdeksérellem, illetőleg annak közvetlen veszélye csekély jelentőségű, illetve a panaszban foglalt ügy nem tartozik a Biztos hatáskörébe, erről a panaszost tizenöt napon belül értesíti. A Biztos az értesítésben szükség szerint tájékoztatja a panaszost a kap-

csolódó lehetőségeiről, illetve kötelezettségeiről, valamint a törvényben meghatározott esetekben az áttétel iránt intézkedik. A panaszos védelme érdekében a törvény lehetőséget nyújt egyes személyes adatok zárt kezelésére, annak érdekében, hogy az eljárási jogosultságok ne sérüljenek, ilyen esetekre a törvény részletszabályokat állapít meg az iratbetekintés és az adatkezelés tekintetében.

A törvény szintén taxatív jelleggel felsorolja a panasz szükséges tartalmi elemeit, elsődlegesen a panaszos alapvető személyazonosító adatait, amelyek az azonosítás mellett biztosítják a kapcsolattartás lehetőségét is, így a panaszos nevét és lakcímét vagy levelezési címét. A panaszban meg kell jelölni a Biztos intézkedésére okot adó fennálló vagy fenyegető érdeksérelemet, és annak a szolgáltatói magatartásnak vagy tevékenységnek a leírását, amelynek alapján az érdeksérelem, illetve annak közvetlen veszélye valószínűsíthető, valamint a 140. § (1) bekezdésben foglalt egyéb feltételek fennállását valószínűsítő, illetve igazoló körülményeket. A panaszban tehát meg kell jelölni a konkrét szolgáltatói magatartást és méltányolandó érdeksérelemet vagy annak veszélyét, illetve a kettő között fennálló ok-okozati kapcsolatot, és az ezeket alátámasztó adatokat, információkat.

Amennyiben a panasz ezeket – akár a hiánypótlás eredménytelenségére is tekintettel – hiányosan vagy nem tartalmazza, a beadvány nem tekinthető panasznak, ezért a Biztos annak alapján nem járhat el.

142. §

(1) A Biztos panasz, illetve az egyéb úton tudomására jutott, a 140. § (1) bekezdés *b*) pontban meghatározott érdeksérelem kivizsgálása érdekében bármely média-, illetve hírközlési szolgáltatótól, vagy sajtótermék kiadójától az érdeksérelemmel összefüggő adatokat, felvilágosítást és nyilatkozatot kérhet, valamint megfelelően alkalmazhatja a Ket. hatósági ellenőrzésre, valamint e törvénynek a tényállás tisztázására vonatkozó rendelkezései szerinti egyéb eszközöket. Az érintett média-, illetve hírközlési szolgáltató tizenöt napon belül köteles a kért adatot, felvilágosítást, nyilatkozatot a Biztos számára szolgáltatni, abban az esetben is, ha az adat üzleti titoknak minősül. A Biztos köteles a tudomására jutott üzleti titkot megtartani, azt az adatközlő kérésére zárt iratként kezeli.

(2) Amennyiben az érintett média-, illetve hírközlési szolgáltató vagy sajtótermék kiadó a kért adatot a Biztos számára határidőben nem szolgáltatja, a Biztos a Hivatalhoz fordul. A Hivatal a Biztos kezdeményezésére a Biztos által megjelölt, az érdeksérelemmel összefüggő adat szolgáltatására kötelezi az érintett média-, vagy hírközlési szolgáltatót, illetve kiadót az (1) bekezdésnek megfelelően. Az adatszolgáltatásra megfelelő határidőt kell előírni. A kötelezett szolgáltató vagy kiadó a közléstől számított nyolc napon belül kérheti a döntés felülvizsgálatát a Fővárosi Bíróságtól. A Fővárosi Bíróság nemperes eljárásban nyolc napon belül dönt. Amennyiben a szolgáltató a kért adatokat az előírt határidőre nem, hiányosan vagy a valóságnak nem megfelelően bocsátja a Hivatal rendelkezésére, a Hivatal a 175. § (8) bekezdésben meghatározott jogkövetkezményeket alkalmazhatja. A Hivatal a beérkezett adatokat átadja a Biztosnak.

(3) A Biztos eljárása során az érdeksérelemre vonatkozóan a hírközlési vagy médiaszolgáltatóval, vagy sajtótermék kiadójával szóban vagy írásban egyeztetést folytat (egyeztetési eljárás). Az egyeztetési eljárásba a Biztos – amennyiben ezt célravezetőnek ítéli, és a panaszos ezt kéri – bevonja a panaszost, valamint, ha az ügy a fogyasztók jelentős számát érinti, bevonhatja a fogyasztói érdekek képviselőjét ellátó társadalmi szervezet képviselőjét.

(4) Az egyeztetési eljárásban a Biztos az érdeksérelem leírását – határidő jelölésével – nyilatkozattételre megküldi a hírközlési vagy médiaszolgáltatónak, illetve sajtótermék kiadójának.

(5) A hírközlési vagy médiaszolgáltató, illetve a sajtóterméket kiadó írásban közölt nyilatkozata, illetve válasza alapján – indokolt esetben – a Biztos személyes egyeztetésre hívja az érintett szolgáltató képviselőjét, illetve szükséges esetben a panaszost, valamint képviselője útján a fogyasztói érdekek képviselőjét ellátó társadalmi szervezetet.

(6) Amennyiben a Biztos és a hírközlési vagy médiaszolgáltató, sajtóterméket kiadó, illetve műsorterjesztő között nem jön létre megegyezés az érdeksérelem, illetve annak közvetlen veszélye elhárítása érdekében, a Biztos az egyeztetési eljárás eredményét jelentésben rögzíti, és a (8)–(9) bekezdésben foglaltaknak megfelelően jár el. Amennyiben az egyeztetési eljárás eredményre vezet, a megegyezést a Biztos és az érintett szolgáltató megállapodásban rögzítik, melyet a Biztos a panaszosnak megküld, illetve ha az eljárás tárgya a fogyasztók jelentős számát érinti a megállapodást a Biztos a honlapján közzéteszi. A megállapodásban a felek rögzítik az érdeksérelem elhárításának módját.

(7) A megállapodás a felek olyan egybehangzó, önkéntes jognyilatkozata, amelyet a Biztos az érintett szolgáltatóval oly módon köt meg, hogy ezáltal az adott média-, illetve elektronikus hírközlési szolgáltatást, illetve sajtóterméket igénybe vevő felhasználók, előfizetők, fogyasztók, valamint a nézők, hallgatók, illetve olvasók válnak jogosulttá. A felhasználókra, előfizetőkre, fogyasztókra, valamint a nézőkre, hallgatókra és olvasókra a megállapodásból eredően kötelezettségek nem származhatnak. A megállapodásban foglaltak az érintett felhasználóknak, előfizetőknek, fogyasztóknak, valamint a nézőknek, hallgatóknak és olvasóknak az érintett szolgáltatóval fennálló jogviszonya részét képezi oly módon, hogy a megállapodásban foglaltak egyedi ügyben alkalmazhatóak, arra az érintett felhasználó, előfizető, fogyasztó, valamint a néző, hallgató és olvasó egyedi ügyben hivatkozhat, illetve a megállapodásban foglaltak megtartását a Hatóság hatósági felügyelet keretében ellenőrizheti. A jelen bekezdés szerinti megállapodást kötő szolgáltatónak a fogyasztói érdekek hatékony érvényesítése körében mutatott együttműködését a Hatóság a szolgáltatót érintő egyéb hatósági ügyekben is figyelembe veszi.

(8) Amennyiben az egyeztetési eljárás nem vezet eredményre, a Biztos kezdeményezi (a továbbiakban: kezdeményezés) a hírközlési vagy médiaszolgáltató vagy sajtóterméket kiadó vezető tisztségviselőjénél az érdeksérelem, illetve az érdeksérelem közvetlen veszélyének megszüntetését vagy orvoslását. A szolgáltató nyilatkozatáról, továbbá a kezdeményezésre vonatkozó állásfoglalásáról és a megtett intézkedésről a kezdeményezés közzétételétől számított tizenöt napon belül értesíti a Biztost.

(9) A Biztos a kezdeményezés eredményéről jelentést készít, amelyről értesíti az Elnököt. A jelentésben a biztos az érdeksérelem körülményei mellett részletesen feltárja a szolgáltatónak a fennálló vagy fenyegető érdeksérelem kezelésével kapcsolatos magatartását, különösen az érdeksérelem kiküszöbölése és a fogyasztói jólét növelése érdekében tanúsított együttműködési készségét. A Biztos a jelentését nyilvánosságra hozza, amennyiben az a fogyasztók jelentős számát érinti, vagy érintheti, illetve a jelentés alapján ajánlást vagy tájékoztatót adhat ki a fogyasztók számára a további érdeksérelemek elkerülése érdekében.

A Biztos feladata az, hogy az elektronikus hírközlési szolgáltatást, illetve médiaszolgáltatást igénybe vevő felhasználókat, előfizetőket, nézőket, hallgatókat, fogyasztókat, illetve sajtótermékek olvasóit megillető, elektronikus hírközléssel és a médiaszolgáltatásokkal, sajtótermékekkel kapcsolatos hatósági hatáskörön kívüli egyéb fogyasztói jogok, valamint méltánylást érdemlő érdekek érvényesülésének elősegítésében közreműködjön. Mind a hírközlési, mind a médiapiacra jellemző, hogy olyan széles körű – gyakorlatilag a társadalom egészét kitevő – fogyasztói réteget érintő szolgáltatások nyújtásáról van szó, ahol az egyik oldalon jellemzően egy specifikus, szakosodott gazdálkodó szervezet áll, melynek pozícióját a nyilvánvaló gazdasági erőfölényen túl a koncentrált szakértelem, és igen magas szintű érdekérvényesítő képesség jellemzi a szolgáltatást igénybe vevővel szemben. Fontos hangsúlyozni, hogy az ezeken a piacokon nyújtott szolgáltatások közötti – felhasználói szintet meghaladó – eligazodás olyan szakismereteket igényel mind jogi, mind műszaki, mind közgazdasági területen, amellyel a szolgáltatók igen, az állampolgárok pedig általában nem rendelkeznek. Ez az egyenlőtlen helyzet eredményezi azt, hogy számos esetben a felhasználó kiszolgáltatottnak, védtelennek érzi magát, érdeksérelmet érzékel olyan esetekben is, amikor a közigazgatás egyébként hatósági eszközökkel nem avatkozhat be. Az állampolgárok azonban ezekben a helyzetekben is várják méltányolható érdeksérelemmel orvoslását. A Biztos feladata, hogy az érdeksérelemmel kapcsolatos tényállást megfelelően feltárva hatékonyan közreműködjön a konfliktus rendezésében, a fogyasztói érdekek védelmét és érvényesítését szolgáló konszenzus létrejöttében. A Biztos a szolgáltató és a fogyasztó viszonyrendszerébe olyan speciális képviselőként lép be, akinek a törvény által meghatározott esetekben az a feladata, hogy speciális szakértelmével a törvényben biztosított eszközeivel segítse a fogyasztói érdekérvényesítést, és adott esetben a képviselt fogyasztók, felhasználók érdeksérelemi tekintetében orvoslást szerezzen.

A piacon lévő szereplők – szolgáltatók és igénybevevők – között szembeötlő az információkkal való ellátottság, és az információk feldolgozásához szükséges szakismeret különbözősége. Ahhoz, hogy a Biztos törvényi célját megvalósíthassa, alapvető fontosságú, hogy – a tényállás megfelelő felderítése érdekében – a szolgáltatóktól adatokat, információkat kérhessen. (Fontos itt is kiemelni, hogy bár a Biztos megfelelően alkalmazza a Ket. szabályait, eljárása nem hatósági eljárás, hatósági hatáskört nem gyakorolhat, hatósági ügy érdemében döntést nem hozhat, az általa kezelt panasz nem hatósági ügy, a törvény alapján az eljárási cselekmények kikényszerítésére nem rendelkezik közhatalommal, és nem hatalmazza fel a Biztost a jogszabály arra sem, hogy eljárása során a hatósági eszközrendszer, valamint a Ket. végrehajtásra vonatkozó szabályait alkalmazhassa.) Az érintett média-, illetve hírközlési szolgáltató tizenöt napon belül köteles a Biztos számára a kért adatot, felvilágosítást, nyilatkozatot szolgáltatni, abban az esetben is, ha az adat üzleti titoknak minősül. A Biztos köteles a tudomására jutott üzleti titkot megtartani, azt az adatközlő kérésére zárt iratként kezelni. Amennyiben az érintett szolgáltató a kérésnek nem tesz eleget – kizárólag a méltányolható fogyasztói érdek hatékonyabb érvényesíthetősége, illetve a panasz kivizsgálhatósága érdekében, az érintett média-, vagy hírközlési szolgáltató, illetve kiadó tekintetében – a törvény lehetővé teszi az adatszolgáltatás érdekében a közhatalom gyakorlását, azonban erre ebben az esetben sem a Biztost, hanem a Hivatalt jogosítja fel. Ennek megfelelően a Hivatal a Biztos kezdeményezésére a Biztos által megjelölt, az érdeksérelemmel összefüggő adat szolgáltatására kötelezi az érintett média-, vagy hírközlési szolgáltatót, illetve kiadót. A törvény e hatósági aktussal szemben is biztosítja az érintett szolgáltatóknak, kiadónak a bírósági jogorvoslat lehetőségét oly módon, hogy a kötelezett a közléstől számított 8 napon belül kérheti a döntés felülvizsgálatát a Fővárosi Bíróságtól. A Fővárosi Bíróság 8 napon belül nemperes eljárásban dönt. Amennyiben a Biztos számára üzleti titok kerül átadásra, azt köteles megtartani.

A Biztos eljárásának célja az érdeksérelem elhárítása, ennek megfelelően elsősorban megállapodásra törekszik. Ez a megállapodás a törvény értelmében a felek olyan egybehangzó, önkéntes jognyilatkozata, amelyet a Biztos az érintett szolgáltatóval köt meg, annak érdekében, hogy az adott média-, illetve elektronikus hírközlési szolgáltatást, illetve sajtóterméket igénybe vevő felhasználók, előfizetők, fogyasztók, valamint a nézők, hallgatók, illetve olvasók vonatkozó érdeksérelmei orvoslásra kerüljenek, illetve bizonyos jogokat szerezzenek. Mivel a Biztos hatósági jogkört nem gyakorolhat, ezért kizárólag a törvényben, és az abban foglalt felhatalmazás szerint a Ket.-ben meghatározott eljárási cselekményeket folytathatja le a Ket. eljárási alapelveinek, illetve a Ket. szerint az ügyfelet védő garanciáknak az érvényesítésével. Ahhoz, hogy a Biztos a Ket. szerinti eszközökkel élni tudjon, az eljárás többi szereplőjének az együttműködésére van szüksége, melyre a saját speciális eszközzel rendelkező alkalmazásával ösztönözheti őket.

Annak érdekében, hogy a Biztos – közhatalom hiányában is – a méltányolható fogyasztói, felhasználói érdekeket a fogyasztóknál, felhasználóknál hatékonyabban tudja képviselni, a törvény pontosan meghatározott eszközzel tesz számára elérhetővé. (Eszközzel rendelkező nem közhatalmi és minden részében garanciális.) A vonatkozó szabályozás célja és alapja a külső jogalanyok garanciális védelme.

A Biztos eszközzel rendelkezőnek két alappillére van, a nyilvánosság és a pozitív ösztönzők. A Biztos, mint a fogyasztói jogok képviselője folytat egyeztetést a szolgáltatókkal, kéri őket bizonyos eljárási cselekmények elvégzésére, valamint a fogyasztók érdekében történő együttműködésre, és ennek a folyamatnak mind a sikeres kimenetelét, mind a kudarcát és annak okait megfelelően kommunikálja az érintett fogyasztók felé.

A Biztos eljárása során az érdeksérelemre vonatkozóan a hírközlési vagy médiaszolgáltatóval, illetve sajtótermék kiadójával szóban vagy írásban egyeztetést folytat (egyeztetési eljárás). Az egyeztetési eljárásba a Biztos – amennyiben ezt célravezetőnek ítéli, és a panaszos ezt kéri – bevonja a panaszost, valamint, ha az ügy a fogyasztók jelentős számát érinti, bevonhatja a fogyasztói érdekek képviseletét ellátó társadalmi szervezet képviselőjét. Amennyiben a Biztos és a hírközlési vagy médiaszolgáltató, sajtótermék kiadó, illetve műsorterjesztő között nem jön létre megegyezés az érdeksérelem, illetve annak közvetlen veszélye elhárítása érdekében, a Biztos az egyeztetési eljárás eredményét jelentésben rögzíti, és kezdeményezi (a továbbiakban: kezdeményezés) a hírközlési vagy médiaszolgáltató vagy sajtótermék kiadó vezető tisztségviselőjénél az érdeksérelem, illetve az érdeksérelem közvetlen veszélyének megszüntetését vagy orvoslását.

Amennyiben az egyeztetési eljárás eredményre vezet, a megegyezést a Biztos és az érintett szolgáltató megállapodásban rögzítik, melyet a Biztos a panaszosnak megküld, illetve ha az eljárás tárgya a fogyasztók jelentős számát érinti, a megállapodást a Biztos a honlapján közzéteszi. A megállapodásban a felek rögzítik az érdeksérelem elhárításának módját.

A Biztos tehát olyan speciális fogyasztói képviselő, aki a képviseltek felé csak jogokat szerezhet.

A megállapodásban foglaltak az érintett felhasználóknak, előfizetőknek, fogyasztóknak, valamint a nézőknek, hallgatóknak és olvasóknak az érintett szolgáltatóval fennálló jogviszonya részét képezi oly módon, hogy a megállapodásban foglaltak egyedi ügyben alkalmazhatóak, arra az érintett felhasználó, előfizető, fogyasztó, valamint a néző, hallgató és olvasó egyedi ügyben hivatkozhat, illetve a megállapodásban foglaltak megtartását a Hatóság hatósági felügyelet keretében ellenőrizheti.

A Biztos jogelődjének a hírközlési piacon folytatott hatéves tevékenysége bizonyította, hogy a Biztossal történő együttműködés jó eszköz lehet arra, hogy erősítse a fogyasztói bizalmat, és ezzel a piaci szereplők pozitív megítélését. Emellett a törvény egy konkrét pozitív ösztönző elemet is bevezet, amelynek megfelelően az egyeztetési eljárásban megállapodást

kötő szolgáltatónak a fogyasztói érdekek hatékony érvényesítése körében mutatott együttműködését a hatóság a szolgáltatót érintő egyéb hatósági ügyekben is figyelembe veszi.

A Biztos az eredménytelenül zárult egyeztetést követően a kezdeményezés eredményéről informálja az Elnököt. A Biztos eredménytelenül zárult eljárása általában azt is jelzi, hogy a hatóság által felügyelt piacokon olyan méltányolható érdeksérelmek merülnek fel, amelyekre nem terjed ki a jogszabályok hatálya, a hatóság hatásköre, és amelyek körében a Biztos tapasztalata szerint nincs szolgáltatói szándék a megállapodásra, azaz a méltányolható érdeksérelmek konszenzusos orvoslására sem. Ebből következően a sérelem tárgyát, tartalmát tekintve a Biztos eljárásához képest más jogszerű megoldás szükséges, amely ebben az esetben döntően a jogszabályalkotás, illetve módosítás kezdeményezése lehet. A Biztos jelentése tehát fontos információkkal szolgál az Elnöknek, mert ezen információk is hozzájárulnak a hatóság azon törvényi feladatának betöltéséhez, hogy konkrét piaci problémákra is hatékonyan és gyorsan reagálva, a fogyasztói jólét növelése érdekében jelzi a jogalkotónak a hatáskörével összefüggő jogalkotási és jogszabály-módosítási igényeket, illetve javaslatokat.

143. §

A Biztos a lefolytatott eljárások tapasztalatairól, a kezdeményezések és ajánlások eredményességéről, jelentéseiről, javaslatairól negyedévente beszámolót készít – a hírközlési szolgáltatókat és a műsorterjesztőket érintő ügyek tekintetében – az Elnöknek és – a médiaszolgáltatókat, valamint a sajtótermékek kiadóit érintő ügyek tekintetében – a Médiatanácsnak.

A Biztos az Elnök, illetve a Médiatanács felé beszámolási kötelezettséggel tartozik, melyet az Mttv. 143. §-ban meghatározott módon gyakorol. Mind a Médiatanácsnak, mind az Elnöknek joga és kötelezettsége, hogy figyelemmel kíséresse a média- és az elektronikus hírközlési piac helyzetét, azt értékelje, és ha szükséges, jogszabályban biztosított hatásköreit alkalmazza. A beszámoló e szervek tájékoztatását szolgálja, közigazgatáson kívüli külső jogalanyokra „kifelé” irányuló joghatással nem bír, és szakmai irányítási kapcsolatot sem teremt az Elnök és Biztos között. Az intézményesített, közjogi alapon szabályozott beszámoló a tevékenységükben, hatáskörükben független szervezetek közötti tájékoztatási kapcsolati forma. A Biztos jelentése fontos információkkal szolgál az említett szerveknek a felügyelt piacok helyzetéről, leginkább arról, hogy a fogyasztói jólét növelésében megnyilvánuló közérdek megfelelően érvényesül-e.

A MÉDIATANÁCS ÉS A NEMZETI MÉDIA- ÉS HÍRKÖZLÉSI HATÓSÁG HIVATALÁNAK ELJÁRÁSÁRA VONATKOZÓ ELŐÍRÁSOK

A médiaigazgatás, a média szabályozásának közigazgatási jog tárgykörébe tartozó határozot-
tan elkülöníthető egységes része, amely összetett és bonyolult összefüggésrendszert mutat a
médiaszabályozás egyéb területeivel. A közigazgatási jogi, közjogi alapokból következően a
médiaigazgatás szabályozási rendszerének eljárásjogi szempontból garanciális kerete a köz-
igazgatás általános eljárásjogi szabályozása és azon belül a közigazgatási hatósági eljárásjog.

A hatósági eljárás közigazgatási szabályozásának általános (azaz a közigazgatás vala-
mennyi ágazatában és – a XX. sz. második felétől – a világ országainak döntő többségében
érvényesülő) garanciális alapja: egyrészt a hatóságok számára a vonatkozó közigazgatási
jogi normák jogilag szabályozott rendben történő érvényesítésének meghatározása, másrészt
a hatósági eljárásban szereplő ügyfelek jogainak védelme a közigazgatás közhatalmával
szemben.

Az ügyféli jogállás oldaláról közelítve tehát, a hatósági eljárás szabályozásának garanciá-
lis – a jogállamiság és a jobbiztonság elvével összefüggő – célja, hogy a közigazgatástól el-
különült külső jogalanyoknak olyan jogokat biztosítson, amelyekkel hatékonyan tudják érvé-
nyesíteni érdekeiket, jogukat a kikényszeríthető, végrehajtható hatósági döntés meghozatala
előtt és azt követően. Azaz kiegyensúlyozza, illetve garanciákat biztosít a hatósági eljárásban
szereplő ügyfelek számára a közigazgatási hatósági eljárásban fennálló hatósági ügyszó kö-
tött közhatalmi alapú alárendeltséggel és az egyoldalú közhatalmi döntéssel szemben. A jog-
érvényesítés szempontjából a hatósági eljárás célja a közigazgatási jogi normák érvényesi-
tése, amelyhez inkább eszköz, semmint cél a hatóság döntése. A hatósági eljárásnak a ható-
sági tevékenységben belül egyrészt az előzetes beavatkozáson alapuló hatósági jogalkalmazás
és az önkéntes jogkövetéssel megvalósuló jogérvényesülés körében hatósági felügyelet útján
történő jogérvényesítés a célja.

A közigazgatás ágazataiban és szabályozási keretében tehát mind az ügyfeleknek biztosít-
ott jogok, mind a közigazgatási jogi normák érvényesülése szempontjából kiemelt jelentő-
séggel bír a hatósági eljárás jogintézmény-rendszere és általános szabályozása.

[A közigazgatási hatósági eljárás elméleti alapja, fogalma: a közigazgatási szerven kívüli
érintett jogalany ügyében megvalósuló, jogilag szabályozott olyan cselekvési rend, mely
egyedi ügy intézése során, hatósági jogalkalmazás vagy felügyelet keretében, az érintett jog-
alanyra nézve jogi helyzetét megváltoztató, jogvitáját elbíráló vagy jogsértésére reagáló,
közvetlen jogi hatást gyakorló egyedi aktus (rendelkezés) kibocsátása, illetőleg érvényesítése
érdekében jön létre. Az eljárás a jogszabály felhatalmazása folytán hatóságként eljáró köz-
igazgatási szervnek és az eljárás más alanyainak aktív közreműködését feltételezi.]

Az Mttv. világos, átlátható és kiszámítható módon működő jogalkalmazási rendszert ala-
kított ki, amely megvalósítja és érvényesíti a közigazgatás közjogi törvény alá rendeltségé-
nek európai és alkotmányossági követelményét. A Hatóság médiaigazgatással, médiafel-
ügyelettel kapcsolatos valamennyi eljárását ugyanis a közigazgatási hatósági eljárásjog
(Ket.) hatálya alá helyezi. A hatósági eljárásjog világos, garanciális, ügyfélbarát és hatékony
jogérvényesítést lehetővé tevő jogi rezsimit jelent, amely rendezi a hatóság és a külső jog-

alany (ügyfél) teljes jogviszonyrendszerét, a kezdettől a lezárásig az eljárás teljes menetét, rendjét, az ügyfelek számára garanciát jelentő intézményeket, és az ügyfelek közhatalommal szembeni jogvédelmét biztosító alanyi jogokat, továbbá részletesen tartalmazza a jogorvoslati és a bírósági felülvizsgálati szabályokat.

(Megjegyzendő, hogy a korábbi médiatörvény, az Rttv. szabályozási konstrukciója nem felelt meg maradéktalanul a jogbiztonság, a kiszámítható jogalkalmazás követelményeinek, ugyanis az ORTT közhatalmi jogosítványait több esetben összemosta a polgári jogi jogosítványokkal. A korábbi médiaszabályozást több alkotmánybírói kifogás is érte különösen amiatt, hogy eljárásaiban nem volt egyértelműen elkülöníthető az ORTT közhatalmi és polgári jogi feladatellátása. Például jelentős jogállami aggályokat okozott, hogy a műsorszolgáltatási jogosultsággal kapcsolatos pályázati eljárásokban keveredett az ORTT közjogi és magánjogi szerepe, hatásköre. Sem az Európai Közösség közhatalmi funkciókkal kapcsolatos szabályozásának, politikájának, sem a hazai jogállami elveknek nem felelt meg az a szabályozási módszer, hogy az ORTT külső jogalanyok irányában nem kiszámítható és nem egyértelmű eljárási szabályok szerint járt el a korábbi médiatörvény alapján és közizgazgatási típusú jogalkalmazása nem közizgazgatási, közjogi szabályok szerint történt.)

Az Mttv. a médiapiac és a médiaigazgatás sektorspecifikus sajátosságaihoz igazodó hatékony jogérvényesítést szolgáló intézményeket, eljárástípusokat is bevezetett. Ezen külön szabályozott eljárástípusoknál a speciális eljárási szabályokat kell elsődlegesen alkalmazni, amelyekhez képest mögöttes eljárási szabályt képeznek az Mttv.-ben foglalt általános eljárási szabályok és a Ket. szabályai. Ezen eljárások közül ehelyütt – újszerűségére, sajátosságára és a médiaigazgatás egészét meghatározó általános eljárási jelentőségére tekintettel – a piacfelügyeleti, az adatszolgáltatási és a jogvitás eljárást szükséges kiemelni (eljárásjogi szempontból). Az Mttv. a piacfelügyeleti, az adatszolgáltatási és a jogvitás eljáráson túl egyéb speciális eljárástípusokat is rendez, amelyek azonban nem általános eljárási jelentőséggel, hanem inkább speciális médiaigazgatási anyagi jogi (és nem eljárási jogi) sajátosságokkal rendelkeznek (médiapiaci ágazati vizsgálat, a Médiatanács szakhatósági eljárása, eljárás a kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettségének megsértése esetén, eljárás más tagállamban letelepedett médiatartalom-szolgáltatóval szemben).

A Médiatörvényben rendezett – a Ket. általános eljárási szabályaihoz képest – kiegészítő, eltérő szabályok közül elsődlegesen az alábbi sajátos médiaigazgatási eljárási intézmények emelendők ki:

- a) a tényállás tisztázása,
- b) az adatszolgáltatás rendje,
- c) a bejelentő jogintézménye,
- d) az eljárás alanyai adatainak sajátos védelme,
- e) a kizárás,
- f) az egyeztetés az érdekeltekkel,
- g) a hatósági szerződés,
- h) a hatósági felügyeleti és a piacfelügyeleti eljárás,
- i) a jogvitás eljárás,
- j) az ágazati vizsgálat,
- k) jogorvoslat.

A közigazgatási hatósági eljárás általános szabályainak alkalmazása**144. §**

(1) A Médiatanács és a Hivatal (e Fejezet alkalmazásában a továbbiakban: Hatóság) az e törvényben foglalt eltérésekkel a Ket. szerint jár el.

(2) A Médiatanács tagjainak és elnökének a szavazata egyenlő, azaz mindenkinek egy-egy szavazata van.

(3) A Médiatanács határozatképességéhez a tagok – ideértve a Médiatanács elnökét is – több mint felének jelenléte szükséges.

(4) A Médiatanács a döntéseit – a 129. § (7) bekezdésben foglalt kivétellel – a Médiatanács összes tagjának, ideértve a Médiatanács elnökét is, egyszerű többségével hozza.

Az Mttv. mindezek alapján rögzíti, hogy a törvényben foglalt valamennyi hatósági eljárásban a Ket. szabályait kell alkalmazni a médiaigazgatásra vonatkozó – Mttv.-ben szereplő – kiegészítő és eltérő szabályokkal. Kiegészítő és eltérő szabályokra a médiaigazgatási eljárások sokszínűsége, bonyolultsága, az általános közigazgatási eljárásokhoz képest megnyilvánuló sajátosságai, valamint alkotmányos alapjai és összefüggései miatt van szükség. Az Mttv. és a Ket. vonatkozó szabályozása alapján tehát az általános és különös eljárási szabályok viszonyát tekintve a Ket. szubszidiáriusan (mögöttesen, másodlagosan) érvényesül az Mttv. hatósági eljárásrendjéhez képest. [A Ket. 13. § (2) bekezdés g) pontja szerint: „E törvény rendelkezéseit... az audiovizuális médiaszolgáltatás nyújtására és a sajtótermék kiadására irányuló tevékenység felügyeletével, a média- és hírközlési igazgatással, az elektronikus hírközlési szolgáltatások, tevékenységek, az audiovizuális médiaszolgáltatások és a sajtótermékek piaci felügyeletével, piacsabályozásával, ellenőrzésével kapcsolatos eljárásokban... csak akkor kell alkalmazni, ha az ügyfajta-ra vonatkozó törvény eltérő szabályokat nem állapít meg.”] Vagyis a Ket. rendelkezései abban az esetben alkalmazandók, amennyiben az Mttv. az adott eljárási kérdést nem rendezi.

Fontos hangsúlyozni, hogy amennyiben az Mttv. viszont tartalmaz valamely eljárási cselekményre, intézményre eltérő szabályozást, akkor az intézmény egészét tekintve kell érteni a Ket. szabályainak mögöttes jellegét. Ha az Mttv. tehát rendez egy adott eljárási intézményt, akkor ezen eljárási intézmény, szabályozás vonatkozásában akkor sem alkalmazható a Ket., ha a Ket. az Mttv. vonatkozó eljárási rendelkezéseikhez képest kiegészítő szabályokat, vagy „többlet-rendekezeseket” tartalmaz (vagyis az Mttv.-ben rendezett egyedi eljárási intézményen belül, annak vonatkozásban a Ket. olyan szabályokat is tartalmaz, melyeket az Mttv. nem rendez).

Az Mttv. különös eljárási szabályozásának elvi alapja, hogy nem megismétli, vagy újraszabályozza a Ket.-ben foglalt általános eljárási szabályokat, hanem kizárólag a médiaigazgatás sajátosságaihoz mérten szükséges – Ket.-hez képest – eltérő vagy kiegészítő eljárási szabályokat rögzíti.

A 144. § (2)–(3) bekezdésében a törvény a Médiatanács, mint testületi szerv döntéshozatali rendjét határozza meg. Az Mttv. a testületi szervek döntéshozatali eljárásának általános alapjai szerint rendezi a Médiatanács döntési mechanizmusát. E szerint a Médiatanács tagjainak és elnökének egy-egy szavazata van, amely egyenlő, a határozatképességhez a tagok több mint felének jelenléte szükséges és döntéseit a jelenlévő tagok egyszerű többségével hozza. (A jelenlévő tagok egyszerű többségével történő döntéshozatal alól egy kivétel van, mégpedig, ha a Médiatanács összeférhetetlenségről, felmentésről, vagy kizárásról dönt. Ez esetben a szavazásra jogosultak egyhangú döntése szükséges.)

Bejelentő

145. §

(1) A Hatóság e törvényben meghatározott feladat- és hatáskörével kapcsolatban a médiaigazgatásra vonatkozó szabály megsértésére hivatkozással bárki a Hatósághoz címzett bejelentéssel élhet, aki a bejelentés tárgyában nem minősül ügyfélnek (a továbbiakban: **bejelentő**).

(2) A bejelentésben meg kell jelölni a bejelentő adatait, a Hatóság eljárására okot adó körülményt, illetőleg azt a tevékenységet vagy magatartást, amelynek alapján a médiaigazgatásra vonatkozó szabály megsértése valószínűsíthető, valamint a bejelentést megalapozó tényeket.

(3) A Hatóság a bejelentés alapján mérlegelése szerint hivatalból eljárást indíthat. Amennyiben a Hatóság a bejelentés alapján nem indít eljárást, arról hivatalos levélben – indokolási kötelezettség nélkül – tájékoztatja a bejelentőt.

(4) A bejelentés alapján megindított hatósági eljárási jogviszonynak a bejelentő nem válik alanyává, a bejelentő a bejelentése alapján hivatalból indított hatósági eljárásban hozott hatósági döntéssel szemben jogorvoslati jogosultsággal nem rendelkezik.

(5) A bejelentő kérheti adatainak a 153. § (2) bekezdés szerinti zárt kezelését.

Az ügyféli jogállás és annak meghatározása az egyik legnehezebb hatósági eljárásjogi kérdéskör, különösen az egyes hatósági ügyekben történő értelmezés szempontjából. Alapvető garanciális eljárásjogi probléma, hogy az eljárásban különleges jogosítványokkal rendelkező „ügyféli kört” milyen szélesre, vagy szűkre szabja az eljárásjogi szabályozás. Jogviszonytani szempontból alapvető eljárási kérdés, hogy milyen személyi kör rendelkezik absztrakt, illetve konkrét eljárási jogképességgel. Egyfelől ugyanis a jogállamiság elvének alapja, hogy a hatósági tevékenység keretében saját ügyében, illetve közvetlen jogos érdeke érintettségének esetében mindenki rendelkezzen (akár képviselője útján) eljárási képességgel (ügyfélképességgel). A közvetlen jogos érdekek értelmezése azonban számos esetben nagyon komoly nehézségek elé állítja a jogalkalmazást, a jogalkotás keretében pedig valamennyi közigazgatási ágazatra vonatkozó általános jelleggel szinte lehetetlen meghatározni az egyedi ügyekre érvényesíthető jogos érdekek körét, tartalmát, határait.

A problémát tovább erősíti, illetve nehezíti, hogy az egyes különös ágazati szabályokban egyre jelentősebb a Ket.-hez és a Ket. ügyfélfogalmához képest eltérő vagy kiegészítő jellegű speciális eljárási képességre vonatkozó rendelkezés. Ezek között is „legáltalánosabb” a bejelentő intézménye. Számos eljárási szabályozásban a bejelentő és az ügyfél elhatárolásának nehézségei csak fokozzák az ügyfélképesség és az egyedi ügyre vonatkoztatott ügyféli kör meghatározásának problémáit.

A bejelentő jogintézménye azonban a közigazgatás számos területén kiemelt jelentőséggel bír, mert a bejelentésre jogosult kör olyan esetekben is képviselheti a közérdeket, illetve olyan közérdekű eseteket is a hatáskörrel rendelkező közigazgatási szervek elé tárhat, amelyek jelentősen hatékonyabbá tehetik a közigazgatási jogérvényesítést.

Az Mttv. a pontos és egyértelmű elhatárolás érdekében élesen elválasztja egymástól az ügyféli és bejelentői kört, vagyis az ügyfélképesség és a bejelentő jogintézményét. Az Mttv. az ügyfélfogalmat nem szabályozza, ezáltal az ügyféli jogállást a Ket. általános szabályaira és joggyakorlatára „bizza”. A bejelentő eljárási intézményét viszont szabályozza, mégpedig a bejelentő esetében az az Mttv.-beli szabályozás elvi alapja, hogy az Mttv. hatálya alá tartozó

médiaigazgatási eljárásokban bárki „bejelentői képességgel” rendelkezik, bárki tehet bejelentést, de a bejelentő sem hatósági eljárási-, sem ügyfélképességgel nem rendelkezik a bejelentése tárgyát képező hatósági ügyben. Az elhatárolás alapja és tartalma tehát, hogy adott hatósági ügy tárgyában az ügyfél nem lehet bejelentő, és a bejelentő sem lehet ügyféli jogállású. Így egyfelől, ha olyan személy tesz bejelentést egy adott hatósági ügy tárgyát illetően, aki ezen ügy tekintetében egyébként ügyféli jogállással rendelkezne (jogát vagy közvetlen jogos érdekét érinti a bejelentés), akkor a Hatóság a bejelentést nem – az eljárás-indítás szempontjából sem – vizsgálja (azaz nem tekinti bejelentésnek), hanem tájékoztatja a bejelentőt, hogy bejelentése tárgyában ügyfélnek minősül és arról is, hogy mit tehet jogai érvényesítéséhez. Másfelől, ha olyan személy tesz bejelentést, aki valóban nem rendelkezik ügyféli jogállással a bejelentés tárgyát képező ügyben (azaz „valódi” bejelentő és beadványa bejelentés), akkor e bejelentő a bejelentése tárgyában esetlegesen (hivatalból) indított hatósági eljárásban nem minősül ügyfélnek, eljárási képességgel rendelkezőnek. A bejelentés alapján indított hatósági eljárás ügyfélkörébe az/azok tartozik/tartoznak, akivel/akkal szemben az eljárás ügyfélként indult.

Eljárásjogi, jogviszonytani szempontból hangsúlyozandó, hogy a bejelentés eljárásindítási szempontból történő vizsgálata teljesen elkülönül és független a bejelentés alapján esetlegesen hivatalból indított hatósági eljárástól (hatósági eljárási jogviszonytól). A bejelentés vizsgálata, az eljárásindítás hatósági mérlegelése „nem hatósági” tevékenység (eljárás), így a Ket. hatálya sem terjed ki erre. A bejelentés tekintetében tehát a Hatóság hatósági eljáráson kívül, nem hatósági tevékenységeként azt vizsgálja, hogy a bejelentés alapján szükséges-e a közérdekű jogérvényesítés érdekében hatósági eljárást indítania. Amennyiben azt állapítja meg, hogy igen, akkor az eljárást hivatalból megindítja. Ezen hatósági eljárásnak (eljárás jogviszonynak) a bejelentő nem lesz alanya (nem rendelkezik ügyfélképességgel). Fontos tehát hangsúlyozni, hogy a bejelentés alapján csak hivatalból indulhat hatósági eljárás (hiszen a bejelentés nem kérelem, pontosabban nem eljárási kötelezettséget keletkeztető kérelem, és a bejelentő nem ügyfél). Amennyiben a hatóság viszont azt állapítja meg, hogy nem indít eljárást, akkor a indokolási kötelezettség nélkül (hiszen az eljárásindítás hiánya nem hatósági döntés) levél útján tájékoztatja a bejelentőt.

Fontos kiemelni, hogy a bejelentő nem rendelkezik jogorvoslati jogosultsággal sem az eljárásindítás „hiánya”, sem a bejelentés alapján esetlegesen megindított hatósági eljárás eredményeként hozott hatósági döntés ellen.

Az Mttv. a bejelentés tekintetében tartalmaz alaki és tartalmi követelményeket, mégpedig a bejelentés akkor tekinthető bejelentésnek, ha tartalmazza a bejelentő adatait (ez az adatkör a Ket. mögöttes szabálya alapján, a Ket.-ben a kérelemhez benyújtandó adatkört jelenti), a hatóság eljárására okot adó körülmények pontos megjelölését, a bejelentést megalapozó tényeket, illetve a tevékenységet, magatartást, amelynek alapján a médiaigazgatásra vonatkozó szabály megsértése valószínűsíthető. Amennyiben a bejelentés valamely fenti kelléket nem tartalmazza, abban az esetben a hatóság választhat (miután nem hatósági eljárásindító kérelemről van szó), hogy hiánypótlásra hívja fel a bejelentőt vagy tájékoztatja az alaki, tartalmi hibákról azzal, hogy a bejelentés e hiányosságok miatt nem tekinthető bejelentésnek, de a bejelentés – a hiányokat pótolva – bármikor újból előterjeszhető a hatóságnál.

A bejelentés jogintézménye körében kiemelt jelentőséggel rendelkezik a bejelentő adatainak védelme, ezért a szabályozás lehetővé teszi a bejelentő számára, hogy kérheti adatainak zárt kezelését.

Jogutódlás

146. §

(1) A jogerős határozat alapján jogosított ügyfél helyébe jogutódja léphet.

(2) A jogerős határozattal kötelezett ügyfél helyébe – amennyiben az nem lehetetlen – jogutódja lép. A jogerős határozattal megállapított kötelezettség esetén – indokolt esetben a teljesítési határidő kérelmére egy alkalommal történő meghosszabbításával – a jogutód a kötelezettséget önkéntesen teljesítheti. Erről a Hatóság és a jogutód hatósági szerződésben is megállapodhat.

(3) A jogerős határozattal megállapított kötelezettség esetén az ügyfél jogutódjának minősül az a harmadik személy is, akire az eredeti (jogelőd) kötelezett ügyfél a tevékenysége végzésének feltételeit megállapodás alapján átruházza.

(4) Amennyiben a jogutódlás a hatósági eljárás során következik be és a jogutódlás jogszabályon alapul, abban az esetben a Hatóság a jogutódlás tényét végzésében megállapítja. E végzés ellen önálló fellebbezésnek helye nincs.

(5) Amennyiben a jogutódlás hatósági eljárás során következik be és a jogutódlás szerződésen alapul, akkor a Hatóság a hatósági hatáskörének gyakorlásához szükséges jogutódlás tényét végzésében megállapítja. E végzés ellen önálló fellebbezésnek helye nincs.

A jogutódlás közigazgatási jogi alapja a Ket. vonatkozó szabályozása, amelyhez képest az Mttv. kiegészítő szabályokat tartalmaz a hatósági eljárásban és a hatósági döntést követő jogutódlás tekintetében. A Ket. vonatkozó szabályai alapvetően az eljárásbeli jogutódlásra vonatkoznak. (Az eljárásbeli jogutódlás lényege, hogy a jogutódlás előtt meghozott döntések – a Ket.-ben meghatározott kivételekkel – a jogutódra is hatályosak, azok őt az eredeti tartalommal jogosítják vagy kötelezik.) Az eljárásbeli jogutódlás tekintetében az Mttv. 146. § (4)–(5) bekezdései tartalmaznak kiegészítő szabályokat. A jogutódlás akár jogszabályon, akár szerződésen alapul, a Hatóság a hatósági hatáskörének gyakorlásához szükséges jogutódlás tényét végzésben állapítja meg, amely végzés az ügy érdemében hozott döntés elleni jogorvoslat keretében támadható.

Az eljárás eredményeként megszületett jogerős határozatban szereplő jogosultság, kötelezettség tekintetében történő jogutódlásról, vagyis az eljárás utáni jogutódlásról a Ket. 16. § (3) bekezdése tartalmaz rendelkezést. Az Mttv. kiegészítő szabályai alapján a jogerős határozattal megállapított kötelezettség esetében akkor áll be a jogutódlás, amennyiben a kötelezettség tartalma alapján ez nem lehetetlen, tehát a kötelezettség tartalma nem zárja ki. Hangsúlyozandó, hogy ez az eljárás utáni és nem az eljárásbeli jogutódlás egyik esete, de erre is irányadó a polgári jog szerinti jogutód belépése.

Az Mttv. garanciális rendelkezése alapján a jogutódlás esetén a jogutódnak reális lehetőséget kell biztosítani a jogerős határozattal a jogelődje terhére megállapított kötelezettség önkéntes teljesítésére. Ennek elsődleges feltétele, hogy a jogutód egyáltalán tudjon a jogerős határozatról, indokolt esetben tehát a hatóság tájékoztatásul kézbesítheti a jogerős határozatot a jogutódnak. Ez történhet a jogutódlásról való értesítés mellékleteként is. Ez a „kézbesítés” nem jelenti, hogy a jogutód számára újból megnyílik a jogorvoslathoz való jog. Ha azonban az értesítés időpontjában még nem telt le a határozatnak a jogelőd részére való kézbesítésétől számított jogorvoslati határidő, a jogutód élhet jogorvoslati jogával. Előfordulhat, hogy a jogutódlásról szóló értesítés időpontjában a határozatban megszabott teljesítési határidő már letelt, vagy abból olyan rövid időtartam van hátra, amely nem elegendő a teljesítéshez. Az ilyen esetben a hatóság kérelemre – élve az Mttv. 146. § (2) bekezdésében

foglalt jogával – egy alkalommal meghosszabbíthatja a teljesítési határidőt. A hatékony jogérvényesülés érdekében az Mttv. az önkéntes jogkövetés, teljesítés elősegítése, ösztönzése érdekében lehetővé teszi a hatóság és a jogutód részére a teljesítés feltételeinek hatósági szerződésben történő megállapítását. A hatósági szerződés részletes szabályait az Mttv. 163. §-a tartalmazza.

Az Mttv. 146. § (3) bekezdése rögzíti, hogy jogerős határozattal megállapított kötelezettség esetén a jogutódlás szabályai vonatkoznak az ügyleti úton való jogutódlási megállapodásokra is, például az engedményezésre, a tartozásátvállalásra vagy az egyes jogosultságok és kötelezettségek átruházására.

Titoktartás

147. §

(1) A Hatósággal közszolgálati jogviszonyban, valamint munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló, illetve állt személyek – a más szervezet számára jogszabályban előírt adatszolgáltatást kivéve – e jogviszony fennállása alatt, és annak megszűnését követően is kötelesek megőrizni a Hatóság tevékenységével, annak ellátásával kapcsolatban tudomásukra jutott személyes adatot, minősített adatot, illetve üzleti titkot, valamint minden olyan adatot, tényt vagy körülményt, amelyet a Hatóság nem köteles törvény előírásai szerint a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tenni.

(2) Az (1) bekezdésben felsorolt személyek a feladataik ellátásával kapcsolatban tudomásukra jutott adatokat, tényt vagy körülményt jogosulatlanul nem tehetik közzé, nem hasznosíthatják, és nem hozhatják harmadik fél tudomására.

Az Mttv. ezen rendelkezéseivel összefüggésben is elmondható, hogy az általános eljárási szabályok irányadók, ugyanakkor a médiaigazgatási szabályok specialitására, a véleményszabadság kiemelt jellegére tekintettel, a hatékony jogérvényesítés érdekében indokolt az általánostól eltérő garanciális szabályok rögzítése, amely rendelkezéseket e szakasz mellett az iratokba való betekintés és a törvény által védett titok tekintetében irányadó szabályozás (Mttv. 153. §) határoz meg.

Az Mttv. 147. §-ának rendelkezései, összhangban a Ket. vonatkozó szabályozásával [Ket. 5. § (4), 17. § (1) és (4) bekezdések], a Hatósággal közszolgálati jogviszonyban, valamint munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló vagy állt személyek tekintetében titoktartási kötelezettséget írnak elő a hatósági eljárások során tudomásukra jutott, törvényben meghatározott információk vonatkozásában.

E szabályok szorosan kapcsolódnak az Mttv. 153. § (1) bekezdéséhez, amely rendelkezés felhatalmazza az ügy elintézésében résztvevőket az eljáráshoz kapcsolódó, törvény által védett titkok megismerésére.

Általánosságban elmondható, hogy a közigazgatási hatóságok számára elengedhetetlen, hogy a hatáskörük gyakorlásához, ennek keretében az érdemi döntés meghozatalához szükséges tényállás tisztázása körében szükséges információkhoz hozzájussanak, különös tekintettel arra, hogy az Mttv. és a Ket. rendelkezései alapján – főszabály szerint – az információhiány következményei a hatóságot terhelik. A jogszabályban meghatározott feladat- és hatáskör ellátása során azonban a Hatóság és a nevében eljáró személyek számos olyan információ, sok esetben bizalmas adat, tény, körülmény birtokába jutnak, melyek titokban maradásához az információval érintettnek jogos, törvény által védett érdeke fűződik.

A Hatóságot média- és elektronikus hírközlési piacon betöltött szerepéből, az általa elérni kívánt törvényi célok megvalósításához biztosított szabályozói eszközökből adódóan különleges felelősség terheli feladatának ellátása során: következetesen érvényesítenie kell azt a kívánalmat, hogy a birtokába, hivatalos tudomására jutott bizalmas információkat kizárólag a törvényben foglaltaknak megfelelően kezelje. A Hatóság hivatalos tudomására hozott adatokkal, információkkal kapcsolatosan a Hatóságot kötelezettség terheli, hogy e bizalmas információkat (pl.: személyes adat, üzleti titok stb.) csakis a törvényeknek megfelelően kezelje, valamint megvédje minden illetéktelen (személy, szerv) által történő megismerésétől. E védelem az Mttv., a Ket., valamint az alábbiakban nevesített jogszabályok által valamennyi, a lentiekben külön is rögzített adatfajta vonatkozásában együttesen biztosított. A védelem tekintetében kiemelendő, hogy annak fontosságát [a jogellenes tevékenységek Mttv. 147. § (2) bekezdésében történő meghatározásán túlmenően] a jogalkotó az egyes adatfajtákkal kapcsolatos rendelkezések megsértése esetén alkalmazandó szankciók Btk.-ba foglalásával is hangsúlyozza.

Az Mttv. 147. § (1) bekezdése a Hatóság tevékenységével, annak ellátásával kapcsolatban tudomásra jutott, az alábbiakban részletezett információfajtákat nevesíti:

- személyes adat,
- minősített adat,
- üzleti titok,
- minden olyan adat, tény, körülmény, amelyet a Hatóság nem köteles törvény előírásai szerint a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tenni.

Az adatok megismerésére, a kezelhető adatkörökre az általános eljárási, adatvédelmi, polgári jogi és egyéb jogszabályok irányadók, de az Mttv. is számos egyedi adatkezelési hatáskört telepít (pl.: a médiaszolgáltatások nyilvántartása, a hatósági felügyelet, a szerződéskötési kötelezettségek keretében).

Az Mttv., valamint a Ket. az üzleti titok fogalmát önállóan nem határozza meg, e tekintetben – számos más jogterülethez hasonlóan – a Ptk. rendelkezései alkalmazandók.

Az ügy elintézésében résztvevők, a Hatósággal közszolgálati jogviszonyban, illetve munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban állók korlátozás nélkül jogosultak a törvény által védett titok (például az üzleti titok) megismerésére, azonban egyúttal kötelesek azok megőrzésére is. A Hatóság hatásköréből, valamint a média- és hírközlési piacon betöltött kiemelt szerepéből adódóan tehát a hatósági tevékenységet végző személyek munkájának ellátása számos esetben maga után vonja a szolgáltatók üzleti titkainak megismerését is, melynek megtartásához az érintetteknek jogvédelmi érdekük fűződik. Az Mttv. jelen rendelkezései, továbbá a 153. §-ának szabályai együtt jelentik az üzleti titok megfelelő hatósági védelmének garanciáját, és egyben lehetőséget teremtenek a Hatóság számára hatáskörének megfelelő ellátásához.

(Az egyéb adatok, tények, körülmények vonatkozásában kiemelendő, hogy az Mttv., valamint a hatósági eljárásokban ugyancsak alkalmazandó egyéb jogszabályok határozzák meg az információk azon körét, amelyeket a Hatóság a nyilvánosság számára hozzáférhetővé köteles tenni, pl.: a Médiatanács pályázati nyilvántartást vezet és a pályázati nyilvántartásba vett pályázók listáját a Médiatanács honlapján közzéteszi. Az Avtv. a közérdekű, valamint a közérdekből nyilvános adatok meghatározásával egyidejűleg rögzíti, hogy a Hatóság kezelésében lévő közérdekű adatokat kérelemre a Hatóság köteles kiadni, a vonatkozó törvényi szabályozásban meghatározott kivételekkel.)

Elektronikus kapcsolattartás

148. §

Az e törvényben meghatározott hatásköreiben és eljárásokban a Hatóság kötelezővé teheti az elektronikus kapcsolattartást.

Az elektronikus kapcsolattartás és az elektronikus ügyintézés tekintetében az Mttv. nem eltérő rendelkezést tartalmaz az általános eljárási szabályokhoz képest, hanem a Ket.-ben foglalt felhatalmazás alapján lehetővé teszi a Hatóság számára, hogy hatósági hatásköre keretében kötelezővé tegye az elektronikus kapcsolattartást. A Ket. alapján ugyanis e szabályozás nélkül, a médiaigazgatási hatósági eljárások körében nem lenne előírható, alkalmazható az elektronikus kapcsolattartás és az elektronikus ügyintézés rendszere.

Fontos hangsúlyozni tehát, hogy a médiaigazgatás eljárási rendjében az elektronikus kapcsolattartás és az elektronikus ügyintézés szabályait, működését teljes egészében a hatósági eljárásra vonatkozó általános szabályok határozzák meg.

Az eljárás megindítása

149. §

(1) A Hatóság a hatáskörébe tartozó ügyekben eljárását hivatalból is megindíthatja, kivéve, ha e törvény szerint az eljárás kizárólag kérelemre indítható.

(2) Amennyiben a Hatóság eljárása során az egyedi hatósági ügy tárgyán kívüli, de azzal szorosan vagy közvetetten összefüggő jogsértésről szerez tudomást, annak vonatkozásában – hatósági döntésének meghozatala előtt – eljárását hivatalból kiterjesztheti. Az eljárás hivatalbóli kiterjesztéséről az ügyfeleket a Ket. vonatkozó rendelkezései szerint értesíteni kell. Az eljárás hivatalbóli kiterjesztésével az ügyintézési határidő az eljárásra irányadó ügyintézési határidővel meghosszabbodik.

(3) A Hatóság külön jogszabályban meghatározott eljárásaiért igazgatási szolgáltatási díjat kell fizetni.

(4) A médiatartalommal kapcsolatos jogsértések tárgyában (kérelemmel, bejelentéssel) a hatóság eljárása a médiatartalom közzétételétől vagy – folyamatos közzététel esetén – az első közzétételétől számított három hónapon belül kezdeményezhető.

(5) Amennyiben a kérelmező a jogsértésről csak később szerzett tudomást, vagy a kérelem, bejelentés előterjesztésében akadályoztatva volt, úgy a (4) bekezdésben foglalt határidő a tudomásszerzéstől vagy az akadály megszűnésével veszi kezdetét. A médiatartalommal kapcsolatos jogsértés tárgyában a médiatartalom közzétételétől vagy – folyamatos közzététel esetén – első közzétételétől számított hat hónapon túl hatósági eljárás nem kezdeményezhető. E határidő jogvesztő.

(6) Az Smtv. 14–20. §, az Mttv. 9–11. §, 12. § (3)–(4) bekezdés, 14. § és 23–36. § megsértésével kapcsolatban a hatóság hivatalból a médiatartalom közzétételétől vagy – folyamatos közzététel esetén – első közzétételétől számított egy éven belül indíthatja meg a hatósági eljárást.

A Hatóság hatósági eljárásainak megindítására is alapvetően a Ket.-ben foglalt – valamennyi közigazgatási eljárásra érvényes – általános eljárási szabályok irányadók. Az Mttv.-ben foglalt eltérések az eljárás megindításával kapcsolatban négy fontos és a médiaigazgatásban szükségszerű szempontot érvényesítenek:

- a) A Ket.-hez képest nem is eltérő szabályozás, hanem a Ket.-ben foglalt felhatalmazás alapján rendezi az Mttv., hogy a Hatóság hatósági hatáskörébe tartozó ügyekben hatósági eljárásait hivatalból is megindíthatja. E Ket.-ben foglalt jogérvényesítési módszert a médiaigazgatás sajátosságai, az igazgatási kiemelt jelentőségű közérdek tartalma, a felhasználók, érintettek nagy száma és számos egyéb szempont indokolja.
- b) Az eljárásrend egyszerűsítése, a költséghatékonyság, az egyes ügyek szoros összefüggései, illetve az érintett ügyfelek minél kevesebb közhatalmi terhelése alapján az Mttv. lehetővé teszi az eljárás hivatalbóli kiterjesztését, amennyiben az eljárás során, az eljárás tárgyát képező hatóság ügygel szorosan vagy közvetetten összefüggő jogsértés jut tudomására. Fontos garanciális rendelkezés, hogy az eljárás kiterjesztéséről az eljárás megindítására vonatkozó szabályok szerint értesíteni kell az ügyfeleket. (A rendelkezést a Ket. vonatkozó hatósági eljárások egyszerűsítésére irányadó rendelkezései is indokolják, mely szerint – a korábbi szabályoktól eltérően – a Ket. kifejezetten rögzíti az eljárások egyesítésének lehetőségét.)
- c) A Hatóság egyes eljárásai – sajátos tárgyuk, vagy az általánoshoz képest eltérő költségvonzatuk alapján – nem az Itv. szerinti általános tételű eljárási illeték, hanem igazgatási szolgáltatási díjkötelesek. Az igazgatási szolgáltatási díjköteles eljárások körének és az igazgatási szolgáltatási díj mértékének meghatározását a Hatóság elnökének rendeletalkotási hatáskörébe utalja az Mttv.
- d) A médiatartalommal kapcsolatos hatósági jogalkalmazás lehetőségei, ésszerűsége és sajátosságai alapján az Mttv. jogvesztő határidő-szabályozással rögzíti a vonatkozó eljáráskezdeményezés időbeli korlátait, határát. E körben a szabályozás elválasztja a hatósági eljárásindító kérelem benyújtásának szubjektív és objektív határidejét, illetve a Hatóság általi hivatalbóli eljárásindítás határidejét. A médiatartalommal kapcsolatos jogsértések tárgyában a kérelem előterjesztésének szubjektív határideje 3 hónap, míg a vonatkozó objektív határidő 6 hónap. A médiatartalommal kapcsolatos eljárások hivatalbóli megindítását e fenti, kérelem előterjesztésére megállapított határidők nem kötik (miután közjogi, közigazgatási jogi anyagi jogi szabályozásról és kötelezettségekről van szó, amelyek az általános szabályok és elméleti alapok szerint nem „évülnek el”). Azonban kifejezetten meghatározott rendelkezések, kötelezettségek tekintetében – azok sajátos tartalmából következően – az Mttv. a hatóság általi hivatalbóli eljárás-indításra is tartalmaz jogvesztő határidőt (kvázi közjogi „elévülés”), vagyis a közhatalmi jogérvényesítést e rendelkezések, kötelezettségek vonatkozásában korlátozza, határidőhöz köti. (E rendelkezések: Smtv. 14–20. §, Mttv. 9–11. §, 12. § (3)–(4) bekezdés, 14. § és 23–36. §.) A jogérvényesítést korlátozó szabályozás jelentősen enyhíti az érintett jogalanyokra vonatkozó – tárgyban – kötelezettségek, közigazgatási rendelkezések súlyát, jogkövetkezmény-tételezését.

A hatáskör és az illetékesség vizsgálata

150. §

Hatáskör vagy illetékesség hiányában – a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóság vizsgálata, illetve áttétel nélkül – a Hatóság jogosult a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasítani, illetve az eljárást megszüntetni.

A hatáskörre és illetékességre, illetve a hatáskör és az illetékesség vizsgálatára teljes egészében a Ket. kiforrott általános eljárási szabályrendszere és jogalkalmazási gyakorlata vonatkozik. Az Mttv. e körben nem is a Ket.-hez képest eltérő, hanem a Ket. vonatkozó szabályozásának értelmezését médiaigazgatási eljárásokban egyértelműsítő rendelkezést tartalmaz. Az Mttv. ugyanis kifejezetten rendezi, hogy amennyiben a Hatóság az adott kérelem tekintetében nem rendelkezik hatáskörrel, abban az esetben nem köteles vizsgálni, mely hatóság hatáskörébe tartozna a kérelem tárgyát képező hatósági ügy (és ebből következően nem is köteles áttenni a kérelmet). A szabályozás indoka egyrészt, hogy a médiahatósági eljárások bonyolultsága, ügytömege alapján a Hatóság nem rendelkezik kellő személyi erőforrással, hogy az egyértelműen hatáskörén kívül eső kérelmek tekintetében más ágazati jogszabályok elemzésével megvizsgálja és megállapítsa a hatáskörrel, illetékességgel esetlegesen rendelkező szervet. Másrészt a vonatkozó Ket.-beli szabályozása sem egyértelmű, sőt több szempontból alkalmazhatatlan, illetve ellentétes a hatósági hatáskörelvonás általános tilalmával, ugyanis amennyiben a Hatóságnak kötelessége lenne vizsgálnia a hatáskörébe nem tartozó kérelmek tárgyában a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező szervek körét, akkor végső soron más ágazati jogszabályok tekintetében értelmezné a közigazgatási anyagi jogi rendelkezést képező hatásköri normákat, ezáltal más hatóságok hatáskörébe jogszabályokat kellene értelmeznie jelen esetben a hatáskör szempontjából. Azonban a Hatóság nem rendelkezik felhatalmazással más ágazati jogszabályok (pl.: építési, környezetvédelmi, fogyasztóvédelmi, versenyjogi stb.) értelmezésére. Más hatóságok hatáskörének vizsgálata különösen akkor lehet problémás, ha a Hatóság nem helyesen állapítja meg a hozzá benyújtott – de hatáskörébe nem tartozó – kérelem tekintetében a hatáskörrel rendelkező hatóságot. Ez esetben ugyanis a helytelenül (illetve nem a megfelelő hatósághoz) áttett kérelmet az érintett hatóság nem tudja „visszatenni”, így a kérelem akár úgy járhat hatóságok között, hogy hatáskörrel egyik sem rendelkezik (ez pedig a kérelmet előterjesztő ügyfeleknek komoly károkat, visszásságokat okozhat, illetve a kérelme tárgyában való hatósági döntés jelentős elhúzóását is előidézheti).

A Ket. 38. § (1)–(2) bekezdése részben ezen esetek megelőzésére vonatkozó garanciális rendelkezést tartalmaz, e szerint: „*A természetes személy ügyfél az első fokú eljárás megindítására irányuló kérelmét az eljárásra hatáskörrel rendelkező illetékes hatóságnál, a Kormány által rendeletben meghatározott ügyekben az integrált ügyfélszolgálati irodánál, vagy ha jogszabály azt nem zárja ki, lakcíme vagy munkahelye szerinti székhelyű, azonos hatáskörű hatóságnál, ennek hiányában pedig a lakcíme vagy munkahelye szerinti illetékes jegyzőnél is előterjesztheti, aki azt továbbítja a hatáskörrel rendelkező illetékes hatósághoz.*

(2) Jogszabály az (1) bekezdéstől eltérően is kijelölheti azt a hatóságot vagy szervet, amelyikhez a kérelem előterjeszhető.”

Az áttétel szabályának következetes és egyöntetű értelmezését képezi, hogy a hatóság akkor vizsgálja hatáskörét és illetékességét (és akkor teszi át a kérelmet), ha a kérelmet befogadta és az eljárás közben derül ki, hogy egyértelműen más hatóság hatáskörébe, illetékességébe tartozik az ügy, vagy jogszabályváltozás folytán már nem a hatóság hatáskörébe és illetékességébe tartozik a folyamatban lévő hatósági ügy. Ezen kívüli esetekben azonban nehezen értelmezhető és nem egyértelmű a hatáskör és illetékesség vizsgálatának tartalma.

Mindebből következően az Mttv. alapján a Hatóság a hatáskörébe nem tartozó kérelmek tekintetében nem köteles vizsgálni, megállapítani a hatáskörrel rendelkező hatóságot, viszont alapvető garanciális rendelkezés, hogy ez esetben vagy érdemi vizsgálat nélküli elutasító, vagy eljárást megszüntető végzést kell hoznia a kérelem tekintetében, amely saját hatáskör hiányának megállapítása tárgyában (is) jogorvoslattal támadható.

Ügyintézési határidő

151. §

(1) A Hatóság eljárásainak ügyintézési határideje – amennyiben e törvény eltérő szabályokat nem állapít meg – negyven nap.

(2) A határidő indokolt esetben egy alkalommal, legfeljebb harminc nappal meghosszabbítható.

Az ügyintézési határidőre az általános szabályok irányadók. Jelen §-ban foglalt eltérés alapja a médiaigazgatási eljárások sajátosságaira tekintettel, a Ket.-hez képest hosszabb ügyintézési határidő meghatározása.

Az Mttv. a Hatóság eljárásai vonatkozásában általános ügyintézési határidőként 40 napot állapít meg. Egyes eljárások tekintetében a törvény eltérő ügyintézési határidőt ír elő, ezeket a speciális ügyintézési határidőket az Mttv. az egyes jogintézményeknél határozza meg. Így például az általánostól eltérő ügyintézési határidő alatt járhat el a Médiatanács a médiaszolgáltatási pályázati eljárásaiban, szakhatósági eljárásaiban, piacfelügyeleti eljárásaiban.

Az ügyintézési határidő a kérelemnek a Hatósághoz történő megérkezését követő napon, illetve az eljárás hivatalból történő megindításának napján kezdődik. Az előbbieken megjelölt naptól számított 40 napon belül (az egyes jogintézményeknél meghatározott eltérő ügyintézési határidő esetén természetesen az ott rögzített határidőn belül) a Hatóságnak az adott eljárást érdemben lezáró döntését meg kell hoznia, azaz az adott eljárás tárgyát képező ügy érdemi eldöntésének, eljárásjogi lezárásának főszabály szerint e 40 napos határidőn belül meg kell történnie, feltéve, hogy nincs eljárási akadály (pl.: érdemi vizsgálat nélküli elutasítási vagy eljárás megszüntetési ok).

Az ügyintézési határidő indokolt esetben egy alkalommal, legfeljebb 30 nappal meghosszabbítható (a Ket. vonatkozó rendelkezése szintén 30 napos határidő-hosszabbítást enged az eljáró hatóság vezetője számára). A határidő meghosszabbításáról az eredeti határidő lejártát megelőzően a Hatóság köteles értesíteni a feleket.

Az ügyintézési határidőhöz kapcsolódóan szükséges még röviden kitérni a hatóság hallgatására, vagyis arra az esetre, ha az NMHH a hatáskörébe tartozó ügyben eljárási köteletségének az adott ügyben irányadó ügyintézési határidőn belül nem tesz eleget. E tekintetben az Mttv. nem tartalmaz a Ket.-hez képest eltérő rendelkezéseket, így az általános eljárási szabályok irányadók. A hallgatás esetében az Mttv. fórumrendszert illetően sajátos. A fórumrendszer ugyanis elválik egymástól attól függően, hogy a Hivatal vagy a Médiatanács eljárásáról van szó. A Hivatal esetében az Elnök jogosult intézkedni az eljárási kötelezettség érvényesülése érdekében, míg a Médiatanácsot (miután felügyeleti szerve nincs) a megyei bíróság kötelezheti nemperes eljárásban az eljárás lefolytatására (azaz a hatósági döntéshozatalra).

Kérelem

152. §

Az ügyfél kérelmét a Hatóság által e célra rendszeresített nyomtatványon – elektronikus kapcsolattartás esetén elektronikus úrlapon – köteles benyújtani a 42–47. § szerinti bejelentési eljárásokban.

A kérelemre történő (induló) eljárás fő jellemzője az, hogy ilyenkor nem a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóság akaratából történik az eljárás megindítása, hanem külső személyek akaratából. A Ket. fogalomrendszere alapján a kérelem elnevezésére tekintet nél-

kül felőlel minden olyan írásban vagy szóban előterjesztett akaratnyilatkozatot, amelyben az ügyfél a hatósági eljárás lefolytatását és/vagy ügyében az érdemi döntés meghozatalát kifejezetten kezdeményezi. A Ket. 37. § (1) bekezdés alapján a kérelmet tartalma szerint kell elbírálni akkor is, ha az nem egyezik az ügyfél által használt elnevezéssel. Azaz, az ügyfél feltehető akarata szerint, nem pedig a nyilatkozata elnevezése és formája alapján kell a megfelelő eljárási szakaszt vagy eljárási cselekményt kiválasztani.

A kérelem alakszerűségére vonatkozó eltérést, kötöttséget azonban a Ket. 34. § (3) bekezdése alapján bármely jogszabály előírhat. Formanyomtatvány vagy elektronikus űrlap alkalmazásának előírása esetén a kérelem kizárólag annak kitöltése útján nyújtható be. Az Mttv. ilyen alakszerű kötöttséget a 42–47. § szerinti bejelentési eljárások esetében ír elő: az ügyfél kérelmét az e célra rendszeresített nyomtatványon – elektronikus kapcsolattartás esetén elektronikus űrlapon – köteles benyújtani. A formanyomtatvány használatának előírása szoros összefüggésben van a kérelem tartalmára vonatkozó szabályozással, hiszen elsődleges rendeltetése, hogy a hatóság az eljárást megindító kérelem kézhezvételekor birtokába kerüljön – ráadásul strukturált módon – azoknak az alapvető adatoknak, melyek a hatáskörének gyakorlásához, az érdemi döntés minél gyorsabb meghozatalához elengedhetetlenül szükségesek.

Az elektronikus formanyomtatvány kitölthető és letölthető, valamint a szoftver letölthető változatát a hatóság az elektronikus tájékoztatás szabályai szerint köteles közzétenni.

Amennyiben a bejelentési eljárásokban az ügyfél nem e §-ban foglalt formanyomtatvány használatával nyújtja be, a hatóság megfelelő határidő megjelölése és a mulasztás jogkövetkezményeire történő figyelmeztetés mellett hiánypótlásra hívja fel az ügyfelet. A hatóság nem követelheti meg a formanyomtatvány (elektronikus űrlap) használatát, ha azt nem tette elérhetővé, illetve az elektronikus tájékoztatás szabályai szerint azt nem tette közzé. Amennyiben a hatóság a közzétételt elmulasztotta, nem szüntetheti meg az eljárást amiatt, hogy az ügyfél a formanyomtatvány (elektronikus űrlap) hiányában nem tett eleget a hiánypótlási kötelezettségének.

Iratok megtekintése, törvény által védett titok

153. §

(1) Az ügy elintézésében résztvevő, a Hatósággal közszolgálati jogviszonyban, illetve munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban állók korlátozás nélkül jogosultak a törvény által védett titok megismerésére.

(2) Az ügyfél és az eljárás egyéb résztvevői megjelölhetik – a közérdekből nyilvános, illetve jogszabályban meghatározottak szerint egyébként törvény által védett titoknak nem minősíthető adatok kivételével – a törvény által védett titok, különösen az üzleti titok védelmére, egyéb méltányolható érdekre, továbbá jelentős médiapolitikai szempontra hivatkozással azokat az adatokat, amelyek zárt kezelését szükségesnek tartják. Ebben az esetben az ügyfél, illetve az eljárás egyéb résztvevője köteles olyan iratváltozatot is készíteni, amely az előbbieken meghatározott adatokat nem tartalmazza.

(3) A (2) bekezdés szerinti adatokat a Hatóság az ügy iratai között elkülönítve, zártan kezeli. A Hatóság biztosítja, hogy a zártan kezelt adatok az eljárási cselekmények során ne váljanak megismerhetővé.

(4) A zártan kezelt adatok megismerésére kizárólag az ügyintéző, a jegyzőkönyvvezető, a Hatóság vezetői, a Médiatanács tagja, az illetékes ügyész és a bírósági felülvizsgálat során eljáró bíró jogosult.

(5) A hatósági ügy tárgyával kapcsolatos tevékenységeik ellátásához szükséges mértékben a zártan kezelt adatokat megismerheti továbbá – a Hatóság mérlegelése szerint – más közigazgatási hatóság vagy állami szerv is, amennyiben biztosítja, hogy az átadott adatok legalább olyan védelemben részesüljenek, mint az átadó hatóságnál.

(6) Az iratbetekintési jog biztosítása érdekében a Hatóság – a jogszabályban meghatározott tartalmi és formai követelményeknek egyebekben megfelelő – kiadványt készít az eljárás során keletkezett iratról akként, hogy abból a (2) bekezdésben meghatározott adatokra vonatkozóan következtetés ne legyen levonható.

(7) Amennyiben a jogalkalmazás megfelelő gyakorlása, illetve a jogérvényesítés, valamint az ügyfelek jogai gyakorlása érdekében indokolt, a Hatóság felhívhatja az ügyfelet és az eljárás egyéb résztvevőjét a (2) bekezdés szerinti zárt adatkezelés feloldására.

(8) Amennyiben az ügyfél, illetve az eljárás egyéb résztvevője a (2) bekezdés szerinti minősítést nem oldja fel, a Hatóság végzésében – amennyiben a jogalkalmazás gyakorlásához vagy az ügyfelek jogérvényesítéséhez elengedhetetlenül szükséges – elrendelheti a zárt adatkezelés feloldását. E végzés ellen az ügyfél, illetve az eljárás egyéb résztvevője a Fővárosi Bírósághoz halasztó hatályú jogorvoslattal fordulhat, a bíróság az ügyben nyolc napon belül nemperes eljárásban, soron kívül határoz. A Fővárosi Bíróság végzése ellen további jogorvoslatnak helye nincs.

A titoktartásra vonatkozó szabályozás körében már említést tettünk az egyes, jogszabályok által védelemben részesített adatfajták ügyintézésben résztvevő személyek általi megismerésének szükségességéről, az adatkezelés korlátairól. Az Mttv. 153. §-ában rögzített rendelkezésekkel kapcsolatban mindenekelőtt szükséges kitérni arra, hogy mit jelent a törvény által védett titok fogalma, amelyet a Ket. határoz meg [172. § *n*] pontja]. Törvény által védett titoknak a minősített adat, továbbá az üzleti, a bank-, a biztosítási, az értékpapír-, a pénztár-titok, valamint a magántitok minősül.

A Hatóságnak az eljárás tartama alatt gondoskodnia kell arról, hogy a Ket.-ben meghatározott, törvény által védett titok ne kerüljön nyilvánosságra, ne juthasson illetéktelen személy tudomására, és ezáltal a személyes adatok védelme biztosított legyen. A fenti szabályok garanciális érvényesülése érdekében a hatósági eljárási jogviszony alanyai az egyes adatok tekintetében kérhetik az iratokba való betekintés, illetve az azokról történő másolat vagy feljegyzés készítésének korlátozását, tehát az adatok zárt kezelését. Az iratok zárt kezelése csak a közérdekből nyilvános, illetve jogszabályban meghatározottak szerint, egyébként törvény által védett titoknak nem minősíthető adatok esetén nem kérhető.

A Ket. vonatkozó, 39/A. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés vizsgálatát követően (amely szerint erre irányuló indokolt kérelem esetén a hatóság elrendeli a tanú, a tolmács, a szemletárgy birtokosa és a hivatalbóli eljárást kezdeményező személy természetes személyazonosító adatainak és lacímének zárt kezelését, ha az adatok zárt kezelése iránti kérelmet előterjesztő valószínűsíti, hogy őt az eljárásban való közreműködése miatt súlyosan hátrányos következmény érheti) megállapítható, hogy a jogalkotó a médiaigazgatással kapcsolatos ügyekben a zártan kezelhető adatok csoportját – az eljárások sajátosságaihoz igazodóan – tágabban határozta meg, kiterjesztve a védelem lehetőségét (a közérdekből nyilvános, illetve jogszabályban meghatározottak szerint egyébként törvény által védett titoknak nem minősíthető adatok kivételével) a törvény által védett titokra – ezen belül is külön nevesítve az üzleti titokra –, egyéb méltányolható érdekre, továbbá jelentős médiapolitikai szempontokra is.

Amennyiben az ügyfél, illetve az eljárás egyéb résztvevője által a Hatósághoz előterjesztett beadvány olyan adatokat is tartalmaz, amelyek zárt kezelését szükségesnek tartja, köteles olyan iratváltozatot is készíteni, amelyben nem szerepelnek a zártan kezelendő adatok. Megjegyezzük, hogy az egyes eljárási döntésekben a Hatóság minderre külön felhívja a döntés címzettjének figyelmét. Az ügyfél, illetve az eljárás egyéb résztvevője által az előbbiek szerint megjelölt adatokat a Hatóság az adott ügy iratai között az egyéb adatoktól, iratoktól elkülönítve, zártan kezeli. Ezen adatok megismerésére kizárólag a törvényben nevesített személyi kör jogosult, így az ügyben kijelölt ügyintéző, a jegyzőkönyvvezető, a Hatóság vezetői, a Médiatanács tagjai, az illetékes ügyész és a bírósági felülvizsgálat során eljáró bíró. A Hatóság mérlegelése alapján lehetősége van továbbá a zártan kezelt adatok megismerésére más közigazgatási hatóságnak, illetve állami szervnek két feltétel megvalósulása mellett. Egyrészt a megismerés e szervezetnek csak az adott hatósági ügy tárgyával kapcsolatos tevékenységeik ellátásához szükséges mértékű lehet, másrészt pedig biztosítaniuk kell, hogy az átadott adatok legalább olyan védelemben részesüljenek, mint a Hatóságnál.

A hatósági eljárásban biztosítandó iratbetekintési jogra figyelemmel a Hatóság kivonatot készít az eljárás során keletkezett iratokról. A kivonat megfelel a vonatkozó jogszabályok által meghatározott tartalmi és formai követelményeknek, ugyanakkor természetesen nem tartalmazza azokat az adatokat, amelyek zárt kezelését kérte az ügyfél vagy az eljárás egyéb résztvevője, illetve semmilyen következtetés sem vonható le azok tekintetében.

Az adatok zárt kezelésével kapcsolatos rendelkezésekkel kapcsolatban hangsúlyozandó, hogy a jogalkotó az ügyfelek, valamint az eljárás egyéb résztvevői (pl.: a bejelentő) jogos érdekei érvényesülésének hatékonyabb és gyorsabb előmozdítása érdekében valamennyi erre irányuló kérelem esetén az adott információ zártan kezeléséről gondoskodik, e tekintetben a zárt kezelés szükségességét nem vitatja, arról külön döntést nem hoz. Amennyiben azonban az eljárás folyamán a 153. § (7) bekezdésében meghatározott okból a zárt adatkezelés feloldása válik szükségessé, a Hatóság felhívásban, ennek eredménytelensége esetén a Fővárosi Bíróság előtt halasztó hatályú jogorvoslati kérelemmel támadható végzésben intézkedik, elrendelheti a zárt adatkezelés feloldását, amennyiben a jogalkalmazás vagy az ügyféli jogérvényesítés szempontjából ezt feltétlenül szükségesnek tartja.

Az Mttv. említett rendelkezései a fentiek alapján kellően képesek biztosítani az eljárás résztvevői számára mind jogaik, jogos érdekeik érvényesülését, mind pedig a törvény által védelemben részesített adatok titokban tartásához fűződő érdekeik védelmét azzal, hogy maguk jelölik meg a Hatóság által zártan kezelendő adataik körét, amely adatok védettségének, zárt kezelésének mindössze két korlátja lehet: a közérdek és az, hogy mások jogérvényesítését ne gátolja.

Kizárás

154. §

(1) Az ügy érdemi elintézésében a Ket. kizárásra vonatkozó rendelkezéseiben foglaltakon túl nem vehet részt, akinek az a) pont szerinti jogviszonya az ügyféllel, illetve az ügyfélben befolyásoló részesedéssel rendelkező vagy az ügyfél befolyásoló részesedése mellett működő vállalkozással az eljárás kezdetét megelőző egy éven belül állt fenn, illetőleg akinek hozzátartozója

a) az ügyféllel munkaviszonyban, munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban vagy tagsági viszonyban áll, illetve annak vezető tisztségviselője,

b) az ügyfélben tulajdoni részesedéssel rendelkezik,

c) olyan magánszeméllyel, jogi személlyel vagy jogi személyiség nélküli szervezettel áll munkaviszonyban, munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban vagy tagsági viszonyban, illetőleg annak vezető tisztségviselője, vagy abban tulajdoni részesedéssel rendelkezik, amely az ügyféllel rendszeres üzleti kapcsolatban áll,

d) olyan szervezettel áll munkavégzésre irányuló jogviszonyban, amely az ügyfél felügyelő vagy alárendelt szervezete, illetve, amely az ügyfél részére valamely támogatást, illetőleg kizárólagos jogosítványt biztosított, ide nem értve az Alappal vagy a Hatósággal fennálló munkavégzésre irányuló jogviszonyt.

(2) A Hivatal eljáró alkalmazottja a főigazgatónak haladéktalanul köteles bejelenteni, ha vele szemben kizárási ok áll fenn. A Hivatal eljáró alkalmazottja a bejelentés elmulasztásáért vagy késedelmes teljesítéséért fegyelmi és anyagi felelősséggel tartozik. A Hivatal alkalmazottjának kizárásáról a főigazgató dönt, és szükség esetén kijelöli a Hivatal eljáró alkalmazottját.

(3) A főigazgató haladéktalanul köteles bejelenteni az Elnöknek, ha vele szemben kizárási ok áll fenn. A főigazgató a bejelentés elmulasztásáért vagy késedelmes teljesítéséért fegyelmi és anyagi felelősséggel tartozik. A főigazgató kizárása tárgyában az Elnök dönt. Amennyiben a főigazgatóval szemben a kizárási ok fennáll, döntésében az Elnök mérlegeli, hogy az adott ügyben a főigazgató jár el azzal, hogy döntését köteles megküldeni az Elnöknek, vagy a hatáskör gyakorlására kijelöli a főigazgató-helyettesek valamelyikét.

(4) Ha az ügyfél nyilvánvalóan alaptalanul tesz kizárásra irányuló bejelentést, a kizárást megtagadó végzésben a 156. §-ban meghatározott eljárési bírsággal sújtható.

(5) A Médiatanács valamely tagjának kizárásáról a Médiatanács dönt. A kizárt tag az adott ügy érdemi elintézésében nem vehet részt. Amennyiben a kizárási ok fennállása miatt a Médiatanács testülete határozatképtelenné válik, abban az esetben a Ket. vonatkozó szabályai szerint a Médiatanács a kizárási októl függetlenül, a kizárt tagok részvételével jár el akként, hogy a kizárt tagok is szavazati joggal rendelkeznek.

(6) Az Elnökkel szemben fennálló kizárási ok esetében az Elnök által kijelölt elnökhelyettes jár el az ügy érdemi elintézésében.

Az Mttv. a kizárási okok körében a Ket.-hez képest nem eltérő, hanem kiegészítő szabályokat tartalmaz a médiaigazgatási eljárásokban kiemelt jelentőségű pártatlanság érvényesülése, illetve bármilyen irányú elfogultság kizárása érdekében. Ebből következően az Mttv.-ben meghatározott kizárási okok általános közigazgatási eljárásjogi értelemben abszolút kizárási okoknak minősülnek.

A kizárással kapcsolatos eljárásrend szabályait tekintve viszont az Mttv. már nem kiegészítő, hanem eltérő jellegű a Ket. vonatkozó szabályaihoz képest. Az eltérő szabályozást a kizárással kapcsolatos döntések garanciális fontossága, illetve a Hatóság sajátos szervezeti, hatásköri és jogorvoslati fórumrendszere indokolja.

Amennyiben az Elnökkel, a Főigazgatóval, illetve a Médiatanács tagjaival szemben áll fenn kizárási ok, akkor a Hatóság esetében érvényesül az általános eljárési szabályokban is szinte megoldhatatlan probléma, hogy nincs másik azonos hatáskörű hatóság, amely a kizárással érintett ügyben eljárhatna (illetve a Médiatanács tagjai esetében – amennyiben több tag együttes kizárása miatt a Médiatanács határozatképtelen lenne – nincs másik kiadmányozási, döntési jogkörrel felruházható személy vagy testület). Ilyen esetekre az általános eljárési szabályozás [Ket. 43. § (6)–(7) bek.] azt a megoldási módszert „választotta”, hogy mégis a kizárt hatóság, vagy a kizárt hatáskör gyakorló jár el. A Ket. 43. § (6) bekezdése szerint:

„Ha nincs kijelölhető másik, azonos hatáskörű hatóság, az a hatóság jár el, amelyikkel szemben kizárási ok áll fenn, azzal, hogy határozatát és önálló jogorvoslattal megtámadható végzését a felügyeleti szerv vezetőjével is közli.” Ket. 43. § (7) bekezdés: „A hatósági ügyben eljáró testület tagjával és vezetőjével, továbbá az eljáró hatóság kiadmányozási jogkörrel rendelkező vezetőjével szemben megfelelően alkalmazni kell a kizárási szabályait azzal, hogy ha a hatóságnál nincs másik kiadmányozási jogkörrel rendelkező vagy azzal felruházható személy, a hatáskör gyakorlója jár el.”

Az Mttv. amennyire csak lehet, kerüli e megoldást, tehát az Elnök, illetve a Főigazgató „kizártsága”/kizárása esetében lehetővé teszi másik kiadmányozási jogkörrel rendelkező vagy azzal felruházott személy eljárását, hatáskörgyakorlását (Elnök esetében – Elnökhelyettes; Főigazgató esetében – Főigazgatóhelyettes). A Médiatanács, mint testületi szerv esetében azonban a Ket. szerinti megoldási módszer elkerülhetetlen, ugyanis amennyiben a kizárási ok több Médiatanács tagot is érint akként, hogy ezáltal az adott hatósági ügyben a Médiatanács határozatképtelenné válik, akkor a Médiatanács – miután nincs másik kijelölhető azonos hatáskörű hatóság vagy döntésre jogosult személy vagy testület – mégis a kizárt tagok részvételével (azaz a Ket. szerinti hatáskör gyakorlójaként) jár el.

A tényállás tisztázása

155. §

(1) A tényállás tisztázása során a Hatóság a (2)–(8) bekezdésben foglalt eltérésekkel a Ket. tényállás tisztázására és a hatósági ellenőrzésre vonatkozó szabályait alkalmazza.

(2) A Hatóság jogosult a médiaszolgáltatással, sajtótermék kiadásával, illetve műsorterjesztéssel kapcsolatos – akár törvény által védett titkot is magában foglaló – adatot tartalmazó valamennyi eszközt, iratot, dokumentumot megtekinteni, megvizsgálni, azokról másolatot, kivonatot készíteni.

(3) A Hatóság az ügyfelet, az eljárás egyéb résztvevőit, valamint azok megbízottait, alkalmazottait, illetve az ügyféllel és az eljárás egyéb résztvevőivel egyéb jogviszonyban állókat adatszolgáltatásra, illetve szóban vagy írásban adatoknak az általa meghatározott, összehasonlításra alkalmas formátumban való szolgáltatására, továbbá egyéb felvilágosítás adására kötelezheti.

(4) A Hatóság különösen indokolt esetben a tényállás tisztázása érdekében az ügyfélen és az eljárás egyéb résztvevőjén kívül más személyt vagy szervezetet is adatszolgáltatásra, bizonyítási eszközök átadására kötelezhet. E bekezdés szerinti végzés ellen az adatszolgáltatásra, bizonyítási eszközök átadására kötelezett a Fővárosi Bírósághoz halasztó hatályú jogorvoslattal fordulhat, a bíróság az ügyben nyolc napon belül nemperes eljárásban, soron kívül határoz. A Fővárosi Bíróság végzése ellen további jogorvoslatnak helye nincs.

(5) Amennyiben a tényállás tisztázása azt szükségessé teszi, a Hatóság az ügyfelet nyilatkozattételre, valamint adatszolgáltatásra kötelezheti, e kötelezettség elmulasztása vagy nem megfelelő teljesítése esetében alkalmazható, 156. § szerinti jogkövetkezményekre történő figyelmeztetés mellett.

(6) A Hatóság a tényállás tisztázása érdekében – megfelelő határidő tűzése és a mulasztás jogkövetkezményeire történő figyelmeztetés mellett – hiánypótlásra kötelezheti az ügyfelet.

(7) A tanú meghallgatható az ügyfél üzleti titkáról akkor is, ha nem kapott felmentést az ügyféltől a titoktartás alól.

(8) A Hatóság egyedi hatósági eljárásainak iratait, adatait, dokumentumait, illetve egyéb bizonyítási eszközeit – kivételesen indokolt esetben – más eljárásaiban is felhasználhatja, amennyiben az ügyfelek eljárási terheinek csökkentése vagy a megfelelő, illetve hatékony jogérvényesítés ezt szükségessé teszi.

A tényállás megállapítása során a közigazgatási szerv jogilag szabályozott eljárási (bizonyítási) cselekvéseket végez, adatokat szerez be és feltárja azokat a tényeket és körülményeket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy alapul szolgáljanak az érdemi hatósági döntés meghozatalához. A Ket. 50. § (4) bekezdése értelmében a hatósági eljárásban a szabad bizonyítás elve érvényesül, azaz a hatóság szabadon választja meg az alkalmazandó bizonyítási eszközt, és minden olyan bizonyítékot felhasználhat, amely alkalmas a tényállás tisztázásának megkönnyítésére.

A Ket. 3. § (2) bekezdés *b*) pontja és a Ket. 50. § (1) bekezdése alapján a közigazgatási hatóság hivatalból köteles megállapítani a döntéshozatalhoz szükséges tényállást, illetve meghatározni a bizonyítás módját és terjedelmét. A közigazgatási hatóság az eljárás során az érintett ügyre vonatkozó tényeket veszi figyelembe, minden bizonyítékot súlyának megfelelően értékeli, döntését valóságghú tényállásra alapozza [Ket. 2. § (3) bek.], a tényállás tisztázása során minden, az ügy szempontjából fontos körülményt figyelembe kell vennie. A hivatalbóli bizonyítás a közigazgatási hatósági eljárásnak egyik olyan sajátossága, amely megkülönbözteti a polgári vagy büntetőügyekben folytatott bírósági eljárás szabályaitól. Míg ugyanis a bírósági eljárásban a bizonyítási kötelezettség a feleket terheli, a közigazgatási hatósági eljárásban a bizonyítási kötelezettség a hatóságot terheli. A közigazgatási hatósági eljárásban a hatóságnak tehát nem jogosultsága, hanem kötelezettsége a tényállás valóságghú feltárása, a hatóság az ügyfélől származó indítvány hiányában is köteles elvégezni mindazokat a bizonyítási cselekményeket, amelyek a tényállás tisztázásához szükségesek. Az ügy érdemében született döntés csak akkor tekinthető jogszerűnek, amennyiben az tartalmazza a megállapított tényállást és az annak alapjául elfogadott bizonyítékokat, illetve az ügyfél által felajánlott, de mellőzött bizonyítást és a mellőzés indokait [Ket. 72. § (1) bekezdés *ea*)–*eb*) pontok].

Mindezek alapján a közigazgatási eljárásokról (így a médiaigazgatási hatósági eljárásokról is) általánosságban elmondható, hogy a hatóság eljárásaiban – főszabályként – hivatalból folytatja le a bizonyítást. A hatóság bizonyítási eljárásának, a bizonyítási eszközök garanciális korlátját azonban egyfelől a hatóság törvényben rögzített hatásköre jelenti, másfelől pedig az, hogy a bizonyítás olyan releváns tények körében tekinthető jogszerűnek, amelyek a tényállás tisztázásához, az egyedi hatósági ügy eldöntéséhez szükségesek.

Az Mttv.-ben a tényállás tisztázása körében meghatározott hatósági eszközökkel összefüggésben mindenekelőtt kiemelendő, hogy a médiarendszer működésének és piaci, gazdasági, társadalmi, közszolgálati, alkotmányossági, emberi jogi összefüggéseinek biztosítása kiemelt állami feladat, amelyben a megfelelő jogérvényesítés elengedhetetlen. A jogérvényesítés alapja azonban az egyes ügyek tényeinek feltárása, a médiaszolgáltatásokkal kapcsolatos adatok ismerete. Másfelől viszont a médiarendszerbe történő állami beavatkozást és tényfeltárást jelentős korlátok közé szorítják a sajtószabadság alkotmányos elve és garanciái. Ezen alkotmányos alapokon központi kérdést jelent és állandósult kritikái szemlélet övezi a médiapiac és a társadalom felől, hogy az állam milyen módon, eszközökkel avatkozik a média terebélyesítésébe.

Minden igazgatási ágazatban természetes, hogy az állam a megfelelő jogérvényesítés érdekében bizonyos tényeket feltár, értékeli, elemzi, de a média esetében mindezt központi „érdeklődés” övezi. A durva beavatkozásra, cenzúrára hivatkozó kritikák elkerülése érdekében az Mttv. részletesen szabályozza az egyes ügyek ténybeli alapjának feltárása érdekében

igénybe vehető eszközrendszer, ennek keretében az egyértelműség és a kiemelt garanciális szempontok miatt az Mttv. a Ket. hatósági ellenőrzés keretében szabályozott eszközrendszerét is alkalmazni rendeli [Mttv. 155. § (1) bek].

Fontos hangsúlyozni, hogy az Mttv. tényállás tisztázására vonatkozó szabályai sajátosak ugyan, de alapvetően nem térnek el a Ket. hasonló tárgyú előírásaitól, és nem egyedülállóak a magyar közigazgatási szabályozás rendszerében. Az Mttv. szabályozásával egyezően a Pszáf tv., a Tpv. vagy például az Eht. (példaként hozható még számos igazgatási terület: adóigazgatás, környezetvédelmi igazgatás stb.) is a Ket. tényállás tisztázására és hatósági ellenőrzésre vonatkozó szabályait rendeli alkalmazni a tényállás tisztázása során.

Fontos azt is hangsúlyozni, hogy a Ket. ellenőrzési szabályai ugyan sajátosak, de minden közigazgatási ágazatra elfogadott alapvető szabály- és eszközrendszer jelentenek, továbbá megfelelnek az EU hatósági eljárásra vonatkozó „fair eljárás” elvének, így sem eljárásjogi, sem alkotmányossági, sem közösségi jogi szempontból nem kifogásolhatóak.

Az Mttv. tehát a tényállás tisztázása keretében rendezi a hatósági ellenőrzés médiaigazgatás sajátosságaihoz igazodó szabályait. A Mttv.-ben a hatósági ellenőrzés szabályainak az alapeljárás, mégpedig a tényállás tisztázása keretében történő rendezése azt jelenti, hogy az Mttv. eltérő és kiegészítő szabályokat tartalmaz a Ket. tényállás tisztázására vonatkozó szabályaihoz képest. Eszerint az Mttv. alapján a médiaigazgatási hatósági ügyekben a hatóság a tényállás tisztázása keretében nem csak bizonyítási eljárást folytathat le, hanem a hatósági ellenőrzés eszközrendszerét is igénybe veheti. Azaz, a hatóság a hatósági jogalkalmazási tevékenysége keretében folytatott egyedi hatósági eljárásaiban a tényállás megfelelő tisztázása érdekében, a hatósági döntés ténybeli és jogi megalapozása érdekében hatósági ellenőrzést is végezhet, az adott egyedi hatósági ügy során. Ezen szabályozási modellnek különösen a jogvitás eljárásban és a bejelentés alapján indított hatósági jogalkalmazási eljárásban van jelentősége, de a piaci koncentráció megelőzésére és a jelentős befolyásoló erővel rendelkező médiaszolgáltatók meghatározására irányuló hatósági eljárásban is kiemelt jelentőségű, hogy a hatóság a tényállás tisztázását jelentő eljárási szakaszban hatósági ellenőrzést folytathat le.

Az ellenőrzés szabályainak alkalmazása során a Ket. és az Mttv. rendelkezéseinek együttes értelmezésével kell eljárni. A Ket. hatósági ellenőrzésre vonatkozó szabályai alapján a helyszíni ellenőrzés lefolytatására, ezzel kapcsolatban az ügyfél értesítésére és a helyszíni ellenőrzés akadályozására a szemlére vonatkozó rendelkezéseit rendeli megfelelően alkalmazni azzal, hogy a szemletárgy birtokosára vonatkozó szabályokat az ügyfélre kell alkalmazni. Ugyanakkor az Mttv. 155. §-a is szabályozza a hatóságot megillető jogosultságokat a tényállás tisztázása során. A két szabályozást összevetve az alkalmazható eszközök, gyakorolható jogosultságok az alábbiak szerint foglalhatók össze. A hatóság a tényállás tisztázása során a hatásköre gyakorlásának keretei között jogosult például az ingatlanra belépni, a tényállás tisztázásához kapcsolódó tárgyat, munkafolyamatot megvizsgálni, a helyszínen tartózkodó személyektől felvilágosítást kérni, a vizsgálat tárgyát képező eszközt, iratot, dokumentumot megtekinteni, megvizsgálni, azokról másolatot, kivonatot készíteni, adatszolgáltatásra és felvilágosítás adására kötelezni, tájékoztatást kérni, személyes adatokat megismerni, súlyos jogsértés esetén iratot, adathordozót, egyéb bizonyítási eszközt lefoglalni, a helyszíni ellenőrzés során felvilágosítást kérni, a helyszínen fényképfelvételt, hangfelvételt készíteni stb.

A tényállás tisztázásának eszközrendszerében az Mttv. a médiaigazgatási eljárásokban betöltött jelentőségére tekintettel külön is szabályozza az adatszolgáltatás és a nyilatkozattétel kiegészítő, eltérő szabályait, illetve az adatszolgáltatás elmulasztása esetén alkalmazható jogkövetkezményeket.

Fontos hangsúlyozni, hogy az Mttv. rendelkezései alapján adatszolgáltatást csak hatósági eljárás vagy hatósági ellenőrzés keretében lehetséges előírni. Vagyis az adatszolgáltatás

egész rendszere a hatósági eljárás hatálya alá került, amelyből következően az adatszolgáltatásra vonatkozó döntésekben elsődlegesen az Mttv., mögöttesen pedig a Ket. alkalmazandó. Az Mttv. törvényi szabályozásának alkotmányossági alapja tekintetében, garanciális szempontból azt kell továbbá hangsúlyozni, hogy adatszolgáltatásra csak a törvény által meghatározott hatósági hatáskörben lefolytatott közigazgatási hatósági eljárásban van lehetőség, amely eljárás minden szakaszában érvényesülni kell Ket. és az Mttv. alapelvei között megfogalmazott követelményeknek. Az alapelvi rendelkezések a hatóság valamennyi közigazgatási hatósági eljárásában kötelező érvényűek, azaz a jogalkalmazás során azokat figyelembe kell venni, azokra hivatkozni lehet, a döntések során alkalmazni kell, vagyis normatív erejűek.

Az Mttv. szabályozási rendszere alapján elmondható, hogy a folyamatban lévő hatósági eljárásban a hatóság egyrészt a Ket. 51. §-a alapján felhívhatja az ügyfelet adatszolgáltatásra (amely azonban az ügyfél számára a Ket. rendelkezései alapján nem jelent adatszolgáltatási kötelezettséget, csak lehetőséget a bizonyításra, nyilatkozattételre, adatok közlésére). Másrészt az Mttv. 155. § (2)–(5) bekezdései alapján az ügyfelet (és az Mttv. e §-ában meghatározott személyeket) adatszolgáltatásra, nyilatkozattételre kötelezheti. Amennyiben az Mttv. 155. § (5) bekezdése alapján előírt adatszolgáltatási kötelezettséget a kötelezett nem teljesíti, akkor az Mttv. 156. §-a alapján eljárási bírsággal sújtható.

A titoktartási kötelezettség körébe eső adatokra vonatkozó nyilatkozattétellel, adatszolgáltatással kapcsolatban kiemелendő, hogy a Ket. 172. § *f)* és *n)* pontja elválasztja egymástól a „hivatás gyakorlásához kötött titok” – orvosi, ügyvédi stb. titok – és a „törvény által védett titok” fogalmát. Az Mttv. 155. § (2) bekezdése viszont csak a „törvény által védett titokról” szól, a Ket. szabályaitól tehát csak a törvény által védett titok kezelése, megismerése tekintetében tér el. Ezért a hivatásbeli titok nem az Mttv. eljárásjogi szabályozásának kérdése, hanem azokra nézve teljeskörűen a Ket. általános eljárási szabályai irányadók.

Az adatszolgáltatás szabályozásával kapcsolatban fontos azt is hangsúlyozni, hogy maga a Ket. utalja – a Ket. 13. § (2) bekezdésének *g)* pontjában szereplő általános felhatalmazáson túl – külön jogszabályra (törvény vagy kormányrendelet szabályozására) azoknak az eljárás-típusoknak meghatározását, ahol a külön jogszabályban meghatározott adatok közlése és releváns ténybeli nyilatkozatok megtétele kötelező és ennek megtagadása külön szankcióval sújtható. A Ket. felhatalmazásának közigazgatási jogelméleti indoka – többek között – az, hogy miután a hatóság köteles a hatáskörébe tartozó hatósági ügyekben eljárni, továbbá köteles a döntéshozatalhoz szükséges tényállást hivatalból tisztázni, valamint az ágazati törvények által szabályozott társadalmi viszonyok jelentős része esetében általában az ügyfél rendelkezik azokkal az ismeretekkel, adatokkal, amelyek alapul szolgálhatnak a döntés meghozatalához, ezért törvényi szabályozással lehetővé kell tenni a hatóság számára ezen adatok megismerése érdekében az adatszolgáltatási kötelezettség előírását. Lényeges továbbá, hogy a Ket. az adatszolgáltatás kikényszerítéséhez szükséges megfelelő jogérvényesítési szabályrendszer kialakítását is előírja.

A fentiekben elmondottak alapján tehát a Ket. 51. § (3) bekezdése – a Ket. kódexjellegéből eredően – külön is lehetővé teszi az adatszolgáltatás speciális szabályainak törvényben, kormányrendeletben történő meghatározását. E körben kiemелendő továbbá, hogy az adatszolgáltatás a Ket. 51. § (4) bekezdésében foglalt szubszidiárius rendelkezés alapján meghatározott körben jogszerűen megtagadható.

A Ket. 51. § (3) bekezdésének felhatalmazásában meghatározott kötelező adatszolgáltatáshoz képest az Mttv. egyetlen lényegi kiegészítő szabályt tartalmaz: az Mttv. 155. § (4) bekezdése alapján különösen indokolt esetben a hatóság a tényállás tisztázása érdekében az ügyfélre (és az eljárás egyéb résztvevőjén) kívül más személyt vagy szervezetet is adatszolgáltatásra, bizonyítási eszközök átadására kötelezhet. Fontos kiemелni, hogy a hatóság

kizárólag a törvény által meghatározott hatáskörébe tartozó hatósági ügyben indított hatósági eljárásban, a tényállás tisztázása érdekében (tehát az egyedi, konkrét ügy jogilag releváns tényeinek feltárása érdekében) jogosult az ügyfélen és az eljárás egyéb résztvevőjén kívüli más személy vagy szervezet számára adatszolgáltatást, bizonyítási eszközök átadását előírni. A hatósági hatáskörök „rögzítettsége” pedig a vonatkozó bírósági és alkotmánybírósági gyakorlat alapján egyértelmű, vagyis nem bővíthető (a hatáskör hiányában hozott döntés a Ket. szerint semmisségi ok), tehát a hatóság jogszerűen nem jogosult, hatósági eljáráson kívül „önkéntesen”, illetve az egyedi hatósági ügy tényállásának tisztázásához nem szükséges adatszolgáltatást előírni.

Garanciális szempontból külön is hangsúlyozandó, hogy az ügyfélen kívüli személy adatszolgáltatásra kötelezésére csak különösen indokolt esetben, kivételesen kerülhet sor, vagyis kizárólag akkor, ha a konkrét egyedi ügyben az érdemi döntéshozatalhoz szükséges releváns adatok, iratok, bizonyítékok – az egyedi ügyben lefolytatott bizonyítási eljárás, tényállás tisztázását követően – nem vagy nem teljeskörűen állnak rendelkezésre. Kizárólag ebben az esetben szerezhető be az egyedi ügy szempontjából releváns tény vagy bizonyíték az ügyfélen (és az eljárás egyéb résztvevőjén) kívüli más személytől vagy szervezettől. Az adatszolgáltatást előíró végzés tehát csak abban az esetben jogszerű e körben, amennyiben a hatóság mindezen körülményeket a végzésben részletesen megindokolta, jogilag és ténybelileg kellően és okszerűen alátámasztotta.

Kiemelendő továbbá, hogy az Mttv. 155. § (4) bekezdésében meghatározott adatszolgáltatási kötelezettség a Ket. hatósági ellenőrzés keretében szabályozott eszközrendszerével is teljes mértékben összhangban áll. A Ket. hatósági ellenőrzésre vonatkozó általános eszközrendszere (amely eszközöket ráadásul a Ket. felhatalmazása alapján kiegészítő vagy eltérő szabályozással külön jogszabályok bővíthetnek) a helyszíni szemle szabályaira történő utalással lehetővé teszi bármely közigazgatási hatóság részére, hogy a hatásköre gyakorlásának keretei között az ellenőrzés tárgyával összefüggő bármely iratot, tárgyat vagy munkafolyamatot megvizsgáljon, a helyszínen tartózkodó személytől felvilágosítást kérjen, az ellenőrzés tárgyáról fényképet készítsen, vagy egyéb bizonyítást folytasson le.

Mindezek mellett azt is hangsúlyozni kell, hogy az Mttv.-ben szabályozott adatszolgáltatási kötelezettség alanyának, tartalmának meghatározása nem példa nélküli a hazai közigazgatási ágazati jogszabályok rendszerében. Példaként említhetők a Pszáf tv. 42. § (2)–(3) bekezdései, a Tpv. 65. §-ának rendelkezései, illetve az Eht. 35. §-a is lehetővé teszi, hogy a hatóság a tényállás tisztázása érdekében az ügyfélen kívüli személyt adatszolgáltatásra kötelezzen.

Az Mttv. 155. § (4) bekezdésében meghatározott adatszolgáltatással összefüggésben kiemelendő, hogy az e bekezdésben rögzített speciális jogorvoslati szabályok alapján a hatóság adatszolgáltatást, bizonyítási eszközök átadását elrendelő végzésével szemben a bírósági kontroll is megvalósul, ugyanis az e bekezdés szerinti adatszolgáltatásra, bizonyítási eszközök átadására kötelezett személy vagy szervezet a hatóság végzésével szemben (önálló jogorvoslatként) közigazgatási bírósághoz fordulhat jogorvoslattal. E körben fontos hangsúlyozni, hogy az Mttv. garanciális szabályai alapján a bírósági jogorvoslati kérelem – a Ket. általános szabályaitól eltérően – halasztó hatályú. Vagyis az adatszolgáltatásra kötelezett személy vagy szervezet a jogorvoslattal támadott adatszolgáltatásnak csak a hatóság végzésének jogerőre emelkedését követően – tehát amennyiben a bíróság a felülvizsgálati eljárásban a végzést jogszerűnek minősíti – köteles eleget tenni. (Megjegyzendő, hogy az ügyfélen kívüli személyre, szervezetre vonatkozó adatszolgáltatási végzéssel szemben sem a Pszáf tv., sem a Tpv. nem tartalmaz hasonló garanciális jogorvoslati jogot.) Éppen az Mttv. garanciális szabályozása okán csak a jogerőssé vált adatszolgáltatási kötelezettség elmulasztása (nem vagy nem megfelelő teljesítése) esetén alkalmazhat a hatóság jogkövetkezményt.

Az Mttv. 155. § (7) bekezdése a tanúvallomás tekintetében a Ket. szabályaihoz képest eltérő szabályt tartalmaz, a tanú meghallgatható az ügyfél üzleti titkáról akkor is, ha nem kapott felmentést az ügyféltől a titoktartás alól.

Az Mttv. garanciális közigazgatási alapjai miatt fontos azt is kiemelni, hogy a tényállás tisztázása körében, az adatszolgáltatás előírása során a hatóság „házkutatásra”, vagy egyéb ilyen típusú, a büntetőjog keretébe tartozó eszközökre, jogintézmények alkalmazására nem jogosult. Kizárólag a közigazgatás valamennyi ágazatában szabályozott és megengedett eszközöket alkalmazhatja, hiszen eljárásait a közigazgatás általános, minden ágazatában érvényesülő Ket. szabályai szerint folytathatja. (A Ket. szerint minden hatóság beléphet az ellenőrzött jogalany helyiségébe, iratokat kérhet. Ezek az eszközök azonban még csak nem is hasonlíthatók a büntetőjog és rendvédelmi igazgatás, a rendőrség eszközeihez. Vagyis a helyiségbe való belépés semmiképpen sem jelent házkutatási felhatalmazást és eszközrendszert, csak szemrevételezést és a helyiségben lévőkötől információk kérését. Mindennek – a helyiségbe belépésnek, a hatósági ellenőrzés többi eszközének és a rendőrség, a rendvédelem eszközei közötti különbségtételnek, elhatárolásnak – állandósult jogelméleti alapja és bíróságok általi jogértelmezése, kiforrott joggyakorlata van.)

A Ket. 1. § (2) bekezdésében szabályozott egyszerűség, továbbá a Ket. 7. §-ában rögzített költségtakarékos és hatékony jogérvényesítés valamennyi közigazgatási hatósági eljárásra irányadó, alapvető szintű rendelkezéseivel összhangban az Mttv. 155. § (8) bekezdése lehetővé teszi, hogy a hatóság egyedi hatósági eljárásainak iratait, adatait, dokumentumait, illetve egyéb bizonyítási eszközeit kivételesen indokolt esetben más eljárásaiban is felhasználhatja.

Eljárási bírság

156. §

(1) Az eljárás akadályozásának esetén a Hatóság eljárás bírságot szabhat ki az ügyféllel, az eljárás egyéb résztvevőjével, illetve a tényállás tisztázása során közreműködésre kötelezett személlyel szemben, ha az eljárás során olyan magatartást tanúsít, amely az eljárás elhúzására, a valós tényállás feltárásának megghiúsítására irányul, vagy azt eredményezheti.

(2) Az eljárás bírság legmagasabb összege huszonötmillió forint, természetes személy ügyfél esetében legfeljebb egymillió forint.

(3) Az (1)–(2) bekezdésben foglaltakon túlmenően az eljárás akadályozása, illetve az adatszolgáltatás nem vagy nem megfelelő teljesítése esetén a Hatóság hárommillió forintig terjedő bírsággal sújthatja – ismételt jogsértés esetén sújtani köteles – a jogsértő vezető tisztségviselőjét is.

(4) Az eljárás bírság kiszabása során a Hatóság mérlegeli különösen a jogsértő előző évben elért nettó árbevételét és a jogsértés ismételtségét.

Előzetesen hangsúlyozandó, hogy az egyes hatósági eljárások gyors, költséghatékony és kiszámítható, előrelátható eljárásrendben történő, megalapozott lefolytatásához fűződő érdek meghatározó jelentőséggel bír minden egyes hatóság, így a Médiatanács és a Hivatal működése, eljárása során is. A hatósági tevékenységgel érintett külső jogalanyok szempontjából kiemelt fontosságú, hogy az eljáró hatóság az eljárás elhúzását és a tényállás feltárásának megghiúsítását elkerülje, az őket érintő eljárásokat lefolytassa és így az egyes jogszabályokban meghatározott alapvető közérdekű célokat el tudja érni, azoknak meg tudja felelni. Ezen célok elérése érdekében az Mttv. 156. § (1) bekezdése alapján a Hatóságnak nem csak

abban az esetben van lehetősége eljárési bírság alkalmazására, ha az adott cselekmény már akadályozza az eljárás lefolytatását, hanem megelőző jelleggel abban az esetben is, ha olyan magatartást észlel, amely alkalmas lehet az eljárás akadályozására, azt eredményezheti, illetve akkor is, ha az adott cselekmény arra irányul.

Az Mttv. a jogállamiság és jogbiztonság elvének megfelelően a 156. § (1) bekezdésében rögzíti, hogy mely személyekkel szemben alkalmazhat a Hatóság eljárési bírságot. A személyi kör áttekintése kapcsán egyértelmű és nyilvánvaló, hogy az Mttv. 156. § (1) bekezdésében meghatározott személyek mindegyike képes arra, hogy az adott hatósági ügy lefolytatását akadályozza, veszélyeztesse az eljárási jogi normák megsértése által – függetlenül attól, hogy ügyfélnek minősül-e –, vagyis eljárási bírsággal mindazon személyek sújthatók, akikre vonatkozóan a hatóság eljárásában kötelezettséget állapíthat meg, így az ügyfél, az eljárás egyéb résztvevője, illetve bármely személy, aki a tényállás tisztázása során közreműködésre kötelezett.

A bírság összege tekintetében az Mttv. 156. § (2)–(3) bekezdése meghatározza a bírság minimumát és maximumát is, és az általános jogelveknek megfelelően arányosít a tekintetben, hogy a jogsértést természetes személy követette-e el vagy sem, és a természetes személyek esetén alacsonyabb minimum és maximum összeget határoz meg.

Az Mttv. a 156. § (4) bekezdésében – az anyagi jogi szankciókhoz hasonlóan – bevezeti a vezető tisztségviselő szankcionálásának jogintézményét, kizárólag az ismételt jogsértés eseteire (az ismételtség körében a 187. § (4) bekezdésében foglaltak az irányadók azzal, hogy eljárásjogi jogsértések esetén az ismételtség minden esetben kötelezően értékelendő). Az Mttv. az eljárási jogsértések esetén nem ad mérlegelési jogkört a Hatóságnak, ismételt jogsértés esetén köteles szankcionálni a vezető tisztségviselőt, mivel – ahogyan azt az AB is hangsúlyozta – csak az eljárási normák betartásával működik alkotmányosan a jogszolgáltatás, vagyis a jogalkalmazóknak végső soron hatékony szankciókkal kell biztosítani az eljárásjogi rendelkezések betartását.

Az Mttv. 156. § (5) bekezdése az eljárási bírságok összegének megállapítása során értékelendő mérlegelési szempontokat határozza meg. Tekintettel arra a tényre, hogy a szankció objektív és értelemszerűen sokkal szűkebb a törvényileg meghatározható kötelezően értékelendő szempontok köre, mint az Mttv.-ben foglalt anyagi jogi bírságoknál, így a Hatóság az eset összes körülményeit köteles értékelni, különös tekintettel a jogsértő árbevételére és az ismételtség számára.

Nyilvános meghallgatás

157. §

(1) A Hatóság, amennyiben e törvény ezt előírja, illetve amennyiben feladatainak ellátásához megítélése szerint egyébként szükséges és indokolt, a médiaigazgatást érintő jogszabályok és azok érvényesítésére vonatkozó intézkedések, illetve a jogalkalmazói gyakorlat előkészítésével, kialakításával kapcsolatos szakmai állásponatok és vélemények megismerése céljából – a médiaszolgáltatók, kiegészítő médiaszolgáltatást nyújtók, sajtóterméket kiadók, műsorterjesztők, közvetítő szolgáltatók, szakmai önszabályozó szervezetek, érintett civil szervezetek és mások meghívása mellett – nyilvános meghallgatást tart.

(2) A Hatóság a nyilvános meghallgatásról, annak időpontjáról, helyéről és tárgyról szóló információkat – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – legalább harminc nappal megelőzően közzéteszi.

(3) A Hatóság a nyilvános meghallgatás tárgyával kapcsolatos előkészítő dokumentumokat – az üzleti titkok kivételével – legalább tíz nappal megelőzően közzéteszi.

158. §

(1) A Hatóság a nyilvános meghallgatás időpontját megelőző nyolc nappal internetes honlapján közzéteszi a nyilvános meghallgatással kapcsolatban elektronikus dokumentumként részére eljuttatott anyagokat.

(2) A nyilvános meghallgatásról a Hatóság összefoglalót vagy jegyzőkönyvet készít, amely tartalmazza az előterjesztett, illetve elhangzott észrevételeket és javaslatokat, kivéve az észrevételt, illetve javaslatot tevő által üzleti titoknak minősített adatokat. Az összefoglalót a Hatóság a meghallgatás időpontját követő harminc napon belül közzéteszi.

Jelen jogintézménnyel összefüggésben kiemelendő, hogy nem tartozik a Hatóság hatósági típusú tevékenységének körébe. A nyilvános meghallgatás tartásának célja a hatósági jogalkalmazás segítése, az egyes médiaigazgatási szabályokhoz kapcsolódó jogalkalmazói gyakorlat kialakításának, fejlesztésének megalapozásához a médiapiaci szereplők véleményének, javaslatainak megismerése.

A Hatóság két esetkörben tart nyilvános meghallgatást. Egyrészt az Mttv. által kötelezően előírt esetekben, így a törvény alapján a Hatóság köteles nyilvános meghallgatást tartani a társadalom számára kiemelten nagy jelentőséggel bíró események hatósági határozatban történő meghatározását megelőzően, illetve a médiaszolgáltatási pályázati eljárások előkészítése részeként a pályázati feltételekről készített pályázati felhívástervezetek vonatkozásában.

Másrészt nyilvános meghallgatást tarthat a Hatóság akkor, ha a vonatkozó jogszabályokban rögzített feladatai ellátásához, ennek keretében a médiaigazgatást érintő jogszabályok és azok érvényesítésére vonatkozó intézkedések, illetve a jogalkalmazói gyakorlat előkészítéséhez, kialakításához szükségesnek és indokoltnak tartja a kapcsolódó szakmai álláspontok, vélemények, észrevételek, javaslatok megismerését.

A Hatóság mérlegelésére bizza, ugyanakkor konkrétan nevesíti az Mttv. a nyilvános meghallgatás tartásának lehetőségét, a meghallgatás tartása szükségességének megfontolását az alábbi esetekben:

- a kiskorúak védelme érdekében mind a lineáris, mind a lekérhető médiaszolgáltatások tekintetében alkalmazandó hatékony műszaki megoldásokról szóló ajánlás kiadása előtt;
- a termékmegjelenítés és az arra való felhívás Mttv.-ben foglalt feltételeknek való megfelelésége tekintetében kiadható ajánlás közzétételét megelőzően.

A nyilvános meghallgatásra meghívottak köre tekintetében az Mttv. nem szab korlátot azzal, hogy a Hatóság mérlegelésére bizza a meghívotti kör meghatározását, hiszen a mediaszolgáltatók, kiegészítő mediaszolgáltatást nyújtók, sajtóterméket kiadók, műsorterjesztők, közvetítő szolgáltatók, szakmai önszabályozó szervezetek, érintett civil szervezetek mellett mások is jelen lehetnek a nyilvános meghallgatáson, természetesen az adott tárgykör függvényében.

Kiemelendő, hogy az egyes nyilvános meghallgatások keretében mindig a meghallgatás tárgyát képező téma tekintetében lehet a résztvevőknek véleményüket, észrevételeiket, javaslataikat kifejtteni, közvetíteni a Hatóság felé annak érdekében, hogy a meghallgatáson elhangzottakat, illetve az írásban benyújtott álláspontokat felhasználhassa, megfontolhassa az adott témához kapcsolódó jogalkalmazói tevékenysége, szabályozói intézkedései kialakításában, formálásában.

A Hatóság a nyilvános meghallgatással összefüggő információkat, így annak időpontját, helyét, illetve tárgyát a meghallgatást legalább 30 nappal megelőzően, a nyilvános meghallgatás tárgyával kapcsolatos előkészítő dokumentumokat pedig legalább 10 nappal megelőzően köteles közzétenni (azaz a hirdetőtábláján kifüggeszteni, illetve internetes honlapján megjeleníteni). A nyilvános meghallgatás tárgyához kapcsolódó előkészítő dokumentumok körébe tartozik például a médiaszolgáltatási jogosultságok pályáztatása esetén a pályázati felhívás tervezete vagy adott – a Médiatanács hatáskörébe tartozó – ajánlás kiadását megelőzően tartott nyilvános meghallgatás esetében az ajánlás tervezete.

A Hatóság ezen jogintézményhez kapcsolódó további közzétételi kötelezettsége körébe tartozik, hogy a meghirdetett nyilvános meghallgatással összefüggésben elektronikus dokumentumként részére eljuttatott anyagokat a meghallgatás időpontját megelőző 8 nappal internetes honlapján, valamint a meghallgatásról készített összefoglalót a meghallgatást követő 30 napon belül hirdetőtábláján, illetve internetes honlapján megjelenítse. A nyilvános meghallgatásról készített összefoglalóban a Hatóság a meghallgatást megelőzően írásban előterjesztett, továbbá a meghallgatáson elhangzott észrevételeket, javaslatokat, véleményeket rögzíti, figyelemmel az üzleti titoknak minősített adatokra.

A meghallgatás lebonyolítása körében még szükséges érinteni a jelentkezés, valamint a vélemények, észrevételek közvetítésének kérdéskörét. A Hatóság az adott nyilvános meghallgatás meghirdetésekor megjelentetett információk körében, az internetes honlapján ad tájékoztatást arra vonatkozóan, hogy a meghallgatást hol és mikor tartja, továbbá megjelölt egy olyan elektronikus levelezési címet, amelyre eljuttathatják az érdekeltek a meghallgatás tárgyával összefüggő észrevételeiket, javaslataikat. A nyilvános meghallgatáson történő részvételhez nincs szükség külön regisztrációra, a meghallgatáson előzetes jelentkezés nélkül bárki részt vehet.

Egyeztetés az érdekeltekkel jelentős ügyekben

159. §

(1) A Médiatanács, amennyiben megítélése szerint szükséges, hatósági hatáskörébe tartozó ügyekben egyeztetést kezdeményezhet az érdekeltekkel (a továbbiakban: egyeztetés). Ennek keretében hatósági döntésének meghozatala előtt legalább tizenöt nappal közzéteszi a döntés tervezetét, valamint az egyeztetés lefolytatásához szükséges, az adott döntéshez kapcsolódó előkészítő anyagokat, kivéve az eljárásban zártan kezelt adatokat.

(2) A hatósági döntés tervezetének (1) bekezdés szerinti közzétételétől számított nyolc napon belül bárki írásban megküldheti a Médiatanács részére a tervezett döntésre vonatkozó álláspontját, javaslatát, egyéb észrevételét (a továbbiakban: észrevétel). A beérkezett észrevételek a Médiatanácsot nem kötik, a Médiatanács számára tájékoztató jelleggel bírnak és a hatósági döntés meghozatala során a Médiatanács ezeket nem köteles figyelembe venni.

(3) A Médiatanács hatósági döntésében az egyeztetés szükségességét sem, illetve amennyiben egyeztetést kezdeményez, a beérkezett észrevételek figyelembevételét vagy figyelmen kívül hagyását sem köteles indokolni.

(4) A (2) bekezdés szerint észrevételt benyújtó érdekelt az észrevétel benyújtásával nem válik az egyeztetés tárgyát képező hatósági döntéssel érintett hatósági eljárási jogviszony alanyává. Az érdekelt az észrevételei körében nem rendelkezik – a hatósági döntés észrevételek által érintett részeiben sem – jogorvoslati jogosultsággal.

Az érdekeltekkel való egyeztetés kiemelt jelentőségű intézmény a médiaigazgatásban, hiszen lehetőséget ad az érdekelteknek, hogy a Médiatanács által egyeztetésre bocsátott döntések tervezete tekintetében becsatornázhassák véleményüket, észrevételeiket, javaslataikat a Hatóság felé.

A Médiatanács mérlegelésére bizza az Mttv. annak megítélését, hogy a hatósági hatáskörébe tartozó mely ügyekben tartja szükségesnek az érdekeltekkel történő egyeztetés kezdeményezését.

Az egyeztetés keretében a Médiatanács az adott hatósági döntés meghozatala előtt legalább 15 nappal közzéteszi a döntés tervezetét, valamint az egyeztetés lefolytatásához szükséges, a döntéshez kapcsolódó előkészítő anyagokat, természetesen figyelemmel azokra az adatokra, amelyeket zártan kezel a Hatóság.

A hatósági döntés tervezetének Médiatanács általi közzétételét követő 8 napon belül az adott döntés tervezete tekintetében bárki írásban megküldheti a Médiatanács részére a tervezethez kapcsolódó észrevételét, álláspontját, javaslatát. A beérkezett észrevételek, javaslatok, álláspontok tekintetében a tájékoztató jelleg rögzítése arra utal, hogy azok áttekintése, vizsgálata után a Médiatanács mérlegelési jogkörébe tartozik annak eldöntése, hogy a vonatkozó médiaigazgatási, illetve közigazgatási hatósági eljárási szabályokat, továbbá jogalkalmazói gyakorlatát szem előtt tartva melyeket veszi figyelembe, illetve építi be a döntése meghozatalakor. Az észrevételek tehát a Médiatanácsot nem kötik. Az észrevételek figyelembevételét, vagy figyelmen kívül hagyását, továbbá az egyeztetés szükségességét a Médiatanács nem köteles indokolni, a döntésében erre kitérni.

Az egyeztetési eljárásban közzétett döntéstervezet nem rendelkezik joghatással. A beérkező észrevételek hatására még alapjaiban módosulhat a döntés, hiszen az egyeztetés, észrevételezés célja éppen az, hogy a Médiatanács a döntése meghozatala során, a döntés véglegesítését megelőzően megismerhesse a médiapiaci szereplők kapcsolódó véleményét és az érintettek szempontjait, szakmai álláspontjait lehetőség szerint figyelembe vegye és becsatornázza a végső döntésébe.

Az egyeztetés vonatkozásában szükséges még kitérni az érdekeltek körére, azaz az egyeztetési eljárásban résztvevőkre. Az Mttv. megfogalmazása alapján a Médiatanács által közzétett döntéstervezet tekintetében bárki tehet észrevételt, vagyis a jogszabály nem tartalmaz korlátot arra nézve, hogy kik tartoznak az egyeztetés során megnyilvánuló érdekelti körbe. E szabályozás célja, hogy a Médiatanács lehetőséget adjon az ügyfélén kívül azoknak is a döntéstervezettel összefüggő észrevételei, javaslatai kifejtésére, akiknek jogát vagy jogos érdekét a határozat érintheti. Ez az intézmény ugyanakkor nem tágit az ügyfél fogalmán és természetesen nem eredeztet perindítási, keresetelési jogot – még a nyilatkozattétel és jogorvoslathoz való jog körében sem – az észrevételezők számára. Az Mttv. kimondja, hogy az egyeztetésre bocsátott döntés tervezetével kapcsolatban észrevételt benyújtó érdekelt nem válik az adott döntéssel érintett hatósági eljárási jogviszony alanyává azzal, hogy észrevételt nyújtott be, jogorvoslati jogosultsággal sem rendelkezik. Mindezt a jogintézményre vonatkozó bírósági gyakorlat is alátámasztja (2. Kf. 27 284/2006/11. sz. ítélet).

Hatósági szerződés

160. §

(1) E törvényben meghatározott esetekben a Hatóság az ügyféllel – a Ket.-ben foglalt szabályok alapján, az e törvényben meghatározott eltérésekkel – hatósági szerződést köthet.

(2) A hatósági szerződésben az ügyfél olyan kötelezettségeket is vállalhat, amelyek tekintetében a Hatóság nem rendelkezik hatósági hatáskörrel, illetve amelyek teljesítésére hatósági határozattal egyébként nem lenne kötelezhető. Ez esetben a hatósági szerződésben az ügyfél aláveti magát annak, hogy amennyiben a szerződésben foglaltakat megszegi, akkor a szerződés egésze jogerős és végrehajtható hatósági határozatnak minősül.

(3) A hatósági szerződés megkötésének nem érvényességi feltétele a szerződéssel jogában, jogos érdekében érintett harmadik személyek hozzájárulása azon szerződési feltételek tekintetében, amelyek teljesítésére jogszabály alapján hatósági határozattal kötelezhető lenne a szerződő fél.

(4) A hatósági ügy hatósági szerződéssel történő lezárására a 151. §-ban megállapított ügyintézési határidő az e törvényben meghatározott eltérésekkel irányadó.

161. § (1) A Hatóság hatósági ellenőrzés keretében ellenőrzi a hatósági szerződésben foglaltak teljesítését. Amennyiben az ellenőrzés eredményeként megállapítja a hatósági szerződésben foglaltak ügyfél általi megsértését, az ellenőrzés során feltárt tények, a szerződésszegés súlya, a hatékony jogérvényesítés, a szerződéssel érintett társadalmi, gazdasági és jogviszonyok, valamint a vonatkozó médiaigazgatási alapelvek és célok, továbbá a szerződés alapját képező közérdek hatékony érvényesülése szempontjából mérlegeli, hogy a döntés megsértése tárgyában a Ket. szerinti végrehajtási eljárást vagy az e törvény szerinti jogkövetkezmények alkalmazása érdekében hatósági eljárást indít.

(2) Amennyiben a Hatóság végrehajtási eljárást indít, akkor a végrehajtást elrendelő végzés felülvizsgálatát az ügyfél kérheti – jogszabálysértésre hivatkozással – a végzés közzétételétől számított tizenöt napon belül a közigazgatási ügyekben eljáró bíróságtól. A bíróság az ügyben, szükség esetén a felek meghallgatása alapján, tizenöt napon belül nemperes eljárásban határoz. A nemperes eljárás iránti kérelem benyújtásának a végzés végrehajtására halasztó hatálya van. A Fővárosi Bíróság végzése ellen fellebbezésnek nincs helye.

(3) Ha a Hatóság az (1) bekezdés alkalmazásával az e törvény szerinti jogkövetkezmények alkalmazására irányuló eljárást indít, az eljárás megindításával szemben önálló jogorvoslatnak helye nincs.

(4) A hatósági ellenőrzés eredményeként – az ügyfél szerződésszegése tárgyában – indított hatósági eljárásban a Hatóság a 187. §-ban, valamint a hatósági szerződésben meghatározott jogkövetkezményeket alkalmazhatja.

(5) Súlyos vagy ismételt ügyfél általi szerződésszegés esetében a Hatóság jogosult – a hatósági szerződés eltérő rendelkezése hiányában – a hatósági szerződést azonnali hatállyal felmondani.

(6) A hatósági szerződés módosítása vonatkozásában a bíróság előtt indított per nem befolyásolja a hatósági szerződés végrehajtását, érvényesítését, illetve nem rendelkezik halasztó hatállyal a hatósági szerződés végrehajtása, érvényesítése tekintetében.

A hatósági szerződés Mttv.-ben foglalt elsődleges szabályozási célja és alapja, hogy a Ket.-ben foglalt felhatalmazás körében biztosítsa a hatósági szerződés alkalmazhatóságát a médiaigazgatási eljárásokban. A hatósági szerződés – hazai közigazgatási jogban való – újszerű,

rugalmas, a közérdekű célokat hatékonyan kiteljesítő, illetve a hatóság és az ügyfelek együttműködésében előnyös közhatalmi jogérvényesítést biztosító jogintézménye ugyanis számos médiaigazgatási eljárásban kiemelt jelentőséggel bír (pályázati eljárás, jelentős befolyásoló erővel rendelkező médiaszolgáltatók meghatározására irányuló eljárás, szankciókiszabás stb).

A közigazgatási jog általános elméleti alapjai és szabályozási rendszerében a hatósági szerződés a közigazgatási szerződések sajátos típusa. A közigazgatási szerződések sajátos típusa azon az alapon, hogy míg a közigazgatási szerződés nem része a közigazgatás hatósági tevékenységének, addig a hatósági szerződés a hatósági eljárási jogviszony keretében szabályozott, hatósági tevékenységnek minősül.

A közigazgatási szerződések körébe olyan valódi jogi hatással rendelkező jogügyletek vonhatók, amelyeknél a jogügyleti jelleg mellett a közjogi szabályozottság dominál. A jogügylet tartalmának közjogi szabályozása pedig valamely közfeladat ellátása miatt, közcél megvalósítása érdekében vagy a jogviszonyban szereplő közigazgatási szerv sajátos jogai miatt mutatható ki. A közigazgatási szerződések legfontosabb fogalmi elemei: *a)* a szerződés – alanyait tekintve – „legalább egyik oldalán” közigazgatási szerv áll, *b)* a közjog tölti ki a tartalmát, vagy a közjog érdemben és lényegesen korlátozza a szerződés – magánjogi – tartalmát, *c)* közfeladat, közérdek, közcél érdekében kötik a felek. A közigazgatás a közigazgatási szerződés alanyaival szemben nem rendelkezik sem közhatalommal, sem más jellegű igazgatási hatalommal. A közigazgatási szerződés keretében a jogalanyok közötti kapcsolat alapja az érdekek kölcsönös egyeztetése, vagyis egyfajta speciális mellérendeltségi, együttműködési viszonyrendszer, amelyben a megállapodás a szolgáltatás-ellenszolgáltatás egyensúlyára épül. A közigazgatási szerződéssel szemben viszont a hatósági szerződés keretében a hatóság sajátos közhatalmi pozícióban áll, amelyet az is bizonyít, hogy a Ket.-ben foglalt szabályozás alapján a hatósági szerződés lényegét tekintve a határozathozatal alternatívája. A szerződés jogintézménye szempontjából azonban a hatósági szerződésben is a közigazgatási szerződésekre jellemző mellérendeltségi, együttműködési viszony érvényesül a felek (hatóság – ügyfél/ügyfelek) között. A hatósági szerződés jogintézményében tehát a közhatalom és a mellérendeltségi viszony elemei sajátosan keverednek.

A hatósági szerződés – egyfajta megközelítésben – a közigazgatási szerződéseknek és a közigazgatási szerződés típusaira jellemző közös fogalmi elemeknek a hatósági jogviszony és azon belül a hatósági eljárás sajátosságaihoz igazított, igazodó sajátos jogintézménye. A hatósági szerződés ebből a szempontból a hatósági eljárási jog kiemelt jelentőségű, egyértelműen a jövőbe mutató, illetve a hatósági eljárás rugalmas fejlődését kijelölő szabályozásának is tekinthető.

Mindezek alapján megállapítható, hogy a hatósági szerződés a Ket. szabályainak egyik legjelentősebb – a jelenlegi társadalmi és gazdasági viszonyok fejlődésében rugalmasan alkalmazható, továbbá az átalakulóban lévő közigazgatási tevékenységekre, illetve hatósági eszközökre irányuló szemléletváltást leginkább kifejezésre juttató – jogintézménye. A hatósági szerződés szabályaival továbbá „gyökeret vert” a hatósági eljárási jogban a mellérendeltségi, együttműködési, partneri típusú viszonyokon alapuló hatósági tevékenység. (A hatósági szerződések vonatkozásában a Ket. szabályai alapján a közigazgatási ügyekben eljáró bíróság rendelkezik hatáskörrel, bár a hatósági szerződés módosítása és a hatósági szerződés hatóság általi megszegése tárgyában kezdeményezett bírósági eljárás során a Pp. általános – tehát nem a közigazgatási perekre vonatkozó – szabályait kell alkalmazni.)

A hatósági eljárás általános szabályozási rendszerében a hatósági szerződés létrejötte, megkötése együttesen érvényesülő feltételrendszerhez kötött, amelytől – egyetlen speciális feltétel kivételével – az Mttv. sem tér el. A hatósági szerződés a következő feltételek esetében köthető meg érvényesen: *a)* jogszabály kifejezetten lehetővé teszi, *b)* első fokú eljárásban,

(tehát a hatóság első fokú eljárásában), *c*) a hatóság szerződés megkötésére a hatóság hatáskörrel és illetékességgel rendelkezik (a hatáskör és illetékesség alapja az a hatósági ügy, amelyben a határozathozatal helyett a szerződést megkötik), *d*) az ügyfél egyetért a szerződés megkötésével és tartalmával (tehát a hatóság nem egyoldalúan dönt), *e*) a szerződés tartalma szempontjából, a hatósági ügynek a közérdek és az ügyfél szempontjából is előnyös rendezése érdekében hozzák létre a felek, *f*) formai szempontból írásban kötik meg.

Az Mttv. a harmadik személy hozzájárulása – mint a szerződés létrejöttének speciális feltétele – körében tér el a Ket. általános szabályaitól, mégpedig a hatósági szerződés intézményének médiaigazgatási szempontból történő erősítése, a szerződéskötés egyszerűsítése, ösztönzése érdekében. Az Mttv. szerint tehát a hatósági szerződés megkötésének nem érvényességi feltétele a szerződéssel jogában, jogos érdekében érintett harmadik személyek hozzájárulása azon szerződési feltételek tekintetében, amelyek teljesítésére jogszabály alapján hatóság határozattal kötelezhető lenne a szerződő fél.

Az Mttv. a médiaigazgatási eljárásokban a Ket.-ben foglalt felhatalmazás alapján rendezi, hogy a hatósági szerződésben az ügyfél olyan kötelezettségeket is vállalhat, amelyek tekintetében a Hatóság nem rendelkezik hatósági hatáskörrel, illetve amelyek teljesítésére hatósági határozattal egyébként nem lenne kötelezhető. Ez esetben a hatósági szerződésben az ügyfél aláveti magát annak, hogy amennyiben a szerződésben foglaltakat megszegi, akkor a szerződés egésze jogerős és végrehajtható hatósági határozatnak minősül, vagyis közhatalmi úton érvényesíthető, kikényszeríthető. E szabályozás természetesen a hatáskörrelvonás általános eljárásjogi tilalma alapján nem érinti más hatóságok hatáskörét. Vagyis az ügyfél ugyan vállalhat olyan kötelezettségeket a Hatósággal kötött hatósági szerződésben, amelyre a Hatóság nem rendelkezik hatáskörrel, de amennyiben a vállalt kötelezettség tekintetében más hatóság hatáskörrel rendelkezik, e hatáskörrel rendelkező hatóság eljárását nem érinti a Hatósággal kötött hatósági szerződés tartalma (azaz a hatáskörrel rendelkező hatóság a hatáskörébe vont jogi szabályozás keretében a hatósági szerződéstől függetlenül eljárhat és érvényesítheti a hatáskörébe utalt jogszabályi rendelkezést). E vállalt kötelezettség a hatósági szerződés körében csak a Hatóságot és az ügyfelet érinti, köti, más hatóságokat nem.

Az Mttv.-ben foglalt legfontosabb, a Ket.-től eltérő szabály a hatósági szerződés keretében a szerződésszegéshez kapcsolódik. Az Mttv. alapján ugyanis a hatósági szerződésben foglaltak hatósági ellenőrzését követően – az ügyfél általi szerződésszegés megállapítása esetén – a Hatóság az Mttv.-ben meghatározott mérlegelési szempontok mentén „választhat”, hogy a szerződésszegés (azaz a határozat megsértése) tekintetében a Ket. szerinti végrehajtási eljárást vagy az Mttv. szerinti (187. §-ban foglalt) jogkövetkezmények alkalmazása érdekében hatósági jogalkalmazási eljárást indít. A végrehajtási eljárásindító végzés ellen az ügyfél önálló jogorvoslattal élhet. A hatósági eljárásindítás esetén az ügyfél az eljárásindító végzés ellen önálló jogorvoslattal nem rendelkezik, melynek oka és alapja, hogy az eljárást lezáró döntés ellen előterjeszhet jogorvoslati kérelmet. Az eltérés indoka, hogy a Ket. szabályozása a hatósági szerződés megszegése esetén kizárólag a végrehajtási eljárás útján történő jogérvényesítést rendezi, de ezen általános szabályozás nem igazodik a közigazgatási jogérvényesítés rendszeréhez, amelyben a megsértett hatósági határozat tárgyában (szinte valamennyi közigazgatási ágazatban) a hatóságok mérlegelhetik, hogy a Ket. szerinti végrehajtási eljárás vagy a hatékony ágazati jogérvényesítés érdekében az adott ágazati közigazgatási jogi rezsim szerinti jogalkalmazási eljárás (és ágazati jogszabályban foglalt jogkövetkezmény-alkalmazás) útján érvényesítsék a hatósági határozataikban foglalt – megsértett – rendelkezéseket. Míután az általános szabályok szerint szerződésszegés esetében a hatósági szerződés végrehajtható hatósági határozattá „alakul”, ebből következően az Mttv. kiegészíti a Ket. szabályait a hatósági határozatok érvényesítésének általános közigazgatási módszerével (a szerződés/határozat megsértésének tárgyához igazodóan vagy végrehajtási eljárás útján vagy hatósági

jogalkalmazási eljárás és szankcionálás útján érvényesíthető a szerződésben/határozatban foglalt rendelkezés). Ez azért is kiemelten fontos, mert ugyanúgy, mint a hatósági határozatok esetében, számos szerződésbeli rendelkezés érvényesítésében a végrehajtási eljárás mind eszközeiben, mind eljárási módszerében, mind hatékonyságában alkalmatlan eljárástípusnak minősül, az ágazati, ágazatspecifikus jogalkalmazáshoz és jogkövetkezmény-rendszerhez képest.

A hatósági szerződés súlyos vagy ismételt megszegése esetére az Mttv. – speciális jogkövetkezményként – lehetővé teszi a hatósági szerződés azonnali hatályú felmondását.

Fontos, a Ket.-hez képest kiegészítő szabályozás az Mttv.-ben, hogy a hatósági szerződésben foglaltak érvényesítését nem befolyásolja, illetve az érvényesítés tekintetében nem bír halasztó hatállyal a hatósági szerződés módosítása vonatkozásában bíróság előtt indított per. Vagyis a hatósági szerződésben foglaltak teljesítését – e szabályozás alapján – nem lehet „kijátszani” azzal, hogy a szerződéses fél a hatósági szerződés vonatkozó rendelkezése/rendelkezései módosítása tárgyában a bíróság előtt pert indít.

Közlés

162. §

(1) A Hatóság a Ket. szerinti nyilvános közzététel szabályait az internetes honlapján történő közzététellel teljesíti.

(2) A Hatóság hatósági döntéseit, illetve a vonatkozó bírósági határozatokat internetes honlapján – a személyes adatok és az eljárásban zártan kezelt adatok védelmére tekintettel – közzéteszi.

(3) Amennyiben jogszabály alapján hirdetményi úton történő közlésnek van helye, a hirdetményt kizárólag a Hatóság hirdetőtáblájára való kifüggesztéssel, valamint a Hatóság internetes honlapján kell közzétenni.

A közlés garanciális eljárásjogi alapjára vonatkozóan az Mttv. nem tartalmaz eltérő eljárási szabályozást az általános eljárási rendelkezésekhez képest. A közlésre vonatkozó eltérő szabályok kizárólag a döntések közzétételére, azon belül is döntően a közzététel módjára, adminisztratív részeire vonatkoznak.

A közléssel összefüggő Ket.-hez képest kiegészítő, garanciális rendelkezés az Mttv.-ben, hogy a Hatóság hatósági döntéseit és a vonatkozó bírósági határozatokat is internetes honlapján közzéteszi. E közzététel alapvetően (érdemi jelentőséggel) a hatósági határozatokra és az eljárást lezáró végzésekre vonatkozik.

Jogorvoslat

163. §

(1) A Médiatanács első fokú hatósági hatáskörében hozott hatósági határozata ellen nincs helye fellebbezésnek. A Médiatanács hatósági határozatának felülvizsgálatát kizárólag az ügyfél, illetve a kifejezetten rá vonatkozó rendelkezés tekintetében a tanú, a hatósági tanú, a szakértő, a tolmács, a szemletárgy birtokosa, az ügyfél képviselője és a hatósági közvetítő kérheti – jogszabálysértésre hivatkozással – a hatósági határozat közzésétől számított harminc napon belül a közigazgatási ügyekben eljáró bíróságtól a Médiatanács elleni kereset indításával.

(2) A Médiatanács határozatának felülvizsgálata iránti kereset alapján indult bírósági eljárásra a polgári perrendtartásról szóló törvény közigazgatási perekre vonatkozó előírásait az e törvény szerinti eltérésekkel kell alkalmazni.

(3) A keresetlevél benyújtásának a határozat végrehajtására nincs halasztó hatálya, a keresettel támadott hatósági határozat végrehajtásának felfüggesztése a bíróságtól kérhető.

(4) A Médiatanács a keresetlevelet – az ügy irataival és nyilatkozatával együtt – annak beérkezésétől számított tizenöt napon belül továbbítja a bíróságnak.

(5) A Médiatanács önálló jogorvoslattal támadható végzései ellen a nemperes eljárás iránti kérelmet a végzés közlésétől számított tizenöt napon belül kell benyújtani.

(6) A Médiatanács hatósági döntései tekintetében felüyeleti eljárásnak nincs helye.

164. § (1) A 163. § szerinti eljárásokban mind az elsőfokú, mind a másodfokú bíróság harminc napon belül határoz.

(2) A bírósági felülvizsgálati eljárásra a Fővárosi Bíróság kizárólagosan illetékes.

(3) A bíróság a Médiatanács határozatát megváltoztathatja.

165. § (1) A Hivatal e törvény szerinti hatósági döntése ellen az ügyfél a Médiatanácshoz fellebbezhet, ide nem értve azon döntéseket, amelyek ellen a Ket. vagy e törvény alapján nincs helye fellebbezésnek.

(2) A Hivatal határozata ellen kizárólag azon ügyfél élhet fellebbezési kérelemmel, aki az első fokú eljárásban részt vett.

(3) A Médiatanács másodfokú határozatának felülvizsgálatát kizárólag az ügyfél, illetve a kifejezetten rá vonatkozó rendelkezés tekintetében a tanú, a hatósági tanú, a szakértő, a tolmács, a szemletárgy birtokosa, az ügyfél képviselője és a hatósági közvetítő kérheti kereset indításával – jogszabálysértésre hivatkozással – a hatósági határozat közlésétől számított harminc napon belül a közigazgatási ügyekben eljáró bíróságtól.

(4) A keresetlevél benyújtásának a határozat végrehajtására nincs halasztó hatálya, a keresettel támadott hatósági határozat végrehajtásának felfüggesztése a bíróságtól kérhető.

(5) A Hivatal önálló jogorvoslattal támadható végzései ellen a nemperes eljárás iránti kérelmet a végzés közlésétől számított tizenöt napon belül kell benyújtani.

(6) A bírósági felülvizsgálati eljárásra a Fővárosi Bíróság kizárólagosan illetékes.

A jogorvoslatok alapjaira, alapelvi kereteire, feltételeire, a jogorvoslati rendszerre, illetve a jogorvoslati eljárásokra a Ket. általános és garanciális szabályozása érvényesül a médiaigazgatásban is, vagyis az Mttv. érdemi eltérő szabályozást nem tartalmaz az általános eljárási szabályokhoz képest.

Az Mttv. vonatkozó szabályai elsődlegesen a Ket. szerint szabályozandó jogorvoslati fórumrendszerter rendezik. A szabályozás követi a Hatóság jogállását és közigazgatási szervezeti rendszerét. Miután a Médiatanács autonóm közigazgatási szerv, ezért hatósági döntéseivel szemben közigazgatási úton jogorvoslatnak nincs helye, hatósági határozatai közvetlenül

bíróság előtt, bírósági felülvizsgálat keretében támadhatók. Az Mttv. pontosan meghatározza a Médiatanács hatósági határozatai ellen jogorvoslati jogosultsággal rendelkezők körét („a Médiatanács hatósági határozatának felülvizsgálatát kizárólag az ügyfél, illetve a kifejezetten rá vonatkozó rendelkezés tekintetében a tanú, a hatósági tanú, a szakértő, a tolmács, a szemletárgy birtokosa, az ügyfél képviselője és a hatósági közvetítő kérheti”). A Médiatanács önálló jogorvoslattal támadható végzései tekintetében az általános eljárási szabályok irányadók az Mttv. azon eltérő rendelkezésével, hogy a nemperes eljárás iránti kérelmet a végzés közzétételétől számított 15 napon belül kell benyújtani.

Szintén a Médiatanács autonóm jogállásából következően zárja ki az Mttv. a Médiatanács hatósági döntései tekintetében – a Ket. szerinti hivatalbóli jogorvoslattípust – a felügyeleti eljárást.

A bíróság a Médiatanács hatóságai határozatainak felülvizsgálata körében megváltoztatási (reformatórius) jogkörrel is rendelkezik, amely a hatósági határozatok tekintetében szélesebb felülvizsgálati, felügyeleti jogkört biztosít a bíróság számára az általános főszabály szerinti megsemmisítési (kasszatórius) jogkörnél. A hatósági határozatok, így a Médiatanács hatósági határozatainak, bírósági felülvizsgálatának tartalmáról is általánosan megállapítható, hogy a vonatkozó jogszabályok (Alkotmány, Ket., Pp.) szerint a független bíróság teljes körű jogszerűségi ellenőrzési hatáskörrel rendelkezik a közigazgatási döntések tekintetében. Ez a bírósági hatáskör még erősebb, sőt érdemi felügyeleti jogkörre alakul (az ellenőrzés), ha a bíróság meg is változtathatja a közigazgatási szerv hatósági döntését. A megváltoztatási jogkör ugyanis érdemi beavatkozási hatáskört biztosít a bíróság számára a közigazgatási döntések tekintetében. A bírósági felülvizsgálati hatáskör mindkét esetben, tehát a megváltoztatási jogkör nélküli ellenőrzés (azaz a kasszációs, megsemmisítési jogkör), illetve a megváltoztatási jogkör keretében is jogosult a bíróság a teljes közigazgatási döntés felülvizsgálatára, annak minden jogszerűségi kérdése tekintetében. Vagyis, a bírósági felülvizsgálat kiterjed mind a közigazgatási döntés tartalmára (anyagi jogi kérdések), eljárási alapjára és formájára (eljárási kérdések), sőt kiterjed a közigazgatási döntésben foglalt mérlegelési jog, mérlegelési szempontok felülvizsgálatának ok-, illetve jogszerűségére is. A bíróság a felülvizsgálat során a tartalmi (anyagi jogi) kérdések szakmailag megalapozott ellenőrzése érdekében szakértőt is kirendelhet, vagy egyéb hatékony bizonyítási eszközt is igénybe vehet. A bírósági felülvizsgálat tartalmának e meghatározása minden országban nyilvánvalóan azért ilyen, mert a közigazgatási döntéshozatalnak csak egy része az eljárási, formai követelmények betartása, másik (érdemi) része (a lényege) viszont a döntés tartalma, anyagi jogi hatása, amelyet az anyagi jogszabályok állapítanak meg (jelen esetben az Mttv.). Ezért a bírósági felülvizsgálat csak akkor szolgálja a közigazgatás törvény alárendeltségének világszintű és alapvető követelményét, illetve csak akkor tölti be alkotmányos jelentőségét, ha az eljárási jogi kérdések mellett a bíróság a tartalmi, anyagi jogi kérdéseket is felülvizsgálhatja, ellenőrizheti. Ehhez minden bíróság kellő jogi szakértelemmel és évtizedes, akár évszázados jogalkalmazó gyakorlattal rendelkezik, illetve a speciális kérdésekben szakértőt vehet igénybe. Mindez jellemző az EU vonatkozó jogforrásaira és hazánk jogi szabályozására, bírósági működésére is. Külön kiemelendő, hogy az Mttv. az „erősebb” bírósági felülvizsgálati, felügyeleti jogkört teszi lehetővé, mert előírja, hogy a bíróság megváltoztathatja a Médiatanács hatósági döntését [164. § (3) bekezdés].

A Hivatal Mttv. szerinti hatáskörben hozott hatósági döntései tekintetében a fellebbezési fórum a Médiatanács, vagyis az ügyfelek a fellebbezéssel támadható hatósági döntések ellen a Médiatanácshoz fellebbezhetnek. A fellebbezéssel támadható hatósági döntések körét nem az Mttv., hanem az általános eljárási szabályok határozzák meg (miután az Mttv. e tekintetben nem állapít meg eltérő rendelkezést). Ide tartoznak a hatósági határozatok (kivéve ame-

lyek elleni fellebbezést a Ket. kizárja), a Ket. szerint önállóan fellebbezhető végzések (az önállóan nem fellebbezhető végzések pedig a határozat elleni fellebbezésben támadhatók). A Ket.-ben foglalt felhatalmazás alapján határozza meg az Mttv. a Hivatal határozatai elleni fellebbezésre jogosultak körét, e szerint a Hivatal határozata ellen kizárólag azon ügyfél élhet fellebbezési kérelemmel, aki az első fokú eljárásban részt vett. Miután alkotmányos alapvető jogot kiteljesítő jogorvoslati szabályozásról és annak korlátairól van szó, ezért e jogorvoslat jogosultak körét meghatározó rendelkezést – a jogorvoslati korlát szempontjából – igen szűken kell értelmezni. Vagyis, amennyiben az ügyfél bármilyen, az eljárásban való részvételt akárcsak tágan, közvetetten érintő cselekményt tett, azt az eljárásban való részvételtként kell értelmezni. E rendelkezés ugyanis csak azon ügyfeleket zárja ki a jogorvoslati jogosultságból, akiket a hatóság szabályszerűen értesített az eljárásról és az eljárás folyamatában semmilyen cselekményt nem tettek az eljárás menetében. (A szabályozás jelentősége, hogy azok az ügyfelek, akik a szabályszerű értesítés ellenére semmilyen módon nem vettek részt az eljárásban, azok halasztó hatályú jogorvoslattal ne gátolhassák a határozatban megállapított jogok és/vagy kötelezettségek érvényesülését (ez sok esetben a határozattal jóhiszeműen jogosultságot szerzett ügyfelek érdeke is).

A Médiatanácsnak a Hivatal hatósági határozatai tekintetében hozott másodfokú határozatai ellen az Mttv.-ben meghatározott jogorvoslatra jogosultak („*kizárólag az ügyfél, illetve a kifejezetten rá vonatkozó rendelkezés tekintetében a tanú, a hatósági tanú, a szakértő, a tolmács, a szemletárgy birtokosa, az ügyfél képviselője és a hatósági közvetítő*”) a bírósághoz fordulhatnak bírósági felülvizsgálat érdekében.

A Hivatalnak a Médiatanács előtt önálló fellebbezéssel támadható végzései tárgyában a Médiatanács által hozott másodfokú végzés a bíróság előtt támadható nemperes eljárásban. E nemperes eljárásra az általános eljárási szabályok irányadók, az Mttv. a Ket. általános szabályaitól kizárólag a jogorvoslati kérelem benyújtásának határidejét illetően tér el. Vagyis a Médiatanács önállóan fellebbezhető első fokú végzései tárgyában hozott másodfokú végzései ellen a nemperes eljárás iránti kérelem a másodfokú végzés közlésétől számított 15 napon belül nyújtható be.

Az Mttv. a Pp. szabályaival összhangban rendezi, hogy az Mttv.-ben foglalt bírósági felülvizsgálati eljárásokra a Fővárosi Bíróság kizárólagosan illetékes.

A Hatóság egyes eljárásai

166. §

A Hatóság egyes – a 68–70. § és a 167–181. §-ban meghatározott – eljárásaiban az egyes eljárástípusok keretében meghatározott eltérésekkel alkalmazza a Ket. és e törvény szabályait.

E rendelkezéshez lásd a 144. §-ban foglaltakhoz írtakat. Ahhoz képest annyi kiegészítést szükséges tenni, hogy a 166. § a Hatóság egyes (sajátos, egyedi) eljárástípusaiban alkalmazandó eljárási szabályokat rendezi. E szerint a Hatóság egyes eljárásaiban az egyes eljárások tekintetében meghatározott szabályok elsődlegesek, amelyhez képest nemcsak a Ket., hanem az Mttv. általános eljárási szabályai (vagyis a fenti 144–165. §-ban foglaltak) is mögöttes szabályozást képeznek (azaz szubszidiárius jellegűek). A Hatóság egyes eljárásaiban tehát az ott szabályozott eltérésekkel kell alkalmazni a Ket. és az Mttv. általános eljárási szabályait.

Általános hatósági felügyelet

167. §

(1) A Hatóság kérelemre vagy hivatalból – feladat- és hatáskörének keretében – jogosult hatósági ellenőrzés vagy hatósági eljárás keretében felügyelni az e törvényben és az Smtv.-ben meghatározott rendelkezések érvényesülését, betartását, valamint a hatósági döntéseiben, a műsorszolgáltatási szerződésekben és a Hatóság által kötött hatósági szerződésekben foglaltak teljesítését.

(2) Amennyiben a Hatóság a hatósági döntésének ellenőrzése eredményeként megállapítja a hatósági döntésben foglaltak megsértését, abban az esetben az ügy összes körülményei, illetve az ellenőrzés során feltárt tények, valamint a jogsértés súlya és a hatékony jogérvényesítés szempontjai alapján mérlegeli, hogy a döntés megsértése tárgyában a Ket. szerinti végrehajtási eljárást vagy az e törvény szerinti jogkövetkezmények alkalmazása érdekében hatósági eljárást indít.

(3) Az általános hatósági felügyelet keretében feltárt jogsértések esetében a Hatóság az V. Fejezetben meghatározott jogkövetkezményeket alkalmazhatja.

Piacfelügyelet

168. §

(1) A Médiatanács – hatáskörének terjedelmében – a médiapiac zavartalan, eredményes, sokszínű működésének, a műsorterjesztést és a médiaszolgáltatást végzők, sajtóterméket kiadók, a nézők, hallgatók, olvasók, előfizetők és felhasználók érdekei védelme, valamint a nemzeti kultúra és a vélemények sokszínűségének megőrzése érdekében, a tisztességes és hatékony piaci verseny fenntartásának elősegítése, a piaci folyamatok megismerése és a médiapolitikai szempontok, illetve az e törvényben meghatározott egyéb célok átfogó értékelése, elemzése és hatósági felügyelete céljából piacfelügyeleti tevékenységet végez.

(2) Az egyedi piacfelügyeleti eljárás több – az Smtv. és e törvény szerinti – hatósági hatáskört, illetve hatósági ügyfajtát is magában foglalhat egységes hatósági eljárásként.

(3) A Médiatanács az (1) bekezdésben meghatározott tevékenysége keretében az előző év piacfelügyeleti tapasztalatainak figyelembevételével éves piacfelügyeleti tervet készít a tárgyévvel megelőző év december 1-jéig, és azokat tizenöt napon belül az internetes honlapján közzéteszi. A Médiatanács biztosítja az általa készített piacfelügyeleti tervek összhangját. A tervek az első félév tapasztalatai alapján a félév végén felülvizsgálhatók, és amennyiben szükséges, a Médiatanács azokat módosíthatja. A módosított piacfelügyeleti tervet a Médiatanács a módosítástól számított tizenöt napon belül internetes honlapján közzéteszi.

(4) A piacfelügyeleti eljárás hivatalból indul.

(5) A piacfelügyeleti eljárásban az ügyintézési határidő hatvan nap. A határidő indokolt esetben egy alkalommal, legfeljebb negyvenöt nappal meghosszabbítható.

(6) A piacfelügyeleti eljárás céljaként és eredményeként a Médiatanács egységes, egybefoglalt hatósági döntésében

a) értékeli az eljárás tárgyát képező szolgáltatásokkal, tevékenységekkel összefüggő jogérvényesülést. Ennek keretében megállapítja a jogsértések megtörténtét, azokat egyenként és összességükben, egymásra tekintettel is értékeli, vala-

mint az V. Fejezetben foglaltak megfelelő alkalmazásával meghatározza a jogkövetkezményeket. A Médiatanács piacfelügyeleti döntésében jogsértés hiányában szükség szerint kötelezettségeket állapíthat meg és azok teljesítésének feltételeit is meghatározhatja,

b) meghatározza a jogsértések megelőzésével, az önkéntes jogérvényesülés előmozdításával, a piaci folyamatok zavartalan működésével kapcsolatos állami beavatkozás irányait, módszerét, fejlesztésének, esetleges átalakításának szempontjait, médiapolitikai következtetéseit.

(7) A Médiatanács évente beszámolót készít a piacfelügyeleti tervében foglalt teljesítéséről, piacfelügyeleti tevékenységének eredményéről, megállapításairól, valamint a piacfelügyeleti döntések alapján felmerülő jogszabály-módosítási javaslatokról. A beszámolót a Médiatanács annak elfogadásától számított tizenöt napon belül internetes honlapján közzéteszi.

(8) A Médiatanács a piacfelügyeleti terven kívül is folytathat hivatalból piacfelügyeleti tevékenységet.

Az Mttv. speciális eljárási szabályrendszerében külön eljárástípusonként rendezi a hatósági felügyelet közigazgatási jogban általánosan érvényesülő általános hatósági felügyelet tevékenység típusát, illetve a sajátos piacfelügyeleti tevékenységet, eljárást. E két hatósági felügyelet típus a médiaigazgatás központi eleme, tevékenysége, miután az Mttv.-ben foglalt szabályozás általános jogérvényesítési alapját, formáját (hasonlóan a közigazgatási jog más területeihez, ágazataihoz, eltérés csak a piacfelügyeleti hatáskör biztosítását, a piacfelügyeleti hatáskör kereteit, tartalmát illetően van) jelentik.

A hatósági felügyelet a jogérvényesítésnek az a formája, amelynek körében a közigazgatási szerv egyrészt a hatósági ellenőrzési jogkörével folyamatosan figyelemmel kíséri, ellenőrzi az önkéntes jogkövetéssel érvényesülő közigazgatási jogi normák és a hatósági döntések (címezettek általi) teljesítését. Másrészt a hatósági felügyeleti tevékenység dogmatikai összetételének jellemzői alapján a hatósági ellenőrzés mellett a hatóság ellátja, érvényesíti a jogszabályokban biztosított felügyeleti jogkörét, azaz alkalmazza a felügyeleti eszközrendszert. A hatósági felügyelet keretében a hatóság tehát hatósági ellenőrzést végez és amennyiben az ellenőrzés eredményeként jogszabálysértést állapít meg, alkalmazza a hatáskörébe utalt felügyeleti jogkört. Az ellenőrzést követően alkalmazható felügyeleti jogkör általános intézményei, különösen:

- a) Azonnal végrehajtható hatósági intézkedés.
- b) Hivatalból hatósági eljárásindítás és annak eredményeként hatósági határozat meghozatala (pl.: jogszerű állapot helyreállítása, jogszabálysértő állapot megszüntetése).
- c) Ha a hatósági ellenőrzés során megállapított jogszabálysértés tekintetében a hatóság nem rendelkezik hatáskörrel, akkor megkeresi az intézkedésre, eljárásra hatáskörrel rendelkező szervezetet és annak eljárását kezdeményezi (eljárást kezdeményező aktus).
- d) Szankcióalkalmazás. Megállapítja a jogszabálysértésért való felelősséget vagy intézkedik annak megállapítása iránt:
 - da) alkalmazza a hatáskörébe utalt szankciókat: pl.: speciális anyagi jogi szankciót szab ki (lásd az Mttv. vonatkozó rendelkezéseit – V. fejezetét),
 - db) ha nincs hatásköre a szankció alkalmazására, illetve a jogsértés jellege, súlya más szankció alkalmazását teszi szükségessé, más eljárást (pl.: szabálysértési-, büntető-, polgári vagy egyéb) kezdeményez.

A hatósági felügyelet tehát elméleti alapon leegyszerűsítve a hatósági ellenőrzés eszközrendszere és az ellenőrzés eredményeként megállapított jogszabálysértés esetén hatósági intézkedés vagy jogalkalmazási aktus meghozatala, azon belül különösen szankcióalkalmazás.

(A hatósági felügyeletet szervezeti szempontból megközelítve megállapítható, hogy a hatósági ellenőrzés lefolytatása és a felügyeleti jogkör alkalmazása elválhat egymástól. A hatósági ellenőrzést minden esetben a Ket. szervei hatálya alá tartozó hatóság gyakorolja, ha azonban az ellenőrzés eredményeként jogszabálysértést tapasztal, akkor a felügyeleti jogkört ugyan alapesetben az ellenőrzést végző hatóság alkalmazza, de azt gyakorolhatja:

- a) a jogszabálysértés tekintetében hatósági hatáskörrel rendelkező (az ellenőrzést végző hatósághoz képest) más hatóság, illetve
- b) a Ket. szervei hatálya alá nem tartozó szervezet (pl.: bíróság) is.

A hatósági felügyelet, azon belül pedig a hatósági ellenőrzés típusait – bár közöttük éles határvonal nincs – a felügyeleti tevékenység a) tárgya, b) tartalma, c) eszközrendszere, d) a felügyeletet végző közigazgatási szerv és a felügyelték közötti viszonyrendszer, valamint e) a felügyeleti jogkör és f) az alkalmazható jogkövetkezmények alapján indokolt megkülönböztetni, elhatárolni. (Általánosan megállapítható, hogy a Ket. tárgyi, szervei hatálya és általános eljárás szabályrendszere a hatósági felügyelet és különösen a hatósági ellenőrzés valamennyi típusára kiterjed.)

Általános hatósági felügyelet – hatósági ellenőrzés

A hatósági felügyelet alapvető általános esetének tekinthető. Minden hatóság jogosult ugyanis az általa hozott hatósági döntés teljesítését, érvényesülését felügyelni. A hatósági felügyeleti jogviszony tartalmát ez esetben az anyagi jogi hatású határozat és az ahhoz kapcsolódó, azzal összefüggő anyagi jogi normák töltik ki.

A hatósági határozat érvényesülése keretében végzett hatósági ellenőrzés során a hatóság nemcsak a határozatban foglaltak megfelelő teljesítését, hanem a határozatot megalapozó anyagi jogi normákban foglalt rendelkezések betartását is ellenőrzi. Hatósági érdemi döntés ugyanis általában nem tartalmazza az ügy tárgyával kapcsolatos összes – közigazgatási anyagi jogi normában foglalt – jogot és kötelezettséget. A határozat címzettje (az ügyfél) tehát nemcsak a határozatban foglaltakat, hanem a vonatkozó anyagi jogi normákat is köteles betartani.

A Ket. általánosan biztosítja minden hatóság számára, hogy hatósági ellenőrzés keretében feltárja az általa meghozott hatósági döntés teljesítését és amennyiben azt állapítja meg, hogy a határozatban foglaltakat a címzettek nem vagy nem megfelelően teljesítik, akkor a Ket. végrehajtásra vonatkozó szabályai alapján, végrehajtási eljárás keretében intézkedjen a határozat végrehajtásáról. Ebben az esetben tehát az ellenőrzés eredményeként alkalmazható „felügyeleti jogkört” általánosan a Ket. tartalmazza és a végrehajtási eljárás szabályrendszere tölti ki.

Az itt említett általános hatósági felügyeleti és azon belül az ellenőrzési jogkör azért nevezhető „általánosnak”, mert a közigazgatáson belül, illetve a közigazgatási jog keretében minden hatósági döntéshozatalra jogosult hatóság hatáskörrel rendelkezik a saját határozatában foglaltak ellenőrzésére.

Az általános hatósági felügyelet kiterjed az önkéntes jogkövetéssel érvényesülő normák (a vonatkozó jogszabályi rendelkezések) érvényesítésére is, sajátos anyagi jogi eszközökkel. Az általános hatósági felügyelet e körben valamely tevékenységnek a társadalom védelme szempontjából különös figyelmet érdemlő szakmai jellegzetességeit fogja át és tartalmát szinte teljes egészében az egyes ágazati közigazgatási anyagi jogszabályok határozzák meg (így a hatáskör terjedelmét, tartalmát és eszközrendszerét is).

Az általános hatósági felügyelet e sajátos részterülete a) a felügyelet tárgya, b) a felügyeleti tevékenység és annak tartalma, valamint c) az alanyok szempontjából is sajátos. E hatósági felügyeleti tevékenység ugyanis kifejezetten a közigazgatási anyagi jogi normák érvényesülésére, jogalanyok általi jogszerű teljesítésére irányul. Számos esetben a felügyelt jog-

alanyok köre nem is előzetesen meghatározott konkrét címzettekől áll, hanem az „ügyféli kör” az ellenőrzés során konkretizálódik. A felügyeleti tevékenység tartalmát pedig szinte teljes egészében az ágazati közigazgatási anyagi jogi normák határozzák meg, különös tekintettel a felügyeleti jogkörre, annak eszközrendszerére. [Kiemelendő továbbá, hogy az általános hatósági felügyelet e speciális része abban az esetben érvényesül, ha a szabályozás mód-szere alapján nem előzi meg (vagy adott ügyekben konkrétan még nem előzte meg) hatósági jogalkalmazási eljárás, azaz nem előzte meg hatósági döntés kibocsátása. Amennyiben ugyanis az adott ügy tekintetében már sor került hatósági döntés meghozatalára, akkor a felügyeleti jogkör a hatósági döntés ellenőrzésére terjed ki.]

Amennyiben a jogszabályi rendelkezések érvényesülésének hatósági felügyelete körében a hatóság jogszabálysértést tapasztal, akkor mind jogtudományi, mind pedig fogalmi szempontból is lehetetlen a végrehajtás iránt intézkedni, hiszen e felügyelet tárgykörében nincs végrehajtható hatósági határozat. E hatósági felügyelet keretében (azaz a jogszabályi rendelkezések ellenőrzése során) feltárt jogszabálysértés esetén tehát csak hatósági intézkedés, hatósági jogalkalmazási eljárás vagy más típusú (pl.: büntetőeljárás) eljárás következhet az ellenőrzést követően.

Az Mttv. az általános hatósági felügyelet keretében a Ket.-hez képest kiegészítő, garanciális szabályozást tartalmaz, mégpedig annyiban, hogy teljes komplexitásában rendezi mind az önkéntes jogkövetéssel, mind a jogalkalmazás útján érvényesülő közigazgatási jogi normák érvényesítésének folyamatát. Ennek keretében a Hatóság mérlegelheti, hogy hatósági ellenőrzés vagy azonnal megindított hatósági eljárás útján felügyeli az adott egyedi ügy tárgykörébe tartozó hatósági döntést vagy jogszabályi rendelkezést. Mttv.-ben szabályozott általános hatósági felügyeleti tevékenység hatálya alá az Mttv., az Smtv. szabályai, a Hatóság hatósági döntései, a Hatóság által kötött hatósági szerződések (és a korábbi műsorszolgáltatási szerződések tartoznak).

A hatósági döntés felügyelete keretében az Mttv. meghatározott mérlegelési szempontrendszer mentén a Hatóság hatáskörébe utalja annak eldöntését, hogy a hatósági döntés megsértése esetében a Ket. szerinti végrehajtási eljárás vagy az Mttv. szerinti hatósági jogalkalmazó eljárás keretében folytatja a jogérvényesítést (a hatósági döntésben foglaltak teljesítésének kikényszerítését). (E mérlegelés azért csak a hatósági döntés felügyeletére vonatkozik, mert a jogszabályi rendelkezések felügyelete körében mindez fogalmi alapon lehetetlen lenne, miután nincs végrehajtható hatósági döntés.) Ha végrehajtási eljárás útján, akkor a Ket., ha Mttv. szerinti hatósági eljárás útján, akkor pedig az Mttv. tartalmazza a felügyelet keretében hozott hatósági döntések elleni jogorvoslati lehetőségeket.

Fontos kiemelni, hogy az Mttv.-ben rendezett általános hatósági felügyelet fő részét, akár alapját képező hatósági ellenőrzés eljárási szabályrendszerére az általános eljárási rendelkezések (a Ket. szabályai) irányadók, ugyanis a hatósági ellenőrzés tekintetében az Mttv. nem tartalmaz eltérő rendelkezést a Ket.-ben foglaltakhoz képest.

A hatósági eljárás (jogalkalmazás) és a hatósági ellenőrzés összefüggései, összevetése

- a) Általános esetben a hatósági jogalkalmazásra irányuló hatósági eljárási jogviszony lényege, hogy a hatóság a hatósági ügy tekintetében lefolytassa az „érdemi jogalkalmazást”, azaz érdemi, anyagi jogi hatású döntést hozzon. A hatósági ellenőrzés ezzel szemben a jogszabályokban, illetve az érdemi hatósági döntésekben (határozatban) foglaltak teljesítésének, végrehajtásának, érvényesülésének ellenőrzésére, vizsgálatára, megfigyelésére irányul.
- b) A hatósági ellenőrzési jogviszonyban az ellenőrzés eredményeként a hatóság nem hozhat az ügyet érdemben eldöntő, anyagi jogi hatású hatósági határozatot.

- c) A hatósági ellenőrzés csak akkor folytatódik hatósági (jogalkalmazási) eljárás keretében, ha az ellenőrzés során a hatóság jogszabálysértést állapít meg.
Bár a hatósági ellenőrzésnek és a hatósági jogalkalmazásnak is alapvető célja a megfelelő jogérvényesülés elősegítése, ebből a szempontból is különbség tehető közöttük azon az alapon, hogy:
- d) A hatósági jogalkalmazás – az előzetes beavatkozás és a jogérvényesülés tekintetében – szükségszerű, kötelező jellegű (a hatóságok eljárási kötelezettsége), hiszen anélkül az adott anyagi jogi norma nem érvényesülhet, nem teljesülhet. Vagyis jogalkalmazás nélkül az „előzetes beavatkozás” szabályozási módszere útján érvényesülő jogi normák érvényesülése kizárt. Ezzel szemben a hatósági ellenőrzés nem feltétlen szükségszerű és utólagos tevékenységet jelent, mert a jogszabály a közigazgatás ellenőrzési cselekménye nélkül is érvényesülhet önkéntes jogkövetéssel.

A hatósági jogalkalmazás és a hatósági ellenőrzés különbségei mellett, a kétféle eljárás között elméleti szempontból szoros összefüggések, hasonlóságok is kimutathatók.

A hasonlóság lényegéből kiindulva megállapítható, hogy a hatósági tevékenység egészének, így a hatósági jogalkalmazásnak és a hatósági ellenőrzésnek is alapvető célja a társadalmi viszonyok közigazgatási jogi normákban foglalt közérdekű célok szerinti alakítása, azaz a jogérvényesítés-jogérvényesülés. A hatósági ellenőrzés szoros összefüggésben áll a hatósági eljárással, hiszen alapvető célja a hatósági jogalkalmazó eljárásindítás szükségességének feltárása, illetve a hatósági ellenőrzés keretében megállapított jogszabálysértés tárgyában, általános esetben hatósági eljárás indul.

Piacfelügyelet – piacfelügyeleti ellenőrzés

A közigazgatási felügyeletfajták önálló, elhatárolható, illetve sajátos fogalmi és tartalmi elemeket magában foglaló típusa a piacfelügyelet.

A piacfelügyelet fogalma, elméleti alapja legáltalánosabban a liberalizált piaci közszolgáltatások körében szükségszerű állami – gazdasági – beavatkozáshoz, a médiaigazgatáshoz, a gazdasági verseny igazgatásához, valamint a fogyasztóvédelmi igazgatáshoz kötődik.

Elméleti alapokon a piacfelügyelet is alapvetően két fő részre tagolható: a) a piacfelügyeleti ellenőrzés kiterjedt és sajátos eszközeire és b) az ellenőrzés eredményeként alkalmazható piacfelügyeleti jogkörökre.

A piacfelügyeleti és a piacsabályozási hatáskörök mind szélesebb körű alkalmazása szempontjából kiemelendő, hogy a közigazgatási jogérvényesítés fejlődése körében általánosan is, bizonyos (köz)igazgatási ágazatokban pedig különösen szükségessé váltak: újszerű és modern eszközök, speciális típusú felügyeleti tevékenységek, felügyeleti jogosítványok, rugalmasabb eljárásjogi modellek, a hatósági szolgáltatási tevékenységek, valamint a közvetítő, együttműködési, konzultatív, illetve egyéb, a hatósági típusú beavatkozást segítő mechanizmusok.

Világszerte átalakulóban van ugyanis a közigazgatási funkciók, jogérvényesítési módszerek kerete, a vonatkozó feladat- és hatáskörök rendszere, illetve a jogalkalmazási eszközök, aktusok struktúrája, tartalma, jogi hatása, eljárási szabályozása. (Az igazgatási ágazatok többségében a közigazgatási típusú jogviszonyok is alapvetően megváltoztak.)

Mindebből következően, illetve mindezek hatására jelentős változások, reformok jellemzik a közérdekű állami, közigazgatási beavatkozás szervezetét és működését is. Az átalakulás fő indokát természetesen az alapjaiban változó társadalmi és gazdasági viszonyok képezik, amelyben a közigazgatás funkciói szempontjából a leginkább szembeötlő változás a piacgazdaság egyes területein, különösen a liberalizációval összefüggő területein figyelhetők meg. [Különösen az iparigazgatás (villamosenergia, bányászat stb.), a hírközlés, a posta,

a közlekedés, a digitális-elektronikus műsorterjesztés, illetve audiovizuális piac, a versenyjog, a fogyasztóvédelem közigazgatási ágazataiban.]

E folyamat hangsúlyos alapja, hogy a liberalizált közszolgáltatások, a médiaigazgatás, illetve a gazdasági igazgatás területein nagyon nehéz megtalálni a megfelelő egyensúlyt *a)* a továbbra is kiemelt, sajátosan „közszolgáltatás” tartalmú közérdek és *b)* a piacgazdasági verseny szabadsága között. A gazdasági viszonyok körében ugyanis a közigazgatás „hagyományos” gazdaság-igazgatási funkcióinak mozgásteret kizárólag a gazdasági racionalitás kibontakozásának elősegítésére terjedhet ki, mégpedig a gazdaságra ható, ezzel ellentétes hatásokkal szemben. A gazdasági igazgatáson belül továbbá a közigazgatás fontos feladata annak biztosítása, hogy a gazdasági racionalitás megmaradjon a piacgazdaság keretében és azon ne terjeszkedjen túl más funkciók teljesítésére szerveződött társadalmi rendszerekre. Ehhez képest azonban a gazdasági igazgatási funkciók egészen más alapokra és közérdekű feladatokra épülnek a piaci közszolgáltatások, a médiapiac körében, ahol az állami beavatkozás szempontjából *a)* a gazdasági racionalitás sokkal erősebben ütközik a közösségi érdekekkel, továbbá *b)* a piaci verseny szabadsága, a gazdasági érdek és hatékonyság racionális szempontja más gazdasági ágazatokhoz képest jelentősen kisebb hangsúlyt kap.

A folyamatosan változó és fejlődő gazdasági viszonyok tehát átértékelik a „beavatkozó”, „jogérvényesítő” közigazgatás tevékenységeinek, így a közhatalmi tevékenységeinek tartalmát, eszközrendszerét és szervezetét is.

Általánosan megállapítható, hogy napjainkban a közigazgatás legtöbb ágazatában a hatékony jogérvényesülés már nem egyértelműen alapítható csak és kizárólag a közigazgatás klasszikus, egyedi közhatalmi hatósági tevékenységére, közhatalmi alapú jogérvényesítő módszereire. (Számos olyan terület, ágazat, illetve gazdasági viszonyrendszer figyelhető meg, amelyben az egyedi hatósági jogalkalmazás kerete vagy nem ésszerű, illetve nem szükségeszerű vagy épphogy nem elégséges, nem elegendő beavatkozási módszer.)

Ebből következően a közigazgatás szabályozási rendszerében egyre kiterjedtebb és átfogóbb jelentőséggel rendelkeznek a piacsabályozási típusú hatáskörök, a speciális hatósági felügyelet jogintézményei, a különböző piacfelügyeleti, bizottsági, közvetítő- és egyeztetési eljárások, a szolgáltató tevékenységek, a konzultatív mechanizmusok, továbbá a speciális jogállású közigazgatási szervek (különösen a szabályozó hatóság) struktúrái.

Mindezen szempontok alapjaiban meghatározzák a piacfelügyelet jogintézményét, sajátos fogalmi elemeit, tartalmát, speciális jogérvényesítési módszerét, illetve a piacra gyakorolt hatását.

A piacfelügyelet az egyéb hatósági felügyeletekhez képest tágabb felügyeleti hatáskört jelent a piacfelügyelet alá vont társadalmi és gazdasági viszonyok tekintetében.

Magában foglalja ugyanis a piacfelügyelet alá tartozó gazdasági és társadalmi viszonyok

- a)* általános szakmai értékelési, döntés-előkészítési célú, piacelemzési típusú ellenőrzését,
- b)* jogszerűségi szempontú átfogó hatósági felügyeletét, valamint
- c)* az „általános” közhatalmi, hatósági felügyeletre jellemző felügyeleti jogköröket is.

A piacfelügyelet tehát az adott elhatárolható gazdasági ágazatra, piacra, szolgáltatásra vagy annak egy meghatározott részére kiterjedő átfogó ellenőrzés és felügyelet, amelyben a közigazgatási ellenőrzési tevékenység valamennyi célja egyszerre, egységesen valósul meg, azaz: a megelőzés, a jogszabálysértések feltárása, valamint a jogszabály-előkészítés, a jogszabály-módosítás és egyéb döntés-előkészítési tevékenység megalapozása.

Ebből következően a piacfelügyeleti ellenőrzést, illetve felügyeletet igen sajátos és széles körű tényfeltárást biztosító eszközök jellemzik. (Speciális adatszolgáltatási kötelezettség, átfogó kérdőívek, nyilvános meghallgatás, piacelemzés-értékelés, mintavétel, mérés, elemzési módszerek, próbavásárlás, közvélemény-kutatás stb.)

A piacfelügyelet mind az ellenőrzési jogosítványok, mind a felügyelet hatóköre, jogalapja, mind pedig a felügyeleti jogkör szempontjából sajátos közhatalmi, hatósági tevékenységnek minősül.

A piacfelügyelet célját tekintve is sajátos „közösségi ellenőrzésnek” tekinthető, ugyanis alapvető és elsődleges célja nem a jogszabálysértések szankcionálása, hanem olyan információk, tények, adatok feltárása, amelyek elősegítik, megalapozzák a közigazgatás hatékony közhatalmi jogérvényesítését és egyéb piaci beavatkozásait, továbbá az igazgatási terület közösségi érdekű működését, fejlődését.

A piacfelügyeleti tevékenység keretében tehát a konkrét felügyelt jogalanyokhoz képest a piacfelügyelet tárgya, a felügyelt tevékenység jelentősebb hangsúlyt kap.

A piacfelügyelet ebből a szempontból elsősorban inkább egyfajta döntés-előkészítési, jogszabály-előkészítési, gazdasági, gazdaságpolitikai, közpolitikai, szakmapolitikai elemzési tevékenység és ezzel összefüggésben irányul csak a jogszabálysértések vizsgálatára.

A jogszabálysértések tekintetében is megállapítható, hogy általános esetben a piacfelügyelet elsődleges célja nem a szankcióalkalmazás, hanem a jogszabálysértések feltárásából eredő tapasztalatok alapján:

- a) a piacsabályozási hatáskörök megfelelő ellátása, fejlesztése,
- b) a közérdeket érvényesítő, tisztességes és hatékony piaci verseny fenntartása,
- c) a szolgáltatási rendszer működésének, esetleges közszolgáltatási tartalmának biztosítása,
- d) piaci szereplők jogkövető magatartásának előmozdítása, ösztönzése,
- e) a felhasználók, fogyasztók védelme,
- f) a további jogszabálysértések megelőzése.

Az ellenőrzés nyomán feltárt jogszabálysértések vonatkozásában azért a hatóság a szükség szerű és megfelelő jogérvényesítés érdekében hatékony és erős beavatkozást biztosító felügyeleti jogkörökkel, szankcióalkalmazási hatáskörrel rendelkezik. A vonatkozó jogszabályok, illetve a hatóság egyedi döntéseiben foglaltak átfogó ellenőrzése nyomán megállapított jogszabálysértések tekintetében a hatóság általában az ellenőrzés eredményként elkészített összefoglaló elemzés, értékelés alapján alkalmazza a szükséges jogkövetkezményeket. Az igazgatási terület összefüggéseiből következően ugyanis számos esetben nem szolgálna hatékonyan a közigazgatási beavatkozás céljait a címzetek jogszabálysértő magatartásaira vonatkozó jogkövetkezmények elkülönült és nem összehangolt alkalmazása. Másrészt az adott piacfelügyeleti vizsgálat keretében a jogszabálysértések összefüggéseiben, egymásra tekintettel történő értékelése megalapozottabb szankcióalkalmazást biztosít.

A piacfelügyelet általános jogintézménye, hogy a szabályozó hatóság előzetesen közzéteszi a jövőben tervezett piacfelügyeleti ellenőrzések tervezetét (tárgyát és alanyait). A piacfelügyelet tervezett menetének, tárgyköreinek, alanyainak előzetes nyilvánosságra hozatala megalapozza a piacfelügyelet céljainak megfelelő hatékony ellenőrzés folytatását, az ügyfelek garanciális jogainak védelmét, felkészülési lehetőségét és az esetleges jogszabálysértések megelőzését. Általános esetben a hatóságon belül jóváhagyott és nyilvánosságra hozott piacfelügyeleti terv köti a piacfelügyeletet ellátó hatóságot is az ellenőrzés lefolytatása, menete, tárgya tekintetében. (A piacfelügyeleti tervtől függetlenül azonban a hatóság – a jogi szabályozástól függően – akár kérelem, akár bejelentés, akár hivatalbóli tudomása alapján bármikor indíthat piacfelügyeleti eljárást.)

A piacfelügyelet során a hatóság természetesen nagyszámú, de konkrétan meghatározott jogalany, piaci szereplő irányában folytat ellenőrzést és annak eredménye alapján számos egyedi jogalkalmazó, általában szankcionáló, kötelezettséget megállapító tartalmú közhatalmi aktust, hatósági döntést hoz. A piacfelügyelet alapvető eszközének tekinthető a nyilvánosság, mind a jogszabálysértések esetében alkalmazott jogkövetkezmények, mind az egyéb jogalkalmazó döntések, mind a különböző beszámolók, eredmények, mind pedig az elvégzett

elemzések, értékelések szempontjából. A piacfelügyeleti tevékenység piaci szereplők és fogyasztók számára is kiemelten fontos eleme a piacfelügyeleti eljárás eredményeinek összefoglalása és közzététele. (Az eredmények, elemzések közzététele általában magában foglalja az egyedi jogerős piacfelügyeleti döntések közzétételét is.)

(A piacfelügyelet eredményeinek összefoglalója általában az alkalmazott jogkövetkezmények egységes tapasztalatait, a jogszabály-módosítási, előkészítési javaslatokat és az átfogó piaci elemzéseket, értékeléseket tartalmazza.)

A piacfelügyelet azonban mindezek ellenére teljes tartalmában és eszközeiben is a közigazgatási szervezeti rendszertől elkülönült külső jogalanyok irányában végzett közhatalmi-hatósági felügyeleti típusú tevékenység. Ebből következően a piacfelügyelet fogalma, szabályozása tekintetében is érvényesül a hatósági felügyelettel összefüggő garanciális alkotmányos elvek rendszere. Azaz, a piacfelügyelet is csak jogszabályban kifejezetten meghatározott hatáskörben végezhető, a hatáskör terjedelmében és eszközeivel. Továbbá a piacfelügyelet eredményeként alkalmazható felügyeleti jogkör és az egyedi piacfelügyeleti döntések ellen rendelkezésre állnak a közigazgatási – általános – jogorvoslati eszközök. Fontos megjegyezni, hogy elméleti szempontból a piacfelügyeleti tevékenység és a piacfelügyeleti hatáskör a legtágabb értelemben vett közhatalmi, hatósági felügyeleti tevékenység.

Az Mttv. a közigazgatás-tudomány és a közigazgatási jog – fentiekben tárgyalt – általános alapjaira építve szabályozza a piacfelügyeleti hatáskört, eljárását. (Hangsúlyozandó, hogy az Mttv. a piacfelügyelet keretében is csak a speciális szabályozást igénylő rendelkezéseket, intézményeket szabályozza, így a piacfelügyeletnek is általános eljárási alapját képezi az Mttv. és a Ket. általános eljárási szabályozása.)

Az Mttv.-ben rendezett piacfelügyeleti tevékenység alapvető céljai médiaigazgatási szempontból egységesítik a piacfelügyelet általános céljait. E szerint, alapvető törvényi céljai, a hatáskör tárgya:

- a) a médiapiac zavartalan, eredményes, sokszínű működése,
- b) a törvény személyi hatálya tartozók érdekeinek védelme, különösen a fogyasztóvédelem,
- c) a nemzeti kultúra és a vélemények sokszínűségének megőrzése,
- d) a tisztességes és hatékony piaci verseny fenntartásának elősegítése,
- e) a piaci folyamatok megismerése,
- f) a médiapolitikai, szakmapolitikai szempontok, illetve az e törvényben meghatározott egyéb célok átfogó értékelése, elemzése és felügyelete.

A piacfelügyelet sajátos hatásköri jellemzőiből, tartalmából adódóan csak hivatalból (míg kérelemre nem) indítható eljárástípus. (A médiaigazgatási hatósági felügyeleti tevékenység keretében tehát kérelemre csak az általános hatósági felügyeleti eljárás indítható.) Fontos kiemelni továbbá, hogy piacfelügyeleti hatáskörrel, azaz piacfelügyeleti tevékenységre vonatkozó jogosultsággal csak a Médiatek rendelkezik, saját hatásköreinek keretében és terjedelmében. (A Hivatal tehát nem rendelkezik az Mttv. szabályaira vonatkozó, médiaigazgatási piacfelügyeleti hatáskörrel, piacfelügyeleti eljárási jogosítvánnyal.)

Az Mttv. is rendezi a piacfelügyelet általánosítható eszközeinek egyik fő típusát a piacfelügyeleti tervet és annak közzétételét, illetve a piacfelügyeleti tervezés alapvető szabályait, garanciáit. Ehhez kapcsolódóan az Mttv. külön rendelkezik a piacfelügyelet szintén alapvető garanciális részéről a piacfelügyeleti tevékenység eredményeinek, megállapításainak összefoglalásáról (amely az Mttv.-ben beszámolóként került nevesítésre).

A piacfelügyeleti eljárás eredményeként a Médiatek egybefoglalt hatósági döntést hoz (amely szintén a piacfelügyelet általános alapjait teljesíti ki). A piacfelügyeleti hatósági eljárás érdemi lezárásaként tehát a Médiatek egységes hatósági határozatban állapítja meg:

Egyrészt, a jogszabálysértések megtörténtét (melyeket egyenként és összességükben, egymásra tekintettel is értékel), illetve a jogkövetkezményeket és a kötelezettségeket. (Kötelezettségek alatt ehelyütt a szankciónak, jogkövetkezménynek nem minősülő kötelezettségeket kell érteni. E kötelezettség tartalmú rendelkezések tehát nem egyedi jogsértésre reagálnak, nem jogkövetkezmények, hanem a piacfelügyelet céljaihoz igazodó, a megfelelő jogérvényesülés érdekében meghatározott kötelezettség tartalmú döntéstípusok.)

Másrészt a jogsértések megelőzésével, az önkéntes jogérvényesülés előmozdításával, a piaci folyamatok zavartalan működésével kapcsolatos állami beavatkozás hatékony módszerét, fejlesztésének, esetleges átalakításának szempontjait, médiapolitikai következtetéseit (illetve esetlegesen a vonatkozó szabályozási konzekvenciákat, pl.: jogszabályalkotásra vagy -módosításra irányuló javaslat).

Az Mttv.-ben meghatározott piacfelügyeleti hatósági döntéstípus így a piacfelügyelet valamennyi általánosítható célját és tartalmi elemét magában foglalja.

A Médiatanács szakhatósági eljárása

171. §

(1) A Gazdasági Versenyhivatal köteles a Médiatanács állásfoglalását beszerezni az olyan vállalkozások közötti összefonódásnak a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 24. § szerinti engedélyezéséhez, amely vállalkozások vagy a Tpv. 15. § szerinti érintett legalább két vállalkozáscsoport tagjai szerkesztői felelősséget viselnek, és amelyek elsődleges céljai a médiatartalom nyilvánosságához való eljuttatása valamely elektronikus hírközlő hálózaton vagy nyomtatott sajtóteremben keresztül.

(2) A Médiatanács – a 68. § (2) bekezdés szerinti esetet kivéve – nem tagadhatja meg a szakhatósági hozzájárulás megadását, ha a független véleményforrások összefonódások utáni szintje is biztosítja a sokszínű tájékozódás jogának érvényesülését a médiatartalom-szolgáltatás releváns piacán.

(3) A Médiatanács által megállapított szakhatósági előírás vagy feltétel érdemi döntésben való alkalmazására a Tpv. 30. § (3) bekezdés megfelelően alkalmazandó.

(4) A Médiatanács szakhatósági állásfoglalása a Gazdasági Versenyhivatalt köti, de ez nem zárja ki, hogy a Gazdasági Versenyhivatal

a) olyan összefonódást tiltson meg, amelyhez a Médiatanács szakhatósági hozzájárulást adott, függetlenül a Médiatanács által esetlegesen előírt feltételtől, vagy

b) a Médiatanács által meg nem határozott Tpv. 30. § (3) bekezdés szerinti feltételt vagy kötelezettséget írjon elő.

(5) A Médiatanács szakhatósági eljárásának határideje húsz nap, amely időtartam egy alkalommal további húsz nappal meghosszabbítható. A versenyfelügyeleti eljárás határidejébe a Médiatanács szakhatósági eljárásának időtartama nem számít be. Ha a Médiatanács az előírt határidőn belül nem ad ki állásfoglalást, a hozzájárulását megadottnak kell tekinteni.

(6) A Médiatanács szakhatósági eljárásáért fizetendő igazgatási szolgáltatási díj kétfélmillió forint, amit a Tpv. 62. § (1) bekezdés szerinti eljárási díjjal együtt kell a Gazdasági Versenyhivatal részére megfizetni, kivéve, ha a kérelmező a (7) bekezdés szerinti előzetes szakhatósági hozzájárulás iránti kérelmet nyújtott be.

(7) A (6) bekezdés szerinti szakhatósági igazgatási díj megfizetésével együtt a Tptv. 68. § szerinti kérelmező kérelmére a Médiatanács előzetes szakhatósági hozzájárulást ad ki. Az előzetes szakhatósági hozzájárulást az összefonódás iránti kérelem benyújtásáig, de legkésőbb a Tptv. 28. § (2) bekezdése szerinti időtartam lejártáig lehet kérelmezni és kiadásától számított hat hónapon belül lehet felhasználni, amennyiben a szakhatósági hozzájárulás szempontjából meghatározó ténybeli, piaci és szabályozási körülmények a szakhatósági állásfoglalás kiadása óta nem változtak. A Tptv. 68. § (2) bekezdés szerinti úrlaphoz mellékelni kell a Médiatanács előzetes szakhatósági hozzájárulását vagy a hozzájárulás iránti kérelmet. Amennyiben a Médiatanács előzetes szakhatósági hozzájárulásában meghatározott egyedi előírás vagy feltétel egészben vagy részben a Gazdasági Versenyhivatal által szükségesnek tartott kötelezettséggel vagy feltétellel ellentétes, akkor az érintett szervek a Ket. 45. § (2) bekezdés szerint járnak el.

Az e §-ban szabályozott eljárás közigazgatási jogi alapja a Ket. szakhatóságra vonatkozó szabályozása, ezen eljárás (csakúgy, mint a Médiatanács és a Hivatal valamennyi hatósági eljárása) vonatkozásában a Ket. rendelkezései alkalmazandók az Mttv.-ben rögzített eltérésekkel. A szakhatóság olyan törvényben vagy kormányrendeletben kijelölt, az ügyben érdemi döntésre jogosult hatóság által kötelezően megkeresendő más hatóság, mely az ügydöntő hatóságra és az ügyfélre nézve kötelező állásfoglalást ad ki olyan szakkérdésben, amelynek megítélése hatósági ügyként a hatáskörébe tartozik vagy annak vizsgálatát szakhatósági ügyként törvény vagy kormányrendelet a hatáskörébe utalta. A Mttv. szerint a Médiatanács látja el a tájékoztatási monopólium lebontásával és újak létrejöttének megakadályozásával kapcsolatos hatósági feladatokat, melynek érdekében meghozza a törvényben szabályozott monopóliumellenes hatósági döntéseket, ellátja a piaci koncentrációkontrollal összefüggő hatósági feladatokat, illetve szakhatósági feladatokat lát el az Mttv. 171. § által előírt esetben. A szakhatósági állásfoglalás a szakhatóság hatósági „határozatának” minősül. E „határozat” rendelkező része tartalmazza a szakhatóság érdemi, az ügghöz tartozó és az ő (jelen esetben a Médiatanács) szakterületére eső szakkérdésben kiadott akaratnyilatkozatát, amely tipológiailag szakhatósági hozzájárulás, egyedi szakhatósági előírás, egyedi szakhatósági feltétel vagy a hozzájárulás megtagadása lehet.

A jelen § alapján médiajogi, médiapolitikai, médiaigazgatási szakkérdés a GVH azon versenyfelügyeleti eljárásaiban merül fel, amelynek tárgya olyan vállalkozások közötti összefonódásnak a Tptv. 24. § engedélyezése, amely vállalkozások vagy a Tptv. 15. § szerinti érintett legalább két vállalkozáscsoport tagjai szerkesztői felelősséget viselnek és amelyek elsődleges céljai a médiatartalom nyilvánosságához való eljuttatása valamely elektronikus hírközlő hálózaton vagy nyomtatott sajtóterméken keresztül. Ezen eljárásokban a GVH köteles a Médiatanács szakhatósági állásfoglalását beszerezni.

A Médiatanácsnak a szakhatósági állásfoglalás megadása vagy megtagadása tekintetében azt kell mérlegelnie, hogy a független véleményforrások összefonódás utáni szintje sérti-e a sokszínű tájékozódás jogának érvényesülését a médiatartalom-szolgáltatás releváns piacán. Amennyiben nem sérti, úgy a Médiatanács – a tulajdonosi szabadságot tiszteletben tartva – nem tagadhatja meg a szakhatósági hozzájárulás megadását, kivéve egy, a médiatörvényben rögzített (a médiapiaci koncentráció megelőzésére irányuló) szabályozásbeli eset fennállását. A Médiatanács az összefonódás hátrányos hatásainak mérséklése érdekében a Tptv. 30. § (3) bekezdésének megfelelően előzetes vagy utólagos feltételt, illetve kötelezettséget írhat elő, így különösen megfelelő határidő megállapításával előírhatja egyes vállalkozásrészek vagy egyes vagyontárgyak elidegenítését vagy a valamely közvetett résztvevő felett gyakorolt irányítás megszüntetését.

Az Mttv. 171. §-ában foglalt szabályok az arányosság és a fokozatosság elvének megfelelően garantálják, hogy a médiaszolgáltatások és a sajtótermékek piacán is meg lehessen akadályozni (vagy kötelező előíráshoz, feltételhez kötni) a sokszínűséget veszélyeztető összefonódások létrejöttét. A Mttv. szabályozási elve, célja, tartalma ugyanakkor lényegesen eltér az Rttv. korábbi szabályozásától, az Mttv. feloldja, elkerüli az Rttv. fő problémáját: azaz azt, hogy ex lege kerüljenek tiltásra a sokszínűséget egyébként nem veszélyeztető összefonódások, kizárólag annak érdekében, hogy a sokszínűség ellen ható fúziók ne kerüljenek ki a szabályozás hatálya alól.

A törvény nem határozza meg a sokszínű tájékozódás jogának érvényesülése szempontjából kívánatos független véleményforrások konkrét szintjét, ezt a Médiatanácsnak kell meghatároznia az érintett piac és az egyes tájékoztatási formák tényleges szerepének figyelembevételével. Fel kell hívni a figyelmet, hogy hasonló körben a Tptv. sem definiálja a gazdasági erőfölény fogalmát, hanem annak meghatározását a versenyhatóság egyedi jogalkalmazásától teszi függővé. Számos jogterület – így például a médiajoghoz közel álló hírközlési jog – szabályai biztosítják a szabályozó hatóság mérlegelési jogköreit, ami azonban sohasem jelenthet kontrollálhatatlanságot, mivel minden mérlegelési jogkör alkotmányosan kötött (általános a magyar közigazgatási jogban, hogy a jogelmelet a mérlegelési jogkörök között azok terjedelme, meghatározottsága alapján tesz különbséget, azonban egy szempontból minden mérlegelési jogkörben hozott aktus azonos, mégpedig, hogy jogilag kötött aktusok). Jogilag kötött aktus, mert alkotmányos elvekből fakadó fogalmi feltétele, hogy minden esetben jogszabályon alapul, továbbá a jogi norma meghatározza a döntés célját, kereteit és tartalmát. Így az Mttv. 171. §-ában rendezett mérlegelési jogkörben hozható közigazgatási aktusra ugyanazok az alkotmányjogi, eljárásjogi elvek érvényesek, mint a többi jogilag kötött, mérlegelési jogkörben hozott aktusra. Ezen túl azonban a fúzió szakhatósági engedélyezése körében biztosított mérlegelési jogkör médiajogi ágazati specialitásokkal is rendelkezik; a Médiatanács azt vizsgálja, hogy „a független véleményforrások összefonódások utáni szintje is biztosítja a sokszínű tájékozódás jogának érvényesülését a médiatartalom-szolgáltatás releváns piacán”.

Ezen speciális, médiajogban szükségszerű jogalkotási indokokon túl azonban a Médiatanácsot kötik a mérlegelési jogkör alkalmazásával hozott hatósági aktusokkal szembeni egyéb követelmények is. Így a mérlegelésnek meg kell felelnie a jogszabályban foglalt normáknak, jogelveknek, célkitűzéseknek és a Médiatanácsnak kellő mértékben fel kell tárnia a tényállással összefüggő körülményeket, meg kell határoznia a mérlegelési szempontrendszert, továbbá megfelelően megindokolni a mérlegelési jogkörben hozott döntés egyes elemeit.

Megjegyezzük azt is, hogy mivel igen széles körből kerülhetnek ki a szakhatósági véleményezés által érintett lehetséges ügyek, ezért részletekbe menő, általános érvényű módszertant megfogalmazni e tekintetben még nem lehetséges, azonban fontos kiemelni a fúzió vizsgálatának néhány különösen fontos médiajogi ágazati szempontját.

A sokszínű tájékozódás jogának érvényesülésének alkotmányos, közigazgatási jogi alapjaival, tartalmával összefüggésben az alábbiakat szükséges megemlíteni.

Az Alkotmány 61. § (2) bekezdése a sajtó (média) sokszínűségét közhatalmi eszközökkel védendő közérdekű médiapolitikai célként, alkotmányos alapelveként tartalmazza: „a Magyar Köztársaság elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét”. Az Alkotmánnyal összhangban a 2012. január 1-jén hatályba lépő Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdése rögzíti: „Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét, biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit.” A sajtó (média) sokszínűségének védelme az állam számára jóval tágabb érvényű kötelezettséget jelent, amely egyúttal magában foglalja a tájékoztatási monopólium esetleges kialakulása elleni fellépés kötelezettségét is.

Az Alkotmánybíróság több határozatában (pl.: 564/E/2005. AB határozat) is rögzítette, hogy a tájékoztatási monopóliumok megakadályozásának célja a közvélemény kizárólagos befolyásolásának elkerülése, az egyoldalú tájékoztatás megakadályozása. A tájékoztatási monopóliumok a technológia rohamos fejlődését követően elsősorban a „véleménymonopóliumok” kialakulásának veszélyét jelentik, ezért legitim célként fogadja el az Alkotmánybíróság a véleménypluralizmus fenntartását. A közjogi eszközökkel megvalósítani kívánt cél tehát a sokszínű tájékoztatás, a tájékoztatási, véleménymonopóliumok létrejöttének megakadályozása, vagyis a minél nyitottabb, sokszínűbb és legalább elméletileg mindenki számára hozzáférhető médiapiac létrehozatala és fenntartása a nyomtatott sajtó tekintetében is, figyelemmel arra, hogy a médiapluralizmus követelménye tartalmi szabály is, melynek a jogrendszer egészét érintően érvényesülnie kell.

A médiapiaci koncentráció megelőzésével összefüggésben az Mttv. 4. §-a fentiekben elmondottakkal összhangban alapelvi éllel is rögzíti, hogy a médiaszolgáltatások sokszínűsége kiemelten fontos érték. A sokszínűség védelme kiterjed a tulajdoni monopólium kialakulásának, valamint a piaci verseny indokolatlan korlátozásának megakadályozására is, és a törvényben foglalt rendelkezéseket a sokszínűség védelmének szempontját figyelembe véve kell értelmezni. Vagyis az Mttv. és a médiaigazgatás egészének alapelvi szintű, jelentőségű általános közjogi alapja a sokszínűség védelme.

A sokszínű tájékozódás jogának érvényesülésével összefüggésben az Mttv. 171. § (2) bekezdése szempontjából relevanciával elsősorban az bír, hogy az összefonódás engedélyezése esetén miként változna a médiatartalom-szolgáltatás releváns piacán a tájékoztatást jelentő tartalmak sokfélesége/sokszínűsége, milyen mennyiségű és választékú médiatartalom állna a társadalom rendelkezésére (külső pluralizmus).

A sokszínűség fogalma és tartalma tehát nem megfoghatatlan és definiálhatatlan, mert egy médiapiacon bekövetkező fúzióknak a médiapiac sokszínűségére gyakorolt hatása kiforrott nemzetközi gyakorlaton alapuló elemzéssel, objektív módon vizsgálható (így például vizsgálható a fúziót követő műsor- vagy sajtóválaszték, az egyes tájékoztatási formák tényleges jelentősége a véleményformálás szempontjából, a tartalomkínálatra gyakorolt lehetséges hatások, az összefonódást követően létrejövő tulajdonosi koncentráció, piaci részesedés, illetve a véleménybefolyásolási képesség várható mértéke, a hirdetési piac feltételezhető változásai stb.). Empirikus alapú felmérésen keresztül is tényszerűen vizsgálhatók a véleményformálás alapjául szolgáló releváns tartalomfogyasztási források, szokások, az összefonódással érintett médiatartalmi piaci szegmens tartalomfogyasztói által kialakított elvárások, vélemények.

A sokszínű tájékozódás jogának érvényesülésével összefüggésben elmondható továbbá, hogy a médiatartalom sokszínűsége, változatossága alapvetően a médiakoncentráció – amely a fúziók, illetve az egyes vállalkozások organikus fejlődése eredményeként kialakuló, valamint gyakran a versenyjogi beavatkozás küszöbét el nem érő, tehát az általános versenyjogi koncentráció fogalomnál tágabb fogalmat jelöl – mértékével függ össze. A médiakoncentráció foka és a plurális médiarendszer között érdemi összefüggés van, ugyanis a magas médiakoncentráció csökkenti a tartalomkínálat sokszínűséget, a vélemények pluralitását, illetve mindezek hatására a kommunikációs jólétet a társadalomban. A tulajdoni koncentráció magában hordhatja az egyoldalú közvélemény kialakulásának veszélyét azért, hogy a tájékoztatásból, véleményformálásból bizonyos szempontokat kizár, vagy kisebb súllyal jelenít meg. A tulajdoni koncentráció olyan környezetet teremthet, amely előnyben részesíti a reklámpiac monopolizálását, korlátozza az új piaci szereplők megjelenését, valamint a médiatartalom egységesüléséhez vezethet, ezáltal elfojtja az ágazaton belüli kreativitást és vállalkozói kedvet is.

Az Mttv. szabályozási rendszere – mind a médiapiaci koncentráció megelőzésére, mind pedig a jelentős befolyásoló erővel rendelkező médiaszolgáltatók meghatározására irányuló

eljárások esetében – pontosan, kifejezetten, tételesen meghatározza a médiapiaci véleménybefolyásolási erőfölény mértékét, amelyet a törvény konkrétan meghatározott közönségarány eléréséhez köt. (Az Mttv. az érintett médiaszolgáltatók azonosítását ugyan a hatósági jogalkalmazásra bizza, azonban e körben a hatóság mind a médiapiaci véleménybefolyásolási erőfölényes minőség tekintetében, mind pedig a státuszhoz kapcsolódó kötelezettség tekintetében csak rendkívül szűk mértékben rendelkezik mérlegelési jogkörrel, ezek ugyanis a törvény által adottak, meghatározottak.) Az Mttv. 171. §-ában foglaltak szerint a médiatartalom-szolgáltatás releváns piaca vonatkozásában a sokszínű tájékozódás jogának érvényesülését jelentő médiapiaci véleménybefolyásolási erőfölényre vonatkozó közigazgatási hatósági jogalkalmazás keretében a Médiatanács a mérlegelés során figyelemmel lehet a közönséghez való eljutás mutatóira is, illetve a véleménybefolyásolási erőfölény mértéke és ennek médiapiaci hatásainak, következményeinek megítélése tekintetében az Mttv. 67–69. §-aiban meghatározott törvényi tényállási elemekre.

Fontos azonban kiemelni, hogy a tulajdon diverzitása szükséges, de nem egyedüli feltétele a sokszínű tájékoztatás jogának érvényesülésének, ezért a szakhatósági eljárás során a médiapluralizmus a médiakoncentráción túl más aspektusból is vizsgálható. A médiapluralizmus ugyanis nem csupán a média tulajdonviszonyait érinti (médiakoncentráció), hanem lefedi a különféle információforrásokhoz, véleményekhez való hozzáférést, amely alapján az állampolgárok domináns véleményformáló erő befolyása nélkül alkothatnak véleményt. A vélemények és a tartalomkínálat sokszínűsége, pluralizmusa tehát azt a médiapiaci elvárást, alkotmányjogi mércét fejezi ki, hogy a médiarendszer működésének biztosítania kell a lehető legtöbb független piaci szereplő megjelenésének elősegítésével a legtágabb értelemben vett értékek közötti választást az adott releváns piacot tekintve. Mindezek alapján a szakhatósági eljárás során vizsgálható az is, hogy a tervezett összefonódással érintett tartalmakban miként változna a tájékoztatást jelentő tartalmak mennyisége, sokszínűsége (belső pluralizmus).

A sokszínű tájékozódás jogának érvényesülésével összefüggésben végezetül szükséges hangsúlyozni, hogy az Mttv. 171. §-a szerinti szakhatósági médiajogi fúziókontroll tárgyát nem kizárólag maga a sokszínűséget ért sérelem, hanem a sokszínű tájékozódás jogának feltételezett veszélyeztetése, annak valószínűsíthető oka képezi, ugyanis a szakhatósági állásfoglalás tartalma, szabályozási lényege, jelentősége éppen az, hogy a vélt, feltételezett (jövőbeni) torzulásokat igyekszik kiszűrni. A Médiatanács – előzetes (*ex ante*) módon – a szakhatósági állásfoglalását az alapján alakítja ki, hogy a médiatartalom-szolgáltatás releváns piacán feltételezhető-e, van-e lehetőség arra, hogy a sokszínű tájékozódás jogának romlása következzen be. E körben kiemelendő, hogy az *ex ante* szabályozás elv, ügýtípus kiforrott közigazgatási jogalkalmazói és bírósági gyakorlattal rendelkezik – többek között – a hírközlési igazgatás területén (példaként említhető a piacmeghatározásra és jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítására, kötelezettségek előírására irányuló eljárás az Eht. 62–66. §-a szerint).

A Médiatanácsnak tehát az Mttv. 171. §-a alapján a feladata nem az, hogy tényhelyzetben, megvalósult jogsértés esetén intézkedjen, hanem az, hogy a lehetőségét is elhárítsa a médiapiaci szempontból torzulást okozó problémának (korlátozásnak). Médiaágazati beavatkozásnak (jelen esetben a szakhatósági állásfoglalás megtagadásának, vagy az Mttv. 171. § (3) bekezdés szerint szakhatósági előírás, vagy feltétel alkalmazásának) a fentiek alapján akkor lehet helye, ha az ügy tárgyát képező adott médiapiaci helyzet az alkotmányos médiaszabályozási célokat a jogalkalmazó megítélése szerint veszélyezteti.

A médiatartalom-szolgáltatás releváns piacával összefüggésben elmondható, hogy a versenyjogi megközelítés a releváns piac fogalmát a piaci szereplők áremelési képességéből és a potenciális áremelésre várható fogyasztói reakcióból, azaz a helyettesítési lehetőségekből

vezeti le. Ez alapján két termék akkor tekinthető egy piacon jelenlévőnek, ha az egyik termék kis, de tartós áremelésének hatására a fogyasztók helyettesítenék azt a másikkal. A versenyjogi megközelítésben a kiegészítőnek (és nem helyettesítőnek) minősülő termékek külön piacon lévőnek tekintendők. A véleménypluralizmus szempontjából ez a versenyjogi releváns piac fogalom nem alkalmazható, hiszen ez esetben nem a piaci szereplők áremelési képességét, hanem elsődlegesen a véleménybefolyásolási képességét kell vizsgálni. Nyilvánvaló, hogy hasonló jellegű médiatartalom akkor is képes azonos irányba befolyásolni a fogyasztók véleményét, ha a közvetítő médiatermékek árazása távol áll egymástól és a fogyasztó az árarányok megváltozására nem válaszolna a termékek közti helyettesítéssel. Ugyancsak más a kiegészítő jelleg megítélése a véleménypluralizmus szempontjából, mivel a fogyasztók véleményalkotásuk során több forrásból kapott információt használnak fel, ütköztetnek és mérlegelnek. A fogyasztó sokkal hitelesebbnek fogadhat el olyan véleményt, amelyet több egymással párhuzamosan igénybevett forrás is megerősít. Ezért éppen az egymással kiegészítő viszonyban, azaz együtt fogyasztott termékek alkothatnak egy véleménybefolyásoló kört – egységes véleménypiacot. Mindezen szempontok alapján a médiatartalom szolgáltatások terén a releváns piac fogalmát elsősorban a véleménybefolyásolási képességen keresztül lehet meghatározni. A releváns véleménypiacok meghatározása az adott ügýtípus, több dimenzió mentén lehetséges. Példaként említhető a tematikus dimenzió, amely alapján a vélemények és médiatartalmak azon forrásai vannak egy releváns véleménypiacon, amelyek egy adott témában befolyásolhatják a fogyasztók véleményalkotását. A médiatartalom-szolgáltatás releváns piacának meghatározásakor vizsgálható a közvetítő csatorna dimenziója is, ugyanis a médiatartalom fogyasztóhoz való eljutásának módja (sajtótermék, tv, rádió, internet) azáltal hat ki a releváns piac határait, hogy a különböző médiatartalmak, mint véleményt közvetítő csatornák, más-más fogyasztói réteg számára hozzáférhetőek. Továbbá jelentősen különböznek az egyes közvetítő csatornához kapcsolódó médiatartalom-fogyasztási szokások, a tartalom hitelessége, véleménybefolyásoló ereje. Külön is kiemelendő, hogy az Mttv. 171. § (1) bekezdése is kifejezetten elválasztja, elhatárolja egymástól (diszjunktív mérlegelési alapon rendezett szabályozási módszerrel) az elektronikus hírközlési hálózaton, illetve a nyomtatott sajtóterméken keresztül nyilvánosságához eljuttatott médiatartalmat. A vonatkozó közigazgatási mérlegelési jogkör elsődleges jogszabályi alapja és kerete, illetve a Médiatanács szakhatósági hatáskörét meghatározó tartalma az elektronikus hírközlési hálózaton vagy a nyomtatott sajtóterméken keresztül eljuttatott médiatartalom elválasztása, önálló releváns piacként kezelése.

Mindezekon túl a releváns piac földrajzi dimenzió mentén is vizsgálható, eszerint azon tartalomforrások lehetnek egy releváns piacon, amelyek az adott földrajzi területen élők számára elérhetőek, miután a tájékozódás és a véleménybefolyásolás a médiafogyasztás helyéhez kötött és létezik csak helyi szinten elérhető tartalomforrás is.

A szakhatósági eljárással összefüggésben kiemelendő, hogy a Médiatanács az Mttv. és a Ket. általános eljárási szabályai alapján alakítja ki szakhatósági állásfoglalását, a tényállás tisztázása érdekében – többek között – adatszolgáltatásra, nyilatkozattételre kötelezheti a fűzőval érintett ügyfeleket. Az adatszolgáltatási, illetve nyilatkozattételi felhívás nem teljesítése esetén a Médiatanács a rendelkező adatok alapján dönt, azaz alakítja ki szakhatósági állásfoglalásának tartalmát. A Médiatanács a tényállás tisztázása körében jogosult továbbá a Ket. szabályai alapján a GVH-tól belföldi jogsegély keretében a versenyfelügyeleti eljárásában keletkezett olyan irat, adat átadását kérni, amely az ügy elbírálásához szükséges és nem áll a Médiatanács rendelkezésére. A Ket. alapján a megkeresést nyolc napon belül kell teljesítenie a GVH-nak (a belföldi jogsegélyeljárás időtartama az ügyintézési határidőbe nem számít be).

A Ket. 44. § (1) bekezdése alapján az ügy érdemében eljáró hatóságot köti a szakhatósági állásfoglalása. Az Mttv. 171. § (4) bekezdés az egyértelműség kedvéért rögzíti, hogy ez a kötöttség pontosan mely körülményekre tekintettel nem áll fenn. Így a Médiatanács szakhatósági állásfoglalása nem zárja ki, hogy a GVH olyan összefonódást tiltson meg, amelyhez a Médiatanács szakhatósági hozzájárulást adott, függetlenül a Médiatanács által esetlegesen előírt feltételtől, illetve nem zárja ki továbbá, hogy a GVH a Médiatanács által meg nem határozott Tptv. 30. § (3) bekezdés szerinti feltételt vagy kötelezettséget írjon elő.

A Médiatanács szakhatósági eljárásának határideje húsz nap, amely időtartam egy alkalommal további húsz nappal meghosszabbítható. Fontos kiemelni, hogy az Mttv. 171. § (5) bekezdése a médiajogi fűzőkontroll jogintézménye körében nevesíti az ún. jogszerű hallgatás esetét, amennyiben ugyanis a Médiatanács az előírt határidőn belül nem ad ki állásfoglalást, a hozzájárulását megadottnak kell tekinteni. A jogszerű hallgatás közigazgatási jogi alapja a Ket. 71. § (1) bekezdése: ha az ügyfél kérelme jog megszerzésére irányul és ellenérdekű ügyfél az első fokú eljárásban nem vett részt, másik hatóság vagy szakhatóság eljárásra való kijelölése helyett jogszabály rendelkezhet úgy, hogy ha a szakhatóság az előírt határidőn belül nem ad ki állásfoglalást, a hozzájárulást megadottnak kell tekinteni.

A Ket. 44. § (4) bekezdés alapján a döntésre jogosult hatóság eljárásának kérelmezésével egyidejűleg meg kell fizetni a szakhatósági illetéket vagy igazgatási díjat. Az Mttv. 171. § (6) bekezdése a Médiatanács szakhatósági eljárására igazgatási szolgáltatási díjat állapít meg, amelyet – az előzetes szakhatósági hozzájárulás iránti kérelem kivételével – a GVH utal át a Médiatanácsnak. Az Mttv. 206. §-a alapján a szakhatósági eljárásért fizetendő igazgatási szolgáltatási díj megfizetésének módjára, valamint a díj kezelésére, nyilvántartására és visszatérítésére vonatkozó részletes szabályokat az audiovizuális politikaért felelős miniszter rendeletben állapítja meg.

A Ket. 44. § (8) bekezdése szerint az eljárás megindítása előtt benyújtott kérelmére a szakhatóság a szakhatósági állásfoglalásra vonatkozó szabályok megfelelő alkalmazásával – törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott időpontig felhasználható – előzetes szakhatósági állásfoglalást ad ki. Az Mttv. alapján előzetes szakhatósági hozzájárulást a Tptv. 24. § szerinti összefonódás iránti kérelem benyújtásáig, de legkésőbb a Tptv. 28. § (2) bekezdése szerinti időtartam lejártáig lehet kérelmezni, és a kiadásától számított hat hónapon belül lehet felhasználni, amennyiben a szakhatósági hozzájárulás szempontjából meghatározó ténybeli, piaci és szabályozási körülmények a szakhatósági állásfoglalás kiadása óta nem változtak.

Amennyiben a Médiatanács előzetes szakhatósági hozzájárulásában meghatározott egyedi előírás vagy feltétel egészben vagy részben a GVH által szükségesnek tartott kötelezettséggel vagy feltétellel ellentétes, akkor az érintett szervek a Ket. 45. § (2) bekezdés szerint járnak el.

Eljárás jogvitában

172. §

(1) Az a médiaszolgáltató, kiegészítő médiaszolgáltatást nyújtó, sajtóterméket kiadó vagy műsorterjesztő, amelynek egy másik médiaszolgáltató, műsorterjesztő médiaigazgatásra vonatkozó szabályban foglalt vagy az alapján kötött szerződésében meghatározott médiaigazgatást érintő jogát vagy jogos érdekét megsértette, illetve az e törvényben meghatározott esetekben a Médiatanácshoz fordulhat jogvitás eljárás lefolytatása érdekében (a továbbiakban: jogvitás eljárás). A jogvitás eljárás a sérelem bekövetkezésétől számított hat hónapon belül kezd-

ményezhető. Amennyiben a kérelmező a sérelemről később szerzett tudomást, vagy a kérelem előterjesztésében akadályoztatva volt, úgy a hat hónapos időtartam a tudomásszerzéssel vagy az akadály megszűnésével veszi kezdetét. A jogvitás eljárás alapjául szolgáló sérelem bekövetkezésétől számított egy éven túl jogvitás eljárás nem kezdeményezhető. E határidő jogvesztő.

(2) A jogvitás eljárást kezdeményező kérelemnek a Ket. kérelemre vonatkozó rendelkezéseiben foglaltakon túlmenően egyértelműen tartalmaznia kell az (1) bekezdésben meghatározottak alapjául szolgáló tényeket, körülményeket, a kérelmező jogsérelmének alapját képező konkrét jogszabályi, illetve szerződésbeli rendelkezéseket, valamint jogának vagy jogos érdekének igazolását.

(3) Amennyiben a kérelmező a szerződés létrehozását, illetve tartalmának megállapítását kéri a Médiatanácstól, köteles szövetszerűen – egyértelműen és világosan – megjelölni a létrehozni, megállapítani kért szerződéses tartalmat.

(4) A kérelemben bizonyítási indítvány is előterjeszhető, valamint abban nyilatkozni kell arról is, hogy a kérelmező kéri-e tárgyalás tartását.

(5) Amennyiben a jogvitás eljárás megindítása iránti kérelem nem vagy nem megfelelően tartalmazza a (2) bekezdésben foglaltakat, a Médiatanács legfeljebb nyolc napos teljesítési határidővel hiánypótlásra hívja fel a kérelmezőt. Amennyiben a hiánypótlást – határidőben – a kérelmező nem vagy nem megfelelően teljesíti, a Médiatanács a kérelmet tizenöt napon belül érdemi vizsgálat nélkül elutasítja.

(6) Amennyiben a jogvitás eljárás megindítása iránti kérelem nem vagy nem megfelelően tartalmazza a (3) bekezdésben foglaltakat, abban az esetben a Médiatanács ötnapos teljesítési határidővel hiánypótlásra hívja fel a kérelmezőt. Amennyiben a hiánypótlást – határidőben – a kérelmező nem vagy nem megfelelően teljesíti, a Médiatanács a szerződés létrehozása, illetve tartalmának megállapítása körében mellőzi a döntéshozatalt és az ügy tárgya, illetve a jogsértés tekintetében a rendelkezésre álló adatok alapján dönt, vagy megszünteti az eljárást.

Az elektronikus hírközlés területén már meglehetősen régóta működő, komoly jogalkalmazói tapasztalatra szert tett jogintézmény, amely az Mttv. hatálybalépésével bevezetésre került a médiaigazgatás területére is, lehetőséget adva ezzel a médiapiaci szereplőknek arra, hogy a bírósági út mellett egyéb eszközt is igénybe vehessenek jogaik érvényesítése érdekében. Az Mttv. széles ügykör tekintetében teszi lehetővé a jogvitás eljárás kezdeményezését azzal, hogy mindazon médiaszolgáltató, kiegészítő médiaszolgáltatást nyújtó, sajtóterméket kiadó vagy műsorterjesztő számára biztosítja az eljáráskezdeményezési jogot, aki úgy ítéli meg, hogy egy másik médiaszolgáltató, műsorterjesztő médiaigazgatásra vonatkozó szabályban foglalt vagy ilyen szabály alapján kötött szerződésében meghatározott médiaigazgatást érintő jogát vagy jogos érdekét megsértette. A törvény rögzít továbbá egy olyan kitévelt is a jogvitás eljárás kezdeményezési lehetőség tekintetében, hogy az előbbieken leírt ügykör mellett az Mttv.-ben meghatározott esetekben is lehetősége van az eljárás kezdeményezésére a törvény által feljogosítottaknak, így például, amennyiben a kizárólagos közvetítési jogokkal összefüggésben fennálló szerződéskötési kötelezettség esetén a felek között a megállapodás nem jön létre a törvényben meghatározott határidőn belül.

Az Mttv. értelmező rendelkezési szerint médiaigazgatásra vonatkozó szabálynak minősül az Mttv., az Smtv., az előbbi törvények végrehajtási rendelete; a médiaigazgatásra vonatkozó, közvetlenül alkalmazandó európai uniós aktus, a műsorszolgáltatási szerződés, a Médiatanács és a Hivatal által megkötött hatósági szerződés, a Médiatanács és a Hivatal hatósági határozata.

Hangsúlyozandó, hogy jogvitás eljárás kizárólag valamely médiaszolgáltató, másorterjesztő ez irányú kérelmére indulhat, a hivatalból történő eljárásindítás jogviták esetében nem értelmezhető.

A jogvitás eljárások megindítása tekintetében törvényi feltétel, hogy az eljárást kezdeményező kérelem benyújtására a sérelem bekövetkezésétől számított 6 hónapon belül kerüljön sor. Előfordulhat, hogy a kérelmező a sérelemtől később szerez tudomást vagy akadályoztatva volt a kérelme előterjesztésében. Ezekre az esetekre az Mttv. előírja, hogy a kérelem előterjesztésére nyitva álló időtartam a tudomásszerzéssel vagy az akadály megszűnésével veszi kezdetét. Az így számított időtartam sem nyúlhat ugyanakkor túl az eljárás kezdeményezésére alapul szolgáló sérelem bekövetkezésétől számított 1 éven. Az 1 éves – jogvesztő – határidőn túl tehát nincs lehetőség jogvitás eljárás megindításának kezdeményezésére.

Jelen eljárások ügyintézési határideje vonatkozásában az Mttv. főszabály szerint nem tel el az általános szabályoktól, azaz a jogvitás eljárások lefolytatására 40 nap áll a Médiatanács rendelkezésére, amely határidő indokolt esetben egy alkalommal, legfeljebb 30 nappal meghosszabbítható. A főszabály alól kivételt jelent például a korábbiakban már említett, a kizárólagos közvetítési jogokkal összefüggésben fennálló szerződéskötési kötelezettség vonatkozásában kezdeményezhető jogvita, amely eljárásban a Médiatanács 15 napon belül dönt (indokolt esetben ez az ügyintézési határidő 15 nappal meghosszabbítható).

A Médiatanács jogvitás eljárását kezdeményező kérelemnek a Ket. vonatkozó szabályozása, továbbá az Mttv. alapján a következőket kell tartalmaznia:

- az ügyfélnek és képviselőjének a nevét, lakcímét, székhelyét;
- az ügyfélnek a Médiatanács döntésére való kifejezett kérelmét;
- a jogvitás eljárás megindításának alapjául szolgáló tényeket, körülményeket;
- azokat a konkrét jogszabályi, illetve szerződésbeli rendelkezéseket, amelyek a jogsérelem alapját képezik, amelyek alapján a jogvitás eljárás megindítását kéri a kérelmező;
- a kérelmező jogának vagy jogos érdekének igazolását;
- a kérelmező nyilatkozatát arra vonatkozóan, hogy kéri-e jogvitás tárgyalás tartását.

A vonatkozó jogszabályi rendelkezések továbbá lehetőségként írják elő bizonyítási indítvány előterjesztését, valamint a kérelmező elektronikus levélcímének, telefax számának vagy telefonos elérhetőségének kérelemben történő rögzítését.

Arra az esetre, ha a Médiatanács jogvitás eljárásának megindítása iránti kérelem nem, vagy nem megfelelően tartalmazza a kérelem vonatkozásában előírt kötelező tartalmi elemeket, az Mttv. a hiánypótlási szabályokat kétféleképpen rendezi.

- a) Amennyiben a kérelem a fentiekben meghatározott kötelező tartalmi elemei tekintetében szükséges a kérelmező hiánypótlásra történő felhívása, a Médiatanács 8 napos teljesítési határidőt biztosít a kérelmezőnek arra, hogy a hiánypótlási felhívásban foglaltakat teljesítse. A 8 napos határidő elmulasztása vagy a hiányok nem megfelelő pótlása esetén a Médiatanács 15 napon belül érdemi vizsgálat nélkül elutasítja a kérelmet.
- b) Az a) pontban foglaltakhoz képest eltérően szabályozza az Mttv. a kötelező tartalmi elemek hiánypótlatása körében azokat a kérelmeket, amelyek a szerződés létrehozására, a szerződés tartalmának megállapítására irányulnak, de nem vagy nem megfelelően tartalmazzák a létrehozni, megállapítani kért szerződéses tartalmat, szerződéses rendelkezéseket. Ilyenkor a Médiatanács 5 napos teljesítési határidővel hívja fel hiánypótlásra a kérelmezőt és amennyiben a kérelmező 5 napon belül nem, vagy nem megfelelően tesz eleget a hiánypótlási felhívásban foglaltaknak, a szerződés létrehozása, illetve tartalmának megállapítása körében nem hoz döntést. (Ilyen esetben az ügy tárgya, illetve a jogvitás eljárás alapját képező jogsértés tekintetében a rendelkezésre álló adatok alapján dönt vagy megszünteti az eljárást.)

172. §

(7) A kérelmet a Médiatanács – amennyiben érdemi vizsgálat nélkül nem utasítja el – megküldi az ellenérdekű ügyfélnek, és legfeljebb tíznapos határidő tűzésével felhívja nyilatkozatának és bizonyítékainak előterjesztésére, valamint azok ellenérdekű ügyfél részére történő egyidejű megküldésére.

(8) Az eljárás során a Médiatanács megkísérli egyezség létrehozását a felek között.

173. § (1) A Médiatanács bármelyik fél kérelmére tárgyalást tart, melyen a felek és egyéb érdekelték személyesen vagy képviselőik útján jelen lehetnek, nyilatkozatot és észrevételt tehetnek, a tárgyalás befejezéséig bizonyítékaikat előterjeszthetik. A tárgyalás nem nyilvános.

(2) A tárgyalásra szabályszerűen idézettek, értesítettek távolmaradása a tárgyalás megtartását és az ügy elintézését nem gátolja. Távolmaradását azonban az idézett, értesített alapos okkal előzetesen kimentheti, ez esetben a Médiatanács a tárgyalást elhalaszthatja.

(3) A tárgyalás elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye. A Médiatanács azonban, ha a meg nem jelentek valamelyikének meghallgatását szükségesnek tartja, erre tekintettel – új tárgyalási határnap kitűzésével – a tárgyalást elhalaszthatja.

(4) E törvény eltérő rendelkezése hiányában a kérelemben foglaltak tény- és jogalapját a kérelmező köteles hitelt érdemlően bizonyítani.

(5) A Médiatanács az ellenérdekű ügyfelet adatszolgáltatásra, illetve nyilatkozáttételre kötelezheti.

(6) A Médiatanács a folyamatban lévő ügyben kérelemre vagy hivatalból ideiglenes intézkedéseket tehet, amennyiben megállapítható, hogy e törvény szabályaiban, különösen alapelveinek megszegése miatt az ideiglenes intézkedés hiányában súlyos, másként el nem hárítható jog-, illetve érdeksérelem következik be, vagy ennek veszélye áll fenn, és az intézkedés miatti hátrány nem haladja meg az intézkedéssel elérhető előnyöket.

(7) Ideiglenes intézkedésként a Médiatanács megtilthatja a tevékenység gyakorlását, meghatározhatja a tevékenység gyakorlásának feltételeit, továbbá kötelezettséget határozhat meg.

(8) Az ideiglenes intézkedés hatálya az eljárás jogerős lezárásáig tart. Az ideiglenes intézkedést a Médiatanács az eljárás során kérelemre vagy hivatalból módosíthatja, megszüntetheti.

(9) Amennyiben a Médiatanács ideiglenes intézkedést alkalmaz, az intézkedést elrendelő végzés ellen az ügyfél a Fővárosi Bírósághoz jogorvoslati kérelemmel fordulhat. A bíróság az ügyben tizenöt napon belül nemperes eljárásban határoz. A Fővárosi Bíróság végzése ellen fellebbezésnek nincs helye. A kérelem benyújtásának a végzés végrehajtására nincs halasztó hatálya.

(10) Az ideiglenes intézkedés elutasítása tárgyában a Médiatanács nem hoz külön végzést, az elutasítás indokait a jogvitás eljárást lezáró érdemi döntésben határozza meg.

174. § (1) A Médiatanács jogvítás eljárásban jogosult a médiaigazgatásra vonatkozó szabály alapján fennálló szerződéskötési kötelezettség esetén a feleknek a szerződés tartalmára vonatkozó megegyezése hiányában – a 172. § (3) bekezdésben foglaltaknak megfelelő kérelem esetén – a szerződés létrehozására, módosítására, illetve a szerződés tartalmának megállapítására.

(2) Amennyiben az e törvény szerint a műsorterjesztés, valamint a médiaszolgáltatás ellenértékére kiterjedően is indítható jogvítás eljárás, a Médiatanács megtilthatja az ellenérték további alkalmazását, egyidejűleg e törvény keretei között megállapíthatja a jogszerű árat és kötelezheti a médiaszolgáltatót vagy a műsorterjesztőt a jogszerű ár alkalmazására.

A Médiatanács jogvítás eljárása speciális típusú hatósági eljárás, magán viseli a kontradiktórius bírósági eljárás sajátosságait, rendelkezik a bírósági eljárás fogalmi ismérveivel az alábbiak szerint:

A vonatkozó jogszabályi előírásoknak – adott esetben hiánypótlást követően – megfelelő kérelmet a Médiatanács legfeljebb 10 napos határidő tűzésével megküldi az ellenérdekű ügyfélnek és egyben felhívja arra, hogy a jogvítás eljárás tárgyával összefüggésben nyilatkozzát, bizonyítékait terjessze elő és azokat a kérelmezőnek is küldje meg. E határidővel összefüggésben megjegyezzük, hogy a 10 nap felső határt jelent, melynél rövidebb határidő is megállapítható.

A jogvítás eljárásban a Médiatanács közigazgatási hatóságként, de kvázi bírósági fórumként jár el, amelyben elsőként megkísérli az ellenérdekű ügyfelek közötti egyezség létrehozását, azt követően pedig – az egyezségi kísérlet sikertelensége esetén – érdemben eldönti a jogvítást. Az egyezség, az egyezségi kísérlet vonatkozásában a Ket.-beli szabályok irányadók, figyelemmel arra, hogy az Mttv. e jogintézménnyel kapcsolatban nem tartalmaz eltérő rendelkezéseket.

Az előbbieken említett kvázi bírósági fórumként lefolytatott eljárás része a tárgyalás tartása. A Médiatanács ugyanis nem nyilvános tárgyalást tart, amennyiben valamelyik fél azt kéri. A tárgyaláson a feleken kívül egyéb érdekeltek is részt vehetnek, nyilatkozhatnak, észrevételt tehetnek, valamint előterjeszhetik bizonyítékaikat a tárgyalás befejezéséig. Általában a kérelemben vagy az ellenérdekű fél nyilatkozatában megjelölt személyeket idézi a Médiatanács a tárgyalásra, amennyiben az adott jogvítás ügy tárgyával összefüggésben úgy ítéli meg, hogy szükséges azok meghallgatása. A tárgyaláson a Médiatanács közvetlenül hívhatja fel a feleket olyan egyéb bizonyítékok, adatok, dokumentumok becsatolására, amelyekre a tényállás tisztázása körében szüksége van.

Az Mttv. vonatkozó szabályozása alapján a Médiatanács elhalaszthatja a tárgyalást akkor, ha a szabályszerűen idézettek, értesítettek nem mennek el a tárgyalásra, de távolmaradásukat alapos okkal előzetesen kimentik. Abban az esetben ugyanakkor, ha előzetesen nem mentették ki távolmaradásukat és nem jelennek meg a tárgyaláson, utólag nincs helye igazolásnak. Amennyiben a Médiatanács szükségesnek tartja az ügy eldöntéséhez, a tényállás teljes körű tisztázásához valamelyik – meg nem jelent – fél meghallgatását, a tárgyalást elhalaszthatja, új tárgyalási határnap kitzése mellett, illetve az ügy eldöntése érdekében az ellenérdekű ügyfelet adatszolgáltatásra, nyilatkozattételre kötelezheti.

Kiemelendő, hogy a bizonyítás a kérelmezőt terheli, azaz a kérelemben foglaltak tény- és jogalapját a kérelmező köteles hitelt érdemlően bizonyítani.

A Médiatanácsnak lehetősége van arra, hogy a folyamatban lévő jogvítás ügyben – kérelemre vagy hivatalból – ideiglenes intézkedést tegyen, amennyiben az ideiglenes intézkedés elrendelésének feltételei fennállnak és a Médiatanács mérlegelési jogkörében úgy ítéli meg, hogy e jogintézmény alkalmazása az adott eljárásban indokolt és szükséges. A jogvításban

szereplő valamelyik fél tevékenysége végzésére vonatkozó feltételek ideiglenes intézkedés-ként történő megállapításához a következő feltételek együttes fennállása szükséges:

- az Mttv. szabályainak, különösen az alapelvi rendelkezések megszegése állapítható meg;
- súlyos, másként el nem hárítható jog-, illetve érdeksérelem következik be, vagy ennek veszélye áll fenn az ideiglenes intézkedés hiányában;
- az intézkedéssel okozott hátrány nem haladja meg az intézkedéssel elérhető előnyöket.

Fontos kiemelni, hogy az ügyfél kérelmének kifejezetten rendelkeznie kell az ideiglenes intézkedés alkalmazása tekintetében, továbbá a kérelemben bizonyítani szükséges az elrendelést megalapozó mindhárom feltétel fennállását, az előbbiek hiányában a Médiatanács nem vizsgálja az alkalmazás lehetőségét érdemben.

Ideiglenes intézkedés elrendelése esetén a Médiatanács végzésében megtilthatja a jogvitás eljárás tárgyát képező jogsértő tevékenység gyakorlását, meghatározhatja a tevékenység gyakorlásának feltételeit, továbbá kötelezettséget írhat elő. Az elrendelt ideiglenes intézkedés hatálya a jogvitás eljárás jogerős lezárásáig tart, az intézkedést az eljárás során kérelemre vagy hivatalból módosíthatja vagy megszüntetheti a Médiatanács.

A Médiatanács ideiglenes intézkedést elrendelő végzése ellen az ügyfél a Fővárosi Bírósághoz fordulhat jogorvoslati kérelemmel. A Fővárosi Bíróság az ügyben 15 napon belül nemperes eljárásban dönt, a bírósági döntés ellen pedig nincs helye fellebbezésnek. Az ideiglenes intézkedés iránti kérelem elutasítása esetén a Médiatanács az elutasítás indokait a jogvitás eljárást lezáró érdemi döntésében rögzíti, így az elutasítás csak az érdemi döntés elleni keresetben támadható.

A médiaigazgatásban (csakúgy, mint az elektronikus hírközlésben) a jogvitás eljárás során alkalmazható ideiglenes intézkedés intézményét meg kell különböztetni a Ket. által szabályozott ideiglenes intézkedéstől [Ket. 22. § (3)–(5) bek.], figyelemmel arra, hogy az teljesen más tartalmú, eljárási hatású jogintézmény. A két intézmény lényegét összevetve az alábbiak állapíthatók meg:

- a) A Ket.-ben szabályozott ideiglenes intézkedés lényege, hogy azt az ideiglenes intézkedést, amelynek hiányában a késedelem elháríthatatlan kárral vagy veszéllyel járna, a hatáskörrel és illetékességgel nem rendelkező hatóság hivatalból köteles megtenni. Az ideiglenes intézkedésről szóló végzés alapján a joghatósággal és hatáskörrel rendelkező illetékes hatóság felülvizsgálja azt, és amennyiben úgy ítéli szükségesnek, megteszi a hatáskörébe tartozó intézkedést.
- b) Az előbbiekkal szemben az Mttv.-ben rögzített ideiglenes intézkedés konkrétan az adott jogvitában szereplő, kérelmezett fél tevékenysége végzésének feltételei megállapítására irányulhat. Mégpedig a hatáskörrel rendelkező Médiatanács alkalmazhatja kérelemre és hivatalból hatósági eljárása keretében, az intézkedés indokoltságának, szükségességének felülvizsgálatát pedig a bíróság végzi nemperes eljárásban. A Médiatanács egyfajta biztosítékként, a feltételezett jogsértéstől való eltiltásként élhet ezen eszközzel az eljárás időtartamára kiterjedő hatállyal.

A jogvitás eljárások speciális típusát szabályozza az Mttv. azon – a hiánypótlásra vonatkozó szabályok körében már tárgyalt – esetre, amikor a szerződés létrehozása, módosítása, a szerződéses tartalom megállapítása képezi a jogvita tárgyát. Ilyenkor a jogvitában résztvevő felek között valamely médiaigazgatási szabályon alapuló szerződéskötési kötelezettség áll fenn, de a felek nem tudnak megegyezni a szerződés tartalmában, ezért valamelyik fél a szerződés létrehozását, a szerződéses rendelkezések megállapítását kéri a Médiatanácstól. Mindez igen jelentős, gyors és hatékony jogalkalmazást tesz lehetővé a szerződésre kötelezettekkel szemben, akik e szabályozási módszer segítségével nem tudják ellehetetleníteni a szerződéskötésre jogosultak (szabályozásban védettek) piaci, gazdasági vagy egyéb helyzetét.

Fontos szabály, hogy a szerződés létrehozására, a szerződéses rendelkezések megállapítására a Médiatek akkor jogosult, ha az erre irányuló kérelem megfelel a vonatkozó Mttv.-beli szabályoknak, azaz a jogvitás eljárást kezdeményező kérelmek tekintetében általában előírt kötelező tartalmi elemek mellett szövegszerű, egyértelmű és világos javaslatot tartalmaz a létrehozni, megállapítani kért szerződéses tartalom, szerződésmódosítás vonatkozásában. Amennyiben a kérelem nem vagy hiányosan felel meg ezeknek a törvényi követelményeknek, a korábbiakban leírtak szerint a Médiatek egy alkalommal hiánypótlásra hívja fel a kérelmezőt, eredménytelen hiánypótlás esetén pedig a szerződés létrehozása, illetve a szerződéses tartalom megállapítása tekintetében mellőzi a döntéshozatalt.

Ugyancsak a jogvitás eljárások speciális típusai között szabályozza a törvény azt az esetkört is, amikor az Mttv. lehetővé teszi, hogy a műsorterjesztés, valamint a médiaszolgáltatás ellenértékére kiterjedően is indítható jogvitás eljárás. Ezekben a jogvitákban a Médiatek a következő eszközökkel élhet: megtilthatja a jogvitában vitatott ellenérték további alkalmazását, egyidejűleg az Mttv. keretei között megállapíthatja a jogszerű árat és kötelezheti a műsorterjesztőt vagy a médiaszolgáltatót az általa megállapított jogszerű ár alkalmazására. Az árképzéssel összefüggő hatósági hatáskör ugyanis meghatározó alapja a szerződéskötési kötelezettség érvényesülésének. Hiszen ez az egyetlen hatékony eszköz annak megakadályozására, hogy a kötelezett szolgáltató a szerződéskötést (a kötelezettség ellenére) a feltételek meghatározásával (pl.: a szokásos piaci alaphoz képest jelentősen magasabb szerződéses díjakkal) ellehetlenítse.

A jogvitás eljárás jogintézménye kiemelt jelentőséggel bír a továbbítási és a műsorterjesztésre történő felajánlására vonatkozó kötelezettségekkel összefüggésben, ennek keretében a Médiatek a törvény keretei között árszabályozási hatáskörrel is rendelkezik. Az előbbieken megjelölt kötelezettségek teljesítésével összefüggésben kezdeményezhető jogvitás eljárásokkal összefüggésben megjegyezzük, hogy azok megindításának alapja lehet az adott kötelezettségek tekintetében meghatározott szerződések – ajánlattételtől számított 30 napon belül történő – létrejöttének hiánya is.

Adatszolgáltatás

175. §

(1) A Hatóság felhívhatja az e törvény hatálya alá tartozó médiaszolgáltatókat, sajtótermékek kiadóit, kiegészítő médiaszolgáltatást nyújtókat és műsorterjesztőket minden olyan adat szolgáltatására, amely a Hatóság e törvényben meghatározott hatósági hatáskörébe utalt feladatok ellátásához elengedhetetlenül szükséges, kivételesen abban az esetben is, ha az törvény által védett titoknak minősül. E felhívás ellen jogorvoslatnak helye nincs, a felhívás a (2) bekezdésben foglalt esetben kibocsátott hatósági határozat elleni jogorvoslati kérelemben támadható.

(2) Amennyiben az (1) bekezdésben foglalt felhívást az adatszolgáltatásra felhívott nem vagy nem megfelelően teljesíti, úgy a Hatóság hatósági határozatában kötelezheti a felhívásban foglalt adatok szolgáltatására.

(3) A Hatóság az e törvény hatálya alá tartozó vállalkozásokat hatósági határozatában időszakos vagy folyamatos adatszolgáltatásra is kötelezheti.

(4) A Hatóság e törvény hatálya alá tartozó vállalkozásokat hatósági határozatában a helyszínrre vagy a hatósági nyilvántartáshoz telepített, illetve folyamatban épített ellenőrző rendszerből történő táv-adatszolgáltatásra kötelezheti.

(5) A Hivatal (2)–(4) bekezdés szerinti határozata ellen fellebbezésnek helye nincs. A határozat felülvizsgálatát az ügyfél kérheti – jogszabálysértésre hivatko-

zással – a hatósági határozat közlésétől számított tizenöt napon belül a közigazgatási ügyekben eljáró bíróságtól. A bíróság az ügyben, szükség esetén a felek meghallgatása alapján, tizenöt napon belül nemperes eljárásban határoz. A nemperes eljárás iránti kérelem benyújtásának a határozat végrehajtására halasztó hatálya van. A Fővárosi Bíróság végzése ellen fellebbezésnek nincs helye.

(6) A Médiatanács (2)–(4) bekezdés szerinti határozatának felülvizsgálatát az ügyfél kérheti – jogszabálysértésre hivatkozással – a hatósági határozat közlésétől számított tizenöt napon belül a közigazgatási ügyekben eljáró bíróságtól. A bíróság az ügyben, szükség esetén a felek meghallgatása alapján, tizenöt napon belül nemperes eljárásban határoz. A nemperes eljárás iránti kérelem benyújtásának a határozat végrehajtására halasztó hatálya van. A Fővárosi Bíróság végzése ellen fellebbezésnek nincs helye.

(7) A (2)–(4) bekezdésben foglalt határozatok ellen kizárólag az az ügyfél élhet jogorvoslati kérelemmel, aki a hatósági eljárásban részt vett.

(8) Amennyiben az adatszolgáltatásra kötelezett a (2)–(4) bekezdésben foglalt adatszolgáltatási kötelezettséget nem vagy nem megfelelően teljesíti, a Hatóság – a jogsértő előző évben elért nettó árbevételét és a jogsértés ismételttségét figyelembe véve – bírságot szab ki, amelynek mértéke legfeljebb ötvenmillió forint. E határozat ellen a 163–165. §-ban meghatározott jogorvoslatnak van helye.

(9) A bírság összegének meghatározása során a Hatóság köteles mérlegelni és egymáshoz viszonyítani az ügy összes körülményeit, a jogsértő árbevételét, az adatszolgáltatás nem teljesítésével okozott hátrányok súlyát, illetve azzal okozott következményeket.

(10) Az adatszolgáltatásra – az (1) bekezdésben foglalt felhívás esetében is – megfelelő teljesítési határidőt kell meghatározni.

(11) Az (1)–(4) bekezdés szerinti adatszolgáltatás során az adatszolgáltató felelős az adat tartalmának megfelelőségéért, időszerűségéért, hitelességéért, pontosságáért, ellenőrizhetőségéért és helyességéért.

(12) A médiaszolgáltatónak a műsorára vonatkozó hiteles dokumentációt – ideértve a teljes médiaszolgáltatás kimenőjelének teljes rögzítését – a közzétételt, lekérhető médiaszolgáltatás esetén az elérhetővé tétel utolsó napját követő hatvan napig meg kell őriznie, illetve felkérésre térítésmentesen haladéktalanul át kell adnia a Hivatalnak. A médiaszolgáltatással kapcsolatosan megindított eljárás, illetve jogvita esetén a dokumentációt az eljárás jogerős befejezését követő egy évig kell megőrizni.

A médiaigazgatási feladat- és hatáskörök sajátosságai alapján a hatóság jogosult az Mttv. 175. §-a alapján folyamatban lévő hatósági eljáráson kívül is adatszolgáltatási kötelezettség előírására. A törvény az adatszolgáltatással kapcsolatban rögzíti, hogy a hatóság felhívhatja a törvény hatálya alá tartozó személyeket, szervezeteket olyan adatok szolgáltatására, amelyek a hatóság hatósági hatáskörébe utalt feladatok ellátásához elengedhetetlenül szükségesek.

Fontos tehát, hogy az Mttv. garanciális okokból ezen adatszolgáltatási kötelezettség előírását csak és kizárólag a hatóság – az NMHH Hivatala és a Médiatanács – hatósági hatáskörébe utalt feladatok ellátásához, a hatáskör gyakorlása érdekében biztosítja és adatszolgáltatási kötelezettség kizárólag a törvény hatálya alá tartozó személyek, szervezetek vonatkozásában írható elő. Az Mttv. 175. § szerinti adatszolgáltatás célja ugyanis általában, általánosan az, hogy a hatóság megalapozottan, a vonatkozó adatok ismeretében dönthessen hatósági eljárás megindításának szükségességéről. Azért szükséges az adatszolgáltatási kötelezettség tekintetében önálló hatósági hatáskört és ügytípust telepíteni, mert a médiaigazgatási eljárás-

sokban elengedhetetlenül szükséges az adott ügyfajtákhoz kapcsolódó adatok megismerése, értékelése, elemzése. A törvény ezen – a hatóság számára garanciális – rendelkezései hiányában a közhatalommal felruházott hatóság nem tudná ellátni a hatósági feladatait, és ezáltal a hatóság hatáskörének teljesítése kerülhetne veszélybe (illetve számos esetben feleslegesen járna el, amely egyértelműen ellenkezne a Ket. szerinti költséghatékonyság, hivatalbóliság elvével is). Ráadásul, amennyiben a hatóság a rendelkezésre álló, vagy a hatóság által feltételezett, becsült adatokra alapozná hatósági döntését, az a piaci szereplők jog- és gazdasági viszonyaiban zavart, illetve esetleg lényegesen terhesebb hatósági beavatkozást jelentene az adatszolgáltatási kötelezettség teljesítéséhez képest.

Az előbbiekre tekintettel e rendelkezés feljogosítja a hatóságot, hogy önálló hatósági eljárásban kérjen adatot hatósági hatásköreinek gyakorlásához akkor is, ha az adott hatósági hatáskörben hatósági eljárás még nincs folyamatban. Miután a folyamatban lévő hatósági eljárások keretein kívüli adatszolgáltatási hatáskört tartalmaz az Mttv. 175. §, ezért ez esetben az adatszolgáltatási kötelezettség előírása önálló hatósági ügy, melynek tárgya maga az adatszolgáltatási kötelezettség előírása, szemben az Mttv. 155. §-a szerinti adatszolgáltatással, amely folyamatban lévő hatósági ügyben a hatóság érdemi döntéséhez szükséges tények, adatok megismerését, a tényállás tisztázása célját szolgálja. Vagyis a 175. § alapján megindított hatósági eljárás egyetlen és kizárólagos tárgya az adatszolgáltatás és az eljárást lezáró hatósági döntések érdeme is maga az adatszolgáltatás előírása.

Az Mttv. 175. § szerinti adatszolgáltatási felhívás, illetve kötelezés kibocsátására mind a Médiatanács, mind a Hivatal jogosult, de csak saját – az Mttv. 182. §-ában, illetve 184. §-ában rögzített – hatósági hatásköre keretében, annak érdekében. Azaz, a 175. § alapján meghozott hatósági döntéseket az a szerv kiadmányozhatja, amelynek hatáskörébe az adatszolgáltatással érintett ügy tartozik.

Az adatszolgáltatási eljárás hatósági eljárási jellege azért hangsúlyos, mert ezáltal is biztosított az, hogy az adatszolgáltatást hatékonyan, ugyanakkor az ügyféli jogok biztosítása, védelme mellett érvényesíti a hatóság.

Az eljárás önálló, más eljáráshoz nem kapcsolódó volta pedig azt garantálja, hogy a hatóság akkor is képes legyen adatszolgáltatást előírni hatósági hatásköreinek gyakorlásához, ha az adott hatósági hatáskörben eljárás még nincs folyamatban (például, amennyiben a médiaszolgáltatótól bekért, műsorára vonatkozó dokumentáció elemzésével dönt arról a hatóság, hogy indít-e hatósági eljárást).

Az e szakasz szerinti adatszolgáltatás előírására irányuló hatósági hatáskör rugalmas és alapvetően önkéntes jogkövetésre bízott gyakorlása, továbbá az adatszolgáltatásra kötelezettek érdekeinek figyelembevétele céljából a hatóság elsőként formális döntést mellőző felhívásban kéri az adatszolgáltatásra kötelezettől a felhívásban meghatározott adatokat [Mttv. 175. § (1) bek.]. A felhívás nem, vagy nem megfelelő teljesítése esetén jogosult a hatóság határozatot hozni [Mttv. 175. § (2) bek.]. A Ket. hatósági ellenőrzés szabályaival összhangban az Mttv. 175. § (3) és (4) bekezdései lehetővé teszik a hatósági határozaton alapuló időszakos vagy folyamatos adatszolgáltatás előírását, illetve a helyszínrre vagy a hatósági nyilvántartáshoz telepített, illetve folyamatba épített ellenőrző rendszerből történő táv-adatszolgáltatás előírását. Ezen speciális adatszolgáltatási kötelezettségnek különösen a médiaszolgáltatások tartalmára vonatkozó előírások betartására irányuló eljárások során, így például a műsorkvóták teljesítésének ellenőrzése esetében van jelentősége, melynek során egy hosszabb időszak, adott esetben egyévi teljes műsoridő vizsgálata szükséges.

A 175. § (12) bekezdés egyfelől valamennyi médiaszolgáltatót terhelő, a műsorfolyam archiválásával kapcsolatos kötelezettséget rögzít, másfelől pedig a műsorfolyam tárgyához igazodó sajátos adatszolgáltatási kötelezettséget. Mindezek alapján valamennyi médiaszolgáltató köteles a teljes médiaszolgáltatás kimenő jelét rögzíteni, valamint a közzétételt, lekér-

hető médiaszolgáltatás esetén az elérhetővé tétel utolsó napját követő hatvan napig megőrizni (médiaszolgáltatással kapcsolatosan megindított eljárás, illetve jogvita esetén a dokumentációt az eljárás jogerős befejezését követő egy évig kell megőrizni). Amennyiben pedig a hatóság önálló hatósági eljárásban adatszolgáltatást ír elő, a médiaszolgáltató köteles a Hivatal számára átadni a műsorra vonatkozó hiteles dokumentációt.

Az Mttv. 175. § (2)–(4) bekezdésében szabályozott adatszolgáltatási kötelezettség esetében – annak specialitásaira tekintettel – sajátos, önálló jogorvoslatot szabályoz a törvény. A felhívás ellen közigazgatási úton jogorvoslatnak (fellebbezésnek) helye nincs, viszont a „nem teljesítés” esetében hozott határozat, illetve a 175. § (3)–(4) bekezdései szerinti hatósági határozatok felülvizsgálatát a bíróságtól kérheti a hatósági eljárásban résztvevő ügyfél. E jogorvoslati kérelemben támadható az adatszolgáltatási felhívás.

A hatóság az adatszolgáltatás teljesítésére megfelelő határidőt köteles megszabni. A határidő megállapításánál figyelemmel kell lenni az adatkérés mélységére, és annak a kötelezett általi feldolgozása időigényére, valamint a hatóság rendelkezésére álló elintézési határidőre is.

A megfelelő adatszolgáltatást biztosítja az Mttv. 175. § (11) bekezdésében foglalt rendelkezés, mely szerint „*az adatszolgáltató felelős az adat tartalmának megfelelőségéért, időszereőségéért, hitelességéért, pontosságáért, ellenőrizhetőségéért és helyességéért*”. A hatóság a szolgáltatott adatok valóságát, tartalmát jogosult ellenőrizni, a médiaszolgáltatással, sajtótermék kiadásával, illetve műsorterjesztéssel kapcsolatos – akár törvény által védett titkot is magában foglaló – adatot tartalmazó valamennyi eszközt, iratot, dokumentumot megtekinteni, követelheti az adathordozón tárolt információhoz való hozzáférés biztosítását Ket. alapján, az Mttv.-ben foglalt eltérésekkel. Az adatszolgáltatási kötelezettség teljesítésének biztosítéka továbbá, hogy a határozatban foglalt adatszolgáltatási kötelezettség nem vagy nem megfelelő teljesítése esetén a hatóság legfeljebb ötvenmillió forint mértékű bírságot szab ki az Mttv. 175. § (8) bekezdése alapján. E körben fontos kiemelni, hogy a vonatkozó bírságoló határozat indokolásában részletesen elemezni és indokolni kell – az egyedi ügy tekintetében, tényállásának alapján – az Mttv. 175. § (8)–(9) bekezdésben garanciális módon meghatározott mérlegelési szempontokat. Kiemelendő, hogy az Mttv. 175. § (8) bekezdése alapján a bírságoló határozattal szemben is jogorvoslatnak van helye.

Eljárás a más tagállamban letelepedett médiatartalom-szolgáltatóval szemben

176. §

(1) Amennyiben más tagállamban letelepedett médiaszolgáltató lineáris audiovizuális médiaszolgáltatása a Magyar Köztársaság területére irányul, a Médiatanács határozatával a jogsértés fennállásáig, de legfeljebb száznolcvan napig, kizárólag a Magyar Köztársaság területén terjesztett médiaszolgáltatás tekintetében a 187. § (3) bekezdés *c)–d)* pontja szerinti jogkövetkezményeket alkalmazhatja, amennyiben a következő feltételek fennállnak:

a) a médiaszolgáltatás nyilvánvalóan és súlyosan sérti az Smtv. 17. § (1) bekezdését, a 19. § (1) vagy (4) bekezdését, vagy e törvény 9. §-át vagy 10. § (1)–(3) bekezdését,

b) a Médiatanács által e bekezdés alapján meghozandó, a terjesztés korlátozását célzó határozatot megelőző tizenkét hónap alatt a médiaszolgáltatás legalább két alkalommal megsértette az a) pontban említett előírást,

c) a Magyar Köztársaság a Médiatanács kezdeményezésére írásban értesítette az érintett médiaszolgáltatót és az Európai Bizottságot az a) pont szerinti jogsér-

tésekről és a Médiatanács tervezett intézkedéseiről, amelyeket a további jogsértés elkövetése esetén kíván alkalmazni, és

d) azon tagállammal, amelyben a médiaszolgáltató letelepedett, valamint az Európai Bizottsággal folytatott konzultáció alapján a *c)* pontban szereplő értesítés megtörténtétől számított tizenöt napon belül nem jött létre egyezség a Magyar Köztársaság és az érintett tagállam között, és az *a)* pont szerinti jogsértés továbbra is fennáll, illetve újból megvalósul.

(2) A Médiatanács az (1) bekezdésben foglalt határozatot annak közlésével egyidejűleg köteles megküldeni az Európai Bizottságnak.

(3) Amennyiben az Európai Bizottság a (2) bekezdésben foglalt értesítéstől számított két hónapon belül meghozott határozatában a Médiatanácsot az (1) bekezdés alapján meghozott határozat visszavonására kötelezi, akkor köteles az Európai Bizottság határozatában foglaltak szerint eljárni.

177. §

(1) Amennyiben más tagállamban letelepedett médiaszolgáltató lekérhető audiovizuális médiaszolgáltatása a Magyar Köztársaság területére irányul, illetve terjesztése vagy közzététele a Magyar Köztársaság területén történik, a Médiatanács határozatával a jogsértés fennállásáig, de legfeljebb száznyolcvan napig, kizárólag a Magyar Köztársaság területén terjesztett médiaszolgáltatás tekintetében a 187. § (3) bekezdés *c)–d)* pontja szerinti jogkövetkezményeket alkalmazhatja, amennyiben a következő feltételek fennállnak:

a) az intézkedés a közrend védelme, bűncselekmények megelőzése, felderítése és üldözése, a közösségek elleni gyűlöletkeltés tilalmának megsértése, vagy a kiskorúak, a közegészség, a közbiztonság, a nemzetbiztonság és a fogyasztók, befektetők védelme miatt szükséges,

b) az intézkedés olyan lekérhető médiaszolgáltatás médiaszolgáltatójával szemben kerül alkalmazásra, amely az *a)* pontban meghatározott érdekek valamelyikét sérti, illetve súlyosan veszélyezteti, és

c) az intézkedés a védendő érdekek képest arányos.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt határozat meghozatalára irányuló eljárás megindítását megelőzően a Médiatanács köteles kérni azon tagállam intézkedését, amelynek joghatósága alá az (1) bekezdésben meghatározott lekérhető médiaszolgáltatást nyújtó médiaszolgáltató tartozik. Amennyiben a tagállam az intézkedést a Médiatanács kérelmében foglalt ésszerű időn belül nem, vagy nem megfelelő módon teszi meg, úgy a Médiatanács az (1) bekezdésben meghatározott határozat tervezetét megküldi az Európai Bizottságnak, valamint az érintett tagállamnak. Amennyiben az Európai Bizottság a Médiatanácsot a határozattervezet visszavonására kötelezi, a Médiatanács köteles az Európai Bizottság határozatában foglaltak szerint eljárni.

(3) Kivételesen sürgős esetben, a nézői érdekek védelme érdekében az (1) bekezdés szerinti esetben a Médiatanács ideiglenes határozatot hozhat. Az ideiglenes határozat azonnal végrehajtható. A Médiatanács az ideiglenes határozatot annak közlésével egyidejűleg megküldi az Európai Bizottságnak, valamint az érintett tagállamnak. A Médiatanács az ideiglenes határozat fenntartásáról vagy visszavonásáról az Európai Bizottság határozatában foglaltaknak megfelelően köteles dönteni.

178. §

(1) Amennyiben más tagállamban letelepedett médiatartalom-szolgáltató rádiós médiaszolgáltatása vagy sajtóterméke a Magyar Köztársaság területére irányul, illetve terjesztése vagy közzététele a Magyar Köztársaság területén történik, a Médiatanács határozatával a jogsértés fennállásáig, de legfeljebb százyolcvan napig a 187. § (3) bekezdés c) pont szerinti jogkövetkezmenyt alkalmazhatja, amennyiben a következő feltételek fennállnak:

a) az intézkedés a közrend védelme, bűncselekmények megelőzése, felderítése és üldözése, a közösségek elleni gyűlöletkeltés tilalmának megsértése, vagy a kiskorúak, a közegészség, a közbiztonság, a nemzetbiztonság és a fogyasztók, befektetők védelme miatt szükséges,

b) az intézkedés olyan rádiós médiaszolgáltatás, vagy sajtótermék médiatartalom-szolgáltatójával szemben kerül alkalmazásra, amely az a) pontban meghatározott érdekek valamelyikét sérti, illetve súlyosan veszélyezteti, és

c) az intézkedés a védendő érdekekhez képest arányos.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt határozat meghozatalára irányuló eljárás megindítását megelőzően a Médiatanács köteles kérni azon tagállam intézkedését, amelynek joghatósága alá az (1) bekezdésben meghatározott rádiós médiaszolgáltatást nyújtó médiaszolgáltató, illetve a sajtótermék kiadója tartozik. A Médiatanács az (1) bekezdésben foglalt eljárását csak abban az esetben indíthatja meg, ha a tagállam az intézkedést a Médiatanács kérelmében foglalt ésszerű időn belül nem, vagy nem megfelelő módon teszi meg.

(3) Kivételesen sürgős esetben, a hallgatók és olvasók érdekeinek védelme érdekében az (1) bekezdés szerinti esetben a Médiatanács ideiglenes határozatot hozhat. Az ideiglenes határozat azonnal végrehajtható. A Médiatanács az ideiglenes határozatot annak közlésével egyidejűleg megküldi azon tagállamnak, amelynek joghatósága alá az (1) bekezdésben meghatározott rádiós médiaszolgáltatást nyújtó médiaszolgáltató, illetve a sajtótermék kiadója tartozik, egyúttal köteles kérni a tagállam intézkedését. Amennyiben a tagállam az intézkedést a kérelemben foglalt ésszerű időn belül megteszi, a Médiatanács az ideiglenes határozat visszavonásáról, amennyiben nem, vagy nem megfelelő módon teszi meg, akkor az ideiglenes határozat fenntartásáról dönt.

Az Mttv. 176. §-a alapján a más tagállamban letelepedett lineáris audiovizuális médiaszolgáltatókkal szemben lehet fellépni, amennyiben Magyarországra irányuló médiaszolgáltatásukban megsértik a kiskorúak védelmére és a gyűlöletbeszéd tilalmára vonatkozó előírásokat. Ez a szabály lényegében azokat az eseteket foglalja össze, amikor a fogadó államnak a szolgáltatások szabad áramlásának elvével szemben mégis lehetősége van a szabályozásra. E szabály az AVMS irányelv 3. cikk (2) bekezdésének szó szerinti átvétele azzal, hogy az AVMS irányelv nem határozza meg, milyen intézkedések (az irányelv angol szövege szerint *measures*) tehetők, míg az Mttv. – tekintettel a közigazgatási hatósági eljárás szabályaira – pontosan meghatározza a hatósági jogkövetkezmények körét. E jogkövetkezmények kapcsán érdemes megemlíteni, hogy az Mttv. eredeti szövege tartalmazta a bírságolás lehetőségét, azonban a Kormány és Európai Bizottság 2011. februári emlékeztetes levélváltása kapcsán kiderült, hogy a Bizottság szerint a bírságolás nem tartozik bele az AVMS irányelvben foglalt intézkedések lehetséges körébe.

A rendelkezés lényege, hogy a más tagállamban letelepedett lineáris audiovizuális médiaszolgáltatókkal szemben csak kivételes esetben lehet fellépni, intézkedni, és ezeket az intézkedéseket (felszólítás, illetve a terjesztés megtiltása) is meg kell, hogy előzze egy konzultá-

ciós mechanizmus, mind a szolgáltatóval, mind pedig a szolgáltató letelepedés szerint hatáskörrel rendelkező hatóságával. Amennyiben e konzultáció eredménytelenül telne el, továbbá ha a jogsértést megelőző 12 hónapban két megelőző, azzal egyező jogsértést már elkövetett a lineáris médiaszolgáltató, a magyar hatóság megteheti az említett intézkedéseket (tehát legalább három, Mttv. vagy Smtv. szerinti jogsértés szükséges vagy a kiskorúak sérelmére, vagy a gyűlöletbeszéd tilalmának megsértésére vonatkozóan). További biztonsági szerepet tölt be, hogy az említett intézkedésekről a Bizottságot értesíteni kell, amely az értesítéstől számított két hónapon belül megvétőzhatja azt. Ebben az esetben a hatóságnak nincs mérlegelési jogköre.

Az Mttv. 177. §-a a más tagállamban letelepedett lekérhető audiovizuális médiaszolgáltatókkal szembeni fellépést teszi lehetővé, amennyiben meghatározott – az AVMS irányelv 3. cikk (4) bekezdésében szereplő, onnan átemelt – feltételek bekövetkeznek. Összehasonlítva a lineáris médiaszolgáltatókkal kapcsolatos eljárással, elmondható, hogy ebben az esetben is szigorú feltételek támaszt az Mttv. Az AVMS irányelv szabályai a fogadó államnak, a szolgáltatások szabad áramlásának elve mellett olyan lehetséges fellépési indokait foglalja össze, amely az EuB joggyakorlata szerinti jogszerű. Ezek a közrend védelme, bűncselekmények megelőzése, felderítése és üldözése, a közbiztonság, a közegészség, a közbiztonság, a nemzetbiztonság és a fogyasztók, befektetők védelme. Itt is biztonsági szerepet tölt be, hogy az említett intézkedésekről a Bizottságot értesíteni kell, amely az értesítéstől ebben az esetben határidő nélkül megvétőzhatja azt. Ebben az esetben a hatóságnak nincs mérlegelési jogköre.

Az Mttv. 178. §-a az uniós jogharmonizáció alá nem eső médiatartalom-szolgáltatások (rádió és sajtótermék) tekintetében határozza meg a más tagállamból érkező tartalmakkal szembeni fellépés lehetőségeit. Ezek megegyeznek az Mttv. 177. § (1) bekezdésben és az AVMS irányelv 3. cikkének (4) bekezdésében szereplő feltételekkel, amely utóbbi egyébként a vonatkozó európai bírósági joggyakorlatot kodifikálta. Ebből következik, hogy más tagállamból érkező rádiós médiaszolgáltatásokkal és a sajtótermékekkel szembeni fellépés az Mttv. 178. §-ának hiányában is – tehát, ha kizárólag az EUMS szabályait és az ahhoz kapcsolódó joggyakorlatot kellene alkalmazni – pontosan így alakulna, de az Mttv. mindenképpen tiszta helyzetet teremtett az uniós joggyakorlat törvénybe foglalásával. Az Mttv. itt szereplő szabályai tehát az áruk és szolgáltatások szabad áramlásának az EU által megengedett korlátozási szempontjait sorolják fel. A 178. § rendelkezései annyiban térnek el a 177. §-tól, hogy mivel uniós jogharmonizáció alá nem eső médiatartalom-szolgáltatásokról van szó, a Bizottság értesítése nem kötelező, hiszen a Bizottságnak nincs erre vonatkozó hatásköre. Magyar törvény pedig a Bizottság számára feladatot, hatáskört nem jelölhet ki.

Elmondható, hogy a tagállami médiahatóságok közötti együttműködés hatékonysága erősen változó, az irányelvből eredő eljárási szabályok bonyolultsága és körülményessége nem könnyíti meg a megfelelő fellépést a jogsértő szolgáltatókkal szemben.

Eljárás a más tagállamban letelepedett médiatartalom-szolgáltatóval szemben jogmegkerülés esetén¹²⁹

179. §

(1) A más tagállamban letelepedett médiaszolgáltató lineáris audiovizuális médiaszolgáltatására e törvény és az Smtv. 13–20. §-ai a (2)–(5) bekezdésben foglaltak szerint alkalmazandók, feltéve, hogy a más tagállamban letelepedett médiaszolgáltató az érintett lineáris audiovizuális médiaszolgáltatását teljes egészében vagy túlnyomórészt a Magyar Köztársaság területére irányítja, és a médiaszol-

gáltató annak érdekében telepedett le a Magyar Köztársaságon kívül, hogy elkerülje a szigorúbb szabályok vele szemben való érvényesítését, amelyek e törvény, illetve az Smtv. alapján alkalmazandók lennének rá.

(2) Az (1) bekezdésben szereplő feltétel fennálltának vizsgálatakor a Médiatanács – többek között – ellenőrzi, hogy a más tagállamban letelepedett médiaszolgáltató lineáris audiovizuális médiaszolgáltatásának szempontjából mely tagállamban található a reklám-, illetve előfizetési bevételeinek fő forrásai, melyik a médiaszolgáltatás fő nyelve, főként mely tagállamban található közvetítéseinek helyszíne, és hogy a médiaszolgáltatás mely tagállam közönségéhez szóló műsor-számokat tartalmaz.

(3) Az (1) bekezdésben szereplő feltétel megvalósulása esetén, e törvény vagy az Smtv. érintett rendelkezéseinek megsértésekor a Médiatanács köteles kérni azon tagállam intézkedését, amelynek joghatósága alá az (1) bekezdésben meghatározott médiaszolgáltatást nyújtó médiaszolgáltató tartozik.

(4) A Médiatanács határozatával az (1) bekezdésben említett médiaszolgáltatóval szemben a 187. § (3) bekezdés *b)–d)* pont szerinti jogkövetkezményeket akkor alkalmazhatja, ha megállapítja, hogy a (3) bekezdés alapján a joghatósággal rendelkező tagállam az intézkedést két hónapon belül nem vagy nem megfelelő módon tette meg.

(5) A Médiatanács a (4) bekezdésben meghatározott határozat tervezetét annak közlését megelőzően köteles megküldeni az Európai Bizottságnak. Amennyiben az Európai Bizottság a Médiatanácsot a határozattervezet visszavonására kötelezi, a Médiatanács köteles az Európai Bizottság határozatában foglaltak szerint eljárni.

180. §

(1) A más tagállamban letelepedett médiatartalom-szolgáltató rádiós médiaszolgáltatására vagy sajtótermékére e törvény, és az Smtv. 13–20. §-ai a (2)–(3) bekezdésben foglaltak szerint alkalmazandók, ha a más tagállamban letelepedett médiaszolgáltató rádiós médiaszolgáltatását vagy sajtótermékét teljes egészében vagy túlnyomórészt a Magyar Köztársaság területére irányítja, és a médiatartalom-szolgáltató annak érdekében telepedett le a Magyar Köztársaságon kívül, hogy elkerülje a szigorúbb szabályok vele szemben való érvényesítését, amelyek e törvény, illetve az Smtv. alapján alkalmazandók lennének rá.

(2) Az (1) bekezdésben szereplő feltétel fennálltának vizsgálatakor a Médiatanács – többek között – azt ellenőrzi, hogy a más tagállamban letelepedett médiatartalom-szolgáltató rádiós médiaszolgáltatásának vagy sajtótermékének szempontjából mely tagállamban található a reklám-, illetve előfizetési bevételeinek fő forrásai, melyik a médiaszolgáltatás vagy sajtótermék fő nyelve, főként mely tagállamban található közvetítéseinek, tudósításainak fő helyszíne, és hogy a médiaszolgáltatás vagy sajtótermék mely tagállam közönségéhez szóló műsorszámokat, más médiatartalmakat tesz közzé.

(3) Az (1) bekezdésben szereplő feltétel megvalósulása esetén, e törvény vagy az Smtv. érintett rendelkezéseinek megsértésekor a Médiatanács köteles kérni azon tagállam intézkedését, amelynek joghatósága alá az (1) bekezdésben meghatározott médiaszolgáltatást nyújtó médiaszolgáltató vagy a sajtóterméket kiadó tartozik.

(4) A Médiatanács határozatával az (1) bekezdésben említett médiaszolgáltatóval szemben a 187. § (3) bekezdés b)–c) pont szerinti jogkövetkezményeket akkor alkalmazhatja, ha megállapítja, hogy a (3) bekezdés alapján a joghatósággal rendelkező tagállam az intézkedést két hónapon belül nem, vagy nem megfelelő módon tette meg.

Az Mttv. 179–180. §-ai az ún. „jogmegkerülés” esetén alkalmazandó szabályokat tartalmazzák. Az Mttv. 179. §-a a más tagállam joghatósága alá tartozó lineáris audiovizuális médiaszolgáltatások vonatkozásában az AVMS irányelv 4. cikkét implementálja a magyar jogrendszerbe. A fellépés feltételei szövegszerűen megegyeznek az AVMS irányelv szövegével, bizonyos tekintetben pedig annál kedvezőbb elbírálást biztosítanak a médiaszolgáltató számára, hiszen a 179. § (2) bekezdés az EuB gyakorlatát is beemeli az Mttv. szövegébe, és így egyértelműbbé válik az, hogy kire vonatkozik a jogmegkerülés szabálya.

Az Mttv. 180. §-a a jogmegkerülés szabályát kiterjeszti az AVMS irányelv hatálya alá nem tartozó médiatartalom-szolgáltatókra is, ezzel az Mttv. lényegében az EuB gyakorlatát anélkül kodifikálja, hogy ez uniós jogharmonizációs kötelezettség lett volna. A 33/74. számú Van Binsbergen-ügy (33/74. sz. Van Binsbergen kontra Bestuur van de Bedrijfsvereniging üggy EBHT 1974., 1299.) óta folytatott töretlen luxemburgi joggyakorlat szerint „*a jogmegkerülés tilalmát az Európai Bíróság a szolgáltatásnyújtás szabadságának általános korlátjaként ismerte el.*” Az AVMS irányelv hatálya alá tartozó médiaszolgáltatásokra vonatkozóan az irányelv maga kodifikálta az Európai Bíróság fenti joggyakorlatát a 4. cikk (2)–(5) bekezdésében.

Az Mttv. szerinti implementáció azonban túlmutat az AVMS irányelv 4. cikk (2)–(5) bekezdésének egyszerű átvételén, mivel – további garanciaként – a Médiatanács köteles két hónapot várni a tagállam intézkedésére. Ezáltal a törvény tekintettel van az EuB Centros-ügyben (C-212/97. sz. Centros kontra Erhvervs-og Selskabsstyrelsen üggy, EBHT 1999., I-1459.) kimondott azon alaptételére, miszerint minden egyes jogmegkerülést egyedileg kell megvizsgálni egy átlátható szempontrendszer alapján: „*Ugyanakkor, bár ilyen körülmények között a nemzeti bíróságok objektív bizonyítékokat alapul véve esetről esetre figyelembe vehetik az érintett személyek visszaélésszerű vagy csalárd magatartását annak érdekében, hogy adott esetben megtagadják tőlük az általuk felhívott közösségi jogi rendelkezések által biztosított kedvezményeket, az ilyen magatartás megítélése során mégis tekintettel kell lenniük a szóban forgó közösségi rendelkezések által követett célokra.*”

A TV 10-ügyben (C-23/93. sz. TV 10 kontra Commissariaat voor de MEDIA üggy, EBHT 1994., I-4795.) az EuB megadta a jogmegkerülés esetén figyelembe veendő szempontokat, amelyeket az AVMS irányelv (42) preambulumbekkezdésében összefoglalt. Ezeket a szabályokat vette át az Mttv. 179. § (2) bekezdése és 180. § (2) bekezdése: „*(2) Az (1) bekezdésben szereplő feltétel fennálltának vizsgálatakor a Médiatanács – többek között – ellenőrzi, hogy a más tagállamban letelepedett médiaszolgáltató lineáris audiovizuális médiaszolgáltatásának szempontjából mely tagállamban található a reklám-, illetve előfizetési bevételeinek fő forrásai, melyik a médiaszolgáltatás fő nyelve, főként mely tagállamban található közvetítéseinél helyszíne, és hogy a médiaszolgáltatás mely tagállam közönségéhez szóló műsorszámokat tartalmaz.*”

Bizonyos vélemények szerint a korlátozás arányosságát ugyanakkor megkérdőjelezi, hogy a hatóság ebben az esetben is a teljes Mttv.-t és az Smtv. valamennyi tartalomszabályozásra vonatkozó rendelkezését számon kérheti. A TV 10-ügyben az EuB ítélete éppen ennek lehetőségét rögzíti. Az tehát, hogy egy tagállam úgy kezelheti a jogmegkerülő, névleg egy másik tagállam joghatósága alatt álló szolgáltatót, mintha belföldön telepedett volna le, éppen azt

jelentí, hogy egészében alkalmazhatja a belföldiekre alkalmazandó szabályokat rá, hiszen csak ez teszi „értelmetlenné” a jogmegkerülést. Az önkényes belföldi (magyarországi) jogalkalmazást pedig a két érintett tagállam médiahatóságainak együttműködése, adott esetben az Európai Bizottság értesítése és az Mttv. által megkövetelt arányossági feltétel még elméletben is kizárja. Megjegyzendő, hogy az Európai Unió kívüli médiatartalom-szolgáltatókkal szemben az Smtv. és az Mttv. hasonló eljárás nélkül is alkalmazható lehetett volna pusztán az Európai Bíróság joggyakorlata alapján a Magyarországon terjesztett szolgáltatások tekintetében.

Említést érdemel még, hogy a 176. § kapcsán már említett 2011. februári európai bizottsági kifogás szerint a más tagállamban letelepedett médiaszolgáltatókra az Mttv. 176–177. §-a alapján korábban lehetségesen kiszabható bírság aránytalan szankció lehet. A kifogás alapja a „*measures*” (intézkedések) kifejezés eltérő értelmezése volt. Míg a magyar kormányzat úgy vélte, az intézkedés fogalmába beletartozhat a bírság, a Bizottság abból indult ki, hogy ha egy a joghatóságot gyakorló tagállam joga szerint nem lehetséges a bírság szankció alkalmazása, akkor, ha a magyar médiahatóság bírságot szab ki, ez önmagában aránytalan lehet. Ugyanakkor a „*measure*” kifejezés tartalma még az EU-n belül sem egészen pontosan tisztázott, de ez a félreértés később törvény módosítás útján tisztázásra került. A Bizottság az Mttv. 179–180. §-ok (tehát a jogmegkerülés) vonatkozásában nem kifogásolta a bírságolás lehetőségét – tekintettel arra, hogy e szabályok a teljes magyar mediaszabályozás alkalmazhatóságát teremtik meg külföldi joghatóság alatt álló médiaszolgáltatásokkal és sajtótermékekkel szemben, beleértve természetesen a szankciórendszer alkalmazását is.

A 180. § rendelkezési annyiban térnek el a 179. §-tól, hogy mivel uniós jogharmonizáció alá nem eső médiatartalom-szolgáltatásokról van szó, a Bizottság értesítése ebben az esetben nem kötelező, hiszen a Bizottságnak nincs erre vonatkozó hatásköre. Ahogyan fent már írtuk, magyar törvény a Bizottság számára feladatot, hatáskört nem jelölhet ki.

Eljárás a kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettségének megsértése esetén

181. §

(1) Az Smtv. 13. §-ában és e törvény 12. § (2) bekezdésében meghatározott kiegyensúlyozottsági kötelezettség megsértése esetén a kifejezésre nem juttatott álláspont képviselője, illetve bármely néző vagy hallgató [a (2)–(6) bekezdés alkalmazásában a továbbiakban: kérelmező] hatósági eljárást kezdeményezhet. A kérelem elbírálására a JBE médiaszolgáltatók és a közszolgálati médiaszolgáltatók médiaszolgáltatásai tekintetében a Médiatanács, más médiaszolgáltatások vonatkozásában a Hivatal rendelkezik hatáskörrel. A kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettségének megsértése miatt a Hatóság hivatalból nem indíthat eljárást.

A kiegyensúlyozottság követelményének sérelmét a hatóság kizárólag kérelemre vizsgálhatja. Az eljárást egyfelől a közzé nem tett álláspont képviselője, másfelől pedig bármely néző vagy hallgató kezdeményezheti. (A korábbi Rttv. alapján kizárólag a kifejezésre nem juttatott álláspont képviselője, vagy a sérelmet szenvedett személy kezdeményezhette az eljárást, ami a jogintézmény demokratikus funkciójával ellentétes volt, mivel a kiegyensúlyozottsági követelmény nem elsősorban az elhallgatott álláspont képviselőjét védi, hanem a tájékozódni kívánó közönséget, vagyis tágabb értelmezésben „mindenkit”.) Az Mttv. mindkét kérelmezői csoportra nézve azonos eljárásrendet határoz meg.

181. §

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott hatósági eljárás kezdeményezését megelőzően a kérelmező köteles kifogásával a médiaszolgáltatóhoz fordulni. A kérelmező az általa kifogásolt tájékoztatás közzétételétől, ismétlés esetén az utolsó ismétléstől számított hetvenkét órán belül írásban kérheti a médiaszolgáltatótól azon álláspont – megfelelő, a kifogásolt tájékoztatás közzétételéhez hasonló körülmények közötti – közzétételét, amelynek közzététele a kiegyensúlyozott tájékoztatáshoz szükséges. Nem élhet a kifogásolás jogával a kérelmező, ha az ismeretetésre nem került álláspont kifejtésére ezen álláspont valamely képviselője már lehetőséget kapott, vagy ha e lehetőséget a kérelmező kapta, de azzal nem élt.

(3) A médiaszolgáltató a kifogás elfogadásáról vagy elutasításáról annak kézhezvételétől számított negyvennyolc órán belül dönt. A döntésről a kérelmezőt haladéktalanul írásban értesíteni kell. A kérelmező a döntés közlésétől számított negyvennyolc órán belül – a döntés közlésének elmaradása esetén a kifogásolt vagy sérelmezett tájékoztatás közzétételétől számított tíz napon belül – a kifogásolt műsorszám és az érintett médiaszolgáltató pontos megnevezésével hatósági eljárást kezdeményezhet a Hatóságnál. A Hatóságnál akkor is kezdeményezhető eljárás, ha a médiaszolgáltató a kifogást elfogadó nyilatkozata ellenére a kifogásban foglaltakat nem teljesíti. Ebben az esetben a Hatóságnál a kifogás teljesítésére vállalt határidő lejártát követő negyvennyolc órán belül kell a hatósági eljárást kezdeményezni. A Hatóság ügyintézési határideje tizenöt nap, amely indokolt esetben egy alkalommal, legfeljebb nyolc nappal meghosszabbítható.

(4) A médiaszolgáltató köteles a Hatóság felhívására haladéktalanul rendelkezésre bocsátani a vitatott műsorszám felvételét.

(5) Amennyiben a Hatóság döntése szerint a médiaszolgáltató megsértette a tájékoztatás kiegyensúlyozottságát, a médiaszolgáltató a Hatóság által megjelölt időpontban és módon – a Hatóság döntésében foglaltaknak megfelelően – értékelő magyarázat nélkül köteles a Hatóság döntését vagy a döntésben meghatározott közleményt közzétenni, vagy lehetőséget adni a kérelmezőnek az álláspontja megjelenítésére. A jogsértővel szemben ezen túl a 186–187. §-ban meghatározott jogkövetkezmények nem alkalmazhatók.

(6) Az (1)–(5) bekezdésben meghatározott eljárás illetékmentes, a kérelmező igazgatási szolgáltatási díj megfizetésére sem kötelezhető. Az eljárásban hozott határozattal kapcsolatos jogorvoslatra a 163–165. §-ban foglaltakat kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy a Médiatanács jogerős határozatának felülvizsgálatát az ügyfél, illetve az eljárás egyéb résztvevője jogszabálysértésre hivatkozással a Fővárosi Ítéltáblától tizenöt napon belül a Médiatanács ellen indított keresettel kérheti. A Fővárosi Ítéltábla a keresetet peres eljárásban, harminc napon belül bírálja el.

A korábbi szabályozástól eltérően az Mttv. 181. § rendelkezései egyértelművé teszik, hogy a kiegyensúlyozottság vizsgálatára hatósági eljárás keretében kerül sor. Azonban az Rttv.-hez hasonlóan a kérelmező a hatósági eljárás kezdeményezését megelőzően köteles kifogásával először a médiaszolgáltatóhoz fordulni. A törvényi szabályozás célja, hogy lehetőséget adjon a médiaszolgáltatónak arra, hogy önként eleget tegyen a panaszban foglaltaknak, amennyiben egyetért vele. A hatósági jogalkalmazási gyakorlat a „megelőzően” fordulat értelmezésében megengedő: az egy időben történő médiaszolgáltatóhoz, illetve hatósághoz fordulást is elfogadja, ha egyébként a törvényben rögzített határidőket megtartotta a kérelmező, mivel a

médiaszolgáltató önkéntes korrekciójának lehetősége így is biztosítható. (Ez esetben a Hatóság „bevárja”, követi a mediaszolgáltató önkéntes teljesítését vagy annak hiányát.)

Az Mttv. 181. §-a garanciális okokból rövid határidőket tartalmaz – a kifogásolt tájékoztatástól számított 72 órán belül fordulhat a mediaszolgáltatóhoz, amely a kézhezvételtől számított 48 órán belül dönt, és szintén szűk határidőket ír elő a hatósági eljárásra és a bírósági felülvizsgálatra vonatkozóan is – annak érdekében, hogy az eljárás minél rövidebb ideig eredményezzen függő jogi helyzetet, és minél kevésbé korlátozza ezzel a mediaszolgáltató szerkesztési szabadságát, továbbá minél hamarabb biztosítsa a releváns álláspontok megjelenítését.

A mediaszolgáltatóhoz és a hatósághoz intézett kifogásban meg kell jelölni azt az álláspontot, amely a kifogásolt tájékoztatásból hiányzott. Igaz ez arra az esetre is, amikor nem az álláspont képviselője, hanem bármely más néző vagy hallgató teszi meg kifogását, ilyenkor meg kell jelölnie azt a létező releváns álláspontot, amellyel kiegyensúlyozottá válhat a tájékoztatás. A kifogásban csak az elhangzott tájékoztatáshoz hasonló körülmények közötti bemutatása kérelmezhető a hiányzó álláspontnak. Amennyiben az adott álláspont hasonló körülmények között történő ismertetésére a kérelmező vagy más képviselő már lehetőséget kapott, a mediaszolgáltató nem köteles újfent eleget tenni a kifogásnak.

Amennyiben a mediaszolgáltató nem teljesíti vagy nem megfelelően teljesíti a kifogásban foglaltakat, a kérelmező a hatósághoz fordulhat kérelmével. A hatósági eljárásban a kérelemnek csak azon részei vizsgálhatók, amelyek a kérelmező által a mediaszolgáltatóhoz intézett kifogásban is megtalálhatóak. A bírósági gyakorlat szerint ugyanis a kérelemhez kötöttség elve érvényesül ezen eljárásban is. (A „*műsorszolgáltatótól nem lehet számon kérni olyan mulasztást, amelyre a kifogás még csak nem is utalt.*” KGD2006. 10.)

A hatósági eljárás illeték- és igazgatási szolgáltatási díj mentes. A (4) bekezdés a 155. §-ben és 175. §-ban foglaltakhoz képest speciális adatszolgáltatási kötelezettséget ír elő a kiegyensúlyozottsági eljárás során: a mediaszolgáltató a hatóság felhívására haladéktalanul köteles a kifogásolt műsorszám felvételét rendelkezésre bocsátani.

A kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettségének betartását vizsgáló hatósági eljárás a médiahatóság általános hatósági felügyeleti eljárásaihoz képest speciális abban a tekintetben is, hogy a jogsértés megállapítása esetén kizárólag a törvényben meghatározott speciális jogkövetkezmények alkalmazhatók. Vagyis jogsértés megállapítása esetén bírság nem szabható ki, a mediaszolgáltatási jogosultság felfüggesztésére, „elsötétítésre” nem kerülhet sor, a mediaszolgáltatási szerződés nem mondható fel, illetve a mediaszolgáltatási jogosultság nem szüntethető meg. A hatóság jogsértés megállapítása esetén kizárólag arra kötelezheti a mediaszolgáltatót, hogy az eljárásban született döntést, illetve a döntésben meghatározott közleményt közzétegye, vagy a kérelmezőnek adjon lehetőséget álláspontjának megjelenítésére.

A Hatóság feladat- és hatáskörei

182. §

A Médiatanács hatósági hatásköreiben, a 132. §-sal összhangban

a) ellátja az általa kötött hatósági szerződések általános hatósági felügyeletét,

b) hatósági felügyeletet gyakorol az e törvényben foglalt alábbi rendelkezések

tekintetében:

ba) a gyermekek és a kiskorúak védelmére vonatkozó előírások,

bb) kiemelten nagy jelentőséggel bíró esemény közvetítésével kapcsolatos előírások,

bc) az országgyűlési közvetítéssel kapcsolatos szabályok,

- bd)* a rendkívüli helyzetekre vonatkozó, médiaszolgáltatást érintő rendelkezések,
be) a műsorkvótákra vonatkozó követelmények,
bf) a kereskedelmi közleményekre vonatkozó, 23–25. §-ban meghatározott előírások,
bg) a termékmegjelenítésre vonatkozó rendelkezések,
bh) a politikai reklámra, közérdekű közleményre és a társadalmi célú reklámra vonatkozó rendelkezések [a 32. § (7) bekezdésben foglaltak kivételével],
bi) a reklámra és televíziós vásárlásra vonatkozó, 33. §-ban foglalt kötelezettségek,
bj) a műsorterjesztők továbbítási kötelezettségére vonatkozó előírások, *bk)* a médiaszolgáltatások felajánlásával kapcsolatos kötelezettségek, *bl)* a műsorterjesztés sokszínűségére vonatkozó rendelkezések, *bm)* a közszolgálati médiaszolgáltatás feladatainak végrehajtására vonatkozó szabályok.
c) felügyeli az Smtv. 13–20. §-ban foglalt követelmények betartását,
d) gyakorolja a más tagállamban letelepedett médiatartalom-szolgáltatók által elkövetett jogsértésekkel kapcsolatos hatósági hatásköröket,
e) a médiaszolgáltató kérelmére műsorszám kategóriába sorolásáról hatósági határozatot hoz,
f) hatósági szerződést köt a médiaszolgáltatóval a műsorkvótákra irányuló követelmények alóli mentesítés tárgyában,
g) megállapítja a médiaszolgáltatási alapidíjat,
h) ellátja a rádiós médiaszolgáltatási jogosultságok pályáztatásával, illetőleg a közfeladat ellátása érdekében biztosított médiaszolgáltatási jogosultsággal kapcsolatos feladatokat,
i) eljár az analóg, lineáris médiaszolgáltatási jogosultságok megújításával kapcsolatos hatósági ügyekben,
j) eljár a médiaszolgáltatási hatósági szerződéssel kapcsolatos hatósági ügyekben,
k) ellátja a médiaszolgáltatók hálózatba kapcsolódásával, vételkörzet-bővítésével kapcsolatos feladatokat,
l) gyakorolja a médiaszolgáltatás közösségi médiaszolgáltatással nyilvánításával összefüggő hatásköröket, felügyeli működésüket,
m) azonosítja a jelentős befolyásoló erejű médiaszolgáltatókat, és meghatározza a JBE médiaszolgáltatókat terhelő kötelezettségeket,
n) eljár a JBE médiaszolgáltatók számára meghatározott kötelezettségek érvényesülésével összefüggésben, ide nem értve a 39. §-ban meghatározott kötelezettségeket,
o) ellátja a piaci koncentráció-kontrollal összefüggő hatósági feladatokat,
p) médiapiaci ágazati vizsgálatot folytat le,
q) piacfelügyeleti eljárást folytat le,
r) eljár az e törvényben meghatározott jogvitákban,
s) ellátja az ideiglenes médiaszolgáltatási hatósági szerződésekkel összefüggő feladatokat,
t) szakhatósági feladatokat lát el e törvény és a Tpv. által előírt esetben,
u) eljár a JBE médiaszolgáltatók és a közszolgálati médiaszolgáltatók médiaszolgáltatásával kapcsolatban felmerült kiegyensúlyozottsági panaszok ügyében [Smtv. 13. § és e törvény 12. §-a],
v) hatósági határozatában meghatározza a társadalom számára kiemelten nagy jelentőséggel bíró eseményeket,

- x) hatósági határozatában meghatározza a továbbítási kötelezettség alá eső közszolgálati és közösségi médiaszolgáltatásokat [75. § (3) bekezdés],
- y) ellátja az önszabályozó szervezetek eljárásával és döntéseivel összefüggő hatósági feladatokat,
- z) egyéb, törvényben meghatározott hatósági hatásköröket gyakorol.

183. §

(1) A Médiatanács nem hatósági hatásköreiben, a 132. §-sal összhangban

- a) kidolgozza a kiskorúak védelme érdekében előírt klasszifikációval összefüggő ajánlást,
- b) kidolgozza a kizárólag tizennyolc éven felüli nézők vagy hallgatók számára elérhetőséget biztosító hatékony műszaki megoldás követelményeire vonatkozó ajánlást,
- c) közzéteheti a termék megjelenítésre és az arra történő felhívás e törvényben foglaltaknak való megfeleléségre vonatkozó ajánlását,
- d) a sajtószabadság alkotmányos elveinek érvényesüléséről, valamint a műsor- kvóták alól a médiaszolgáltatóknak adott mentesítések indokairól, körülményeiről tájékoztatást nyújt az Országgyűlés részére,
- e) dönt a jóváhagyott költségvetési kiadási előirányzatok közötti átcsoportosítás tekintetében,
- f) meghatározza és közzéteszi ügyrendjét,
- g) a frekvenciagazdálkodással, illetve a hírközléssel kapcsolatos jogszabályok tervezetéről véleményt nyilvánít,
- h) egyes médiapolitikai kérdésekben állásfoglalásokat, javaslatokat készít,
- i) kialakítja a médiaszolgáltatást érintő frekvenciagazdálkodás koncepcióját,
- j) az Országgyűlés részére éves beszámolót készít a Médiatanács és a Hivatal tevékenységéről,
- k) kezeli az Alapot, elfogadja támogatáspolitikáját, éves tervét, illetve beszámolóját, meghatározza és közzéteszi az Alap kezelése részletes szabályait, valamint jóváhagyja az Alap által kidolgozott általános pályázati feltételeket,
- l) beszámolót készít az Európai Bizottság részére egyes műsorszerkezeti követelmények vonatkozásában,
- m) kialakítja a Közszolgálati Közalapítvány részére átadott vagyon hasznosításának és a vagyongazdálkodás szabályait,
- n) együttműködik más tagállamok médiahatóságaival,
- o) felügyeli a Médiatudományi Intézet tevékenységét,
- p) ellátja az önszabályozó szervezetek eljárásával kapcsolatos nem hatósági feladatokat,
- q) egyéb, törvényben meghatározott – nem hatósági – feladatokat lát el.

(2) A Médiatanács látja el a fogyasztóvédelmi jogszabályok alkalmazásáért felelős nemzeti hatóságok közötti együttműködésről szóló 2006/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtását a tagállamok audiovizuális médiaszolgáltatások nyújtására vonatkozó egyes törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek összehangolásáról szóló 2010/13/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 19–26. cikkét átültető tagállami jogszabályokba ütköző Európai Közösségen belüli jogsértések tekintetében. Ennek végrehajtásánál a kölcsönös jogsegély során a Médiatanács a 2007/76/EK bizottsági határozatnak megfelelően jár el.

184. §

(1) A Hivatal hatósági hatásköreiben

- a) vezeti az e törvényben meghatározott hatósági nyilvántartásokat,
 - b) meghatározza a nyilvántartásba vétel útján médiaszolgáltatás nyújtására jogot szerzett médiaszolgáltatók médiaszolgáltatási díját,
 - c) felügyeli az e törvényben foglalt alábbi rendelkezések érvényesülését:
 - ca) a politikai reklámra, közérdekű közleményre és a társadalmi célú reklámra vonatkozó rendelkezések körében a 32. § (7) bekezdésben foglaltak,
 - cb) a közszolgálati és közösségi médiaszolgáltatásban közzétett reklámra és közérdekű közleményre vonatkozó szabályok (36. §),
 - cc) a hallási fogyatékkal élők számára hozzáférhetővé tett műsorszámokra vonatkozó szabályok (39. §),
 - cd) a médiaszolgáltató, a sajtótermék kiadója és a kiegészítő szolgáltatást nyújtó tulajdoni viszonyaiban és más adataiban bekövetkezett változásokkal, azok bejelentésével és az egyes adatok közzétételével kapcsolatos szabályok,
 - ce) a lineáris médiaszolgáltató tulajdonosi szerkezetére és a tulajdonosi összefonódásra vonatkozó szabályok (43. §),
 - cf) az erőszakos vagy a nyugalom megzavarására alkalmas tartalmakra vonatkozó rendelkezések és a vallási, hitbéli meggyőződést védő szabályok (14. §),
 - cg) a reklámra és a televíziós vásárlásra vonatkozó egyes rendelkezések (34–35. §),
 - ch) a médiaszolgáltatások és műsorszámok támogatására vonatkozó szabályok (26–29. §),
 - ci) a 175. § (12) bekezdésében meghatározott adatszolgáltatási kötelezettségek,
 - d) ellátja a szolgáltatás megkezdésének elmaradása esetén a médiaszolgáltatási jogosultság megszűnésével, megszüntetésével kapcsolatos feladatokat,
 - e) a 182. § u) pont kivételével eljár a kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettségét érintő panaszok tekintetében (Smtv. 13. § és e törvény 12. §-a),
 - f) ellenőrzi a közszolgálati médiaszolgáltatások továbbítására vonatkozó kötelezettségek érvényesülését (74. §),
 - g) a médiaszolgáltatások felajánlásának kötelezettsége körében ellenőrzi az általános szerződési keretfeltételekre vonatkozó előírások érvényesülését (79. §),
 - h) egyéb, törvényben meghatározott hatásköröket gyakorol.
- (2) A Hivatal nem hatósági hatásköreiben
- a) előkészíti a Médiatanács feladat- és hatáskörébe tartozó ügyeket,
 - b) előkészíti a médiaszolgáltatási jogosultságok pályázati eljárását, nyilvános meghallgatást tart,
 - c) piaci elemző, értékelő, illetve más vizsgálati tevékenységet folytat a műsorfigyelő és -elemző szolgálat által,
 - d) egyéb, törvényben meghatározott – nem hatósági – feladatokat lát el.

A fenti rendelkezések sorolják fel a Hatóság feladat- és hatásköreit, garanciális okokból, az egyértelműség érdekében, illetve a közigazgatási tevékenységfajták általános alapjaihoz igazodva hatósági és nem hatósági tevékenységek szerint csoportosítva azokat.

A hatósági és a nem hatósági tevékenység egyértelmű elhatárolása azért kiemelten fontos, mert ehhez kötődnek a közigazgatás alapvető igazgatási szempontjai, eljárásjogi keretei.

A hatósági tevékenységek ugyanis a közigazgatás közhatalmi (hierarchián kívüli, illetve szervezeti rendszerén kívüli, azaz a közigazgatási szervezeti rendszerhez képest kifelé ható) tevékenységébe tartoznak, amelynek alapvető jellemzője, hogy a közigazgatás törvény alá

rendeltségének valamennyi követelménye érvényesül (illetve érvényesülnie kell). A hatósági tevékenység mind tartalmát, mind eljárási keretét tekintve garanciálisan és minden részletében szabályozott közigazgatási tevékenységfajtának minősül. A hatósági tevékenység vonatkozásában számos kontrolltípus érvényesül, amelyek közül a legfontosabb a hatósági döntésekkel szemben biztosított egyedi jogorvoslati jog (azon belül is a bírósági felülvizsgálat jogintézménye). A hatósági tevékenység tárgyát, tartalmát anyagi jogi értelemben a vonatkozó közigazgatási anyagi jogszabályok rendezik (mint pl. az Mttv.), eljárásjogi kereteit pedig a Ket. szabályozza. A hatósági tevékenység tehát a Ket. garanciális eljárási szabályrendszerének tárgyi hatálya alá tartozik.

Ezzel szemben a nem hatósági tevékenységek vonatkozásában alapvetően nem érvényesülnek a közhatalmi tevékenységeket meghatározó közigazgatási garanciák, követelmények (egyes sajátos feladattípusokat leszámítva). A nem hatósági feladatok a nem közhatalmi típusú (hierarchikus, szervezetrendszeren belüli) közigazgatási tevékenységek közé tartoznak, amelyekre nem vonatkozik a minden részletre kiterjedő jogi szabályozás követelménye, illetve nem tartoznak a Ket. eljárási szabályrendszerének tárgyi hatálya alá sem.

A fentiekben felsorolt feladat- és hatáskörök eljárási kereteiről, alapjairól lásd a 144–163. §-hoz írtakat, az egyes feladat- és hatáskörök tekintetében pedig lásd az azokra vonatkozó jogszabályi rendelkezéseknél kifejtetteket.

A JOGSÉRTÉS ESETÉN ALKALMAZHATÓ JOGKÖVETKEZMÉNYEK

Az Mttv. 185–189. §-ai szabályozzák a Médiatanács és a Hivatal által alkalmazható anyagi jogi jogkövetkezményeket, azok rendszerét és speciális mögöttes alapelvi hátterét. Az Mttv. e szakaszai nem csupán a szankciókra vonatkozó rendelkezéseket tartalmazzák, hanem a médiaigazgatás új jogintézményét, a felhívást is, melynek alapvető célja a szankcionálás elkerülése és az önkéntes jogkövetésre való ösztönzés (együttesen: anyagi jogi jogkövetkezmények). Az Mttv.-ben rendezett anyagi jogi jogkövetkezmények a vonatkozó alkotmányos elveknek, a közösségi normákban megfogalmazott követelményeknek [pl: AVMS irányelv, R(91)1 Ajánlás] és általános közigazgatási jogi kereteknek megfelelő, differenciált szankciórendszert alkotnak. E szankciórendszer igazodik a modern médiapiaci sajátosságokhoz, a folyamatosan fejlődő technikai feltételekhez és a változó gazdasági viszonyokhoz. Az Mttv. figyelembe veszi a közigazgatási jogi jogkövetkezményekkel szemben támasztott alkotmányos és jogtudományi elvárásokat, illetve tekintettel van a korábbi médiahatóság gyakorlatára és a lehetséges jogsértések szerteágazó mivoltára. A jogkövetkezmények és az azok tekintetében meghatározott elvek, szempontok áttekintése által nyilvánvalóvá válik, hogy az Mttv. az arányosság, a fokozatosság és az egyenlő elbánás elvei mentén a hangsúlyt a jogsértések megelőzésére és az önkéntes jogkövetés ösztönzésére fekteti.

185. §

(1) A Médiatanács vagy a Hivatal médiaigazgatásra vonatkozó szabály megsértőjével szemben jogkövetkezményt alkalmazhat a 186–189. §-ban meghatározottak szerint.

A 185. § (1) bekezdés alapján a Médiatanács és a Hivatal által alkalmazható jogkövetkezmények két részre, főbb csoportra tagolhatók: a 187. § (3) bekezdésben szabályozott közigazgatási anyagi jogi szankciókra és a 186. § (1) bekezdése alapján alkalmazható felhívásra. (A felhívás jogintézményének részletei a 186. §-ban kerülnek ismertetésre, jelen pontban a szankciók általános ismérvei kerülnek meghatározásra.)

Az Mttv. szankciórendszere vonatkozásában előzetesen hangsúlyozandó, hogy a közigazgatási szankció jogi szabályozása terén az ún. objektív szankcionálás a jellemző, azaz a bünyösségre vagy vétkességre tekintet nélkül pusztán az objektív oldal kimerítésével kiszabható a szankció, vagyis elegendő a tényállásszerűség. Ezen általános megoldás, elvrendszer mentén épül fel az Mttv. szankciórendszere is, így tehát a szankcióalkalmazás során nincs mód a jogsértő jogsértéshez való tudati viszonyulásának, felrőhatóságának vizsgálatára.

Az Mttv.-ben szabályozott közigazgatási anyagi jogi szankciók mindegyike az általános szankció-definíciónak megfelelően olyan, *a*) arra hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóság által *b*) közhatalom birtokában végzett tevékenysége körében államigazgatási, médiajogi normában meghatározott *c*) joghátrányt tartalmazó, *d*) állami közhatalommal, kény-

szer igénybevételével realizálható aktusa, amely *e*) jogellenes magatartásra, cselekményre reagál és célja elsősorban a megsértett (társadalmi, gazdasági, jogi) rend helyreállítása, emellett azonban számos egyéb, esetenként váltakozó funkcióval rendelkezik.

- a) A közigazgatási (médiajogi) szankció tehát minden esetben egy jogellenes magatartás jogszabályban előírt, a jogellenesen cselekvő számára valamilyen hátrányt kilátásba helyező következménye, vagyis a jogellenes cselekmény és a kiszabott szankció között egyértelmű ok-okozati összefüggésnek kell fennállnia. Az Mttv. ennek megfelelően a 185. § (1) bekezdésében rendelkezik arról, hogy mely esetekben van helye szankció kiszabásának: médiaigazgatásra vonatkozó szabály megsértése esetén. A médiaigazgatásra vonatkozó szabály definícióját az Mttv. 203. § 39. pontja határozza meg, a részletes szabályokat pedig az Mttv. hatásköri rendelkezései tartalmazzák.
- b) A közigazgatási szankcióról általános jelleggel megállapítható, hogy minden esetben hátrányt okoz, legyen az vagyoni hátrány (bírság), eltiltó szankció (pályázatokból való kizárás) vagy akár a jogsértés nyilvánosságra hozatala. Elsődlegesen kiemelendő, hogy minden szankció egyben hátrány is, hiszen hátrány okozása nélkül fogalmilag kizárt a szankció létezése, azonban nem minden joghátrány minősül szankciónak, csak az, amely jogellenes magatartás következménye. A jogszabályok ugyanis szankciónak tekintik az érintettet számára hátrányos kötelezettség teljesítésére vagy bizonyos esetelekvéstől való tartózkodásra anélkül, hogy jogsértésről lenne szó. Ezek az egyedi hatósági kötelezések a címzettek számára teherrel, jogkorlátozással járnak, mégsem tartoznak a szankció fogalmkörébe (pl. JBE kötelezettségek).
- c) A harmadik szempont a kényszer. Minden alkalmazott szankció végső biztosítékaként a szankciót alkalmazó szervnek rendelkezésére áll a kényszer különböző fajtáinak alkalmazása (pl. a Ket. szerinti végrehajtási eljárás lefolytatása). A tétélezett, azaz kilátásba helyezett szankcióhoz viszont nem járul effektív kényszerítés, csupán mintegy figyelmezteti az érintett jogalanyokat az önkéntes jogkövetésre, a jogsértés következményeire. Ezen cél elérését segíti elő közvetetten az Mttv. például a piacfelügyeleti terv hatóság részéről való közzétételére vonatkozó kötelezettség előírásával is.
- d) A szankcióalkalmazás a közhatalom birtokában végzett tevékenységek egyike, ugyanis hatósági jogviszony keretében történik, amelyben a hatóság, jelen esetben a Médiatek és a Hivatal közhatalmi viszonyban áll az ügyféllel. A Médiatek és a Hivatal az állam nevében járnak el és ezáltal jogosultak az ügyfélre nézve kötelező magatartásokat előírni, természetesen az Mttv.-ben foglalt eljárási és anyagi jogi követelmények betartása mellett.
- e) A közigazgatási szervek közül az adott egyedi ügyben szankció alkalmazására csak a hatósági jogkörrel, hatáskörrel és illetékességgel rendelkező (azaz az adott egyedi hatósági jogviszonyban jogképességgel rendelkező) hatóság jogosult. Az Mttv. amellet, hogy a 185. § (1) bekezdésében meghatározza, hogy mely aktusok, normák megsértése számít jogsértésnek, részletes tartalmi, hatásköri rendelkezéseket tartalmaz a 182–184. §-ban, a hatósági döntések pedig minden esetben e hatáskör keretein belül, az alapján kerülhetnek kibocsátásra. A szankcionáló hatósági határozat jogszerűségének elsődleges alapja ugyanis, hogy az a hatásköri szabályoknak megfelelően. A hatósági jogviszony egésze, az eljárásra vonatkozó jogosultság, a közhatalmi beavatkozás lehetősége a hatáskörön alapul. A hatáskört a jogkövetkezményt tartalmazó határozatban is részletesen, mindenre kiterjedően, azaz a tényállással kapcsolatos összefüggéseire, az adott ügygel összefüggő hatásköri kérdések jogalkalmazáson belüli jogértelmezésére is tekintettel részletesen indokolni kell.

185. §

(2) A jogkövetkezmény alkalmazása során a Médiatanács és a Hivatal az egyenlő elbánás elvét követve a fokozatosság és az arányosság elvére tekintettel jár el; a jogsértés súlyához, illetve ismétlődéséhez igazodóan alkalmazza a fokozatosság elvét, valamint az eset összes körülményéhez és a jogkövetkezmény által elérni kívánt célhoz képest arányos jogkövetkezményt alkalmaz.

Az Mttv. szankcióalkalmazás céljaival összefüggő garanciális rendelkezése, hogy a Médiatanács és a Hivatal a jogkövetkezmény által elérni kívánt célhoz arányos jogkövetkezményt alkalmaz. (Fontos kiemelni, hogy ezen túlmenően a közigazgatási anyagi jogi szankciók funkciói és ezzel összefüggésben céljai a főbb ismérveiket tekintve minden egyes ágazatban megegyeznek egymással.) A közigazgatási szankció alapvető funkcióinak és a funkcióktól elválaszthatatlan céljainak mindegyike megjelenik a médiaigazgatás területén is, kiemelten: *a)* a jogérvényesítő funkció, *b)* a prevenciós funkció, *c)* a represszió és *d)* a kártérítési funkció.

- a)* A jogérvényesítő funkció alapja az a tézis, hogy a közigazgatási, így a médiajogi normák feltétlen érvényesülést kívánnak, hiszen a közérdeket szolgálják, vagyis a társadalmi, gazdasági stb. rend biztosítására, helyreállítására szolgál a közigazgatási szankció. Ebből az következik, hogy a szankciók elsődleges funkciója a jogérvényesítés, ahogyan azt az AB 60/2009. (V. 28.) AB határozatában is kifejtette.
- b)* A prevenciós funkció, vagyis a jövőbeni jogsértésektől való visszatartás a közigazgatási szankciók egyik alapvető és általánosan elismert funkciója. A prevenciónak két formája létezik: *a)* a speciálprevenció (a jogsértő személy jövőbeni jogsértésektől való visszatartása) és *b)* a generálprevenció, azaz általánosságban, nem konkrétan az adott jogsértést elkövető személy vonatkozásában kifejtett visszatartó erő. A piacfelügyeleti terv közzétételi kötelezettsége is erősíti a generálpreventív funkciót, hiszen az érintettek ezáltal egyértelműen tudomást szereznek arról, hogy a hatóság előreláthatóan milyen területek vizsgálatára, elemzésére helyezi majd a hangsúlyt a piacfelügyeleti tevékenysége körében.
- c)* A repressziós funkció lényegi tartalmával kapcsolatban le kell szögezni, hogy a represszió nem cél. A szankció célja ugyanis önmagában van: a célra nem tekintő megtorlásban, a jogépség deklarálásában. A leggyakoribb közigazgatási szankció, a bírság, így a médiajogi szankciók (különösen a bírságok) is a közigazgatási represszió megjelenési formái. Kiemelendő azonban, hogy a bírságok és más szankciók nem kizárólag represszív funkcióval bírnak, hiszen a büntető célzattal együttesen a preventív, megelőző funkció is megjelenik esetükben (represszió általi prevenció).
- d)* A kártérítési jellegű reparációs funkció alapvetően polgári jogi jelleget hordoz magában (bár lehetetlen minden esetben meghatározni az okozott kár konkrét értékét, így a médiaigazgatás területén sem számosítható minden esetben). Ennek ellenére a médiaágazatban kiszabott bírságok is tekinthetők részben kártérítési jellegűnek, hiszen felhasználásuk a fogyasztói érdekeket szolgálja, mivel a hatóság a bírságbevételeket a tudatos fogyasztói döntéshozatal fejlesztésére jogosult felhasználni a hírközlés és a média területén [134. § (9) bek.].

A szankcionálás által elérni kívánt célok elérése érdekében azonban a Médiatanács és a Hivatal nem alkalmazhat korlátok nélkül szankciót. A szankcionálás kereteit, a szankcióalkalmazás során követendő legfőbb elveket az Mttv. a 185. § (2) bekezdése tartalmazza, mely szerint a Médiatanács és a Hivatal a jogkövetkezmény megállapítása során *a)* az egyenlő elbánás elvét követve *b)* fokozatosság és *c)* az arányosság elvére tekintettel jár el, valamint a jogsértés súlyához és a jogkövetkezmény által elérni kívánt célhoz arányos jogkövetkezményt alkalmaz.

- a) Az egyenlő elbánás követelményének megfelelő eljárás minden egyes hatósági ügy vonatkozásában általános követelmény, melynek központi elemei az alábbiak: a mérlegelés során a ténszerűség elve alapján kell eljárni, nem alkalmazható indokolatlan megkülönböztetés az egyes jogsértő személyek között, azonos jogsértés esetén lehetőség szerint azonos szankciót kell alkalmazni, illetve a szankció súlya, mértéke tekintetében is ugyanúgy/hasonlóan kell megítélni az ugyanazon jogsértést elkövető, hasonló jellemzőkkel bíró jogsértő személyeket. Tekintettel azonban arra a tényre, hogy nincs két teljesen azonos tényállás, jogsértés, nem kérhető számon a jogalkalmazón, hogy nem ugyanazt, vagy éppen ugyanolyan szankciót alkalmazta a jogsértések esetén. Az egyenlő elbánás követelménye tehát alapvetően az indokolatlan megkülönböztetés tilalmát foglalja magában.
- b) Az arányosság elve olyan alapvető követelmény, mely akár alkotmányos rangú elvnek is tekinthető, ugyanis a magánszférába (a gazdasági társaság működési feltételeibe és alapvetően a tulajdonát illetően, valamint a vezető tisztségviselő vagyoni helyzetébe) való beavatkozás csak annyiban megengedett, amennyiben az a jogérvényesítés, a közérdek és a speciális jogszabályi célok elérése érdekében elengedhetetlen. A szankció arányossága két oldalról vizsgálendő, azaz különbséget kell tenni az abszolút és a névleges arányosság között. Az abszolút arányosság a szankciórendszerben rögzített jogkövetkezmények arányosságát jelenti a jogsértések súlyához viszonyítva. A jogalkotó ennek megfelelően az Mttv. szankciókra vonatkozó rendelkezéseiben arányosít az egyes jogsértések súlya, jellege alapján [pl. az Mttv. 187. § (3) bekezdés *ba*) pontja a JBE szolgáltatók vonatkozásában a médiapiaci koncentrációra vonatkozó szabály megsértése esetére az átlagosnál magasabb bírságmaximumot határoz meg], a tényleges, egyedi esetekre történő arányosítást azonban már a jogalkalmazó végzi el. A névleges arányosság így a kiszabott jogkövetkezmények arányosságát jelenti, a konkrét jogsértéshez és a szankciók súlyához mérten. Eszerint az alkalmazott szankciónak meg kell felelnie a jogszabálysértés súlyának, a szankció céljával, illetve hátránytartalmával összhangban, figyelembe véve az egyes mérlegelési szempontokat [187. § (2) bek.]. Így például egy kisebb szolgáltató esetén elegendő lehet kizárólag egy kisebb összegű bírság alkalmazása, míg egy nagyobb, jelentősebb szolgáltatóval szemben az arányosság követelménye alapján magasabb összegű bírság vagy a bírság mellett egyéb más szankció kiszabása is indokolt lehet. Az arányosság elvének teljes körű érvényesülést kívánó jellegét támasztja alá, hogy az Mttv. alapján az arányosság elve minden egyes szankció kiszabása során kötelezően érvényesítendő. Az arányosság követelményének a tényállási elemek, szempontok egyedileg, valamint összességében való értékeléséből kell kitűnnie azok okszerűségével egyidejűleg.
- c) A fokozatosság elvének kötelező jellegű érvényesítése kapcsán élesen elkülönül egymástól az „első” és az esetlegesen azt követő, ismételt jogsértés esetén alkalmazható jogkövetkezmények rendszere. A fokozatosság elvét teljesíti ki a médiaigazgatás egyik speciális jogintézménye, a felhívás (186. §). A fokozatosság elve ugyanis ténylegesen, gyakorlati szempontból elsősorban nem az „első” szankcionálás esetén kerül érvényesítésre. Általánosságban tekintve a fokozatosság elvére ugyanis megállapítható, hogy az „első” jogsértés kapcsán alkalmazott hátrányos jogkövetkezmények kiszabása során a lehető legenyhébb szankciót kell alkalmazni, amely már alkalmas arra, hogy a kívánt hatást elérje. A további, ismételt jogsértések esetén kerülhet sor a szankció súlyosbítására – figyelemmel az Mttv. 187. § (4) bekezdésére. A fokozatosság elvének jelentősége tehát az ismételt bírságkiszabás, esetlegesen egyes szankciók együttes alkalmazása esetén az ismétléssel járó növekvő progresszivitás (akár magasabb bírság, hosszabb felfüggesztés vagy több szankció együttes alkalmazása révén) és ezáltal a szankcionálás kiszámíthatósága, előreláthatósága terén nyilvánul meg.

186. §

(1) Amennyiben a jogsértés csekély súlyú és ismételtség nem állapítható meg, a Médiatanács, illetve a Hivatal – a jogsértés tényének megállapítása és figyelmeztetés mellett – legfeljebb harminc napos határidő tűzésével felhívhatja a jogsértőt a jogsértő magatartás megszüntetésére, a jövőbeni jogsértésektől való tartózkodásra, illetve a jogszerű magatartás tanúsítására, és meghatározhatja annak feltételeit.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott felhívás keretében a 187. § (2) bekezdésében meghatározott mérlegelési szempontok nem alkalmazandók.

(3) Amennyiben a felhívás az ügy összes körülményeire tekintettel nem alkalmazható, vagy nem lenne a jogsértés megszüntetésére vonatkozó kötelezettség kikényszerítésére hatékony eszköz, a Médiatanács vagy a Hivatal – a felhívás mellőzésére vonatkozó indokolás nélkül – a jogsértő magatartás tanúsítását megtiltja, illetve az e törvényben foglaltak érvényesítése keretében kötelezettséget állapíthat meg, jogkövetkezményeket alkalmazhat.

A fokozatosság elvének egy speciális megjelenési formája az Mttv.-ben a felhívás, amelyben a hatóság a jogsértő személyt a jogszerű magatartás tanúsítására szólítja fel. A felhívás, általános tudományos megközelítésben, szankció jellegű jogalkalmazói aktus, melynek funkciója, célja a jogsértés előtti helyzet, rend visszaállítása a jogszerű magatartás tanúsítására való felhívás által. A felhívás tehát valójában a jogsértő „figyelmeztetésére” szolgál abból a célból, hogy a jogszerű állapotot, helyzetet állítsa vissza, teremtsen meg és amennyiben a felhívásban foglaltaknak nem tesz eleget, a hatóság jogosult szankció kiszabására. A felhívás tehát mind az együttműködő, „üggyfélbarát” közigazgatás, mind a hatékony – a jogsértéshez és a jogsértőhöz igazítható – rugalmas jogérvényesítés, mind reparáció szempontjából a közigazgatási szankcionálás kiemelt jelentőségű és sajátos jogintézménye, hiszen a jogszabálysértő számára önkéntes jogkövetésre ad lehetőséget egyéb jogkövetkezmények alkalmazása nélkül.

A felhívás tekintetében az Mttv. részben mérlegelési lehetőséget a jogalkalmazó számára, hiszen az Mttv. 186. § (1) bekezdése alapján a Hivatal és a Médiatanács csak abban az esetben alkalmazhat felhívást szankció helyett jogsértés esetén, ha a jogsértés csekély súlyú (mérlegelhető) és nem ismételt (nem mérlegelhető).

Hangsúlyozandó, hogy az Mttv. 186. § (1) bekezdése alapján legfeljebb 30 napos határidőt tűzhet ki a Médiatanács és a Hivatal a jogszerű magatartás tanúsítására, ettől eltérni, vagyis hosszabb határidőt megállapítani nem lehet, e körben a hatóság méltányossági jogkörrel nem rendelkezik. Kiemelendő, hogy a jogsértés jellege, a jogsértő magatartás megszüntetéséhez, a jogszerű magatartás tanúsításához reálisan szükséges időtartam függvényében 30 napnál rövidebb határidő is meghatározható, akár haladéktalan teljesítésre is felhívható a jogsértő.

Miután a felhívás keretében a mérlegelési szempontok értékelése korlátozott (nincs súlyosabb vagy kisebb súlyú felhívás), a Hivatal és a Médiatanács a tekintetben rendelkezik mérlegelési jogkörrel, hogy felhívást bocsát-e ki vagy szankcionál (ezen döntését azonban indokolnia kell), így a felhívás esetében értelemszerűen az Mttv. 186. § (2) bekezdése alapján a 187. § (2) bekezdésében foglalt mérlegelési szempontok nem alkalmazandók.

Sok esetben azonban a felhívás célja nem teljesedhet be és a felhívás alkalmazása is csupán „időhúzásnak” tekinthető, ugyanis bizonyos esetekben egyáltalán nem szolgálja az Mttv.-ben meghatározott célok elérését. Ilyen esetekben a hatóság szankciót alkalmaz az „első” jogsértés esetén az Mttv. 186. § (3) bekezdése alapján. A Médiatanács és a Hivatal tehát eljárása során elsőként azt mérlegeli, hogy van-e lehetőség felhívás alkalmazására, e körben megvizsgálja az eset összes körülményét, a jogsértés súlyát és ismételtségét, illetve,

hogy a jogsértés megszüntetésére, az Mttv. által meghatározott kötelezettség kikényszerítésére alkalmas eszköz-e a felhívás. Abban az esetben, ha mindezen körülmények értékelése alapján arra a következtetésre jut, hogy nem indokolt, illetve nem célszerű a felhívás alkalmazása, az Mttv. 186. § (3) bekezdése alapján a jogsértő magatartást megtiltja, kötelezettséget állapíthat meg és szankciót alkalmazhat.

187. §

(1) Ismételt jogsértés esetén a Médiatanács és a Hivatal kétmillió forintig terjedő bírsággal sújthatja a jogsértő szervezet vezető tisztségviselőjét a jogsértés súlyához, jellegéhez, illetve az egyedi ügy sajátosságaihoz mérten.

A kollektív felelősség, vagyis a szervezeti szankcionálás mellett az Mttv. kifejezetten lehetővé teszi a vezető tisztségviselő szankcionálását is, mégpedig ismételt jogsértés esetén [az ismételtség definícióját az Mttv. 187. § (4) bekezdése adja meg]. A vezető tisztségviselő szankcionálása nem ismeretlen a közigazgatási jog rendszerében, számos ágazati szabályozás lehetővé vagy éppen kötelezővé teszi a vezető tisztségviselő szankcionálását. A vezető tisztségviselő szankcionálása keretében a jogtudomány által kialakított elméleti háttér főbb szempontjai a következők: *a)* A megsértett kötelezettség betartásának felügyelete a vezető ellenőrzési vagy irányítási feladatkörébe tartozott. *b)* Elmulasztotta teljesíteni ellenőrzési, irányítási, vagy felügyeleti jogkörét. *c)* Képes lett volna megakadályozni a jogsértés megtörténtét. Az Mttv. figyelembe veszi azt a tényt, hogy nem minden jogsértés jut a vezető tudomására a hatósági eljárást megelőzően, csupán a hatóság határozatának közlését követően, így nem az első, hanem ismételt jogsértés esetén van lehetőség az Mttv. alapján a vezető tisztségviselő szankcionálására.

A bírsággal sújtott vezető tisztségviselő elméletileg lehet a szervezet egyszemélyi vezetője, vagy akár egy vezető testület is, amely tagjainak egyetemleges felelőssége megállapítható, illetve amennyiben ennek feltételei adottak, vagyis a szervezeti rendszer kellőképpen tagolt, a Médiatanács és a Hivatal a jogsértéssel érintett szervezeti egység vezetőjét is szankcionálhatja. A vezető tisztségviselő szankcionálásának az Mttv. 187. § (4) bekezdése alapján azonban nem lehet alapja csekély súlyú jogsértés, vagyis amennyiben a hatóság úgy mérlegeli, hogy az ismételt elkövetett jogsértés kis mértékben veszélyes a társadalomra (csekély súlyú), az nem alapozhatja meg a vezető tisztségviselő szankcionálását.

A vezető tisztségviselővel szemben kiszabható bírság összege tekintetében az Mttv. a jogszabályi, törvényi arányosítás eszközével él és figyelembe veszi, hogy ez esetben a szankció alanya nem szervezet, hanem természetes személy, így alacsonyabb bírságmaximumot határoz meg és a joggyakorlat során is a bírság alsó határát megközelítő bírságösszegekből célszerű kiindulni. A bírság összegének megállapítása során a hatóság mérlegelési jogkörrel rendelkezik, melynek során az adott, egyedi ügy összes körülményét (kiemelten azt a tényt, hogy hányszorosan ismételt a vezető tisztségviselő bírságolása) figyelembe kell vennie és arra tekintettel kell megállapítania a bírság összegét. Természetesen e körben, a vezető tisztségviselő bírságolása során is minden, a Mttv.-ben a szankcionálásra meghatározott alapelvei szintű követelménynek teljesülnie kell.

A tekintetben, hogy a vezető tisztségviselőt és a szolgáltatót egyazon határozatban vagy pedig külön határozatban szankcionálja a hatóság, az Mttv. nem tartalmaz rendelkezést. Az általános közigazgatási hatósági eljárási szabályok alapján a hatóság akár külön, akár egy határozatba is foglalhatja a szervezeti szankcióhoz elválaszthatatlanul kapcsolódó vezető tisztségviselő bírságolását tartalmazó döntését.

187. §

(2) A Médiatanács és a Hivatal a jogkövetkezmenyt – a jogsértés jellegétől függetlenül – a jogsértés súlyára, a jogsértés ismételtségére, folyamatosságára, időtartamára, a jogsértéssel elért vagyoni előnyre, valamint a jogsértéssel okozott érdeksérelemre, az érdeksérelemt szenvedett és veszélyeztetett személyek számára, illetve a jogsértéssel okozott kárra és a jogsértés piacra gyakorolt hatására, továbbá az egyedi ügyben értékelhető egyéb szempontokra tekintettel állapítja meg.

Az Mttv. 185–187. § (1) bekezdésének elemzése során többször felmerült, hogy a hatóság mérlegelési jogkörrel rendelkezik. A mérlegelési jogkör szükségessége kapcsán megjegyzendő, hogy többségében a hatóság elé kerülő egyedi ügyek olyan mértékben eltérnek egymástól, hogy a jogszabály mechanikus, kógens jellegű alkalmazása méltánytalan döntés meghozatalára vezetne. Ezért a közigazgatási jogszabályok – így az Mttv. alapvető szabályozási módszere – a mérlegelési jogkört biztosító norma, mert: feljogosítja a jogalkalmazót arra, hogy a jogszabály keretei között az egyes ügyek egyedi sajátosságait figyelembe véve a jogszabállyal elérni kívánt cél érdekében a kötöttségek maradéktalan betartása mellett a legmegfelelőbb, közérdekű döntést hozza meg, így akár szankciót alkalmazjon. A mérlegelés tehát az arányosság körében írt egyediesítés, individualizáció legteljesebb megjelenési formája, melynek során a hatóság a jogsértés körülményeit (akár a jogsértő javára, akár súlyosbító tényezőként vagy semleges szempontként) vizsgálja a konkrét cselekmény és személy viszonylatában. Azért, hogy a hatóság ne élhessen vissza a mérlegelési jogkör adta lehetőségekkel – a közigazgatási és bírósági jogalkalmazási gyakorlat alapján is egyöntetűen – három kritériumnak kell megfelelnie a döntéshozatalnak: *a)* A jogalkalmazó szerv csak akkor gyakorolhat mérlegelési jogot, ha erre a jogszabály feljogosította. *b)* A mérlegelés csak a mérlegelés jogszabályban meghatározott korlátai között végezhető. *c)* A döntésnél a jogszabály által megszabott mérlegelési szempontoknak elsődlegesen érvényesülnie kell a döntéshozatalban, emellett persze lehetőség van egyéb szempontok figyelembevételére is, melyeket a jogalkalmazónak a határozat indokolásában részletesen meg kell jelölnie. A médiajogi szankcióalkalmazás körében a mérlegelés nem egyszerűen „csak” a bírságösszeg meghatározása körében jut szerephez, hiszen a Médiatanácsnak és a Hivatalnak először is azt kell mérlegelnie, hogy *a)* kíván-e egyáltalán tényleges szankciót kiszabni, vagy pedig elegendő a jogsértő magatartás folytatásának megtiltására vonatkozó felhívás alkalmazása (mérlegelési jogkörben meghatározott határidő tűzésével), *b)* amennyiben szankciót alkalmaz, melyik, az Mttv. 187. §-ában meghatározott szankciót (vagy szankciókat) tartja a legalkalmasabbnak adott ügyben (kivételet képeznek azok az esetek, amikor a jogszabály konkrétan előírja, hogy mely szankciót köteles kiszabni a hatóság), ezen túlmenően *c)* az előbbiekhöz képest szükséges mérlegelni a szankciókiszabás egyedi tartalmát.

A mérlegelés különösen érzékeny területe a szankcióalkalmazásnak, még olyan jogszabályok esetén is, mint az Mttv., amely számos mérlegelési szempont kötelező értékelését írja elő. Ezen okból a szankciót tartalmazó határozat bírósági felülvizsgálata során a Pp. rendelkezései alapján a bíróság számos szempontot vizsgál: a hatóság a tényállást kellő mértékben feltárta-e, az eljárási szabályokat betartotta-e, a mérlegelés szempontjai megállapíthatóak-e és a határozat indokolásából a bizonyítékok mérlegelésének okszerűsége kitűnik-e. (Az okszerűség az indokoltságot, az indokolt mérlegelést jelenti annak minden egyes elemére kiterjedően.) Mivel a szankcionálás körében a Médiatanács és a Hivatal már egyedi jelenségeket értékel, csak egyszer előforduló összefüggéseknek, követelményeknek tulajdonít jelentőséget, a határozat indokolása nem lehet formális, hanem szervesen kapcsolódnia kell a konkrét ügy tényeihez, a körülményeket pedig egymással egybevetve, összefüggésükben kell értékelni.

Az Mttv. 187. § (2) bekezdése alapján a Médiatanácsnak és a Hivatalnak számos szempontot kell értékelnie, így tekintettel kell lennie a jogsértés súlyára, a jogsértés ismételtségére, folyamatosságára, időtartamára, a jogsértéssel elért vagyoni előnyre, valamint a jogsértéssel okozott érdeksérelemre, az érdeksérelemt szenvedett és veszélyeztetett személyek számára, illetve a jogsértéssel okozott kárra és a jogsértés piacra gyakorolt hatására, továbbá az egyedi ügyben értékelhető egyéb szempontokra. Tekintettel arra a tényre, hogy a jogsértések rendkívül szerteágazóak lehetnek, az egyes mérlegelési szempontok részletes tartalmát a jogalkalmazás (a bírósági felülvizsgálattal együtt: jogfejlesztő gyakorlat) során kell kidolgozni a Médiatanácsnak és a Hivatalnak. Kiemelendő, hogy az Mttv. 185. § (2) bekezdésében megfogalmazott alapelvek mellett számos egyéb elv, követelmény figyelembevételével kell lefolytatni a szankcióalkalmazást, így pl. tekintettel kell lennie a Médiatanácsnak és a Hivatalnak a *ne bis in idem* elvére is, vagyis a kétszeres értékelés tilalmára. A *ne bis in idem* elvének a lényege: azon körülmények, melyek a törvényi tényállás ismérvei, a szankció kiszabása során nem vehetők súlyosbító körülményként figyelembe, vagyis amennyiben az Mttv. valamely körülményt már kifejezetten értékeli (pl. a JBE szolgáltatók médiaszolgáltatások piacán betöltött pozícióját), a jogalkalmazó azt már nem értékelheti a szankcionálás körében (a JBE szolgáltatók által a médiapiaci koncentráció korlátozására vonatkozó szabály megsértése esetén a JBE szolgáltatói minőséget), illetve egyazon tény, körülmény nem értékelhető kétszeresen a mérlegelés körében (pl. ha a jogellenesen szerzett vagyoni előnyt a hatóság már a jogsértő hátrányára értékelt, ezt nem értékelheti másnak okozott kárként abban az esetben sem, ha a jogsértéssel a jogsértő ténylegesen vagyoni kárt okozott).

A mérlegelési szempontok kapcsán kiemelendő, hogy az Mttv. egyes esetekben nevesíti, hogy mely jogsértések tekinthetők súlyosnak, azonban a hatóság emellett más jogsértéseket is minősíthet súlyosnak. Kiemelendő, hogy a legtöbb jogszabályhely megsértése is lehet súlyos vagy nem súlyos mértékű, a jogsértés súlyát az adott ügy összes körülményeire tekintettel kell megállapítania a Médiatanácsnak és a Hivatalnak figyelemmel arra, hogy a jogsértés társadalomra való veszélyessége milyen mértékű, így pl. a kiskorúak védelme érdekében meghozott törvényi rendelkezések megsértése sok esetben súlyos mértékűnek értékelhető, akárcsak az egyes piaci verseny tisztaságát, szabadságát szabályozó alapvető rendelkezések megsértése és az emberi méltóságot megsértő jogsértések. Az érdeksérelem kapcsán megjegyzendő, hogy az érdeksérelem a lehető legtágabb kategória: magában foglal a személyhez fűződő jogok sérelme mellett minden olyan érdeksérelemet, amely nem vagyoni sérelem, kár (az külön mérlegelési szempont az Mttv. rendszerében), illetve nem hagyható figyelmen kívül, hogy nem csak a konkrét sérelmet szenvedett személyek számát kell figyelembe venni, hanem mindazon személyek összességét, amelyek veszélyeztetettek a jogsértés által (pl.: az olvasottság szempontjából, hogy országosan vagy csak helyi szinten terjesztett sajtótermékről beszélünk, illetve, hogy a nézettségi és egyéb adatok alapján egy adott műsorszámot hányan kísérték figyelemmel). Természetesen e szám nem lehet minden esetben pontos, a hatóságnak azonban alá kell támasztania, hogy az érintett személyek számát milyen módon határozta, becsülte meg. Az Mttv. emellett tekintettel van arra a tényre is, hogy a jogsértés hányszorosan ismételt (ha a jogsértő ismételten elköveti a jogsértést a korábbi szankció nem volt megfelelő, eléggé hatékony, hiszen nem érte el a célját), illetve figyelembe veszi a jogsértés időtartamát és folyamatosságát is (pl.: egy átfogó vizsgálat során a hatóság megállapítja, hogy valamely szolgáltató a korosztályos besorolásnak megfelelő jelzéseket huzamos ideig folyamatosan nem, vagy nem megfelelően alkalmazza, vagy egy meghatározott időszakban több esetben, ismételten túllépte a reklámidőkeretét). A jogsértés piacra gyakorolt hatása körében a Médiatanács és a Hivatal értékeli az adott jogsértés médiapiacra gyakorolt hatását, vagyis elsősorban piaci verseny védelmét szolgáló szabályok megsértésének mértékét veszi figyelembe (pl.: a műsor felajánlására vonatkozó kötelezettség megszegése által

jelentős piaci erőfölényhez juthat valamely szolgáltató). Az Mttv. értékelni rendeli emellett az okozott kárt és a megszerzett vagyoni előnyt is (mely lehet akár a költségek, kiadások alóli jogellenes mentesülés is). E két mérlegelési szempont sok esetben ugyanazon körülmény, tény értékelését jelenti (ha a másnak okozott kár, egyben a jogsértő haszna is). Ez esetben a jogalkalmazó csupán az egyik mérlegelési szempont szerint értékelheti az adott cselekményt a *ne bis in idem* elve alapján. Hangsúlyozandó, hogy az anyagi jogi bírság funkcióiból, céljából egyértelműen következik, hogy az anyagi jogi bírság célja általános jelleggel nem a jogsértő működésének ellehetetlenítése, hanem elsősorban a jogsértések megelőzése, a jogsértésektől való visszatartás, illetve szankciótani, dogmatikai és gyakorlati szempontból is alapvetés, hogy az adott ügy, jogsértés egyedi körülményeinek részét képezi a jogsértő teherbíró képessége is. A hatóság tehát minden esetben kötelezően értékeli a jogsértő személyi, vagyoni helyzetét is a rendelkezésre álló információk, adatok alapján (abban az esetben, ha a hatóság nem rendelkezik árbevételi adatokkal, értelemszerűen csupán jogalkalmazói gyakorlatának, a médiapiaci tapasztalatainak megfelelően tudja figyelembe venni a jogsértő vagyoni helyzetét a szankcionálás során). A 187. § (2) bekezdésében felsorolt mérlegelési szempontok vizsgálata mellett azonban a Médiatanács és a Hivatal bármely más szempontot is értékelhet, akár a jogsértő terhére, akár enyhítő körülményként. Tipikus enyhítő körülmény lehet pl., ha a jogsértő megpróbálja a jogellenes magatartásának következményeit enyhíteni. Amennyiben a hatóság nem talált egyéb értékelendő (akár súlyosbító, akár enyhítő) szempontot, úgy azt kell rögzítenie a határozatban. Hangsúlyozandó, hogy abban az esetben, ha a hatóság valamely mérlegelési szempontot nem értékeli a jogsértő terhére, az nem lesz automatikusan enyhítő szempont, vagyis az adott eset tekintetében nem értelmezhető szempontok „semleges” értékelendők (pl., amennyiben egyszeri, nem folyamatos jogsértést követett el a jogsértő, a folyamatosság hiánya nem lesz enyhítő szempont).

187. §

(3) A Médiatanács és a Hivatal – a (7) bekezdés figyelembevételével – a következő jogkövetkezmények alkalmazására jogosult:

a) a jogsértőt meghatározott időre kizárhatja az Alap pályázatainak való részvétel lehetőségéből,

b) bírságot szabhat ki a jogsértővel szemben az alábbi összeghatárok szerint:

ba) JBE médiaszolgáltató és a médiapiaci koncentráció korlátozására vonatkozó szabály által érintett médiaszolgáltató jogsértése esetén a bírság összege két-százmillió forintig,

bb) a ba) pont alá nem tartozó médiaszolgáltató jogsértése esetén a bírság összege ötvenmillió forintig,

bc) országosan terjesztett napilap esetében a bírság összege huszonötmillió forintig,

bd) országosan terjesztett hetilap, folyóirat esetében a bírság összege tízmillió forintig,

be) más napilap, illetve hetilap, folyóirat esetében a bírság összege ötmillió forintig,

bf) internetes sajtótermék esetében a bírság összege huszonötmillió forintig,

bg) műsorterjesztő esetében a bírság összege ötmillió forintig,

bh) közvetítő szolgáltató esetében a bírság összege hárommillió forintig terjedhet,

c) a jogsértőt kötelezheti közleménynek vagy a határozatnak a jogsértő internetes honlapjának nyitóoldalán, sajtótermékben vagy megjelölt műsorszámban történő közzétételére a határozatban meghatározott módon és ideig,

d) meghatározott időtartamra felfüggesztheti a médiaszolgáltatási jogosultság gyakorlását:

da) a felfüggesztés időtartama tizenöt perctől huszonnégy óráig,

db) a felfüggesztés időtartama súlyos jogsértés esetén egy órától negyvennyolc óráig,

dc) a felfüggesztés időtartama ismételt és súlyos jogsértés esetén három órától egy hétig

terjedhet,

e) törölheti azon médiaszolgáltatást a 41. § (4) bekezdés szerinti nyilvántartásból, amelyben a jogsértést elkövették, illetve azonnali hatállyal felmondhatja a médiaszolgáltatási jogosultság tárgyában megkötött hatósági szerződést, miután a jogsértő ismételten súlyos jogsértést követett el. A nyilvántartásból törölt médiaszolgáltatás a törlést követően nem tehető a nyilvánosság számára elérhetővé.

(4) Az (1)–(3) bekezdés alkalmazásában ismételtségnek tekintendő, ha a jogsértő a jogerős hatósági határozatban megállapított jogsértő magatartást ugyanazon jogalapon és jogszabályhely tekintetében, ugyanazon tárgykörben, háromszázhatvanöt napon belül legalább kétszer valósítja meg, ide nem értve a csekély súlyú törvénysértéseket.

(5) A (3) bekezdésben meghatározott jogkövetkezmények együttesen is megállapíthatók.

(6) A lineáris médiaszolgáltatás médiaszolgáltatójával szemben a (3) bekezdés *a)–e)* pontban, a lekérhető vagy kiegészítő médiaszolgáltatás nyújtójával szemben a (3) bekezdés *a)–d)* pontban, a sajtótermék kiadójával szemben pedig a (3) bekezdés *b)–c)* pontban szereplő jogkövetkezmények alkalmazhatók.

(7) A (3) bekezdés *e)* pontban meghatározott jogkövetkezmény alkalmazására a Médiatanács rendelkezik hatáskörrel.

(8) A Médiatanács a műsorszolgáltatási szerződéssel rendelkező médiaszolgáltatókkal szemben a szerződésben foglalt kötbért, illetve egyéb jogkövetkezményeket kizárólag közigazgatási úton érvényesítheti.

Az Mttv. 187. § (3) bekezdése tartalmazza a Médiatanács és a Hivatal által kiszabható, alkalmazható konkrét anyagi jogi szankciókat, vagyis *a)* az Alap pályázatainak való részvételből kizárást, *b)* a bírságot, *c)* az ún. nyilvánosság szankciót, *d)* a médiaszolgáltatási jogosultság felfüggesztését, valamint az Mttv. *ultima ratio* jellegű, végső szankcióit, a 187. § (7) bekezdése alapján kizárólag a Médiatanács által alkalmazható *e)* nyilvántartásból való törlést és a médiaszolgáltatási jogosultság tárgyában megkötött hatósági szerződés azonnali hatállyal történő felmondását.

a) Az Alap pályázataiból való kizárás, jogkorlátozó szankcióként a jogsértő tevékenységére vagy annak helyére, tárgyára kíván közvetlenül hatni, ilyen módon csökkentve a jogsértések ismétlődésének, folytatásának esélyeit. A pályázatokból való kizárás értelemszerűen csak a lineáris médiaszolgáltatás médiaszolgáltatójával és a lekérhető vagy kiegészítő médiaszolgáltatás nyújtójával szemben alkalmazható, ahogyan azt az Mttv. 187. § (6) bekezdése is rögzíti. A tiltás időtartama tekintetében a Médiatanács és a Hivatal mérlegelési jogkörrel rendelkezik, vagyis a mérlegelési szempontokra tekintettel állapítja meg határozatában annak időtartamát, figyelemmel arra a tényre, hogy a jogsértés súlyához és a jogsértő személyéhez igazodó arányos időtartam kerüljön meghatározásra (akár az is

lehetséges, hogy ténylegesen egyetlen pályázati eljárásból sem kerül kizárásra a jogsértő, mert a szankcióval érintett időszakban nem kerül sor pályáztatásra).

- b) Az anyagi jogi szankciók közül egyértelműen az anyagi jogi bíróság a legismertebb, legelterjedtebb szankciótípus, így a médiajogi szankcionálás terén is kiemelt szerephez jutnak az Mttv. 187. § (3) bekezdés *b)* pontjában szabályozott bírságok. A bírságösszegek tekintetében az Mttv. kivétel nélkül meghatározza a maximumot, mely tekintetben az Mttv. 186. § (5) bekezdésénél írtak szerint arányosít egyes jogsértések súlyához és a jogsértő szervezetek sajátosságaihoz viszonyítva és ezáltal egyértelműen behatárolja, hogy mely pont szerinti bírságot mely szervezetekkel szemben alkalmazhatja a Hivatal és a Médiatanács, illetve egyes esetekben a jogsértés típusát, tárgykörét is nevesíti az Mttv.
- c) Az ún. „nyilvánosság szankció” bevezetése kifejezetten a jogsértéssel érintett személyek irányába hat, közvetíti feljűk a jogsértés tényét, például felhívja a szülők figyelmét a jogellenesen nyújtott, gyermekekre káros tartalmakra, anélkül, hogy a jogsértőnek közvetlenül anyagi hátrányt okozna. Sok esetben, más jogágak tapasztalataira alapozva kijelenthető, hogy a nyilvánosság szankció sokkal inkább hátrányos lehet a jogsértők számára, mint akár a bírság – különösen a médiaigazgatás területén, ahol a szolgáltatók bevételi forrása maga a nyilvánosság –, emellett pedig a jogsértéssel érintett és veszélyeztetett, illetve bármely személy számára hasznos információkkal szolgál. A nyilvánosság szankció tekintetében kiemelendő, hogy az Mttv. alapján a Médiatanács és a Hivatal nemcsak a határozat közzétételére kötelezheti a jogsértőt, hanem a határozatban foglalt közleményre is. Ez a lehetőség azért bír kiemelt jelentőséggel, mert egy akár több tíz oldalas határozat közzététele sok esetben nehezen vagy egyáltalán nem kivitelezhető, illetve az átlag olvasó, néző, hallgató számára releváns információval nem szolgál annak hossza, megfogalmazása miatt, míg egy rövid közlemény minden lényegi információt közérthetően tartalmazhat és a szankció ezáltal megfelelőbben érheti el a célját. Abban a tárgykörben, hogy a határozat vagy a határozatban meghatározott közlemény közzétételét rendeli el a hatóság, illetve, hogy milyen módon és milyen fórumon kell azt végrehajtani (a felfüggesztéssel együttesen alkalmazva a felfüggesztés ideje alatti közzététel, a szolgáltató honlapjának főoldalán előírt betűtípussal és helyen, meghatározott sajtótermékben való közzététel, műsorszámban való beolvasás stb.), valamint a közzététel időtartamát (akár napokon keresztül folyamatosan) a hatóság a szankció céljára és az eset összes körülményeire tekintettel határozza meg. Természetesen a közzététel költségeit a jogsértőnek kell viselni, legyen az többletkiadás (közzététel pl. egy országos napilapban) vagy bevételkiesés (meghatározott napszakban a saját műsoraiban történő felolvasás, bemondás).
- d) A médiaszolgáltatási jogosultság felfüggesztése nem újkeletű szankció a médiaigazgatás területén, mely szankció értelemszerűen nem alkalmazható a sajtótermék kiadójával szemben. Az ún. elsőtétítés időtartama esetére az Mttv. a 187. § (3) bekezdés *d)* pontjában három lépcsős, fokozatos szankciókiszabást tesz lehetővé, vagyis súlyos jogsértés esetén hosszabb időtartamra, súlyos és ismételt jogsértés esetén akár egy hétig tartó időtartamra függesztheti fel a médiaszolgáltatási jogosultság gyakorlását a Hivatal és a Médiatanács. Hangsúlyozandó, hogy jogsértés súlyos minősítését nem lehet mindenre kiterjedően előre meghatározni, e körülményt a hatóság egyedileg, az adott ügy körülményeire, illetve a mérlegelési szempontokra tekintettel határozza meg és határozatában ezt rögzíti. Megjegyzendő, hogy az Mttv. a felfüggesztés tekintetében enyhébb szabályozást tartalmaz az Rttv.-hez képest, mivel az Rttv. alapján akár harminc napra is felfüggeszthette a médiaszolgáltatási jogosultság nyújtását a hatóság.

e) Az Mttv. végső, *ultima ratio* jellegű szankciói a szolgáltatás nyilvántartásból való törlése és a médiaszolgáltatási jogosultság tárgyában megkötött hatósági szerződés azonnali hatállyal történő felmondása. E szankciók alkalmazására kizárólag a Médiatelevisziós jogszabályok által biztosítja az Mttv., hogy kizárólag a súlyos jogsértések elkövetésének jogkövetkezménye legyen e két szankció, illetve az ismételt jogszabálysértés is előfeltétele e szankciók alkalmazásának. A nyilvántartásból való törlés tekintetében kiemelő, hogy az nem a szolgáltató, hanem a meghatározott jogsértéssel érintett szolgáltatás törlésére vonatkozik, vagyis a jogsértő más szolgáltatást a nyilvántartásból való törlés ellenére is nyújthat.

Az Mttv. a 187. § (3) bekezdésében több esetben meghatározza, hogy egyes szankciók csak ismételt jogsértés esetén alkalmazhatók. Az ismételtség definícióját pedig az Mttv. 187. § (4) bekezdése rögzíti a közigazgatási jogi szankcionálás elméleti téziseinek, valamint a konzekvens bírói gyakorlatnak megfelelően. Kiemelő, hogy az ismételt jogsértés megállapításához nem szükséges a két tényállás azonossága (ügyazonosság), elegendő, ha a jogsértő magatartása olyan jogszabályi rendelkezést sért, amelynek megsértését a hatóság már korábban megállapította. (Nem kell tehát a ténybeli alapnak is teljességgel megegyeznie az ismételtség megállapításához.) Annak ellenére, hogy a legtöbb jogszabályozás nem szűkíti az időtartam vonatkozásában az ismételtséget, az Mttv. e tekintetben korlátot támaszt, vagyis egy jogsértés akkor tekintendő ismételtnek, ha háromszázhatvanöt napon belül legalább kétszer valósítja meg a jogsértőt. Az Mttv. külön szabályokat állapít meg a csekély súlyú jogsértések esetére. Amennyiben ugyanis a hatóság által csekély súlyúnak minősített jogsértést követ el a jogsértő, az ismételtség értékelése korlátozott, vagyis az nem minősül súlyosbító tényezőnek, illetve nincs lehetőség a vezető tisztségviselő szankcionálására. A csekély súlyú jogsértések esetén tehát a hatóság enyhébb szabályok szerint jár el, ezzel is ösztönözve a szolgáltatókat arra, hogy egyáltalán ne vagy a lehető legkisebb mértékben kövessenek el jogsértéseket. A csekély súlyú jogsértések definícióját – akárcsak a súlyos jogsértését – az Mttv. nem határozza meg, annak meghatározására ugyanis, hogy valamely jogsértés milyen súlyúnak tekintendő, minden egyes egyedi ügyben, az eset összes körülményeinek mérlegelése következtében kerülhet csak sor, és a fogalmak keretei a hatóság, illetve a bíróság jogfejlesztő gyakorlata során alakulnak ki. Az ügyfelek, szolgáltatók érdekeit védő garanciális követelmény, hogy amennyiben a jogsértés csekély súlyúnak minősül, azt a hatóság a határozatában köteles rögzíteni. E határozat – és egyben a jogsértés minősítése – az általános szabályok szerint jogorvoslattal támadható. (Azt tehát, ha a jogsértés nem csekély súlyú, nem kell rögzíteni a határozatban, csupán azt, ha az csekély – vagy akár súlyos – jogsértésnek minősül.) Hangsúlyozandó, hogy a csekély súlyú jogsértések minősítésének hatóság általi mérlegelhetősége megfelel a vonatkozó alkotmányos és közigazgatási elveknek, rendelkezéseknek, hiszen a jogsértések tekintetében érvényesülő közigazgatási szankcionálás főszabály szerint objektív és nem differenciált a jogsértés súlyát tekintve. A csekély súlyú jogsértés kategória így jelentős „kedvezmény” a közigazgatási jogérvényesítés és szankcionálás keretén belül, ezért egyrészt a jogsértők részéről nem fűződik „alanyi jog” adott jogsértés csekély súlyúvá minősítéséhez, másrészt mindebből következően a jogsértés súlyának meghatározásában a hatóság számára tág mérlegelési jogkör indokolt és biztosítandó. (E körben külön kiemelő, hogy miután a csekély súlyú jogsértés kategória a jogsértés általánosítható tárgyához kötődik és nem személyhez, ezért a tág mérlegelés nem adhat alapot az adott jogszabálysértések tekintetében a jogsértő személyek közötti indokolatlan megkülönböztetéshez vagy a – jogállamiság elvével nem összeegyeztethető – jogalkalmazói méltányossághoz.)

A műsorterjesztő és a közvetítő szolgáltató felelőssége a médiaszolgáltatás és a sajtótermék továbbításáért

188. §

(1) A műsorterjesztő a 189. § szerint a médiaszolgáltatás továbbításának felfüggesztésére, illetve megszüntetésére kötelezhető a Médiatek hatósági hatáskörében kibocsátott hatósági határozatában.

(2) A közvetítő szolgáltató a 189. § szerint a médiaszolgáltatás és az internetes sajtótermék közvetítésének felfüggesztésére kötelezhető a Médiatek hatósági hatáskörében kibocsátott hatósági határozatában.

(3) Az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban, valamint az 1998. évi XLIX. törvénnyel kihirdetett, a határokat átlépő televíziózásról szóló, Strasbourgban, 1989. május 5-én kelt európai egyezményben, és kiegészítő Jegyzőkönyvében részes valamely állam joghatósága alá tartozó műsor- és sajtószolgáltató műsorának tartalmáért a műsorterjesztő nem felelős. A 189. § alapján – figyelembe véve a 176–180. §-ban foglalt előírásokat – azonban a médiaszolgáltatás terjesztésének felfüggesztésére kötelezhető a Médiatek hatósági hatáskörében kibocsátott hatósági határozatában.

189. §

(1) Amennyiben a Médiatek a 187. § (3) bekezdés *e*) pontban meghatározott jogkövetkezményt alkalmazza a médiaszolgáltatóval szemben, a műsorterjesztő köteles – a határozat jogerőre emelkedését követően a Médiatek által hivatalbóli hatósági eljárásban kibocsátott hatósági határozat alapján – a jogkövetkezményt tartalmazó határozat tárgyát képező médiaszolgáltatás terjesztését megszüntetni.

(2) Amennyiben ismételt jogsértés esetén a Médiatek vagy a Hivatal a 187. § (3) bekezdés *b)–d*) pontban meghatározott valamely jogkövetkezményt alkalmazza a médiaszolgáltatóval szemben, és a médiaszolgáltató a jogerős és végrehajtható, jogkövetkezményt tartalmazó határozatot a Médiatek vagy a Hivatal felhívására nem teljesíti, a műsorterjesztő a Médiatek hivatalbóli hatósági eljárásában kibocsátott hatósági határozatával a jogkövetkezményt tartalmazó határozat tárgyát képező médiaszolgáltatás terjesztésének felfüggesztésére kötelezhető.

(3) Amennyiben a Médiatek vagy a Hivatal lineáris, lekérhető vagy kiegészítő médiaszolgáltatás esetén a 187. § (3) bekezdés *b)–d*) pontban meghatározott valamely jogkövetkezményt alkalmazza a médiaszolgáltatóval szemben, és a médiaszolgáltató a jogerős és végrehajtható, jogkövetkezményt tartalmazó határozatot a Médiatek vagy a Hivatal felhívására nem teljesíti, a közvetítő szolgáltató a Médiatek hivatalbóli hatósági eljárásában kibocsátott hatósági határozatával a jogkövetkezményt tartalmazó határozat tárgyát képező lineáris, lekérhető vagy kiegészítő médiaszolgáltatás közvetítésének felfüggesztésére kötelezhető.

(4) Amennyiben a Médiatek vagy a Hivatal internetes sajtótermék esetén a 187. § (3) bekezdés *b)–c*) pontban meghatározott valamely jogkövetkezményt alkalmazza a sajtótermék kiadójaival szemben, és a kiadó a jogerős és végrehajtható, jogkövetkezményt tartalmazó határozatot a Médiatek vagy a Hivatal felhívására nem teljesíti, a közvetítő szolgáltató a Médiatek hivatalbóli ható-

sági eljárásában kibocsátott hatósági határozatával a jogkövetkezményt tartalmazó határozat tárgyát képező internetes sajtótermék közvetítésének felfüggesztésére kötelezhető.

(5) Az (1)–(4) bekezdés szerinti határozatnak tartalmaznia kell a megszüntetés, felfüggesztés módját, feltételeit, megfelelő teljesítési határidejét, a megszüntetés, felfüggesztés időtartamát, valamint a műsorterjesztőnek, közvetítő szolgáltatónak a médiaszolgáltatás terjesztésének, közvetítésének megszüntetésével, felfüggesztésével, illetve a sajtótermék közvetítésének felfüggesztésével kapcsolatosan felmerült költségeinek viselését, megtérítését.

(6) A (2)–(4) bekezdésben meghatározott terjesztés, közvetítés felfüggesztése időtartamának arányban kell állnia az alapjául szolgáló jogkövetkezmény súlyával, mértékével és nem haladhatja meg a médiaszolgáltató, internetes sajtótermék kiadója általi – a vonatkozó jogerős és végrehajtható határozatban megállapított – teljesítés időpontját, hozzászámítva a felfüggesztés megszüntetéséhez szükséges időtartamot. A felfüggesztés műsorterjesztő, közvetítő szolgáltató általi megszüntetésének időtartama – ideértve a műsorterjesztő, közvetítő szolgáltató Médiatanács általi értesítését is – nem haladhatja meg a tizenöt napot.

(7) A műsorterjesztés, közvetítés megszüntetésével, felfüggesztésével kapcsolatosan a műsorterjesztő, közvetítő szolgáltató felmerült költségeit a jogkövetkezménnyel sújtott médiaszolgáltató, sajtótermék kiadója köteles viselni.

(8) A Médiatanács (1)–(4) bekezdés szerinti határozata ellen fellebbezésnek helye nincs. A határozat felülvizsgálatát az ügyfél kérheti – jogszabálysértésre hivatkozással – a hatósági határozat közlésétől számított tizenöt napon belül a közigazgatási ügyekben eljáró bíróságtól. A bíróság az ügyben, szükség esetén a felek meghallgatása alapján, tizenöt napon belül nemperes eljárásban határoz. A nemperes eljárás iránti kérelem benyújtásának a határozat végrehajtására nincs halasztó hatálya. A kérelemmel támadott hatósági határozat végrehajtásának felfüggesztése a bíróságtól nem kérhető, a bíróság által nem függeszthető fel. A határozat a nemperes eljárás iránti kérelem benyújtásától függetlenül azonnal végrehajtható. A Fővárosi Bíróság végzése ellen fellebbezésnek nincs helye.

(9) Amennyiben a műsorterjesztő, illetve a közvetítő szolgáltató nem teljesíti az (1)–(4) bekezdés szerinti határozatban foglaltakat, a Médiatanács műsorterjesztővel vagy közvetítő szolgáltatóval szemben hatósági eljárást indít, és a 187. § (3) bekezdés *bg*) vagy *bh*) pontban meghatározott jogkövetkezményeket alkalmazhatja.

(10) A 188. és jelen §-ban foglaltak nem alkalmazhatók a jelen §-ban foglalt jogkövetkezményt tartalmazó határozat bírósági felülvizsgálata keretében kért végrehajtás felfüggesztése tárgyában a bíróság által meghozott elsőfokú döntésig, továbbá nem alkalmazhatók – a vonatkozó közigazgatási per jogerős lezárásáig –, amennyiben a jogkövetkezményt tartalmazó határozat végrehajtását a bíróság felfüggesztette.

A műsorterjesztő és a közvetítő szolgáltató csak az Mttv.-ben garanciálisan és taxatív módon meghatározott, kivételes esetben felel a médiaszolgáltatás, illetve az internetes sajtótermék továbbításáért, közvetítéséért. Az Mttv. alapján a műsorterjesztő, illetve a közvetítő szolgáltató nem a továbbított, közvetített tartalomért felel, csak arra kötelezhető, hogy ha a hatóság jogerős és végrehajtható, szankciót tartalmazó határozatában foglaltakat a médiaszolgáltató vagy a kiadó nem teljesíti, a hatóság által immár neki (ti. a terjesztőnek vagy a közvetítő szolgáltatónak) címzett határozata alapján függeszse fel az érintett szolgáltatások továbbítá-

sát, illetve a 187. § (3) bekezdés *e*) pontjában foglalt szankció alkalmazása és a kötelezettség nem teljesítése esetén a műsorterjesztő szüntesse meg a médiaszolgáltatás terjesztését. A felelősség tehát a jogérvényesítés folyamatához, valamely kötelezést tartalmazó – jogerős és végrehajtható – hatósági határozat érvényre juttatásához, betartatásához kapcsolódik. A megfelelő és hatékony jogérvényesítés érdekében ugyanis bizonyos esetben elkerülhetetlen lehet a műsorterjesztő és a közvetítő szolgáltató kötelezése a továbbítás felfüggesztésére (kivételes esetben a terjesztés megszüntetésére), hiszen a jogérvényesítés célja a jogszerű állapot helyreállítása, a jogsértő magatartás megszüntetése a rendelkezésre álló eszközökkel – akkor is, ha a jogsértő nem teljesíti a határozatban foglaltakat.

Ezen eljárások tekintetében alapvetően két elkülönült esetkört szükséges megkülönböztetni:

- a) a Médiatanács jogerős határozata alapján a médiaszolgáltatás terjesztésének megszüntetését, illetve
- b) a jogerős és végrehajtható, meghatározott szankciót tartalmazó határozatban foglaltak nem teljesítése okán a közvetítés, terjesztés felfüggesztését.

A műsorterjesztő fenti *a*) pontban foglalt kötelezésére kizárólag akkor kerülhet sor, amennyiben valamely médiaszolgáltató médiaszolgáltatási jogosultsága a Médiatanács jogerős és végrehajtható hatósági határozata alapján megszűnt. Ebben az esetben a hatóság jogszabályi kötelezése a rendelkezésre álló eszközökkel biztosítani a jogszerű állapot kikényszerítését, a jogerős döntésben foglaltak végrehajtását. A Médiatanács a megfelelő jogérvényesülés és a jogbiztonság érdekében hatósági határozatában kötelezi a műsorterjesztőt arra, hogy szüntesse meg az adott médiaszolgáltatás terjesztését. Kiemelendő, hogy a terjesztés megszüntetésére irányuló kötelezésre nincs jogszabályi lehetőség internetes sajtótermék, lekérhető médiaszolgáltatás, illetve kiegészítő médiaszolgáltatás esetében, tehát e rendelkezés kizárólag a lineáris médiaszolgáltatásokra vonatkozik.

A médiaszolgáltatás vagy az internetes sajtótermék terjesztésének, közvetítésének felfüggesztésére irányuló hatósági határozatot [*b*] pont] a hatóság szintén kizárólag a törvényben meghatározott konjunktív feltételek teljesülése esetén hozhat. Ennek egyik előfeltétele, hogy a médiatartalom-szolgáltatóval szemben hozott jogkövetkezményt, kötelezettséget megállapító döntés jogerőre emelkedjen, illetve végrehajthatóvá váljon és az abban foglaltakat a szolgáltató nem teljesítette.

A határozat kiadására csak akkor kerülhet sor, amennyiben a kötelezettség teljesítésére meghatározott határidő alatt a médiatartalom-szolgáltató a kötelezettséget önként nem teljesítette. Az önkéntes teljesítés ellenőrzésére a hatósági ellenőrzésnek a Ket.-ben garanciális módon szabályozott jogintézménye szolgál, melynek célja annak megállapítása, hogy megtörtént-e a – jogerős és végrehajtható – hatósági határozatban foglaltak teljesítése és az megfelelt-e a határozatban foglalt előírásoknak. Amennyiben a hatósági ellenőrzés alapján megállapításra kerül, hogy a médiatartalom-szolgáltató nem tesz eleget a szankciót tartalmazó határozatban foglaltaknak, a hatóság jogosult a műsorterjesztőt, illetve a közvetítő szolgáltatót felhívni a határozat tárgyát képező médiatartalom-szolgáltatás terjesztésének, továbbításának a határozatban meghatározottak szerinti felfüggesztésére, illetve szűk körben a terjesztés megszüntetésére.

Garanciális szempontból fontos szabályként tartalmazza az Mttv., hogy a fenti *a*) és *b*) pont szerinti határozatokban foglaltak teljesítésére megfelelő határidőt kell meghatározni, a határozatnak tartalmaznia kell a megszüntetés, felfüggesztés módját, feltételeit, a megszüntetés, felfüggesztés időtartamát, valamint a műsorterjesztőnek, közvetítő szolgáltatónak a médiaszolgáltatás terjesztésének, közvetítésének megszüntetésével, felfüggesztésével, illetve a sajtótermék közvetítésének felfüggesztésével kapcsolatosan felmerült költségeinek viselését, megtérítését. A közvetítés felfüggesztése időtartamának pedig arányban kell állnia az

alapjául szolgáló jogkövetkezmény súlyával, mértékével és nem haladhatja meg a médiaszolgáltató, internetes sajtótermék kiadója általi – a vonatkozó jogerős és végrehajtható határozatban megállapított – teljesítés időpontját, hozzászámítva a felfüggesztés megszüntetéséhez szükséges időtartamot. A felfüggesztés műsorterjesztő, közvetítő szolgáltató általi megszüntetésének időtartama – ideértve a műsorterjesztő, közvetítő szolgáltató Médiatek általi értesítését is – nem haladhatja meg a tizenöt napot. További garanciális rendelkezése, hogy a műsorterjesztés, közvetítés megszüntetésével, felfüggesztésével kapcsolatosan a műsorterjesztő, közvetítő szolgáltató felmerült költségeit a jogkövetkezménnyel sújtott médiaszolgáltató, sajtótermék kiadója köteles viselni.

A Médiatek Mttv. 189. § (1)–(4) bekezdés szerinti határozata ellen fellebbezésnek helye nincs, azonban a határozat bírósági felülvizsgálatát az ügyfél kérheti. A bíróság az ügyben tizenöt napon belül, vagyis gyorsított nemperes eljárásban határoz. A nemperes eljárás iránti kérelem benyújtásának a határozat végrehajtására nincs halasztó hatálya. Hangsúlyozandó emellett, hogy a kérelemmel támadott hatósági határozat végrehajtásának felfüggesztése a bíróságtól nem kérhető, a bíróság által nem függeszthető fel, hiszen a közvetítő és a terjesztő kötelezettségét tartalmazó határozat egy már jogerős és végrehajtható határozaton alapul, annak érvényesítésére szolgál. Vagyis a terjesztővel és a közvetítővel szemben nem tartalmaz olyan érdemi hatósági rendelkezést, melynek felfüggesztése indokolt lenne [hiszen a terjesztő, a közvetítő nem felel az érvényesítendő „alaphatározatért”, kizárólag az alaphatározat (tehát a végrehajtandó szankcionáló határozat) érvényesítési folyamatában kötelezi – végső esetben – a közreműködésre. Így felelőségük is csak e végrehajtásban való közreműködés tekintetében áll fenn.]

Kiemelendő azonban, hogy a 188–189. §-ban foglaltak nem alkalmazhatók a 189. §-ban foglalt jogkövetkezményt tartalmazó határozat bírósági felülvizsgálata keretében kért végrehajtás felfüggesztése tárgyában a bíróság által meghozott első fokú döntésig, továbbá nem alkalmazhatók – a vonatkozó közigazgatási per jogerős lezárásáig –, amennyiben a jogkövetkezményt tartalmazó határozat végrehajtását a bíróság felfüggesztette, vagyis, ha az alapdöntés tekintetében a bíróság a végrehajtást felfüggesztette, vagy a végrehajtás felfüggesztésére irányuló kérelmet még nem bírálta el, a közvetítő szolgáltatóval és a terjesztővel szemben nem indítható hatósági eljárás a médiaszolgáltatás, közvetítés felfüggesztése, megszüntetése tárgyában.

A 189. § (8) és (10) bekezdés tehát a vonatkozó hatósági határozatok bírósági felülvizsgálata keretében a bíróság általi végrehajtás-felfüggesztés két eltérő esetét, joghatását rendezi, igazodva e §-ok tárgykörébe tartozó két hatósági döntés eltérő tartalmi sajátosságaihoz:

a) A 189. § (8) bekezdés azon hatósági határozat elleni jogorvoslatot szabályozza, amelyet a Hatóság hoz a műsorterjesztőre, illetve a közvetítő szolgáltatóra vonatkozóan, és amelynek tartalma, hogy a műsorterjesztő, illetve a közvetítő szolgáltató szüntesse meg vagy függeszse fel a jogkövetkezményt tartalmazó határozatban (tehát az „alaphatározatban”) foglaltakat nem teljesítő médiaszolgáltató, kiadó médiaszolgáltatása, internetes sajtóterméke közvetítését. Ha ugyanis az alaphatározatot (tehát a jogkövetkezményt kiszabó határozatot) a médiaszolgáltató, kiadó nem teljesíti, akkor számos médiaigazgatási, közigazgatási szempont alapján, végső soron, végső esetként szükséges a műsorterjesztő, közvetítő szolgáltató kötelezése az alaphatározat teljesítésének, végrehajtásának érdekében. Mindez garanciális okokból hatósági eljárás keretében történik. A műsorterjesztő, közvetítő, szolgáltató kötelezését tartalmazó hatósági határozat végrehajtásának felfüggesztésére – a fentiekben kifejtettek alapján – azért nem jogosult a bíróság, mert a műsorterjesztőre, kiadóra vonatkozó tárgyban határozat épp az alaphatározat érvényesítését, végrehajtását szolgálja, egyéb érdemi tartalma nincs.

- b)* A 189. § (10) bekezdés azonban garanciális okokból az alaphatározat [tehát a jogkövetkezményt tartalmazó határozat, amelynek érvényesítése, végrehajtása érdekében kerül sor esetlegesen a fenti *a)* pontban foglalt határozat meghozatalára] elleni bírósági felülvizsgálat és az azon belüli végrehajtás felfüggesztése tárgyában történő bírósági döntés joghatásait rendezi. Vagyis, amennyiben a jogkövetkezményt tartalmazó határozatot (az alaphatározatot) az ügyfél megtámadja bíróság előtt, akkor nem lehet a műsorterjesztő, közvetítő, szolgáltató közreműködésével (azaz a médiaszolgáltatás, internetes sajtótermék közvetítésének megszüntetésével, felfüggesztésével) kikényszeríteni az alaphatározat teljesítését, végrehajtását:
- ba)* amíg a bíróság a jogkövetkezményt tartalmazó alaphatározat végrehajtásának felfüggesztésére vonatkozó kérelem tárgyában első fokon nem döntött, illetve
 - bb)* amennyiben a bíróság a jogkövetkezményt tartalmazó alaphatározat végrehajtását felfüggesztette, a közigazgatási per jogerős lezárásáig.

TÁRSSZABÁLYOZÁS A MÉDIAIGAZGATÁSBAN

A társszabályozásról rendelkező Fejezet alapján lehetővé válik a szakmai önszabályozó szervezetek közreműködése a jogalkalmazásban. Társszabályozásról akkor beszélünk, amikor a szakmai szervezetek és a hatóság együttműködéséről van szó a médiaszabályozás betartása érdekében. Az abban részt vevő szervezetek jellegüknél fogva ugyanakkor alapvetően önszabályozó szervezetek, és a saját tagjaikat kötelező – jogon kívüli – normákat is meghatározhatnak. A média világában így az ön- és a társszabályozás párhuzamosan (de egymással nem átfedésben) létezhet. Az Mttv. 8. § (az AVMS irányelv nyomán) mindkét rendszer fontosságát hangsúlyozza.

Általános szabályok

190. §

(1) A Médiatanács a mediaszolgáltatók, a kiegészítő mediaszolgáltatást nyújtók, a sajtótermékek kiadói, a műsorterjesztők és a közvetítő szolgáltatók szakmai önszabályozó szervezeteivel és alternatív vitarendező fórumaival (e Fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: önszabályozó szervezet) e törvény, illetve az Smtv. céljainak, alapelveinek hatékony megvalósítása, az önkéntes jogkövetés előmozdítása, a médiaigazgatás közhatalmi jogérvényesítési rendszerének rugalmasabbá tétele érdekében együttműködik.

(2) A Médiatanács az (1) bekezdés szerinti együttműködés keretében a jogszabályoknak megfelelően létrehozott és a jogszabályoknak megfelelően működő önszabályozó szervezettel együttműködési megállapodás tartalmú közigazgatási szerződést köthet az alábbiakban kifejezetten meghatározott hatósági hatáskörébe tartozó ügyek önszabályozó szervezettel történő, e fejezetben meghatározott megosztott ellátása, illetve jogszabályban hatósági hatáskörként nem szabályozott, de e törvény szabályaival összhangban álló, médiaigazgatáshoz, médiapolitikához kapcsolódó feladatok együttműködésben történő ellátása érdekében.

191. §

(1) A Médiatanács a 195. §-ban meghatározott közigazgatási szerződésben (a továbbiakban: közigazgatási szerződés) felhatalmazhatja az önszabályozó szervezetet, hogy nyilvántartott tagsága és a 194. § szerinti magatartási kódexet magukra kötelező érvénnyel elfogadó mediaszolgáltatók, műsorterjesztők, közvetítő szolgáltatók vagy sajtóterméket kiadók (a továbbiakban együtt: a kódex hatálya alá tartozó vállalkozások) irányában a 192. § (2) bekezdésben kifejezetten meghatározott hatósági ügytípusok körében – a közigazgatási szerződésben kapott felhatalmazás terjedelmében – a konkrét hatósági hatáskörgyakorlást megelőzően önigazgatási feladatokat lásson el nem hatósági feladatként.

(2) Az (1) bekezdés szerinti felhatalmazás nem telepít az önszabályozó szervezetre hatósági, közhatalmi jogkört, hatósági hatáskört, illetve az önszabályozó szervezet e felhatalmazás keretében sem minősül közigazgatási hatóságnak, illetve a közigazgatási szervezetrendszer alanyának.

(3) A közigazgatási szerződésben történő felhatalmazás nem érinti a Médiatanács e törvényben meghatározott hatásköreinek rendjét, a Médiatanács a hatósági ügyben e felhatalmazástól függetlenül – az e fejezetben meghatározott eltérésekkel – eljárhat.

192. §

(1) A közigazgatási szerződést a Médiatanács a 190. § (2) bekezdésben meghatározott feltételeknek megfelelő azon önszabályozó szervezetekkel köti meg, amelyek nyilvántartásba vett tevékenysége a felhatalmazás tárgyát képező hatósági ügyet lefedi, vagy azt közvetlenül érinti, valamint amely a kódex hatálya alá tartozó vállalkozásokról pontos és ellenőrizhető nyilvántartást vezet.

(2) A Médiatanács a közigazgatási szerződésben az alábbi hatósági ügytípusok – a kódex hatálya alá tartozó vállalkozások irányában, nem hatósági feladatként történő – ellátására hatalmazhatja fel az önszabályozó szervezeteket:

a) az Smtv. 14–20. §-ainak, vagy azok bármelyikének felügyelete a nyomtatott sajtótermékek tekintetében,

b) az Smtv. 14–20. §-ainak, vagy azok bármelyikének felügyelete az internetes sajtótermékek tekintetében,

c) az Smtv. 14–20. §-ainak, vagy azok bármelyikének felügyelete a lekérhető médiaszolgáltatások tekintetében,

d) e törvény Második Része I. Fejezete rendelkezéseinek, vagy azok bármelyikének felügyelete a lekérhető médiaszolgáltatások tekintetében.

(3) A Médiatanács által – a (2) bekezdésben meghatározott hatósági ügytípus tekintetében – az önszabályozó szervezet számára biztosított felhatalmazás magában foglalja:

a) a kódex hatálya alá tartozó vállalkozásokkal kapcsolatos egyedi ügyek ellátását (ideértve a tagok tevékenységét érintő kérelmekkel, panaszokkal kapcsolatos eljárást),

b) a kódex hatálya alá tartozó vállalkozások közötti – a felhatalmazás tárgykörét érintő – viták, jogviták eldöntését,

c) a kódex hatálya alá tartozó vállalkozások – felhatalmazással kapcsolatos – tevékenységére, magatartására irányuló ellenőrzést.

193. §

(1) A közigazgatási szerződés keretében a Médiatanács és az önszabályozó szervezet megállapodhat a jogszabályokban nem szabályozott, de a médiaigazgatáshoz és a médiapolitikához szorosan kapcsolódó feladatok, tevékenység-, illetve szolgáltatásfejlesztésre vonatkozó elvek, közérdekű programok, továbbá bármilyen egyéb, médiával összefüggő célok együttműködésben történő megvalósítása érdekében.

(2) Az önszabályozó szervezet e fejezetben meghatározott – közigazgatási szerződéses felhatalmazáson alapuló – feladataival kapcsolatos szabályokat részletelesen a közigazgatási szerződés tartalmazza.

(3) A Hatóság a szakmai önszabályozó szervezet e fejezetben meghatározott feladatai ellátásához anyagi támogatást nyújthat, amelynek felhasználásáról az önszabályozó szervezetnek tételesen elszámolva, évente – május 31-ig – kell beszámolnia a Hatóság számára.

194. §

(1) Az önszabályozó szervezet és a Médiatanács által kötött közigazgatási szerződés kötelező tartalmi eleme az önszabályozó szervezet által kialakított – e Fejezet szerinti öngazgatási feladatellátást meghatározó – szakmai, magatartási kódex (a továbbiakban: magatartási kódex).

(2) A magatartási kódexet a közigazgatási szerződéskötés folyamatában az önszabályozó szervezet készíti el, és egyeztetés céljából megküldi a Médiatanácsnak. A Médiatanács a magatartási kódexet kizárólag abból a szempontból vizsgálja, hogy az megfelel-e a vonatkozó jogszabályoknak. A közigazgatási szerződés megkötésének érvényességi feltétele, hogy a magatartási kódex tekintetében a Médiatanács és az önszabályozó szervezet megállapodjon.

(3) A magatartási kódex részletesen tartalmazza – a 192. § szerinti felhatalmazás tárgykerében – az önszabályozó szervezet öngazgatási feladatellátásával kapcsolatos eljárási és garanciális rendelkezéseket, a tagok vonatkozó jogait és kötelezettségeit, a tagok és az önszabályozó szervezet – felhatalmazás tárgyát érintő – viszonyát, illetve az önszabályozó szervezet által meghozható döntések típusait, rendszerét és azok jogi hatását.

(4) A (2) bekezdésben meghatározottakon túlmenően a magatartási kódex anyagi része tartalmazza a felhatalmazás tárgyköre által kijelölt tevékenység, szolgáltatás, magatartás végzésére, folytatására vonatkozó szabályokat, feltételeket, illetve követelményeket.

195. §

(1) A Médiatanács és az önszabályozó szervezet e Fejezet szerinti viszonyrendszerét a felek kötelesek a közigazgatási szerződésben részletesen rendezni.

(2) A Médiatanács a közigazgatási szerződés megkötése tárgyában döntést hoz.

(3) A közigazgatási szerződés csak írásban köthető.

(4) A Médiatanács a közigazgatási szerződés megkötését követően jogosult a kódex hatálya alá tartozó vállalkozásokról vezetett nyilvántartásaiba betekinteni, illetve a nyilvántartott adatok tekintetében adatszolgáltatást kérhet az önszabályozó szervezettel kapcsolatos – e Fejezetben szabályozott – feladatait.

(5) A közigazgatási szerződésre az e törvényben foglalt eltérésekkel a Polgári Törvénykönyvnek a szerződésekre vonatkozó általános szabályait kell megfelelően alkalmazni.

196. §

(1) A Médiatanács azonnali hatállyal felmondhatja a közigazgatási szerződést, amennyiben az önszabályozó szervezet:

a) a közigazgatási szerződésben foglaltakat súlyosan, illetve ismételtelen megszegi, vagy

b) a közigazgatási szerződésben meghatározott feladatait nem a szerződésben foglaltaknak, vagy a magatartási kódexben foglaltaknak megfelelően látja el.

(2) A határozatlan időre kötött közigazgatási szerződést bármely fél harminc napos felmondási idővel felmondhatja.

A korábbi szabályozáshoz képest teljesen új eleme a médiaigazgatásnak a társszabályozási fejezet, amelyben a rögzített eljárásrend teljesen új jogintézmény-rendszert jelent a hazai közigazgatás területén.

E szabályozás újszerűségének, rugalmasságának, modern viszonyokhoz igazodó jogérvényesítési módszerének alapja, hogy lehetővé válik a szakmai önszabályozó szervezetek (a médiaszolgáltatók, a kiegészítő médiaszolgáltatást nyújtók, a sajtótermékek kiadói, a műsorterjesztők és a közvetítő szolgáltatók szakmai önszabályozó szervezetei) közreműködése a jogérvényesülésben. Az Mttv. ezzel elismeri az önszabályozó szervezetek öngazgatási tevékenységének jelentőségét a médiaigazgatásban.

Az önszabályozás jelentőségét az AVMS irányelv is rögzíti, ösztönzi a társszabályozás és az önszabályozás igénybevételét, ezzel összefüggésben kiemeli, hogy egyes médiaszolgáltatási ágazatokban a közérdekű célok elérését célzó intézkedések hatékonyabbak lesznek, ha azokat a szolgáltatók aktív támogatásával hozzák meg [ld.: AVMS irányelv preambulum (44), 4. cikk (7) bekezdés].

Az Mttv.-ben megjelenő önszabályozási rendszer legjelentősebb újdonsága más ágazatokban található önszabályozási típusokhoz (pl.: alternatív-, közvetítő-, mediációs és egyéb vitarendezési eljárások, magatartási kódexek) képest: a Médiatanács által biztosított felhatalmazás, közfeladat-ellátás köre, módja, illetve az önszabályozó szervezet hatósági hatáskört érintő, azt megelőző öngazgatási eljárása és mindennek közjogi szabályrendszere.

Az Mttv.-ben szabályozott öngazgatási rendszer sajátosságai:

- Nem vitarendező eljárás (amely csak két vagy több fél egymás közötti – hatósági hatáskörön kívül eső – vitáit képes rendezni, hasonlóan a választott bíróságokhoz).
- Másrészt a médiaigazgatáshoz kapcsolódó „civil szférát” (egyesületeket, egyéb önszabályozó szervezeteket) vonja a szabályozás, megosztott jogérvényesítés keretébe (tehát nem köztisztviselőket, sajátos közigazgatási intézményeket).
- Harmadrészt az önszabályozó szervezet számára e körben a lehető legerősebb (és még alkotmányos) felhatalmazást biztosítja a törvény. Mégpedig azt, hogy közigazgatási szerződésben a Médiatanács felhatalmazhatja az önszabályozó szervezetet, hogy hatósági hatáskörök tekintetében, de nem hatósági, közhatalmi jogkörrel a Médiatanács hatáskör-gyakorlása helyett öngazgatási rendben eljárjon a tagok és mindazok irányában, akik az adott társszabályozási eljárásnak önként alávetik magukat. A közigazgatási szerződésben szereplő hatósági ügyekben a közhatalmi, hatósági jogalkalmazás „visszavonul”, és teret enged a magán-, illetve öngazgatásnak. Az érintett hatósági hatáskör miatt a törvény garanciális okokból részletesen rendelkezik a felhatalmazás tartalmáról, keretéről, illetve meghatározza az önszabályozó szervezet eljárásának alapvető szabályait.

A feladatellátás tehát egyrészt a Médiatanács hatáskörébe tartozó hatósági ügyeket érinti, amelyeket a Hatóság megosztottan lát el az önszabályozó szervezetekkel. Az Mttv. a nyomtatott és internetes sajtótermékek, valamint a lekérhető médiaszolgáltatások vonatkozásában határozza meg azon hatósági ügytípusokat (pl.: kiskorúak védelmére, közösségekkel szembeni gyűlöletkeltés és kirekesztés tartalmára vonatkozó rendelkezések felügyelete), amelyek ellátására az önszabályozó szervezet felhatalmazható.

(A lineáris médiaszolgáltatások tekintetében nem érvényesül a társszabályozás rendszere, az Mttv. a lineáris médiaszolgáltatások tekintetében nem teszi lehetővé a társszabályozásra

vonatkozó felhatalmazást, vagyis ezen médiaszolgáltatás vonatkozásában a jogalkotó szükségesnek tartotta a kapcsolódó jogszabályi rendelkezések felügyeletét teljes mértékben állami-közigazgatási-hatósági keretben tartani.)

Az egyes önszabályozó szervezetek által nem hatósági feladatként ellátandó hatósági ügytípusokat, azaz a Médiatanács által az adott szakmai szervezetnek a hatósági hatáskörgyakorlást megelőzően médiaigazgatási feladat öngazgatási feladatként történő ellátására adott felhatalmazás tárgykerét az egyes közigazgatási szerződések határozzák meg.

Az önszabályozás – a jogszabály alapján a közigazgatási szerződésben meghatározott hatósági ügyek, nem hatósági feladatként történő ellátása mellett – másik területe a médiaigazgatáshoz, médiapolitikához szorosan kapcsolódó, jogszabályokban nem szabályozott nem hatósági feladatok, közérdekű programok, célok ellátásában való együttműködés.

A Médiatanács az önszabályozó szervezet társszabályozási feladatainak ellátásához támogatást is nyújthat. Kiemelendő, hogy a törvény a társszabályozási feladatellátás anyagi támogatásának lehetőségét a Médiatanács számára arra tekintettel is írja elő, hogy az önszabályozó szervezetek közfeladatot, a törvény alkalmazásának közfeladatát látják el. A szakmai szervezetek számára ezen új feladatellátás megfelelő szintű biztosítása, a vonatkozó eljárásrend kialakítása természetesen költségekkel jár, amely költségek fedezéséhez a feladat átadója anyagi támogatást nyújthat tételes elszámolási, éves beszámolási kötelezettség mellett, amely a támogatás felhasználásának ellenőrizhetőségét, átláthatóságát biztosítja. Az önszabályozó szervezetek részére nyújtható támogatás tehát teljes mértékben az átadott közfeladat ellátását szolgálja, nem befolyásolja, nem befolyásolhatja az adott szakmai önszabályozó szervezet közigazgatási szerződésben meghatározott tárgykerőben hozott döntéseinek tartalmát (ennek garanciáit a törvényi szabályozás mellett a közigazgatási szerződésben is rögzíteni szükséges). A Médiatanács csak az Mttv.-ben meghatározott törvényességi felügyelet körében és felügyeleti eszközeivel avatkozhat be a szakmai szervezet feladatellátásába. Mindehhez kapcsolódóan megjegyzendő továbbá, hogy a Médiatanács működését az Országgyűlés, gazdálkodását pedig az Állami Számvevőszék ellenőrzi, amely garantálja, hogy az önszabályozó szervezetnek nyújtott támogatás megalapozott és indokolt legyen.

Az Mttv. szerinti társszabályozás sajátos öngazgatási feladatellátás abban a tekintetben, hogy annak keretében a Médiatanáccsal együttműködő szakmai szervezet döntése kötelező erejű a hatálya alá tartozók számára. Ezt az öngazgatási jogkört erős közjogi garanciák elvén erősítik, így különösen az, hogy az öngazgatási feladat csak azokkal szemben gyakorolható, akik az adott szakmai szervezet tagjai, és kifejezetten erre irányuló nyilatkozatukkal nem vonták ki magukat vagy egyes médiatartalom-szolgáltatásaikat a társszabályozás hatálya alól, illetve akik önkéntesen alávetik magukat a szakmai szervezet eljárásának, így e feladatellátásnak. Az önszabályozó szervezet köteles tagságáról és a magatartási kódexet elfogadó vállalkozásokról pontos és ellenőrizhető nyilvántartást vezetni annak érdekében, hogy egyértelmű legyen a személyi kör, amellyel szemben az önszabályozó szervezet elláthatja a feladatait.

Szintén közjogi garanciát jelent a Médiatanács felügyelete, amelynek részleteit a későbbiekben, a vonatkozó szabályozás tekintetében elemezzük.

A szabályozás rendszere alapján az önszabályozó szervezetek és a Médiatanács együttműködési megállapodás tartalmú közigazgatási szerződést kötnek, amelyben az előbbieken hivatkozott – mind a hatósági, mind a nem hatósági – feladatok ellátásához kapcsolódó részletszabályokat rögzítik. (A Médiatanács a szakmai szervezetek közül közigazgatási szerződést kötött már a Magyar Lapkiadók Egyesületével, a Magyar Elektronikus Műsorszolgáltatók Egyesületével, az Önszabályozó Reklámtestülettel, valamint a Magyarországi Tartalom-szolgáltatók Egyesületével.)

A közigazgatási szerződés kötelező része az önszabályozó szervezet által az öngazgatási feladatellátást meghatározó és a Médiatanács által jóváhagyott szakmai, magatartási kódex (a továbbiakban: magatartási kódex). A magatartási kódexet a közigazgatási szerződés megkötésének folyamatában a szakmai szervezet készíti el és megküldi a Médiatanácsnak egyeztetés céljából. A magatartási kódex Médiatanács általi vizsgálata kizárólag arra irányul, hogy annak tartalma megfelel-e a vonatkozó jogszabályokban foglaltaknak. A jogszabályoknak megfelelő magatartási kódex tekintetében a Médiatanács és az önszabályozó szakmai szervezet megállapodik és így megköthetik a felek az öngazgatási feladatellátás részleteit rögzítő közigazgatási szerződést. A magatartási kódex tekintetében az Mttv. előírja, hogy annak részletesen kell tartalmaznia az öngazgatási feladatellátással – a közigazgatási szerződésben meghatározott tárgykörben felhatalmazott – önszabályozó szervezet és tagjai e tárgykört érintő viszonyát, a tagok jogait és kötelezettségeit, a feladatellátáshoz kapcsolódó eljárási és garanciális szabályokat, az önszabályozó szervezet döntéseire vonatkozó rendelkezéseket. Az előbbiekre figyelemmel a magatartási kódex két részből tevődik össze: egyrészt az anyagi, másrészt az eljárási jogi részből. Az anyagi rész tartalmazza a magatartási kódex hatályára és az alkalmazásakor követendő alapelvekre vonatkozó szabályok mellett az egyes tényállásokat, amelyek tekintetében az adott szakmai önszabályozó szervezet eljár és amelyek az Mttv. és az Smtv. vonatkozó szabályaival összhangban, a feladatellátás kereteit adják. Az eljárási rész az önszabályozó szervezetek eljárásai, az eljárások lefolytatása tekintetében irányadó alapvető, garanciális rendelkezéseket rögzíti, így különösen a társszabályozási eljárás díját, az eljárás kezdeményezését, megindítását, a kérelem tartalmi elemeit, az eljárási határidőket, az első fokú eljárás menetét, a szakmai szervezet által hozható döntések típusát, a jogorvoslat és a hivatalból induló eljárás részletszabályait stb. Fontos, hogy az eljárásban résztvevők jogainak legteljesebb körű védelme érdekében a Kódex eljárási részének mögöttes szabálya a Ket. és az Mttv. általános eljárási szabályozása.

A Médiatanács és az önszabályozó szakmai szervezet társszabályozásra vonatkozó viszonyrendszerét a közigazgatási szerződés tartalmazza. A közigazgatási szerződések leglényegesebb jellemzői, fogalmi elemei:

- a szerződés alanyait tekintve legalább az egyik oldalán mindig közigazgatási szerv áll;
- a közjog tölti ki a szerződés tartalmát, vagy a közjog érdemben és lényegesen korlátozza a szerződés magánjogi tartalmát;
- közfeladat, közérdek, közcél érdekében kötik a felek.

A közigazgatási szerződések vonatkozásában kiemelendő, hogy a közigazgatás e szerződések alanyaival szemben nem rendelkezik sem közhatalommal, sem más jellegű igazgatási hatalommal. A közigazgatási szerződés keretében a jogalanyok közötti kapcsolat alapja az érdekek kölcsönös egyeztetése, vagyis egyfajta speciális mellérendeltségi, együttműködési viszonyrendszer érvényesül a felek között. A társszabályozás körében kötött közigazgatási szerződés magánjogi jellegére utal az Mttv. azzal, hogy a Ptk. szerződésekre vonatkozó általános szabályainak megfelelő alkalmazását rendeli el az Mttv.-ben szabályozott eltérésekre figyelemmel [Mttv. 195. § (5) bekezdés].

A korábbiakban említettek szerint garanciális jelentősége van annak, hogy az öngazgatási eljárás főbb szabályai, lényegi elemei törvényi szinten, az Mttv.-ben kerüljenek meghatározásra, és azok tekintetében a közigazgatási szerződést kötő felek a vonatkozó jogszabályi rendelkezések mentén állapodjanak meg. Így törvényi szinten kell biztosítani – egyebek mellett – annak lehetőségét, hogy a Médiatanács az önszabályozó szakmai szervezet nem megfelelő feladatellátása esetén a társszabályozásra irányuló együttműködést megszüntethesse, vagyis az együttműködés kereteit rögzítő közigazgatási szerződést felmondhassa. Az Mttv. vonatkozó szabályozása szerint a szerződés felmondása történhet egyrésztől a Médiatanács általi azonnali felmondással, amennyiben az önszabályozó szervezet a szerződésben foglal-

takat súlyosan, illetve ismételten megszegi vagy a szerződésben meghatározott feladatait nem a szerződésben vagy a magatartási kódexben foglaltaknak megfelelően látja el, másrészt pedig bármelyik fél általi – 30 napos felmondási idővel – rendes felmondással. Természetesen a felek a törvényben rögzítetten túl további szabályokat is meghatározhatnak a szerződés megszűntetése tekintetében.

Az önszabályozó szervezet eljárása

197. §

(1) Az önszabályozó szervezet tagjai tekintetében a közigazgatási szerződés felhatalmazásának tárgyát képező hatósági ügyben saját – nem hatósági – feladatként jár el az e fejezetben, illetve a közigazgatási szerződésben meghatározottak szerint. Ennek keretében eljárása megelőzi, illetve kiegészíti a Médiatanács hatósági hatáskör-gyakorlását (a továbbiakban: önszabályozási eljárás).

(2) A közigazgatási szerződésben meghatározott hatósági ügytípusok tekintetében a Médiatanács az önszabályozó szervezet tagjaival szemben csak abban az esetben járhat el, ha az önszabályozó szervezet vonatkozó eljárása megítélése szerint nem felel meg a jogszabályoknak vagy a felek közötti közigazgatási szerződés rendelkezéseinek.

(3) Az önszabályozó szervezet önszabályozási eljárása megelőzi a Médiatanács hatósági eljárását.

(4) Az önszabályozó testület felelőssége belső működésében olyan eljárési szabályozás kialakítása, elfogadása és érvényesítése tagjai irányában, amely biztosítja az e fejezetben foglalt feladatok megfelelő és hatékony ellátását, az e Fejezet szerinti szabályok megfelelő érvényesülését. Amennyiben ennek elmulasztásából eredően az e fejezetben, illetve az általa a Médiatanáccsal kötött közigazgatási szerződésben meghatározott feladatait az önszabályozó szervezet nem képes megfelelően ellátni, a Médiatanács jogosult a közigazgatási szerződést felmondani.

198. §

(1) Az önszabályozó szervezet önszabályozási eljárását kezdeményező kérelemre köteles eljárni. Ettől függetlenül az önszabályozó szervezet a feladatkörébe utalt ügyekben saját döntése alapján is indíthat eljárást.

(2) Az önszabályozó szervezet önszabályozási eljárásának határideje harminc nap, amely indokolt esetben – az ügy bonyolultságára, illetve a tények feltárásának nehézségeire tekintettel – tizenöt nappal meghosszabbítható. E határidőknél rövidebb határidőt a közigazgatási szerződés megállapíthat.

(3) Amennyiben az önszabályozási eljárás tárgykörébe tartozó beadvány érkezik a Médiatanácshoz, abban az esetben – figyelemmel az önszabályozó szervezet tagjainak és a kódex hatálya alá tartozó más szervezetek körére – a Médiatanács a beadványt megküldi az önszabályozó szervezet részére. Ha az ügy mégsem tartozik az önszabályozó szervezet feladatkörébe, vagy a beadvánnyal érintett vállalkozás nem tartozik a kódex hatálya alá, akkor az önszabályozó szervezet a beadványt köteles haladéktalanul visszaküldeni a Médiatanács részére. Ha az önszabályozó szervezet a Médiatanács által továbbított beadvány alapján eljárását megindítja, akkor a Médiatanács eljárásának kezdeményezésével együtt esetlegesen befizetett illetéket, díjat visszafizeti a beadványt előterjesztő számára.

(4) A (2) bekezdésben meghatározott esetben a Médiatanács eljárását kezdeményező beadvány nem minősül a Ket. szerinti eljárási kötelezettséget keletkeztető, eljárást megindító kérelemnek, kivéve, ha a beadványt az önszabályozó szervezet a Médiatanács számára visszaküldi. Ilyen esetben az önszabályozó szervezet által visszaküldött beadvány Médiatanácshoz megérkezésének napján kezdődik a Médiatanács hatósági eljárása.

(5) Amennyiben az önszabályozó szervezethez érkezik olyan beadvány, amely nem tartozik a feladatkörébe, de a Médiatanács hatáskörével kapcsolatos, akkor az önszabályozó szervezet haladéktalanul tájékoztatja a beadvány előterjesztőjét a Médiatanács vonatkozó hatásköreiről, az eljárásindítás lehetőségeiről és annak szabályairól.

199. §

(1) Az önszabályozó szervezet a beadványt e Fejezet, a Médiatanáccsal kötött közigazgatási szerződés, és különösen az annak részét képező magatartási kódex alapján megvizsgálja, és az ügy tárgyában döntést hoz. Az önszabályozó szervezet döntése a kódex hatálya alá tartozó vállalkozások számára kötelező, és kötelezettséget tartalmazhat. Ha a döntés kötelezettséget tartalmaz, az önszabályozó szervezet köteles ennek teljesítésére megfelelő határidőt megállapítani. A kötelezettséget tartalmazó döntést e teljesítési határidő leteltét követően az önszabályozó szervezet tíz napon belül megküldi a Médiatanácsnak. A Médiatanács az önszabályozó szervezet által megküldött, kötelezettséget tartalmazó döntéseket köteles felülvizsgálni. Amennyiben az önszabályozó szervezet döntésének felülvizsgálatát a beadvány előterjesztője, vagy a döntéssel kötelezett kéri, a Médiatanács a döntést harminc napon belül köteles felülvizsgálni.

(2) Amennyiben a Médiatanács megállapítja, hogy az önszabályozó szervezet döntése nem felel meg az önszabályozó szervezettel kötött közigazgatási szerződésben foglaltaknak, különösen a magatartási kódex rendelkezéseinek, vagy megítélése szerint a döntés jogszabály tartalmával ellentétes, illetve azt állapítja meg, hogy az önszabályozó szervezet nem képes megfelelően érvényesíteni döntését, abban az esetben hatósági eljárást indít a beadvány tárgyát képező ügyben. A Médiatanácsot eljárásában az önszabályozó szervezet eljárása, döntése nem köti.

200. §

(1) A Médiatanács hatósági hatáskörébe nem tartozó, de az önszabályozó szervezettel kötött közigazgatási szerződés tárgykörét képező feladat, tevékenység megfelelő és hatékony ellátása az önszabályozó szervezet önálló feladata, gyakorlatát maga alakítja. A Médiatanács az önszabályozó szervezettel folyamatosan együttműködik, feladatainak ellátását támogatja és ösztönzi.

(2) Az (1) bekezdés szerinti nem hatósági feladatok ellátásával, és egyéb eljárássaikkal kapcsolatos tapasztalatokról a felek rendszeresen tájékoztatják egymást. E feladatokat az önszabályozó szervezet a Médiatanáccsal kötött közigazgatási szerződés és az annak részét képező magatartási kódex alapján látja el. E feladatok ellátásával kapcsolatos tapasztalatokat a Médiatanács hatósági hatáskörei gyakorlása, hatósági eljárásai, illetve piaci elemző, értékelő tevékenysége és különösen jogszabály-előkészítő tevékenysége során – lehetőség szerint – figyelembe veszi.

Az önszabályozó szervezet eljárásával kapcsolatban fontos kiemelni, hogy az önszabályozó szervezet nem gyakorol hatósági hatáskört az ügyek intézése során, ebből következően, az önszabályozó szervezet nem válik *quasi* közigazgatási szervvé. Hangsúlyozandó továbbá, hogy a közigazgatási szerződésben átadott feladatok tárgykörében (az adott közigazgatási szerződés önszabályozási hatáskörének hatálya alá tartozók tekintetében) a Médiatanács nem járhat el, kivéve ha az adott közigazgatási szerződésbe foglalt öngazgatási típusú önkéntes jogérvényesülés nem teljesül megfelelően, illetve ha az adott szakmai szervezet által lefolytatott eljárás nem felel meg a megkötött közigazgatási szerződés, a magatartási kódex, valamint a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseknek, ez esetekben a Médiatanács mégis gyakorolhatja a törvényben ráruházott hatósági hatáskörét és jogköreit.

Az önszabályozó testület felelősségi körébe utalja az Mttv. az eljárási szabályozás kialakítását, elfogadását és tagjai irányában történő érvényesítését. A meghatározott öngazgatási eljárásnak azonban biztosítania kell az öngazgatási feladatok, vonatkozó jogszabályi rendelkezéseknek is megfelelő, hatékony ellátását. Erre figyelemmel alakítja ki az önszabályozó szakmai szervezet a magatartási kódexe részét képező – a korábbiakban már érintett – eljárási szabályokat, amelyek tekintetében néhány garanciális rendelkezést határoz meg az Mttv.-ben foglalt szabályozás. Az Mttv. az önszabályozási eljárás azon intézményeit rendezi, amelyeket az eljárás alanyainak jogaira tekintettel garanciális szempontból nem lehet a felek közigazgatási szerződéses megállapodására bízni. Az Mttv.-ben az önszabályozási eljárás tekintetében meghatározott rendelkezések az eljárási jog legalapvetőbb, garanciális, alkotmányos intézményei, amelyeknek feltétlenül (a felek szerződéses megállapodásától és a kódextől is függetlenül) érvényesülniük kell az önszabályozási eljárásban is. Ezen eljárási intézmények a következők:

- a) Az eljáráshatározás. Az önszabályozó szervezet kérelemre köteles eljárni, de hivatalból is eljárhat.
- b) Az ügyintézési határidő (az eljárási kötelezettség). A társszabályozási eljárás ügyintézési határideje 30 nap, amely indokolt esetben egy alkalommal 15 nappal meghosszabbítható. Az Mttv. lehetővé teszi az önszabályozó szervezetek számára, hogy az előbbieken megjelölt határidőknél rövidebb határidőket vállaljanak a közigazgatási szerződésben. E rendelkezés garantálja, hogy az önszabályozó szervezet a meghatározott határidőn belül lezárja eljárását.
- c) A kérelmek kezelése. Amennyiben egy, az önszabályozási eljárás tárgykörébe tartozó beadvány érkezik a Médiatanácshoz, a Médiatanács megküldi azt az önszabályozó szervezet részére. Előfordulhat, hogy az adott beadvány mégsem tartozik az önszabályozó szervezet feladatkörébe vagy a beadvánnyal érintett vállalkozás nem tartozik a magatartási kódex személyi hatálya alá. Ilyenkor az önszabályozó szervezet a beadványt haladéktalanul visszaküldi a Médiatanácsnak. A beadvány csak ebben az esetben minősül a Médiatanács hatáskörében a Ket. szerinti eljárási kötelezettséget keletkeztető kérelemnek (a Médiatanácshoz érkezett, de az önszabályozó szervezethez továbbított kérelem nem) azzal, hogy a Médiatanács hatósági eljárásának kezdő időpontja a visszaküldött beadvány Médiatanácshoz érkezésének napja.

(Olyan – a törvényben nem szabályozott – eset is előfordulhat, hogy az önszabályozási eljárásban olyan vállalkozás érintett, amely egyidejűleg több önszabályozó szakmai szervezetnek is tagja vagy, hogy egy eljárásra egyidejűleg több önszabályozó szervezet is jogosult. Ezen esetekben az önszabályozó testületek az érintett vállalkozás vagy akár a panaszos nyilatkozatától tehetik függővé, hogy mely szakmai szervezet járjon el az adott ügyben, amennyiben pedig az érintett vállalkozás a felhívásban meghatározott határidőn belül nem nyilatkozik, az eljárásra jogosult szakmai szervezetek megállapodhatnak abban, hogy az önszabályozási eljárást kezdeményező kérelem tekintetében melyikük járjon el.)

Az önszabályozó szervezethez érkező, annak feladatkörébe nem tartozó, de a Médiatanács hatáskörével kapcsolatos beadvány kezelése körében az önszabályozó szervezet haladéktalanul tájékoztatja annak előterjesztőjét a Médiatanács vonatkozó hatásköreiről, az eljárásindítás lehetőségeiről, annak szabályairól.

- d) Az önszabályozási eljárás lényege, hogy az önszabályozó szervezet a beadványt az Mttv. társzabályozásra vonatkozó szabályai, valamint a közigazgatási szerződés (illetve a magatartási kódex) alapján megvizsgálja, majd az ügy tárgyában döntést hoz. E döntés a magatartási kódex személyi hatálya alá tartozó vállalkozások számára kötelező és kötelezettséget tartalmazhat. A kötelezettség tartalmú döntésnek a teljesítésre megfelelő határidőt kell meghatároznia, amely teljesítési határidő leteltét követően 10 napon belül az önszabályozó testület köteles megküldeni az adott döntést a Médiatanácsnak. A Médiatanács a kötelezettséget tartalmazó önszabályozó szervezeti döntést hivatalból ellenőrizheti. Az önszabályozó szervezet döntésének Médiatanács általi felülvizsgálatát a beadvány előterjesztője vagy a döntéssel kötelezett is kérheti. Amennyiben a felülvizsgálat eredményeképpen a Médiatanács azt állapítja meg, hogy az adott önszabályozói döntés nem felel meg a vonatkozó jogszabályi előírásoknak, illetve a közigazgatási szerződésben (különösen a magatartási kódexben) foglaltaknak, a beadvány tárgyát képező ügyben hatósági eljárást indít, amely eljárásban az önszabályozó szervezet eljárása, illetve döntése nem köti.

A Médiatanács hatósági hatáskörébe nem tartozó, de a közigazgatási szerződés tárgykörét képező feladatok, illetve az önszabályozó szervezetek egyéb eljárásai tekintetében szükséges együttműködés, tapasztalatcsere szabályait már a korábbiakban, az általános szabályok elemzésénél érintettük, így azokra ehelyütt csak visszautalunk.

Az önszabályozó szervezet e fejezetben foglalt tevékenysége feletti felügyelet

201. §

(1) A Médiatanács az önszabályozó szervezet közigazgatási szerződésben meghatározott tevékenysége felett felügyeletet lát el. E felügyeleti tevékenysége keretében a Médiatanács folyamatosan ellenőrizheti az önszabályozó szervezetnek a Médiatanáccsal kötött közigazgatási szerződésében foglaltak érvényesülését, szerződés szerinti teljesítését. A felügyelet keretében a Médiatanács jogosult az önszabályozó szervezet közigazgatási szerződéssel kapcsolatban folytatott valamennyi tevékenységének megismerésére, amelynek érdekében az önszabályozó szervezetet adatszolgáltatásra kötelezheti.

(2) A Médiatanács az önszabályozó szervezet 197–200. §-ok szerinti eljárásait és döntéseit szükség szerint átfogóan ellenőrzi. Ennek keretében az önszabályozó szervezet döntéseit – a közigazgatási szerződés és annak részét képező magatartási kódexnek való megfelelés szempontjából – egyenként és összességükben is értékeli.

(3) Amennyiben a Médiatanács a felügyelet keretében megállapítja, hogy az önszabályozó szervezet a közigazgatási szerződés felhatalmazásának tárgyát képező ügyekben nem vagy nem megfelelően jár el, így különösen

a) a 197–200. §-okban foglalt eljárásokat nem a magatartási kódex rendelkezéseinek megfelelően folytatja le,

b) a beadványokat nem a magatartási kódex rendelkezései szerint bírálja el,

c) döntéseit nem a magatartási kódex rendelkezéseinek megfelelő tartalommal hozza, illetve

d) döntéseinek teljesítését, azok érvényesülését nem ellenőrzi, illetve nem intézkedik a döntéseiben foglaltak érvényre juttatása iránt, akkor a Médiateanács megfelelő határidő tűzésével felhívja az önszabályozó szervezetet a közigazgatási szerződésben foglaltaknak megfelelő magatartás tanúsítására.

(4) Amennyiben az önszabályozó szervezet a (3) bekezdés szerinti felhívásnak határidőben nem tesz eleget, a Médiateanács a közigazgatási szerződést azonnali hatállyal, vagy a megállapodásban meghatározott felmondási időre felmondhatja.

(5) Amennyiben az ellenőrzés eredményeként a Médiateanács megállapítja, hogy az önszabályozó szervezet eljárása, döntése jogszabály tartalmával ellentétes, vagy a közigazgatási szerződésbe, illetve az annak részét képező magatartási kódexbe ütközik, a Médiateanács a szerződészegés megállapításával egyidejűleg az eljárás, valamint a döntés tárgykörében hatósági eljárást indít.

202. §

Az önszabályozó szervezet a közigazgatási szerződés alapján végzett tevékenységéről, feladatairól rendszeresen, de legalább évente, az önszabályozási eljárásainak menetéről, tartalmáról, alanyairól, döntéseinek típusairól, tartalmáról, érvényesüléséről pedig legalább félévente írásban benyújtott beszámolót készít a Médiateanács számára. A Médiateanács a beszámolót – döntésében – értékeli.

Az önszabályozási tevékenység médiatanácsai felügyelete a közigazgatási felügyeletfajtákon belül a törvényességi felügyeletek körébe sorolható, vagyis törvényességi felügyeletnek minősül. A törvényességi felügyelet alapvető lényege, hogy a legteljesebb autonómiát, szervezeti és szakmai függetlenséget biztosítja, garantálja a felügyelt szervezet számára. A törvényességi felügyelet nem szervezeti, hanem tevékenység feletti felügyelet, azaz a törvényességi felügyeleti hatáskör nem foglalja magában a szervezet teljes körű felügyeletét, csak és kizárólag a felügyelet keretébe vont tevékenységek, feladatok felügyeletét jelenti. A Médiateanács önszabályozó szervezet tekintetében biztosított felügyeleti hatásköre tehát kizárólag az önszabályozó szervezet közigazgatási szerződésben foglalt felhatalmazásának tárgykörébe tartozó tevékenységekre terjed ki és azokra is csak törvényességi, azaz jogszerűségi szempontból.

A Médiateanács szakmai szervezetek önszabályozási tevékenysége tekintetében megvalósuló felügyelete egyrésztől lehetővé teszi az önszabályozó szervezet egyedi eljárásainak felülvizsgálatát, ugyanis a döntéssel érintett vállalkozás kezdeményezheti a döntés ilyen irányú felülvizsgálatát, ha a döntés számára nem megfelelő.

Másrészt általánosságban is vizsgálja a Médiateanács az önszabályozó szervezet eljárásait, amely azonban nem jelenti az önszabályozó szervezet teljes tevékenységének, szervezetének felügyeletét, hatóköre csak és kizárólag az önszabályozói tevékenység felügyeletére vonatkozik. Az önszabályozói tevékenységet viszont a Médiateanács teljeskörűen felügyelheti egyrészt azért, mert a felhatalmazás a Médiateanácstól származik. Másrészt e felügyelet azért is szükséges, mert a nem megfelelő önszabályozói jogérvényesítés esetében a Médiateanács köteles ellátni, gyakorolni hatósági hatáskörét az érintett ügytípusban.

Amennyiben a Médiateanács a felügyelet során jogszabályba ütköző hiányosságokat, hibákat, a magatartási kódextól, illetve a közigazgatási szerződéstől való eltéréseket tár fel, illetve a felügyelet keretében azt állapítja meg, hogy az önszabályozó testület a közigazgatási szerződésben meghatározott felhatalmazási tárgykörbe tartozó ügyekben nem vagy nem a

jogszabályoknak megfelelően jár el, elsőként felhívással él. Amennyiben az önszabályozó szervezet a felhívásban foglaltakat nem vagy nem megfelelően teljesíti, a Médiatanács jogosult az Mttv.-ben és a közigazgatási szerződésben rögzített szabályok mentén a közigazgatási szerződést megszüntetni.

Amennyiben az ellenőrzés eredményeként a Médiatanács azt állapítja meg, hogy az önszabályozó szervezet eljárása, illetve döntése a vonatkozó jogszabályi rendelkezésekkel ellentétes vagy a közigazgatási szerződésbe (és a magatartási kódexbe) ütközik, a Médiatanács az eljárás, illetve a döntés tárgykörében hatósági eljárást indít. Az önszabályozó szakmai szervezet által lefolytatott egyedi ügyben tehát a Médiatanács kizárólag abban az esetben járhat el, ha az eljárás, illetve a döntés nem felel meg a közigazgatási szerződés, a magatartási kódex, illetve a vonatkozó jogszabályok rendelkezéseinek. (A társszabályozói döntések mérlegelési tartalmában a Médiatanács csak azt vizsgálhatja, hogy az önszabályozó szervezetnek volt-e az adott ügyben hatásköre, betartotta-e a mérlegelés kereteit, felállította-e a mérlegelési szempontrendszerét és ez alapján kellő mértékben indokolta-e döntését. Egyéb alapon a Médiatanács a döntésbe foglalt önszabályozói mérlegelést nem „mérlegelheti felül”.)

Az önszabályozó szervezetek részére átadott közfeladat ellátásának átláthatóságát, a hatékony jogérvényesítés elősegítését szolgálja az önszabályozó szervezetek tekintetében előírt beszámolási kötelezettség a Médiatanács felé, amely a közigazgatási szerződés alapján végzett önszabályozási tevékenységre, feladatellátásra, az önszabályozási eljárásokra, a szakmai szervezet által meghozott döntésekre, a döntések érvényesülésére vonatkozik.

Ötödik Rész

ÉRTELMEZŐ RENDELKEZÉSEK

203. §

1. *Audiovizuális médiaszolgáltatás:* hangos vagy néma mozgóképeket, állóképeket tartalmazó műsorszámokat bemutató médiaszolgáltatás.

2. *Átviteli rendszer:* a televízió vagy rádió műsorjeleknek az analóg vagy digitális műsorterjesztést szolgáló műszaki eljárások, elektronikus hírközlési és más eszközök rendszere, amely a műsorterjesztés alkalmazott átviteli közegéhez – így különösen a levegőhöz és rádiófrekvenciához, vákuumhoz, koaxiális vezetékhez, sodrott érpárú vezetékhez, üvegszálás vezetékhez – kapcsolódik.

3. *Befolyásoló részeseedés:*

a) olyan közvetlen és közvetett tulajdon egy vállalkozásban, amely összességében a vagyoni vagy a szavazati jogok huszonöt százalékát meghaladó mértékű befolyást biztosít; a közeli hozzátartozók közvetlen és közvetett tulajdoni részeseését egybe kell számítani,

b) olyan helyzet, amely a vállalkozásban szerződés, alapító okirat (alapszabály), vagy elsőbbségi részvény alapján, a döntéshozó, vagy a felügyelő szervek tagjai kinevezése (elmozdítása) útján, vagy egyéb módon jelentős befolyást tesz lehetővé.

4. *Burkolt kereskedelmi közlemény:* olyan kereskedelmi közlemény, amelynek közzététele természetét tekintve megtéveszti a közönséget. Burkolt reklámnak minősülhet a kereskedelmi közlemény céljait szolgáló közlemény abban az esetben is, ha nem ellenszolgáltatás fejében került közzétételre.

5. *Dokumentumfilm:* olyan nem fikciós filmalkotás, amelynek célja a valóság dokumentálása. Dokumentumfilmnek számít például a természet-, ismeretterjesztő és oktatófilm, a történelmi dokumentumfilm, a portréfilm és a riportfilm.

6. *Elektronikus hírközlési szolgáltatás:* olyan, más részére általában ellenszolgáltatásért végzett szolgáltatás, amely teljesen vagy nagyrészt jeleknek elektronikus hírközlő hálózatokon történő átviteléből, és ahol ez értelmezhető, irányításából áll, de nem foglalja magában az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások felhasználásával továbbított tartalmat szolgáltatató vagy ilyen tartalom felett szerkesztői ellenőrzést gyakorló szolgáltatásokat, valamint nem foglalja magában az információs társadalommal összefüggő, más jogszabályokban meghatározott szolgáltatásokat, amelyek nem elsősorban az elektronikus hírközlő hálózatokon történő jeltovábbításból állnak.

7. *Elektronikus hírközlési szolgáltató:* elektronikus hírközlő hálózat üzemeltetője, valamint elektronikus hírközlési szolgáltatást nyújtó természetes, illetőleg jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság.

8. *Előfizető:* olyan természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiség nélküli gazdasági társaság vagy más szervezet, aki vagy amely a nyilvánosan elérhető médiaszolgáltatás vagy elektronikus hírközlési szolgáltatás nyújtójával, vagy saj-

tőtermék kiadójával ilyen szolgáltatások igénybevételére vonatkozó szerződéses viszonyban áll.

9. Európai mű:

a) amely magyar,

b) amely valamely európai államból származik, és amely egy vagy több európai államban lakóhellyel rendelkező szerzőkkel és munkatársak közreműködésével készült, feltéve, hogy megfelel a következő három feltétel egyikének:

ba) az említett államok közül egyben vagy többben letelepedett egy vagy több producer alkotása,

bb) gyártását az említett államok közül egyben vagy többben letelepedett egy vagy több producer felügyeli, és ténylegesen ellenőrzi,

bc) az összes koprodukciós költséghez túlnyomó részben az említett államok társproducerei járultak hozzá, és a koprodukciót nem az említett államokon kívül letelepedett egy vagy több producer ellenőrzi,

c) amely valamely európai állam és valamely Európán kívüli állam műsorkészítőinek együttműködése által jött létre, feltéve, hogy az európai társproducerek biztosítják a gyártási összköltség többségét, és hogy a gyártást nem a tagállamokon kívül letelepedett egy vagy több producer ellenőrzi, vagy

d) amely az Európai Unió és valamely Európán kívüli állam között létrejött, audiovizuális művek elkészítésére vonatkozó megállapodás keretében létrejött műsorszám.

10. *Felhasználó:* az a természetes személy, jogi személy vagy jogi személyiség nélküli gazdasági társaság vagy egyéb szervezet, aki vagy amely használja vagy igényli az elektronikus hírközlési szolgáltatásokat vagy médiaszolgáltatásokat.

11. *Filmalkotás:* a szerzői jogról szóló törvény szerinti filmalkotás, ide nem értve többek között a hír- és politikai tájékoztató műsorszámot, az aktuális- és szolgáltató magazin műsorszámot, a sportműsorszámot vagy egyéb esemény közvetítését tartalmazó műsorszámot, a játék- és vetélkedő műsorszámot és a kereskedelmi közleményeket. Filmalkotás különösen a játékfilm, a televíziós film, a televíziós filmsorozat, az animációs film és a dokumentumfilm.

12. *Független műsorkészítő:* olyan műsorkészítő vállalkozás, amelyben az érintett médiaszolgáltatónak, illetve a médiaszolgáltatóban befolyásoló részesedéssel rendelkező tulajdonosnak nincs közvetett vagy közvetlen tulajdoni részesedése, illetőleg amellyel a médiaszolgáltató vezetőjének, vezető állású alkalmazottjának, valamint ezek közeli hozzátartozóinak nincs munkavégzésre irányuló jogviszonya vagy tulajdoni érdekeltsége.

13. *Hálózatba kapcsolódás:* két vagy több lineáris médiaszolgáltatást nyújtó médiaszolgáltató vagy lineáris médiaszolgáltatás összekapcsolódása ugyanazon műsorszám vagy műsor egyidejű vagy csaknem egyidejű szolgáltatására.

14. *Hálózatos médiaszolgáltató:* az a lineáris médiaszolgáltatást nyújtó médiaszolgáltató, amelynek műsora vagy műsorszáma hálózatos médiaszolgáltatásban terjesztésre kerül.

15. *Helyi médiaszolgáltatás:* az a médiaszolgáltatás, amelynek vételkörzetében éves átlagban legfeljebb százezer lakos vagy egy városon belül legfeljebb ötszáz-ezer lakos él.

16. *Hivatásos katasztrófavédelmi szerv:* a katasztrófavédelem megvalósításában részt vevő, államigazgatási feladatot is ellátó rendvédelmi szerv.

17. *Hírműsorszám*: időtartamának legalább kilencven százalékában a magyarországi és a nemzetközi közélet aktuális eseményeivel – ide nem értve a közlekedési híreket, az időjárás-jelentést és a sporthíreket – foglalkozó műsorszám.

18. *Információs társadalommal összefüggő szolgáltatás*: az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló törvényben ekként meghatározott szolgáltatás.

19. *Játék*: az a műsorszám, amelyben a közönség tagjai vagy a játékban résztvevők meghatározott szabályok szerint kérdésekre válaszolnak vagy feladatokat oldanak meg, rendszerint abból a célból, hogy a médiaszolgáltató vagy harmadik személy által felajánlott nyereményt elnyerjék. Nem minősül játéknak a tehetségkutató-műsorszám, valamint a televíziós vásárlásnak vagy televíziós vásárlási műsorablaknak minősülő telefonos vagy más interaktív játék.

20. *Kereskedelmi közlemény*: olyan médiatartalom, amelynek célja gazdasági tevékenységet folytató természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság árujának, szolgáltatásának vagy arculatának közvetlen vagy közvetett népszerűsítése. Az ilyen tartalmak fizetés vagy hasonló ellenszolgáltatás ellenében, vagy önreklámozás céljából kísérik a médiatartalmakat, vagy szerepelnek abban. A kereskedelmi közlemény formái közé tartozik többek között a reklám, a támogatást nyújtó nevének, védjegyének, arculatának vagy termékének megjelenítése, a televíziós vásárlás és a termékmegjelenítés.

21.¹⁴¹ *Képiúság*: lineáris audiovizuális médiaszolgáltatásban közzétett olyan műsorszám, amely elsősorban szöveges információközlésre szolgál, illetőleg emellett állóképet, mozgóképet, hangot, vagy számítógépes grafikát is tartalmazhat.

22. *Kiadvány*:

a) könyv nyomtatott vagy elektronikus formában, lemezen, kazettán, más fizikai hordozón; online és letölthető könyv;

b) sajtótermék nyomtatott vagy elektronikus formában; online és letölthető időszaki kiadvány;

c) egyéb nyomtatott anyag (címtár, névtár, grafikát, rajzot vagy fotót tartalmazó kiadvány, térkép; röplap; nyomtatott képeslap, üdvözlő- és más hasonló kártya; nyomtatott kép, minta, fénykép; nyomtatott naptár; nyomtatott üzleti reklámanyag, katalógus, prospektus, reklámposzter és hasonló; egyéb szöveges kiadvány) ide nem értve: nyomtatott öntapadó papír (matrica), postai, jövedéki, illeték- stb. bélyeg, bélyegnyomott papír, csekk, bankjegy, részvény, értékcikk, kötvény, okirat és hasonló;

d) film-, video-, televízióműsor-készítés termékei (nyilvános közlésre szánt film filmszalagon, videokazettán, -lemezen, más fizikai hordozón; letölthető film, videó);

e) hangfelvétel (nyilvános közlésre szánt, műsoros hangszalag, hanglemez, letölthető hangtartalom);

f) zenemű (nyomtatott zenemű, zenemű elektronikus formában, letölthető zenemű).

23. *Kiegészítő médiaszolgáltatás*: tartalomszolgáltatást is magában foglaló mindazon szolgáltatás, amelyet műsorterjesztő rendszeren továbbítanak, és amely nem minősül sem médiaszolgáltatásnak, sem elektronikus hírközlési szolgáltatásnak. Kiegészítő médiaszolgáltatás például az elektronikus műsorkalauz.

24. *Kisközösségi médiaszolgáltatás*: sztereó vétel esetén legfeljebb az adóállomástól számított egy kilométer sugarú körnek megfelelő földrajzi területre kiterjedő vételkörzetben működő helyi lineáris rádiós közösségi médiaszolgáltatás.

25. *Körzeti médiaszolgáltatás:* az a médiaszolgáltatás, amelynek vételkörzete meghaladja a helyi médiaszolgáltatás vételkörzetét, de vételkörzetében az ország lakosságának kevesebb, mint a fele él.

26. *Közeli hozzátartozó:* a házastárs, a bejegyzett élettárs, az egyeneságbeli rokon, az örökbefogadott, a mostoha- és nevelt gyermek, az örökbefogadó-, a mostoha- és a nevelőszülő, valamint a testvér.

27. *Közérdekű közlemény:* ellenszolgáltatás nélkül közzétételre kerülő, állami vagy önkormányzati feladatot ellátó szervezettől, illetve személytől származó tájékoztatás, amely valamely konkrét közérdekű információt közvetít a nézők vagy hallgatók figyelmének felkeltése céljából, és nem minősül politikai reklámnak.

28. *Közönségarány:* egy adott időszakban a vizsgált lineáris audiovizuális médiaszolgáltatás műsorszámainak nézésére, illetve lineáris rádiós médiaszolgáltatás műsorszámainak hallgatására fordított összes időtartam százalékosan kifejezett aránya valamennyi lineáris audiovizuális médiaszolgáltatás nézésére, illetve valamennyi lineáris rádiós médiaszolgáltatás hallgatására fordított összes időtartamhoz viszonyítva. A közönségarány meghatározásánál a lineáris audiovizuális, és a lineáris rádiós médiaszolgáltatás piacát a Magyar Köztársaság területén, külön-külön kell vizsgálni.

29. *Közvetett tulajdon:* a vállalkozásban tulajdoni részesedéssel, illetve szavazatokkal rendelkező másik vállalkozás (a továbbiakban: köztes vállalkozás) tulajdonosait megillető tulajdoni, illetve szavazati jog. Ha a tulajdoni arány és a szavazati arány eltér, a nagyobb arányt kell figyelembe venni. A közvetett tulajdon arányának megállapításához a köztes vállalkozásban fennálló tulajdoni vagy szavazati hányadot meg kell szorozni a köztes vállalkozásnak az eredeti vállalkozásban fennálló tulajdoni vagy szavazati hányadával. Ha a köztes vállalkozásban a vállalkozásnak többségi tulajdona van, ezt egy egészként kell figyelembe venni. Természetes személyek esetében a közeli hozzátartozók által birtokolt, illetve gyakorolt tulajdoni vagy szavazati hányadokat egybe kell számítani.

30. *Közvetítő szolgáltató:* az információs társadalommal összefüggő szolgáltatást nyújtó szolgáltató, amely

a) az igénybe vevő által biztosított információt távközlő hálózaton továbbítja, vagy a távközlő hálózatához hozzáférést biztosít (egyszerű adatátvitel és hozzáférés-biztosítás),

b) az igénybe vevő által biztosított információt távközlő hálózaton továbbítja, és az alapvetően a más igénybe vevők kezdeményezésére történő információtovábbítás hatékonyabbá tételét szolgálja (gyorsítótárolás),

c) az igénybe vevő által biztosított információt tárolja (tárhelyszolgáltatás),

d) információk megtalálását elősegítő segédeszközöket biztosít az igénybe vevő számára (keresőszolgáltatás).

31. *Közszolgálati médiaszolgáltatás:* a közszolgálati médiaszolgáltatók által nyújtott médiaszolgáltatás.

32.142 *Közszolgálati médiaszolgáltató:* kizárólag – a közszolgálati médiaszolgáltatás céljainak megvalósítására – e törvény 84. § (1) bekezdésében nevesített médiaszolgáltató, valamint a 84. § (1) bekezdésben nevesített közszolgálati médiaszolgáltató által létrehozott médiaszolgáltató, illetve a 84. § (1) bekezdésben nevesített közszolgálati médiaszolgáltató befolyásoló részesedése alatt álló gazdálkodó szervezet által létrehozott médiaszolgáltató.

33. *Közszolgálati médiavagyon:* a közszolgálati médiaszolgáltatók, jogelődök, valamint a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap által megrendelt,

bármilyen jogcímen készített, adásvétel útján beszerzett, felhasználási szerződéssel vagy egyéb megállapodás útján részben vagy egészben megszerzett, vagy készített filmalkotások és más audiovizuális művek, rádiós műsorszámok, hangfelvételek és a médiaszolgáltatáshoz kapcsolódó egyéb, kulturális értéket képviselő dokumentumok, fényképek szerzői és szomszédos jogai, vagy ezek bármely felhasználási jogai, valamint e műveket tartalmazó fizikai hordozók (például: lemezek, szalagok, kazetták, papír alapú dokumentumok, kották), továbbá a szerzői jogi védelem alatt álló jelmezek, kellékek, díszletek és egyéb szerzői művek, amennyiben a művel kapcsolatos szerzői és szomszédos jogok a törvény hatálybalépését megelőzően a közszolgálati médiaszolgáltatók valamelyikét vagy a törvény hatálybalépését követően a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alapot illetik meg vagy illették meg, valamint amelyekre vonatkozóan a közszolgálati médiaszolgáltatók e törvény hatálybalépését követően szereznek jogot.

34. *Közzététel:* a Hatóság hirdetőtábláján történő kifüggesztés, illetve a Hatóság internetes honlapján történő megjelentetés. A közzététel időpontja a hirdetőtáblán történő kifüggesztés napja.

35. *Lekérhető médiaszolgáltatás:* olyan médiaszolgáltatás, amelyben a médiaszolgáltató által összeállított műsorkínálat alapján a felhasználó egyéni kérés alapján, az általa kiválasztott időpontban tekintheti, illetve hallgathatja meg a műsorszámokat.

36. *Lineáris médiaszolgáltatás:* a médiaszolgáltató által nyújtott, műsorszámok műsorrend alapján történő egyidejű megtekintését, illetve meghallgatását lehetővé tevő médiaszolgáltatás.

37. *Magyar mű:*

a) amely eredetileg teljes egészében magyar nyelven készült,

b) amely eredetileg több nyelven készült, de időtartamát tekintve eredeti magyar nyelvű része hosszabb, mint bármelyik másik nyelven készült része,

c) amely eredetileg valamely, a Magyar Köztársaság által elismert nemzeti vagy etnikai kisebbség nyelvén készült, ha tárgya az adott kisebbség magyarországi életével, kultúrájával van összefüggésben,

d) amely alapjául magyar irodalmi mű, zenemű szolgált,

e) amely olyan zenei műsorszám, amely magyar nyelven kerül előadásra, vagy amely a Magyar Köztársaság által elismert valamely nemzeti vagy etnikai kisebbség nyelvén kerül előadásra, ha az adott kisebbség Magyarországhoz kapcsolódó kultúrájával van összefüggésben,

f) amely olyan instrumentális zenei műsorszám, amely – elsősorban szerzője révén – a magyar vagy a Magyar Köztársaság által elismert valamely nemzeti vagy etnikai kisebbség Magyarországhoz kapcsolódó kultúrájának részét képezi,

g) amely olyan zenei mű, amelynek legalább egy szerzője magyar,

h) amely olyan zenei műsorszám, amely magyar előadók közreműködésével készült, vagy

i) amely olyan filmalkotás, amely a mozgóképről szóló törvény értelmében magyarnak minősül.

38. *Magyar zenei mű:* magyar műnek minősülő szöveges vagy instrumentális zenei mű.

39.¹⁴³ *Médiaigazgatásra vonatkozó szabály:* e törvény, valamint a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény, illetve ezek végrehajtása tárgyában kibocsátott jogszabály, médiaigazgatásra vonatkozó, közvetlenül alkalmazandó európai uniós aktus, műsorszolgáltatási szer-

ződés, a Médiatanács és a Hivatal által megkötött hatósági szerződés, illetve a Médiatanács és a Hivatal hatósági határozata.

40. *Médiaszolgáltatás*: az Európai Unió működéséről szóló szerződés 56. és 57. cikkében meghatározott, önálló, üzletszerűen – rendszeresen, nyereség elérése érdekében, gazdasági kockázatvállalás mellett – végzett gazdasági szolgáltatás, amelyért egy médiaszolgáltató szerkesztői felelősséget visel, amelynek elsődleges célja műsorszámoknak tájékoztatás, szórakoztatás vagy oktatás céljából a nyilvánossághoz való eljuttatása valamely elektronikus hírközlő hálózaton keresztül.

41. *Médiaszolgáltató*: az a természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, aki vagy amely szerkesztői felelősséggel rendelkezik a médiaszolgáltatás tartalmának megválasztásáért, és meghatározza annak összeállítását. A szerkesztői felelősség a médiatartalom kiválasztása és összeállítása során megvalósuló tényleges ellenőrzésért való felelősséget jelenti, és nem eredményez szükségszerűen jogi felelősséget a médiaszolgáltatás tekintetében.

42. *Médiatartalom*: valamennyi médiaszolgáltatás során, valamint sajtótermék által kínált tartalom.

43. *Médiatartalom-szolgáltató*: a médiaszolgáltató, illetve bármely médiatartalom szolgáltatója.

44. *Műsor*: rádiós, illetve audiovizuális műsorszámok megszerkesztett és nyilvánosan, folyamatosan közzétett sorozata.

45. *Műsorelőzetes*: olyan műsorszám, amely a médiaszolgáltató által későbbi időpontban közzétenni kívánt más műsorszámot, műsorszámokat mutat be, ismerttet vagy népszerűsít.

46. *Műsoridő*: a médiaszolgáltatásban – valamely meghatározott időszak folyamán – folyamatosan közzétett műsorszámok együttes időtartama.

47. *Műsorszám*: hangok, illetve hangos vagy néma mozgóképek, állóképek sorozata, mely egy médiaszolgáltató által kialakított műsorrendben vagy műsorkínálatban önálló egységet alkot, és amelynek formája és tartalma a rádiós vagy televíziós médiaszolgáltatáséhoz hasonlítható.

48. *Műsorszámokat kiegészítő termékek*: egy műsorszám tartalmához közvetlenül kapcsolódó, a médiaszolgáltató által forgalmazott áru vagy szolgáltatás, amely a műsorszám teljesebb élvezetéhez nyújt segítséget, például a nézői vagy hallgatói interaktivitás elősegítésével.

49. *Műsorszórás*: olyan műsorterjesztés, amelynek során analóg vagy digitális rádiós, illetve audiovizuális médiaszolgáltatásokat a földfelszínen telepített – az elsődlegesen műholdas szolgálatra rendelt frekvenciák kivételével – rádiófrekvenciát használó, általában egyirányú adatátvitelt lehetővé tevő átviteli rendszerrel továbbítják az előfizetőhöz, vagy felhasználóhoz. Műsorszórásnak minősül a digitális műsorszóró hálózat vagy műsorszóró adó segítségével végzett műsorterjesztés is.

50. *Műsorterjesztés*: bármely átviteli rendszerrel megvalósuló elektronikus hírközlési szolgáltatás, amelynek során a médiaszolgáltató által előállított analóg vagy digitális műsorszolgáltatási jeleket a médiaszolgáltatótól az előfizető, vagy felhasználó vevőkészülékéhez továbbítják, függetlenül az alkalmazott átviteli rendszertől, és technológiától. Műsorterjesztésnek minősül különösen a műsorszórás, a műholddal végzett műsorterjesztés, a hibrid üvegszál-koaxiális átviteli rendszeren végzett műsorterjesztés, emellett a médiaszolgáltatás Internet Protokoll segítségével történő továbbítása valamely átviteli rendszeren, ha a szolgá-

tatás jellege, illetve feltételei megegyeznek a műsorterjesztéssel, illetve ez helyettesíti a más módon megvalósított műsorterjesztést. Műsorterjesztésnek minősül az olyan műsorterjesztés is, amelyhez az előfizető külön díj ellenében, vagy más elektronikus hírközlési szolgáltatás díjával csomagban értékesített díj ellenében férhet hozzá. A tíznél kevesebb vevőkészülék csatlakoztatására alkalmas átviteli rendszer segítségével történő jeltovábbítás nem minősül műsorterjesztésnek.

51. *Műsorterjesztő*: a műsorterjesztési szolgáltatást nyújtó, ideértve a digitális műsorszóró hálózat üzemeltetőjét is, ha a műsorterjesztést saját maga végzi. Amennyiben az átviteli hálózatot nem a műsorterjesztő üzemelteti, az előfizetőnek, vagy felhasználónak nyújtott szolgáltatás feltételeit meghatározó, illetve az előfizetővel szerződést kötő szolgáltató minősül műsorterjesztőnek.

52. *Országos médiaszolgáltatás*: az a médiaszolgáltatás, amelynek vételkörzetében a Magyar Köztársaság lakosságának legalább ötven százaléka él.

53. *Osztott képernyős reklám*: audiovizuális médiaszolgáltatásban, kereskedelmi közleménynek nem minősülő műsorszám közzététele alatt közzétett, a képernyő meghatározott részét betöltő reklám.

54. *Összetett műsorszám*: több műsorszám – egy főcímmel vagy más megkülönböztetéssel jelzett – együttese.

55. *Politikai reklám*: ellenérték fejében vagy anélkül közzétett, valamely párt, politikai mozgalom vagy a kormány népszerűsítését szolgáló vagy támogatására ösztönző, illetve azok nevét, célját, tevékenységét, jelszavát, emblémáját népszerűsítő, a reklámhoz hasonló módon megjelenő, illetve közzétett műsorszám.

56. *Politikai tájékoztató műsorszám*: időtartama legalább kilencven százalékában a magyarországi és a nemzetközi politikai, vagy aktuális közéleti eseményeket elemző, bemutató, azokat értékelő, háttérüket feltáró, hírműsorszámnak nem minősülő műsorszám.

57. *Programcsomag*: a műsorterjesztő által az előfizető számára egy csoportban kínált vagy nyújtott médiaszolgáltatások.

58. *Rádiós médiaszolgáltatás*: olyan médiaszolgáltatás, amely hangok sorozatából álló műsorszámokat mutat be.

59. *Reklám*: olyan – műsorszámnak minősülő – közlés, tájékoztatás, illetve megjelenítési mód, amely valamely birtokba vehető forgalomképes ingó dolog – ideértve a pénzt, az értékpapírt és a pénzügyi eszközt, valamint a dolog módjára hasznosítható természeti erőket –, szolgáltatás, ingatlan, vagyoni értékű jog értékesítésének vagy más módon történő igénybevételenek előmozdítására, vagy e céllal összefüggésben a vállalkozás neve, megjelölése, tevékenysége népszerűsítésére vagy áru, árujelző ismertségének növelésére irányul.

60. *Sajtótermék*: a napilap és más időszaki lap egyes számai, valamint az internetes újság vagy hírportál, amelyet gazdasági szolgáltatásként nyújtanak, amelynek tartalmáért valamely természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság szerkesztői felelősséget visel, és amelynek elsődleges célja szövegből, illetve képekből álló tartalmaknak a nyilvánossághoz való eljuttatása tájékoztatás, szórakoztatás vagy oktatás céljából, nyomtatott formátumban vagy valamely elektronikus hírközlő hálózaton keresztül. A szerkesztői felelősség a médiatartalom kiválasztása és összeállítása során megvalósuló tényleges ellenőrzésért való felelősséget jelenti, és nem eredményez szükségszerűen jogi felelősséget a sajtótermék tekintetében. Gazdasági szolgáltatás az önálló, üzletszerűen – rendszeresen, nyereség elérése érdekében, gazdasági kockázatvállalás mellett – végzett szolgáltatás.

61. *Sportműsorszám*: olyan műsorszám, amely sporteseményt (az eseménnyel egyidejűleg, késleltetett módon vagy szerkesztve) közvetít, ide nem értve a sporteseményekről való híradást és a sporttémájú beszélgetést tartalmazó műsorszámot.

62. *Tagállam*: az Európai Gazdasági Térség tagállama.

63. *Támogatás*: olyan hozzájárulás, amelyet valamely vállalkozás nyújt valamely médiaszolgáltató vagy műsorszám finanszírozására azzal a céllal, hogy népszerűsítse nevét, védjegyét, arculatát, tevékenységét vagy termékeit.

64. *Társadalmi célú reklám*: politikai reklámnak nem minősülő, üzleti érdekeltiséget nem tartalmazó, reklámcélokat nem szolgáló, ellenérték fejében vagy anélkül közzétett felhívás vagy közérdekű üzenet, amely valamely közérdekű cél elérése érdekében kíván hatást gyakorolni a médiaszolgáltatás nézőjére vagy hallgatójára.

65. *Televíziós vásárlás*: az a reklám, amely ellenérték vagy ellenszolgáltatás fejében árúnak, szolgáltatásnak, jogoknak és kötelezettségeknek – a forgalmazóval vagy szolgáltatóval való kapcsolatteremtés útján történő – értékesítésére vagy más módon történő igénybevételére tartalmaz közvetlen ajánlatot, ideértve a médiaszolgáltatásban közzétett, gazdasági vállalkozásként működő telefonos játékokat is.

66. *Televíziós vásárlási műsorablak*: olyan televíziós vásárlás, amelynek megszakítás nélküli időtartama legalább tizenöt perc.

67. *Tematikus médiaszolgáltatás*: az a médiaszolgáltatás, amely lineáris médiaszolgáltatás esetében a napi műsoridő, lekérhető médiaszolgáltatás esetében a közzétett műsorszámok összesített időtartamának nyolcvan százalékában egymáshoz hasonló tematikájú műsorszámokat tesz közzé, mint például a hír- és politikai tájékoztató műsorszámok, a kiskorúaknak szóló műsorszámok, a sportműsorszámok, a zenei műsorszámok, ismeretterjesztő műsorszámok, valamely életmódot bemutató műsorszámok.

68. *Termékmegjelenítés*: a kereskedelmi közlemény bármely olyan formája, amely terméket, szolgáltatást, ezek védjegyét vagy ezekre való utalást tartalmaz oly módon, hogy az – fizetés vagy hasonló ellenszolgáltatás ellenében – egy műsor-számban jelenik meg.

69. *Választási kampányidőszak*: a választási eljárásról szóló törvényben meghatározott, a választási kampány lefolytatására rendelkezésre álló időszak.

70. *Vállalkozás*: természetes személy, egyéni vállalkozó, gazdasági társaság, más jogi személy, vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság.

71. *Vételkörzet*:

a) műsorszórás és műholdas műsorterjesztés révén végzett, előfizetői díj fizetése nélkül hozzáférhető médiaszolgáltatás esetében azon a földrajzilag meghatározható területen élő lakosság száma, amelyen a műsor közzétételét megvalósító műsorszóró szolgáltatás hasznos jeleinek szintje és az interferenciavédelem számított mértéke eléri a Nemzetközi Távközlési Egyesület érvényes ajánlásaiban meghatározott minimális értéket,

b) más műsorterjesztő átviteli rendszerrel végzett, előfizetői díj fizetése nélkül hozzáférhető médiaszolgáltatás esetében az átviteli rendszerhez csatlakoztatott háztartások száma és a Központi Statisztikai Hivatal által meghatározott, egy háztartásban átlagosan élők számának szorzata, vagy

c) előfizetői díj fizetése ellenében hozzáférhető médiaszolgáltatások esetében az adott médiaszolgáltatásra előfizetett vagy az adott médiaszolgáltatást tartalmazó műsorterjesztési szolgáltatásra előfizetett háztartások száma és a Központi Statisztikai Hivatal által meghatározott, egy háztartásban átlagosan élők számának szorzata.

72. Virtuális reklám: digitális technikával vagy más módon a műsorjelbe, illetve a műsorszámba utólagosan beillesztett reklám.

Az Mttv. fogalmi alapjait (médiaszolgáltatás – sajtótermék – műsorszám) az Smtv. 1. §-ánál elemezzük, az egyes további definíciókra pedig az érintett rendelkezéseknél térünk ki.

Hatodik Rész

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

HATÁLYBALÉPÉS

204. §

(1) E törvény – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – 2011. január 1. napján lép hatályba.

(2) E törvény 222. §-a és 228. § (3) bekezdése 2011. január 2-án lép hatályba. A 229. § azon a napon lép hatályba, amikor az Alkotmánynak a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Elnökének rendeletalkotási jogot biztosító rendelkezése hatályba lép. E törvény 223. § (6)–(8) bekezdése, valamint e törvény 5. számú melléklete 2011. január 2-án lép hatályba.

(3) E törvény 220–228. §-ai 2011. január 3-án hatályukat veszítik.

Az Mttv. 2011. január 1-jén lépett hatályba. Kivételt képezett ez alól az Smtv. 222. § szerinti módosításai, és a Tpv. 43/I. § helyébe lépő módosítás, illetve a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság, valamint a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa 2011. évi költségvetéséről szóló 2010. évi CXLVI. törvényt módosító egyes rendelkezések, melyek jogtechnikai okokból 2011. január 2-án léptek hatályba. Szintén jogtechnikai jellegű a deregulációt szolgáló szabályozás, hogy a „Módosuló jogszabályok” című Fejezet a törvény rendelkezése szerint hatályát veszítette.

A TÖRVÉNY RÖVIDÍTETT MEGJELÖLÉSE

205. §

E törvényt más jogszabályban „Mttv.” rövidítéssel kell megjelölni.

A médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvényre a jogszabály rendelkezése szerint az „Mttv.” rövidítéssel kell más jogszabályban hivatkozni. Jóllehet ez a rendelkezés kötelező erővel csak a jogalkotásban érvényesül, a jogbiztonság érdekében célszerű a jogalkalmazás során is ezt a megjelölést követni.

FELHATALMAZÁSOK

206. §

(1) Felhatalmazást kap a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Elnöke, hogy

a) a frekvenciadíjakat, az azonosítók lekötéséért és használatáért fizetett díjak, továbbá a hírközlési és postai szolgáltatók felügyeleti díjának mértékét,

b) a műsorszám kategóriába sorolásával és a közlemények besorolásával kapcsolatos hatósági eljárás igazgatási szolgáltatási díját,

c) a Hatóság és a Médiatanács eljárásainak díjai megfizetésének módját és feltételeit, valamint a díjak mértékét és a díjképzés szabályait

rendeletben megállapítsa.

(2) Amíg az (1) bekezdés szerinti rendeleteket a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Elnöke nem fogadja el, az azonos tárgykörben elfogadott miniszteri rendeletek hatályban maradnak.

(3) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy a kötelezpéldányok szolgáltatóit, a törvényben előírt példányszám alóli kivételeket, a kötelezpéldány szolgáltatás módját és határidejét, lebonyolítási szabályait, a kötelezpéldányra jogosult szervek körét, a szétszétosztás módját, a kötelezpéldányok megőrzésének és használatának szabályait, valamint a szolgáltatás elmulasztása esetén követendő eljárást

rendeletben szabályozza.

(4) Felhatalmazást kap a kultúráért felelős miniszter, hogy a kiadványokon az impresszum feltüntetésére vonatkozó részletes szabályokat

rendeletben szabályozza.

(5) Felhatalmazást kap az audiovizuális politikáért felelős miniszter, hogy a 171. § szerinti szakhatósági eljárásért fizetendő igazgatási szolgáltatási díj megfizetésének módjára, valamint a díj kezelésére, nyilvántartására és visszatérítésére vonatkozó részletes szabályokat

rendeletben megállapítsa.

Az Mttv. meghatározott jogalkotási tárgykörökben felhatalmazza az NMHH Elnökét rendeletalkotási hatáskörrel. Hangsúlyozandó, hogy az Elnök rendeletalkotási jogköre nem általános jellegű, így például a médiaigazgatási, médiapolitikai, hatósági felügyelet tárgykörére a szabályozási felhatalmazás egyáltalán nem terjed ki.

Az elnöki rendeletalkotás az Mttv.-ben igen szűk körű és döntően a Hatóság, mint autonóm szerv pénzügyi függetlenségének garanciáját, biztosítását jelenti. Az Mttv. alapján az Elnök rendeletben állapítja meg a frekvenciadíjak, az azonosítók lekötéséért és használatáért fizetett díjak, valamint a felügyeleti díj, illetve az egyes hatósági eljárások után fizetendő díjak, igazgatási szolgáltatási díjak mértékét.

Az Mttv.-ben meghatározott sajátos tárgyköröket kormány-, vagy miniszteri rendelet szabályozhatná, de a Hatóság tekintetében biztosított kormány- vagy a miniszteri rendeleti hatáskör sértené, illetve elvonná a Hatóság autonóm jogállását, szervezeti, pénzügyi függetlenségét. Miniszteri rendelet nem szabályozhatja a Hatóság pénzügyi, bevételi alapjait, mert

autonóm közigazgatási szerv tekintetében a miniszter – ilyen irányú – hatáskörrel, jogkörrel nem rendelkezhet. Fontos kiemelni, hogy mindez igazodik az Európai Közösség elvárásaihoz, vonatkozó szabályozásához. Az Európai Közösség vonatkozó dokumentumai külön kiemelik a szabályozó hatóságok pénzügyi függetlenségének megfelelő garantálását, valódi megvalósítását. Továbbá az európai közösségi irányelvek is ösztönzik, szabályozzák mind a média, mind a közszolgáltatások területén a normatív szabályozók kialakításának fontosságát, elvi szempontjait, alapjait.

Hangsúlyozandó, hogy a rendeletalkotási hatáskört számos jogállami garancia övezi, így valamennyi jogalkotásra vonatkozó alkotmányos rendelkezés és követelmény kiterjed e rendelettípusra is.

A médiaigazgatás alkotmányos alapjai szempontjából kiemelten hangsúlyos a Hatóság autonómiájának, függetlenségének törvényi biztosítása, garantálása. Az autonóm hatóságok függetlenségének több eleme van, ide tartozik a szabályozottaktól való függetlenség, az államszervezetben belüli függetlenség – ezen belül a tevékenység gyakorlásának függetlensége és befolyásmentessége, valamint a pénzügyi függetlenség. Az Mttv. mind szervezeti, mind pénzügyi, mind pedig a piaci szereplőktől való függetlenség tekintetében megteremtette azokat a garanciákat, amelyek a modern szabályozó hatóság megfelelő, közérdekű működéséhez szükségesek.

A miniszteri jogalkotás a fenti tárgykörökben kvázi irányítási jogkört biztosítana a miniszter számára a Hatóság felett, hiszen a rendeletalkotási hatásköre útján a miniszter közvetlenül befolyásolhatja a Hatóság pénzügyi függetlenségének garanciáit jelentő saját bevételek sorsát, amely éppen az autonóm jogállás miatt kizárt, illetve alkotmányosan nem megengedhető. Ehhez hozzá kell tenni azt is, hogy az európai uniós hírközlési keretszabályozás is kifejezetten nevesíti a szabályozó hatóságok pénzügyi függetlenségének, és e körben saját bevételgarantálásának követelményét, tehát a Hatóság bevételeinek minisztérium általi szabályozása az uniós irányelvekkel sem állna összhangban.

A fenti szempontoknak megfelelően és a garanciák biztosítása érdekében az Országgyűlés az Alkotmány módosítása útján rendeletalkotási joggal ruházta fel a Hatóság elnökét és ezzel teljes mértékben – gazdálkodási szempontból is – függetleníti működését a kormányzattól. Mindez összhangban áll a médiával kapcsolatos feladat- és hatásköröket gyakorló közigazgatási szervezeti rendszerre vonatkozóan az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága által kibocsátott ajánlásban foglaltakkal is. Az ajánlás alapján a megfelelő hatósági feladatellátás legfőbb feltétele a hatóságok függetlensége és védelme mindenfajta politikai és gazdasági befolyástól. Az ajánlás a médiaszolgáltatásokat felügyelő hatóságok pénzügyi függetlensége körében külön kiemeli költségvetésük garanciális rendezésének szükségességét. (Az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága által kibocsátott, a „műsorszolgáltatási szektor szabályozó hatóságainak függetlenségéről és feladatairól” szóló, R (2000) 23. számú ajánlás – Recommendation REC (2000) 23 of the Committee of Ministers to member states on the independence and functions of regulatory authorities for the broadcasting sector.)

A frekvenciadíjak, azonosítók lekötéséért és használatáért fizetett díjak, a hírközlési és postai szolgáltatók felügyeleti díja a Hatóság és a Médiatanács gazdálkodása (134–135. §), a műsorszám kategóriába sorolásával és a közlemények besorolásával összefüggő szabályok a gyermekek és kiskorúak védelme (9–11. §), míg az eljárási díjak a Hatóság és a Médiatanács eljárásai (144–175. §) körében kerültek elemzésre.

Miután a jogalkotási folyamat felkészülést és részletes, időigényes szakmai munkát feltételez, a törvény akként rendelkezik, hogy amíg az Elnök rendeletei nem kerülnek kiadásra, az azonos tárgykörben elfogadott miniszteri rendeletek hatályban maradnak.

Emellett az Mttv. rendeletalkotási joggal hatalmazza fel a Kormányt, a kultúráért felelős minisztert, valamint az audiovizuális politikáért felelős minisztert a törvényben meghatározott jogalkotási hatáskörökben.

ÁTMENETI RENDELKEZÉSEK

A műsorszolgáltatási szerződésekre vonatkozó átmeneti szabályok

207. §

(1) A rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény (a továbbiakban: Rttv.) alapján analóg, földfelszíni terjesztésű műsorszolgáltatási jogosultságra vonatkozó szerződést kötött médiaszolgáltató köteles 2011. december 31-ig kezdeményezni a Médiatanácsnál szerződése hatósági szerződéssé történő átalakítását. E határidő elmulasztása esetén a Médiatanács hivatalból lefolytatja a szerződés átalakítására irányuló eljárást.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott eljárás eredményeképpen megkötött hatósági szerződés nem tartalmazhat a médiaszolgáltató számára kedvezőtlenebb feltételeket, mint a korábbi műsorszolgáltatási szerződés, kivéve, ha a médiaszolgáltató azokat kifejezetten elfogadta.

(3) Amennyiben az eljárás eredményeként hatósági szerződés a felek között nem jön létre, úgy a Médiatanács hatósági határozatában rögzíti a médiaszolgáltató médiaszolgáltatására vonatkozó jogosultságának tartalmát. A hatósági határozat nem tartalmazhat a médiaszolgáltató számára kedvezőtlenebb feltételeket, mint a korábbi műsorszolgáltatási szerződés.

(4) Amennyiben a Médiatanács a hatósági szerződéssé történő átalakítás során úgy értékeli, hogy a korábbi műsorszolgáltatási díj mértéke a médiaszolgáltató hatékony működését veszélyezteti, vagy a piaci versenytársak műsorszolgáltatási díjához képest olyan fokú aránytalanságot mutat, amely a versenytársakat az adott piacon indokolatlan versenyelőnyhöz juttatja, és ezáltal a hatékony verseny és a médiapluralizmus fennmaradását veszélyezteti, az eredeti műsorszolgáltatási szerződésben rögzített műsorszolgáltatási díj mértékét a felek csökkenthetik – illetőleg a (3) bekezdésben foglalt esetben a Médiatanács csökkentheti – az e törvény 44. § (5)–(6) bekezdésében meghatározott szempontok megfelelő alkalmazásával.

(5) Az (1) bekezdésben meghatározott eljárást a Médiatanácsnak kilencven nap alatt kell lefolytatnia.

Az Mttv. az analóg frekvenciát használó médiaszolgáltatások esetében a pályázat nyertese és a Médiatanács között hatósági szerződés kötését írja elő. Ugyanakkor a 2010. december 31-ig hatályban lévő Rttv. alapján teljes mértékben a polgári jog alá tartozó műsorszolgáltatási szerződések megkötésére került sor. A műsorszolgáltatási szerződések határozott időre szólnak, ezek érvénye az Mttv. hatálybalépésével sem szűnik meg. Annak érdekében, hogy az analóg frekvenciát használó médiaszolgáltatók egységes jogi keretek között működhessenek, a korábbi műsorszolgáltatási szerződések hatósági szerződéssé történő átalakítását átmeneti rendelkezésként szabályozza az Mttv. A hatósági szerződéssé történő átalakítást a

médiaszolgáltató kezdeményezi, de legkésőbb 2011. december 31-ig be kell nyújtania az erre irányuló kérelmét. A hatósági szerződéssé történő átalakításra irányuló eljárást a Médiatanácsnak 90 nap alatt le kell folytatnia. Garanciális jellegű szabály, hogy az átalakítás eredményeként a hatósági szerződés nem tartalmazhat a mediaszolgáltatóra nézve terheesebb kötelezettséget, mint a korábbi műsorszolgáltatási szerződése. Ugyanakkor a pályázati eljárás tisztasága és az egyenlő elbánás elve alapján nem enyhíthető korlátlanul a szerződéses kötelezettségek sora, a feleknek tekintettel kell lenniük a mediaszolgáltató által korábban a pályázati ajánlatban vállaltakra, illetőleg a pályázati felhívásban meghatározott minimum-feltételekre.

A hatósági szerződéssé történő átalakítás során lehetőség van a műsorszolgáltatási szerződésben megállapított műsorszolgáltatási díj mértékének csökkentésére is, azonban csak szűk keretek között, tekintettel arra, hogy a díj a pályázó vállalásán alapul. Ezért a díj csökkentésére csak a piaci működés súlyos zavarai esetén kerülhet sor, a (4) bekezdésben meghatározott szempontokra figyelemmel. Az indoka annak, hogy a törvény mégis megengedi a díj módosítását a műsorszolgáltatási szerződések módosítására irányadó Ptk. 241. §-ában rögzített esetről kissé tágabb körben az, hogy az Mttv. új elvi alapokra helyezte a mediaszolgáltatási díj meghatározását. A (4) bekezdés alapján a Médiatanács – amennyiben ennek szükségességét a mediaszolgáltató által benyújtott, vagy más adatok alapján megállapítja – a mediaszolgáltatási díj meghatározására irányadó, az Mttv. 44. §-ában rögzített szempontok alapján módosíthat a díj összegén.

207. §

(6) Az analóg földi terjesztésű, országos audiovizuális mediaszolgáltatás mediaszolgáltatója a Dtv. 38. § (1) bekezdésben meghatározott időpontig mediaszolgáltatásáért programdíjat (műsordíjat) nem kérhet.

(7) A műsorszolgáltatási szerződést nem lehet felmondani abban az esetben, ha a szerződést valamely jogsértés miatt nem lehetett volna megkötni, de a jogsértést nem kizárólag a mediaszolgáltató okozta.

A korábbi Rttv. 112. § (4) bekezdésének *a*) pontjában rögzített garanciális jellegű szabályt fogalmazza meg a (7) bekezdésben az Mttv., vagyis azt az elvet mondja ki, hogy nem eredményezheti a vétlen mediaszolgáltató szerződésének felmondását, ha a műsorszolgáltatási szerződést bármely jogsértés miatt nem lehetett volna megkötni.

207. §

(8) A műsorszolgáltatási szerződés hatósági szerződéssé történő átalakításáig a mediaszolgáltató köteles betartani a műsorszolgáltatási szerződésében foglalt kötelezettségeket, abban az esetben is, ha az adott szerződéses kötelezettség az Rttv. egyes olyan rendelkezéseit tartalmazza, amely e törvény értelmében már nem vonatkozik vagy más tartalommal vonatkozik az adott mediaszolgáltatóra.

(9) Az Smtv., illetve e törvény II. Rész I. Fejezete körébe tartozó, a műsorszolgáltatási szerződésben nevesített tárgyköröket érintő jogsértéseket a műsorszolgáltatási szerződésben foglalt rendelkezésekkel szemben az Smtv., illetve e törvény vonatkozó rendelkezései szerint kell elbírálni.

A (8)–(9) bekezdések biztosítják, hogy az Mttv. hatálybalépése utáni, ám még a műsorszolgáltatási szerződések hatósági szerződéssé történő átalakítása előtti átmeneti időszakban a médiaszolgáltatók még a korábban vállalt kötelezettségeiket betartva működjenek, azonban már az Mttv. II. részének I. fejezetében található, tartalomra vonatkozó – a korábbi Rttv. tartalomra vonatkozó szabályaihoz képest megváltozott, sok esetben kevésbé szigorú – szabályainak hatálya alatt. Vagyis az Mttv. nem teljes egészében, csak a tartalomra vonatkozó szabályok vonatkozásában „írja felül” a műsorszolgáltatási szerződéseket, egyéb részeiben változatlanul érvényben tartja azokat – egészen a hatósági szerződéssé történő átalakításukig.

A bejelentési kötelezettségre vonatkozó átmeneti szabályok

208. §

(1) Azon médiaszolgáltatás, amely az Rttv. alapján a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság által vezetett nyilvántartásban e törvény hatálybalépésekor szerepel, az e törvényben a bejelentési eljárásra vonatkozó szabályokban meghatározott, a nyilvántartásban nem szereplő adatokat harminc napon belül köteles bejelenteni, új bejelentési eljárás kezdeményezése nélkül.

(2) Azon sajtótermék, amely a sajtóról szóló 1986. évi II. törvény (a továbbiakban: Stv.) alapján a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal (a továbbiakban: KÖH) által vezetett nyilvántartásban e törvény hatálybalépésekor szerepel, az e törvényben a bejelentési eljárásra vonatkozó szabályokban meghatározott, a nyilvántartásban nem szereplő adatokat köteles harminc napon belül bejelenteni, új bejelentési eljárás kezdeményezése nélkül.

(3) 2012. január 1-jéig a KÖH látja el a nyomtatott sajtótermékek nyilvántartásba vételének, illetve a lapnyilvántartás kezelésének hatósági feladatait. A Hatóság 2012. január 1. napjától látja el e törvény alapján a nyomtatott sajtótermékek nyilvántartásával kapcsolatos feladatait.

(4) A törvény hatálybalépésekor már működő, de sem a Hatóság, sem a KÖH nyilvántartásában korábban nem szereplő médiaszolgáltatásokat, internetes sajtótermékeket legkésőbb 2011. június 30-ig be kell jelenteni a Hivatalhoz, a nyomtatott sajtótermékeket pedig legkésőbb 2011. június 30-ig be kell jelenteni a KÖH-höz.

(5) Amennyiben az e törvény hatálybalépésekor a KÖH nyilvántartásában szereplő, de e törvény hatálybalépése előtti három évben meg nem jelent nyomtatott sajtótermék kiadója 2012. december 31-ig nem kezdi meg a sajtótermék rendszeres megjelenését, úgy a sajtóterméket a nyilvántartásból törölni kell. A 46. § (6) bekezdés c) pont szerinti, törlési kötelezettséggel járó időtartam egyéb esetekben e törvény hatálybalépésével kezdődik.

Az Mttv. a hatálybalépése előtti nyilvántartásokban már szereplő médiatartalmak esetében, az Mttv. előírásai szerinti nyilvántartásokból hiányzó adatok bejelentésére határidőket állapít meg a médiatartalom-szolgáltatók számára. Amennyiben e határidőn belül nem történik meg a bejelentés, a hatóság adatszolgáltatásra hívja fel a médiatartalom-szolgáltatókat.

Az Mttv. hatálybalépése előtti nyilvántartásokban sem szereplő médiaszolgáltatásokat és sajtótermékeket legkésőbb 2011. június 30-ig kellett regisztráltatni a Hivatalnál, illetőleg sajtótermékek esetében a Kulturális Örökségvédelmi Hivatalnál.

A közműsor-szolgáltatókra és a nem nyereségérdekelt műsorszolgáltatókra vonatkozó átmeneti szabályok**209. §**

(1) Amennyiben az Rttv. értelmében közműsor-szolgáltatónak, illetve nem nyereségérdekelt műsorszolgáltatónak minősülő médiaszolgáltató a közműsor-szolgáltatása, illetve a nem nyereségérdekelt műsorszolgáltatása tekintetében 2011. június 30-ig kezdeményezi a Médiatanácsnál közösségi médiaszolgáltatásként való elismerését, a korábbi közműsor-szolgáltatói, illetve nem nyereségérdekelt műsorszolgáltatói minőségéből adódó, az Rttv. által számára adott kedvezményeket a Médiatanács eljárásának lezárultáig tovább élvezheti. Amennyiben e határidőig nem kezdeményezi az elismerést, vagy a Médiatanács azt hatósági határozatával elutasítja, a korábbi közműsor-szolgáltatói vagy nem nyereségérdekelt műsorszolgáltatói státuszából adódó kedvezmények a továbbiakban nem illetik meg. E szabály nem érinti az Alap által a 2011-es évre kiírt pályázaton elnyert támogatásokat.

Amennyiben az Rttv. alapján közműsor-szolgáltatónak, illetve nem nyereségérdekelt műsorszolgáltatónak minősülő médiaszolgáltató 2011. június 30-ig kezdeményezi közösségiként történő elismerését, az eljárás végéig élvezheti a korábbi státuszából fakadó, Rttv.-ben biztosított kedvezményeket. Amennyiben azonban e határidőig nem kezdeményezi az eljárást, 2011. június 30. utáni nappal megszűnik a korábbi státusza és kereskedelmiként működhet tovább. A hatóság egyúttal megállapítja az általa fizetendő médiaszolgáltatási díj mértékét. A kereskedelmi státusza mindaddig tart, amíg a hatósághoz be nem nyújtja a közösségiként történő elismerés iránti kérelmét és a Médiatanács közösségivé nem nyilvánítja. Amennyiben a kereskedelmiként történő működést a törvény kizárja – mint például az Mttv. 48. § (8) bekezdése a kisközösségi médiaszolgáltatások esetében – a 2011. június 30-i határidő elmulasztásával vagy az elismerés megtagadásával a médiaszolgáltatási jogosultság megszűnik. A törvény ugyanakkor garanciális jelleggel rögzíti, hogy a közműsor-szolgáltatóként vagy nem nyereségérdekeltként 2011-ben pályázott és elnyert, az Alap által folyósított támogatásokat és a támogatási szerződést a korábbi státusz elvesztése nem érinti.

209. §

(2) Az Rttv. alapján műsorszolgáltatási szerződéssel közműsor-szolgáltatást nyújtó, vagy nem nyereségérdekelt médiaszolgáltató e médiaszolgáltatása tekintetében 2011. június 30-ig köteles kezdeményezni szerződése hatósági szerződéssé történő átalakítását. Az ilyen hatósági szerződéssel működő médiaszolgáltatásoktól a közösségi médiaszolgáltatásként való elismerését a Médiatanács nem tagadhatja meg arra hivatkozva, hogy a médiaszolgáltatás nem felelt meg a közösségi médiaszolgáltatás feltételeinek, feltéve, hogy a médiaszolgáltató a közműsor-szolgáltatói vagy nem nyereségérdekelti minőségéből eredő kötelezettségeinek a szerződés átalakításáig eleget tett. Amennyiben a Médiatanács nem ismeri el közösségi médiaszolgáltatásként, akkor a médiaszolgáltatás – ha ezzel a törvény egyéb rendelkezéseibe nem ütközik – kereskedelmi médiaszolgáltatásként működhet tovább. A hatósági eljárásra – a határidő kivételével – a 207. § rendelkezései alkalmazandók.

A korábban közműsor-szolgáltatásként vagy nem nyereségérdekeltként működő médiaszolgáltatások körében garanciális szabályt fogalmaz meg az Mttv. 209. § (2) bekezdése, amely kimondja, hogy a közösségi médiaszolgáltatásként való elismerést a Médiatelevisziós törvény nem tagadhatja meg arra hivatkozva, hogy a médiaszolgáltatás nem felelt meg a közösségi médiaszolgáltatás feltételeinek, feltéve, hogy a médiaszolgáltató a közműsor-szolgáltatói vagy nem nyereségérdekelti minőségéből eredő kötelezettségeinek a szerződés átalakításáig eleget tett. Vagyis az e státuszba tartozó médiaszolgáltatások csak a jövőre nézve, a szerződés átalakításának napjától kötelesek eleget tenni a közösségi médiaszolgáltatáshoz kapcsolódó, szigorúbb kötelezettségeknek. A hatósági eljárásra – a határidő kivételével – a műsorszolgáltatási szerződés hatósági szerződéssé történő átalakítása iránti eljárás szabályai alkalmazandók.

210. §

Azon médiaszolgáltatások, amelyekre nézve az Rttv. 8–8/A. §-a kötelezettségeket határoz meg, e törvény hatálybalépése után kötelesek az Rttv. 8. § (3) bekezdésben és a 8/A. §-ban meghatározott kötelezettségeiknek 2012. január 1-ig eleget tenni.

Az országos televíziós és rádiós médiaszolgáltatás, illetve a közszolgálati televíziós médiaszolgáltatók 2012. január 1-ig kötelesek továbbra is megfelelni az Rttv. 8. § (3) bekezdésében és a 8/A. §-ban meghatározott kötelezettségeiknek. A rendelkezés indoka, oka, hogy az Mttv. alkalmazásának első éve, vagyis a 2011. év vonatkozásában még nem lehetséges megállapítani valamely médiaszolgáltató JBE minőségét. Így az első évben a JBE minőséggel összekapcsolódó speciális kötelezettségek (Mttv. 38–39.§) sem vonatkoztathatók a médiaszolgáltatásokra. Ebben az átmeneti évben az Rttv.-ben foglalt, az országos vételkörzethez kapcsolódó hasonló többletkötelezettségek további alkalmazását rendeli el az Mttv.

Így az Rttv. fenti két rendelkezése értelmében az országos televízió főműsoridőben továbbra is legalább húsz perc, országos rádió legalább tizenöt perc önálló hírműsort köteles egybefüggően szolgáltatni. A más magyarországi médiaszolgáltatótól átvett híryanag a hírműsor húsz százalékát nem haladhatja meg.

Továbbá a közszolgálati, illetve az országos televíziós médiaszolgáltató – a szakosított médiaszolgáltató kivételével – köteles biztosítani, hogy a médiaszolgáltatása során:

- a) valamennyi közérdekű közlemény, illetve – amennyiben a műsorszám jellegéből más nem következik – hírműsorszám,
- b) a filmalkotás, valamint a 2. § 19. pontjának e) alpontjában meghatározott és a fogyatékos személyek számára készített közszolgálati műsorszám naptári naponként
 - ba) a 2010. évben legalább két órán keresztül,
 - bb) a 2011. évben legalább négy órán keresztülmagyar nyelvű felirattal vagy jelnyelvi tolmácsolással is elérhető legyen.

A feliratozással, illetve jelnyelvi tolmácsolással megkezdett műsorszámot a médiaszolgáltató annak teljes időtartama alatt – a műsorszám egységét nem sértve – 6 óra és 24 óra közötti időszakban köteles feliratozni, illetve jelnyelvi tolmácsolással ellátni.

A törvényben meghatározott testületek tagjaira és tisztségek betöltőire vonatkozó átmeneti szabályok

211. §

(1) Az e törvényben meghatározott szervezetek, testületek elnökének, alelnökének, elnökhelyettesének, főigazgatójának, főigazgató-helyettesének, vezérigazgatójának, vezérigazgató-helyettesének, tagjának mandátumát, illetve megbízatását e törvény hatálybalépése nem érinti.

(2) A Közzolgálati Testületbe történő delegálást, illetve a delegálást megelőző – az 1. számú mellékletben előírt – sorsolást 2011. március 31-ig le kell folytatni.

(3) Amennyiben e törvény hatálybalépéséig a közzolgálati médiaszolgáltatók új, közös Felügyelőbizottságának elnöke és tagjai, illetve közös könyvvizsgálójuk nem kerülnek megválasztásra, úgy a korábbi felügyelőbizottságok tagjainak és elnökeinek, valamint a könyvvizsgálóknak a megbízatása az új Felügyelőbizottság, illetve könyvvizsgáló megválasztásakor szűnik meg.

A 2010. évi LXXXII. évi törvénnyel elfogadott, 2010. augusztus 12-én és szeptember 6-án hatályba lépett Rttv.-t módosító rendelkezések alapján létrejött új hírközlési és médiaigazgatási szervezetrendszer és annak e rendelkezések alapján megválasztott vezetőit az Mttv. 2011. január 1-jei hatálybalépése nem érinti, mivel a 2010. évi LXXXII. törvény már az Mttv.-ben is szabályozott szervezeti struktúrákat tartalmazta. A 2010. év során azonban nem minden testület és tisztségviselő került megválasztásra, ennek átmeneti szabályait tartalmazza a (2)–(3) bekezdés.

A közzolgálati médiaszolgáltatókra vonatkozó átmeneti szabályok

212. §

(1) Az Rttv. alapján megalkotott Közzolgálati Műsorszolgáltatási Szabályzatot annak megalkotója köteles összhangba hozni a Közzolgálati Kódexszel, vagy ennek hiányában köteles azt hatályon kívül helyezni.

(2) A Magyar Rádió Zrt., a Magyar Televízió Zrt. és a Magyar Távirati Iroda Zrt. megalapítása előtt a Magyar Televízióban, a Magyar Rádióban és a Magyar Távirati Irodában közalkalmazottként dolgozó, és azóta megszakítás nélkül ugyanazon közzolgálati médiaszolgáltatónál foglalkoztatott munkavállalóknak a Magyar Rádiónál, a Magyar Televíziónál és a Magyar Távirati Irodánál közalkalmazotti jogviszonyban töltött idejét úgy kell tekinteni, mintha azt a részvénytársaságnál töltötték volna el.

(3) A (2) bekezdésben foglaltaktól eltérően a felmondási idő és a végkielégítés tekintetében a Magyar Rádió Rt.-nél, a Magyar Televízió Rt.-nél és a Magyar Távirati Iroda Rt.-nél eltöltött munkaviszony időtartamát a közalkalmazotti jogviszonynak munkaviszonnyá történő átalakulásának napjától kell számítani. A felmondási idő és a végkielégítés mértékéhez a megelőző közalkalmazotti jogviszony időtartama alapján, a Kjt.-nek a jogviszony átalakulásának időpontjában irányadó szabályai szerint számított felmentési idő és végkielégítés mértékét hozzá kell számítani.

(4) A közalkalmazotti jogviszonyból származó és a jogviszony (2) bekezdés szerinti átalakulását megelőzően keletkezett igényre a Kjt.-nek az igény keletkezésekor hatályos rendelkezései, az igény érvényesítésének rendjére a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény rendelkezései az irányadók.

213. §

(1) A 2011. évben a Közzszolgálati Kuratórium, az Alap és a közzszolgálati médiaszolgálatok a 2011. évre vonatkozó költségvetési törvényben meghatározott támogatásban részesülnek. Az e törvényben meghatározott közzszolgálati finanszírozási módot és mértéket (a közzszolgálati hozzájárulást) elsőként a 2012. évre vonatkozóan kell alkalmazni. A 2011. évben az Alap pénzügyi forrásai közé tartozik az Rttv. szerinti üzemben tartási díj is.

(2) A 109/2010. (X. 28.) OGY határozat alapján átadott vagyonnal összefüggésben szükségessé váló részvénytársasági alaptőke leszállítása vonatkozásában a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény 271–272. §-ában foglalt szabályok nem alkalmazhatók.

(3) A (2) bekezdés szerinti vagyonátadás illetékmentes. Az Alap részére térítés nélkül átadott eszközöknek a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény szerinti bekerülési értéke megfelel az eszközöknek az átadás időpontjában a közzszolgálati médiaszolgálató által vezetett könyv szerinti értékének.

(4) A közzszolgálati médiaszolgálatók e rendelkezés hatálybalépése előtt létrejött egyes szerződéses jogviszonyaiból eredő jogaitak és kötelezettségeiket a maguk egészében és változatlan feltételekkel átruházhatják az Alapra. Az átruházás folytán bekövetkező alanyváltozás nem érinti a szerződő felek eredeti jogait és kötelezettségeit. Erre tekintettel a szerződéses jogviszonyokban megvalósuló alanyváltozás tekintetében a közbeszerzésekről szóló törvény szerződésmódosításra vonatkozó szabályai nem alkalmazandók. A közzszolgálati médiaszolgálató által ajánlatkérőként e törvény hatálybalépése előtt megindított, és még folyamatban lévő közbeszerzési eljárásokban az ajánlatkérőt megillető jogok és őt terhelő kötelezettségek – a közzszolgálati médiaszolgálató erre irányuló nyilatkozatával – átszállnak az Alapra.

(5) A 109/2010. (X. 28.) OGY határozatban rögzítettek szerint megvalósuló vagyonátadás során a közzszolgálati médiaszolgálatókat terhelő, már teljesített szerződésekhez, a közzszolgálati médiaszolgálatókat terhelő, már teljesített kötelezettségvállalásokhoz kapcsolódó, el nem évült mellékkövetelések továbbra is a közzszolgálati médiaszolgálatókat terhelik. Ilyen jellegű igények az Alappal szemben nem érvényesíthetők.

(6) Az állami adóhatóság az Alapnak és a közzszolgálati médiaszolgálatóknak az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény 8. § (3) bekezdésén alapuló kérelme alapján a csoportos adóalanyiságot az Alap és a közzszolgálati médiaszolgálatók által közösen megjelölt időponttal engedélyezheti.

(7) E § (6) bekezdése, valamint a 108. § (11) bekezdése 2011. január 1. napjától alkalmazható.

214. §

(1) Az e törvényben foglaltak érvényesülése érdekében a műsorterjesztők és a közzszolgálati médiaszolgálatók kezdeményezhetik a másik félnél a 2010. december 31. előtt kötött műsorterjesztési szerződések felülvizsgálatát és módosítását. A szerződések módosítására irányuló tárgyalások elől egyik fél sem zárkozhat el.

(2) Amennyiben a felek a szerződés felülvizsgálata és módosítása iránti ajánlat másik féllel való közlésétől számított három hónapon belül nem tudnak megállá-

podni, akkor a szerződés tartalmának megállapítása érdekében bármelyik fél jogvitás eljárást kezdeményezhet a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóságnál az elektronikus hírközlésről szóló törvény szabályai szerint.

215. §

A Magyar Rádió Nonprofit Zrt. művészeti együtteseinek fenntartásáról és fejlesztéséről a művészeti színvonal megőrzése érdekében e törvény hatálybalépését követően az Alap gondoskodik. A kultúráért felelős miniszter és az Alap szerződésben megállapodhatnak a művészeti együttesek fenntartójának megváltozásáról.

A 109/2010. (X. 28.) OGY határozat alapján a Közzolgálati Közalapítvány, a Magyar Rádió Zrt., a Magyar Televízió Zrt., a Duna Televízió Zrt. és a Magyar Távirati Iroda Zrt. meghatározott vagyonának Magyar Állam tulajdonába adása vonatkozásában a tulajdonosi jogok és kötelezettségek összességét (vagyonkezelői jogokat) az Alap gyakorolja.

A 109/2010. (X. 28.) OGY határozat a Közzolgálati Közalapítvány, a Magyar Rádió Zrt., a Magyar Televízió Zrt., a Duna Televízió Zrt. és a Magyar Távirati Iroda Zrt. vagyona meghatározott körének a Műsorszolgáltatás Támogató és Vagyonkezelő Alap részére történő átadásáról rendelkezett oly módon, hogy a közzolgálati részvénytársaságok tulajdonában maradt mindazon vagyon, amely a közzolgálati részvénytársaságok műsorszerkezetének, továbbá műsorainak, illetve műsorszámait tartalmának a – közzolgálati részvénytársaságok által történő, törvényben szabályozott – meghatározásához, megtervezéséhez, a műsorok elkészítéséhez és a műsor szolgáltatásához, valamint a nemzeti hírügynökségi feladatok ellátásához szükséges feltételrendszer fennállását biztosítja. Az OGY határozatnak megfelelő vagyonátadás illetékmentesnek minősül. Az Alap részére térítés nélkül átadott eszközöknek a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény szerinti bekerülési értéke megfelel az eszközöknek az átadás időpontjában a közzolgálati médiaszolgáltató által vezetett könyv szerinti értékének. Ennek az új gazdálkodási, vagyonkezelési rendszernek megfelelően alakította át az Mttv. a feladatok ellátását végző humán erőforrás munkavégzésre irányuló jogviszonyait is.

Az Mttv. egyértelműen rendezi a munkavállalók jogviszonyát az alábbiak szerint: a Magyar Rádió Zrt., a Magyar Televízió Zrt. és a Magyar Távirati Iroda Zrt. megalapítása előtt a Magyar Televízióban, a Magyar Rádióban és a Magyar Távirati Irodában közalkalmazottként dolgozó, és azóta megszakítás nélkül ugyanazon közzolgálati médiaszolgáltatónál foglalkoztatott munkavállalóknak a Magyar Rádiónál, a Magyar Televíziónál és a Magyar Távirati Irodánál közalkalmazotti jogviszonyban töltött idejét úgy kell tekinteni, mintha azt a részvénytársaságnál töltötték volna el. Ettől eltérően ugyanakkor a felmondási idő és a végkielégítés tekintetében a Magyar Rádió Rt.-nél, a Magyar Televízió Rt.-nél és a Magyar Távirati Iroda Rt.-nél eltöltött munkaviszony időtartamát a közalkalmazotti jogviszonynak munkaviszonnyá történő átalakulásának napjától kell számítani. Az Mttv. a jogfolytonosságot e tekintetben is megeremti annyiban, hogy a felmondási idő és a végkielégítés mértékéhez a megelőző közalkalmazotti jogviszony időtartama alapján, a Kjt.-nek a jogviszony átalakulásának időpontjában irányadó szabályai szerint számított felmentési idő és végkielégítés mértékét hozzá kell számítani. Az Mttv. egyértelműen rögzíti a foglalkoztatásra irányuló jogviszony meghatározott szakaszaira irányadó jogszabályokat.

A Magyar Állam évente közzolgálati hozzájárulást fizet a lineáris audiovizuális médiaszolgáltatások vételére alkalmas készüléket használó háztartások számát alapul véve. A közzolgálati hozzájárulás mértékét az Mttv. 4. számú melléklete határozza meg. Az Állam a közzolgálati hozzájárulást tizenkét egyenlő részletben előre, minden hónap harmadik napjá-

ig fizeti meg az Alap pénzforgalmi számlájára. Az Alap a Médiatekhoz hozzájárulásával jogosult a közszolgálati hozzájárulásból származó bevételeinek engedményezésére. A Magyar Állam képviselőtestületének eljárva az audiovizuális politikaért felelős miniszter legfeljebb hét évre szóló szerződést köthet az Alappal a közszolgálati hozzájárulás megfizetéséről. A szerződés megkötéséhez nem szükséges az államháztartásról szóló törvényben előírt, külön országgyűlési felhatalmazás. A közszolgálati médiaszolgáltatók finanszírozása tekintetében a 2011. év átmenetinek minősül, erre az évre a Közszolgálati Kuratórium, az Alap és a közszolgálati médiaszolgáltatók a 2011. évre vonatkozó költségvetési törvényben meghatározott támogatásban részesülnek. A közszolgálati hozzájárulást elsőként a 2012. évre vonatkozóan kell alkalmazni. Az átmeneti időszakokra tekintettel, a közszolgálati médiaszolgáltatók finanszírozása, működőképességük fenntartása érdekében a 2011. évben az Alap pénzügyi forrásai közé tartozik még az Rttv. szerinti üzemben tartási díj is.

Az Mttv. rendezi a közszolgálati médiaszolgáltatóknak az Mttv. vonatkozó rendelkezése hatálybalépése előtt létrejött egyes szerződéses jogviszonyaiból eredő jogai és kötelezettségei átruházhatóságának szabályait oly módon, hogy azokat a maguk egészében és változatlan feltételekkel ruházhatják át az Alapra. A közszolgálati médiaszolgáltató által ajánlatkérőként e törvény hatálybalépése előtt megindított, és még folyamatban lévő közbeszerzési eljárásokban az ajánlatkérőt megillető jogok és őt terhelő kötelezettségek – a közszolgálati médiaszolgáltató erre irányuló nyilatkozatával – átszállnak az Alapra.

A műsorterjesztők és a közszolgálati médiaszolgáltatók között 2010. december 31. előtt létrejött műsorterjesztési szerződések felülvizsgálatának és módosításának eljárásrendjét – jogvitás eljárás kezdeményezésének lehetőségével – tartalmazza a jogszabály, annak a legitím célnak az érdekében, hogy a közszolgálati médiarendszer az átszervezéseket követően az új működtetési, finanszírozási rendszernek megfelelően hatékonyabban és gazdaságosabban tudjon működni.

A nemzeti kulturális vagyon megőrzéséhez fűződő közérdek védelme érdekében a Magyar Rádió Nonprofit Zrt. művészeti együttesének fenntartásáról és fejlesztéséről a művészeti színvonal megőrzése érdekében e törvény hatálybalépését követően az Alap gondoskodik.

A Hatóságra és eljárására vonatkozó átmeneti szabályok

216. §

(1) Az e törvény hatálya alá tartozó, a Médiatekhoz vagy a Hivatal előtt folyamatban lévő eljárásokban e törvény hatálybalépése után – a (2)–(5) bekezdésben foglalt kivétellel – e törvény szabályait kell alkalmazni.

(2) Az e törvény hatálybalépését megelőzően megindult pályázati eljárásokban a Médiatekhoz és az Alap az eljárási cselekmény végzésekor hatályos eljárási szabályok alkalmazásával jár el az alábbiak szerint:

a) azokban a pályázati eljárásokban, melyekben a Médiatekhoz e törvény hatálybalépését megelőzően megállapította a pályázat nyertesét, a Médiatekhoz és az Alap e törvény hatálybalépése után hatósági szerződést köt a nyertes pályázóval e törvényben foglaltak megfelelő alkalmazásával,

b) azokban a folyamatban levő pályázati eljárásokban, melyekben a pályázók már benyújtották ajánlataikat, azonban a Médiatekhoz még nem hirdetett nyertest, vagy nem állapította meg a pályázati eljárás eredménytelenségét, a Médiatekhoz e törvény hatálybalépését követően a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény, az általános pályázati feltételek és a pályázati felhívás pályázatok vizsgálatára, elbírálására és értékelésére vonatkozó rendelkezései szerint

jár el, azzal, hogy döntéseit e törvény eljárási szabályainak megfelelően, hatósági eljárásban hozza meg és a nyertes pályázóval hatósági szerződést köt. E folyamatban lévő pályázati eljárások e törvény hatálybalépésével a törvény alapján hatósági ügynek és hatósági eljárási jogviszonynak minősülnek;

c) a 2010. szeptember 6. előtt megindult, analóg, lineáris rádiós médiaszolgáltatási jogosultságra hasznosításra irányuló pályázati eljárásokban a jogelőd Testület által elfogadott pályázati felhívástervezet és pályázati felhívás szövegét a Médiatek felülvizsgálhatja és módosíthatja. Amennyiben a Médiatek a pályázati felhívástervezet vagy a pályázati felhívás módosításáról dönt, a Médiatek a módosításokkal egységes szövegváltozatot az 50. § szerint közzéteszi és meghallgatást tart. Amennyiben az adott pályázati eljárásban pályázati felhívástervezet vagy pályázati felhívás korábban már közzétételre került, a Médiatek az 50. § (3) bekezdése szerinti hirdetményben és a honlapján tájékoztatja a nyilvánosságot az ismételt közzététel és meghallgatás okairól.

(3) E törvény hatálybalépése előtt elkövetett jogsértésekre a jogsértés elkövetésekor hatályos anyagi jogi rendelkezések alkalmazandók.

(4) Az Smtv. 14–20. § megsértése miatt lekérhető médiaszolgáltatás médiaszolgáltatójával vagy sajtótermék kiadójával szemben, valamint e törvény Második Részének I. Fejezetében foglalt előírások megsértése miatt a lekérhető médiaszolgáltatás médiaszolgáltatójával szemben az e törvény szerinti hatósági eljárás csak 2011. július 1. után, ezen időpontot követően elkövetett jogsértés miatt indítható. E törvény 9. § (3) bekezdésében, 10. § (1) bekezdés a) pontjában, 72. § (3) bekezdésében, valamint 74. § (3) bekezdésében foglalt kötelezettségeknek a médiaszolgáltatók, illetve műsorterjesztők 2011. április 1. után kötelesek eleget tenni. Velük szemben e kötelezettségek megsértése miatt hatósági eljárás csak ezen időpont után elkövetett jogsértés miatt indítható.

(5) A 171. §-ban foglaltakat a folyamatban lévő eljárásokra is alkalmazni kell azzal, hogy a szakhatósági eljárásért a díjat utólag nem kell megfizetni.

(6) A Hatóság és a Médiatek a 2011. évben a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság, valamint a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatekja 2011. évi költségvetéséről szóló 2010. évi CXLVI. törvényben meghatározott források terhére, de a 134. §-ban foglalt szabályok megfelelő alkalmazásával gazdálkodik. A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóságnak, valamint a Médiateknek, illetve jogelődjeiknek a költségvetésében a 2009. és a 2010. évben képződött, kötelezettségvállalással nem terhelt maradványából – ideértve a Médiatek költségvetésében képződött, kötelezettségvállalással nem terhelt pénzmaradványt, valamint a Kormány határozata alapján a 2010. évben a Nemzeti Hírközlési Hatóságnál zárolt összeget is – tartalékot képez, melyet a digitális átállás megvalósulásáig az azzal kapcsolatos közfeladatok, valamint az Alap közszolgálati és közösségi médiaszolgáltatásokkal kapcsolatos tevékenységének finanszírozására használ fel. A 2010. december 31-ig kötelezettségvállalással lekötött maradványt a Hatóság a kötelezettségvállalás alapjául szolgáló jognyilatkozatnak megfelelően használja fel.

(7) A Magyar Köztársaság 2011. évi költségvetéséről szóló törvény és a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság, valamint a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatekja költségvetéséről szóló 2010. évi CXLVI. törvény, valamint a szerződéses kötelezettségek vonatkozásában az e törvényekben, illetve szerződésekben meghatározott Műsorszolgáltatás Támogató és Vagyonkezelő Alapon a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alapot kell érteni.

(8) A 129. § (1) bekezdés a) pontja szerinti esetben a Médiatanács elnöke és tagjai megbízatása megszűnése időpontjának az újonnan megválasztott elnök és tagok megbízatásának kezdetét kell tekinteni. A 113. § (1) bekezdés a) pontja szerinti esetben a Hatóság elnöke megbízatása megszűnése időpontjának az újonnan megválasztott elnök megbízatásának kezdetét kell tekinteni.

Jelen § az Mttv. szabályainak folyamatban lévő eljárásokban való alkalmazásával, a Hatóság működésével, költségvetésével, továbbá meghatározott sajátos anyagi jogi szabályok érvényesítésének kezdetével kapcsolatos átmeneti szabályokat tartalmazza.

Az Mttv. folyamatban lévő ügyekre vonatkozó általános szabálya, hogy az Mttv. rendelkezéseit a folyamatban lévő ügyekben alkalmazni kell. E szabályozás egyfelől azt jelenti, hogy az Mttv. hatálybalépésekor – az Rttv. alapján, hatásköri keretében indult – folyamatban lévő ügyek akkor is hatósági ügynek és hatósági eljárásnak minősülnek, ha az Rttv. rendelkezései alapján egyébként korábban nem minősültek hatósági ügynek, azaz nem tartoztak a Ket. tárgyi hatálya alá. Folyamatban lévő ügynek tekintendők a jogerősen le nem zárt ügyek, illetve a megismételt eljárások.

A folyamatban lévő ügyek körében a pályázati eljárásokra – azok sajátosságaira tekintettel – a fentiekben említett általános szabályokhoz képest eltérő, speciális szabályok vonatkoznak. Az eltérő szabályok a pályázati eljárások menetéhez, szakaszaihoz igazodnak.

A folyamatban lévő ügyek esetében alkotmányjogi és általános közigazgatási jogi alapon élesen elhatárolható az eljárási és az anyagi jogi szabályok alkalmazása, érvényesülése. Az Mttv. szabályainak folyamatban lévő ügyekben alkalmazása kizárólag az Mttv. eljárási szabályaira értendő, vagyis csak az Mttv. eljárási szabályai terjednek ki, hatályosulnak a folyamatban lévő ügyekben, az anyagi jogi szabályok nem (az anyagi jogi szabályok folyamatban lévő ügyekben alkalmazása az alkotmányos elvnek minősülő „jogszabály visszaható hatályának tilalmába” ütközne). Garanciális okokból a jogszabálysértések tekintetében az Mttv. kifejezetten rendezi, hogy a folyamatban lévő ügyek tárgyát képező jogszabálysértésekre az „elkövetéskor” hatályos anyagi jogi rendelkezések alkalmazandók az általános szabállyal, vagyis hogy a jogszabálysértés tárgykörében folyamatban lévő ügyben is az Mttv. eljárási szabályai irányadók.

Az Mttv. külön rendezi, hogy a Médiatanács szakhatósági eljárásának szabályait a GVH folyamatban lévő versenyjogi eljárásaiban is alkalmazni kell.

217. §

[hatályon kívül]

218. §

A Nemzeti Audiovizuális Archívum (a továbbiakban: NAVA) kezelésének, fenntartásának és működtetésének feladatát 2011. március 31. után a Hatóság látja el. Ezen időpontig gondoskodni kell a NAVA átadásáról a Hatóság részére, ideértve a működéshez kapott költségvetési támogatás időarányos részének átadását is.

A NAVA a Nemzeti Audiovizuális Archívumról szóló 2004. évi CXXXVII. törvény hatálya alá tartozó műsorszámok gyűjtését, nyilvántartását, archiválását és külön jogszabályban meghatározott módon a nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tételét biztosító országos gyűjtőkörű közgyűjteménynek minősülő audiovizuális archívum. Az Mttv. 218. § értelmében a NAVA kezelésének, fenntartásának és működtetésének feladatát 2011. március 31.

után a Hatóság látja el. A Hatóság e kötelezettsége és felelőssége azzal az előfeltétellel áll be ebben az időpontban, hogy az archívumot – az archívum működtetését szolgáló eszközökkel – és a finanszírozást biztosító központi költségvetési forrást a részére ezen időpontig átadják. A jogszabályhely alapja és célja, hogy a NAVA keretében történő archiválási tevékenység a Hatóság érdekkörében, szervezeti rendszeréhez és a médiaigazgatáshoz kapcsolódóan, hatékonyan, az állami források racionalizálásával, az egyéb archiválási tevékenységekkel integráltan valósulhasson meg.

1. számú melléklet a 2010. évi CLXXXV. törvényhez

A Községi Testületbe az alábbi Jelölő Szervezetek delegálhatnak tagot az alábbiakban meghatározottak szerint:

1. Jelölő Szervezetek:

- a) Magyar Tudományos Akadémia,*
- b) Magyar Katolikus Egyház,*
- c) Magyarországi Református Egyház,*
- d) Magyarországi Evangélikus Egyház,*
- e) Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége,*
- f) Magyar Olimpiai Bizottság,*
- g) Magyar Rektori Konferencia,*
- h) Magyar Kereskedelmi és Iparkamara,*
- i) a Magyar Köztársaság települési önkormányzatainak szövetségei, illetve szervezetei,*
- j) a magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségek országos önkormányzatai,*
- k) a Magyar Köztársasággal szomszédos államokban bejegyzett, száz főnél nagyobb taglétszámú magyar kulturális szervezetek,*
- l) a családok érdekeit védő és képviselő, Magyarországon bejegyzett, az egyesülési törvény hatálya alá tartozó érdekvédelmi szervezetek, amelyek alapszabályából a működési kör országos jellege megállapítható,*
- m) a fogyatékkal élő személyek Magyarországon bejegyzett, az egyesülési törvény hatálya alá tartozó érdekvédelmi szervezetei, amelyek alapszabályából a működési kör országos jellege megállapítható,*
- n) az irodalom, a színház-, a film-, az előadó-, a zene-, a tánc-, a képző- és az iparművészet területén működő, Magyarországon bejegyzett, az egyesülési törvény hatálya alá tartozó szakmai szervezetek, amelyek alapszabályából a működési kör országos jellege megállapítható, és amelyek tagsága elsősorban a felsorolt területeken tevékenységet folytató személyekből vagy szervezetekből áll.*

2. Az a)–h) pontban meghatározott szervezetek egy-egy főt delegálhatnak.

3. Az i)–n) pontban meghatározott szervezetek abban az esetben vehetnek részt a delegálásban, ha a jelölés előtt legkésőbb harminc nappal nyilvántartásba vették magukat a Hivatalnál. A Hivatal a nyilvántartásba vételről hatósági határozatban dönt, amely döntéssel szemben fellebbezésre nincsen mód, annak felülvizsgálatát bíróság előtt lehet kérni.

4. Az i)–n) pontban meghatározott szervezetek egy-egy főt delegálhatnak oly módon, hogy az egyazon pont alatt megjelölt szervezetek összesen egy főt delegálhatnak. Az egyazon pont alatt megjelölt és regisztrált szervezetek egymással megállapodhatnak a delegált személyt illetően. Amennyiben ilyen megállapodás nem születik, a Hivatal sorsolással dönti el, hogy melyik szervezet jelöltje delegálható.

Az 1. számú melléklet a Közzolgálati Testületbe delegáló szervezetek felsorolását és a delegálás részletes szabályait tartalmazza, amely a 2010. évi LXXXII. törvénnyel módosított Rttv. szabályozáshoz képest további kisebb pontosításokat tartalmaz.

Az Mttv. eredeti szövege összeférhetlenségi szabályokat nem állapított meg, azonban a 2011. augusztus 3-án hatályba lépett módosítások eredményeként az Mttv. 97. § (5) bekezdése alapján a 118. §-ban foglalt összeférhetlenségi szabályok – a 118. § (1) bekezdés e) pontjának kivételével – a Közzolgálati Testület tagjaira nézve is értelemszerűen irányadók.

2. számú melléklet a 2010. évi CLXXXV. törvényhez

A Közzolgálati Közalapítvány Kuratóriumának elnöke és tagja hivatalba lépése alkalmával az Országgyűlés elnöke előtt az alábbi szöveggel tesz esküt:

„Én esküszöm, hogy a Közzolgálati Közalapítvány Kuratóriumának tagjaként (elnökeként) az Alkotmányt és a törvényeket megtartom, megbízatásomhoz híven, a szólás- és a sajtószabadság érvényesítésére törekszem. Feladataimat részrehajlástól mentesen fogom ellátni. (Az esküt tevő meggyőződése szerint) Isten engem úgy segítse!”

3. számú melléklet a 2010. évi CLXXXV. törvényhez

A Médiatanács elnöke és tagja hivatalba lépése alkalmával az Országgyűlés elnöke előtt az alábbi szöveggel tesz esküt:

„Én, esküszöm, hogy a Médiatanács tagjaként (elnökeként) az Alkotmányt és a törvényeket megtartom, megbízatásomhoz híven, a szólás- és a sajtószabadság érvényesítésére törekszem. Feladataimat részrehajlástól mentesen fogom ellátni. (Az esküt tevő meggyőződése szerint) Isten engem úgy segítse!”

4. számú melléklet a 2010. évi CLXXXV. törvényhez

A közzolgálati hozzájárulás mértéke a 2012. évben négymillió magyarországi háztartással, és háztartásonként havonta ezerháromszázötven forinttal számolva összesen 64 800 000 000 azaz hatvannégy milliárd-nyolcszázmillió forint. Ezt az összeget a 2013. évtől kezdődően minden évben indexálni kell legalább a tárgy-évet megelőző évi magyarországi fogyasztói árindex mértékével.

A közzolgálati hozzájárulás a korábbi üzembentartási díj intézményét váltja fel a 2012. évtől kezdődően. Az Mttv. 136. § (4) bekezdése alapján a Magyar Állam évente közzolgálati hozzájárulást fizet a lineáris audiovizuális médiaszolgáltatások vételére alkalmas készüléket használó háztartások számát alapul véve, amely az Alap bevételét képezi és csak e törvényben meghatározott célokra használható fel.

5. számú melléklet a 2010. évi CLXXXV. törvényhez

[hatályon kívül]